

མཛད་ཀྱི་ཀ་ཐར་ལ་མ་གསལ་བྱེད།

མཛད་པ་པོ། རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ།
མེད་མེས་ཤིག་མཛད་ཆེན་མོའི་ཚོམ་ལྷེག་ཁང་།

༡༡། །དམ་བའི་ཚོས་མངོན་བའི་མཛོད་ཀྱི་རྣམ་པར་
བཤད་པ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་
བཞུགས་སོ། །

མཛོད་བ་པོ། རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་ལྷ་བ་པ།
མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚོམ་ཞིག་ཁང་།

སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྤྱིའི་ཨང་།

SJRB-0193

བཟ་ཤིས་ལྷན་པོའི་ཤིང་པར་ལ་གཞི་བཙུག་བཞུགས།

སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲིག་བྱས།

སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་ཐོག་དྲུལ་འབྲུལ་དེབ་ཏུ་བསྐྱོས།

སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འབྲེམ་སྤྱོད་བྱས།

༢༠༡༤ ཟླ་གསུམ་པར་གསར་དུ་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས།

༢༠༢༠ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༥ ལ་བསྐྱར་སྒྲིག་བྱས།

སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་དྲ་བྱང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་དྲ་བྱང་།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

གཤམ་སྤྱད་དང་བཅོས་སྒྲིག་སྐུལ་བཟང་ཐང་འདོད།

བསྐྱར་སྒྲིག་སྐུལ་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་སྐུལ་

བར་སྤྱན་གྱི་བདག་དབང་སེར་བྲེས་མཁས་སྤྱན་གྲུ་ཆང་ལ་ཡོད།

དཀར་ཆག

རོ་སྟོད་མདོར་བསྟུན།	xviii
ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།	xxii
དམ་པའི་ཆོས་མདོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད།	༡
མཚན་གྱི་དོན།	༡
འགྱུར་གྱི་ཐུག།	༡
གཞུང་གི་དོན།	༡
བསྟན་བཅོས་ཚུལ་པ་ལ་འབྲུག་པའི་ཡན་ལག།	༤
བཅུམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས།	༡༤
བཛོད་བྱ་ངོས་གཟུང་བ།	༡༤
རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པབ།	༡༡
འདུས་མ་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	༡༣
འདུས་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	༡༥
གཞུང་གི་དོན་གནས་བརྒྱད་བཤད་པ།	༡༧
དང་སོ་ཁམས་བསྟན་པའི་གནས།	༡༧
འདུས་བྱས་ཀྱི་ཕྱོགས།	༡༧
མིང་གི་རྣམ་གྲངས།	༡༩

ཁྱེ་ཐག་ཏུ་ཐག་བཅས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།	༡༠
ཕུང་ཁམས་སྤྱེ་མཆེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	༡༡
གཞུགས་ཕུང་གི་རྣམ་གཞག	༡༡
རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་བཤད་པ།	༡༥
ཕུང་པོ་བར་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག	༡༨
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་རྣམ་གཞག	༢༡
རྩམ་ཆོས་ལ་དོགས་པ་གཅད་པ།	༢༣
སོ་སོའི་སྤྱོད་ན་དགོས་པ་དང་བཅས་པ།	༢༩
ཆོར་འདུག་ཉེས་ཕུང་པོ་ལོགས་སུ་འདོག་པའི་རྒྱ་མཚན།	༣༥
ཕུང་ཁམས་སྤྱེ་མཆེད་གོ་རིམ་རེས་ཚུལ།	༣༧
གཞུགས་ཆོས་གཉིས་ལ་སྤྱེ་མཆེད་ཁམས་ཀྱི་མིང་རེས་ཚུལ།	༣༩
ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བསྐྱུ་བའི་ཚུལ།	༤༡
གཞན་ལ་འདར་སྤྱར་པ།	༤༥
ཁམས་དང་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ།	༤༠
བསྟན་ཡོད་ལ་སོགས་པ་ལྟ།	༤༡
རྟོག་བཅས་དཔྱོད་བཅས་ལ་སོགས་པའི་རབ་དབྱེ།	༤༢
དམིགས་བཅས་ལ་སོགས་པ་ལྟ།	༤༦
ཕུང་བ་གསུམ་གྱི་རབ་དབྱེ།	༥༡
རྩམ་ཡོད་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བཤད་པ།	༥༩

མཐོང་སྤང་ལ་སོགས་པའི་རབ་དབྱེ།	༧༧
ལྷ་བ་དང་ལྷ་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ།	༧༩
ཤེས་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་བཤད་པ།	༨༧
གནས་གཉིས་པའི་རྣམ་བཤད།	༩༧
དབང་པོའི་རང་བཞིན།	༩༧
དབང་པོའི་བྱེད་ལས།	༩༧
དབང་པོའི་ཁྱད་སྤངས།	༩༩
སྐབས་སུ་བབ་པའི་རོ་བོ།	༩༩
ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལྟ་བཤད་པ།	༩༩
དབང་པོ་ཐ་མ་གསུམ་བཤད་པ།	༩༩
རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ།	༩༩
དབང་པོ་རྟོག་གཏོང་།	༡༠༡
དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་དུས་འཛོལ་པ།	༡༠༩
དབང་པོ་ལྟན་ཚུལ།	༡༠༧
འདུས་བྲས་གྱི་ཚོས་གྱི་སྦྱེ་ཚུལ།	༡༠༧
གཟུགས་ཅན་གྱི་སྦྱེ་ཚུལ།	༡༠༧
གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྦྱེ་ཚུལ།	༡༡༡
མཚུངས་ལྟན་གྱི་སྦྱེ་ཚུལ།	༡༡༩
སྤེ་ཚན་དུ་ངེས་པའི་རབ་དབྱེ།	༡༡༩

སེམས་གྱི་ས་མང་པོ་ལ།	༡༡༣
དགེ་བའི་ས་མང་པོ་ལ།	༡༡༣
ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་ལ།	༡༡༤
མི་དགེ་བའི་ས་མང་པོ་ལ།	༡༡༤
ཉོན་མོངས་རྒྱུ་འཁྱེད་པོའི་ས་ལ།	༡༡༤
མ་དེས་པ་དང་བཅས་པའི་མཚུངས་ལྡན།	༡༡༥
འབྲ་བ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར།	༡༡༥
མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་ཁྱེལ།	༡༡༦
ཐོབ་མ་ཐོབ།	༡༡༧
སྐལ་མཉམ།	༡༡༥
འདུ་ཤེས་མེད་པ་ལ།	༡༡༦
སྟོམས་འཇུག་གཉིས།	༡༡༧
སྟོག་བཤད་ལ།	༡༡༧
མཚན་ཉིད་བཤད་ལ།	༡༡༨
རྫོང་བྱེད་བཤད་ལ།	༡༡༩
ཞར་ལ་རྒྱ་རྒྱུ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་བཤད་ལ།	༡༡༩
རྒྱ་བཤད་ལ།	༡༡༩
བྱེད་རྒྱ་བཤད་ལ།	༡༡༩
ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ།	༡༡༧
སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ།	༡༢༠

མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱ།	༡༤༣
ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ།	༡༤༣
ནམ་སྒྲིན་གྱི་རྒྱ།	༡༤༣
འབྲས་བྱ་བཤད་པ།	༡༤༤
སྤྱན་མོང་གི་ཆོས་བཤད་པ།	༡༤༥
རྒྱན་བཤད་པ།	༡༤༧
རྒྱན་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད།	༡༤༩
རྒྱན་གང་འབྲས་བྱ་དུས་གསུམ་པ་གང་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པ།	༡༤༩
དངོས་སོ་གང་རྒྱན་དུས་སྦྱེད་པ།	༡༥༠
སེམས་བརྩ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ།	༡༥༣
ཉི་ཤུང་དབྱེ་བ།	༡༥༥
བརྩ་གཉིས་སོ་གང་ལས་གང་གསར་དུ་རྟེན་དབྱེད་པ།	༡༥༧
གནས་གསུམ་པའི་རྣམ་བཤད།	༡༦༠
གང་སྦྱེ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་ཉེན།	༡༦༠
ཆོས་ཀྱི་བྱེད་པར།	༡༦༠
ཁམས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ།	༡༦༠
འགྲོ་བ་ལྔ་དབྱེ་བ།	༡༦༣
ཆོས་ཀྱི་བྱེད་པར།	༡༦༥
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གནས་པ་བདུན།	༡༦༥

སེམས་ཅན་གྱི་གནས་དགྲ།	༡༤༤
རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བཞི།	༡༤༥
བདུན་དང་བཞིའི་བསྐྱ་བ་དབྱེད་པ།	༡༤༥
རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	༡༤༦
གང་དུ་འཇུག་པའི་སྡེ་གནས།	༡༤༦
གང་གིས་འཇུག་པའི་བར་སྤིང།	༡༥༠
གང་གནས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ།	༡༥༥
གནས་སྐབས་པའི་རྟེན་འབྲེལ།	༡༥༦
སྐབས་སུ་བབ་པའི་ངོ་བོ།	༡༥༦
རང་བཞིན།	༡༥༦
བསྐྱ་བ་དབྱེད་པ།	༡༥༠
གངས་འེས་པའི་རྒྱ་མཚན།	༡༥༡
འབྲུང་བྱེད་གི་བྱེད་པར།	༡༥༡
མ་དེག་པ་བཤད་པ།	༡༥༡
མིང་བཤད་པ།	༡༥༡
དེག་པ་བཤད་པ།	༡༥༤
ཚོར་བ་ཁ་འཕང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།	༡༥༤
ཡན་ལག་གསུམ་དཔེ་དང་སྒྲུབ་པ།	༡༥༤
གང་གིས་གནས་པ་ཟས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ།	༡༥༥

ཟས་ཀྱི་རང་བཞིན།	༡༩༩
ཞར་ལ་བར་སྤྱི་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།	༡༩༩
དེ་དག་གི་ངེས་པ།	༡༩༩
གང་ཏུ་སྐྱེ་བ་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན།	༡༩༩
རྟེན་བཤད།	༡༩༩
བརྟེན་བཤད་པ།	༡༩༩
སེམས་ཅན་ཀྱི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།	༢༠༡
ངན་སོང་བཤད་པ།	༢༠༡
མཐོ་ངེས་ཀྱི་གནས་བཤད་པ།	༢༠༩
ཞར་ལ་སེམས་ཅན་ཀྱི་ཆོད་བཤད་པ།	༢༡༩
མཐོ་ངེས་ཀྱི་ཆོ་ཆད།	༢༡༩
ངན་སོང་བའི་ཆོ་ཆད།	༢༡༩
ཆོད་དེ་ཉིད་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།	༢༢༠
རྒྱས་པར་བཤད་པ།	༢༢༡
ལོ་བཤད་པ།	༢༢༡
བསྐྱེད་པར་བཤད་པ།	༢༢༡
འཛིག་པའི་བསྐྱེད་པ།	༢༢༡
འཆགས་པའི་བསྐྱེད་པ།	༢༢༡
གནས་པའི་བསྐྱེད་པ།	༢༢༩
བསྐྱེད་པ་ཆེན་པོ།	༢༢༩

སངས་རྒྱལ་འབྲུང་ཚུལ།	༡༡༥
རང་རྒྱལ་འབྲུང་ཚུལ།	༡༡༦
འཁོར་ལོས་རྒྱུར་རྒྱལ་འབྲུང་ཚུལ།	༡༡༦
འཛིག་བསྐལ་གྱི་ཞར་བྱང་།	༡༡༧
གནས་བཞི་པའི་རྣམ་བཤད།	༡༡༩
ལས་དངོས་བཤད་པ།	༡༡༩
ལས་ཀྱི་རོ་བོ།	༡༡༩
ལས་ཀྱི་རང་བཞིན།	༡༡༥
རྣམ་པར་རིག་བྱེད།	༡༡༥
རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ།	༡༡༦
རྒྱ་འབྲུང་པའི་བྱང་པར།	༡༡༩
ལས་གསུམ་སྤྱི་ཆོས་ཀྱི་བྱང་པར།	༡༢༠
དགེ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་ཀུན་སྒྲོང་བཤད་པ།	༡༢༡
རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བ།	༡༢༩
སྒྲོམ་པ།	༡༢༩
སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པ།	༡༢༥
བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲོམ་པ།	༡༢༧
སྒྲོམ་པ་ལྔ་ལྟུང་།	༡༢༩
རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ལྔ་ལྟུང་།	༡༢༩

རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་ལྡན་ཚུལ།	༣༥༠
ལྡན་པའི་སྤྱོད་པའི་བཤད་པ།	༣༥༠
འཛོམ་གཏོང་བཤད་པ།	༣༥༡
སྤྲོམ་པའི་འཛོམ་ཚུལ།	༣༥༡
བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྤྲོམ་པ་འཛོམ་ཚུལ།	༣༥༡
སོ་ཐར་ཀྱི་སྤྲོམ་པ་འཛོམ་ཚུལ།	༣༥༣
སྤྲོམ་པ་སྤྲོམ་མིན་དུས་ཀྱི་རེས་པ།	༣༥༤
བསྐྱེན་གནས་ཀྱི་སྤྲོམ་པའི་ཁྱད་པར།	༣༥༤
དགེ་བསྐྱེན་ཀྱི་སྤྲོམ་པའི་ཁྱད་པར།	༣༥༥
སྤྲོམ་པ་གཏོང་ཚུལ།	༣༥༧
མདོ་ལས་འབྱུང་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།	༣༥༨
བསོད་ནམས་སོགས་བཤད་པ།	༣༥༩
བདེ་སོགས་བཤད་པ།	༣༦༠
རྒྱའི་སློན་ནས་དབྱེ་བ།	༣༦༡
རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀའི་སློན་ནས་དབྱེ་བ།	༣༦༡
ཉེན་ཀྱི་སློན་ནས་དབྱེ་བ།	༣༦༥
བྱེད་པའི་སློན་ནས་དབྱེ་བ།	༣༦༥
ལེགས་སྤྱད་དང་ཉེས་སྤྱད་བཤད་པ།	༣༦༥
ལོག་འཆོ་ལོགས་སུ་སྤྲོན་པའི་རྒྱ་མཚན།	༣༦༦

ལས་གང་འབྲས་བྱ་དྲ་དང་བཅས་པ།	༡༥༧
རིགས་པ་དང་རིགས་པ་མིན་པས་བསྐྱེད་པའི་ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ།	༡༥༩
འཕེན་བྱེད་དང་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ།	༡༥༠
སློབ་པ་གསུམ་བཤད་པ།	༡༥༡
མཆོམས་མེད་པ་ལྟ་བཤད་པ།	༡༥༩
ཉེ་བ་ལྟ་བཤད་པ།	༡༥༡
བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་གསུམ་བཤད་པ།	༡༥༤
ཆ་མཐུན་གསུམ་བཤད་པ།	༡༥༧
རིགས་པས་རབ་ཏུ་བཅུག་པའི་ལས།	༡༥༤
གནས་ལྟ་བའི་རྣམ་བཤད།	༡༥༥
ཐ་ཀྲས་དངོས་བཤད་པ།	༡༥༥
ཐ་ཀྲས་ཀྱི་དབྱེ་བ།	༡༥༥
སྤང་བྱ་ངེས་པ།	༡༥༥
ལྟ་བ་སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད།	༡༥༩
ལྟ་བ་ཐ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོད་སྤང་།	༡༥༩
ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རབ་དབྱེ།	༡༥༩
ང་ཀྲལ་ཀྱི་དབྱེ་བ་སློབ་པ་དང་བཅས་པ།	༡༦༠
རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་བཤད་པ།	༡༦༤
རྒྱ་ལ་སྟོས་པའི་རབ་དབྱེ།	༡༦༤

དམིགས་ཡུལ་ལ་སྟོན་པའི་རབ་དབྱེ།	༡༢༧
རོ་པོ་ལ་སྟོན་པའི་རབ་དབྱེ།	༡༢༧
དུས་ལ་སྟོན་པའི་ལྷན་ཚུལ།	༡༢༩
ཞར་ལ་དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དབྱེ་བ།	༡༣༤
སྤངས་པ་དང་བཤམ་པའི་བྱེད་པར།	༡༣༤
ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག།	༡༣༤
སེམས་ཤ་རྒྱས་དང་བཅས་ཚུལ།	༡༤༠
ཉོན་མོངས་སྐྱེ་ཚུལ།	༡༤༠
རྣམ་བྱངས་བཤད་བ།	༡༤༡
མདོ་ལས་འབྱུང་བའི་རྣམ་བྱངས།	༡༤༡
ཤ་རྒྱས་གྱི་ངེས་པ་བཤད་བ།	༡༤༣
བསྟན་བཅོས་ལས་འབྱུང་བའི་རྣམ་བྱངས།	༡༤༤
ཀུན་སྐྱོར་དགྲ་བཤད་བ།	༡༤༤
འོག་སའི་ཆ་མཐུན་ལྡ་བཤད་བ།	༡༤༥
གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྡ་བཤད་བ།	༡༤༦
ཀུན་དགྱིས་བཤད་བ།	༡༤༧
གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་བཤད་བ།	༡༤༧
སྤྱི་བ་པ་ལྡ་བཤད་བ།	༡༤༧
ཤ་རྒྱས་སྐྱོང་བའི་ཚུལ།	༡༤༩

སྒངས་པའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་ཤེས་བསྟན་པ།	༡༥༥
གནས་བྱུག་པའི་རྣམ་བཤད།	༡༥༧
དམིགས་ལུལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ།	༡༥༧
མཚམས་སྦྱར།	༡༥༧
ལམ་རང་གི་ངོ་བོ།	༡༥༧
བདེན་གཞི་དངོས་བཤད་པ།	༡༦༠
བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ།	༡༦༡
ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན།	༡༦༡
རྟོན་སྟོན་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར།	༡༦༣
སྟོམ་པ་ལ་འབྱུག་པའི་ཚུལ་དངོས།	༡༦༣
ཞི་གནས་བཤད་པ།	༡༦༣
མི་སྦྱུག་པ་བསྟོམ་པ།	༡༦༤
དབྱགས་འབྱུང་རྒྱུ་བསྟོམ་པ།	༡༦༥
ལྷག་མཐོང་བཤད་པ།	༡༦༦
ཆོགས་ལམ་བཤད་པ།	༡༦༦
བན་པ་ཉེར་གཞག་ཟེ་ལྷར་བསྟོམ་པ།	༡༦༦
སྦྱོར་ལམ་ཀྱི་རང་བཞིན།	༡༦༧
དོགས་གཙོད་གཞན་བསྟན་པ།	༡༧༠
བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ།	༡༧༡

གསུམ་པ་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག	 ༡༢༣
ཆགས་བྱལ་སྟོན་སོང་།	 ༡༢༣
མཐར་གྱིས་པ་བཤད་པ།	 ༡༢༣
རྒྱན་ཞུགས་བཤད་པ།	 ༡༢༤
ཕྱིར་འོང་བཤད་པ།	 ༡༢༤
ཕྱིར་མི་འོང་བཤད་པ།	 ༡༢༥
སྤེལ་སྟོམ་བཤད་པ།	 ༡༢༥
དབྱ་བཙུང་བཤད་པ།	 ༡༢༥
ཞུགས་པ་བཤད་པ།	 ༡༢༥
གནས་པ་བཤད་པ།	 ༡༢༥
གནས་པ་དངོས་བཤད་པ།	 ༡༢༥
ལམ་གང་གིས་ས་གང་གི་སྤང་བྱ་སྟོང་བ།	 ༡༢༦
ས་གང་གིས་ས་གང་གི་སྤང་བྱ་སྟོང་བ།	 ༡༢༦
ཞར་ལ་འདྲི་གཏེན་པའི་ལམ་གྱི་དམིགས་རྣམ།	 ༡༢༦
ཤེས་པའི་འབྱུང་ཚུལ།	 ༡༢༦
དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་བསྟུ་བ།	 ༡༢༦
ཚངས་པའི་འཁོར་ལོ།	 ༡༢༦
དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བྱ་གང་གི་ཏེན་ལ་འཕྲོ་བ་ཚུལ།	 ༡༢༦
དབྱ་བཙུང་གྱི་དབྱེ་བ་དང་དབང་པོ་འཕྲོ་བ་ཚུལ།	 ༡༢༦

མདོན་རྟོགས་གྱི་ལམ་བསྟན་པ།	༡༩༠
སྦྱོར་སོགས་བཞི་བཤད་པ།	༡༩༠
གནས་དང་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་པའི་ལམ་བཤད་པ།	༡༩༠
བྱང་ཆུབ་སྦྱོགས་མ་ཐུན་གྱི་ལམ་བཤད་པ།	༡༩༡
ཞར་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་ཆུང་།	༡༩༡
མི་སློབ་པའི་ཆོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།	༡༩༡
གནས་བདུན་པའི་རྣམ་བཤད།	༡༩༦
ཤེས་པའི་གཞི་བཤད་པ།	༡༩༦
ཤེས་པའི་རང་བཞིན།	༡༩༧
ཤེས་པའི་དབྱེ་བ་བྱུང་བར་བཅས་པ།	༡༩༧
གངས་ཇེས་གཉིན་པོའི་བྱེ་བྲག་དང་བཅས་པ།	༡༩༩
རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་བཤད་པ།	༢༠༠
ཆོས་ཀྱི་བྱུང་བར།	༢༠༡
ཤེས་པའི་ལྡན་བ་བཤད་པ།	༢༠༤
ཤེས་པའི་འཛོལ་བ་བཤད་པ།	༢༠༥
མཐོང་ལམ་དུ་དུ་འཛོལ་བཤད་པ།	༢༠༥
སྒྲོམ་ལམ་དུ་དུ་འཛོལ་བཤད་པ།	༢༠༦
ས་གང་དུ་ཤེས་པ་དུ་འཛོལ་བཤད་པ།	༢༠༧
ཐོབ་པའི་དབྱེ་བ།	༢༠༧

ཤེས་པས་བསྐྱས་པའི་ཡོན་ཏན།	༤༠༧
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན།	༤༠༧
སྟོབས་བཤད་པ།	༤༠༧
མི་འཇིགས་པ་བཤད་པ།	༤༡༡
བན་པ་ཉེར་གཞག་བཤད་པ།	༤༡༣
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྟོས་པ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།	༤༡༣
ཐུན་མོང་གི་ཡོན་ཏན།	༤༡༣
འཕགས་པ་དང་ཐུན་མོང་པའི་ཡོན་ཏན།	༤༡༤
སྤྱི་འཕགས་གཉིས་ཀ་དང་ཐུན་མོང་པའི་ཡོན་ཏན།	༤༡༥
གནས་བརྒྱད་པའི་རྣམ་བཤད།	༤༡༤
སྟོམས་འབྲུག་དངོས།	༤༡༤
རྒྱ་སྟོམས་འབྲུག་གི་ཡན་ལག	༤༡༥
ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཡན་ལག	༤༡༧
བཞི་པ་མི་གཡོ་བར་བཞག་པའི་རྒྱ་མཆན།	༤༡༧
འབྲས་བུ་སྤྱི་བན་ཆོར་བ་དུ་ཡོད་དཔྱད་པ།	༤༡༨
མོད་རྒྱལ་གྱི་སྟོམས་འབྲུག་གི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།	༤༡༩
ཉེར་བསྟོགས་བཤད་པ།	༤༡༩
ཉིང་འཛིན་གྱི་དབྱེ་བ།	༤༢༠
ལམ་གྱི་སྟོན་སྟེན་དབྱེ་བ།	༤༢༠

ལས་སུན་འབྲེན་པའི་སློན་སྐུལ་དབྱེ་བ།	༩༩༤
བྲེད་པའི་སློན་སྐུལ་དབྱེ་བ།	༩༩༥
སློམ་ས་འཇུག་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཡོན་ཏན།	༩༩༦
ཚད་མེད་བཤད་བ།	༩༩༦
རྣམ་ཐར་བཤད་བ།	༩༩༧
ཟེལ་གཞོན་བཤད་བ།	༩༩༨
ཟད་པར་བཤད་བ།	༩༩༩
དེ་དག་གི་སློན་སྐུལ་བཤད་བ།	༩༩༩
མཇུག་གི་དོན།	༩༩༩
བསྐྱུས་པ་གནས་པའི་ཚད།	༩༩༩
རང་བཟོའི་སློན་སྐུལ་སྤངས་ཤིང་ཁེངས་སྐྱུང་བ།	༩༩༩
བྱི་རབས་གདུལ་བྱ་ལ་བག་ཡོད་བྱ་བར་གདམས་བ།	༩༩༩
པར་བྱང་སློན་ཆོག་	༩༩༩

དོ་སྤྱོད་མདོར་བསྟུན།

འུམ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་ཐེང་དང་པོ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་མཆོག་ནི། གྱི་ལོ་ ༡༣༩༡ ལོར་གཙང་རུ་
ལག་གི་སའི་ཆ་དབལ་ལྷན་ས་སྐུའི་ཉེ་འདབས་སྐད་ཀྱི་ལུང་ལག་གྲུར་མོ་རུ་བ་ཞེས་པའི་འབྲོག་སྡེ་
ཞིག་ཏུ་ཡབ་མགོན་པོ་དེ་རྗེ་དང་། ཡུམ་རྩོམ་མཁའ་སྐྱིད་གཉིས་ཀྱི་ལྷན་སྐུ་འབྲུངས། སྐུ་ན་
ལ་དུས་ཀྱི་མཆོན་ལ་བསྐྱོད་རྗེས་གསོལ། དགྲུང་ལོ་ལྔ་བཞེས་སྐབས་ཁྲོད་བ་གཞན་གྱི་ར་རྩི་
མཛད་སྐབས་དེ་ལ་མ་ཉི་མང་པོ་བྲིས་གནང་བ་མཛུགས་སྐྱོ་ཡོད་པར་གྲགས།

དགྲུང་ལོ་བདུན་ལ་ཐེབས་པའི་ཆེ་ཡབ་འདས་པ་དང་དེ་ལྟར་སྤར་ཐང་དུ་ཐེབས། དབལ་
སྤར་ཐང་གི་མཁན་རབས་བརྒྱ་བཞི་པའི་སྐུ་སྐུ་རྩེ་གྲུབ་པ་ཤེས་རབ་ལས་དགེ་བསྟན་གྱི་སྒྲོམ་པ་
བཞེས།

བཟུ་སྟོན་ཙུང་དང་ལྷ་ཀྱུ་དབལ་ལས་པོད་ཡིག་དང་། ལ་རྩ་ལུལ། ཉོར་ཡིག་སོགས་
གསལ་སྤྱོད་མཛད། དགྲུང་ལོ་བཙུ་ལ་ ༡༩༠༥ ལོར་དབལ་སྤར་ཐང་གི་མཁན་ཆེན་གྲུབ་པ་ཤེས་
རབ་དང་ཆེན་པོ་སྟོན་ལུགས་ཀྱི་བྱུང་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་དགེ་ལྡན་གྱི་སྒྲོམ་པ་མཐོས་ཏེ་
མཆོན་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་དབལ་ཞེས་གསོལ། དེ་རྗེས་སྤར་ཐང་གི་བརྟེན་སྐྱོད་ལྷ་སྟན་དག་མེ་
ལོང་དང་། མདོན་བརྟེན་འཆི་མེད་མཛོད། སྤྱ་མཆོམས་སྤྱོད་ལྷ་བ་སོགས་དང་། གཏུམ་པོ་དཀར་
པོའི་རྩེ་ས་གནང་སོགས་ཆོས་བཀའ་དུ་མ་གསལ།

དགྲུང་ལོ་ཉི་ལུ་པ་ ༡༩༡༠ ལོར་གྲུབ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཁན་པོ་མཛད་དེ་བསྟན་པར་
རྫོགས། མཁན་རིན་པོ་ཆེ་ལས་ཀྱི་དོར་དང་། དོན་ཞགས་སོགས་མང་དུ་ཞུས། རྣམ་འབྲེལ་དང་
འྲི་ཤ་ཐུགས་འཛིན་མཛད། སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཨ་རྩ་ཡ་གྱི་རྟེ་ཞེས་པས་སྟོབ་དཔོན་མཛད་དེ་ཉ་
དཔོན་པའི་ཆོད་མའི་འབྲེལ་པའི་སྟེང་ནས་སྤར་ཐང་དུ་བྲུ་སྟོར་མཛད།

དགྲུང་ལོ་ཉི་ལྔ་པ་ ༡༩༡༥ ལོར་དབལ་ལ་ཐེབས་ཏེ་ཁ་འབྲུག་ཏུ་སེམས་པ་ཆེན་པོ་གུན་

བཟང་དང་། ཐང་པོ་ཆེར་རོང་སྟོན་ལྷ་ཀྱ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་དབུ་མ་དང་པར་
ཕྱིན་གསན། འོན་པ་ཀུན་གྱིས་དོ་ཁར་ཆེ་ཙམ་ཁ་བ་དང་མཇལ་ཏེ་ཆོད་མ་རྣམ་ངེས་སོགས་མང་དུ་
ཞུས། རྗེ་ཙམ་ཁ་བ་འཇལ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐང་པོ་ཆེར་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན་དང་། གསང་ཕུ་མ་རྗེ་
ཤེས་རབ་སེང་གོ་གཉིས་ལས་གསང་འདུས་མི་བསྐྱོད་པ་སོགས་གསན། གསང་ཕུ་མ་ཉི་མ་ལྷོ་གཤམ་དང་
རི་བོ་དགའ་ལྷན་དུ་པར་བྱོན་ཚུར་བྱོན་མཛད་ནས་ལོ་གསུམ་ཅམ་བཞུགས།

དགུང་ལོ་ཉེར་བདུན་བཞེས་པ་ནས་འབྲས་སྤྱངས་དགོན་དང་སེར་ཆོས་སྤྱིངས། པན་
ཡུལ་གྲོ་བ་སོགས་སུ་བྱོན། དཔར་སྟོན་དཔལ་ལྷན་རིན་ཆེན་དང་། རྒྱ་མཚོ་རིན་ཆེན་གཉིས་ལས་
ལོ་གཉིས་རིང་མདོ་རྩ་བ་དང་མདོན་པ་ལེགས་པར་གསན།

དགུང་ལོ་སོ་ལྔ་བ་ ༡༩༢༥ ལོར་གསང་ཕུའི་འཆད་ཉན་མཛད། དེ་ལྟར་དབུ་མ་ལོ་བརྩ་
གཉིས་བཞུགས། མོ་དྲུག་པ་ ༡༩༢༦ ལོར་རྗེ་ཤེས་རབ་སེང་གོ་དང་ལྷན་དུ་གཅིང་ལ་མེབས། བྱང་
ཆེན། རི་ཁྲད། བྲག་དཔར་སོགས་སུ་བཞུགས། འཆད་ཉན་སྤར་ཞིང་བྲ་ཆོགས་འཕེལ་བར་མཛད།
རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེ་ལས་སྤྱིར་ཆོས་མང་པོ་དང་མདོན་པ་ཀྱན་བཏུས་ཀྱི་རྒྱུག་དེ་གསན། མཁས་
བྱུང་རྗེ་ལས་ཀྱང་ཆོས་འབྲེལ་ཅམ་གསན། དགུང་ལོ་བཞི་བརྒྱུ་འདྲུག་རྒྱུ་བརྩམས། ལ་སྟོན་སྟོ་
བྱང་རྣམས་སུ་བྱ་བལ་འཆད་ཉན་མཛད།

དགུང་ལོ་ཞེ་གཅིག་པ་ ༡༩༣༡ ལོར་ཆོས་སྤྱིངས་སུ་གཡུལ་རྒྱལ་བ་ཡོན་འབྲུང་ཞེས་པ་
གདན་བྱངས་ཏེ་ཁོང་ལ་དབྱངས་འཆར་གྱི་རྒྱུད་ཆ་ལག་དང་བཅས་པའི་བཤད་པ། ལག་ལེན་གྱི་
ས་རིས་སོགས་ཞུས་ཏེ་ལེགས་པར་སྦྱངས།

དགུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པར་བོ་དོང་བློགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་དང་མཇལ་ཏེ་སྟོལ་མ་ཉེར་གཅིག་
པ་དང་། བརྩ་བདུན་ལ། དཀར་སྟོ་སོགས་ཆོས་གང་མང་གསན། ཇི་བདུ་མ་མཛད་པར་ལན་བདེ་
ལྷག་ཏུ་ཕྱལ་བས་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ཏེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་པའི་མཚན་གསོལ།

དགུང་ལོ་ཞེ་དྲུག་པ་ ༡༩༣༦ ལོར་བྱང་ཆེན་དུ་ཐེག་ཆེན་པོ་བྱང་བཏབ། དེ་ནས་སྤར་བཀ་
ཤེས་དོ་ཁར། རྗེ་བརྟན་ཙམ་ཁ་བ་ཆེན་པོ་ལས་ཆོད་མ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་དོགས་གཅོད་གསན་པའི་ཐེན་

ཐེས་ཀྱིས་དང་། དགེ་ལྡན་དུ་རྒྱལ་ཆབ་ཆེ་ལ་ནམ་འབྲེལ་གསན་པའི་གསུང་རྒྱན་ནམས་ལ་གཞི་
བྱས་ཏེ། ཆད་མའི་བསྟན་བཅས་ཆེན་པོ་རིགས་པའི་རྒྱན་བཀའ་ཚོས་གནང་།

དགྲུང་ལོ་ཞེ་བརྒྱད་པ་ ༡༩༣༩ ལོར་དབུས་སུ་ཕེབས། བྱང་ཅེ་ཆོས་ཆེ་ནམ་མཁའ་དཔལ་
བ་དང་། ཟུར་ཁང་བསོད་ནམས་ལྷན་གྲུབ། ལྷན་སྡེ་རིན་ཆེན་འཕེལ་སོགས་ལས་ཆོས་མང་དུ་
ཞུས། དེ་ནས་འཇམ་དབྱངས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆན་ལས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་རྫོགས་པ་དང་
། རྒྱུ་རྩལ་ལག་དུག་གི་ཁྲིད་སོགས་དང་། ལུ་བསྟུས་ཀྱི་རི་མོ་ས་ཐོས་བཀའ་ཆེས་གནང་
སོགས་མང་པོ་ཞུས།

དགྲུང་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་པ་ ༡༩༤༠ ལོར་ཤེས་རབ་སེང་གོ་དང་ལྷན་དུ་གཙང་ལ་ཕེབས་ཏེ་སྐར་
མང་དང་བྱང་ཆེན་སོགས་སུ་འདུལ་བའི་འཆད་ཉན་གཙོ་བོར་མཛད། དེ་ནས་ཆེ་ཤེས་རབ་སེང་
གའི་དགོངས་རྫོགས་སུ་ནང་རྟེན་ཐུབ་ཆེན་བཞེངས། དགྲུང་ལོ་བདུན་པ་ ༡༩༤༡ ལོར་འབྲོངས་
རྒྱས་པ་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོས་རོགས་སྐྱོར་བྱས་པར་བརྟེན་ནས་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོ་ཕྱག་བཏབ་
ཅིང་། ལྷ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བ་བཞེངས།

དགྲུང་ལོ་དགུ་པ་ ༡༩༤༢ ལོའི་དགྲུན་ཆོས་ནས་བརྩམས་ཏེ་དཔོན་སློབ་ཐམས་ཅད་
བཟ་ཤིས་ལྷན་པོར་གཞིས་ཆགས་ཏེ་བཞུགས་ཤིང་དགོན་པ་བཞེངས་ནས་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་བརྒྱད་ཀྱི་
བར་འཆད་ཉན་རྒྱན་མ་ཆད་པར་མཛད། བཞུ་ཆེན་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་ཞེས་མཆན་སྟན་བྱང་ཞིང་།
དེ་ནས་བཟུང་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོའི་གདན་ས་པ་སུས་མཛད་ལ་མཆན་དབྱར་བཞུ་ཆེན་ཞེས་པ་
མཉམ་སྦྲེལ་གྱིས་བྱེད།

དགྲུང་ལོ་དུག་ཅུ་པ་ ༡༩༥༠ ལོའི་དགྲུན་ཆོས་ཕྱོད་མཆན་སྤེལ་གྱི་ཆེ་འདི་རི་བོ་དགེ་
ལྡན་གྱི་གསེར་ཁྲིར་བཞུགས་རྒྱའི་གདན་འདྲེན་དུ། རྒྱ་མ་དཀའ་བརྒྱུན་པ་དཔལ་བ་དང་དགེ་
བསྟན་དཔལ་ལྡན་པ་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་སོགས་སྐེབས་ནས། དགའ་ལྡན་གྱི་གདན་ས་ལ་འབྱོན་
དགོས་པའི་ཞུ་བ་ཕུལ་ཀྱང་། བཟ་ཤིས་ལྷན་པོ་བཏབ་མ་ཐག་ཏུ་སོང་བར་བརྟེན་དགའ་ལྡན་གྱི་ལ་
ཕེབས་པ་མ་མཛད།

དགྲུང་ལོ་དོན་དྲག་པ་ ༡༩༩༩ ལོར་རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་ལས་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར། སྒྲོལ་མ་ལྟ་
ཁང་གསར་དུ་བཞེངས། དགྲུང་ལོ་དོན་བརྒྱུད་པ་ ༡༩༩༩ ལོར་གོས་སྤྱུ་ཆེན་མོ་བཞེངས་པ་ལེགས་
པར་གྲུབ་པ་དང་། གོས་སྤྱུའི་བླགས་ཀར་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་སྒོན་
ལམ་གྱི་ཆོགས་བཅད་མང་པོ་གྲིས་གནང་མཛད། དེ་ནས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བས་ལྟ་སར་སྒོན་ལམ་ཆེན་མོ་
བཙུགས་པ་དང་མཐུན་པར། ཤིང་པོ་རྩ་ལོའི་ཆོ་འབྲུལ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་བ་ལ། འུ་སྒོ་བ་བསྟན་འཛིན་
ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱང་སྤྱུ་བྱངས་ནས་ཆོགས་པ་སྟོང་གཅིག་དྲག་བརྒྱ་ཙམ་གྱིས་སྒོན་ལམ་
བཙུགས། སྤྱུ་ཆེའི་གང་པོར་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་སྒྲ་མ་དྲག་ཅུ་ལྟ་གཙམ་ལ་བསྟེན་པ་
དང་། བྱང་པར་བཀའ་བློན་མཆོངས་མེད་ཀྱི་སྒྲ་མ་གསུམ་སྟེ། བཀའ་བློན་མཆོངས་མེད་མཁན་ཆེན་
གྲུབ་པ་ཤེས་རབ་དང་། རྗེ་ཤེས་རབ་མེད་གཉིས། སྤྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་བཀའ་བློན་ཆེ་བ་རྗེ་
བཙུན་ཙོང་ཁ་བ་ཞེས་གསུངས།

སྒོ་བ་མ་གྲགས་ཆེ་བ་ནི་འདུལ་འཛིན་དཔལ་ལྷན་བཟང་པོ་དང་། རྗེ་རྗེ་སྒོ་བ་དཔོན་བཟང་
པོ་བཀྲ་ཤིས། འཇམ་དབྱངས་ཀུན་དགའ་བདེ་ལེགས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོ། རབ་
འབྲམས་པ་བསྟན་པའི་ཉིམ། སྒོན་ལམ་དཔལ་ལེགས་སྒོ་གྲོས། མཁན་ཆེན་བཙོད་པ་དཔལ་གྲུབ།
མཁན་ཆེན་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་མང་དུ་བྱུང་།

དགྲུང་ལོ་གྲ་བཞི་པ་ ༡༩༩༩ ལོའི་དགྲུན་རྒྱ་འབྱིང་པོ་ལ་བཀྲ་ཤིས་སྤྱན་པོར་སྤྱུ་ལྷ་དན་
ལས་འདས་སོ། རྒྱལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོའི་རྗེས་ནས་རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་རྒྱལ་བ་སྤྱེ་བྱེད་
དང་པོར་ངོས་འཛིན་བྱས་པ་རེད། ཁོང་གི་གསུང་ཚུལ་ལ། འདུལ་བའི་སྤང་འབྲུམ། མདོ་རྟེན། ཁྲོད་
མའི་རྟེན། རྩ་འབྲུག་གི་རྟེན། ཤོགས་པོ་ཉི་བདུན་ཙམ་བཞུགས།

༢༠༡༩.༠༩.༡༡.ལ་མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚུལ་སྒྲིག་པས་བདུས་བསྒྲིགས་བྱས།

ཞུ་སྤྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

ཐོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་སྤོན་ཕྱོག་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གི་བཀའ་ཁྲིན་ལས། ཐོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ཉིང་བཅུད་དང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱོད་རྟུ་རྟུར་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་སྒྲེགས་བཅའ་ཁྲི་ཕྲག་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་ནའང་། རྒྱལ་རབས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་དང་འགྲོགས་པའི་མིའི་ཉེས་སྤོད་ཀྱི་དབང་གིས་ཅ་ཆའི་གསུང་རབ་མང་པོ་ཞིག་ཅ་བརྒྱག་ཏུ་ཕྱིན་ཟིན་པ་དང་། ལྷག་འགྲོས་གང་མང་ཞིག་ཅ་བརྒྱག་ཏུ་འགྲོ་ཉེར་ཡོད་པར་བཞེད་དུས་རབས་འདིའི་ཐོད་མི་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་ཅ་ཆའི་བའི་གསུང་རབ་དེ་དག་གཅེས་ཉར་བྱེད་རྒྱུར་བཙོན་དགོས་པ་ནི་རྒྱལ་ལ་བབ་པའི་ལས་འགན་བརྒྱག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ངེས། དེ་བས་འདི་ག་སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཙོང་སྤྲིག་ཁང་ནས་ཀྱང་ཅ་ཆའི་གསུང་རབ་དེ་དག་ཉར་ཆགས་དང་སྤྲང་སྟོབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཙོང་སྤྲིག་གི་ལས་ཀ་འདི་གཉེར་བཞིན་ཡོད།

དེར་རབས་ཀྱི་འབྲུལ་ལས་སྐབས་བདེ་དུ་ཕྱིན་པ་དང་བསྐྱེད་ནས་གསར་དུ་ཙོང་སྤྲིག་བྲས་པའི་དེབ་དང་འབྲུལ་དེབ་གང་མང་ཞིག་ཁྲུབ་བཅུལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་དགའ་འོས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་མོད། སྤྱིར་གསུང་རབ་དབང་བསྐྱེད་དང་ཞུ་སྤྲིག་བྱེད་སྐབས་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཙོས་ནོར་ཤོར་ནའང་ཆབས་ཆེ་བའི་སྟོན་ཆ་འབྱུང་སྤིང་པས་བསྐྱེད་དང་བཙོ་བཙོས་མེད་པར་སོར་འཛོག་གིས་བདག་ཉར་བྱ་རྒྱ་ཅི་ནས་ཀྱང་གལ་ཆེ་ཞིང་། གལ་ཏེ་ནོར་བར་ངེས་པའི་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཙོས་དགོས་བྱུང་ནའང་ཁ་གསལ་གྱི་མཆན་ཡིག་འགོད་རྒྱ་ཏ་ཅང་གལ་ཆེ་བ་ཡིན།

འདི་ག་ཙོང་སྤྲིག་ཁང་ལ་མཚོན་ན། པར་གཞི་ཆོད་ལྷན་ཞིག་མ་ཕྱིར་བཟུང་ནས་དེའི་ཡིག་འགྲོས་སོར་བཞག་གིས་ཙོང་སྤྲིག་བྱེད་རྒྱ་ཅ་དོན་དུ་འཛིན་བཞིན་ཡོད་ལ། དེའི་པར་གཞི་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཡང་ལག་སོན་བྱུང་ན་པར་གཞི་གཞན་དག་ལའང་གང་ཅུས་ཤིག་སྤྱར་བཞིན་ཡོད།

མ་ཕྱིར་ཡིག་ནོར་མཛོན་གསལ་ཅན་བྱུང་ན་བཙོས་ཏེ་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་བྲས་ཡོད་

ལ། མ་ཕྱི་དང་བར་གཞི་སོ་སོར་ལྷག་ཆད་བྱུང་བ་དང་། ཡི་གེ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་སོགས་ལ་མཐའ་
མཆན་བཀོད་དེ་གསལ་བ་བཤད་བྱས་ཡོད།

ཚུམ་སྒྲིག་ཁང་འདི་ནས་ཚུམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་དེ་བ་སྟོན་སྐབས་ངེས་དགོས་པ་འགའ་ཞིག་ངོ་
སྟོང་ཅུང་ཙམ་ཞུ་ན། གཞུང་གི་དྲུས་སྒྲིག་ཏུ་**[]**འདིའི་ནང་དུ་བརྟག་པ་ནི་མ་ཕྱིའི་ནང་གི་འོག་
མཆན་དང་དྲུས་མཆན་ཡིན། ཡང་གཞུང་དྲུས་སྒྲིག་ཏུ་**”**འདི་བཀོད་ཡོད་ན་དེ་ནི་དོ་སྣང་བྱ་
དགོས་པའི་ཡི་གེ་འཕམ་ཆོག་ཅིག་གི་མདུན་དུ་བཀོད་ཡོད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་མཆན་གྲངས་ཀྱི་ཨང་
ཡིག་བཀོད་ཡོད་པས་མཆན་གྲངས་དེ་དང་མཐུན་པའི་མཐའི་མཆན་ཡིག་ཏུ་གསལ་བ་བཤད་ཅིག་
བྱས་ཡོད་པ་ཡིན། ཡང་བརྟུན་ཀྱི་བཞེད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་དང་
ཐད་སྟོར་སྟངས་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡང་ཡང་བྱུང་ན་མཆན་གྱིས་གསལ་བ་བཤད་ཐེངས་གཅིག་བྱས་
པས་ཆོག་པར་བྱས་ཏེ་རྗེས་མ་རྣམས་ལ་མདུན་དུ་རྟགས་**”**འདི་བཀོད་པ་ཙམ་ལས་རེ་རེ་བཞིན་
མཆན་བྲིས་མེད།

མཐའ་མཆན་སྟོན་སྐབས་དེ་བ་དེ་དཔེ་བསྟར་བྱས་ཡོད་ཆེ་དེའི་མ་ཕྱིར་བརྒྱུད་པའི་བར་གཞི་
ལ་**མ་ཕྱི**ཞེས་དང་། བར་གཞི་གཞན་དག་ལ་སྟེ་དགེ་བར་མ་དང་། བཟ་ལིས་ལྷན་པོ། ཞོལ། སྐྱ་
འབུམ། རྒྱ་བྱང་བར་མ་རྣམས། **སྟེ། བཟ། ཞོལ། སྐྱ། རྒྱ།** སོགས་ཀྱིས་མཆོན་པར་བྱས་ཡོད། མཐའ་
མཆན་གྱི་ཁོད་དུ་རྟགས་ཙན་ ***བསྐྱབས** ལྟ་བུ་བྱུང་ན་མ་ཕྱིའི་ཡིག་ཞོར་ཞིག་ཞུ་སྒྲིག་པས་
བསྐྱབས་སུ་བསྐྱར་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ལ། ཡང་རྟགས་*****འདིས་ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བ་བཤད་ཀྱི་
ཆོག་མཆོན་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད། ཡང་རྟགས་ཙན་ **-བསྐྱབས** ལྟ་བུ་བྱུང་ཆེ་བསྐྱབས་ཆད་པ་
དང་། **+བསྐྱབས** ལྟ་བུ་བྱུང་ན་བསྐྱབས་ལྷག་མ་བྱུང་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས།

དཔེར་ན། མཐའ་མཆན་དུ། **མ་ཕྱི། ༥༩ན། བསྐྱབ** ***བསྐྱབས** **སྟེ། ༡༠ནན། ལ།**
སྟེ། ༡༡འན། བསྐྱབས ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་ཆེ་དེ་དག་གི་དོན་ནི། **མ་ཕྱི**འི་འོག་གྲངས་
༥༩མདུན་ངོས། ཡིག་གྲངས་**༥**པ་ན། **བསྐྱབ**ཅེས་བྲིས་ཡོད་པ་མཆོན་ཞིང་། ***བསྐྱབས** ནི་མ་ཕྱིའི་
ཡིག་ཞོར་བསྐྱབ་དེ་ཉིད་ཞུ་སྒྲིག་པས་བསྐྱབས་སུ་བཅོས་ཡོད་པ་མཆོན་བྱེད་དུ་གོ་དགོས། ཡང་

གཞུང་དེའི་ཐད་ཀྱི་སྤྱི་འབྲམ་པར་མའི་ཐྲེབ་གངས་**༡༠**ན་མདུན་དོས། ཡིག་ཐེང་**༤**པ་ན། ལྷ་བང་
པར་མའི་ཐྲེབ་གངས་**༡༡**ཀྱི་བཤེས། ཡིག་ཐེང་**༣**པ་ན། **བསྐྱབས་**ཞེས་བཞོད་འདུག་ཅེས་གོ་
དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།

ལྷ་སྤྲེག་པའི་ཤེས་ཚད་དང་དོ་སྣང་གིས་མ་འདང་བར་འབྲུལ་དེབ་ཏུ་ཞོར་འཁྲལ་ཤོར་བ་
སོགས་གཟིགས་ཆེ་ཀྱན་པན་གྱི་ལས་གཞི་འདིར་རྒྱ་བ་སྐྱོར་དང་ལམ་སྟོན་གྱི་ཆེད་དུ་མཐེན་ལྷན་
ནམས་ནས་འདི་གའི་ཚུམ་སྤྲེག་ཁང་དུ་ཁ་གསལ་གྱི་དོ་སྟོན་དང་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་རེ་བསྐྱལ་ཞུ་
རྒྱུ་དང་། འདི་ནས་ཀྱང་གང་མགྲོགས་ངང་པར་གཞིར་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ལེགས་སྤྲེག་ཞུས་ཏེ་སྤྲེག་
ཀ་རེ་ལེགས་སུ་གཏོང་ངེས་ཡིན།

སེར་གྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚུམ་སྤྲེག་ཁང་ནས།

བྱི་ལོ་**༢༠༢༠**ལྷ་**༠༧**ཆེས་**༡༥**ལ།

༡༡། །དམ་པའི་ཚོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཐར་
ལམ་གསལ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

༡༡། །རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་བ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གུས་
པས་བྱག་འཆལ་ལོ། །སྤྱི་རྒྱའི་མདངས་དང་འབྲེས་པའི་གསེར་བཟང་མདོག་མདོག་
ལེགས་ཤེས་བྱ་མ་ལུས་ལྷང་ངར་མཁྱེན། །མཁྱེན་རབ་དབང་ལྷག་འཇམ་དབྱངས་
འཁྲོ་བའི་སྐྱབས། །སྐྱབས་མཆོག་ཁྱེད་ཀྱིས་རབ་འབྱམས་ཤེས་རབ་སྟོལ། །རྣམ་
བཟའི་གཟུགས་ལ་མིག་གིས་ལྟ་བ་བཞིན། །རྣམ་མང་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་མཐའ་
དག་ལ། །རྣམ་དག་མཁྱེན་པ་ཐོགས་པ་མེད་འདུག་ལ། །ཐོགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་ཞབས་
ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་གཅིག་བསྐྱུས་དྲོ་རྗེ་འཆང་། །གདུལ་བྱའི་
དོན་དུ་བཤེས་གཉེན་ཚུལ་འཛིན་ལ། །སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་ཞེས་ས་གསུམ་
ཀྱི། །སྤྱི་དགྲའི་འབྲེན་པ་མཆོག་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །ལེགས་བཤད་དར་བའི་མཁྱེན་
པ་མཁའ་ལྟར་ཡངས། །འཁྲོ་ལ་མ་ལྟར་བཅེ་བ་རྒྱན་དུ་གོམས། །ཐུབ་བསྟན་རིན་ཆེན་
རྒྱས་པའི་འཕྲིན་ལས་ཅན། །རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེའི་ཞབས་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །དོན་
གཉིས་སྐྱབ་ལ་རབ་དཀར་དགོ་ཆོགས་ཀྱུན། །རྣམ་དག་སྟོན་པའི་འདུན་པ་བཏང་ཅམ་
ཀྱིས། །འཕྲིན་ལས་ལྷན་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དཔལ་མངའ་བའི། །བདག་གི་ཡོངས་འཛིན་
དེ་ལ་གུས་བརྟུང་ནས། །དམ་པ་དེ་ཡི་ཞལ་གྱི་བྱམ་བཟང་ལས། །ལེགས་པར་འོངས་

པའི་ལེགས་བཤད་བདུད་ཅིའི་རྒྱལ། །རང་དང་གཞན་ལ་པན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །སྒྲོ་
སྒྲུང་སྤངས་ཏེ་ཟེན་རིས་བྱི་བར་བྱ། །

དེ་ལ་འདིར་བརྗོད་བྱ་གཞི་ལྟ་རྒྱུ་དེ་བྱེད་གནས་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་གཏན་ལ་
འབེབས་པར་བྱེད་པ་ཆོས་མངོན་པའི་མངོན་འཆད་པ་ལ།

མཆན་གྱི་དོན།

འབྲུང་གི་ཕྱག་ །གཞུང་གི་དོན། མཐུག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
མཆན་བསྒྲུང་བ་དང་། མཆན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དུ་བསྟན་
བཅོས་འདིའི་མཆན་ལ། ཨ་རྟེ་རྩྭ་ཀོ་ལྷ་ཀླ་རི་ཀླ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་བོད་སྐད་དུ་ཆོས་
མངོན་པའི་མངོན་གྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་ཨ་རྟེ་ནི་
མངོན་པ། རྩྭ་ནི་ཆོས། ཀོ་ལྷ་ནི་མངོན། ཀླ་རི་ཀླ་ནི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པའོ། །

བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཆན་སྤྱི་ཏའི་སྐད་དུ་སྒྲོས་པ་ལ་ནི་གཞུང་ཁུངས་བཅུན་
པར་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་འཆོང་རྒྱ་
བའི་གནས་རྗེ་རྗེ་གདན་ཡིན་པས་རྒྱ་གར་རིག་པའི་འབྲུང་གནས་ཏེ་རྒྱ་སྐད་སྒྲོས་
པས། རྒྱ་གར་མར་འདུག་སྟམ་ནས་དངོས་པོ་ལ་བསྟན་བཅོས་དེ་ཅུ་ལས་མེད་ཀྱང་
འབྲུང་ཁུངས་བཟང་བས་ཉན་བཤད་ལ་འཇུག་སྟེ། དཔེར་ན་ཆོང་པ་ཀུན་སྒྲུང་ཁམས་
ཀྱི་ནས་ཡོད་བྱས་ན་བྱུང་ས་བཟང་བས་ཆོང་ལ་འཇུག་པ་དང་འབྲའོ། །རྒྱ་སྐད་མེད་
ན་དངོས་པོ་ལ་བསྟན་བཅོས་ལེགས་ཀྱང་བོད་མངོ་སྟམ་ནས་ཉན་བཤད་ལ་མི་འཇུག་
སྟེ། དཔེར་ན། ཕུ་གསུམ་པའི་ནས་ཡོད་བྱས་ན་དངོས་པོ་ལ་ནས་བཟང་ཡང་རན་ནོ་
སྟམ་ནས་ཆོང་ལ་མི་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །

ཡང་སི་སྤྱི་ཏའི་སྐད་བཟང་པོ་ལ་བག་ཆགས་གཞག་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དུས་
གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱུ་ནས་སི་སྤྱི་ཏའི་སྐད་དུ་ཆོས་གསུངས་
བས། ད་ལྟ་འདི་ཅུ་ལ་འདི་ས་བས་ཀྱང་བག་ཆགས་ཀྱིས་རང་གི་རང་གིས་སྐད་ཤེས་
ནས་འོང་བ་དང་། ཡང་སྤྱི་ཐད་ལོག་ལ་མཁས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པས་སོ། །

འོན་མཆོན་ཐོག་མར་སྤོས་པའི་དགོས་པ་གང་ཞེ་ན། སྤྱེགས་བམ་ཆེགས་རྒྱུང་
དུས་རྟེན་བ་དང་། གང་ཡིན་རྟོགས་སྤྱི་བའི་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །རྒྱ་སྐད་དང་བོད་སྐད་
པན་རྒྱུན་མཆོམས་སྤྱི་ཏའི་སྤོས་པའི་དགོས་པ་ནི། ལོ་ཅ་བའི་དེ་ལྟ་ཤེས་ནས་བྱས་པ་
གཙོ་བོ་ལ་འབྲུག་པའི་ཆེད་ཡིན་ལོ། །མཆོན་དོན་དངོས་ཀྱི་དོན་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །

གཉིས་པ་། རྒྱུ་གླེང་གི་ཕྱག་ཤེ།

འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཞེས་སོ། །འདི་ཡང་
སྤོན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བགས་བཅད་དང་བསྐྱུན་པ་སྟེ། མཛོད་སྤེའི་ཐོག་མར་
སངས་རྒྱུ་དང་བྱང་སེམས་ལ་ཕྱག་འཆའ། འདུལ་བའི་སྤེ་སྤོན་གྱི་ཐོག་མར་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་ཕྱག་འཆའ། མཛོན་པའི་སྤེ་སྤོན་གྱི་ཐོག་མར་འཇམ་དཔལ་ལ་ཕྱག་
འཆའ་ཞེས་བགས་བཅད་པས་སོ། །

གསུམ་པ་། རྒྱུ་གླེང་གི་དོན་ཤེ་ལ་གཉིས།

བསྐྱེད་བཅོས་རྩལ་པ་ལ་འབྲུག་པའི་ཡན་ལག །བཅུ་པའི་བསྐྱེད་བཅོས་ཀྱི་
ལུས་དངོས་སོ། །

དང་པོ་༼ བསྟན་བཅོས་ཚུལ་པ་ལ་འབྲུག་པའི་ཡན་ལག་༽ ལ་གསུམ།

མཆོད་བརྗོད་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བས་ཚུལ་པར་དམ་བཅའ་བ་དང་། སྟོན་བ་སྟོན་ཏུ་
འགྲོ་བས་མཆོད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་དང་། དགོས་པ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བས་སྟོན་པས་
གསུངས་པར་བསྟུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཆོད་བརྗོད་དང་། ཚུལ་པར་དམ་
བཅའ་བའོ། །

དང་པོ་ནི། གང་ཞིག་ཅེས་སོགས་ཏེ། འདི་ནི་དགོས་དོན་བསྟུས་དོན་ཆོག་
དོན་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ལས། དང་པོ་དགོས་དོན་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། གནས་
སྐབས་ཀྱི་དགོས་པ་སྟོན་པའི་ཆེ་བ་ཤེས་པ་དང་། བསོད་ནམས་འཕེལ་བ་དང་། དམ་
པའི་སྟོན་པ་དང་མཐུན་པའོ། །མཐར་ཐུག་གི་དགོས་པ་ནི་ཐར་པ་ཐོབ་པའོ། །དེ་སྐད་
ཏུ་ཡང་འགྲེལ་པ་ལས། བསྟན་བཅོས་བྱེད་པར་འདོད་པས་རང་གི་སྟོན་པའི་ཆེ་བའི་
བདག་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཡོན་ཏན་རྫོང་པ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཕྱག་
འཆའ་བ་བརྩམ་མོ། །ཞེས་པ་དང་མཐུན་ནོ། །ཆེ་བ་ཤེས་པ་ལ་ཡང་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། དེ་ལ་གྲུས་པ་བསྐྱེད་ནས་གསུང་རབ་ཉན་པ་ལ་འབྲུག་ཅིང་། ཉན་པས་ཀྱང་
རིམས་ཀྱིས་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་
རོ། །སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ལ་གྲུས་པས་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་
གྲུས་པ་ཡང་འབྲུགས་ལ་འབྲུག་སྟེ། དེས་དེའི་ཆོག་དོན་འཆད་པའི་ཕྱིར།

བསྟུས་དོན་ནི། ཆོགས་བཅད་འདིས་སྟོན་པ་ལ་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་གསུམ་
མངའ་བའི་སྟོན་པ་ཕྱག་འཆའ་བ་དང་། བཤད་པར་དམ་བཅའ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

ཆོག་དོན་ལ། ཕྱག་འཆའ་ལོ། །གང་ལ་ན། ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་གསུམ་

མངའ་བའི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འོ། །གང་གིས་ན། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་
སོ། །དུས་ནས་གྱི་ཆེ་ན། བསྟན་བཅོས་རྩལ་པའི་ཐོག་མར་དོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན། སྟོ་
གསུམ་གྲས་པའི་སྟོ་ནས་སོ། །དགོས་པ་ནི། རང་ཉིད་དམ་པའི་སྟོད་པ་དང་མཐུན་པ་
དང་། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་དུ་མ་འབྲུག་པའི་ཆེད་དུ་འོ། །འོ་ན།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་པ་གསུམ་ཇི་ལྟར་མངའ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་པ་གསུམ་མངའ་སྟེ། རང་དོན་ཕུན་ཆོག་པ། གཞན་དོན་ཕུན་
ཆོག་པ། དེ་སྐབས་པའི་ཐབས་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་པ་གསུམ་མངའ་བའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྡན་
འདས་གང་ཞིག་ཆོས་ཅན། རང་དོན་ཕུན་ཆོག་པ་མངའ་སྟེ། ཀུན་ལ་ཕུན་པ་གཏན་
བཅོམ་པའི་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། གང་ཞིག་ཅེས་པ་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ལ་གོ་བ་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་སྤྱི་ཡིན་པས་སོ་ཞེ་ན། །སྟོན་མེད་དེ། དེ་སྤྱི་སྤྱི་
ཡིན་ཡང་སྤྱི་སྤྱི་ཁྱད་པར་ལ་འཇུག་པ་ལ། སྐབས་སྟོབས་གྱིས་འཇུག་པ་དང་། ཁྱད་
པར་གྱི་ཆོག་དང་འབྲེལ་བས་འཇུག་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པས། འདིར་ཀུན་ལ་ཕུན་
པ་གཏན་བཅོམ་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོག་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་འཇུག་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཀུན་ལ་ཕུན་པ་གཏན་བཅོམ་པ་དེ་སངས་རྒྱས་མ་གཏོགས་པ་གཞན་
ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྲམ་ཟེ་དཀར་ཤམ་གོས་དཀར་པོ་གྲོན་པ་ལ་བྱིན་ཅིག་
ཅེས་བརྗོད་པ་ལས་བྲམ་ཟེ་ལྟ་སྤྱིད་ལ་གོ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་འབྲེལ་བ་ལས། གང་
ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྤྲས་
པའོ། །ཞེས་སོ། །ཀུན་ལ་ཞེས་པས་ནི་སྟེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བཟུང་
བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། བྲམ་ཟེ་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྟེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཇི་སྟེད་

བ་དེ་སྟེང་དོ། །ཞེས་སོ། །སྤྱན་པ་ནི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྩ་བ་ཅན་གྱི་སྤྱ་རྒྱས་བཅུ་
 འཁོར་དང་བཅས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པའི་སྤྱན་པ་དང་། མི་ཤེས་པའི་
 རྒྱ་བཞི་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པའི་སྤྱན་པ་ལ་བརྗོད་པ་
 ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་གསལ་པའི་སྤྱན་པས་གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་སྤྱི་བ་བཞིན་དུ།
 མི་ཤེས་པ་གཉིས་པོ་དེས་ཀྱང་གནས་ལུགས་མཐོང་བ་ལ་སྤྱི་བ་པའི་བྱིར། འོ་ན་མི་
 ཤེས་པའི་རྒྱ་བཞི་གང་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཟབ་ཅིང་སྤྱ་བས་མི་ཤེས་པ་ནི།
 ཉོན་པས་ཤུ་རིའི་བྱ་ལ་བཀའ་སྦྱུལ་པ། ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚུལ་
 བྱིས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་སམ། ཤུ་རིའི་བྱས་གསོལ་པ། དེ་ནི་མ་འཆའ་
 ཏི་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡུལ་ཤིན་ཏུ་བསྐྱལ་བས་མི་ཤེས་པ་ནི། མོ་དགལ་གྱི་བྱས་རང་
 གི་མ་བྱང་ཕྱོགས་འོད་ཟེར་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་དུ་སྤྱེས་པ་མ་ཤེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དུས་
 ཤིན་ཏུ་བསྐྱལ་བས་མི་ཤེས་པ་ནི། ཤུ་རིའི་བྱས་བྱིས་བདག་དཔལ་སྤྱེས་ལ་ཐར་བ་
 ཆ་མ་སྤྱན་གྱི་དགེ་རྩ་ཡོད་པ་མ་ཤེས་པས་རབ་ཏུ་མ་བྱུང་བ་ན། ཉོན་པས། ངས་ནི་
 འདི་ཡི་ཐར་བ་ཡི། །ས་བོན་ཤིན་ཏུ་སྤྱ་བ་དག །ཆོན་ནམ་རྩོལ་གསེབ་ན་
 གསེར། །བག་ལ་ཞ་བའི་ཚུལ་དུ་གཟིགས། །ཞེས་གསུངས་ནས་རབ་བྱུང་གནང་བ་
 ལྟ་བུའོ། །རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པས་མི་ཤེས་པ་ནི། ཁམས་དང་འགྲོ་བ་དང་སྤྱི་
 གནས་དང་སྤྱི་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་རྟོགས་དཀའ་བ་རྣམས་ཏེ་དེ་དག་མི་ཤེས་པ་
 ནི་དཔེར་ན། མ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་ཁ་དོག་སྣ་ཆོགས་པའི་རྒྱ་མི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་
 ལྟ་བུ་སྟེ། གནས་བརྟན་སྤྱ་གཅན་ཟིན་གྱིས། མ་བྱའི་མདོངས་ནི་གཅིག་ལུ་ཡི། །རྒྱ་ཡི་
 དབྱེ་བ་སྣ་ཆོགས་པ། །ཀྱན་མཁྱེན་མིན་པས་ཤེས་བྱ་མིན། །དེ་མཁྱེན་པས་ན་ཀྱན་

མཁུན་སྟོབས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་གཞུང་འདིས་སྤངས་པ་ཕུན་
 ཚོགས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་རྟོགས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཤུགས་ལ་བསྟན་ཏེ་སྤངས་པ་ནི་
 ཡེ་ཤེས་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྦྱོར་བ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཚོས་ཅན། རང་
 རོན་ཕུན་ཚོགས་མངའ་སྟེ། སྤངས་རྟོགས་ཕུན་ཚོགས་མངའ་བའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་
 ཉན་ས་ལས་སྤངས་པ་ཁྱད་བར་དུ་བསྟན་ཏེ། དེ་དག་ལ་ཉོན་སྤྲིབ་སྤངས་པ་ཅམ་ཡོད་
 གྲང་ཉམས་པ་སྲིད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་རྣམས་པ་ཐམས་
 ཅད་དུ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཚོས་ཅན། གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་
 མངའ་སྟེ། འཁོར་བའི་འདས་ལས་འགོ་བ་རྣམས་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བྲངས་པར་
 མཛད་པའི་ཕྱིར། ཉར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ་ལྔ་པོ་འདི་ཚོས་ཅན། འཁོར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྦྱེ་
 འཆི་གཅིག་ནས་གཅིག་དུ་བརྒྱུད་དེ་འཁོར་བའི་ཕྱིར། འཁོར་བ་ལ་འདས་ཞེས་བཛྲོད་
 པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འདས་དེ་སྦྲ་སྦྲར་ཀུན་འཆགས་པའི་གནས་ཡིན་པ་དང་།
 བཀལ་བར་དཀའ་བ་དང་། གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་བཀལ་དགོས་པ་བཞིན་དུ། འཁོར་
 བ་འདི་ཡང་ཀུན་འཆགས་པའི་གནས་ཡིན་པ་དང་། སྲིད་པའི་རྒྱ་དང་བཅས་པས་
 བཀལ་བར་དཀའ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་བརྟེན་ནས་བཀལ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་
 རེ། སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཞེས་པ་གཞུང་ཅ་བར་མ་བྱུང་བས་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། སྦྱོན་
 མེད་དེ། འགྲེལ་བར་དངོས་སུ་སྟོས་པ་དང་། དོན་གྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

སྟོབ་དཔོན་གང་སྟེལ་ན་རེ། འགོ་བ་རྣམས་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བྲངས་
 པར་མཛད་ན། བདག་ཅག་རྣམས་ད་དུང་འཁོར་བར་གནས་པ་ཅི་ཞེ་ན། སྐལ་བ་དང་
 ལྡན་པ་རྣམས་བྲངས་པར་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། སྐལ་བ་དང་མི་ལྡན་པ་རྣམས་མ་བྲངས་

པའི་ཕྱིར་ཉེ། མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་ཉི་མ་ཤར་བ་ན། །ཡོངས་སྤོང་བསྐྱེད་པ་ལྟར་ཁ་འབྲེད་
 ལྟར། །དེ་བཞིན་དེ་བཞིན་གཤེགས་བྱུང་ཡང་། །བསམ་པ་ཡོངས་སྤོང་ཁོ་ན་
 སྤོང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཆད་དོ། །ཐབས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེ་ན། །
 ལྷགས་བཅེ་བས་སྒྲུང་དོར་གྱི་གནས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པས་བྲངས་གྱི་རྩ་
 འབྲུལ་དང་དམ་པ་སྤྱིན་པའི་མ་ལུས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཆེད་དུ་རྫོང་པའི་ཆོས་ས་
 ལས། སྤྱིང་པའི་བྱུག་རྩ་གཅོད་མཛད་པའི། །ལམ་ནི་ཁྱེད་ལ་ངས་བསྟན་བྲ། །ཁྱེད་
 ཉིད་ཀྱིས་ནི་བསྐྱབ་བྲ་སྟེ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྟོན་མཛད་ཡིན། །ཞེས་དང་།
 དེའི་འགྲེལ་པར། ལུ་ལྷན་སྤྱིག་པ་རྩ་ཡིས་འབྲུ་བར་མི་མཛད་ལ། །འགྲོ་བའི་སྤྱུག་
 བསྐྱེད་ཐུག་གིས་ཀྱང་ནི་སེལ་མི་མཛད། །ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་གཞན་ལ་སྟོ་བར་མཛད་
 པས་མིན། །ཆོས་ཉིད་ནི་བ་བསྟན་པས་གྲོལ་བར་མཛད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། ལྷ་སྐྱབ་
 ཀྱིས་ཀྱང་། བཅེ་བས་སྟོན་པའི་ཐུག་བརྒྱངས་ནས། །ཐར་པའི་ས་བོན་བསྐྱབ་པ་
 ཡི། །སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་ངན་འགྲོ་དང་། །སྤྱིང་བ་དག་ལས་འདྲེན་པར་མཛད། །ཅེས་
 གསུངས་སོ། །ཡང་བཙུང་ལྟར་འདས་ཆོས་ཅན། །གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་ཐབས་སྤྱན་
 ཆོགས་མངའ་སྟེ། ཉིད་ཀྱིས་གཟིགས་པའི་ལམ་གདུལ་བྲ་ལ་དོན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་
 སྟོན་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། །འོན་གདུལ་བྲ་ལ་རྩ་འབྲུལ་བསྟན་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། །སོ་སོ་
 སྤྱི་བོ་རྣམས་དང་པོར་རྩ་འབྲུལ་བསྟན་པས་དད་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་གྱི་འཁོར་བ་
 ལས་གྲོལ་བའི་ཐབས་དངོས་ནི་མིན་ནོ། །ཁོ་ན་རེ། ཉན་རང་དགྲ་བཙུང་པ་རྣམས་
 ཀྱིས་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་དེ་རྣམས་སྤངས་

སམ་མ་སྤངས། སྤངས་ན་སངས་རྒྱས་དང་སྤངས་པ་བྱུང་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། མ་
སྤངས་ན་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཐར་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །བྱམ་སྟེ། མདོ་ལས། ང་ནི་
ཆོས་གཅིག་མདོན་པར་མ་ཤེས་ཤིང་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པར་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཐར་
བྱེད་པར་མི་སྤྲོད། །ང་ནི་ཆོས་གཅིག་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་ཤིང་མ་སྤངས་པར་སྤྱག་
བསྐྱེད་ཀྱི་མཐར་བྱེད་པར་མི་སྤྲོད། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ཞེན། འདིའི་ལན་ལ་
འབྲེལ་པ་ལས། རང་སངས་རྒྱས་དང་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱང་ཉན་ཐོངས་པ་ཅན་གྱི་
མོངས་པ་དང་བྲལ་བའི་བྱིར་ཀྱན་ལ་སྤྱན་པ་བཅོམ་པ་ནི་འདོད་མོད་ཀྱི་གཏན་ནས་ནི་
མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དེ་དག་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དང་ཡུལ་དང་དུས་ཤིན་ཏུ་
བསྐྱལ་བ་དང་། རོན་རབ་དུ་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་ལ་ཉན་ཐོངས་པ་མ་ཡིན་
པའི་མི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གང་སྟེལ་ན་རེ། སྤྱག་བསྐྱེད་
མཐར་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་སྟོན་མེད་དེ། ཉན་ཐོངས་པ་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པ་སྤངས་པའི་
བྱིར། སངས་རྒྱས་དང་སྤངས་པ་བྱུང་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཉན་ཐོངས་པ་ཅན་མ་
ཡིན་པའི་སྤྱན་པ་མ་སྤངས་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་དོ། །སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་སྤྱོད་ན་རེ།
སྤྱག་བསྐྱེད་མཐར་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་སྟོན་མེད་དེ། ཉན་ཐོངས་པ་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པ་
རྣམས་ཐོབ་པ་ཆད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས། དེ་མིན་པའི་མི་ཤེས་པ་རྣམས་འདུན་པ་
ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་སངས་
རྒྱས་དང་སྤངས་པ་བྱུང་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་
སྤངས་ཀྱང་ཡང་མདོན་དུ་འགྱུར་ལ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་དེ་རྣམས་སྤང་མི་སྟེ་
པའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས་སྤངས་པའི་བྱིར་ཞེས་འཆད། བྱི་མ་འདི་ལེགས་པར་

བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོར། དགེ་སློང་དག་ཁྱེད་ཀྱིས་མིག་འདུན་པ་ལ་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བའི་ཆུལ་གྱིས་སློངས་ཤིག་དང་དེ་ལྟར་ན་མིག་ཡོངས་སུ་སྤངས་པར་
འགྱུར་རེ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ཚུམ་པར་དམ་བཅའ་བཞི། ཡུན་སྐུམ་ཆོགས་པ་གསུམ་མངའ་བའི་
སྟོན་པ་ལ་མཛོད་པར་བརྗོད་ནས་ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་རབ་ཏུ་
བཤད་པར་བྱའོ། །བསྟན་བཅས་ཚུམ་པའི་ཐོག་མར་ཚུམ་པར་དམ་བཅས་པ་ཆོས་
ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གནས་སྐབས་ཚུམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་མཐར་ཐུག་སྐྱེད་
འདས་ཐོབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྒྲོ་བ་སྒྲོ་བྱ་བ་ཏང་ནས་མཆོད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཆོས་
མངོན་པ་བཤད་པ་དང་། མཛོད་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཞར་བྱུང་རྗེས་འབྲང་གི་དོན་ལ་དབྱེད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཆོས་མངོན་མཛོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་རབ་བཤད་བྱ། ཞེས་བཤད་
ན། ཆོས་མངོན་པ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་ཟག་མེད་ཀྱི་མཐོང་སྟོམ་
མི་སྟོབ་ལམ་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱི་མ་མེད་
པའི་ཤེས་རབ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པའི་རྗེས་འབྲང་དང་། བརྟུར་
བཏགས་པའི་ཆོས་མངོན་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་དོན་ལ་དབྱེད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། ས་གང་ལ་བརྟེན་པ། རྟེན་བརྟེན་པའི་དོན། འཁོར་དང་
བཅས་ན་སྤང་པོ་བྱ་བ་ཡིན་དབྱེད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། འོན་དེ་གསུམ་ས་གང་ལ་བརྟེན་ཅེ་ན། མཛོད་ལམ་ནི་བསམ་གཏན་ས་བྱུག་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲིབ་ལམ་ཆོས་མཆོག་བསམ་གཏན་ས་བྱུག་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པ་གང་ཞིག །མཛོད་ལམ་དེ་ཆོས་མཆོག་དང་ས་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནི་ཆོས་མཆོག་དང་ས་གཅིག་ཀྱི་ཆེས་གསུངས་སོ། །རྟགས་དང་པོ་བྱུང་སྟེ། སྒྲོམ་བྱུང་མི་སྟོབས་མེད་པ་དང་། བྱུང་བར་བསམ་གཏན་ས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་བསྟོགས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་མི་བརྟེན་ཏེ། དེ་ཟག་མེད་ཡིན་ལ་ཉིད་བསྟོགས་ལྷག་མ་རྣམས་ཟག་བཅས་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་པ་ལ་མི་བརྟེན་ཏེ། འདི་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པ་ཡིན་ལ། འདོད་པ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་ལ་མི་བརྟེན་ཏེ། དེ་གསུམ་གྱིས་འདོད་པ་ལ་མི་དམིགས། མཛོད་ལམ་གྱིས་འདོད་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། མིན་ཅེ་ལ་མི་བརྟེན་ཏེ། མིན་ཅེ་ནི་འདུ་ཤེས་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར། ཟག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་དང་མི་སྒྲོབ་ལམ་ནི་ཟག་མེད་ས་དབྱུག་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། བརྟེན་པའི་དོན་ཡང་ལམ་དེ་ས་དེའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ལ་བྱེད་ཀྱི་ལམར་གཞོང་ལ་རྒྱ་བྲུག་བརྟེན་པ་ལྟ་བུའི་རྟེན་བརྟེན་པ་དོན་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། འཁོར་དང་བཅས་ན་སྤང་པོ་དུ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འཁོར་དུ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲོམ་པས་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཀྱང་ཡོད་པས་སྤང་པོ་ལྔ་པ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་བདེ་དང་གསུམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་བདེ། བཏང་སྒྲོམས་ཀྱི་ས་གཞན་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོར་བ་བཏང་སྒྲོམས་དང་། ཡིད་ཤེས་

འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་འདུ་ཤེས། སེམས་བྱུང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཅི་
 རིགས་པ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཡིད་ཀྱི་
 རྣམ་ཤེས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འཁོར་དུ་སློབ་པ་མི་འཐད་དེ། སེམས་བྱུང་ལས་
 སེམས་གཙུག་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། སྒྱིར་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་ཆོས་རབ་ཏུ་
 རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་རབ་གཙུག་ཆེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཡིད་ཆེས་
 པའི་གནས་སྐབས་ན་དང་པ་གཙུག་ཆེ་བ་བཞིན་ནོ། །གཟུགས་མེད་ན་ནི་གཟུགས་ཀྱི་
 རྗེས་འབྲང་མེད་པས་ཕུང་པོ་བཞི་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཞུགས་
 པའི་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཟག་བཅས་གང་དང་། སྦྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་
 རབ་གང་ཡིན་པ་དང་། དེ་རྣམས་བརྗོད་བྱུང་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡེ་ཤེས་ལ་
 འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་བཤར་བཏགས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཆོས་མངོན་པའི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱ་
 མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སམ་རྒྱ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། དེ་ཡང་རྒྱར་འགྱུར་ཚུལ་ནི་སྦྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས། ཐོས་བྱུང་།
 དེ་ལས་བསམ་བྱུང་། དེ་ལས་སྒྲོམ་བྱུང་། དེ་ལས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྦྱེ་བའི་
 ཕྱིར། བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཐོབ་པ་ལ་ཁྱོད་
 ཐབས་སམ་རྒྱར་བསྟེན་དགོས་སོ་ཞེས་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་ལ་གཞི་ད་
 བྱེད་ཡོད་དེ། ཟག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་གསུམ་པོ་ས་གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན། སྦྱེས་
 ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་ནི་ཁམས་གསུམ་ག་ན་ཡོད། ཐོས་བྱུང་ནི་འོག་མ་གཉིས་ན་ཡོད་ཀྱི་

གཟུགས་མེད་ན་མེད་དེ། དེ་ན་སྤྱོད་པ་མེད་པའི་བྱིར། བསམ་བློར་འདོད་པ་ན་
ཡོད་ཀྱི་གོང་མ་གཉིས་ན་མེད་དེ། དེ་གཉིས་ན་སེམས་པར་བརྟམས་པ་ཅམ་གྱིས་
ཉིང་རེ་འཛིན་དུ་འགྱུར་པའི་བྱིར། སྒྲིམ་བློར་ནི་གོང་མ་གཉིས་ན་ཡོད་ཀྱི་འདོད་པ་ན་
མེད་དེ། འདོད་པ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བསྟན་བཅོས་ནི་
དག་སྤྱོད་རང་མཚན་པ་ལ་བྱེད་ན་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་ཡོད་ཀྱི་གཉིས་
པ་ཡན་ཆད་ན་མེད་དེ། རྣམ་རིག་དཔྱོད་དང་བཅས་དག་ན། །ཞེས་གསུངས་པའི་
བྱིར། མིང་ཆིག་ཡི་གེ་གསུམ་ལ་འདོད་པ་ལྟར་ན་ཁམས་འོག་མ་གཉིས་ན་ཡོད་ཀྱི་
གཟུགས་མེད་ན་མེད་དེ། འདོད་དང་གཟུགས་གཏོགས་སེམས་ཅན་སྟོན། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། གཟུགས་ཀྱི་སྒྲིམ་བློར་ལ་བསམ་གཏན་ཀྱི་སྒྲིམ་པས་བསྟུས་
པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡོད་པས་སྤང་པོ་ལྔ་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །

ཅིའི་བྱིར་ཆོས་མངོན་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པས་ན་
ཆོས་དང་། དོན་དམ་པའི་ཆོས་སྤང་ན་ལས་འདས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པའམ་མངོན་དུ་
སྤྱོགས་པས་ན་མངོན་པ་ཞེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་མཛོད་བཤད་པ་ནི། ཆོས་མངོན་མཛོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རབ་
བཤད་བྱ། །ཞེས་བཤད་ན། ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་དེ་གང་ཞེ་ན། བསྟན་བཅོས་འདི་
ལ་ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཅས་བྱ་སྟེ། མངོན་པ་སྟེ་བདུན་པོ་དེའི་དོན་གཅེས་གཅེས་
རྣམས་བསྟན་བཅོས་འདིར་ནི་དེ་བཞེད་བྱའི་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྟེན་པའི་བྱིར།
དཔེར་ན། རལ་གྱི་གང་དུ་འཇུག་པའི་འབྲུག་དེ་ལ་རལ་གྱིའི་འབྲུགས་ཞེས་བཞེད་པ་
དང་ནོར་གང་དུ་འཇུག་པའི་གནས་དེ་ལ་ནོར་གྱི་མཛོད་ཅས་བཞེད་པ་བཞིན་

ནོ། །ཡང་ན་ནི་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་པོ་དེ་ལ་མངོན་པའི་མངོན་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་བསྟན་
བཅོས་འདིའི་འབྲུང་ཁུངས་སམ་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རལ་གྱི་གང་ནས་
ལྷུང་བ་དེ་ལ་རལ་གྱིའི་ལྷུངས་ཞེས་བཞོན་པ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་དགོས་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་སྟོན་པས་གསུངས་པར་སྐྱབ་པ་ནི།
ཆོས་མངོན་པ་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་གྱི་
ཤེས་རབ་མེད་པར་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་ཐབས་མེད་ལ། ཉོན་
མོངས་པས་ཀྱང་འདི་གཉེན་པ་རྣམས་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོ་འདིར་འབྱུང་སྟེ། དེ་བས་ན་
སྟོབ་མའི་རྒྱུད་ལ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་གྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པ་
དེའི་ཕྱིར། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མངོན་པ་འཆད་པ་ལ་གྲུས་པའི་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ། སྟོབ་
མའི་རྒྱུད་ལ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་གྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པ་དང་། འདི་བསྟོན་པས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་པོ་དེ་དག་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་
པ་མིན་ནམ་ཅིའི་ཕྱིར་སྟོན་པས་གསུངས་ཞེ་ན། གསུངས་ཏེ། དག་བཅོམ་པ་ཆེན་པོ་
རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལ་མ་བཞེན་པར་ཐོག་མར་ཆོས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་སྟོན་པ་
དང་རབ་ཏུ་དབྱེ་བར་མི་བྱས་པས། དེ་ནི་སྟོན་པས་གདུལ་བའི་བསམ་པ་དང་བྱི་བ་
ལ་སྟོས་ནས། ལྷུང་དེ་དང་དེ་ལས་དང་པོ་སིལ་བྱར་གསུངས་པ་རྣམས་བཅུན་པ་ཀ་
བྱའི་བྱ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པར་བྱིས་བསྐྱས་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་བཅུན་པ་ཆོས་སྟོབ་ཀྱིས། གྱེ་མ་འདུས་བྱས་རྣམས་མི་
རྟག་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཆེད་དུ་རྫོང་པའི་སྡེ་སྟོན་པས་གདུལ་བའི་དབང་གིས་མདོ་
དེ་དང་དེར་སིལ་བྱར་གསུངས་པ་རྣམས་སྡེ་ཆོན་དུ་བྱས་ཀྱང་སྟོན་པའི་གསུང་ཡིན་

བ་བཞིན། དེས་ན་ཆོས་མངོན་པ་ནི་སྟོན་པས་གསུངས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ཆོས་
བ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་བ་བཞིན་ནོ། །རྟགས་
བྱུང་སྟེ། འཕགས་པ་འོད་སྟངས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །

ལོ་ཞེས་པ་བ་རོལ་གྱི་འདོད་པ་སྟོན་པ་སྟེ། མདོ་སྡེ་བ་རྣམས་ན་རེ། འདི་ནི་བྱེ་
བྲག་ཏུ་སྦྲ་བ་ཆོས་མངོན་པ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་གྱི་ཁོ་ལོ་ཅག་ནི་མི་འདོད་དེ།
འདུས་མ་བྱས་ཇུས་བྱུང་སྟེ། སོགས་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དུ་མ་སྦྲང་བའི་ཕྱིར།
དེ་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་བྱེད་པ་ནི་གཞན་ཡང་མང་པོ་ཞིག་གྲགས་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་དེ་ལྟ་
བུ་ཆོས་པས་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་སྟོན་པའི་གསུང་གིས་བསྟུས་པ་མིན་ནོ། །དེ་ཡང་གང་
གིས་གང་བྱས་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་ཀ་ཀྱི་འཇུག་པ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་བུ་བཤེས་
ཀྱིས། །རྣམ་ཤེས་ཆོག་པ་ནི་ལྷ་སྦྱིད་ཀྱིས། །ཆོས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཤུ་རིའི་བྱས། །གདགས་
པའི་བསྟན་བཅོས་མོ་དགལ་བྱས། །འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་གསུམ་པོ་ཆེས། །ཁམས་
ཀྱི་ཆོག་པ་ནི་གང་པོས་བྱས། །ཞེས་སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་པོའི་སྤྲུལ་གྱི་གཞུང་ལས་འབྱུང་
བ་སྟོམ་དུ་བསྟུས་སོ། །སྟོབ་དཔོན་གང་སྟེལ་ནི། འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་ཤུ་རིའི་བྱས་
བྱས་པར་འཆད་དོ། །

ཅིའི་ཕྱིར་མདོ་སྡེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མདོ་ཆོད་མར་བྱེད་ཀྱི་མངོན་པ་སྡེ་བ་དུན་
ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆོད་མར་ཁས་མི་ལེན་པས་ན་མདོ་སྡེ་བ་ཞེས་
བྱའོ། །བྱེ་བྲག་སྦྲ་བས། འོ་ན་མདོ་ལས། དག་སྟོང་སྡེ་སྟོང་གསུམ་པ་ཞེས་འབྱུང་བའི་
སྡེ་སྟོང་གསུམ་གཞག་ཏུ་མེད་པར་འབྱུང་ཏེ། འདི་དག་ལས་གཞན་པའི་མངོན་པའི་
སྡེ་སྟོང་མི་སྦྲང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སྟེ། བ་ལ། མདོ་སྡེ་བ་ན་རེ། སྟོན་མེད་དེ། མདོ་སྡེ་

རྣམས་སུ་དོན་དམ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་བརྗོད་བྱང་
བྱེད་པ་དེ་ལ་མངོན་པའི་སྡེ་སྡོད་དུ་འཛོག་གོ་བཟེང་། ཁྱིའི་ཕྱིར་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྦྲ་བ་ཞེས་
བྱ་ཞེ་ན། བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཅམ་ཞིག་དཔྱད་པས་སམ། ཡང་ན་བྱེ་
བྲག་ཏུ་བཤད་པ་རིག་པས་ན་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྦྲ་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་དག་ལ་འང་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་
ན་གནས་པ་དེ་དག་ལ་ནི་ཁ་ཆེ་བ་དང་། ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་རུབ་ཕྱོགས་ན་གནས་པ་དེ་
དག་ལ་ནི་རུབ་ཕྱོགས་པ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་
ལས་གཞན་དག་ན་གནས་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཉི་འོག་པ་ཞེས་བྱའོ། །

དེ་ཡང་ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཅེས་སོགས་འདི་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་
པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་བསྟན་པས། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སྡོན་དུ་
དགོས་འབྱེལ་གྱི་དག་བཞེད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་
བསྟན་བཅོས་ལ་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ཡོད་པར་རྟོགས་ནས་གདུལ་བྱ་བསྟན་
བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཞིང་དེ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཞེས་པས་བསྟན། དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་སློབ་མའི་རྒྱུད་ལ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པ་ནི་དགོས་པ་
ཡིན་ཞིང་དེ་ནི་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཅེས་པས་བསྟན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་བཅས་
ལྷག་མེད་ཀྱི་ཡུང་འདས་ཐོབ་པ་ཉིང་དགོས་ཡིན་ཞིང་དེ་ནི། མེད་པར་ཉོན་མོངས་
རྣམས་ཞེས་པ་ནས། དེ་བས་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཕྱགས་ལ་བསྟན། ཉིང་དགོས་
དགོས་པ། དགོས་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་རྒྱ་ལས་པ་ནི་འབྲེལ་པའོ། །ཡང་
ན་ཆོས་རྣམས་བརྗོད་བྱ་དང་། བསྟན་བཅོས་འདི་རྗོད་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བ་ནི་འབྲེལ་

བཤོ། །

དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་
ནི། བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ཀྱང་སྦྱབ་པར་མི་ཁུས་སམ།
ཁུས་ཀྱང་འདོད་བྱ་མ་ཡིན་ནམ། འདོད་བྱ་ཡང་འབྲེལ་བ་མེད་དམ་སྟུམ་པའི་
དོགས་པ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དུ་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་བསྟན་པ་ཡིན་ཞེས་འཆད།
སློབ་དཔོན་དུལ་བ་སྟུམ་ནི། བཛོད་བྱ་མེད་པ་ཉིད་དམ། དགོས་པ་མེད་པ་ཉིད་དམ།
ཉིད་དགོས་བྱ་ནོམ་པ་མེད་དམ། དེ་དག་ཐབས་འདི་དང་མ་འབྲེལ་ལམ་སྟུམ་པའི་
དོགས་པ་བཀག་ནས། བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དུ་ནམ་པ་བཞི་ཁོ་ན་བསྟན་
ཞེས་འཆད་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་དོ། ཁོ་ན་རེ། དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་སྟོན་པའི་
ཆོག་གིས་དོགས་པ་དེ་དག་སེལ་ན། སྤྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་དག་གིས་ཀྱང་སྤྲ་རྟག་
འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་འདོད་ན། རྟགས་དང་དཔེ་དོན་མེད་
པར་འགྱུར་ལ། འོན་ཏེ་མི་སེལ་ན་དགོས་པ་སྟོན་པའི་དག་གིས་ཀྱང་མི་སེལ་བར་
འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྤྲ་མི་རྟག་ཅེས་བཛོད་པས་ཀྱང་
སྤྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་ཀྱང་། རྟགས་དཔེ་སྟོན་པས་ཐེ་ཆོམ་དང་མ་རྟོགས་
པ་བསལ་ནས་ཆད་མའི་རྟོགས་པ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་འགལ་བ་མེད་དོ་ཞེས་མཁས་པ་
དག་འཆད་དོ། །

འོ་ན་ཆོས་བཞི་པོ་འདི་རོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དགོས་པ་
དང་དགོས་པའི་དགོས་པ་དང་འབྲེལ་བ་རྣམས་ནི་བཛོད་བྱ་དང་རོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཏེ།
ཆོས་ཐམས་ཅད་འདིའི་བཛོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་དང་དགོས་པའི་དགོས་པ་

ནི་ངོ་མོ་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། ཀླུ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཆོས་མངོན་པའི་ཉིང་དགོས་
ལྷང་འདས་གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་མོ་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ལུགས་
ལ། ལས་ཉོན་གྱིས་བསྐྱས་པའི་ཀླན་འབྱུང་བདེན་པ་སྤངས་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་
འགོག་ཐོབ་ཅིང་མངོན་དུ་བྱས་ལ། སྐྱག་བསྐྱེད་སྤངས་པའི་འགོག་པ་ཐོབ་ལ་མངོན་
དུ་མ་བྱས་པ་ནི་ལྷག་བཅས་ཏེ། སྐྱག་བསྐྱེད་གསུམ་ཅི་རིགས་པའི་ལྷག་མ་དང་
བཅས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་ལ་འཕགས་པ་སྦྱར་རྒྱུ་ཐུང་ཐུང་སྦྱོ་གསོལ་
ནས་གྲོངས་པ་དང་། འཕགས་པ་འཆར་ཀ་གཟུགས་འཆོང་མའི་གནས་སུ་དབྱ་བཅད་
དེ་གྲོངས་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱུ་དུག་མདས་བཀྲོངས་པ་དང་། སངས་རྒྱུས་ལའང་
ཞབས་ལ་སེང་ལྷེད་གི་ཆའ་པ་བྱག་པ་དང་། སྦྱོ་རོ་རྒྱབ་བསྐྱུང་བ་དང་། ལྷས་སྦྱིན་གྱི་
འབྲུལ་འཁོར་གྱི་སྦྱོ་གས་གྱི་ཆ་ཤས་ཐོག་པས་སྦྱོ་མཆའ་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱག་
བསྐྱེད་གྱི་སྐྱག་བསྐྱེད་དང་བཅས་པར་མདོ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ལོ། །

དཔྱ་བཅོམ་པ་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པས་བསམ་གཏན་དང་པོ་
གསུམ་ན་སྐྱག་བསྐྱེད་དང་པོ་མེད་པས་སྐྱག་བསྐྱེད་ཕྱི་མ་གཉིས་གྱི་ལྷག་མ་དང་
བཅས་ལ། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཡན་ཆད་ན་ནི་འདུ་བྱེད་གྱི་སྐྱག་བསྐྱེད་ཁོ་ནའི་ལྷག་
མ་དང་བཅས་པའོ། །དེས་ན་ཐག་བཅས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཐམས་ཅད་འགགས་པའི་འགོག་
པ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དེའི་ཆེ་ལྷག་མེད་ཅས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་
ཆོམས་ལས། ལུས་ཞིག་ཆོར་བ་བསིལ་བར་འགྱུར། །འདུ་ཤེས་འགགས་ཤིང་འདུ་
བྱེད་ཞི། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྒྱབ་གྱུར་ལ། །འདི་འདྲ་འདི་ནི་སྐྱག་བསྐྱེད་མཐའ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་ལ། ཐེག་ཆེན་པས་ནི་ཉན་རང་གི་ཐར་པ་ནི་མཐར་

ཕྱིན་པའི་ཐར་པ་མིན་ལ། སྟོན་པའི་ཞབས་ལ་སེང་ལྡེང་གི་ཆལ་བ་བྱུག་པ་སོགས་
བཤད་པ་ནི་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་ཚུལ་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་སྤྱག་བསུལ་ནི་གཏན་
ནས་མེད་དེ། སྲིད་ཞིའི་སྟོན་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བཞེད་དོ། །འོན་
ཀྱང་གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་ལ་ལྟག་བཅས་ཆོས་སྐྱ་ལ་ལྟག་མེད་ལྷང་འདས་སུ་བཤད་པ་
ནི་སྐྱ་གསུམ་ལ་འཇུག་པའི་མདོ་ལས་ཤེས་སོ། །སློབ་དཔོན་རྒྱལ་སྤྱུལ་ན་རེ། ཆོས་
མདོན་པ་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི། སྤང་སོགས་ལ་མཁས་པའི་ཆེད་ཡིན་ལ། དེ་ལ་
མཁས་པ་ལ་ཕན་ཡོན་གཉིས་འཛོལ་སྟེ། རང་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཞི་གནས་སོགས་
འབེལ་བ་དང་། གཞན་ལ་འབེལ་གཏམ་བཞེད་པས་ངྲི་བ་ཐམས་ཅད་ལྷང་སྟོན་པ་ལ་
མི་འཇིགས་པའོ་ཞེས་འཆད་དོ། །

གཉིས་པ་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་གྱི་ལུས་དངོས་ལ་གཉིས།

བཞེད་བྱ་ངོས་གཟུང་བ་དང་།

དེ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་རྣམས་རབ་རྟུ་རྣམ་འབྱེད་
ཅེས་བཤད་ན། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱེ་བར་བྱ་བའི་ཆོས་དེ་གང་ཞེ་ན། ཆོས་དེ་ནི་རྣམ་
པ་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། ཟག་བཅས་དང་ཟག་པ་མེད་པ་གཉིས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར།
ཁོ་ན་རེ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱེ་བར་བྱ་བའི་ཆོས་ནི་སྤང་པོ་ལྷ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་སྟེ།
མཆེད་བརྟུ་གཉིས་ཞེས་སྟོས་པས་ཆོག་མོད། ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད་ཆོས་
རྣམས། ཞེས་སྟོས་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཐམས་
ཅད་བསྐྱུས་ནས་སྟོན་པར་བཞེད་ཅིང་། སྤང་པོ་ལྷས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་བསྐྱུས་

པའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་ཀླན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་རྣམས་བསྟན་པའི་
 སློན་ནས་དེ་དག་ལ་སྒྲུབ་དོར་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ལེགས་ཐོབ་པར་བཞེད་ཅིང་།
 ཁམས་བཙུང་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ཀླན་བྱང་གཉིས་སོ་སོར་མཆོན་
 མི་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་དེ། ཟག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་ནས། ཟག་པ་དང་ལྡན་ཅིག་
 འབྱུང་བཤམ། ཟག་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་སློན་ནས་ཟག་བཙས་སུ་འཛོག་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་
 དངོས་སོ་རྣམས་ཟག་བཙས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། ཟག་པ་དམིགས་པའི་སློན་ནས་
 རྒྱས་པ་ལ་བྱེད་ན། འགོག་ལམ་གཉིས་ཀྱང་ཟག་བཙས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ལམ་
 བདེན་མ་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཟག་བཙས་ཡིན་ཏེ། ཟག་པ་
 དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་རུང་གི་སློན་ནས་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་
 དབྲུ་བཙུང་པའི་མིག་གི་དབང་སོ་དེ་ཟག་བཙས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཟག་པ་དམིགས་
 པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་རུང་གི་སློན་ནས་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབྲུ་བཙུང་
 པའི་རྒྱུད་ལ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་
 མཚུངས་ལྡན་གྱི་སློན་ནས་རྒྱས་པ་མིན་ཡང་། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་དམིགས་
 པའི་སློན་ནས་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

འོ་ན། ཟག་པ་ཆོས་ཅན། ཟག་བཙས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཟག་པ་དམིགས་པ་
 དང་མཚུངས་ལྡན་གང་རུང་གི་སློན་ནས་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ།
 རང་གི་ཉོན་མོངས་པ་ཀླན་འགོ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་གྱི་བདེན་པ་
 དང་འདུས་མ་བྱས་གསུམ་སོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཟག་མེད་ཡིན་ཏེ། ཟག་པ་དམིགས་
 པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་རུང་གི་སློན་ནས་རྒྱས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལམ་བདེན་དང་འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ཟག་མེད་ཅེས་བརྗོད་བས་
ཆོག་མོད་གསུམ་ཞེས་སྒྲོས་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། དགྲ་བཙེམ་པ་ཡོན་ཏན་སྒོ་བྲོས་ན་
རེ། སྒྲོན་མེད་དེ། ཆོར་བ་བདེ་སྤྱད་གང་ཡང་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། ཟག་
བཅས་ཟག་མེད་གང་ཡང་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པར་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་དང་། དཔེ་སྒྲོན་པའི་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག །དགྲ་བཙེམ་པའི་མིག་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་
དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཟག་པའི་རྟེན་མི་བྱེད་པས་ཟག་མེད་དང་། ཟག་པའི་གཉེན་པོ་
མི་བྱེད་པས་ཟག་བཅས་སུ་འདོད་པ་བསལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཆད་དོ། །

ཁ་ཅིག །ལམ་ལ་འཛིག་རྟེན་པ་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་གཉིས་ཡོད་
པས་འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་ལམ་བདེན་མིན་པར་བསྟན་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་
ཟག་མེད་དུ་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་ན་གོ་ཡང་དེ་རྣམས་ཟག་མེད་དུ་འཛིག་རྟེན་ན་མ་
གྲགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དོན་གྱིས་གོ་ཡང་གསལ་པོ་བསྟན་
པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདུས་མ་བྱས་ལ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། རྣམ་
མཁའ་དང་ནི་འགོག་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་རྣམ་མཁའ་དང་འགོག་པ་གཉིས་
འདུས་མ་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པས་ཆོག་མོད་གསུམ་ཡང་ཞེས་སྒྲོས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེ་
ན། སྒྲོན་མེད་དེ། བྱེ་བྲག་སྤྱོད་བས་འདུས་མ་བྱས་གཅིག་བྱར་སྤྱོད་བ་དང་། བྱེ་བྲག་པས་
རྟུལ་སྤྱོད་པ་སོགས་ཀྱི་འདུས་མ་བྱས་མང་པོར་སྤྱོད་བ་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པལ་པ་ལ་གཉིས།

འདུས་མ་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། འདུས་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་༼འདུས་མ་བྱས་ཀྱས་པར་བཤད་པ་༽ནི།

འདུས་མ་བྱས་གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་
ནམ་མཁའ་ནི། ཉག་པ་གང་ཞེ་ག་མི་སྤྱི་བ་པ་ཡིན་ལོ། །ཁོ་ན་རེ། འགོག་པ་གཉིས་ཆོས་
ཅན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཐལ། ཉག་པ་གང་ཞེ་ག་ །མི་སྤྱི་བ་པ་འདི་བྱིར་ཞེ་ན།
བྱི་མ་མ་གྱུ་བ་སྟེ། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དེས་རང་གི་དགག་བྱ་ཟག་བཅས་དང་།
སོ་སོར་བརྟགས་མིན་ཀྱི་འགོག་པས་འདུས་བྱས་ཡིན་པ་འདི་རང་གི་དགག་བྱ་འགོག་
པ་འདི་བྱིར། འོན་ཅིག་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་གོ་ས་ན་ནམ་མཁའ་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན་
རེས་འགའ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་མི་ཉག་པར་འགྱུར་རོ། །ཡོད་ན་ཅིག་པ་འདི་གོ་སར་
ཅིག་པ་གཞན་སྟེང་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཅིག་པ་འདི་གོ་ས་ན་ནམ་མཁའ་ཡོད་དེ། དེ་ན་
གོ་འབྱེད་བྱེད་ནམ་མཁའ་མེད་ན་ཅིག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་མི་གནས་པར་འགྱུར་བ་འདི་བྱིར་
དང་། མདོ་ལས་ཀྱང་། བྲམ་ཟེ་ཞིག་གིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་འགོ་ཁྱ་ཉ་མ། ས་ཅི་ལ་
བརྟེན། བྲམ་ཟེ་སྟེ་ལ་བརྟེན་ཏོ། །འགོ་ཁྱ་ཉ་མ་སྟེ་ཅི་ལ་བརྟེན། བྲམ་ཟེ་སྟེང་ལ་བརྟེན་
ཏོ། །འགོ་ཁྱ་ཉ་མ་སྟེང་ཅི་ལ་བརྟེན། བྲམ་ཟེ་སྟེང་ནམ་མཁའ་ལ་བརྟེན་ཏོ། །འགོ་ཁྱ་ཉ་
མ་ནམ་མཁའ་ཅི་ལ་བརྟེན། བྲམ་ཟེ་དེ་ནི་ཉ་ཅང་ཐལ་ཆེས་ཏེ། ནམ་མཁའ་ལ་ནི་རྟེན་
མེད་པ་སྤང་བ་མེད་པ་དམིགས་པ་མེད་པ་འོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་བྱིར། འོན་ཀྱང་
ཅིག་པ་འདི་གོ་སར་ཅིག་པ་གཞན་སྟེང་པ་འདི་ཉེས་པ་མེད་དེ། དེ་ལ་ཅིག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་
གོགས་བྱས་པ་འདི་བྱིར། ཅི་འདི་བྱིར་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། གོ་འབྱེད་པ་འདི་དོན་གྱིས་
ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་འོ། །བྱེ་བྲག་སྤྱི་བ་འདི་ལྷགས་ལ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་རྩས་
སྤྱི་བ་སྟེ། སྟེང་རྟེན་པ་འདི་དོན་བྱེད་ཀྱས་པ་འདི་བྱིར། སོ་སོར་བརྟགས་པས་འགོག་པ་

ནི། འགོག་པ་གང་ཞིག་རང་གི་སྤང་བྱ་ཟག་བཅས་དང་བྲལ་བའོ། །གལ་ཏེ་སོ་སོར་
བརྟགས་འགོག་ནི་ལམ་གྱིས་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པ་མིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་འདུས་
མ་བྱས་སུ་བརྗོད་ཅེ་ན། དེ་ནི་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་ཟག་བཅས་སྤངས་པ་ལ་བྲལ་བའི་
འབྲས་བྱ་ཞེས་བཤད་གྱི་ངོ་མོ་གསར་དུ་བྱས་པ་མིན་ཏེ། བྱེ་བྲག་སྤྲ་བས་རྟག་པའི་
རྣམས་དང་། སྤེ་པ་གཞན་གྱིས་དངོས་པོའི་ངོ་མོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྲ་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་
ཉིད་ཀྱང་འདུས་མ་བྱས་མ་ཡིན་ནམ་ཅིའི་ཕྱིར་འདུས་མ་བྱས་གསུམ་དུ་ངེས་ཞེ་ན།
དེ་བཞིན་ཉིད་བདག་མེད་པ་ལ་འདོད་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ནི་འདིར་མི་འདོད་ལ།
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི་འདུས་མ་བྱས་དང་། བདེན་བཞིའི་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ་
བཅུ་དྲུག་གི་རྣམས་པ་སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་མ་གཏོགས་པ་འགའ་ཞིག་ནི་འདུས་བྱས་
ཡིན་ཞིང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་འདུས་མ་བྱས་ལོགས་པ་ནི་མེད་དོ། །

ངོ་ན་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་རྣམས་རྣམས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
སྤང་བྱ་རྣམས་རྣམས་སོ་སོ་བ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་དེ་སྤངས་པའི་འགོག་པ་རྣམས་ཀྱང་
རྣམས་སོ་སོ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་ན་སྤྱག་བསྐྱལ་མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་འགོག་པ་
མངོན་དུ་བྱས་པ་ན། སྤང་བྱ་ལྟག་མ་སྤངས་པའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་པར་འགྱུར་
ལ། དེ་ལྟར་ན་སྤང་བྱ་ལྟག་མ་རྣམས་སྟོང་བའི་ཕྱིར་དུ་ལམ་ལ་འབད་བ་དོན་མེད་
དོ། །ངོ་ན་ཆོས་སྤྱིན་མའི་མདོ་ལས། འགོག་པ་ནི་འདྲ་བ་མིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་
དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ་དེའི་དོན་ནི་འགོག་པ་ལ་འདྲ་བའི་རྒྱ་མེད་ཅིང་
འགོག་པས་ཆོས་གཞན་གྱི་འདྲ་བའི་རྒྱ་མི་བྱེད་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། འགོག་པ་
ནང་པན་ཚུན་མི་འདྲ་བ་ལ་དགོངས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འགོག་པ་ཞེས་པས་

འགོག་པ་མིན་པ་སེལ། བྲལ་བ་ཞེས་པས་མི་རྟག་པའི་འགོག་པ་དང་བརྟགས་མིན་
 གྱི་འགོག་པ་སེལ་ལོ། ཅིའི་ཕྱིར་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཅེས་བྲ་ཞེ་ན། བདེན་བཞི་
 ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པས་ནའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་
 འགོག་པའི་རྣམས་རྣམས་དུས་རིམས་ཀྱིས་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བར་ཁས་ལེན་པ་ལ། དེ་
 རྣམས་མི་རྟག་པ་དང་འདུས་བྱས་སུ་ཐལ། དུས་དང་ཡུལ་རྣམས་རེས་འགའ་བ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། ལྷ་གྲུ་བཞིན་ཞེས་པའི་ལྷན་ཀ་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པས་སྤང་དགོས་སོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་
 སྤྱོད་བས་ནི། མདོ་ལས། འགོག་པའི་བདེན་པ་ནི་བདེན་བཞིའི་ཡ་བྲལ་དུ་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར་རྣམས་སུ་ཡོད་དེ། ལམ་བདེན་བཞིན་ཞེས་འདོད་དོ། །རང་གི་དགའ་བྲ་སྤྱོད་བ་
 ལ་གཏན་དུ་གཤམས་བྱེད་ཅིང་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ལས་གཞན་ཡིན་པ་ནི་སོ་སོར་
 བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །

སྤྱོད་ལ་གཤམས་བྱེད་པ་ཞེས་པས་གནས་པ་ཅ་མ་ལ་གཤམས་བྱེད་པའི་མི་རྟག་
 པའི་འགོག་པ་རྣམས་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་ཡིན་པ་སེལ། གཏན་དུ་གཤམས་བྱེད་
 པ་ཞེས་པས་སེམས་སེམས་བྱུང་རེས་འགའ་སྤྱོད་པ་ལ་གཤམས་བྱེད་ཀྱི་གཏན་དུ་སྤྱོད་བ་
 ལ་གཤམས་བྱེད་པ་མིན་པའི་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་དང་འགོག་པའི་
 སྟོམས་འཇུག་གཉིས་པའི་འགོག་པ་རྣམས་དེ་ཡིན་པ་སེལ་ལོ། ཅིའི་ཕྱིར་སོ་སོར་
 བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་ཞེས་བྲ་ཞེ་ན། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་
 ཀྱིས་ཐོབ་པ་མིན་པར་རྒྱུན་མ་ཆང་བའི་དབང་གིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 དེ་སྐད་དོ། །

བྱེ་བྲག་སྤྱོད་བ་ན་རེ། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་སུ་བྲལ་སྟེ། རྣམ་མཁའ་

ནི་གོ་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། བརྟགས་འགོག་གིས་ནི་རང་གི་དགག་བྱ་
འགོག་པའི་ཕྱིར་དང་། བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པས་ནི་རང་གི་དགག་བྱ་སྟེ་བ་ལ་
གོགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་འདུས་མ་བྱས་མེད་ན། ཆོས་གང་དག་
འདུས་བྱས་ཀྱང་རུང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱང་རུང་སྟེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ནི་ཐུང་ན་
ལས་འདས་པའོ་ཞེས་གསུངས་ན། མེད་པའི་མཆོག་མེད་པའོ་ཞེས་པ་ནི་སྟོན་མ་བྱུང་
པའི་ཐ་སྟངས་འདོ་ཞེས་ཟེད། མདོ་སྟེ་པ་ན་རེ། འདུས་མ་བྱས་མེད་པ་མིན་གྱི་ཇས་
སུ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉམ་མཁའ་ནི་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་རེག་བྱ་དང་བྲལ་ཅམ་དང་།
བརྟགས་འགོག་ནི་རང་གི་དགག་བྱ་དང་བྲལ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་བརྟགས་མིན་
གྱི་འགོག་པ་ནི་ཆོས་གང་ཞིག་རྒྱན་མ་ཆང་པའི་དབང་གིས་མ་སྟེས་པ་ཅམ་ལ་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འདུས་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

སྤྱིའི་དོན་དང་། གཞུང་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གནས་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་
པར་གཞག་པ། བརྒྱད་པོ་དེ་དག་གི་འབྲེལ་རྣམ་པར་གཞག་པ། གནས་གང་ན་བརྗོད་
བྱ་གང་སྟོན་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སྟོབ་དཔོན་གང་སྟེལ་ནི། ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད་ཆོས་
རྣམས། །ཞེས་པ་མདོར་བསྟན་དུ་བྱས་ནས་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ་གནས་
བརྒྱད་དུ་མཛད་དེ། དེ་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་སྤྱིར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་གནས་དང་པོ་
གཉིས་བསྟན། ཟག་བཅས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གནས་གསུམ་སྟེ།
གང་ཀྱང་ནས་ཉོན་མོངས་པ། གང་དུ་ཀྱང་ནས་ཉོན་མོངས་པ། ཇི་ལྟར་ཀྱང་ནས་ཉོན་

མོངས་པ་གསུམ་རིམ་པ་ལྟར། སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་ཁམ་གསུམ་འགྲོ་བ་ལྔ་
 དང་། སྟོང་གྱི་འཛིག་རྟེན་དང་། སྐྱེ་གནས་བཞི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སྟོན་
 པ་གནས་གསུམ་པ་དང་། གང་གིས་ཀྱུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཟག་བཅས་
 གྱི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། གནས་བཞི་པ་དང་ལྔ་པ་དང་།
 ཟག་མེད་བྱེ་ཟག་ཏུ་སྟོན་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གནས་བྱི་མ་གསུམ་སྟེ། གང་རྣམ་
 པར་བྱང་བའི་གང་ཟག་དང་གང་དུ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་གནས་དང་རི་ལྟར་རྣམ་པར་
 བྱང་བའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་སྟོན་པ་གནས་བྱུག་པ་དང་། མདོ་ལས། ཉོན་
 མོངས་པ་དག་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཞིམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་འབྲུང་བས་གང་
 གིས་རྣམ་པར་བྱང་བར་བྱེད་པ་གནས་བདུན་པ་དང་། མདོ་ལས། སེམས་མཉམ་པར་
 བཞག་པས་ནི་ཡང་དག་པ་རི་ལྟར་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། ། ཞེས་འབྲུང་བས་ཡེ་
 ཤེས་རྟེན་བཟེན་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གནས་བཅུད་པ་སྟོམས་འཇུག་བསྟན་པ་
 བཤད་དོ་ཞེས་འཆད་དོ། ། སྟོན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཁ་ཅིག་ནི། དམིགས་པ་དང་སྟོང་པ་
 དང་འབྲས་བུ་སྟོན་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གནས་བཅུད་དུ་བསྟན་ཏེ། དམིགས་པ་
 ལའང་གཉིས་ལས་རི་སྟེད་པ་སྟོན་པ་གནས་དང་པོ་གཉིས། རི་ལྟར་བ་བདེན་བཞི་སྟོན་
 པ་གནས་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་དང་ལྔ་པ་རྣམས་དང་། རི་ལྟར་སྟོང་པའི་མངོན་པར་
 རྟོགས་པ་སྟོན་པ་གནས་བྱུག་པ་དང་། འབྲས་བུ་ཡེ་ཤེས་དང་དེས་བསྟན་པའི་ཡོན་
 ཏན་སྟོན་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་བྱི་མ་གཉིས་བསྟན་ཏེ་ཞེས་འཆད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚོས་མངོན་པའི་བརྗོད་བྱ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་སྟོན་པའི་
 དབང་དུ་མཛད་ནས་གནས་དང་པོ་བཤད་དོ། ། དེར་མིང་ཅམ་སྟོས་པའི་དབང་པོ་དང་

འདུས་བྲས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེའི་རྗེས་ལ་གནས་གཉིས་པ་དང་།
དེ་དག་ཏུ་ཁམས་གསུམ་གྱི་མིང་ཙམ་སྟོས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དུ་དེའི་
རྗེས་ལ་གནས་གསུམ་པ་དང་། ཁམས་གསུམ་བསྟན་པ་དེའི་རྒྱ་དབང་བླག་ལ་
སོགས་པ་ཡིན་པ་བཀག་ནས་དངོས་སུ་ལས་ལས་བྱུང་ངོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེའི་
རྗེས་ལ་གནས་བཞི་པ་དང་། ལས་དེ་ཡང་ཀུན་ནས་སྟོང་བཞི་པ་རྒྱས་ཡིན་ནོ། ཞེས་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེའི་རྗེས་ལ་གནས་ལྔ་པ་དང་། སྔ་རྒྱས་དེ་དག་སྟོང་བྱེད་ནི་ལམ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེའི་རྗེས་ལ་གནས་དྲུག་པ་དང་། དེར་སྟོས་པའི་ཤེས་
པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེའི་རྗེས་ལ་གནས་བདུན་པ་དང་། དེ་ལས་ནི་སངས་
རྒྱས་ལ་སྐྱབ་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་སྐྱབ་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་བསྟན་པ་ལས་སྐྱབ་
མོང་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དེའི་རྗེས་ལ་གནས་བརྒྱད་པ་བསྟན་ནོ། །གསུམ་
པ་ནི་གཞུང་གི་ཆོག་དོན་ལས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་གཞུང་གི་དོན་ལ་གནས་བརྒྱད་ཡོད་པ་ལས།

དང་པོ་ཁམས་བསྟན་པའི་གནས་ལ་གསུམ།

འདུས་བྲས་ཀྱི་ཕྱོགས། མིང་གི་ནམ་གངས། སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱས་
པར་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་༼འདུས་བྲས་ཀྱི་ཕྱོགས༽ནི།

ཁོ་ན་རེ། ལམ་མ་གཏོགས་པའི་འདུས་བྲས་རྣམས། །ཞེས་བཤད་ན། འདུས་
བྲས་དེ་གང་ཞེ་ན། འདུས་བྲས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དེ་དག་ནི་རྒྱ་རྒྱུན་གཅིག་གིས་བསྐྱེད་

བ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་པས། རྒྱ་རྒྱེན་རྣམས་མཉམ་ཅིང་འདུས་ནས་བྱས་པའི་འདུས་
བྱས་དེ་ཡང་རྣམ་པ་ལྡེ་ཡོད་དེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་ལྡེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལྡེ་འཕམ་ཕུང་པོ་ལྡེ་ཞེས་བརྗོད་པས་ཆོག་མོད། གཟུགས་ལ་
སོགས་པའི་ཕུང་པོ་ལྡེ་ཞེས་བརྗོད་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། རྒྱུན་མེད་དེ། རྣམ་གྲོལ་གྱི་ཕུང་
པོ་ལྡེ་གཅད་པའི་ཕྱིར་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལྡེ་ཞེས་སྟོན། རོན་ལྡེ་ལ་གོ་བ་
གཅད་པའི་ཕྱིར་དུ་ཕུང་པོ་ལྡེ་སྟོན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྦྲ་བས་ཕུང་པོ་ལྡེ་
རྩམ་ཐ་དད་དུ་འདོད་ལ། མདོ་སྡེ་བས་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་དེའི་སྟེང་གི་ལྷན་མིན་
འདུ་བྱེད་རྩམ་གཅིག་དང་། ཆོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྷན་གྱི་ཕུང་པོ་རྣམ་
ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། དེ་དག་གི་སྟེང་གི་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་རྩམ་གཅིག་ཡིན།
མིང་གཞིའི་ཕུང་པོ་དང་དེ་དག་གི་སྟེང་གི་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་གཟུགས་དང་
རྩམ་ཐ་དད་དུ་འདོད། སེམས་ཅམ་པས་རྣམ་ཤེས་དང་ཕུང་པོ་ལྡེ་རྩམ་གཅིག་ཏུ་
འདོད་དོ། །འོ་ན་མ་འོངས་པ་མི་སྦྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་རྣམས་རྩི་ལྟར་འདུས་བྱས་ཡིན་ཞེ་
ན། སྦྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཅན་དེ་དང་རིགས་མ་སྦྱན་ཞིང་རང་གི་མཚན་ཉིད་འབྲ་
བའི་ཕྱིར་འདུས་བྱས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཏུ་མ་ལས་འབྱུང་བའི་ཞོ་མ་དང་རིགས་མ་སྦྱན་
པས། མི་འཛོ་བ་ཞོ་ལུས་ལ་གནས་པ་ལ་ཡང་ཞོ་མ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་
ཞེས་པས་འདུས་མ་བྱས་ལ་དབྱེ་བ་ཡོད་པར་མ་ཟད་འདུས་བྱས་ལ་ཡང་དབྱེ་བ་ཡོད་
ཅས་པའོ། །

གཉིས་པ་༼མིང་གི་རྣམ་གྲངས་༽ལ་གཉིས།

ཕྱིར་འདུས་བྱས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བྲག་བཅས་ཀྱི་མིང་།

གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །

དང་པོ་ནི། ཆོས་མངོན་མཛོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རབ་བཤད་བྱ། །ཞེས་བཤད་
ན་ཆོས་མངོན་པ་བ་རྣམས་མདོ་འཆད་པར་སྒྲོ་ན། མདོ་ལས། དུས་དང་། གཏམ་གྱི་
གཞི་དང་། དེས་པར་འབྱུང་བཅས་དང་། གཞི་དང་བཅས་པ་ཞེས་བཤད་ན་དེ་དག་
གང་ཞེ་ན། དེ་དག་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ལ། འདུས་བྱས་ལ་དེ་
དག་ཏུ་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། འདུས་བྱས་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དུས་ཞེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་སྤར་སོང་ཟིན་པ་དང་འགྲོ་བཞིན་པ་དང་འགྲོ་བར་
འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཏམ་གྱི་གཞི་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཏམ་
ནི་ལུང་དུ་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཡིན། དེའི་གཞི་ནི་མིང་ཡིན་ལ་མིང་དོན་དང་བཅས་པར་སྟོན་
པའི་ཕྱིར། འདུས་མ་བྱས་མིང་གི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཡང་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་དང་བརྗོད་བྱ་ཉུང་
བས་གཏམ་གྱི་གཞིར་མ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས། གཏམ་གྱི་གཞི་
རྣམས་ནི་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྟུས་སོ། །ཞེས་པ་དང་མ་ཐུན་ནོ། །ཡང་ངེས་
པར་འབྱུང་བཅས་ཡིན་ཏེ། གདོན་མི་བ་བར་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ངེས་
པར་འབྱུང་བ་ནི་ཐུ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཞིང་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཐུ་ངན་ནི་
འདུས་བྱས་ཡིན་ལ། དེ་ལས་འདས་པ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ངེས་
པར་འབྱུང་བཅས་སོ། །འོ་ན། ལམ་བདེན་དེ་ངེས་པར་འབྱུང་བཅས་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དེ་གདོན་མི་བ་བར་ངེས་པར་འབྱུང་བཅས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྟགས་མ་བྱབ་སྟེ།
ལྷག་མེད་ཏུ་ཐུ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཆེན་ངེས་པར་དོར་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་
ལས། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཟིངས་ལྟ་བུར་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་གཅིག་མ་ཤེས་

ཤིང་མི་ཤེས་ན་ཆོས་གཞན་རྣམས་ལྟ་ཅི་སྒྲོལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞི་དང་
བཅས་པ་ནི་ངོ་བོ་དང་དམིགས་པ་དང་ཀྱན་སྦྱོར་དང་རྒྱ་དང་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་
རྣམས་ལ་འཇུག་པ་ལས། འདིར་ནི་འདུས་བྱས་དེ་དག་ཆོས་ཅན། གཞི་དང་བཅས་པ་
ཡིན་ཏེ། རྒྱ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་༼ བྱེ་བྲག་ཏུ་ཟག་བཅས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ ༽ནི།

མདོ་ལས། སྤང་པོ་དང་། འཐབ་བཅས་དང་། སྤྱག་བསྐྱལ་དང་། ཀྱན་འབྱུང་
དང་། འཛིག་ཉེན་དང་། ལྟ་གནས་དང་། མིང་པ་ཞེས་བཤད་ན། དེ་དག་གང་ཞེ་ན། དེ་
དག་ནི་ཟག་བཅས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །དེའི་རྒྱ་མཆན་གང་ཞེ་ན། ཟག་བཅས་
ཀྱི་སྤང་པོ་ཆོས་ཅན། ཉེ་བར་ལེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཉེ་བར་ལེན་
པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྤང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཅ་
ལས་བྱུང་བའི་མེ་ལ་རྒྱའི་མེ་ཞེས་པ་བཞིན། ཡང་ན་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཉོན་མོངས་པ་ལ་
རག་ལས་པའི་སྤང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཀླུ་པོ་ལ་རག་ལས་པའི་མི་ལ་
རྒྱུ་པོའི་མི་ཞེས་པ་བཞིན། ཡང་ན་སྤོང་ལས་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་
བའི་སྤང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དཔེར་ན། སྤོན་དང་མེ་ཉོག་འབྱུང་བའི་ཤིང་ལ་སྤོན་དང་མེ་ཉོག་གི་ཤིང་ཞེས་
པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཆོས་ཅན། འཐབ་པ་དང་བཅས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་ནི་
རང་གཞན་ལ་གཞོད་པས་འཐབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་
རུང་གིས་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཟག་པ་དམིགས་པ་དང་མཚུངས་
ལྡན་གང་རུང་གི་སྒྲོ་ནས་རྒྱས་པ་ལ་ཟག་བཅས་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །སྤྱག་

བསྐྱེད་ཡིན་ཏེ། སྤྱག་བསྐྱེད་གསུམ་གང་རུང་དང་འབྲེལ་ཞིང་འཕགས་པ་དང་མེ་
མཐུན་པའི་བྱིར། གྲུན་འབྱུང་ཡིན་ཏེ། སྤྱག་བསྐྱེད་གྲུན་ཏུ་འབྱུང་བའི་བྱིར། འཛིག་
ཉེན་ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་གིས་འཛིག་ཅིང་གཉེན་པོས་ཀྱང་འཛིག་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་
ལས། འཛིག་ཅིང་རབ་ཏུ་འཛིག་པས་ན་འཛིག་ཉེན་ལོ། །ཞེས་སོ། །ལྟ་གནས་ཡིན་ཏེ།
ལྟ་བས་དམིགས་ཤིང་རྒྱས་པར་འབྱུང་བའི་བྱིར། སྤོང་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱེ་འཆི་གཅིག་
ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འཁོར་བའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ཕྱང་ཁམས་སྤྱེ་མཆེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ།
ཕྱང་ཁམས་སྤྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན། ཆོས་གཞན་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ། ཁམས་
དང་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེའོ། །
དང་པོ་ལ་ལྟ། དངོས་དང་། གསུམ་པོ་སོ་སོའི་སྤྱོད་ན་དགོས་པ་དང་བཅས་
པ། ཆོར་འདུ་གཉིས་ཕྱང་པོ་ལོགས་སུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན། ཕྱང་ཁམས་སྤྱེ་མཆེད་
ཀྱི་གོ་རིམས་ངེས་ཚུལ། སྤྱེ་མཆེད་གཉིས་ཀྱི་ངེས་པའོ། །
དང་པོ་ལ་བཞི།

གཟུགས་ཕྱང་གི་རྣམ་གཞག
ཕྱང་པོ་བར་པ་གསུལ་གྱི་རྣམ་གཞག །རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱང་པོའི་རྣམ་
གཞག །རྣམ་ཆོས་ལ་དོགས་པ་གཅད་པའོ། །
དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དེ་དག་ཁམས་དང་སྤྱེ་མཆེད་དུ་བྱ་བའོ། །
དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕྱང་པོ་ལྔ་ཞེས་བཤད་ན། གཞུགས་ཀྱི་
ཕྱང་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། གཞུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དེ་ལ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་དེ། དབང་པོ་ལྔ་
དང་དོན་ལྔ་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཞུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དེ་དོན་གང་ཞེ་ན། མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་གཞུགས་སུ་ཡོད་
ཅིང་གཞུགས་སུ་རུང་བས་ན་དེའི་ཕྱིར་གཞུགས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱང་པོ་ཞེས་
བྱའོ། །ཞེས་འབྱུང་བས། གཞུགས་ཅན་གྱིས་གཞོད་པ་བྱར་རུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
གཞུགས་ཅན་གྱིས་འབྱུང་བ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དེ་ཡིན་ནོ། །དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
རྒྱལ་མ་རབ་དང་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་གཞུགས་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་
གཞུགས་ལ་མ་ཁུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ། རྒྱལ་མ་རབ་ནི་གཅིག་ཏུ་གནས་
པ་མིན་པས། རྒྱལ་མ་རབ་པ་ལ་གཞོད་པ་བྱར་རུང་བའི་ཕྱིར་དང་། འདས་པའི་
གཞུགས་ནི་གཞུགས་སུ་ཡོད་ཟིན་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་གཞུགས་ནི་གཞུགས་སུ་
འབྱུང་བར་འབྱུང་བ་དང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྱུང་བ་
ཡིན་པས་དེ་ལོག་པ་ན་ཁོ་ཡང་ལྟོག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དབང་པོ་ལྔ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་པ། དོན་ལྔ་
མཆན་གཞིའི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་པ། རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དབང་པོ་ལྔ་དང་ཞེས་བཤད་ན། དབང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན།
གཞུགས་སོགས་དེ་དག་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་གཞུགས་དང་བ་གང་
ཡིན་པ་དེ་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ལྔ་ཡིན་ལ། ཡང་ན་མིག་ལ་སོགས་པ་དེ་
དག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་གཞུགས་དང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་མིག་ལ་སོགས་པའི་

དབང་པོ་ཡིན་ཏེ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས། མིག་གི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། མིག་གི་རྣམ་
པར་ཤེས་པའི་རྟེན་གཟུགས་དང་བཅོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རོན་ལྷ་ཞེས་བཤད་ན། དེ་དག་གང་ཡིན་ཞེ་ན། མིག་གི་ཡུལ་
དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་བསྐྱེད་རྣམས་པ་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ཁ་དོག་གི་གཟུགས་དང་
དབྱིབས་ཀྱི་གཟུགས་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་བྱིར། རྒྱས་པར་བྱེད་རྣམས་པ་ཉི་ཤུར་ཡོད་
དེ། ཁ་དོག་གི་གཟུགས་བཅུ་གཉིས། དབྱིབས་ཀྱི་གཟུགས་བཅུ་ཡོད་པའི་བྱིར།
དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཅ་བའི་ཁ་དོག་སྡོ་སེར་དཀར་དམར་བཞི་དང་། ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་
བཅུ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། གྲིབ་མ་དང་ཉི་མ། སྤང་བ་དང་སུན་པ། སྤྲིན་དང་དུ་བ། རུལ་
དང་ཁུག་རྣ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་སྟེང་ན་སྡོན་པོར་སྤང་བའི་ནམ་མཁའི་
ཁ་དོག་གཅིག་པ་དང་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་འདོད་དོ། །ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས། རུལ་སྤྲ་མོ་
དང་། རགས་པ་དང་། མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་དང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
ཅེས་པའི་གཟུགས་ཉི་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྔར་བཤད་དོ། །སེར་པོ་དང་འདུས་པའི་སྡོན་པོ་ཤས་
ཆེ་བ་ལྔར་ཁུ་དང་། དམར་པོ་དང་འདུས་པའི་སྡོན་པོ་ཤས་ཆེ་བ་ནག་པོ་དང་། དམར་
པོ་འདུས་པའི་སེར་པོ་ཤས་ཆེ་བ་དུར་ཁ་དང་། དཀར་པོ་དང་འདུས་པའི་སེར་པོ་
ཤས་ཆེ་བ་སྟེར་ཁ་དང་། དཀར་པོ་དང་འདུས་པའི་སྡོན་པོ་ནི་སྡོ་སྐྱ་ཡིན་པས་དེ་དག་
ཏུ་འདུས་སོ། །

སྤྲིན་ལ་སོགས་པ་བཞི་པོ་དེ་ཅ་བའི་ཁ་དོག་ལས་རྩས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་
བྱིར་ཏེ། དེ་དག་གང་དུང་གི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་དག་ལས་གཞན་དུ་བཞོད་པ་
ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་དག་རྒྱང་རིང་པོ་ནས་ཅིག་པ་ལྟ་བུར་སྤང་ལ་ཉི་བ་ནས་མི་

སྤང་བས་དེ་དག་ག་ཟུགས་མ་ཡིན་ནམ་སྤམ་པའི་དོགས་པ་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དེ་ཕྱི་བས་ཀྱི་ག་ཟུགས་བརྒྱད་ཡོད་དེ། རིང་བ་དང་སྤང་བ། མཐོ་བ་དང་
 དམའ་བ། ལྷམ་པ་དང་རླུང་པོ། རྩ་ལེ་བ་དང་ཕྱ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། སྤྱི་ནམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཟིན་པའི་འབྲུང་བ་ལས་གླུར་པའི་སྤྱ་དང་། མ་ཟིན་
 པའི་འབྲུང་བ་ལས་གླུར་པའི་སྤྱ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་དང་མི་
 སྟོན་པ་གཉིས། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་ལ་སྟན་པ་ཆོས་སྟོན་པའི་སྤྱ། མི་སྟན་པ་ཆོག་
 རྩལ་སྤྱ་པའི་སྤྱ་ལྟ་བུ་གཉིས། སེམས་ཅན་དུ་མི་སྟོན་པ་ལ་སྟན་པ་ཐེག་དོབ་པའི་སྤྱ་ལྟ་
 བུ་དང་། མི་སྟན་པ་ཁ་ཚུར་རྟེན་པའི་སྤྱ་ལྟ་བུ་གཉིས། མ་ཟིན་པའི་འབྲུང་བ་ལས་གླུར་
 པའི་སྤྱ་ལ་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་མི་སྟོན་གཉིས་ལས། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་ལ་སྟན་པ་
 སྤྱལ་པའི་གང་ཟག་གིས་ཆོས་སྟོན་པའི་སྤྱ་ལྟ་བུ། མི་སྟན་པ་སྤྱལ་པའི་གང་ཟག་གིས་
 ཆོག་རྩལ་སྤྱ་པའི་སྤྱ་ལྟ་བུ་གཉིས། དེ་འབྲའི་སེམས་ཅན་དུ་མི་སྟོན་པའི་སྤྱ་ལ་སྟན་པ་
 མཁར་རྟེན་སྤྱ་ལྟ་བུ་དང་། མི་སྟན་པ་ཟག་རལ་པའི་སྤྱ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རོ་
 བོ་ནམ་པ་བྱུག་ཡོད་དེ། མངར་བ་དང་སྤྱར་བ་གཉིས། ཆ་བ་དང་ལན་ཆ་བ་གཉིས། ལྷ་
 བ་དང་ཁ་བ་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། ཇི་ཞིས་པ་
 མི་ཞིས་པ། མཉམ་པ་མི་མཉམ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེག་བྱ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་
 དེ། རྒྱའི་དེག་བྱ་འབྲུང་བ་བཞི། འབྲས་བུའི་དེག་བྱ་འཇམ་རྩལ་གཉིས། ལྷེ་ཡང་
 གཉིས། གང་བ་དང་བཤེས་སྟོམ་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་གང་བཞི་རྩ་
 དང་རྒྱང་ཤས་ཆེ་བ་ལས་གླུར་པའི་དེག་བྱ་རྩོ་བ་འདོད་པ་དང་། བཤེས་པ་ནི་ཕོ་བའི་
 བད་དུ་རྒྱང་ཤས་ཆེ་བ་ལས་གླུར་པའི་དེག་བྱ་ཟས་འདོད་པ་དང་། ལྟོམ་པ་ནི་མེ་ཤེས་

ཆེ་བ་ལས་གྱུར་པའི་རེག་བྱ་སྒྲོམ་འདོད་པ་སྟེ། དེ་ལ་འདོད་པ་ཞེས་སྒྲོམ་པ་ནི་རྒྱ་ལ་
འབྲས་བྱའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ། །

ཁོ་ན་རེ། ལུས་ནང་རེག་པ་ན་ལུས་ཀྱི་དབང་སོ་འང་རེག་བྱར་ཐལ། ལུས་ཀྱི་
དབང་སོ་འི་སྒྲིད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དབང་སོ་ནི་རེག་པར་བྱ་བ་མིན་གྱི་ལུས་
ནང་རེག་པར་སྒྲུབ་བཞིན་ལུས་ཀྱི་ཆོག་པ་པོ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་འདི་རེག་བྱ་དང་འབྲས་བྱའི་
རེག་བྱ་ལ་དབང་སོས་རེག་པ་ལ་དེ་ལྟར་དུ་འདོགས་སོ། །ཡུལ་ལྔ་སོ་འདི་དག་འདོད་
པ་ན་ཐམས་ཅད་ཡོད་ལ། གཟུགས་ཁམས་ན་ཁམ་ཟས་དང་སྒྲུག་བསྐྱལ་སྒྲངས་པས་
འི་རོ་དང་བཀའ་སྒྲོམ་རྒྱུ་རྣམས་མེད་ལ། གང་བའི་རེག་པ་ནི་ཡོད་དེ། གཞོད་པར་བྱེད་
པའི་རེག་བྱ་མེད་ཀྱང་པན་འདོགས་པ་ཡོད་དེ་ཞེས་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་འདོད་དོ། །སྒྲོབ་
དཔོན་རང་ལུགས་ནི། དེ་ན་ཉིང་རེ་འཛིན་ཁོ་ན་ལ་ཆགས་པ་ཡིན་པས་དེ་ན་གང་བས་
པན་བཏགས་པས་ཅི་བྱ་ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་རྣམ་པར་རེག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་བཤད་པ་ནི།

རྣམ་རེག་བྱེད་མིན་ཞེས་བཤད་ན། རྣམ་པར་རེག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་
གཟུགས་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཁྱད་པར་ལྔ་དང་ལྔ་ན་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་སེམས་གཡེངས་པ་དང་། སེམས་མེད་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་གནས་
སྐབས་ན་ཡང་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཙམ་ཞིག་མིག་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པས་རོ་བོའི་
ཁྱད་པར་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་གང་རུང་ཡིན་ལ། །དེ་ཙམ་ཞིག་རྣམ་པར་རེག་བྱེད་
ལ་ཡང་ཡོད་པས་དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྒྱན་མཆོག་ཏུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ། དེ་ཙམ་ཞིག་
དགེ་མི་དགའི་ཐོབ་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་རྣམས་རྒྱུར་བྱས་པ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁ་ཆེ་འདུན་བཟང་ན་རེ། འདི་ལ་མ་ཆང་བསྟན་བཅོས་
 འགལ། ཉམས་དང་དེ་མིན་དེ་ཉིད་ཐལ། ཡང་སྤྲ་ལྷག་བརྗོད་བྱང་པར་དུ། བྱ་བ་
 བྱང་པར་མ་བྱས་སོ། ཞེས་མཆོན་ཉིད་དེ་སྟུན་འབྲེན་ཏེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་
 པའི་གཟུགས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་
 མིན་པར་ཐལ། རྣུན་མཆོག་ཏུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།
 རྗེས་ཡོད་མིན་པར་ཐལ། རྣུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསྟན་བཅོས་ལས་རྗེས་
 ཡོད་དུ་བཤད་བ་དང་འགལ། ཡང་ཉིང་རེ་འཛིན་ལས་སྦྱེས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
 མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡིན་པ་
 ཉམས་པར་ཐལ། གཤམས་པ་དང་སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་
 ཏེ། མ་གཤམས་པ་དང་སེམས་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་པས་སོ། རྣམ་
 པར་རིག་བྱེད་མིན་པའི་གཟུགས་དེ་མིན་པ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་ཆོས་
 ཅན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་སུ་ཐལ། མ་གཤམས་པ་དང་སེམས་
 དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྤྲ་ལྷག་སྟེ། སེམས་གཤམས་
 པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་པར་བཤད་པས་སེམས་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ན་
 ཡོད་པར་གོ་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། བསྟན་དུ་མེད་ཅིང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་གཟུགས་ཞེས་
 པའི་བྱང་པར་བྱ་དགོས་པ་མ་བྱས་པའི་སྟོན་ཡང་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་ནས། འདུན་བཟང་
 རང་གི་ལུགས་ལ། བྱས་པ་དང་ཡང་མི་འདྲ་བའི། སེམས་པའང་སེམས་མེད་པ་ལ་
 གང་། ལུང་བསྟན་ཐོགས་པ་མེད་པའི་གཟུགས། ཇེ་ནི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན་
 བརྗོད། ཅེས་དེའི་མཆོན་ཉིད་འཛིག་པར་བྱེད་དོ། ལུགས་གཉིས་ཀ་ལྟར་ནའང་མ་

གཡེངས་སེམས་བཅས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་དེར་འདོད་ན། རིག་བྱེད་ཀྱང་དེར་ཐལ་
བ་དང་། སེམས་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་དེར་འདོད་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་
སྒྲོམ་པ་གཉིས་དེ་མིན་པར་ཐལ་བའི་ཉིས་པ་སོ་ན་གནས་སོ། །

འབྲུང་བ་ཆེ་ནམས་རྒྱུར་བྱས་པ་ཞེས་བཤད་ན། དེ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུར་བྱུར་
པའི་འབྲུང་བ་དག་ནི་སའི་ཁམས་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རྒྱུར་ཆོག་ས་ཀྱི་ཁམས་ནམས་
ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལས་འབྲས་གཟུགས་ནམས་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་
ལས་དབང་གིས་འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ནས་ནམ་ཡང་མ་རྒྱུང་མ་སྐྱུང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །ཆེན་པོ་ནི་ཤས་ཆེར་རང་རང་གི་བྱ་བ་ལ་འབྲུག་པའོ། །སློབ་དཔོན་སློབ་ཉན་
གྱིས། འབྲས་བུའི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉེན་ཡིན་པས་ན་ཉེན་གཏོས་ཆེ་བ་དང་།
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པས་རྒྱ་ཆེ་
བ་དང་། གནས་པ་ཐ་གྲུ་ཆེ་བས་ན་ཆེན་པོ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཁམས་ནི་རང་གི་མཆན་
ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་བྱས་པའི་གཟུགས་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འབྲས་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ནམས་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་ཏེ། སས་"ཟུར་དུ་མི་ལྟུང་བར་འཛིན་པར་བྱེད།
རྒྱས་སྟུང་པར་བྱེད། མེས་སློན་པར་བྱེད། རྒྱུང་གིས་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་དེ་
དག་ལས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རོ་པོ་ནི་རིག་བྱ་གང་ཞིག་སྲ་གཤེར་ཚོ་ཉིད་གཡོ་བ་
ནམས་ཡིན་ནོ། །ཁྱེ་བྲག་སྐྱ་བས་ལས་རོ་པོའི་བྲུབ་བྱེད་ཡིན་པས་ལས་ལ་རོ་པོས་མ་
བྲུབ་པས། འབྲུང་བ་གཅིག་གི་ཆོག་ས་པ་ན་བཞི་གཡོད་དེ། སའི་ཆོག་ས་པ་ན་སྟུང་
པ་དང་སློན་པ་དང་བསྐྱོད་པའི་བྱ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་ལ་

ཡང་འདེགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པས་ས་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་གྲུབ་པོ། །མདོ་ཕྱེ་
བ་ན་རེ། གང་སྤང་བ་ན་མདོན་དུ་གྱུར་པ་དང་མི་སྤང་བ་ན་ས་ཐོན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་
གྱིས། དེས་པར་མདོན་གྱུར་དུ་ཡོད་པས་མ་ཁྲབ་བོ་ཞེས་འདོད་དེ། རྒྱས་པར་འོག་
ནས་འབྱུང་ངོ། །ཡང་ན་གསུང་རབ་ལས། སའི་ཁམས་དང་ས་ཞེས་གསུངས་ན་ཁྲད་
པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། འཛིག་ཉེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་ས་ཞེས་བརྗོད་
ལ། རྒྱ་མེ་ཡང་འཛིག་ཉེན་ན་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་བརྗོད། རྒྱུད་གི་ཚོགས་ནི་
ཁམས་གཡོ་བའི་རེག་བྱ་ཉིད་ལ་འཛིག་ཉེན་ན་རྒྱུད་ཡིན་པར་བརྗོད་དེ། ལུས་ལ་རྒྱུད་
རེག་གོ་ཞེས་བྱ་བར་འཛིག་ཉེན་ན་གྲགས་པས་སོ། །ཡང་ན་ལྷ་མ་དེ་དང་འབྲུ་བར་ཁ་
དོག་དང་དབྱིབས་ལ་བརྗོད་དོ། །གཉིས་པ་དེ་དག་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བྱ་བ་ནི།
དབང་པོ་ལྷ་དང་དོན་ལྷ་པོ་དེ་དག་ཁོ་ན་ལ་སྐྱེ་མཆེད་གཟུགས་ཅན་བཅུ་དང་ནི་
ཁམས་གཟུགས་ཅན་བཅུར་འདོད་དེ། དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་གཟུགས་
ཅན་བཅུ་དང་ཁམས་གཟུགས་ཅན་བཅུ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཕྱང་པོ་བར་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ནི།

ཆོར་བ་ནི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་སྤྱོད་བ་ཡིན་ལ། ཁ་ཅིག་ནི་དོན་དུ་གཉེར་
བྱའི་སྤྱོད་བ་ལ་འདོད་དོ། །དབྱེ་ན། བདེ་སྦྱག་ཡིད་བདེ་ཡིད་མི་བདེ་བཏང་སྟོམས་
དང་ལྷ། བསྐྱས་ན་བདེ་སྦྱག་བཏང་སྟོམས་གསུམ་སོ། །ཁོ་ན་རེ། སེམས་དང་སེམས་
བྱུང་གཞན་ལ་སྤྱོད་བ་ཡོད་ན་ཆོར་བར་འགྱུར་ལ། མེད་ན་རིག་པ་ཅམ་དུ་ཡང་མི་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རང་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱོད་བའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་ཡང་གཞན་སྟོབས་
ཀྱིས་སྤྱོད་བ་ཡིན་པས་སྒྲོན་མེད་དོ་ཞེས་ལན་འདེབས་སོ། །འདུ་ཤེས་ནི་ཡུལ་ལ་

མཚན་མར་འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ། །དབྱེན་དོན་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པ་སྟོན་
པོ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པ་དང་། ཐ་སྙད་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པ་སྐྱེས་པ་དང་བྱང་
མེད་ཅེས་བྱ་བར་འཛིན་པ་གཉིས་སོ། །ཡང་འདྲ་ཤེས་ཆོགས་བྱུག་གོ། །ཡང་ན་འདོད་
པའི་འདྲ་ཤེས་རྒྱ་ཚུང་བྱ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་འདྲ་ཤེས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། གཟུགས་
མེད་པའི་འདྲ་ཤེས་ཆད་མེད་པ་གསུམ་སོ། །

འོ་ན། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ཡེ་ཤེས་ལ་འདྲ་ཤེས་ཡོད་དམ་ཅིང་།
ཡོད་ན་འཕགས་པ་མཚན་འཛིན་དང་བཅས་པས། མཚན་འཛིན་ལས་མ་གྲོལ་བར་
འགྱུར་ལ། མེད་ན་འདྲ་ཤེས་སེམས་ཀྱི་ཀུན་འགོ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་རང་ཉིད་གསལ་བ་དང་མི་གསལ་བ་དང་
སེམ་གཏུང་ལ་སོགས་པའི་བྱང་པར་ནི་ཡོད་པོད། མཚན་མ་ལས་གྲོལ་བར་བཤད་
པ་ནི་བདག་གཉིས་སྟེ་ཞེན་པ་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་པས་སྟོན་མེད་དོ། །འདྲ་བྱེད་ནི་
གཟུགས་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་གྱི་སྤང་པོ་བཞི་ལས་གཞན་པའི་སྤང་པོ་ཡིན་
ནོ། །དབྱེན་ཆོར་བ་དང་འདྲ་ཤེས་ལས་གཞན་པའི་སེམས་བྱང་རྣམས་ནི་མཚུངས་
ལྡན་དང་། ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་མི་ལྡན་པའི་འདྲ་བྱེད་དེ་གཉིས་སོ། །འདིར་
སེམས་སེམས་བྱང་གཅིག་ཡིན་ནམ་ཐ་དད་ཡིན། ལྡན་ལྡན་བྱང་པར་ཅན་ནི་གཅིག་
ཏུ་འདོད་དེ། མིང་པ་འཕྲོ་བའི་མདོ་ལས། སེམས་ཉིད་གཉིས་སྟེ་སྤང་བ་སྟེ། །དེ་བཞིན་
ཆགས་སོགས་སྤང་བའམ། །དད་ལ་སོགས་པར་སྤང་བར་འདོད། །ཉོན་མོངས་དགེ་
ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ཟེར། བཙུན་པ་གླི་རྩ་རྩ་ན་ལེ། ཆོར་བ་
དང་འདྲ་ཤེས་སྤང་པོ་གཞན་དུ་གསུངས་པའི་བྱིར་སེམས་ལས་ཐ་དད་ཀྱི། གཞན་ནི་

སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར། བཅུན་པ་ཀྱུ་མ་རྩ་ཇོན་རེ།
ཆོར་བ་དང་འདྲ་ཤེས་དང་རེག་པ་སེམས་པ་བཞིན་ཐ་དད་ལ། གཞན་ནི་སེམས་ཀྱི་
གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་རོ། །

འཕགས་པ་སོགས་མེད་ཀྱིས་བསྟུ་བ་ལས། དགེ་སྲོང་ངམ་བྲམ་ཟེ་ལ་ལ་མིང་
ལས་སེམས་ཙམ་ཞིག་རྩ་སྟུ་འདོད་ལ་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ནི་མི་
འདོད་པ་གང་དག་ཡོད་པ་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལྷ་ཉིད་འཐད་པ་
མེད་ཕྱིར་དང་། །དེ་ཡི་གནས་སྐབས་སྦྱོན་ཕྱིར་དང་། །བྱེད་རྒྱ་བྱེ་བྲག་མེད་ཕྱིར་
དང་། །ལུང་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྦྱོན་བརྗོད་མཛད་དེ། དེའི་དོན་
ཡང་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་སེམས་ལས་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་ན་ཕྱང་པོ་ལྷར་གསུངས་པ་
མི་འཐད་པ་དང་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་འདི་ཕྱང་པོར་
བཏགས་པར་འདོད་ན། སེམས་དང་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་མཆོན་ཉིད་དང་བྱེད་པ་
ཐ་དད་ཡོད་ན། དངོས་པོ་ཐ་དད་དུ་ཐལ་བ་དང་། ཐ་དད་མེད་ན་གནས་སྐབས་དང་
གནས་སྐབས་ཙན་གྱི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་བྱུང་དེ་དག་ལྟལ་དང་
དབང་པོ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་རྒྱ་ལ་བྱེ་བྲག་མེད་པས་འབྲས་བུ་ལ་
བྱེད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། བཞོ་ལས་ཀྱང་། སེམས་དང་ལྷན་ཅིག་སྦྱེས་པའི་
ཆོར་བ་དང་འདྲ་ཤེས་དང་སེམས་པ་དང་རེག་པ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱས་པའི་སེམས་མི་
གྲོལ་ལོ། །གཉི་ཟུག་གིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱས་པའི་རིག་པ་མི་མཐོང་
རོ། །ཞེས་པ་དང་། སེམས་ནི་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་

དོ། །དད་པས་རྣམ་པར་བྱང་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་
 བའི་དོན་ནོ། །གཞན་ཡང་སྐྱོན་འདི་དག་ཡོད་དེ། སེམས་སེམས་བྱུང་ཇས་གཅིག་ཏུ་
 འདོད་ན། མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ཏེ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཇས་
 གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་ན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་སེམས་དད་པ་ལ་
 སོགས་པའི་དགོ་བ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་ལ་སོགས་པའི་མི་དགོ་བ་དང་གཅིག་ཡིན་ན། དེའི་
 ཆེ་སེམས་དེ་དག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དགོ་མི་དགོར་འགྱུར་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དགོ་
 སོགས་དེ་དག་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མཚུངས་ལྡན་གྱི་དགོ་མི་
 དགོ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་སེམས་ལས་བྱུང་བ་
 ཉིད་དུའང་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོར་བ་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་དེ་
 གསུམ་དང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་དང་འདུས་མ་བྱས་གསུམ་པོ་
 རྣམས་དང་བཅས་པ་ནི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་
 ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་རྣམ་གཞག་ནི།

རྣམ་པར་ཤེས་པས་དོན་རིག་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་མིག་གི་རྣམ་པར་
 ཤེས་པས་གཟུགས་རིག་པ་ནས་ཡིད་ཀྱིས་ཆོས་རིག་པས་ན་སོ་སོར་ཞེས་སྒྲོས་
 སོ། །རྣམ་ཤེས་དེ་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱང་ཡིན་ཞིང་སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་དག་
 ཏུའང་འདོད་དེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དུག་དང་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་རྣམས་སུ་འདོད་པའི་བྱིར།
 རྣམ་ཤེས་ལས་ཇས་ཐ་དད་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་མེད་དེ། རྣམ་ཤེས་དུག་པོ་འདས་མ་
 ཐག་པའི་རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིད་ཡིན་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་༼ རྩ་སྐྱོད་ལ་དོགས་པ་གཅད་པ་ ༽ནི།

ཁམས་བཙུང་བརྒྱུད་ཀྱི་མ་དེས་པར་ཐལ། ཡིད་ཀྱི་ཁམས་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་
ཁམས་པན་ཚུན་གཅིག་གི་ནང་དུ་གཅིག་འདུས་པས་ཁམས་བཅུ་གཉིས་དང་བཅུ་
བདུན་གང་རུང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། རྣམ་ཤེས་དང་པོ་ལྷ་ལ་རྟེན་
དབང་པོ་མི་འབྲ་བ་རེ་རེ་ཡོད་ལ། ཡིད་ཤེས་ལ་དེ་མེད་པས་བླག་པ་ཡིད་ཀྱི་རྟེན་རབ་
ཏུ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཁམས་ནི་བཙུང་བརྒྱུད་དག་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། སྤང་པོ་ལྷས་
འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང་ཁམས་བཙུང་
ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་པ་ནི་མང་པོས་བསྐྱས་པ་ཡིན་མོད། དེ་བས་ཉུང་བས་
ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོས་སྐྱེ་མཆེད་
གཟུགས་ཅན་བཅུ་དང་ཁམས་གཟུགས་ཅན་བཅུ་བསྐྱས། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་བསྐྱས། ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱིས་ཆོར་
འདུ་མཚུངས་ལྷན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བསྐྱས་ཏེ། དེ་དག་ལས་
གཞན་པའི་ཆོས་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཁམས་ཀྱིས་སྤང་པོ་བར་པ་གསུམ་རང་གི་
ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱས་ཏེ། བསྐྱས་པ་གང་ཞིག །བསྐྱེད་དེ་དག་སྤྱད་བྱེད་དེ་
དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལས་རྩས་གཞན་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་མི་ལྷན་པའི་
ཕྱིར། ཁམས་བཙུང་བརྒྱུད་ཀྱི་མ་དེས་པར་ཐལ། མིག་སོགས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། མིག་ལ་སོགས་པ་གཉིས་པོ་རྣམས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་
དང་བར་རིགས་གཅིག་པ་དང་། གཟུགས་གཅིག་སྒྲོད་ལུལ་དུ་བྱེད་པར་འབྲ་བ་དང་།
རང་འབྲས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱ་བྱེད་པར་འབྲ་བའི་ཕྱིར། མིག་སོགས་གཉིས་གཉིས་

བྱང་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉེན་མཛེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གསུམ་པོ་སོ་སོའི་སྤྱོད་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ནི།

ཅིའི་ཕྱིར་ཕྱང་པོ་ཞེས་བྱ་ཞེན། དུ་མ་སྤྱངས་པའི་དོན་གྱིས་ནི་ཕྱང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ།
མདོ་ལས། གཟུགས་གང་ཡིན་པ་ཅིའང་རྒྱང་སྟེ། འདས་པའམ། མ་འོངས་པའམ། ད་
ལྟར་བྱང་བའམ། བྱང་གིའམ། ཕྱིའིའམ། རགས་པའམ། སྤྱ་བའམ། ངན་པའམ། གྲུ་ལོ་མ་
པའམ། ཐག་རིང་པོ་ན་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པའམ། ཉེ་བ་ན་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་
ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ་གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་གངས་སུ་འགྲོའོ་ཞེས་
བྱ་བ་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕྱང་པོའི་བར་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་དོན་གྱི་
བྲག་སྤྱོད་བས། འདས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་
དང་། བྱང་དང་ཕྱི་ནི་རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའམ། བྱང་དང་ཕྱིའི་སྟེ་མཆེད་
ཀྱི་གཟུགས་དང་། སྤྱ་རགས་ནི་ཐོགས་མེད་དང་ཐོགས་བཅས་སམ། བཟོས་ནས་སྤྱ་
རགས་སུ་བཞག་གོ། ངན་པ་དང་གྲུ་ལོ་མ་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་དེ་མིན་པའོ། ཉེ་རིང་
ནི་ད་ལྟར་བྱང་བ་དང་འདས་མ་འོངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་ལ་
ཤེས་པར་བྱའོ། །བཅུན་པ་ནི། དུས་གསུམ་གྱི་གཟུགས་རང་མིང་གིས་བསྟན། སྤྱ་
རགས་ནི་ཡིད་དང་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དང་། ངན་པ་དང་གྲུ་ལོ་མ་ནི་ཡིད་དུ་མི་
འོང་བ་དང་འོང་བ་ལ་བྱ་བ་དང་། ཉེ་རིང་ཡུལ་སྤང་བ་དང་མི་སྤང་བ་ཅན་ནོ་ཞེས་འཆད་
དོ། །སེམས་སེམས་བྱང་སྟེ་ཞིང་མཆེད་པའི་སྟོ་ཡིན་པས་ན་སྟེ་མཆེད་ཅེས་བྱ་སྟེ།
མིག་སོགས་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཉེན་དང་གཟུགས་སོགས་ཀྱིས་དམིགས་རྒྱུན་བྱས་
པའི་སྟོ་ནས་སེམས་སེམས་བྱང་སྟེ་བའི་ཕྱིར། དེགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས་ན་ཁམས་

ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། གསེར་མང་པོ་ཡོད་པའི་རི་ལ་གསེར་གྱི་ཁམས་ཞེས་བརྗོད་པ་
བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཉན་རང་ལ་སོགས་པའི་རིགས་ལྟ་བུ་རྒྱུའི་དོན་དང་། ཀླུ་པོ་དང་
བྲམ་ཟེའི་རིགས་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་གྱི་དོན་གཉིས་ལ་འདྲུག་ཅིང་། གཉིས་
ཀ་ལྟར་ཡང་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ཡིད་ཤེས་འབྱུང་བའི་རིགས་དང་།
འདུས་བྱས་རྣམས་རང་རང་གི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་བཞིན་མི་
འབྲ་བ་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་རིགས་གྱི་དོན་ནི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་རིགས་འབྲ་ཕྱི་མ་
སྟེད་པའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་འདུས་མ་བྱས་ལ་དེས་མ་བྲལ་
བས་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་བཙོ་བ་ལྟར་
འདས་གྱིས་སྤང་པོ་ལྟ་བུ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང་ཁམས་བཙོ་བརྒྱད་གསུངས་ཏེ།
དེ་དག་རྩིས་ཐ་དད་མེད་པས་དེ་དག་རེ་རེས་ཀྱང་འདུས་བྱས་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་
བསྐྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དགོས་པའི་དབང་གིས་རྣམ་པ་གསུམ་བསྟན་ཏོ། །དེས་སྤང་
པོ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སེམས་བྱུང་དང་གཟུགས་
དང་གཟུགས་སེམས་གཉིས་ཀ་ལ་རིལ་པོའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་མྱོངས་པ་བསྟོག་
པའི་ཕྱིར་དང་། གཏུལ་བྱ་དབང་པོ་རྟོན་པོ་མགོ་སྟོས་བས་གོ་བ་དང་། འབྲིང་པོ་ཅུང་
ཟད་སྟོས་བས་གོ་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་རྒྱས་པར་སྟོས་བས་གོ་བ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་
ཕྱིར་དང་། གཏུལ་བྱ་ཆེག་བསྐྱས་པ་འབྲིང་པོ་རྒྱས་པ་འདོད་པ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་
ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་༼ཆོར་འདུ་གཉིས་ཕྱང་པོ་ལོགས་སུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་༽ནི།
ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་ཕྱང་པོ་ལྷ་ཉིད་དུ་ངེས་ཞེ་ན། རེས་ཏེ། རེ་ཞིག་གཟུགས་དང་
དེ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་སུ་དངོས་པོ་ལ་ངེས་པ་ཡིན་ལ། གཟུགས་མིན་པ་ལ་སེམས་
དང་སེམས་མིན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང་། གཟུགས་དང་སེམས་མིན་པ་ནི་ཆོར་བ་ལ་
སོགས་པའི་ཕྱང་པོ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་སེམས་བྱང་གཞན་
རྣམས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱང་པོར་བསྐྱུས་ནས། སེམས་བྱང་རྣམས་ལས་ཆོར་བ་དང་འདུ་
ཤེས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་ཕྱང་པོར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། ཟག་བཅས་
ཀྱི་ཆོར་འདུ་གཉིས་ཅོད་པའི་རྩ་བར་གྱུར་པ་དང་། འཁོར་པའི་རྒྱུ་ལོག་པོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་དང་། ཕྱང་པོ་ལྷ་འོ་གོ་རིམས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་འོག་ནས་སྟོན་པ་དེའི་ཕྱིར། མདོ་
ལས་གྱང་། འདོད་པ་ལ་ཆགས་པའི་རྒྱས་རྒྱལ་པོ་ལ་རྒྱལ་པོ་དང་། ཞིང་པ་ལ་ཞིང་པ་
དང་། ཁྱིམ་བདག་ལ་ཁྱིམ་བདག་གིས་ཅོད་པར་གྱུར་ཏོ། །ལྟ་བུ་ལ་ཆགས་པའི་རྒྱས་
རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་སྟོན་ཅིག་ཅོད་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་པ་དང་།
ཅོད་པ་མི་མངའ་བར་བསྟོད་པའི་མདོ་ལས། འདོད་པ་མི་སྤང་འབྲེལ་མེད་ཅིང་། །ལྟ་
བའི་བྲ་བ་བཅོམ་གྱུར་པ། །དེས་ན་ཅོད་པ་མི་འབྱུང་སྟེ། །རྩ་བ་མེད་པར་གང་ལས་
འབྱུང་། །ཞེས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་ཚུལ་གྱིས་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་
གཉིས་འདོད་པ་དང་ལྟ་བུ་ལ་ལྟག་པར་ཞེན་པས་རིམ་པ་ལྟར། ཆོར་པའི་རོ་སྤྱང་བར་
འདོད་པ་དང་འདུ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་རང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་བཟང་ངན་གྱི་
མཚན་མར་འཛིན་པས། རྒྱ་དང་ཞིང་དང་འགྲོག་དང་བྱང་མེད་དང་ཁང་པ་དང་ནོར་
དང་། རང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་བསྐྱུབ་ཅིང་སྟོན་དབྱུང་བའི་ཕྱིར་དུ། རྒྱལ་པོ་དང་

ཀླུ་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཚོད་པའི་ཅ་
བར་གྱུར་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོར་བ་ལ་ཆགས་པ་
ལ་སོགས་པ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ལས་སོག་ཅིང་། དེ་ཡང་འདུ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་
ཡིན་པས་དེ་དག་འཁོར་བའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རགས་པ་ལ་སོགས་
པ་ལོག་ནས་འཆད་པའི་ཕྱང་པོ་ལྷ་རིམ་པ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱི་ཕྱིར། སེམས་
ལས་བྱུང་བ་གཞན་རྣམས་ལས་ཆོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་ནི་ལོགས་ཤིག་ཏུ་ཕྱང་པོར་
སྟོན་ཞེས་གྲང་འགོད་དོ། །

འདུས་མ་བྱས་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཁམས་སུ་བཤད་ནས་ཕྱང་པོར་མི་འཆད་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། འདུས་མ་བྱས་ཕྱང་པོ་དག་ཏུ་མ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
དེ། གཟུགས་ཕྱང་སོགས་ཕྱང་པོ་ལྷ་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ཕྱང་པོ་རྩལ་
པར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། ཕྱང་པོའི་དོན་དུ་མ་སྤངས་པ་དེར་མི་རུང་བའི་
ཕྱིར། ཡང་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་གི་གཞི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཕྱང་པོ་ལྷ་
བསྟན་པ་གང་ཞིག །འདུས་མ་བྱས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་གི་གཞིར་མི་
རུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། གཟུགས་ཅན་བཅུར་
དངོས་པོ་ལ་ངེས་ལ། གཟུགས་ཅན་མིན་པ་དག་ཡིད་དང་ཆོས་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་
ཕྱིར། ཁམས་བཙུན་བརྒྱད་དུ་ངེས་ཏེ། གཟུགས་ཅན་ལ་བརྟུ། གཟུགས་ཅན་མིན་པ་ལ་
ཆོས་དང་སེམས་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང་། སེམས་ལ་རྣམ་པ་བདུན་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར།
འདི་དག་གྲང་། དབང་དོན་དེ་དག་ཁོ་ན་ལ་ཞེས་པར་བསྟན་གྱི་འདིར་སྐྱེ་མཆེད་དང་
ཁམས་ཀྱི་གངས་ངེས་མ་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་བདག་ཏུ་འདྲིན་པའི་འཇུག་གཞི་ལྷ་ཡིན་

ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཕྱང་པོ་ལྔ་དང་། རྣམ་ཤེས་དྲུག་མཚུངས་ལྟན་དང་
བཅས་པ་སྦྱེ་བའི་སྒྲིའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྦྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང་། རྒྱ་ལྟམ་བྱ་
དང་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཁམས་བཙུག་བརྒྱན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་
པར་བྱཏོ། །

བཞི་པ་། རྒྱུང་ཁམས་སྦྱེ་མཆེད་ཀྱི་གོ་རིམ་ངེས་ཚུལ། །ཅི།

འོན་ཕྱང་པོ་ལྔའི་གོ་རིམ་ས་འདི་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཕྱང་
པོ་ལྔའི་གོ་རིམ་ས་ནི་ལྔ་རགས་ཀྱི་སྟོན་ས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་པལ་ཆེ་བ་
ཐོགས་བཅས་ཡིན་པས་རགས། གཟུགས་ཅན་མིན་པའི་ནང་ནས་ངའི་ལག་པས་
ཆོར་རྒྱུང་པས་ཆོར་ཞེས་ཆོར་བ་རགས་པས་ཆོར་བ་དང་། དེ་ནས་མཚན་མར་
འཛིན་པས་འདུ་ཤེས་རགས། དེ་ནས་བདག་བདེ་བར་གྱུར་ཅིག་སྟུག་བསྟུལ་བར་མ་
གྱུར་ཅིག་ཅེས་འདུ་བྱེད་རགས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཅམ་རིག་པས་ཐ་
བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་སྦྱེ་བའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་ཏེ།
ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་སྦྱེ་བོ་དག་གཟུགས་ལ་དགའ་བས་ཐོག་མར་གཟུགས་ལ་ལྟ།
གཟུགས་མངེས་མི་མངེས་ལས་ཆོར་བ་བདེ་སྟུག་འབྱུང་། དེ་ལས་འདུ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་འབྱུང་། དེ་ལས་འདུ་བྱེད་ཆགས་སྤང་འབྱུང་། དེ་ལས་སེམས་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཟས་ལ་ལོངས་སྟོང་པའི་ཆེ་ཟས་ཀྱི་སྟོང་དང་ཟས་
དང་བྱ་ན་དང་བྱན་པོ་ལག་བདེ་བ་དང་ཟ་བ་པོའི་རིམ་པ་ལྟར་དོན་ཡང་བསྟན་ཏེ།
གཟུགས་ནི་སྟོང་ལྟ་བུ། ཆོར་བ་ཟས། འདུ་ཤེས་བྱ་ན། འདུ་བྱེད་ལག་བདེ་བ། རྣམ་
ཤེས་ཟ་བ་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཁམས་ཀྱི་རིམ་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསྟན་

ཏེ། འདོད་པ་ཁམས་པ་རྣམས་ཡོན་ཏན་གཟུགས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ་དང་། བསམ་གཏན་པ་རྣམས་ཡོན་ཏན་ཚར་བ་དང་། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་པོ་རྣམས་འདུ་ཤེས་དང་། སྤྱིད་ཅེ་བ་རྣམས་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་དྲུག་ལས་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དང་པོར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་ཡུལ་ད་ལྟར་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཀྱིས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དུས་གསུམ་གའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འདུས་མ་བྱས་ལ་དམིགས་པས་རྟོགས་དཀའ་བའི་ཕྱིར། དེའི་ནང་ནས་མིག་སོགས་བཞི་དང་པོར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འབྲུང་བ་ལས་སྐྱར་པའི་དོན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ལུས་ཀྱིས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འབྲུང་བ་དང་འབྲུང་སྐྱར་གཉིས་ཀ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་བཞི་པོའི་ནང་ནས་མིག་དང་རྩ་བ་གཉིས་དང་པོར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་ཡུལ་རིང་བ་ལ་འཇུག །སྤྱི་ལྟོ་གཉིས་ཉེ་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། མིག་རྩ་གཉིས་ལས་མིག་དང་པོར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཡུལ་ཆེས་རིང་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

དཔེར་ན། རྒྱུང་རིང་པོའི་རྒྱ་སྐྱར་གི་གཟུགས་མཐོང་ཡང་སྤྱི་མ་ཐོས་པ་བཞིན་ནོ། །སྤྱི་ལྟོ་གཉིས་ལས་སྤྱི་དང་པོར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཡུལ་ལ་སྐྱར་བར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ལྟོ་མ་རོ་མ་སྤྱོད་བ་ན་སྤྱི་མ་རྩི་ཚར་བ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་དབང་རྟེན་རྩི་ལྟར་གནས་པའི་རིམ་བ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་ཏེ། མིག་དང་པོ་ན་གནས་པ་ནས་ལུས་པལ་ཆེ་བ་འོག་ན་གནས་པའི་བར་གྱི་ཕྱིར་པོ། །དེ་ལྟར་ན་འདིས་ནི་ནང་གི་སྤྱི་མཆེད་དྲུག་གི་གོ་རིམས་བཤད་པ་ན་ཕྱིའི་སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་གོ་

རིམས་ཀྱང་ཤེས་ཏེ། དུལ་ཅན་གྱི་རིམ་པ་ལྟར་བསྟན་པའི་བྱིར། དེས་ནི་ཁམས་ཀྱི་
གོ་རིམས་ཀྱང་བྱུང་སྟེ། འབྲས་བུ་རྣམས་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་རྒྱུ་ལོ་གོ་རིམས་ལྟར་
བསྟན་པའི་བྱིར། དེས་ན་དབང་པོ་ཀྱུག་གི་གོ་རིམས་བྱུང་བ་ན་ཡུལ་ཀྱུག་དང་རྣམ་
ཤེས་ཀྱུག་གི་གོ་རིམས་ཀྱང་བྱུང་སྟེ། དཔེར་ན། རྒྱལ་པོ་ཀྱུག་གི་གོ་རིམས་བྱུང་བ་ན་
བཙུན་མོ་ཀྱུག་དང་རྒྱལ་བུ་ཀྱུག་གི་གོ་རིམས་བྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །

ལྷ་པ་༼གཟུགས་དང་ཚོས་གཉིས་ལ་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཁམས་ཀྱི་མིང་དེར་ངེས་
ཚུལ་༽ནི།

ཡང་ཅིའི་བྱིར་མིག་གི་ཡུལ་ཁོ་ན་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཁམས་
ཞེས་བརྗོད་པ་དང་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་ཁོ་ན་ལ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཁམས་ཞེས་བརྗོད་
པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མིག་ལ་སོགས་པ་བཙུ་གཤང་གཟུགས་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་།
སྐྱེ་མཆེད་དང་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཚོས་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། བཙུ་པོ་ཐམས་ཅད་
གཟུགས་ཡིན་ཡང་དེ་དག་སོ་སོར་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་གྱི་བྱིར་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྟོགས་
པའི་བྱིར་དུ་མིག་ལ་སོགས་པ་དགུ་ནི་རང་རང་གི་མིང་གིས་བསྟན་ལ། མིང་གཞན་
མེད་པའི་བྱིར་མིག་གི་ཡུལ་དེ་ལ་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྐྱི་སྐྱས་ཀྱི་བྱུ་ཏུ་རྟོགས་པའི་
དོན་གྱི་བྱིར་མིག་གི་ཡུལ་གཅིག་ཏུ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཁམས་ཞེས་བྱ་
བར་བརྗོད་དེ། རྟ་པ་མང་པོ་ཞེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དམག་ལ་སོགས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྟོན་པ་
བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་མིག་གི་ཡུལ་ནི་བསྟན་ཡོད་ཐོགས་བཅས་ཡིན་པས་གཟུགས་ཀྱི་
གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཡང་དེའི་སྐྱས་བརྗོད་དེ། མིའི་མཆོག་གིས་རྒྱལ་པོ་གོ་བ་
བཞིན་ནོ། །ཡང་འཛིག་རྟོན་ན་དེ་གཟུགས་སོ་ཞེས་བྲགས་ཀྱི་གཞན་ལ་ནི་མིན་ནོ་

ཞེས་འགྲེལ་བས་འཆད་དོ། །ཡང་ན་སྤྱི་མཆེད་གཞུགས་ཅན་བཅུ་ག་གཞུགས་ཡིན་
ཡང་གཞན་རྣམས་ལ་མིག་ལ་སོགས་པ་དང་མིག་གི་ཡུལ་གཅིག་ཕྱ་ལ་གཞུགས་ཀྱི་
སྤྱི་མཆེད་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་བསྟན་པས་སྤྱི་མཆེད་གཞུགས་
ཅན་བཅུ་ལོ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་བཞག་པའི་སྒྲོན་པ་སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་བྲག་སོ་སོའི་དོན་
རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་གི་ཡུལ་གཅིག་ཕྱ་ལ་གཞུགས་ཞེས་སྤྱི་སྤྱིས་
བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལག་པའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོན་པ་
གཞུགས་སུ་རུང་བ་དང་། མིག་ཤེས་ལ་བསྟན་དུ་རུང་བ་དང་། འཛིག་རྟེན་ན་ཡང་
འདི་ཁོ་ན་ལ་གཞུགས་སུ་གྲགས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དག་ན་རེ། རྣམ་པ་ཉི་ཤུས་རགས་
པ་དང་། འདི་སྤྱན་དང་ལྷའི་སྤྱན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་གསུམ་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་
པས་མིག་གི་ཡུལ་ཁོ་ན་ལ་གཞུགས་ཀྱི་སྤྱི་མཆེད་དང་ཁམས་སུ་བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་
དོ། །ཡང་སྤྱི་མཆེད་དང་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཡིན་པ་བདེན་ཡང་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་ཁོ་
ན་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་མཆེད་དང་ཁམས་ཀྱི་སྤྱིས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞན་
དག་ནི་རང་རང་གི་མིང་གིས་སྟོས། ལ་ལ་མིང་གཞན་མེད་པས་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་
ཆོས་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་སྤྱིས་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་ཀྱི་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པའི་དོན་ཀྱི་ཕྱིར། མིང་
མེད་ཅེས་པ་དེ་དག་མིང་དུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །

ཡང་ན་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱུ་བར་བྱ་བའི་ཆོས་མང་བའི་ཕྱིར་དང་།
ཆོས་ཀྱི་མཆོག་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཀྱང་དེར་བསྐྱུས་
པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་གཅིག་ཕྱ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་མཆེད་དང་ཁམས་ཞེས་བྱ་བར་
བརྗོད་དོ། །ཡང་ན་སྟོབ་དཔོན་ཀྱི་དག་ལས་སྤྱི་མཆེད་བཅུ་གཉིས་སོ་ཆོས་ཡིན་ཡང་

མིག་སོགས་ལྷ་ལ་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་མཆེད་དང་། ཆོས་གཞན་བདུན་ལ་ཆོས་
ཀྱི་སྤྱི་མཆེད་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་བསྟན་པས་སྤྱི་མཆེད་བཅུ་
གཉིས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་ནཱ་པར་བཞག་པའི་སྒོ་ནས་སྤྱི་མཆེད་བྱེ་བྲག་སོ་སོའི་དོན་
ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོས་བདུན་པོ་འདི་ལ་ཆོས་ཞེས་སྤྱི་སྤྱས་བརྗོད་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འདིས་ཆོས་མང་པོ་བསྟུས་པའི་བྱིར་དང་། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཟུ་
ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་བསྟུས་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ཆོས་གཞན་བསྟུ་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས།

ཆོས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་བསྟུ་བའི་ཚུལ་དང་།

དེ་གཞན་ལའང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན། བདོ་གཞན་དག་ལས་ཕྱང་པོ་
ལ་སོགས་པའི་མིང་ཅན་གཞན་དག་ཀྱང་འབྱུང་ན། དེ་དག་འདིར་སྒོས་པ་ནཱ་ས་
ཀྱིས་མ་བསྟུས་ན་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཡོད་པས། དེ་དག་ཏུ་གངས་མ་ངེས་
པར་འབྱུང་ལ། བསྟུས་ན་ངེ་ལྟར་བསྟུ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ཆོས་ཕྱང་བསྟུ་ཚུལ་ནི། ཆོས་
ཀྱི་ཕྱང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་དག་གང་ནཱ་ས་སྟབ་པས་གསུངས་པ་དེ་དག་མདོ་སྡེ་པས་ན་
བའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོག་གས་སྟེ་ཆོག་གི་རང་བཞིན་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྱོད་པས་ཡིད་
ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་མིང་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་འདོད་པས། དེ་དག་ནི་རིམ་པ་ལྟར་
གསུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དང་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དག་ཏུ་འདུས་ལ། ཆོས་མདོན་པ་བ་
ནཱ་ས་ནི། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གང་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་བཀའ་དང་། གསུང་དང་། རྗོད་པ་དང་། དབྱངས་དང་། རེས་པའི་
གསུང་དང་། གསུང་གི་ལམ་དང་། གསུང་དབྱངས་དང་། གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་དང་།

གསུང་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཡིན་ལོ། །ཞེས་པ་དང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་གསུང་ཞེས་བྱ་
བ་འདི་ཆོས་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། གང་མིང་གི་ཆོག་ས་དང་ཆོག་གི་ཆོག་ས་དང་ཡི་
གཏེ་ཆོག་ས་རྣམས། གོ་རིམ་ས་བཞིན་དུ་བཀོད་པ་དང་གོ་རིམ་ས་སུ་བཞག་པ་དང་
གོ་རིམ་ས་སུ་ཡང་དག་པར་སྦྱར་བའོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་གཉིས་ཀའི་རང་བཞིན་ཡིན་
པས་གཉིས་ཀར་འདུས་སོ་ཞེས་འདོད་དོ། །

སྡེ་པ་གཞན་དག་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་དང་བཞི་སྟོང་དུ་འདོད་དེ།
ཀུན་དགའ་བོའི་མདོ་ལས། ཀུན་དགའ་བོས་བདག་གིས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་
ལྷག་གཅིག་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལས་མངོན་སུམ་དུ་བཟུང་ངོ། །གཉིས་ནི་དགེ་སྟོང་
དག་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་བཤད་རིག་པ་ལས་ཀྱང་། ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་བརྒྱད་ཁྲིར་མ་བསྐྱས་ཏེ། ཀུན་དགའ་བོའི་མདོ་ལས། བརྒྱད་
ཁྲི་ལྷག་གཅིག་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལས་བཟུང་ཞིང་གཉིས་ནི་དགེ་སྟོང་དག་ལས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཀུན་དགའ་བོས་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་གཅིག་སྟོན་པའི་
རིམ་གྲོ་བ་བྱེད་པ་ན་ཐོས་པ་ཡིན་གྱི་རིམ་གྲོ་མི་བྱེད་པའི་གོང་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་
ནི་དེས་མ་བཟུང་བར་ཤེས་ལ། དེའི་གང་དུ་ཆོས་ཉིང་དུ་གསུང་བར་ཡང་མི་འཐད་
པས་དགེ་སྟོང་དག་ལས་བཟུང་བ་དེ་དག་ཁོ་ན་སྤར་གསུངས་པ་རྣམས་ཡིན་ལོ་ཞེས་
བྱ་བར་ཡང་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་དང་། ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས་
ཀྱང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་སྐབས་སུ་གནས་བརྟན་ཀུན་དགའ་བོས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་
བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གང་དག་བཟུང་བ་རྣམས་ནི་སྡེ་སྟོང་གསུམ་པོ་འདི་དག་ཉིད་ཡིན་
ལོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། སྡེ་པ་གཞན་ཀྱི་ཕུགས་ལས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་

བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཞེས་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བརྒྱད་ཁྲིར་འདོད་པ་ནི་ཁ་ཆེ་
བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སུ་གོ་བཤོ། །

འོ་ན་ཆོས་ཕུང་རེ་རེའི་ཆད་རིམ་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ནི་ལཱ་རིའི་བྱས་ཉི་མར་
བསྐྱུས་པའི་བསྟན་བཅས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཆད་དང་མཉམ་ལ་དེ་ལ་སྒྲིལ་བྱུག་སྟོང་
ཡོད་ཅེས་ཟེར། དེའི་ལྟར་ན་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་ལ་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་དུང་
སྟུང་ཕྱག་བཞི་དང་བྱེ་བ་ཕྱག་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་
ལས་ནི། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཅིག་གི་ཆད་རིམ་ཞེ་ན། གངས་བརྒྱ་ཕྱག་བཅུ་ནི་ཆོས་
ཀྱི་ཕུང་པོ་སྟེ་གངས་སྟོང་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་ཆོས་ཕུང་རེ་རེ་ལ་ཆོག་
ལེའུར་བྱས་པ་སྟོང་སྟོང་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །དེ་ཉིད་ལས་བགྲང་བའི་ཚུལ་འདིས་
ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ནི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པས་བྱེ་བ་ཕྱག་བརྒྱད་དང་
འབྲུམ་ཕྱག་བཞི་བཅུར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཆོག་ལེའུར་བྱས་པའི་ཆད་ནི་
སྒྲོབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས། ཆོགས་སུ་བཅད་པ་རེ་རེ་ལ་ཡིག་འབྲུ་སྟུམ་
ཅུ་སོ་གཉིས་ཉིད་དོ། ཞེས་རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གེ་བརྒྱད་བཞི་སྟུམ་ཅུ་ཙུག་གཉིས་ལ་བཤད་
པས། བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཆོག་བར་ཉི་ལུ་ཙུ་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་རོ། །

གཞན་དག་ན་རེ། རྫོང་བྱེད་ལ་ངེས་པ་མེད་པས་བརྫོད་བྱ་ཕུང་པོ་དང་
ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྲུང་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་སྟེ་
ཆན་རེ་རེ་སྟོན་པའི་གཏམ་རྒྱུད་རེ་རེ་རྫོགས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རེ་རེ་ཡིན་གྱི་
ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་གངས་ངེས་པ་ནི་མེད་དོ་ཞེས་འདོད་དོ། །འོ་ན། དེ་དག་ཅིའི་
ཕྱིར་དུ་བསྟན་ཅེ་ན། སེམས་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་སྟོང་པ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་

བ་ཐ་དད་བ་བརྒྱད་ཁྲི་ཉུམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འད་དེ་དང་མ་ཐུན་བར་
 གསུངས་སོ། ཁྱིའི་སྦྲས་ནི་སྤར་བ་ཤད་པའི་སྟོགས་བསལ་བའི་ཕྱིར་རམ། དེས་
 གཟུང་གི་དོན་ནོ་ཞེས་སྟོབ་དཔོན་ཀྲུལ་སྤུས་ཀྱིས་འཆད་དོ། །ལུགས་ཕྱི་མ་ནི་སྟོབ་
 དཔོན་རང་གི་ལུགས་ཡིན་ཞེས་འགའ་ཞིག་འཆད་པ་མཐོང་ངོ། །པོད་ཀྱི་མཁས་པ་
 སྤུ་མ་ཁ་ཅིག་། འདོད་ཆགས་སོགས་གསུམ་དང་དེ་ཆ་མཉམ་པས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱངས་
 པའི་སྟོད་པ་ཉི་ཁྲི་དང་སྟོང་སྟོང་ཡོད་པས་དེའི་གཉེན་པོར་ཆོས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་
 བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཡིན་ཏེ། དཀོན་མཆོག་ཏེ་ལའི་གཟུངས་ལས། སྟོང་སྟོག་བརྒྱད་
 ཅུ་ཅུ་བཞི་གང་གསུངས་པས། ཀྲུལ་བ་གང་དག་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་པའི། ཆོས་
 ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྟོ་མོ་དེ་དག་གིས། །བསམ་པ་ཐིམ་བཞིན་འཛིག་ཏེན་སེམས་ཅན་
 འདུལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། དེ་དག་ནི་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་དབང་
 ཏུ་བྱས་པར་གསལ་གྱིས། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མིན་པ་ལྟར་ན་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་
 བཤེས་གཉེན་གྱིས། ཐེག་པ་སྦྲན་མེད་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་ཏེ་ལྷའི་དབང་པོའི་སྒྲུང་པོ་
 ཆེ་རབ་བརྟན་གྱིས་བཀྱར་བར་འོས་པའི་སྟོག་ཆས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཅིག་འབྲེ་བར་
 ལུས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་མདོ་དག་ལས། ལྷས་བྱིན་གྱིས་སྒྲུང་པོ་ཆེ་ལྟ་སྟོང་གིས་ཁྱར་
 བར་བྱ་བའི་སྟོགས་བསམ་ཉུམས་ཁ་ཉོན་ཏུ་རྫོད་པར་བྱེད་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་འདི་
 ཡང་རིགས་པར་འགྱུར་ངོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེན་ལན་བསབ་པའི་
 མདོ་ལས་ཀྱང་། ལྷས་བྱིན་གྱིས་མདོ་སྟེ་སྟོས་ཀྱི་སྒྲུང་པོ་ཆེའི་ཁལ་དུ་གཟི་སྟེད་ཁ་
 ཉོན་ཤེས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་སྟེད་ཅིག་གསུངས་
 བ་དེ་དག་ད་ལྟ་སྒྲིང་འདི་ན་མི་སྤར་བས་གང་ན་བཞུགས་ཞེ་ན། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་

བཤེས་གཉེན་ན་རེ། ཁ་ཅིག་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་ན་ཡོད་ཅིང་གཞན་པལ་
ཆེར་སྐྱ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ན་ཡོད་དེ། སློབ་སྦྱིང་ལས། བསྟན་པ་རིན་ཆེན་མཆོག་ལྟར་
བཟང་ལ་འཕན་མེད་པ། །རྣམ་པར་དག་ཚུལ་གང་ཡིན་སྐྱ་མགོའི་གདེངས་ཀ་
ཅན། །ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཙུག་གི་རྒྱན་བཞིན་གུས་མནོས་ནས། །ས་ཡི་གཏིང་ན་
གནས་པའི་ཐུན་པ་རབ་རིབ་སེལ་བར་མཛད། །ཅེས་བཤད་པས་སོ་ཞེས་འཆད་དོ། །

སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་རྣམ་བཤད་རིག་པ་ལས། ཡང་དག་བསྟུས་
པའི་གཞི་ཉམས་ཕྱིར། །མཐའ་དག་མིན་པར་རྟོགས་པ་ཡིན། །ཞེས་བ་དང་། ལུང་ལུ་
བའི་འགྲེལ་པ་ལས། སྟོན་པ་འདས་པའི་འོག་ཏུ་བྱམ་ཟེ་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་བྱེད་བཤེས་
ཞེས་བྱ་བས་མཆོད་རྟེན་བཤེས། །དགེ་སློང་ཡང་བསད། བཀའི་སྒྲེགས་བམ་དང་
གཙུག་ལག་ཁང་ཡང་བསྟེགས་སོ་ཞེས་འབྱུང་བས་དེ་དང་། སྤང་པོ་ཉི་མའི་དངོས་
བྱུང་ལ་སོགས་པས་ཡང་དག་བསྟུས་པའི་གཞི་ཉམས་པར་བྱས་པས་པལ་ཆེར་རུབ་
ལ། བཞུགས་པ་རྣམས་ལ་འང་མ་ཆང་བ་ཡོད་པས་མཐའ་དག་མི་སྤང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བཤད་དོ། །སློབ་དཔོན་རྒྱལ་པོའི་སྤྲས་ཀྱི་རྟེན་གྲུ་ལས་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་དག་
ནི་རུབ་སྟེ་འདི་གཅིག་ཕུ་ལུས་སོ། །ཞེས་བ་དང་། རྒྱ་བྱག་ཆང་བར་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་
ནི་རུབ་སྟེ། འདི་གཅིག་ལས་འཕྲོས་པའི་ཕུང་ཆོས་བརྒྱའི་བར་དུ་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་
ལས་ད་ལྟ་བུའི་བར་སྟོན་པ་སྤང་ངོ་ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་དེ་གཞན་ལ་འང་སྤྱར་བ་ནི།

རི་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དག་ཕུང་པོར་བསྟུས་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་ང་
བསྟུ་བར་བྱའོ་ཞེས་སྤྱར་ཏེ། གང་གང་དུ་རི་ལྟར་བསྟུ་ཞེས། ཕུང་པོ་སྐྱེ་མཆེད་ཁམས་

རྒྱལ་མཁོ། །ཞེས་པ་དང་། ཅི་རིགས་པར། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ལེགས་དབྱེད་དེ། །ཞེས་
བས་རིམ་པ་ལྟར་བསྟན་ཏེ། དེ་ལ་གསུམ་ལས་སྤང་པོའི་མིང་ཅན་སྤང་པོར་བསྟུ་བ་
ནི། མདོ་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་དང་། རྒྱལ་པར་གྲོལ་
བ་དང་། རྒྱལ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པའི་སྤང་པོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི། བྱེ་བྲག་
སྤྲོ་བ་ལྟར་ན། གཟུགས་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་པོས་བསྟུས་ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་ལྷས་
དག་གི་སྤོང་བའུན་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ནི་སྤང་པོ་བྱི་མ་གཉིས་ཀྱང་རིམ་
བ་ལྟར་མོས་པ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པས་ཆོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་ལས་
གཞན་པའི་སེམས་བྱུང་ཡིན་པའི་བྱིར། ཐ་མ་བཞི་འཁོར་དང་བཅས་ན་སྤང་པོ་
བཞིའམ་ལྷས་བསྟུས་ཏེ། བསམ་གཏན་ས་བྱག་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་དགོ་བ་ལ་
རིག་བྱེད་མིན་པའི་གཟུགས་ཀྱང་ཡོད་པའི་བྱིར། མདོ་སྡེ་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་སྤང་པོ་འང་སེམས་པའི་བྱུང་པར་ལ་འདོད་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འདུ་བྱེད་
ཀྱི་སྤང་པོས་བསྟུས་པར་འདོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྤྲིག་པ་བཤགས་པ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་
རང་བ་དང་གསོལ་བ་གདབ་པའི་སྤང་པོ་ཞེས་བྱ་བའང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་པོས་བསྟུས་
ཏེ། འགྲོད་པ་དང་དད་པ་དང་འདུན་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་དག་ཀྱང་
འཁོར་དང་བཅས་ན་སྤང་པོ་བཞིས་བསྟུས་སོ། །

གཞན་ཡང་ཡང་དག་པར་ངེས་པ་དང་ལོག་པར་ངེས་པ་དང་མ་ངེས་པའི་
སྤང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་པོ་ལྷས་བསྟུས་ཏེ། འཕགས་དང་མཆོམས་མེད་བྱེད་པ་
དག་ །ཡང་དག་ལོག་པ་ཉིད་དུ་ངེས། །ཞེས་འཕགས་པ་དང་མཆོམས་མེད་ཀྱི་ལས་
བྱེད་པ་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཡང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མིང་ཅན་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བསྐྱེ་བ་ནི། ཟད་པར་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་
 བཤད་པའི་དང་པོ་བརྒྱད་ནི། ཟད་པར་བཅུ་འོ་བརྒྱད་མ་ཆགས། །ཞེས་འབྱུང་བས་མ་
 ཆགས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྐྱེས་སོ། །འཁོར་དང་
 བཅས་ན་ནི་ཕྱང་པོ་ལྷའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱིས་བསྐྱེས་
 སོ། །གཉིས་ནི་གཟུགས་མེད་དག་ཅེས་འབྱུང་བས་ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་
 ནི་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་
 ཀྱིས་བསྐྱེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱད་ཀྱང་མ་ཆགས་
 པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ཆོས་ཀྱིས་བསྐྱེས་ལ། འཁོར་དང་བཅས་ན་ནི་ཡིད་དང་
 ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྐྱེས་སོ། །ཡང་མདོ་ལས། འདི་ལ་དག་སྤོང་ལ་སྟོན་པའམ་
 ཆངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་མཁས་པ་སྤྲ་མ་ལྟ་བུ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཆོས་
 སྟོན་པར་བྱེད་ན། འདི་ལ་སྟོན་པའམ་ཆངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པའི་སྟོན་མཁས་
 པ་སྤྲ་མ་ལྟ་བུ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད་པ། དེ་ལྟ་དེ་
 ལྟར་ཆོས་དེ་དག་ལས་དོན་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པར་ཡང་འགྱུར་ཞིང་། ཆོས་སོ་
 སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པར་འགྱུར་རོ། །དོན་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་ཅིང་ཆོས་སོ་
 སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དེ་ལས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྐྱེ་ལོ། །རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལས་དགའ་
 བ་སྐྱེ་ལོ། །ཡིད་དགའ་བ་སྐྱེས་ནས་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པར་འགྱུར་རོ། །ལུས་ཤིན་ཏུ་
 སྤངས་ན་བདེ་བ་ཉམས་སུ་སྤོང་བར་འགྱུར་རོ། །བདེ་བར་གྱུར་ན་སེམས་མཉམ་པར་
 འཛོག་པར་འགྱུར་རོ། །སེམས་མཉམ་པར་བཞག་ན་ཡང་དག་པ་དེ་ལྟ་བུ་བ་བཞིན་དུ་
 རབ་ཏུ་ཤེས་ཤིང་། ཡང་དག་པ་དེ་ལྟ་བུ་བ་བཞིན་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡིད་འབྱུང་

བར་འགྱུར་རྒྱུ། །ཡིད་འགྱུར་ན་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་རྒྱུ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

མདོར་ན་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ཡང་ཅི་རིགས་པར་ཕྱང་པོ་སྐྱེ་མཆེད་ཁམས་ནམས་ནི་རང་རང་གི་མཆན་ཉིད་ལ་ལེགས་པར་དབྱེད་དེ་ཆོས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ལ་རྩི་སྒྲིག་བཤད་པ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་བར་བྱའོ། །བྲེ་བྲག་སྤྱོད་བཞི། ཁའི་བྱ་གཤམ་སོགས་པ་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཡིན་ཞིང་དེ་ཡང་ཉིན་མོ་སྤང་བ་དང་མཆན་མོ་སྤྱན་བཤད་ཡིན་ལ། རོ་བོ་ཐོགས་བཅས་དང་ཐོགས་བཅས་གཞན་ཀྱི་ཉེ་འཁོར་ན་ཡོད་པས་ཐོགས་བཅས་ཉེ་འཁོར་ཡིན་ནོ། །ལོ་ནི་མདོ་སྤེལ་སྤེལ་བྲེ་བྲག་སྤྱོད་བཤམ་མ་རངས་པའི་ཆོག་སྟེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ནི་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཡིན་ཞིང་རོ་བོ་ཐོགས་མེད་དང་ཐོགས་མེད་གཞན་ཀྱི་ཉེ་འཁོར་ན་ཡོད་པས་ཐོགས་མེད་ཉེ་འཁོར་ཡིན་ཟེར་རོ། །དེས་ན་དེའི་ལྟར་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དམ་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་སུ་འདུས་སོ། །ནམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ནི་སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་དུ་འདུས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་ཁམས་མང་པོའི་མདོ་ལས་ཁམས་བྱུག་ཅུ་ཅ་གཉིས་གསུངས་པ་ལས་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ནི་སྤྱད་བྱེད་སྤར་བཤད་པ་ནམས་སོ། །དེའི་རྗེས་ལ་ཁམས་བྱུག་བཤད་པའི་ས་ལ་སོགས་པ་བཞི་ནི་རིག་བྱའི་ཁམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ཉེ་སྤར་བཤད་དོ། །ནམ་མཁའ་དང་ནམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ལ་འདིར་དོགས་པ་གཅད་དོ། །བྲག་པ་དང་བཅས་པའི་ནམ་ཤེས་ནི་ནམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཡིན་ཉེ། །ནམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ནི་སྤྱད་པར་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ཡིན་ལ། །བྲག་མེད་ཀྱི་ནམ་ཤེས་ཀྱིས་སྤྱད་པ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། །དེས་ན་ནམ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ནམ་

ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ནི་མིན་ནོ། །དེའི་རྗེས་ལ་འདོད་པ་དང་གཞོད་སེམས་དང་རྣམ་པར་
འཆེ་བ་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་གཞོད་སེམས་མེད་པ་དང་རྣམ་པར་མི་འཆེ་བའི་
ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱག་བཤད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱིས་བསྐྱུས་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་
ནི་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་སེམས་ཅན་ལ་མཐོ་འཆམ་པའི་རང་
བཞིན་སྤང་བར་བྱ་བའི་སེམས་བྱུང་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་ནི་མ་ཆགས་པ་དང་ཞེ་སྤང་
མེད་པ་དང་སྦྱང་བཅེ་བའི་རང་བཞིན་གཉེན་པོའི་སེམས་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་
རྗེས་ལ་བདེ་བ་དང་སྤྱག་བསྐྱེལ་དང་ཡིད་བདེ་བ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་བཏང་
སྦྱོམས་དང་མ་རིག་པའི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱག་གསུངས་པ་ཡང་དང་པོ་ལྔ་ཆོར་བ་
དང་རྒྱག་པ་འདུ་བྱེད་ཡིན་པས་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱིས་བསྐྱུས་སོ། །དེའི་རྗེས་ལ་ཆོར་
བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་བཞི་གསུངས་པ་ནི།
དང་པོ་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་བཞི་བ་སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་གྱིས་བསྐྱུས་
སོ། །དེའི་རྗེས་ལ་འདོད་པ་དང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་
གསུངས་པ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་། ཇི་རོ་དང་སྣ་ལྟེའི་རྣམ་ཤེས་
མ་གཏོགས་པ་བརྒྱ་བཞི་དང་། ཁམས་ཐ་མ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་སོ། །དེའི་རྗེས་ལ་
གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པ་དང་འགོག་པའི་ཁམས་གསུམ་གསུངས་པ་ནི།
ཁམས་བརྒྱ་བཞི་དང་ཐ་མ་གསུམ་དང་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱིས་བསྐྱུས་ཏེ། འདིར་འགོག་
པའི་ཁམས་ནི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང་། བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པའོ། །དེ་ནས་
འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་ཁམས་གསུམ་གསུངས་པ་ནི་ཁམས་
བཅོ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱུས་སོ། །དེའི་རྗེས་ལ་ངན་པ་དང་བར་མ་དང་བྱ་

ཐོམ་པའི་ཁམས་གསུམ་གསུངས་པ་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་གསུམ་པོ་
ཉིད་དོ། །དེའི་རྗེས་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཁམས་གསུམ་གསུངས་པའི་
དང་པོ་གཉིས་ནི་གཟུགས་དང་སྤྱད་དང་ཆོས་དང་སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་གྱིས་
བསྟུས། ཐ་མ་ནི་ཁམས་བཙུན་གྱིས་བསྟུས་སོ། །དེའི་རྗེས་སྟོབ་པ་དང་མི་སྟོབ་
པ་དང་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་ཁམས་གསུམ་གསུངས་པའི་དང་པོ་གཉིས་ཁམས་ཐ་མ་
གསུམ་དང་། གསུམ་པ་ནི་ཁམས་བཙུན་གྱིས་བསྟུས་སོ། །དེའི་རྗེས་ལ་ཟག་པ་
དང་བཅས་པ་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་ཁམས་གཉིས་གསུངས་པའི་དང་པོ་ཁམས་བཙུན་
བཙུན་དང་། བྱི་མ་ཐ་མ་གསུམ་གྱིས་བསྟུས་སོ། །དེའི་རྗེས་ལ་འདུས་བྱས་དང་
འདུས་མ་བྱས་གྱི་ཁམས་གཉིས་གསུངས་པའི་དང་པོ་ཁམས་བཙུན་དང་། བྱི་མ་
ནི་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་གྱིས་བསྟུས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་དེ་དག་ནི་ཁམས་བྱུག་ཅུ་ཙུ་གཉིས་ཏེ།
དེ་དག་ལ་མཁས་ན་མཁས་པ་ཁམས་ལ་མཁས་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །སྟོང་ཆུང་དུ་
དང་སྟོང་གཉིས་བར་མ་དང་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི་བྱེ་བྲག་མེད་པར་ཁམས་བཙུན་གྱིས་བསྟུས་ཏེ། དེ་ཡང་འདོད་
པར་གཏོགས་པ་ནི་ཁམས་བཙུན་པོ་ཐམས་ཅད་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་ནི་
བཙུ་བཞིས་བསྟུས་སོ། །དེ་ལྟར་ཁམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དག །རྒྱས་དང་བསྟུས་པ་འདི་
ཡིན་ཞེས། རྣམ་དཔྱད་ལྡན་རྣམས་དེ་ལྟར་དུ། །ལེགས་པར་དཔྱད་ལ་བསྟན་པ་
སྟེ། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

༥ གསུམ་པ་ཁམས་དང་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་ལ།

བཙུངས་ན་རབ་དབྱེ་ནི་ཕྱ་ཙུ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་བརྗོད་བདེ་བའི་དབང་དུ་

བྱས་ན་བརྒྱད་ཡོད་དེ། བསྟན་ཡོད་ལ་སོགས་པ་ལྔ་དང་། རྟོག་བཅས་དཔྱད་བཅས་
ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་དང་། དམིགས་བཅས་ལ་སོགས་པ་ལྔ་དང་། རྩེ་བ་གསུམ་
གྱི་རབ་དབྱེ་དང་། རྩེ་བ་དང་ལྔ་མེན་གྱི་རབ་དབྱེ་དང་། མཛོང་སྤང་ལ་སོགས་པའི་
རབ་དབྱེ་དང་། ལྟ་བ་དང་ལྟ་མེན་གྱི་རབ་དབྱེ་དང་། གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུམ་བཤད་པ་དང་བརྒྱད་དོ། །

དེ་ལས་དང་པོ་ རྟོག་བསྟན་ཡོད་ལ་སོགས་པ་ལྔ་ །ཞེ།

འོན་ཀྱང་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ལ་བསྟན་དུ་ཡོད་པ་ནི་དུ་མེད་པ་ནི་དུ་ཞེ་
ན། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་འདིར་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་གཅིག་ལྟ་བུ་བསྟན་དུ་ཡོད་པ་
ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་འདི་ནའོ་འདི་ནི་པ་གི་ནའོ་ཞེས་མིག་ལ་བསྟན་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཁམས་གཟུགས་ཅན་བཅུ་པོ་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་བ་པ་ལ་ཐོགས་པ་
ཡུལ་ལ་ཐོགས་པ་དམིགས་པ་ལ་ཐོགས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་སྤྱི་བ་པ་ལ་
ཐོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་གོ་སར་གཟུགས་ཅན་གཞན་འབྱུང་བ་ལ་གཤམ་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། ཡུལ་ལ་ཐོགས་པ་ནི་མིག་གིས་སྟོན་པོ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ན་དེ་
ལ་ཐོགས་ནས་ཆོས་གཞན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་གཤམ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་འོ། །དམིགས་པ་
ལ་ཐོགས་པ་ནི་སེམས་སེམས་བྱུང་གིས་སྟོན་པོ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་ན་དེ་ལ་
ཐོགས་ནས་ཆོས་གཞན་དམིགས་པ་ལ་གཤམ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་འོ། །དེ་ལ་ཐོགས་པ་ནི་
རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ་དེ་ནི་གཟུགས་ཅན་དག་གཅིག་གི་གོ་སར་གཅིག་རྟོགས་པས།
རང་རང་གི་ཡུལ་དུ་གཞན་སྤྱེ་བའི་གཤམ་བྱེད་པའི་སྤྱི་བ་པ་ལ་ཐོགས་པ་དང་།
བཏགས་པ་ལས་མིག་ལ་ཆུ་དང་སྒྲུ་ལ་ཐོགས་མི་ཐོགས་ཀྱི་སྤྱི་བ་ཞེས་དང་། མཚན་མོ་

དང་ཉིན་མོ་ཐོགས་མི་ཐོགས་ཀྱི་ཐུ་བཞི་འབྱུང་བས། མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རང་གི་ཡུལ་ལ་འཇུག་གི་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཡུལ་ལ་ཐོགས་པ་དང་། མཚུངས་ལྡན་རྣམས་རང་གི་ཡུལ་ལ་འཛིན་གྱི་གཞན་ལ་མི་འཛིན་པའི་དམིགས་པ་ལ་ཐོགས་པ་གསུམ་ལས། འདིར་ནི་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། མིག་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་མན་རྣམས་གཅིག་གི་གོ་སར་གཅིག་ཡོང་བ་ལ་གོགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁམས་ལྷག་མ་བརྒྱད་ནི་དེ་ལྟར་མིན་པའི་ཕྱིར་ཐོགས་པ་མེད་པར་གྲུབ་པོ། །

འདིར་ཡུལ་དང་དམིགས་པའི་བྱད་པར་ནི། དབང་པོ་ལྔའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡུལ་ཡིན་ལ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གིས་འཛིན་པ་དེ་ནི་དམིགས་པ་དང་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཁམས་བཙུག་པ་བརྒྱད་ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ངོ་ཐོར་ལུང་དུ་བསྟན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་གཅིག་ཏུ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ནི་བརྒྱད་ཡོད་དེ། གང་ཞེ་ན། ཐོགས་བཅས་སུ་བཤད་པའི་གཟུགས་ཅན་བཅུ་པོ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ཉིད་ལས། གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་ནི་དགེ་མི་དགེར་ཡང་འགྱུར་བས་དེ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ་དབང་པོ་ལྔ་དང་བྱི་རོ་རེག་བྱ་རྣམས་སོ། །ཁམས་གཞན་བཅུ་པོ་རྣམས་ནི་ཅི་རིགས་པར་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གཟུགས་སྐྱ་ནི་ལྷས་དག་གི་རིག་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་དག་ཀྱང་སྒོར་གི་དབང་གིས་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ག་དང་། རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་ཀྱང་རིག་བྱེད་ཀྱིས་མ་བསྐྱས་པ་དང་། རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྐྱས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ངོ་ཐོ་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་མ་བསྟན་ནོ། །ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཁམས་བརྒྱད་ལས་སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་ནི་ཐོགས་མ་ཆགས་པ་དང་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་དགེ་མི་དགེ་ལུང་

མ་བསྟན་གསུམ་ག་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ནི་ཁ་ཅིག་ངོ་མོ་ཉིད་དང་ཁ་
ཅིག་མཚུངས་ལྡན་དང་ཁ་ཅིག་ཀྱན་སྒྲོང་དང་ཁ་ཅིག་དོན་དམ་པར་དགེ་བའང་དེ་
བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཡང་ཁམས་བཙུག་པོ་འདི་དག་ལས་འདོད་ཁམས་སུ་གཏོགས་པ་ནི་དུ།
གཟུགས་ཁམས་སུ་གཏོགས་པ་ནི་དུ། གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་གཏོགས་པ་ནི་དུ།
ཁམས་སུ་མ་གཏོགས་པ་ནི་དུ་ཞེ་ན། ཁམས་བཙུག་པོ་ཐམས་ཅད་འདོད་ཁམས་
སུ་གཏོགས་པ་ཡོད་དེ། དེ་དག་ལ་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་རྒྱས་སུ་རུང་བའི་ཕྱིར།
གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་ནི་བཅུ་བཞིའོ། །དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། ནི་དང་རོ་དང་སྣའི་
རྣམ་ཤེས་དང་ལྗེའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་རོ་གཉིས་ནི་
གཟུགས་ཁམས་ན་མེད་དེ། དེ་དག་ནི་ཁམ་ཟས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བ་དག་དེར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་རེག་བྱ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ནི་
ཁམ་ཀྱི་ཟས་དང་ཟས་མིན་པ་གཉིས་ཡོད་པས་ཁམ་ཟས་སུ་གྱུར་བའི་རེག་བྱ་མེད་
ཀྱང་། དབང་པོ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྱུང་བ་དང་གོས་ཀྱི་རེག་བྱ་ལ་
སོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ནི་རོ་ལ་ནི་ཁམ་ཟས་མིན་པ་མེད་དེ། གལ་ཏེ་ཡོད་དུ་ཆུག་
ཀྱང་གཟུགས་ཁམས་ན་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་སྣ་ལྗེའི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་
ཀྱང་མེད་དེ། དེ་དག་གི་ཡུལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡིད་དང་ཆོས་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
ཀྱི་ཁམས་ལ་ནི་གཟུགས་མེད་དུ་གཏོགས་པ་ཡོད་དེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་
རྒྱས་སུ་རུང་བའི་ཕྱིར་དང་། གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དག་དེར་སྐྱེ་
ཞིང་། གཟུགས་ཙམ་སྤངས་པས་དེ་ན་གཟུགས་ཅན་ཀྱི་ཁམས་བཅུ་མེད་ལ། དེ་དག་

མེད་པས་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ལྡེ་ཡང་མེད་པའི་སྤྱིར།
ཁམས་བཙུན་ལས་གཟུགས་མེད་ཏུ་གཏོགས་པ་ནི་ཟག་བཅས་སྤྱེད་ས་ཀྱང་།
སྤྱིར་ཡིད་དང་ཆོས་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དེ་གསུམ་ལ་བདེན་པ་དང་པོ་
གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཟག་བཅས་དང་། ལམ་བདེན་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་
བསྐྱུས་པའི་ཟག་པ་མེད་པ་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ། །ལྷག་མ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་
དང་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ལྡེ་སྟེ་བཙུན་པོ་རྣམས་ནི་གཅིག་ཏུ་
ཟག་བཅས་ཡིན་ཏེ། སྒྲོམ་སྒྲུབ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། ཟག་པ་རྣམས་རྒྱས་པར་འགྱུར་
པའི་བྱིར། དཔེ་སྟོན་པ་རྣམས་ནི། དག་བཙུན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་སྟོན་གྱི་
འཛིག་རྟེན་ནི་ཟག་པའི་གཉེན་པོ་མིན་པ་དང་ཟག་པའི་རྟེན་མིན་པས་ཟག་བཅས་ཟག་
མེད་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་དག་རྣམ་པར་གཙོད་པའི་འགལ་བ་
ཡིན་པས་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་མི་སྤེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་རྟོག་བཅས་དཔྱོད་བཅས་ལ་སོགས་པའི་རབ་དབྱེ་ནི།

ཡང་ཁམས་བཙུན་ལས་གཅིག་ཏུ་གྲོགས་རྟོག་པ་དང་བཅས་ཤིང་དཔྱོད་པ་
དང་བཅས་པ་ནི་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ལྡེ་པོ་ཡིན་ཏེ། ཁ་སྤྱིར་
བལྟས་ཤིང་ཅིང་ཞིབ་དང་མཆོངས་པར་ལྡན་པའི་བྱིར། དེས་ན་འདི་མི་ལྡན་རྣམ་
གཙོད་ཡིན་པས་འཆད་པ་ན་འདི་སྐད་ཏུ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ལྡེ་པོ། རྟོག་དང་
དཔྱོད་དང་བཅས་ཁོ་ན། ཞེས་གདོན་པར་བྱ་སྟེ། རིག་བྱེད་པ་དག་གིས་ནི་ཞེས་བྱ་
པའི་སྒྲས་ནི་རྟོག་པ་དང་དཔྱོད་པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ན་ལོ། ཞེས་དཔེར་བརྒྱུད་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཐ་མ་ཡིད་དང་ཆོས་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་

ནི་རྟོག་པ་དང་བཅས་ཤིང་དབྱེད་པ་དང་བཅས་པ་དང་། རྟོག་པ་མེད་ལ་དབྱེད་པ་ཅམ་
དང་། རྟོག་པ་ཡང་མེད་དབྱེད་པ་ཡང་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པ་
དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཅམ་པོ་བའི་ཡིད་དང་ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་གྱི་
ཁམས་དང་། རྟོག་དབྱེད་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་གྱི་ཁམས་མཚུངས་ལྡན་རྣམས་ནི་
གྲོགས་སུ་རྟོག་དབྱེད་ངེས་པར་ཡོད་པས་རྟོག་པ་དང་བཅས་ཤིང་དབྱེད་པ་དང་བཅས་
པ་དང་། འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཅམ་པོ་བའི་རྟོག་པ་དང་།
བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་བྱད་པར་ཅན་གྱི་ཡིད་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི་རིམ་
པ་ལྟར་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཅམ་པོ་བའི་རྟོག་པ་གཉིས་པ་མེད་ཅིང་
གྲོགས་སུ་དབྱེད་པ་ངེས་པར་ལྡན་ལ། བྱད་པར་ཅན་རྟོགས་པ་སྤངས་ཤིང་དབྱེད་པ་
ངེས་པར་ཡོད་པས་རྟོགས་མེད་དབྱེད་ཅམ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་
བྱད་པར་ཅན་གྱི་དབྱེད་པ་དང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་གྱི་ཡིད་ལ་སོགས་
པ་དང་ཆོས་གྱི་ཁམས་མཚུངས་ལྡན་མིན་པ་ཐམས་ཅད་ནི། རིམ་པ་ལྟར་དབྱེད་པ་ལ་
དབྱེད་པ་གཉིས་པ་མེད་ཅིང་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་རྟོག་དབྱེད་སྤངས་པའི་
ས་པ་ཡིན་ལ། མཚུངས་ལྡན་མིན་པ་དག་རྟོག་དབྱེད་གཉིས་ཀ་དང་མི་ལྡན་པས་རྟོག་
དབྱེད་གཉིས་ཀ་མེད་དོ། །འོ་ན་ནི་དབྱེད་པ་མེད་ལ་རྟོག་པ་ཅམ་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་
ཏེ། དབྱེད་པ་ལ་དབྱེད་པ་གཉིས་པ་མེད་ཅིང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་མན་ཆད་གྱི་
དབྱེད་པ་ནི་རྟོག་པ་དང་ངེས་པར་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས། དེ་ནི་བདེན་མོད་
གྱི་འོན་ཀྱང་མདོ་ལས་རྟོག་བཅས་དབྱེད་བཅས་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དང་། ཉིང་ངེ་
འཛིན་གསུམ་གསུངས་པ་དང་རྗེས་སུ་མ་སྤྱན་པར་མཛད་ནས། ཐ་མ་གསུམ་ནི་རྣམ་

གསུམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལོ། །ལྷག་མ་མིག་ལ་སོགས་པའི་གཞུགས་ཅན་
བཅུ་པོ་རྣམས་ནི་མཚུངས་ལྷན་མིན་པས་གཅིག་ཏུ་རྟོག་དཔྱད་གཉིས་ཀ་སྤངས་
པའོ། །ཁོ་ན་རེ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ལྷ་པོ་རྟོག་བཅས་ཡིན་ན། མདོ་ལས། དག་
སྟོང་དག་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་སྟོན་པོ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་པོའ་སྟུང་དུ་ནི་མ་ཡིན་
ལོ། །ཞེས་རྟོག་བྱལ་དུ་བཤད་པ་དང་ལགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་ལགལ་ཏེ། སྤྱིར་རྟོག་པ་ལ་ངོ་
བོ་ཉིད་དང་ངེས་པར་རྟོག་པ་དང་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་རྟོག་པ་དང་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། སྟོ་
ལཱི་རྣམ་ཤེས་ནི་ངེས་པར་རྟོག་པ་དང་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་རྣམ་པར་
མི་རྟོག་པར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་བཤད་པ་མིན་
ལོ། །ཁོ་ན་རྟོག་པ་དེ་དག་གང་ཞེ་ན། དང་པོ་ནི་སེམས་བྱུང་གི་ནང་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་
ལ། ངེས་པར་རྟོག་པ་དང་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་རྟོག་པ་དེ་དག་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྷན་གྱི་ཤེས་རབ་ཡུལ་ལ་རྣམ་པར་གཡེང་བ་དང་། ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་ཤེས་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པའི་བྲན་པ་མིང་ལ་མ་ལྟོས་པར་དོན་བྲན་པ་མཉམ་
པར་བཞག་མ་བཞག་ཐམས་ཅད་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་
རབ་གཡེང་བ་ནི་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པའི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་
སྤྱིས་ནས་ཐོབ་པའོ། །

གསུམ་པ་དམིགས་བཅས་ལ་སོགས་པ་ལྷ་ནི།

ཁམས་བཙོ་བརྒྱད་ལས་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ནི་གང་། དེ་
ལས་གཞན་པ་ནི་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་ནི་དམིགས་བཅས་ཡིན་ཏེ།
ཡུལ་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། ཆོས་ཁམས་ཀྱི་བྱེད་སེམས་ལས་

བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱང་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །ཁམས་སྟག་མ་བྱེད་དང་བཅུ་
གཅིག་ནི་མཚུངས་ལྡན་མིན་པས་དམིགས་པ་མེད་པར་བྱུང་པོ། །དེ་དག་ལས་ཟིན་
པ་ནི་དུ། མ་ཟིན་པ་ནི་དུ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི་དུ་ཞེ་ན། གཅིག་ཏུ་སེམས་ཀྱིས་མ་
ཟིན་པ་ནི་དགུ་ཡིན་ནོ། །དགུ་པོ་གང་ཞེ་ན། དམིགས་བཅས་སུ་བཤད་པའི་སེམས་
ཁམས་བདུན་ཆོས་ཁམས་ཀྱི་བྱེད་དང་བཅས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཁམས་བརྒྱད་པོ་དེ་
དག་རྣམས་དང་སྤྱོད། །ཁམས་གཞན་མིག་སོགས་ལྔ་དང་གཟུགས་ནི་རོ་རེག་བཞི་
སྟེ་དགུ་པོ་རྣམས་ལ་ནི་ཟིན་མ་ཟིན་རྣམས་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དབང་པོ་
ལྔ་ད་ལྟར་བྱུང་བ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བཞི་ནི་ད་ལྟར་བྱུང་བ་དབང་པོའི་
ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པ་ནི་ཟིན་པ་ཡིན་ལ། མིག་སོགས་འདས་མ་འོངས་ན་ཡོད་པ་དང་།
གཟུགས་སོགས་བཞི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་ཤིང་ད་ལྟར་བ་ཡིན་ཡང་། ཅུ་བ་མ་གཏོགས་
པའི་སྤྱི་དང་དང་ཁ་སྤྱི་དང་སེན་མོ་དང་བཤད་གཅི་དང་མཆིལ་མ་དང་སྒྲུབས་དང་
ཁྲག་ལ་སོགས་པ་དང་། རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྐྱུས་པ་རྣམས་ནི་མ་ཟིན་པའོ། །འདིར་ཟིན་
པའི་དོན་ནི། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་ཕན་གཞོན་བྱས་པས་ཆོར་བ་བདེ་སྤྱུག་སྦྱེད་
པའི་ཕྱིར། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་ཀྱི་དངོས་པོར་གཟུང་བ་སྟེ་འཛིག་
རྟེན་ན་སེམས་དང་བཅས་པ་ཞེས་གང་བརྗོད་པའོ། །སློབ་དཔོན་གང་སྟེལ་གྱིས་ཀྱང་།
ཟིན་པ་ནི་ལྷས་སུ་གཏོགས་པ་རྣམས་ཏེ། ཕན་ཚུན་མ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་སེམས་
དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དག་གི་རྟེན་ཀྱི་དངོས་པོར་ཉེ་བར་གཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་
བཤད་དོ། །འདིར་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་མ་ཟིན་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བཤད་པ་ནི་བྱེ་བྲག་སྤྱི་བས་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདས་པ་ནི་འགག་པ་དང་མ་

འོངས་པ་ནི་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་དངོས་པོར་མེད་ལ། དངོས་མེད་དབང་པོར་མི་
འཐད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཀུན་ལས་བརྟུས་དང་ཕྱང་པོ་ལྔ་པ་ལས་ཀྱང་མིག་སོགས་ལྔ་
ཟིན་པ་ཁོ་ནར་བཤད་ཅིང་། གྲེ་བཤད་ལས་ཀྱང་། གཞན་ལས་འདི་དག་གཉིས་སུ་མ་
བསྟན་ཏམ་ཞེ་ན། བསྟན་མོད་ཀྱི་དེ་ཡང་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ནི་ཟིན་པ་མིན་
པར་མ་བརྗོད་དེ། དེ་ནི་མེད་པ་ཉིད་དོ། །མེད་པ་ནི་ཟིན་པ་འཕམ། མ་ཟིན་པ་ཡིན་པར་
བརྗོད་དུ་མི་རུང་དོ། །ད་ལྟར་བ་ནི་རང་ཡོད་པར་གནས་པ་དང་། སེམས་དང་སེམས་
ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཟིན་པ་ཉིད་དེ། མིག་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་
དོ། །དེའི་ཕྱིར་མིག་སོགས་དབང་པོ་དག་ནི་གཅིག་ཏུ་ཟིན་པ་ཡིན་པས་ན། མ་ཟིན་པ་
དགྲ་དང་། ཟིན་པ་ལྔ་དང་། གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ནི་བཞི་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་རིགས་
པར་མངོན་ནོ། །

ཡང་ཁམས་བཙེ་བ་རྒྱུད་ལས་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་ནི་དུ། དེ་གཉིས་ཀ་
ཡིན་མིན་དུ་ཞེ་ན། དེ་དག་ལས་རིག་བྱ་ལ་ནི་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་རྣམས་པ་གཉིས་
ཀ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ས་ལ་སོགས་པ་བཞི་འབྱུང་བ་དང་། འཇམ་པ་ལ་སོགས་པ་
བདུན་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་མིག་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་
ཅན་དགྲ་པོ་ནི་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཁམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་
རྣམས་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཀྱང་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་
བ་ཆེ་རྣམས་རྒྱུར་བྱས་པ། །དེ་ནི་རྣམས་རིག་བྱེད་མིན་བརྗོད། །ཅེས་འབྲས་བུའི་
གཟུགས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་དང་། རིག་བྱེད་མིན་
པ་མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ནི་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་གཉིས་ཀ་མིན་ནོ་

ཞེས་བྱ་བར་བྱལ་ཤོ། །འདིར་བཅུན་པ་སངས་རྒྱས་ལྷས་སྐྱེ་མཆེད་གཟུགས་ཅན་
 བཅུ་འབྲུང་བ་ཙམ་ཡིན་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། མདོ་ལས། འབྲུང་བ་རྣམས་ནི་
 བཞི་ཉིད་དང་དེ་དག་ཀྱང་སྤྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་གསུངས་ལ། སྤྲ་བ་
 ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་རེག་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། མིག་ལ་སོགས་པས་སྤྲ་བ་ལ་
 སོགས་པ་མི་འཛིན་ཅིང་། ལུས་ཀྱི་དབང་སོས་ཀྱང་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་མི་འཛིན་
 པའི་བྱིར་དང་། མདོ་ལས། དག་སྤོང་དག་མིག་འདི་ནི་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་ཏེ་
 འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ། གཟུགས་དང་བ། གཟུགས་ཅན་བསྟན་དུ་
 མེད་ལ་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །མདོ་
 ལས། གང་མིག་གི་ཤེའི་གོང་བྱ་ལ་སྤྲ་བ་དང་མཁྱེད་བར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་ཞེས་
 གསུངས་པ་ནི། དབང་སོ་དང་ཆོགས་པའི་དབང་རྟེན་ལ་དགོངས་པ་དང་། དག་སྤོང་
 དག་མི་འདི་ཁམས་དུག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་འང་སེམས་ཅན་གྱི་རྩས་ཀྱི་གཞི་
 བསྟན་པའི་བྱིར་གསུངས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་མིན་ཏེ། སེམས་ལས་བྱུང་བ་མེད་པར་ཐལ་བ་
 དང་། རྣམ་ཤེས་ཉིད་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འང་མིན་ཏེ། མདོ་ལས། འདུ་ཤེས་དང་
 སེམས་པའི་ཆོས་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་སེམས་ལ་བརྟེན་པའོ། །ཞེས་དང་། སེམས་
 འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའི་བྱིར། ཡང་ཁམས་བཙུ་
 བརྒྱུད་ལས་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་གཟུགས་ཅན་བཅུ་ནི་གཅིག་ཏུ་རྩལ་སྤྲ་བ་
 བསགས་པའོ། །

ལྷག་མ་བརྒྱུད་ནི་བསགས་པ་མིན་ནོ། །ཡང་དེ་དག་ལས་གཙོད་བྱེད་སྟེ་
 ལྷ་བྱ་ནི་གང་། གཙད་བྱ་ཤིང་ལྷ་བྱ་ནི་གང་ཞེ་ན། གཙོད་བྱེད་སྟེ་ལྷ་བྱ་དང་གཙད་

པར་བྱ་བ་ཤིང་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཉིད་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཁམས་གཟུགས་ནི་རོ་རེག་
བཞི་པོ་དེ་དག་ཉིད་ཡིན་གྱི། དབང་པོ་རྣམས་ནི་འོད་ལྗར་དྲངས་པས་གཙོད་བྱེད་
མིན་ལ་གཙད་བྱའང་མིན་ཏེ། དེ་ནི་འདུས་པའི་རྒྱན་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དུམ་བུར་བྱ་
བ་ལ་བརྗོད་ན། དབང་པོ་རྣམས་ནི་འབྲེལ་བའི་རྒྱན་གཉིས་སུ་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ལུས་ལ་སོགས་པ་བཙད་པའི་ཡན་ལག་ལ་དབང་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་རྣ་བ་ལ་
སོགས་པའི་ཅེ་མོ་བཙད་པ་ན་དེ་དག་གིས་རེག་བྱ་འཛིན་པར་རི་ལྗར་འབྱུར་ཞེ་ན།
བཙད་པའི་རྣ་བའི་ཅེ་མོ་ལ་སོགས་པས་ནི་རེག་བྱ་མི་འཛིན་གྱི། དེ་དག་འབྱར་བ་ན་
འཛིན་པ་ནི་དབང་པོ་ཙན་གྱི་ལུས་དང་འབྲེལ་བས་རྒྱས་བྱུང་གི་དབང་པོ་སྤར་སྤྲེས་
པ་ཡིན་པས་སོ། །

“མིགས་”^{ཧྱ}པ་ལ་སོགས་པའི་མཐུག་མ་བཙད་པ་འགྲུལ་བའང་རྒྱུད་གིས་
ཡིན་གྱིས། དབང་པོ་དང་སེམས་པས་མིན་ཏེ། རྒྱུད་གཉིས་སུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱ་
ལ་ནི་རྒྱན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁམས་སོགས་མེད་བརྒྱུད་ནི་ལུས་མེད་པས་འདུས་
པར་མི་གནས་པས་གཙོད་བྱེད་དང་གཙད་བྱ་གཉིས་ཀ་མིན་ནོ། །རི་ལྗར་ཕྱིར་རོལ་
གྱི་ཁམས་བཞི་པོ་དག་གཙོད་བྱེད་དང་གཙད་བྱ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། མེས་
བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དང་སྤང་གིས་འཇུག་པར་བྱེད་པའང་བཞི་པོ་དེ་དག་ཉིད་དོ། །སྐྱེག་
པར་བྱེད་པ་དང་གཞལ་བར་བྱ་བ་མ་གཏོགས་པ་ལ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐྱེག་པར་བྱེད་
པ་ནི་མེ་ཁོ་ན་དང་གཞལ་བར་བྱ་བ་ནི་ལྷིད་ཁོ་ན་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་འང་རེག་བྱ་ཁོ་
ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རེག་བྱ་ཁོ་ན་མིན་ལ་འོན་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཁམས་

བཞི་པོ་དེ་དག་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་མ་སྤྱན་པར་སྒྲུའོ། །

བཞི་པ་བྱང་བ་གསུམ་གྱི་རབ་དབྱེ་ནི།

ཡང་ཁམས་བཙུང་ལས་རྣམ་སྤྲིན་ལས་བྱང་བ་ནི་དུ། མ་བྱང་བ་ནི་དུ་ཞེ་
ན། མིག་ལ་སོགས་པ་ནང་གི་ཁམས་ལྔ་ནི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ལས་བྱང་བ་དང་རྒྱས་པ་
ལས་བྱང་བ་ཡིན་ཏེ། མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ཟག་བཙས་གྱི་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བས་བསྐྱེད་
པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱས་པའི་རྒྱ་དག་གིས་རྒྱས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ནང་གི་
དབང་པོ་རྣམས་ལ་རྣམ་སྤྲིན་ལས་བྱང་བ་ཡོད་དེ། མཐོང་སྤྲིན་ལྔ་ཡོད་པ་རྣམས་དགེ་
བའི་རྣམ་སྤྲིན་དང་། རན་སོང་ན་ཡོད་པ་རྣམས་མི་དགེ་བའི་རྣམ་སྤྲིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྒྱས་པ་ལས་བྱང་བ་ཡོད་དེ། ཁ་ཟས་དང་ལེགས་པར་བྱ་བ་དང་གཉིད་དང་ཉིང་རེ་
འཛིན་ཏེ་རྒྱས་པའི་རྒྱ་བཞི་གང་རུང་ལས་བྱང་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ཆངས་སྒྲིང་དང་
རྒྱས་པའི་རྒྱ་ལྔ་ཡིན་ཟེར། སློབ་དཔོན་ནི་ཆངས་སྒྲིང་གིས་དབང་པོ་ལ་མི་གཞོད་
པར་བྱེད་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི་རྒྱས་པར་མི་བྱེད་གསུང་ངོ་། །

ཅིའི་ཕྱིར་ན་རྣམ་སྤྲིན་ལས་བྱང་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་རྒྱ་ལས་
བྱང་བས་ན་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ལས་བྱང་བ་ཞེས་བར་གྱི་ཆོག་མི་མངོན་པར་བྱས་པ་
སྟེ། དཔེར་ན། བ་ལང་དང་ལྡན་པའི་ཤིང་རྩ་ལ་བ་ལང་གི་ཤིང་རྩ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་
ནོ། །རྒྱས་པའི་རྒྱ་བཞི་ནི་ཟས་དང་བསྐྱུ་མཉེ་དང་རིལ་ཕྱི་ལ་སོགས་པ་ལེགས་པར་
བྱ་བ་དང་། གཉིད་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་ཏོ། །བཞི་པོ་དེ་དག་ལས་བྱང་བའི་ཕྱིར་རྒྱས་
པ་ལས་བྱང་བའོ། །གལ་ཏེ་ནང་གི་ལྔ་ལ་རྒྱ་མ་སྤྱན་ལས་བྱང་བ་ཡོད་དམ་ཟེད། ཡོད་
ན་བྱང་བ་གཉིས་ཁོ་ནར་མི་འཐད་ལ། མེད་ན་ནི། ཐ་མ་གསུམ། རྟེན་ཅིག་མ་སྟེ། ཞེས་

པའི་འབྲེལ་པར། སྤྱག་བསྐུལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པའི་ཆོག་གས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དང་
མོ་མ་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་གཞན་ནི་རྒྱ་མཐུན་པ་ལས་མ་བྱུང་བ་འགའ་ཡང་
མེད་དོ། །ཞེས་པ་དང་འགའ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་ལ་རང་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྲ་མ་
ལས་ཕྱི་མ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཐུན་ཡོད་པས་སྦྱོན་ཕྱི་མ་མེད་ལ། དེ་གཉིས་ལ་མ་
གཏོགས་པའི་རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་གསུམ་པ་མེད་པས་སྦྱོན་སྲ་མ་ལས་གྲོལ་བ་
ཡིན་ནོ། །སྤྱི་ཁམས་ནི་རྣམ་སྤྱོད་ལས་སྦྱེས་པ་མིན་ཏེ། རྣམ་སྤྱོད་མཚུངས་ལྡན་མིན་
པ་ནི་ཆད་ནས་མཆམས་མི་སྦྱོར་ཞིང་། འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན།
གདགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་སྤྱ་གདངས་ཀྱི་
མཆོན། །གང་གིས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་མཉན་པར་གྱིས། །ཆོག་རྩལ་དང་ནི་བཀྲལ་བ་
རྣམ་སྤངས་པས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཆོན་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་སྟོན་
པའི་གསུང་རྣམ་སྤྱོད་ལས་སྦྱེས་པར་བཤད་པ་དང་། ལུང་ཐུན་ཆོགས་ལས། ཆེ་དང་
ལྡན་པ་སྟན་པ་བཟང་ལྡན་གྱི་ང་རོ་སྟན་པའང་སྟོན་སངས་རྒྱུས་འཁོར་བ་འཇིག་གི་
མཆོད་རྟེན་ལ་བྲིལ་བུ་སྤུལ་བ་དང་། ཁུ་བྱུག་ཏུ་སྦྱེས་པ་ན་སངས་རྒྱུས་འོད་སྤངས་ལ་
སེམས་དང་བས་སྐད་སྟན་ཕྱང་སྟེ་སྟོར་བ་བྱས་པའི་རྣམ་སྤྱོད་ལས་བྱུང་བར་བཤད་
པ་དང་འགའ་ལོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཉི་འོག་པ་ན་རེ། ལས་དེ་དག་ལས་རྣམ་སྤྱོད་ཀྱི་བདག་
ཉིད་ཀྱི་འབྱུང་བ་དག་འབྱུང་ལ། དེ་ལས་ནི་གསུངས་ཆངས་པའི་སྤྱ་དབྱངས་ལྟར་
སྟན་པ་འབྱུང་བས་བརྒྱད་པ་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་ལ། ཁ་ཆེ་བ་ནི། ལས་
ལས་རྣམ་སྤྱོད་ལས་སྦྱེས་པའི་འབྱུང་བ་དང་། དེ་ལས་རྒྱས་བྱུང་དང་། དེ་ལས་རྒྱ་
མཐུན་ལས་བྱུང་བ་དང་། དེ་ལས་གསུང་དབྱངས་འབྱུང་བས་བརྒྱད་པ་ལྔ་པ་ཡིན་

མོ། །ཞེས་ཟེར། གཉིས་ཀ་ལྟར་ན་འད་དེ་དག་ལས། བརྒྱད་ནས་བྱུང་བས་དེ་ལྟར་
བཤད་ཀྱི་དངོས་སུ་ནི་མིན་ཏེ། དེ་ནི་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་མི་འབྱུང་བ་དང་། ཆད་ནས་
མཆམས་མི་སྒྲོར་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྒྲུ་ལ་རྒྱས་བྱུང་དང་རྒྱ་མཐུན་
ལས་བྱུང་བ་ནི་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་སྒྲོས་ཤིག། །སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་དང་ཆོས་ཀྱི་
ཁམས་ཏེ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཁམས་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་དང་
ནམ་སྒྲིན་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། སྐལ་མཉམ་དང་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱས་བསྐྱེད་པ་དང་།
ནམ་སྒྲིན་གྱི་རྒྱས་བསྐྱེད་པ་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་བྱུང་ནི་མེད་དེ། བརྒྱད་པོ་དེ་
དག་བསགས་པར་མི་གནས་གཟུགས་ཅན་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁམས་ལྷག་མ་
གཞན་གཟུགས་འི་རོ་རེག་བཞི་ནི་ནམ་སྒྲིན་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ནམས་བ་གསུམ་
ག་ཡོད་དེ། རྒྱས་བྱུང་གི་ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པ་ནམས་རྒྱས་བྱུང་དང་། ནམ་སྒྲིན་སྐྱེས་
ཀྱི་ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པ་ནམ་སྒྲིན་སྐྱེས་དང་། རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྐྱུས་པ་ནམས་རྒྱ་
མཐུན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་རྩས་ཡོད་ལ་སོགས་པ་ལྔ་བཤད་པ་ནི།

ཡང་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་གཅིག་ཏུ་ཉག་ཅིང་བརྟན་པའི་རྩས་ཀྱི་རོ་ཐོར་
ཡོད་པ་དང་ལྔན་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་གཅིག་པོའི་སྤྱོགས་འདུས་མ་བྱས་སོ། །དེ་ལ་
རྩས་སུ་ཡོད་པ་ནི་ཉག་ཅིང་བརྟན་པར་གནས་པ་དང་། དོན་བྱེད་བྱས་པ་དང་། རང་
རྒྱུད་དུ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པ་བཞི་ལས་འདིར་ནི་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་
སོ། །དེ་ལས་གཞན་པའི་ཁམས་ལྷག་མ་ནམས་ནི་འདུས་བྱས་ཡིན་པས་ཉག་ཅིང་
བརྟན་པའི་རྩས་སུ་མེད་པར་བྱུང་སོ། །ཡང་ཁམས་དེ་དག་ལས་སྤྱུག་བསྐྱལ་ལ་ཆོས་

ཤེས་པའི་བཟོད་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོའི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་ཟ་མ་ཡིད་དང་ཚོས་
དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཟག་མེད་གསུམ་ནི་འཛིག་རྟེན་པའི་ཚོས་མཚོག་
མན་ཆད་ཟག་བཅས་ཡིན་པས། ཟག་མེད་སྡོན་དུ་མ་སོང་བས་སྐལ་མཉམ་ལས་མ་
བྱུང་བའི་ཕྱིར་རྒྱ་མཐུན་ལས་མ་བྱུང་བའི་སྐྱད་ཅིག་མ་སྟེ། དེ་ཡང་འདི་དུས་མཐའི་
སྐྱད་ཅིག་མ་ཡིན་ལ་སྤྱག་བསྐྱལ་ཚོས་བཟོད་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་ཡིན་པས་
དེའི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་ནི། རྒྱ་
མཐུན་ལས་བྱུང་རྣམ་སྟོན་སྟེ། རོགས་པ་མེད་བརྒྱད། ཅས་བྱ་བའི་སྤྱིར་བཏང་བ་
ལ་དམིགས་བསལ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་སྐྱད་ཅིག་དང་པོའི་ཡིད་ལ་སོགས་པ་
གསུམ་དང་། ཚོས་ཁམས་ཀྱི་འདུས་མ་བྱས་ནི་བྱུང་བ་གསུམ་ག་མིན་པའི་ཕྱིར།
གང་མིག་གི་ཁམས་དང་མི་ལྡན་པ་ལས་གསར་དུ་ཐོབ་པ་དེ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་ཁམས་ཀྱང་གསར་དུ་ཐོབ་བམ་ཞེ་ན། འདི་ལ་སྤྱི་བཞི་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་མིག་
དང་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དག་སོ་སོ་དང་ཞེས་པས་སྤྱི་དང་པོ་གཉིས་བསྟན་
ཏེ། དེ་ལས་སྤྱི་དང་པོ་ནི་འདོད་པར་སྦྱེས་པ་རིམས་ཀྱིས་མིག་གི་དབང་པོ་ཐོབ་པ་
དང་། གཟུགས་མེད་ནས་ཤི་འཕྲོས་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་དུ་སྦྱེས་པ་
སྟེ། དང་པོ་ནི་མིག་ཤེས་དགོ་བ་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་སྤར་ཐོབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར་དང་།
གཉིས་པ་ནི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་རང་ས་ན་མིག་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར་
དང་། མིག་གི་དབང་པོ་ནི་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱི་གཉིས་པ་ནི་བསམ་གཏན་
གཉིས་པ་ཡན་ཆད་པ་དག་བསམ་གཏན་དང་པོའི་མིག་ཤེས་མཛོན་དུ་བྱས་ནས་
གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་ཤི་འཕྲོས་ནས་

འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་སྲིད་དུ་ཉིང་མཆམས་སྦྱར་བའི་ཆོ་ན་སྟེ།
དང་པོ་ནི་གཟུགས་ཁམས་པ་དག་དབང་པོ་ཆང་བ་ཅན་ཡིན་པས་མིག་སྦྱར་ནས་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་མ་ནི་བར་སྲིད་དུ་ཉིང་མཆམས་སྦྱར་བ་ན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་
དགེ་བ་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་ཐོབ་ཀྱང་མིག་ཐོབ་པ་མིན་ཏེ། རྟེན་ཀླ་ལས། མིག་གི་
ཁམས་དང་ནི་སྦྱར་མེད་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་ནི་བར་མ་ཆད་པས་ཐོབ་ཐེན་པ་
བཞིན་དུ་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཟུ་གསུམ་པ་ནི་མིག་དང་
མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དག་ལྡན་ཅིག་དུ་ཡང་ཐོབ་པ་ཡོད་དེ། གཟུགས་མེད་
ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྦྱེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ནི་སྦྱར་
དེ་གཉིས་དང་མི་ལྡན་པ་ལས་བར་སྲིད་དུ་ཉིང་མཆམས་སྦྱར་བ་ན་བར་སྲིད་པ་ནི་
དབང་པོ་ཆང་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མིག་ཤེས་དགེ་བ་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་
འདས་མ་འོངས་ཀྱི་ཐོབ་པ་འང་གནས་སྐབས་དེར་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཟུ་བཞི་པ་ནི་
ཡང་ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། རྣམ་པ་དེ་དག་མ་གཏོགས་པའོ། །

གཞན་ཡང་། ཡང་གི་སྦྱས་འབྲེལ་པ་ལས་བསྟན་པའི་ཟུ་བཞི་དང་། མིག་དང་
གཟུགས་དང་མིག་ཤེས་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཐོབ་པ་དང་ལྡན་པར་བརྩུང་བར་འཆད་
དོ། །ཡང་དེ་དག་ལས་ནང་གི་ཡིན་པ་ནི་མིག་ལ་སོགས་པ་བརྩུ་གཉིས་སོ། །དེ་གང་
ཞེ་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་ཀྱི་ཁམས་བྱུག་མ་གཏོགས་པའོ། །དེས་ན་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བྱུག་ནི་ཕྱིའི་ཡིན་པར་གྲུབ་སོ། །འདིར་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་
མཆོངས་ལྡན་དག་ནང་དང་། མཆོངས་ལྡན་མིན་པའི་འདུ་བྱེད་པལ་ཆེ་བ་དང་།
འདུས་མ་བྱས་དག་ཕྱི་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་བཤད་པར་རིགས་མོད་ཀྱི།

འོན་ཀྱང་ཕྱི་ལོ་སྤྱི་མཆེད་དུ་ག་ཅེས་གྲགས་པ་དང་མ་ཐུན་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་
 བཤད་པར་མངོན་ནོ། །འདིར་ཕྱི་ནང་གི་དོན་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་གྱིས་མ་བསྐྱུས་
 པ་དང་བསྐྱུས་པ་ལ་བརྗོད་པར་འདོད་ཀྱིས། བདག་ཡོད་མེད་ལ་ནང་དང་ཕྱི་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་ཕྱི་རོལ་པས་ཀྱན་ནས་བརྟགས་པ་ལྟར་མིན་ནོ། །ལུང་སིལ་བྱ་ལས་བདག་ཉིད་
 བདག་གི་མགོན་ཡིན་གྱིས། །གཞན་ནི་སྤྱི་ཞིག་མགོན་དུ་འགྱུར། །མཁས་པས་
 བདག་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ནི། །དུལ་བས་མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གང་གསུངས་པ་
 དེ་ནི་སེམས་ལ་བདག་གི་སྤྱི་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་མཐུག་ཐོགས་སུ། གཟུང་བར་
 དཀའ་ཞིང་སྤྱར་དུ་འཇུག། གང་དུ་འདོད་པ་དེར་འཇུག་གེད། །སེམས་དུལ་བ་ནི་
 རེགས་པ་སྟེ། །སེམས་སྤུལ་བས་ནི་བདེ་བ་འབྲེན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་
 ཁམས་བཙུན་བརྒྱུད་པོ་དེ་དག་ལས་ཆོས་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟེན་པ་དང་བཅས་པ་
 ཡིན་ཏེ། ཁམས་གང་ཞིག་རང་གི་ལས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཕགས་པའམ་སོ་སོ་སྤྱི་
 བོ་ཡང་རུང་སྟེ་དེ་དག་གི་ཡིད་ཀྱི་ནམ་ཤེས་སྤྱི་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདིའི་
 ལུགས་ཀྱིས་རང་རིག་མི་འདོད་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་དོ་སྟུང་དུ་ཡིད་
 ཀྱི་ལུལ་དུ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་རང་གིས་ཤེས་པ་དང་། དེ་དང་སྟེན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་
 བའི་ཆོགས་པ་མ་གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱེ་བྲག་སྤྱི་བས་
 འདོད། རང་རིག་འདོད་ན་ནི་དེ་ཡང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདིའི་ལུགས་ཀྱིས་ཀྱང་སྐད་
 ཅིག་མ་གཅིས་པའི་ཡིད་ཀྱི་དམིགས་པར་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འགྱུར་བས། ཆོས་ཀྱི་
 ཁམས་ནི་ཉག་ཏུ་ཉེན་པོ་བཅས་ཡིན་ནོ། །ལྷག་མ་བཅུ་བདུན་པོ་ནི་དེ་དང་མཚུངས་པ་

༥ སྟེན * འོག་ཏུ་འདྲེན་བཅས་ཀྱི་རྟེན་ལ་ས་སྟེན་གྱིས་པ་མང་ཅོས་འབྱུང་།

དག་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། ཁམས་གང་ཞིག་རང་གི་ལས་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། ཀྱང་ཞེས་པས་
རྟེན་བཅས་ཀྱང་ཡོད་པར་བསྟན་ཏོ། རྟེན་བཅས་དེ་མཚུངས་ཀྱི་དོན་ནི། ཁམས་གང་
ཞིག །རང་གི་ལས་མི་བྱེད་པ་དེ་མཚུངས་དང་། བྱེད་པ་དེ་ནི་རྟེན་བཅས་ཡིན་ཏེ།
མིག་གང་གིས་གཟུགས་ལ་བལྟས་པ་དང་། ལྟ་བ་དང་། ལྟ་བར་འགྱུར་བ་ནི་རྟེན་
བཅས་ཡིན་པས་ན་ལུས་ཀྱི་བར་དུའང་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་དང་མཚུངས་པ་
ནི་མིག་གང་གིས་གཟུགས་མ་མཐོང་བར་འགགས་པ་དང་། འགག་པ་དང་། འགག་
པར་འགྱུར་བ་དང་། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་བཞི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཁ་ཆེ་བ་དག་ཟེར་
ལ། ལུབ་ཕྱོགས་པ་ནི། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ལ་རྣམ་ཤེས་དང་ལྷན་པ་དང་མི་ལྷན་པ་
གཉིས་ཡོད་པས་ལྷར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་
ཁམས་ལྟ་ལའང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །

སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་ནི་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་རྟེན་བཅས་དང་། མི་སྐྱེ་བ་ནི་དེ་
མཚུངས་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བ་དག་རང་གི་ཡུལ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པར་ངེས་པའི་བྱིར།
དེ་ཡང་མིག་ནས་ཡིད་ཀྱི་བར་ཁམས་དུག་ནི་སྐྱེས་བྱ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་མིག་ལ་
སོགས་པ་གཅིག་གིས་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་མི་སྲིད་པས། གང་གཅིག་གི་རྟེན་
བཅས་དང་དེ་མཚུངས་ཡིན་པ་དེ། ཐམས་ཅད་ཀྱིའང་རྟེན་བཅས་དང་དེ་མཚུངས་
ཡིན་ལ། གཟུགས་ནས་རེག་བྱའི་བར་ཁམས་ལྟ་ནི་རྒྱ་བ་དང་། རྩོ་གར་དང་། བྱང་
དང་། རྩ་སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་གཅིག་ལ་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་
མང་པོ་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པའང་སྲིད་པས། དེ་དག་སྦྱར་མོང་བ་ཡིན་པས། ལྟ་བ་
ལ་སོགས་པ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་རྟེན་བཅས་དང་། ལྟ་བ་ལ་སོགས་མི་བྱེད་པ་དེ་ལ་ལྟོས་

ནས་དེ་མཚུངས་ཡིན་ནོ། ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་སྤྲུག་གཉིས་མ་སྤང་བ་འཛིན་པས་དེ་ལྟ་
 ཡིན་མོད། རྩི་ལ་སོགས་པ་སྤང་ནས་འཛིན་པས་ལྷ་སྤྲུག་གི་དབང་པོས་འཛིན་པ་དེ་
 དག་མཚོད་སྤྲུག་གི་དབང་པོས་མི་འཛིན་པས་སྤྲུག་མོང་བ་མིན་པའི་ཕྱིར། མིག་
 སོགས་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། དེ་དག་ནི་གལ་ཏེ་ལྷ་སྤྲུག་
 གི་སྤྲིའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་སྤང་ན་དེའི་སྤྲིའི་རྣམ་ཤེས་སོགས་སྦྱེད་ལ། ཡང་
 མཚོད་སྤྲུག་གི་སྤྲིའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་སྤང་ན་དེའི་སྤྲིའི་རྣམ་ཤེས་ལ་སོགས་
 པ་འདྲ་སྦྱེད་ཀྱིས། གང་ཟག་གཅིག་ཁོ་ནའི་སྤྲིའི་རྣམ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་སྦྱེད་པའི་ངེས་
 པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྲིའི་ནང་ན་གནས་པའི་སྤྲིའི་སྤྲུ་སྤྲུ་མོ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲིའི་རྣམ་
 ཤེས་ལ་སོགས་པ་འདྲ་སྦྱེད་པ་སྤྲིད་པས་གང་གི་སྤྲིའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་སྤང་
 པ་དེ་ཁོ་ནའི་རྣམ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་སྦྱེད་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་
 མིག་ལ་སོགས་པ་ནི་སྤྲུག་མོང་བ་མིན་པས་རྒྱུད་གཅིག་གི་དབང་གིས་བཞག་པ་
 ཡིན་ལ། གཟུགས་སོགས་ལྷ་ནི་སྤྲུག་མོང་བ་ཡིན་པས་རྒྱུད་དུ་མའི་དབང་གིས་རྣམ་
 པར་བཞག་གོ་ཞེས་གོ་བར་བྱའོ། །འདིར་སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་ལ་རྟེན་བཅས་དང་
 དེ་མཚུངས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་བཤད་པ་ནི། རྩེ་བྲག་སྤྲུ་བས་མ་འོངས་པ་མི་སྦྱེ་བའི་
 ཚོས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་འདོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་གོང་མ་རྣམས་དེ་མི་འདོད་པས།
 གྲུན་ལས་བརྟུས་དང་ཕྱང་པོ་ལྷ་པ་སོགས་ལས་དངོས་སུ་མིག་ལ་སོགས་པའི་ནང་
 གི་ཁམས་གཟུགས་ཅན་ལྷ་པོ་ཉིད་ལ་རྟེན་བཅས་དང་དེ་མཚུངས་བཤད་ལ་ཁམས་
 གཞན་ལ་དེ་གཉིས་མ་བཤད་མོད། རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་དང་ཚོས་
 ཀྱི་ཁམས་དང་བརྒྱུད་ནི་རྟེན་བཅས་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་

ཁམས་ལྔ་ནི་རྟེན་བཅས་དང་དེ་མཚུངས་གཉིས་ཀར་འགྱུར་རྟེ། བྱེ་བྲག་བཤད་
མཛོད་ལས། མིག་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་སྤྱོད་མོང་མེན་པར་གཅིག་གི་རྟེན་པ་
མཚུངས་པ་དང་དེ་དག་དང་མཚུངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་འདྲ་ཡིན་པས། འདི་དག་ནི་རྟེན་པ་མཚུངས་པ་དང་དེ་དག་དང་མཚུངས་པ་ནི་
ངེས་པའོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་སོ་སོའི་རྒྱུད་ལ་རྟེན་པ་མཚུངས་པ་དང་དེ་དག་
དང་མཚུངས་པ་ཉིད་དུ་གནས་སོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བྱེད་པ་གཞན་མེད་པའི་
ཕྱིར། གཞན་དག་ལ་ནི་རྟེན་པ་མཚུངས་པ་དང་དེ་དག་དང་མཚུངས་པ་ཞེས་མི་
བཛོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དྲུག་པ་མཐོང་སྤང་ལ་སོགས་པའི་རབ་དབྱེ་ནི།

ཡང་ཁམས་བཙུན་བརྒྱད་ལས་སྒྲོམ་སྤང་ཡིན་པ་དུ། མཐོང་སྤང་ཡིན་པ་དུ།
སྤང་བྱ་མེན་པ་དུ་ཞེ་ན། མིག་གི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་ཅན་བཅུ་ནི་སྒྲོམ་
པས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཁོན་ཡིན་རྟེ། ཟག་བཅས་ཡིན་པས་སྤང་བྱ་ཡིན་ལ། བདེན་པ་ལ་
ལོག་པར་མི་རྟོག་ཅིང་དེ་དང་འབྲེལ་བའང་མེན་པས་མཐོང་སྤང་མེན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་
མཚན་དེས་ན་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྔ་ཡང་སྒྲོམ་སྤང་ཡིན་ནོ། །ཐ་
མ་ཡིད་དང་ཆོས་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་གསུམ་ལ་ནི་མཐོང་སྤང་
དང་སྒྲོམ་སྤང་དང་སྤང་བྱ་མེན་པ་རྣམས་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། ལྟ་བུ་དང་ཐེ་ཆོམ་པ་སོགས་
པ་ལོག་ནས་འཆད་པའི་བྲ་རྒྱས་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་དང་། དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་
ལྷན་པ་དང་། དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ཐོབ་པ་
དང་བཅས་པ་ནི་མཐོང་སྤང་དང་། ཟག་བཅས་ལྷག་མ་རྣམས་ནི་སྒྲོམ་སྤང་ཡིན་ལ།

ཟག་མེད་རྣམས་ནི་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འདིར་གནས་མ་བྱ་པའི་སྡེ་བ་དག། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་ངན་སོང་གི་ལུས་ངག་
གི་ལས་དག་ནི་ཆོས་ཙན། མཐོང་སྤང་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་སྐྱེས་པ་ན་འགགས་པའི་
ཕྱིར་དང་། མདོ་ལས། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་ངན་སོང་གི་འགྲོ་བ་འགགས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་འགོག་པ་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཉིད་ནི་མཐོང་བས་
སྤང་བར་བྱ་བ་མིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཙན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་རི་ལྟར་འགྲུབ་ཅེ་
ན། །ཉོན་མོངས་པ་ཙན་ག་ཟུགས་མིན་ནི། །གཉེན་བོ་སྐྱེས་པས་རྣམ་ཉམས་
འགྱུར། །ཞེས་ཉོན་མོངས་ཙན་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་ས་འཕོས་ཀྱང་གཏོང་བར་
བཤད་པས། གཤམ་ཏེ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཉོན་མོངས་ཙན་ཡིན་ན། འདོད་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་
འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དག་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ་བ་ལས། སོ་སོ་ཡི། །སྐྱེ་བོར་འདོད་དོ་དེ་ཐོབ་དང་། །ས་འཕོས་ནས་ནི་རྣམ་
ཉམས་འགྱུར། །ཞེས་སྐྱེ་བའི་ས་འཕོས་པས་གཏོང་གི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཙན་
གྱིས་མི་གཏོང་བར་བཤད་པ་དང་འགཤམ་བས་ཉོན་མོངས་ཙན་མིན་ལ། དགོ་ཅ་ཆད་
བ་དག་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བས་དགོ་བའང་མིན་ནོ། །དེས་ན་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་
ནི་མ་བསྐྱེབས་ལུང་མ་བསྐྱེན་ཡིན་ནོ། །ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་ལུས་ངག་གི་ལས་
ཀྱང་ཆོས་ཙན། མཐོང་སྤང་མིན་ཏེ། ག་ཟུགས་ཙན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ནི་བདེན་
པ་ལ་ལོག་པར་མི་རྟོག་ཅིང་དེའི་རྗེས་འབྲང་དང་ཐོབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་
ངན་སོང་བའི་ལུས་ངག་གི་ལས་ནི་དེར་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ལས་མི་དགོ་བའོ། །དུག་པ་ཡིད་
ཤེས་མིན་པ་རྟེན་དབང་པོ་ལྟ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉོན་མོངས་ཙན་ཆོས་

ཅན། མཛོད་སྤང་མིན་ཏེ། བདེན་པ་ལ་ལོག་ཞུགས་དང་དེའི་འཁོར་གང་ཡང་མ་ཡིན་
པའི་བྱིར།

བདུན་པ་ལྟ་བ་དང་ལྟ་མིན་གྱི་རབ་དབྱེ་ནི།

ཡང་ཁམས་བཙུང་བ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་ནི་དུ། ལྟ་མིན་ནི་དུ་ཞེ་ན། མིག་དང་ཆོས་
གྱི་ཁམས་གྱི་སྤྱོད་གས་གཅིག་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། རིམ་པ་ལྟར་གཞུགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། དུལ་
ལ་ངེས་པར་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོས་ཁམས་གྱི་སྤྱོད་གས་གཅིག་གང་ཞེ་ན། འཇིག་
ཆོག་ལ་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང་། སྟོབ་
པའི་ལྟ་བ་དང་། མི་སྟོབ་པའི་ལྟ་བ་སྟེ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ལྟ་ནི་ཉིན་
མོངས་ཅན་དང་། སྤྱག་པ་ནི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་། བྱི་མ་གཉིས་ནི་སྟོམ་སྤང་གི་ས་
བོན་དང་བཅས་པ་དང་དེ་མེད་པའི་ཟག་མེད་ཡིན་པས། དེ་དག་གིས་ཤེས་བྱའི་ཆོས་
ལ་ལྟ་བ་ན་རིམ་པ་ལྟར། སྤྱིན་དང་བཅས་པ་དང་སྤྱིན་མེད་པའི་མཚན་མོ་དང་། ཉིན་
མོ་གཞུགས་ལ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། མི་གསལ་བ་དང་གསལ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་ཆེས་གསལ་
བ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། །འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ནི་ཡིད་ཤེས་དང་
མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཤེས་རབ་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། མིག་ལ་སོགས་པའི་
རྣམ་ཤེས་ལྟ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སྦྱེས་པའི་སྟོ་སྟེ་ཤེས་རབ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་
དག་པའི་ལྟ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྟ་བ་ནི་ངེས་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ནི་ངེས་པར་རྟོག་
པ་མེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །འོ་ན། མིག་གྲང་ལྟ་བ་མིན་པར་ཐལ། ངེས་རྟོག་མེད་
པའི་བྱིར་ཞེ་ན། མིག་གིས་གཞུགས་རྣམས་མཛོང་པའི་བྱིར་ལྟ་བ་ཞེས་བྱའི། ངེས་
པར་རྟོག་པའི་བྱིར་མིན་ནོ། །མིག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཛོང་ངམ་ཞེ་ན། རྣམ་ཤེས་རྟེན་

པ་དང་བཅས་པའི་མིག་གིས་མཐོང་གི་དེ་དང་མཚུངས་པས་ནི་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་
 མིག་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནས་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མིག་དེ་ལ་བརྟེན་
 པའི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནས་མཐོང་བ་མིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་ན་དེ་
 བྱི་ཐོགས་མེད་ཡིན་པས་ཅིག་པ་ལ་སོགས་པས་བར་དུ་ཆོད་པའི་གཟུགས་ཀྱང་
 མཐོང་བར་འགྱུར་ན། ཅིག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱིབ་བྱེད་ཀྱིས་བར་དུ་ཆོད་པའི་
 གཟུགས་ནི་མཐོང་བ་མིན་པའི་ཕྱིར། ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་སྤེལ་པས་དེ་འགོག་པར་
 བྱེད་དེ། རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་ཡང་བསྐྱེད་པས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་
 ཏེ། སྤྱིབ་བྱེད་ཀྱིས་བར་དུ་ཆོད་པ་ལ་རྒྱ་མ་ཚང་ན་རྣམ་ཤེས་མི་སྤྱེལ་ང་། རྒྱ་ཚང་ན་
 མཆིང་བུ་དང་རྒྱ་དང་ཤེས་པ་དང་ལྷང་ཆེར་ལ་སོགས་པས་ཆོད་པ་ལ་འང་རྣམ་ཤེས་སྤྱེ་
 བའི་ཕྱིར། མིག་ནི་གཉིས་ཀ་དག་གིས་ཀྱང་གཟུགས་མཐོང་སྟེ། མིག་གཅིག་གིས་
 བལྟས་པ་ལས་གཉིས་ཀྱིས་བལྟས་པ་གསལ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཀྱང་ཞེས་པ་
 གཅིག་གིས་ཀྱང་མཐོང་ཞེས་པའོ། །

འོ་ན་མིག་ལ་སོགས་པས་ཡུལ་དང་སྤང་ནས་འཛིན་ནམ་མ་སྤང་པར་འཛིན་
 ཞེ་ན། མིག་དང་ཡིད་དང་ན་བ་གསུམ་ནི་ཡུལ་དང་མ་སྤང་པར་འཛིན་ཏེ། རྒྱང་རིང་པོ་
 བྱ་ཡོད་པའི་གཟུགས་སྤྱི་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི། རང་དང་འདབ་ཆགས་སུ་ཡོད་པའི་ཡུལ་
 མི་འཛིན་ཅིང་ཡིད་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ལྷེ་ལུས་གསུམ་གྱིས་དེ་ལས་
 གཞན་དུ་ཡུལ་དང་སྤང་ནས་འཛིན་ཏེ། རང་དང་འདབ་ཆགས་པའི་ཡུལ་འཛིན་པ་ལ་
 ལྷོས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། མིག་གིས་རྒྱང་རིང་པོ་བྱ་ཡོད་པའི་གཟུགས་དང་བར་དུ་ཆོད་
 པའི་གཟུགས་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱོན་མེད་དེ། ཁབ་ལེན་གྱིས་རྫོ་འདྲེན་ཡང་

ཡུལ་རྒྱུང་བ་ན་གནས་པ་འདྲེན་གྱི། མི་རྒྱུང་བ་ན་གནས་པ་མི་འདྲེན་པའི་བྱིར། སྣ་ལ་
 སོགས་པ་གསུམ་གྱིས་ཡུལ་མཉམ་པ་འཛིན་པར་འདོད་དེ། ཡུལ་དང་ཐང་ནས་
 འཛིན་དགོས་པའི་བྱིར། མིག་རྣ་གཉིས་གྱིས་མཉམ་མི་མཉམ་ཅི་རིགས་པ་འཛིན་
 ཅིང་ཡིད་ནི་མ་ངེས་ཏེ། གཟུགས་ཅན་མིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཐ་མ་ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་
 ཤེས་པའི་རྟེན་ནི་རང་དུས་ན་འདས་པའི་ཡིད་ཡིན་ལ། འཇུག་ཤེས་ལྡོ་སོ་རྣམས་གྱི་
 རྟེན་ནི་དབང་ཤེས་དེ་དག་དང་ལྟན་ཅིག་སྦྱེས་པ་དང་ཡིད་ཀྱང་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་
 བ། མིག་ཤེས་གྱི་རྟེན་གང་ཡིན་པ་དེ་དེའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྟེན་ཡིན་ནས་
 ཞེན། དེ་ལ་སྤྱ་བཞི་ལས་མིག་གི་དབང་སོ་ནི་མིག་ཤེས་གྱི་རྟེན་ཡིན་ལ་དེ་མ་ཐག་
 རྟེན་མིན། མིག་ཤེས་གྱི་སྤྱ་ལོགས་སྤྱ་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་མིག་ཤེས་གྱི་དེ་
 མ་ཐག་རྟེན་ཡིན་རྟེན་མིན། མིག་ཤེས་རང་དུས་ན་འདས་པའི་ཡིད་གཉིས་ཀ་ཡིན།
 གཟུགས་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀ་མིན་པའོ། །ཡིད་ཤེས་གྱི་རྟེན་ཡིན་ལ་དེ་མ་ཐག་རྟེན་མིན་
 པ་ནི་མེད་ལ། ཡིད་ཤེས་གྱི་སྤྱ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་དེ་དེའི་དེ་
 མ་ཐག་རྟེན་ཡིན་ཡང་རྟེན་མིན་ནོ། །འོ་ན་འཇུག་ཤེས་ལྡོ་སོ་ཡུལ་དང་དབང་སོ་
 གཉིས་ཀ་ལས་སྦྱེ་བ་ལ་དབང་སོ་རྟེན་དུ་འཛོག་ཡུལ་རྟེན་དུ་མི་འཛོག་པ་ཅི་ཞེན།
 འཇུག་ཤེས་རྣམས་གྱི་རྟེན་ནི་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་ཤེས་རྣམས་མིག་
 སོགས་གསལ་མི་གསལ་ལས་གསལ་མི་གསལ་དུ་འགྱུར་བ་དང་། མིག་སོགས་
 དག་གྱུར་པས་མིག་ཤེས་ལ་སོགས་པ་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ཏེ། བན་གཞོད་གྱིས་
 བདེ་སྤྱག་དང་མཚུངས་ལྟན་དུ་སྦྱེ་བའི་བྱིར་དང་། རྣམ་འབྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་རིང་
 མཐོང་ཆོད་ཡིན་ན། །ཚུར་ཤོག་བྱ་ཞོད་བསྟེན་པར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བྱ་

ཚོད་ཀྱི་མིག་ནི་རང་བཞིན་གསལ་བས་གཟུགས་མི་གསལ་ཡང་དཔག་ཚད་དུ་མས་
 བར་དུ་ཚོད་པ་ལ་ཡང་མིག་ཤེས་སྤྱེ་ཞིང་། རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་ལའང་དེ་དང་འབྲ་བས་
 དབང་སོ་གསལ་མི་གསལ་གྱིས་རྣམ་ཤེས་གསལ་མི་གསལ་དུ་སྤྱེ་ཏེ། གཟུགས་
 སོགས་འགྱུར་བས་ནི་རྣམ་ཤེས་དེ་དག་འགྱུར་བར་མ་དེས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མིག་
 ཤེས་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། །འཇུག་ཤེས་དེ་དག་ལ་མིག་
 སོགས་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་མིག་སོགས་དེ་དག་གིས་བསྟན་པའི་རྒྱ་
 མཚན་ཡོད་དེ། མིག་སོགས་རྣམས་འཇུག་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
 པའི་རྒྱ་ཡིན་ཞིང་། དུམ་དེ་གཉིས་ཀ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རའི་སྤྱ་དང་ནས་
 ཀྱི་ལྷ་གྲུ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་སྒྲོ་ལྷའི་རྣམ་ཤེས་དང་ཡིད་
 ཤེས་གཉིས་ཀའི་དམིགས་པར་འགྱུར་བས་ཐུན་མོང་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་
 གིས་ནི་མ་བསྟན་ཏོ། །ཚད་མ་ཀུན་ལས་བརྟས་ལས་ཀྱང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་རྒྱ་ཡི་
 ཕྱིར། །དེ་ཡི་ཐ་སྙད་དབང་སོས་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་གལ་ཏེ་ལུས་གང་ལ་གནས་ཏེ་མིག་ལ་སོགས་པས་གཟུགས་ལ་
 སོགས་པ་ལུལ་དུ་བྱས་ཏེ་མིག་ཤེས་ལ་སོགས་པ་སྤྱེད་པ་ན། ལུས་དང་མིག་ལ་
 སོགས་པ་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་རྣམ་ཤེས་རྣམས་ས་གཅིག་གསུམ་ཐ་དད་ཅེ་
 བ། ཐ་དད་པ་དང་གཅིག་པའང་ཡོད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ལུས་ལ་ཞེས་སོགས་
 སྒྲོས་སོ། །ལུས་ནི་འདིར་རྟེན་ཁོག་པ་ལ་འདོད། དེ་ལ་མིག་སོགས་ལྷ་དང་གཟུགས་
 སྤྱ་རེག་བྱ་གསུམ་ནི་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། མིག་རྣ་ལུས་ཀྱི་རྣམ་
 ཤེས་གསུམ་ནི་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཁོ་ནའི་ས་པ་དང་། དེ་རོ་དང་སྤྱ་

54

གོང་མའི་གཟུགས་མཐོང་བ་ནི་མིན་ཏེ། དེ་ནི་བསྐྱལ་པའི་དོན་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན་འདིར་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་རང་ས་དང་འོག་ས་དང་གོང་
མའི་སའི་གཟུགས་མཐོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པའོ། །

རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ས་ཐམས་ཅད་པའི་གཟུགས་མཐོང་བར་མ་ཟད་རྟེན་ལུས་
ཀྱི་འང་གཟུགས་དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ས་ཐམས་ཅད་དུ་མཐོང་ཞིང་རྟེན་བྱེད་དེ།
གཟུགས་ནི་འདོད་པའི་ལུས་ལ་རང་ས་དང་གོང་མའི་ས་པ་མཐོང་། བསམ་གཏན་
དང་པོ་ནས་གསུམ་པའི་བར་གྱི་ལུས་ལ་རང་ས་དང་འོག་ས་དང་གོང་སའི་གཟུགས་
མཐོང་། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ལུས་ལ་ནི་རང་ས་དང་འོག་སའི་གཟུགས་ཐམས་
ཅད་མཐོང་ངོ་། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་འདོད་པའི་ལུས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་སའི་རྣམ་
ཤེས་དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྣམ་ཤེས་སྦྱེད་པར་བྱེད། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
ལུས་ལ་ནི་རང་སའི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ན་སྦྱེད་པར་བྱེད། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་
ཆད་ཀྱི་ལུས་ལ་ནི་འོག་མ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ན་སྦྱེད་པར་བྱེད་
དོ། །དེས་ན་ལུས་ཀྱི་འང་གཉིས་ཀ་ཐམས་ཅད་དུ། །ཞེས་བྱ་བའང་ཅི་རིགས་ཀྱི་དབང་
དུ་བྱས་ནས་གསུངས་སོ། །རི་ལྟར་མིག་ལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལྟར་ན་བའང་དེ་
བཞིན་དུ། ལུས་ལ་འོག་མའི་རྣ་བ་མིན། །རྣ་བས་གོང་མའི་སྤྲི་མ་ཡིན། །རྣམ་པར་
ཤེས་པའང་དེ་ཡིས་སྤྲ། །ལུས་ཀྱི་འང་གཉིས་ཀ་ཐམས་ཅད་དུ། །ཞེས་རྒྱ་ཆེར་སྤྲ་
བར་བྱའོ། །སྤྲ་ལྟེ་ལུས་གསུམ་གྱི་ཁམས་གསུམ་སོ་དག་ནི་ལུས་དང་རྣམ་ཤེས་དང་
རྟེན་གྱི་ལུས་ཐམས་ཅད་རང་གི་ས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་དབང་སོ་དང་ལྷན་པས་
འཛིན་པས་ཆོད་པ་དང་རིང་བའི་དོན་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྤྱིར་བཏང་ནས་

དམིགས་གསལ་ནི་ལུས་དང་ལུས་ཀྱི་དབང་སྟོང་དང་རེག་བྱ་ནི་རང་གི་ས་བཞིན་ལ།
ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ནི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ནས་བཞི་པའི་བར་དུ་སྐྱེས་པ་དག་རེག་
བྱ་འཛིན་ན་འོག་མ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ས་བ་དང་། འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་
དང་པོར་སྐྱེས་པ་དག་རེག་བྱ་འཛིན་ན་རང་གི་ས་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཡིད་དང་ཆོས་
དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་དེའི་རྟེན་ལུས་ནི་ས་མ་ངེས་ཏེ། རེས་འགའ་ཐམས་ཅད་ས་
མཚུངས་པ་དང་། རེས་འགའ་མི་མཚུངས་པ་འང་ཡོད་པའི་བྱིད།

བརྒྱད་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་བཤད་པ་ནི།

ཡང་ཁམས་བཙེ་བརྒྱད་ལས་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ནི་
གཟུགས་ནས་རེག་བྱའི་བར་གྱི་བྱི་ཡི་སྐྱེ་མཆེད་ལྟ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ནི་མིག་ཤེས་
དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་ཀས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་འོ། །སྤྲུག་མ་ཁམས་
བཙུགསུམ་ནི་སྒོ་ལྟེ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་མིན་བས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་པོས་
ཤེས་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བྱུང་པོ། །ཡང་ཁམས་བཙེ་བརྒྱད་ལས་ཆོས་ཁམས་ཀྱི་
ཚྭ་གས་གཅིག་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ནི་སྐད་ཅིག་མ་མིན་བས་ཉག་བ་ཞེས་
བྱའོ། །གཞན་དག་ནི་འདུས་བྱས་ཡིན་བས་མི་ཉག་པའོ། །ཡང་ཁམས་དེ་དག་ལས་
དབང་སྟོང་ཡིན་པ་ནི་དུ། མིན་པ་ནི་དུ་ཞེ་ན། མདོ་ལས་དབང་སྟོང་ཉི་ཤུ་ཅུ་གཉིས་
གསུངས་པས། ཆོས་ཁམས་ཀྱི་བྱེད་སྟོག་དང་ཆོར་བ་ལྟ་དང་སོགས་ལྟ་དང་
ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་སྟོང་གསུམ་གྱི་ཆ་སྟེ་བཙུབ་ཞེ་དང་། མིག་ལ་སོགས་པ་ཁམས་གང་
དག་ནང་གིར་བཤད་པ་བཙུགས་ཤིང་དག་ནི་དབང་སྟོང་ཡིན་ཏེ། མིག་སོགས་ལྟ་
ནི་སྟོང་དབང་སྟོང་། སྟོང་འདི་དབང་སྟོང་ནི་ལུས་དབང་དུ་འདུས་ལ། སེམས་ཀྱི་

ཁམས་བདུན་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་སོ་གསུམ་ནི་ཡིད་ཀྱི་དབང་སོ་ཆ་ཡིན་སའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ལྟག་མ་ཆོས་ཁམས་ཀྱི་བྱེད་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལྔ་ནི་དབང་
སོ་མིན་པར་གྲུབ་སོ། །ཆོས་མངོན་པ་མངོད་ཀྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་ཁམས་
བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གནས་དང་སོའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། ། ། །

༡༩། གནས་གཉིས་པའི་རྣམ་བཤད།

༡༩། གནིས་པ་དབང་པོ་བསྟན་པའི་གནས་འཆད་པ་ལ་གཉིས། དབང་པོའི་རྣམ་
བཞག་དང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ལ་བྱུག།

དབང་པོའི་རང་བཞིན།

སྐབས་སུ་བབ་པའི་ངོ་པོ། རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ། དབང་པོ་རྟོན་གཏོང་། དགེ་
སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་དུས་འཛོམ། དབང་པོའི་ལྷན་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ལ།

དབང་པོའི་བྱེད་ལས།

དབང་པོའི་གངས་ངེས་སོ། །དང་པོ་ནི། བཅུ་གཉིས་ནང་གི་རབ་ཤད་དབང་
པོ། ཞེས་བཤད་ན་ཅིའི་ཕྱིར་དབང་པོ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པས་ན་
དབང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །འོ་ན། དབང་པོ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཉིས་པོ་གང་གང་ལ་དབང་བྱེད་ཅེ་ན།
མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྷ་པོ་རྣམས་ནི་དོན་བཞི་ལ་དབང་བྱེད་དེ། ལུས་མཛེས་པ་དང་།
ལུས་བསྐྱེད་བ་དང་། རང་རང་གི་རྣམ་ཤེས་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་པ་བསྐྱེད་བ་དང་།
ཐུན་མོང་མེན་པའི་རྒྱལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལུས་མཛེས་པ་ལ་དབང་བྱེད་
དེ། དེ་དག་མེད་ན་ལུས་མི་མཛེས་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། ལུས་བསྐྱེད་བ་ལ་དབང་བྱེད་
དེ། མིག་རྣམས་ཡིད་དུ་མི་འོང་པའི་གཟུགས་མཚོང་བ་དང་སྐྱོ་སྐྱེས་ནས་སྤང་བའི་ཕྱིར་
དང་། ལྷ་སྐྱེ་ལུས་གསུམ་གྱིས་ཁམས་ཀྱི་ཟས་ལ་ལོངས་སྤྱད་དེ་ལུས་སྤང་བའི་ཕྱིར།

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ལ་དབང་བྱེད་དེ། མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བུ་ནས་ལུས་
ཀྱིས་རེག་བྱ་རེག་པའི་བར་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐོ་མོའི་དབང་པོ་སྟོག་ཡིད་
བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་གཉིས་གཉིས་ལ་དབང་བྱེད་དོ། །ཐོ་མོའི་དབང་པོ་གཉིས་
ཀྱིས་དོན་གཉིས་གཉིས་ལ་དབང་བྱེད་དེ། སེམས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་དང་བྱེད་པར་ལ་
དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཐོ་མོའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་སེམས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་
འབྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐོ་མོའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་སེམས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་
འབྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐད་གསང་མཐོ་དམའ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་བྱེད་པར་
འབྱེད་པའི་ཕྱིར། སྟོག་གི་དབང་པོས་དོན་གཉིས་ལ་དབང་བྱེད་དེ། དེས་མཐུན་གནས་
བ་དང་དེས་མཐུན་མཆོམས་སྦྱོར་བ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ཐོ་ན། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོས་དེས་མཐུན་མཆོམས་སྦྱོར་བ་ལ་དབང་བྱེད་ན་
བྱེད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། བྱེད་པར་ཡོད་དེ། སྟོག་གིས་བར་དོ་ཁོ་ནར་མཆོམས་སྦྱོར།
ཡིད་ཀྱིས་སྦྱེ་སྦྱིད་དུ་ཡང་མཆོམས་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་བེར་རོ། །ཡིད་དབང་གིས་ཀྱང་
དོན་གཉིས་ལ་དབང་བྱེད་དེ། དེས་མཐུན་མཆོམས་སྦྱོར་བ་དང་། དབང་པོའི་ངོ་པོ་
དང་མཐུན་པར་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དབང་བྱེད་མཁན་ཀུན་སྟོང་གི་ཡིད་དགེ་མི་
དགེ་ལས་དེས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལུས་དག་གི་ལས་དགེ་མི་དགེར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། ལོ་ནི་མ་རངས་པའི་ཆོག་གོ། ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྟ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལ་
དབང་བྱེད་དེ། ཆོར་བ་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་། སྦྱུག་བསྐྱེད་
དང་ཡིད་མི་བདེ་ལས་ཞེ་སྤང་དང་། བཏང་སྟོམས་ལས་གཉི་སྦྱུག་རྒྱས་པར་འགྱུར་
ཞིང་། དེ་དག་ལས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དབང་པོ་ཐ་མ་

བརྒྱད་པོ་དེ་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་བྱང་བ་ལ་དབང་བྱེད་དེ། ཟག་བཅས་རྣམས་ཀྱིས་
ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་མགོ་གཞོན། ཟག་མེད་རྣམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་
གཙོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྷས་ལྷས་མཛེས་པ་དང་
ལྷས་བསྐྱེད་པ་དང་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ལ་དབང་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། རང་རང་
གི་དོན་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཤེས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་དང་ཡིད་དབང་གིས་
ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་
བསྐྱེད་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན། ལྷག་པོ་དེ་དབང་པོར་བཞག་གོ། རོ་མོའི་དབང་
པོས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་དང་ཁྱད་པར་ལ་དབང་མི་བྱེད་དེ། གཟུགས་
ཁམས་པའི་གང་ཟག་བཞིན་ནོ། །

ཕོ་ཉིད་མོ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་གཉིས་དབང་པོར་
བཞག་གོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་ན། ལྷས་དབང་གི་ཕྱོགས་གཅིག་ལས་མོ་དང་
ཕོ་དབང་དག་བཞག་པ་ཡིན་གྱི་རྩམ་གཞན་ནི་མེད་དེ། རང་ལྷལ་གྱི་རེག་བྱ་འཛིན་
པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་པའི་རང་ལྷགས་ནི། རེག་བྱ་
འཛིན་པའི་ལྷས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཉེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་ལོ། །སློག་དབང་གིས་རིས་
མ་སྤུན་མཆམས་སྦྱར་བ་ལ་དབང་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་དབང་ཉིད་ཀྱིས་རིས་འབྲ་
ཕྱི་མ་མཆམས་སྦྱར་བ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རིས་མ་སྤུན་གནས་པ་དང་།
ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་རིས་པ་
བཞིན་སློག་དང་། ཆོར་བ་ལྷ་བོ་རྣམས་དང་། དད་སོགས་དབང་པོ་ལྷ་ནི་དབང་པོར་
འདོད་དོ། །གོང་ནས་གོང་དང་མ་བྱས་འཛོམ། །སོགས་པ་ལ་ནི་དབང་བྱེད་

ཕྱིར། །ཞེས་བསྐྱར་ཏེ། རང་གི་གོང་མ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་འཛོལ་བ་དང་། དེའི་
གོང་མ་ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་དང་། ལྷག་མེད་ཐུང་འདས་འཛོལ་བ་ལ་དབང་
བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན། དེམ་པ་བཞིན་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཀུན་ཤེས་
པ་དང་། ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་རྣམས་དབང་པོར་བཞག་གོ། །སོགས་པས་
མཐོང་སྤང་སྤོང་བ་དང་། སྒྲོམ་སྤང་སྤོང་བ་དང་། མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་ལ་
དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་གསུམ་དེམ་པ་བཞིན་དབང་པོར་བཞག་གོ།

གཉིས་པ་། ཉ་དབང་པོའི་གྲངས་ངེས་ཀྱི་ནི།

ངག་སྒྲུབ་དང་། ལག་པ་ལེན་པ་དང་། ཁྱད་པ་གོམ་པ་འདོར་བ་དང་། འདོམ་
ཀུན་དགའ་བ་དང་། ཉེར་གནས་ཟག་པ་འདོར་བ་ལ་དབང་བྱེད་པ་མིན་ནམ་ཅིའི་ཕྱིར་
དབང་པོ་ཉི་ཤུ་ཙུག་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཞེ་ན། དེས་ཏེ། སེམས་ཀྱི་རྟེན་དང་། སེམས་
ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་དང་། དེས་མཐུན་གནས་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཉིད་དང་།
རྣམ་བྱང་གི་རྒྱ་ཆོགས་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བའི་རོ་བོ་ཇི་སྟེང་པ་དབང་པོ་དག་གྲང་དེ་
སྟེང་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་སེམས་ཀྱི་རྟེན་དང་། པོ་
མའི་དབང་པོ་གཉིས་སེམས་ཅན་དེའི་བྱེ་བྲག་དང་། སྟོག་དེས་མཐུན་གནས་པ་དང་།
ཆོར་བ་ལྟ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། དད་སོགས་ལྟ་རྣམ་བྱང་གི་རྒྱ་ཆོགས་དང་།
དབང་པོ་ཐ་མ་གསུམ་རྣམ་བྱང་གི་རོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་མདོ་སྟེ་བ་ན་རེ།
འཁོར་བར་འཇུག་པའི་རྟེན་དང་། འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་དང་། འཁོར་བར་གནས་པ་དང་།
འཁོར་བར་ཉེ་བར་ལོངས་སྟོང་པ་ལས་དབང་པོ་བཅུ་བཞི་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། མིག་
སོགས་དབང་པོ་ལྟ་འཁོར་བར་འཇུག་པའི་རྟེན་དང་། པོ་མའི་དབང་པོ་གཉིས་ཀྱི་འདུ་

འཕྲོད་ལས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་དང་། སློག་གི་དབང་པོས་འཁོར་བར་གནས་པ་དང་།
ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྷ་ས་པན་གནོད་ལ་སོ་སོར་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། དེ་
བཞིན་དུ་འཁོར་བར་འཇུག་པ་ལས་ལྷོག་པ་རྣམ་བུང་ལ་འཇུག་པའི་གཞི་དང་། རྣམ་
བུང་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། གནས་པ་དང་། ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལས་དབང་པོ་རྣམས་ནི་
གཞན་བརྒྱད་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། དད་སོགས་དབང་པོ་ལྷ་རྣམ་བུང་དུ་འཇུག་པའི་
གཞི་དང་། མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོས་རྣམ་བུང་དང་དོར་སྐྱེ་བ་
དང་། ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོས་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་དང་། ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་
དབང་པོས་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་དགའ་བདེ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར།

༼ སྐབས་སུ་བབ་པའི་ངོ་བོ་ ༽

གཉིས་པ་ལ་གཉིས།

ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྷ་བཤད་པ།

དབང་པོ་ཐ་མ་གསུམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན། དབང་པོ་ཉིར་གཉིས་
ཀྱི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་ན། མིག་སོགས་དབང་པོ་རྒྱག་དང་པོ་མའི་དབང་པོ་གཉིས་སྤར་
བཤད་ཟིན་ལ། སློག་དང་དད་སོགས་འཆད་པར་འཇུག་བས་ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྷ་
དང་དབང་པོ་ཐ་མ་གསུམ་སྐབས་འདིར་བཤད་པར་བྱའོ། །འོ་ན། ཆོར་བའི་དབང་པོ་
ལྷ་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། ལུས་ཀྱི་ཆོར་བ་ནི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོར་བ་
ཡིན་ལ། ལུས་ཆོར་སེམས་པ་མ་ཡིན་པར་གདུང་བར་སྤྱོད་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྤྱུག་
བསྐྱལ་གྱི་དབང་པོ་འོ། །དེ་སེམས་པར་སྤྱོད་བ་ནི་བདེ་བའི་དབང་པོ་འོ། །བསམ་གཏན་

གསུམ་པ་ན་སེམས་ཀྱི་ཚོར་བ་སེམས་པར་སྤྱོད་བ་དེ་ནི་བདེ་བའི་དབང་པོ་ལོ། །གཞན་
བསམ་གཏན་གཉིས་པ་མན་ཆད་ན་སེམས་ཚོར་སེམས་པར་སྤྱོད་བ་དེ་ཡིད་བདེ་བའི་
དབང་པོ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཀྱི་ཚོར་བ་སེམས་པ་མ་ཡིན་པར་ཉམས་སྲུ་སྤྱོད་བ་དེ་ཡིད་
མི་བདེ་བའི་དབང་པོ་ལོ། །བཏང་སྟོམས་ཀྱི་དབང་པོ་ནི་སེམས་གཏུང་བར་མ་སྤྱོད་
བལོ། །དེ་ལུས་ཚོར་དང་སེམས་ཚོར་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་གཉིས་ཀའི་ཚོར་བ་ཡོད་
དོ། །འོ་ན་བདེ་སྤྱག་ལྟར་སོ་སོར་མིན་པར་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་
ཡིན་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། སེམས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་སྤྱག་ནི་པལ་ཆེར་རྣམ་རྟོག་ལས་སྐྱེ།
ལུས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་སྤྱག་རྣམ་རྟོག་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཡུལ་གྱི་དབང་གིས་དབྱ་བཅོམ་
བ་ལ་ཡང་སྐྱེ་བ་ཡོད་པས་སོ་སོར་བསྟན། བཏང་སྟོམས་གཉིས་ནི་མི་རྟོག་པར་རང་
གི་རང་གིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། བདེ་སྤྱག་གཉིས་སོ་སོར་པན་གཞོད་ལ་ལོངས་
སྟོད་པ་དང་། ལུས་ཚོར་བརྟན་སེམས་ཚོར་མི་བརྟན་པས་སོ་སོར་བསྟན་ལ། འདི་ལ་
དེ་ལྟ་བུའི་བྱེ་བྲག་མེད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

གཉིས་པ་༼དབང་པོ་ཐ་མ་གསུམ་བཤད་པ་༽ནི།

དད་སོགས་དབང་པོ་ལྷ། ཡིད་དབང་། བདེ་བའི་དབང་པོ། ཡིད་བདེ་བའི་
དབང་པོ། བཏང་སྟོམས་ཀྱི་དབང་པོ་སྟེ་དགྲ། མཐོང་ལམ། ཟག་མེད་སྟོམ་ལམ། མི་
སྟོབ་ལམ་ན་ཡོད་པ་རྣམས། རིམ་བ་བཞིན་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པ། ཀུན་ཤེས་པ།
ཀུན་ཤེས་པ་ལྡན་པའི་དབང་པོ་གསུམ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་རྒྱུ་མ་པའི་རབ་དབྱེ། རྟེན་པ་བཞི།

ཐོགས་ལ། རྒྱ་ལྟམ་ལ། རོ་བོ་ལ། སྤང་བྱ་ལ་སྟོས་པའི་རབ་དབྱེའོ། །

དང་པོ་ནི། དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་པོ་འདི་དག་ལ་ཟག་བཅས་ནི་དུ། ཟག་མེད་
ནི་དུ་ཞེ་ན། དབང་པོ་མ་མ་གསུམ་ནི་རྩི་མ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཟུགས་ཅན་གྱི་དབང་པོ་བདུན་དང་སྟོག་དང་སྟུག་བསྐལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བའི་
དབང་པོ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་བདེན་མིན་པའི་
འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་དགུ་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་
པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་བདེན་གྱི་ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པ་ཟག་མེད་དང་། འདུས་བྱས་གཞན་
རྣམས་ཟག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྟོག་གི་དབང་པོ་ནི་རྣམ་སྟིན་ཡིན་ཏེ། རན་འགོ་ན་ཡོད་པ་མི་
དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྟིན། བདེ་འགོ་ན་ཡོད་པ་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྟིན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འོ་ན། དག་བཅོམ་པ་སྦྱ་ཆེད་འདུ་བྱེད་གཏོང་འཛོག་བྱེད་པར་བཤད་པའི་སྟོག་
གི་དབང་པོ་དེ་གང་གི་རྣམ་སྟིན་ཡིན་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བསྟན་བཅོས་ལས། དགེ་
སྟོང་དག་བཅོམ་པ་རྩུ་འཕྲུལ་དང་ལྡན་པ་སེམས་ལ་དབང་ཐོབ་པ་ཞིག་གིས་དགེ་
འདུན་དང་གང་ཟག་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་ལྟར་བཟེད་དང་ཆོས་གོས་སོགས་འཆོ་བའི་
ཡོ་བྱད་སྤུལ་ནས་ཤེས་བཞིན་དུ་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་སྟོམས་པར་
ཞུགས། དེ་ལས་ལངས་ནས་བདག་གི་ལོངས་སྟོང་གྱི་རྣམ་སྟིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆེད་
རྣམ་སྟིན་དུ་གྱུར་ཅིག་སྟམ་དུ་ཡིད་ལ་སེམས་ཤིང་དག་ཏུ་ཡང་བརྟེན་བས་ལོངས་
སྟོང་གྱི་རྣམ་སྟིན་དེ་ཆེད་རྣམ་སྟིན་དུ་འགྱུར་ཞེས་བཤད་པས། མཐོང་ཆོས་ཀྱི་ལས་

ཀྱི་ཀླུ་སྤྲིན་ཡིན་ཞེས་ཟེར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དགྲ་བཙུག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱོད་ཆེད་འདུ་བྱེད་གཏོང་འཛོག་
བྱེད་པ་མེད་པས་སྤྲིན་གྱི་སྤྱོད་ཆེད་གནས་སྐབས་སུ་ལས་ཀྱིས་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་སྟབ་པར་
འཕངས་པ་བར་སྐབས་སུ་དུས་མ་ཡིན་པར་ཤི་ནས་སློག་གི་བར་ཆད་ནས་ཆེ་ལྷག་
ལུས་པ་མཐོང་ནས་སྤར་གྱི་སྤྱོད་པའི་སྤྲིན་གྱིས་ཆེ་འདི་ལ་འདྲེན་པར་བྱེད་པས་
སྤྲིན་གྱི་ལས་ཀྱི་ཀླུ་སྤྲིན་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །བཙུན་པ་དབྱངས་སློགས་ན་རེ། ཆེ་
སྤང་བར་བྱེད་པའི་ཆེ་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་
སྤྲིན་པ་ད་ལྟར་གྱི་ལུས་འདི་ལ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེ་གནས་པ་
དང་མཐུན་པའི་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་བསྐྱེད་ནས་ཆེ་སྤང་བར་བྱེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་
མཐུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱིས་ལས་ཀྱི་ཀླུ་སྤྲིན་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་པལ་ཆེ་བ་ལ་
དགོངས་ནས་སློག་ཀླུ་སྤྲིན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

འོན་གང་གི་རྟེན་ལ་གཏོང་འཛོག་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས། སྤང་གསུམ་གྱི་སྤྱིས་པ་
བྱེད་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཡིན་གྱི་གཞན་ལ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་དེ་བྱེད་པའི་དགོས་པ་མི་
འབྱུང་པའི་ཕྱིར། གང་གིས་བྱེད་ན། བསམ་གཏན་བཞི་པ་སློམ་པའི་དུས་དང་མི་
སྤྱོད་པའི་ཀླུ་སྤྲིན་པ་ཞིག་གིས་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་མེད་ཅིང་དབང་པོ་རྣ་
བས་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། གཏོང་འཛོག་གི་ཚུལ་རིམ་བྱུ་ཞེས།
འཛོག་ཚུལ་སྤར་བཤད་ལ། གཏོང་ཚུལ་ནི། དགེ་སློང་དགྲ་བཙུག་པ་རྩུ་འཕྱུལ་དང་
ལྷན་པ་སེམས་ལ་དབང་ཐོབ་པ་ཞིག་གིས་དགེ་འདུན་ནམ་གང་ཟག་གང་ཡང་རུང་བ་
ལ་ལྷུང་བཟེད་དམ་ཆོས་གོས་གང་ཡང་རུང་བ་སྟུལ་ནས་བསམས་བཞིན་དུ་རབ་

མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་བ་ལ་སྟོམས་པར་བྱགས། དེ་ལས་ལངས་ནས་བདག་གི་
 ཆེད་རྣམ་སྟེན་དེ་ལོངས་སྟོང་གི་རྣམ་སྟེན་དུ་གྱུར་ཅིག་སྟམ་དུ་ཡིད་ལ་སེམས་ཤིང་
 དག་ཏུ་ཡང་བརྗོད་དེ་གཏོང་བར་བྱེད་བ་ཡིན་ནོ། །གཏོང་འཛོག་གི་དགོས་པ་ནི། རང་
 ཉིད་ཆེ་འདིར་ཡུན་རིང་དུ་མི་གནས་པར་མཐོང་ཞིང་གནས་ན་བསྟན་པ་དང་སེམས་
 ཅན་ལ་པན་ཐོགས་པར་མཐོང་ནས་འཛོག་པར་བྱེད་ཅིང་། རང་ཉིད་ཆེ་འདིར་ཡུན་
 རིང་དུ་གནས་ཀྱང་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་པན་པར་མ་མཐོང་ན་གཏོང་བར་
 བྱེད་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། སྟོག་གི་འདུ་བྱེད་དག་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་ཆེད་འདུ་
 བྱེད་གཏོང་ཞེས་གསུངས་ན། སྟོག་དང་ཆེ་ལ་བྱེད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་
 བ་རེ། བྱེད་པར་མེད་དེ། བསྟན་བཅོས་ལས། སྟོག་གང་ཞེ་ན། ཁམས་གསུམ་གྱི་
 ཆེད་ལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ཟེར། མདོ་སྟེ་བ་ན་རེ། སྟོག་ནི་ཆེ་འདིའི་ལས་གྱིས་
 འདུས་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ཆེ་ནི་ཆེ་སྟེ་མའི་ལས་གྱིས་འདུས་བྱས་པ་ཡིན་ཟེར་རོ། །

འོ་ན། སྟོག་གི་འདུ་བྱེད་དག་ཅེས་མང་ཆོག་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་
 བ། བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་ན་རེ། སྟོག་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་གཏོང་འཛོག་མི་རུས་པས་སྟོག་
 གི་རྒྱན་ལ་གཏོང་འཛོག་བྱེད་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ཟེར། མདོ་སྟེ་བ་ན་རེ། སྟོག་དེ་
 འདུ་བྱེད་གྱི་སྤང་པོ་དུ་མ་དང་ལྡན་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཁམས་འོག་
 མ་གཉིས་ན་སྤང་པོ་སྟེ་དང་། ཁམས་གོང་མ་སྤང་པོ་བཞི་དང་ལྡན་པ་བཞེན་ནོ། །དེས་
 བ་སྟོག་རྩས་གཅིག་ཁོ་ནར་ངས་པ་མ་ཡིན་གྱི་འདུ་བྱེད་དུ་མ་དང་ལྡན་པ་ཤེས་པའི་
 ཆེད་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྟོག་དག་ཅེས་སྟོས་རིགས་གྱི། འདུ་བྱེད་དག་ཅེས་
 སྟོས་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྟོན་པའི་སྐྱ་ཆེད་གཏོང་འཛོག་

བྱེད་པའི་དགོས་པ་གང་ཞེ་ན། མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། འཆི་བ་ལ་མངའ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་དུ་
སྦྱ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་གཏོང་བ་དང་། ཆེ་ལ་མངའ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་དུ་སྦྱ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་ཆ་
བ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བྱིན་གྱིས་རྒྱ་བ་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ལྷག་པ་ནི་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་བྱིན་ཆད་སྦྱ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་མེད་པ་དང་། རྩ་འཁྲུལ་གྱི་རྒྱུ་པ་
བསྐྱོམས་པས་ངས་བཞེད་ན་བསྐྱལ་བའམ་བསྐྱལ་བ་ལས་ལྷག་པར་བཞུགས་པར་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དམ་བཅའ་མཐར་བྱིན་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །

བྱེ་བྲག་སྦྱ་བ་ན་རེ། བདུད་བཞི་བཅོམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ།
དེ་ཡང་རྩོམ་གདན་གྱི་སྒོ་ལ་ཐུན་དང་པོ་ལ་ལྷའི་བྱའི་བདུད་བཅོམ། ཐུན་གསུམ་པ་
ལ་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་བཅོམ། ཡངས་པ་ཅན་དུ་སྦྱ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་ཆ་བ་གསུམ་གྱི་
བར་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་འཆི་བདག་གི་བདུད་བཅོམ། བྱང་ཡུལ་དུ་སྤང་སོ་
ལྷག་མ་མེད་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་སྤང་སོའི་བདུད་
བཅོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀའན་རྣམས་རྣམ་སྤྲིན་ཡིན་ནམ་མིན་ཞེ་ན། དབང་སོ་
བཅུ་གཉིས་ལ་ནི་རྣམ་སྤྲིན་ཡིན་པ་དང་རྣམ་སྤྲིན་མི་ན་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ཡིན་
ནོ། །བཅུ་གཉིས་སོ་གང་ཞེ་ན། དབང་སོ་ཐ་མ་བརྒྱད་དང་ཡིད་མི་བདེ་མ་གཏོགས་པ་
རྣམས་སོ། །

གཟུགས་ཅན་གྱི་དབང་སོ་བདུན་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ། རྣམ་སྤྲིན་དང་
རྒྱས་བྱུང་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆོར་བ་བཞི་དང་ཡིད་གྱི་དབང་སོ་ལ་དེ་གཉིས་
ཀ་ཡོད་དེ། དགེ་མི་དགེ་ནི་རྣམ་སྤྲིན་མ་ཡིན་ལ་གཞན་ནི་རྣམ་སྤྲིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དབང་སོ་ཐ་མ་བརྒྱད་མ་གཏོགས་ཏེ། དགེ་བར་ངས་པའི་ཕྱིར། ཡིད་མི་བདེ་མ་

གཏོགས་ཏེ། དགོ་མི་དགོ་གང་རུང་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཡིད་མི་བདེ་དེ་གཅིག་ཕྱི་
 རྒྱུ་པར་སྤྲོད་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། དགོ་བ་ཟག་བཅས་དང་མི་དགོ་བ་གང་རུང་
 དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཡིད་དང་ཚོར་བ་གཞན་བཞི་དང་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་
 བརྒྱུ་ལ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་དེ། དད་སོགས་ཀྱི་དབང་པོ་དགོ་བ་ཟག་བཅས་ནི་རྒྱུ་པར་
 སྤྲོད་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཟག་མེད་རྒྱུ་པར་ནི་རྒྱུ་པར་སྤྲོད་པ་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་དང་། ཡིད་དང་ཚོར་བ་གཞན་བཞི་དགོ་བ་ཟག་བཅས་དང་མི་དགོ་བ་
 རྒྱུ་པར་ནི་རྒྱུ་པར་སྤྲོད་བཅས་དང་། དེ་ལས་གཞན་ཟག་མེད་དང་ལུང་མ་བསྟན་རྒྱུ་
 པར་སྤྲོད་པ་དང་བཅས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །གཟུགས་ཅན་གྱི་དབང་པོ་བདུན་དང་
 རྟོག་གི་དབང་པོ་ནི་རྒྱུ་སྤྲོད་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དབང་པོ་ཐ་མ་བརྒྱད་ནི་དགོ་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་དུ་བསྟན་པ་གང་
 ཞིག །འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་འབྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིད་མི་བདེ་བ་ལ་དགོ་མི་
 དགོ་རྒྱུ་པར་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་དེ། དགོ་བ་བྱས་པ་ལ་ཡིད་མི་བདེ་བ་མི་དགོ་བ་དང་། མི་
 དགོ་བ་བྱས་པ་ལ་ཡིད་མི་བདེ་བ་དགོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉེ་འོག་པ་དང་མདོ་སྡེ་པ་
 ལྟར་ན། ལུང་མ་བསྟན་བྱས་པ་ལ་ཡིད་མི་བདེ་བ་ལུང་མ་བསྟན་དུ་འབྱུང་བས་ལུང་
 མ་བསྟན་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། ཡིད་དང་ཚོར་བ་གཞན་བཞི་ལ་ནི་དགོ་མི་
 དགོ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་གྱི་ཡོད་ལ། གཞན་གཟུགས་ཅན་བདུན་དང་རྟོག་སྟེ་
 བརྒྱད་ནི་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་རྒྱུ་པར་གཅིག་ཕྱི་ཡིན་ཏེ། དགོ་མི་དགོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་
 པའི་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་པོ་འདི་དག་ལས་འདོད་པར་གཏོགས་
 པ་ནི་དུ། གཟུགས་སུ་གཏོགས་པ་ནི་དུ། གཟུགས་མེད་དུ་གཏོགས་པ་ནི་དུ། ཁམས་

སྤྱི་མ་གཏོགས་པ་ནི་དུ་ཞེ་ན། ཅི་མ་མེད་པ་གསུམ་དང་དེའི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པ་
 རྣམས་ནི་ཁམས་སྤྱི་མ་གཏོགས་ཏེ། ཟག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་སོ་གཞན་རྣམས་
 འདོད་པར་གཏོགས་ཏེ། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་རྒྱས་སྤྱི་མ་རྩལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅི་
 མེད་གསུམ་དང་སོ་མོའི་དབང་སོ་དང་སྤྱི་ག་བསྐྱེད་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་དག་མ་
 གཏོགས་པ་རྣམས་གཟུགས་སྤྱི་གཏོགས་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་རྒྱས་སྤྱི་མ་རྩལ་
 བའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཁམས་ན་སོ་མོའི་དབང་སོ་མ་གཏོགས་ཏེ། དེ་ན་འཁྲིག་པ་ལ་
 འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཞིང་། སོ་མོའི་དབང་སོ་དེ་ཉོན་མི་མངོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 གཟུགས་ན་སྤྱི་ག་བསྐྱེད་མེད་དེ། རྒྱས་བྱས་པའི་སྤྱི་ག་བསྐྱེད་ཡང་མེད། རྒྱུན་གྱིས་
 བྱས་པའི་སྤྱི་ག་བསྐྱེད་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་སོ་བྱུང་སྟེ། མི་དགོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། ལུས་འོད་ལྗང་དངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ན་ཡིད་མི་བདེ་མེད་དེ། རྒྱས་
 བྱས་པའི་ཡིད་མི་བདེ་ཡང་མེད། རྒྱུན་གྱིས་བྱས་པའི་ཡིད་མི་བདེ་ཡང་མེད་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། རིམ་བཞིན་ཁོང་ཁྱོད་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བདག་ལ་གཞོད་པ་བྱས་སོ་བྱེད་
 རོ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །བདག་གི་གཉེན་ལ་གཞོད་པ་བྱས་སོ་བྱེད་རོ་བྱེད་པར་
 འགྱུར་རོ། །བདག་གི་དབང་སོ་ལ་མན་པ་བྱས་སོ་བྱེད་རོ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཀྱང་
 རྣམས་མན་སེམས་པའི་དངོས་སོ་དགྲ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དབང་སོ་དེ་དག་ཐམས་
 ཅད་བསམ་གཏན་དང་སོ་ན་ཡོད་ལ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ན་བདེ་བའི་དབང་སོ་
 མེད། བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་དངོས་གཞི་ཁྱད་པར་ཅན་ན་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་
 གཉིས་ཀ་མེད་དོ། །དེ་དག་གི་སྟེང་དུ་གཟུགས་ཅན་བདུན་དང་བདེ་བ་དང་འང་གི་
 སྤྱི་མ་ཡིད་བདེ་བའི་དབང་སོ་མ་གཏོགས་པ་གཞན་བརྒྱུད་ནི་གཟུགས་མེད་དུ་

གཏོགས་ཏེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་རྒྱས་སུ་རུང་བའི་བྱིར།

བཞི་བ་ནི། ཡིད་དང་ཆོར་བ་བདེ་བ་ཡིད་བདེ་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་དབང་པོ་
གསུམ་ལ་མཐོང་སྤང་དང་། སྟོམ་སྤང་དང་། སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ག་ཡོད་
དེ། མཐོང་སྤང་དང་མཚུངས་ལྡན་མཐོང་སྤང་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཟག་བཅས་
སྟོམ་སྤང་དང་། ཟག་མེད་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡིད་མི་བདེ་བ་མཐོང་ལམ་དང་
སྟོམ་ལམ་གཉིས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་སྤང་དང་མཚུངས་ལྡན་མཐོང་སྤང་དང་།
སྟོམ་སྤང་དང་མཚུངས་ལྡན་སྟོམ་སྤང་ཡིན་པའི་བྱིར། གཟུགས་ཅན་བདུན་དང་སྟོག་
དང་སྟུག་བསྐྱལ་གྱི་དབང་པོ་སྟེ་དགུ་ནི་སྟོམ་པས་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བྱ་གང་
ཞིག །མཐོང་སྤང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དད་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་ཟག་མེད་ནི་སྤང་བར་བྱ་
བ་མིན་ཏེ། ཟག་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་ཞེས་པས་ཟག་བཅས་སྟོམ་སྤང་ཡིན་པར་
བསྟན་ཏོ། །དབང་པོ་ཐ་མ་གསུམ་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

བཞི་བ་༼དབང་པོ་རྟེན་གཏོང་༽ལ།

རྟེན་ཚུལ་དང་། གཏོང་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེ་སྤྱིད་དུ་ཉིང་མཆམས་སྦྱོར་བའི་
ཆོ་རྣམ་སྟོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དབང་པོ་དུ་གསལ་དུ་རྟེན་ཅེན། འདོད་པར་དང་པོར་
སྐྱེ་སྤྱིད་དུ་ཉིང་མཆམས་སྦྱོར་བའི་ཆོ་རྣམ་སྟོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དབང་པོ་གཉིས་
གསལ་དུ་རྟེན་དེ། ལུས་དང་སྟོག་གི་དབང་པོ་གཉིས་གསལ་དུ་རྟེན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེའི་
ཆོ་མིག་དབང་སོགས་མེད་ལ། ཡིད་དང་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་དབང་པོ་ཡོད་ཀྱང་རྣམ་སྟོན་
མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་སྐྱེ་བའི་སྤྱིད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཐམས་
ཅད་དུ་ངེས་སམ་ཞེན། རྩས་ཏེ་སྐྱེ་བས་ནི་དེ་གཉིས་ཁོ་ན་རྟེན་པ་མིན་ནོ། །འོ་ན་གང་

ཉིད་ཅེ་ན། རྩམ་སྤྲེལ་དེ་ཡིས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་མེ་བཞིན་དུ་མཆོན་གཉིས་ཀ་མེད་ན་
 རྩམ་སྤྲེལ་གྱི་ངོ་མོར་གྱུར་པའི་དབང་པོ་བྱུག་གསར་དུ་ཉིད་དེ། མིག་སོགས་དབང་པོ་
 ལྷ་དང་སློག་གི་དབང་པོ་ཅིག་ཅར་དུ་ཉིད་པའི་ཕྱིར། མཆོན་གང་རུང་དང་ལྷན་ན་
 བདུན་ནམ། གཉིས་ཀ་དང་ལྷན་ན་དེ་གཉིས་བསྐྱེད་པས་བརྒྱད་ཉིད་དོ། །དེ་སྤྲེལ་གནས་
 བཟང་ན་མཆོན་གཉིས་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། བདེ་འགྲོ་ན་མེད་ཀྱང་རན་འགྲོ་ན་ཡོད་
 དོ། །གཟུགས་སྤྱི་ཉིད་མཆོན་སྤྱིར་བའི་ཆེ་མིག་སོགས་ལྷ་དང་སློག་སྤྲེལ་ཉིད་
 དོ། །གོང་མ་གཟུགས་མེད་དུ་རྩམ་སྤྲེལ་གྱི་ངོ་མོར་གྱུར་པའི་དབང་པོ་གཅིག་གསར་དུ་
 ཉིད་དེ། སློག་གི་དབང་པོ་གཅིག་བྱ་ཉིད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཉིད་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་འཆི་བའི་ཆེ་དབང་པོ་བྱུག་གསར་དུ་
 འགག་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། གཟུགས་མེད་དག་དུ་འཆི་བའི་ཆེ་ནི་དབང་པོ་གསུམ་ཅིག་
 ཅར་འགག་སྟེ། སློག་དང་ཡིད་དང་བཏང་སྟོམས་ཉིད་ཅིག་ཅར་འགག་པར་འགྱུར་
 པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ན་བརྒྱད་འགག་སྟེ། སྤར་གྱི་བྱུག་གི་སྟེང་དུ་ཡིད་དང་བཏང་
 སྟོམས་བསྐྱེད་པས་སོ། །འདོད་པར་མཆོན་གཉིས་ཀ་ཡོད་ན་བརྒྱད་པོ་དེའི་སྟེང་དུ་དེ་
 གཉིས་བསྐྱེད་པས་བཅུ་འམ། གང་རུང་ལྷན་ན་བརྒྱད་པོ་དེའི་སྟེང་དུ་དེ་གཅིག་པོ་
 བསྐྱེད་པས་དགུ་འམ། གཉིས་ཀ་མེད་ན་བརྒྱད་པོ་དེ་ཉིད་འགག་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་
 ཡང་ཅིག་ཅར་འཆི་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱིས། རིམ་གྱིས་འཆི་བ་སྤྲེལ་གནས་གཞན་
 གསུམ་པོ་དག་ལ་བཞི་གསར་དུ་འགག་སྟེ། ལུས་སློག་ཡིད་བཏང་སྟོམས་སོ། །མིག་
 སོགས་ནི་སྤར་འགགས་ཟེན་པས་འཆི་སྲིད་ཐ་མའི་ཆེ་འགག་པ་མིན་ནོ། །དེ་ཡང་
 ལུང་མ་བསྟན་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་འཆི་སེམས་བྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱིས།

དགེ་བས་འཆི་སེམས་བྱས་པ་ལ་ཐམས་ཅད་དག་ཏུ་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་ལྔ་
བསྐྱེད་པས་གཟུགས་མེད་ཏུ་བརྒྱད་འགག་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །དབང་པོའི་རྟེན་ཚུལ་འཆད་པའི་ཆེ་རྒྱུ་སྒྲིན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དབང་པོའི་
རྟེན་ཚུལ་ཉིད་བཤད་ནས། གཏོང་ཚུལ་འཆད་པ་ན་རྒྱུ་སྒྲིན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་མ་གྱུར་
གཉིས་ཀ་གཏོང་ཚུལ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་ཀ་པན་ཚུན་
མཆོན་པའི་ཆེད་ཡིན་རོ། །

ལྔ་པ་༼དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་དུས་འཛོལ་༽ནི།

དབང་པོའི་སྐབས་སུ་དབང་པོའི་བྱུང་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་འཆད་པ་སྐབས་
སུ་བབ་ལ། དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཡང་དབང་པོས་འཛོལ་པར་བཤད་པས་དེ་
དབང་པོ་དུས་འཛོལ་ཅེ་ན། འབྲས་བུ་ཐ་མ་གཉིས་ནི་རྒྱུ་ཞུགས་དང་དག་བཅོམ་པའི་
འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུའི་ཐོག་མཐའ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་གཉིས་ནི་དབང་པོ་
དགུས་འཛོལ་པོ། །རི་རྩེ་འཛོལ་ཅེ་ན། རྒྱུ་ཞུགས་གྱི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་དགུས་
འཛོལ་སྟེ། སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་བཅོ་ལྔ་པ་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང་།
སྐྱད་ཅིག་ཅུ་དྲུག་པ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཆོགས་པ་ན་ཡོད་
པའི་ཡིད་དང་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དང་། འདི་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་
བལ་བ་ཡིན་པས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བརྟོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་བཏར་
སྟོམས་ཀྱི་དབང་པོས་འཛོལ་པའི་བྱིར། ཉགས་བྱུང་སྟེ། དང་པོ་དེས་མཐོང་སྤང་
སྤངས་པའི་བལ་ཐོབ་འདེན་པའི་བྱིར་དང་། གཉིས་པ་དེས་མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་
བལ་ཐོབ་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་བྱིར། དཔེ་རིམ་བཞིན། རྒྱུ་པོ་བྱིར་བྱུང་བ་དང་། སྟོ་

འཕར་བཅད་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་དེས་རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་འཛོལ་བ་མིན་པར་ཐལ། དེའི་དུས་
ན་དེ་ཐོབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། བྲལ་ཐོབ་ཀྱི་ཉེན་བྱེད་པས་འཛོལ་པར་
བཤད་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དག་བཙུག་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཡང་དབང་པོ་དགུས་འཛོལ་
སྟེ། རྩོམ་ལྷ་བྱའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ཀྱན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་
དང་། མི་སྒྲོལ་ལམ་ཐད་པ་ཤེས་པས་བསྐྱུས་པའི་ཀྱན་ཤེས་ལྷན་པའི་དབང་པོ་དང་།
དེ་གཉིས་ཀྱི་ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་ཡིད་དང་དད་སོགས་ལྟ་དང་། ཆོར་བ་བདེ་བ་
དང་། ཡིད་བདེ་བ་དང་། བཏང་སྒྲོམས་གང་རུང་གིས་འཛོལ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་
བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ན་ཡིད་བདེ་དང་། གསུམ་པའི་
དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ན་བདེ་བ་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ས་གཞན་ལ་བརྟེན་ན་བཏང་
སྒྲོམས་ཀྱི་དབང་པོས་འཛོལ་བོ། །ཉམས་གྲུབ་སྟེ། དང་པོ་དེས་སྒྲོམ་སྤང་མ་ལུས་པར་
སྤངས་པའི་བྲལ་ཐོབ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་པ་དེས་སྒྲོམ་སྤང་མ་ལུས་པར་
སྤངས་པའི་བྲལ་ཐོབ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དཔེ་སྤར་ལྟར་རོ། །

འབྲས་བྱ་བར་པ་གཉིས་ནི་ཕྱིར་འོང་དང་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ལ།
དེ་གཉིས་ནི་དབང་པོ་བདུན་དང་བརྒྱད་དང་དགུས་འཛོལ་བ་ཡོད་དོ། །དང་པོ་དེ་
དབང་པོ་བདུན་གྱིས་འཛོལ་བ་ཡོད་དེ། མཐར་གྱིས་པའི་ཕྱིར་འོང་དབང་པོ་རྩུ་
གང་ཡིན་ཡང་རུང་སྒྲོན་ཞི་གནས་ཤས་ཆེར་སྤྱད་པ་ཡིན་ན་འཛིག་ཉེན་པའི་ལམ་ཞི་
རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཙན་གྱིས་འཛོལ་བ་ཡིན་པས། དད་སོགས་ལྟ་ཡིད་བསམ་གཏན་
དང་པོའི་ཉིང་བསྐྱུགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་བཏང་སྒྲོམས་ཀྱི་དབང་པོས་འཛོལ་པའི་

ཕྱིར། དེ་དབང་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་འཛོལ་བ་ཡོད་དེ། མཐར་གྱིས་པའི་ཕྱིར་འོང་དབང་པོ་
རྣེ་རྒྱལ་གང་ཡིན་ཡང་སྔོན་ལྷག་མཐོང་ཤས་ཆེར་སྤྱད་བ་ཡིན་ན། འཛིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ལམ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་དགའ་བས་ཀྱན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང་
སྤར་གྱི་དབང་པོ་བདུན་གྱིས་འཛོལ་བའི་ཕྱིར། དེ་དབང་པོ་དགུས་འཛོལ་བ་ཡོད་དེ།
ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་བྱ་དེ་དབང་པོ་དགུས་འཛོལ་བའི་ཕྱིར།
དབང་པོ་དགུ་ནི་རྒྱུ་ལྷགས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་དགུ་པོ་དེ་ཉིད་ཡིན་
ནོ། །ཁྱད་པར་ནི་མཐོང་ལམ་གྱི་སྤར་ལོ་དུ་འདོད་ཉོན་བྱལ་པོ་སྤངས་མ་སྤངས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་རོ། །ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བྱ་དབང་པོ་བདུན་གྱིས་འཛོལ་བ་ཡོད་དེ།
མཐར་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དབང་རྒྱལ་འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཕྱིར་མི་འོང་གི་
འབྲས་བྱ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཆེ་དད་སོགས་སྤྲ་ཡིད་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་དབང་པོས་
འཛོལ་བའི་ཕྱིར། དེ་དབང་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་འཛོལ་བ་ཡོད་དེ། མཐར་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་
འོང་དབང་རྒྱལ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བྱ་ཐོབ་
པར་བྱེད་པའི་ཆེ་སྤར་གྱི་བདུན་དང་ཀྱན་ཤེས་པའི་དབང་པོས་འཛོལ་བའི་ཕྱིར། དེ་
དབང་པོ་དགུས་འཛོལ་བ་ཡོད་དེ། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བྱ་
རྒྱུ་ལྷགས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་དགུ་པོ་དེས་འཛོལ་བའི་ཕྱིར།

འོན་ཀྱང་ཁྱད་པར་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ན་
ཡིད་བདེ་དང་། གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ན་བདེ་བ་དང་། བཞི་པའི་དངོས་
གཞི་བརྟེན་ན་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་དབང་པོས་འཛོལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་མཐར་གྱིས་
པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དབང་པོ་རྣམས་སྔོན་ནི་གནས་ཤས་ཆེར་སྤྱད་བ་ཡིན་ན། འཛིག་

རྟེན་པའི་ལམ་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་དགའ་བས་ཡིད་དང་སོགས་ལྟ་བུར་
 སྟོམས་ཡིད་བདེ་དང་བརྒྱད་ཀྱིས་འཛོལ་བོ། །དེ་དབང་པོ་རྟོན་པོ་སྟོན་ལྷག་མཐོང་
 ཤེས་ཆེར་སྦྱད་པ་ཡིན་ན། འཛིག་རྟེན་ལས་པའི་ལམ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་
 དགའ་བས་སྤར་གྱི་དབང་པོ་བརྒྱད་པོ་དེའི་སྟེང་དུ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་བསྟན་
 པས་དགུས་འཛོལ་བོ། །དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བྱ་དབང་པོ་དགུས་འཛོལ་ན་བསྟན་
 བཅོམ་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ལས། དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བྱ་དབང་པོ་དུ་ཞིག་གིས་
 འཛོལ་ཅེ་ན། སྤྲུལ་པ་དབང་པོ་བརྒྱ་གཅིག་དག་གིས་འཛོལ་བོ། །ཞེས་བཤད་པ་དང་
 འགའ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགའ་ཏེ། དགུས་འཛོལ་པར་བཤད་པ་འཛོལ་ཐེབས་གཅིག་གི་
 དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དབང་པོ་བརྒྱ་གཅིག་དག་གིས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བྱ་
 འཛོལ་པར་བཤད་པ་ནི། དགྲ་བཅོམ་པ་དབང་རྒྱལ་འགའ་ཞིག་ཡང་དང་ཡང་དུ་
 ཉམས་ནས་སོར་ཆུད་པའི་ཆེ་དབང་པོ་བརྒྱ་གཅིག་གིས་འཛོལ་སྲིད་པ་ལ་དགོངས་
 རས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེའི་ཆེ་ན་དབང་པོ་བརྒྱ་གཅིག་གིས་འཛོལ་བ་སྲིད་དེ། དང་པོར་བསམ་གཏན་
 བཞི་པའི་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་དང་བཅས་པའི་དབང་པོ་དགུས་འཛོལ་ལ། བསམ་
 གཏན་བཞི་པ་ཡན་ཆད་ལས་ཉམས་ནས་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་ལ་
 བརྟེན་ན་བདེ་བ་དང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ཡན་ཆད་ལས་ཉམས་ནས་བསམ་
 གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ན་ཡིད་བདེས་འཛོལ་པའི་ཕྱིར། དགྲ་བཅོམ་པ་
 ལན་དུ་མར་ཉམས་ཀྱང་དེ་ལས་དབང་པོ་མང་བས་མི་འཛོལ་སྟེ། བརྒྱ་གཅིག་པོ་དེ་
 ལས་གཞན་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཕྱིར་མི་འོང་

གི་འབྲས་བུ་ཡང་དབང་པོ་བརྩམ་གཅིག་གིས་འཛོལ་བར་ཐལ། དེ་ཉམས་པ་སྲིད་པའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། སློན་མེད་དེ། ཆགས་བྲལ་སློན་སོང་ཉམས་པ་མི་སྲིད། མཐར་གྱིས་པའི་
ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ཆོར་བ་བདེ་བས་འཛོལ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་མི་འོང་གི་
འབྲས་བུ་དབང་པོ་བརྩམ་འཛོལ་བ་སྲིད་པར་ཐལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་
བསྟོགས་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་གཞིའི་དྲི་མ་སྤྱོད་ཆོར་བ་སློ་ཉམས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སློན་
མེད་དེ། དངོས་གཞི་མཐོང་བ་ལ་གྲུས་པ་ཡིན་གྱི་ཆོར་བ་བདེ་བ་མཐོང་བ་ལ་གྲུས་པ་
མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤར་ནས་ཆོར་བ་བདེ་བ་ཐོབ་ཐེན་པའི་ཕྱིར།

བྱུག་པ་༼དབང་པོ་ལྡན་ཚུལ་༽ལ།

ངེས་ལྡན་དང། སྲིད་ལྡན་གཉིས། དང་པོ་ནི། དབང་པོ་གང་དང་ལྡན་པ་ལ་དུ་
དང་ངེས་པར་ལྡན་ཞེ་ན། བཏང་སྟོམས་དང་ནི་སྟོག་དང་ནི་ཡིད་གསུམ་གང་རུང་དང་
ལྡན་པ་ལ་ངེས་པར་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། གསུམ་པོ་དེ་འབྲལ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། སྟོག་
དང་ལྡན་པ་ལ་མིག་སྟོགས་བཞི་དང་ལྡན་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། འདོད་པར་མིག་
སྟོགས་བཞི་མ་ཐོབ་པ་དང་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པ་ལྟ་བུའོ། །ལུས་དང་ལྡན་པའི་ངེས་
པ་མེད་དེ། གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་པ་བཞིན། མོ་མོའི་དབང་པོ་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་
ཡིད་མི་བདེ་དང་ལྡན་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པ་བཞིན། བདེ་
བ་དང་ལྡན་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། བསམ་གཏན་བཞི་པར་སྐྱེས་པའི་སོ་སྐྱེ་བཞིན།
ཡིད་བདེ་དང་ལྡན་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པར་སྐྱེས་པའི་སོ་སྐྱེ་
བཞིན། དད་སྟོགས་ལྡ་དང་ལྡན་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། དག་ཅེ་ཆད་པའི་གང་ཟག་
བཞིན། ཐ་མ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། སོ་སྐྱེ་བཞིན། བདེ་བ་དང་ལྡན་ན་

བཞི་དང་ངེས་པར་ལྡན་ཏེ། ཀུན་འཕྲོ་གསུམ་པོ་དེའི་སྟེང་དུ་རང་ཉིད་བསྐྱེད་པ་ས་སོ། །
 བདེ་ལྡན་ལ་ལུས་དང་ངེས་ལྡན་ཡིན་པ་ས་མ་བྱེད་སྟེ། གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་
 པའི་འཕགས་པ་བཞིན། བདེ་ལྡན་ལ་ཡིད་བདེ་དང་ལྡན་པར་མ་ངེས་ཏེ། གསམ་
 གཏན་གསུམ་པར་སྐྱེས་པའི་སོ་སྐྱེ་བཞིན། ལུས་ལྡན་ལ་བཞི་དག་དང་ངེས་པར་ལྡན་
 ཏེ། གསུམ་པོ་དེ་དང་རང་ཉིད་བསྐྱེད་པ་ས་སོ། །མིག་སོགས་དང་ལྡན་པ་ལ་ལྟ་དང་
 ངེས་པར་ལྡན་ཏེ། ལུས་ལྡན་བཞིའི་སྟེང་དུ་རང་ཉིད་བསྐྱེད་པ་ས་སོ། །ཡིད་བདེ་ལྡན་
 ཡང་ལྟ་དང་ངེས་པར་ལྡན་ཏེ། བདེ་ལྡན་བཞིའི་སྟེང་དུ་རང་ཉིད་བསྐྱེད་པ་ས་སོ། །འོ་ན་
 བསམ་གཏན་གསུམ་པར་སྐྱེས་པའི་སོ་སྐྱེ་བདེ་བ་དང་རི་ལྟར་ལྡན་ཞེ་ན། ལྡན་ཏེ།
 བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་ས་ས་བསྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།
 སྤྱག་བསྐྱེད་ལྡན་ལ་བདུན་དང་ངེས་པར་ལྡན་ཏེ། ཡིད་མི་བདེ་མ་གཏོགས་པའི་ཆོར་
 བ་བཞི་ལུས་སློག་ཡིད་དང་ལྡན་པ་ས་སོ། །ཡིད་མི་བདེ་དང་ལྡན་པར་མ་ངེས་ཏེ།
 འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་འདོད་པའི་གང་ཟག་བཞིན། མའི་དབང་པོ་
 དང་པོའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པ་ལ་བརྒྱད་དང་ལྡན་པ་ས་སྟེ། སྤྱག་བསྐྱེད་ལྡན་
 བདུན་པོའི་སྟེང་དུ་རང་རང་བསྐྱེད་པ་ས་སོ། །སོགས་པ་དང་སོགས་ལྟ་དང་ལྡན་པ་
 ལ་འཕང་བརྒྱད་དང་ལྡན་པར་ངེས་ཏེ། ཀུན་འཕྲོ་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ་རང་ཉིད་བསྐྱེད་པ་ས་
 སོ། །ཀུན་ཤེས་དང་ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པ་ལ་བརྒྱ་གཅིག་དང་ངེས་
 པར་ལྡན་ཏེ། གདགས་གཞི་དགྲའི་སྟེང་དུ་སློག་དང་རང་རང་བསྐྱེད་པ་ས་སོ། །མི་
 ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པ་ལ་དབང་པོ་བརྒྱ་གསུམ་དག་
 དང་ངེས་པར་ལྡན་པ་ས་སྟེ། གདགས་གཞི་དགྲའི་སྟེང་དུ་སློག་དང་ལུས་དང་

སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་རང་བསྐྱེད་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཉན་གྱི་དབང་པོ་ཉུང་བ་དང་ལྡན་པ་ལ་དུ་དང་ལྡན་པ་སྲིད་ཅེ་ན།
དགེ་རྩ་ཆད་ནས་མེད་པའི་ཉན་གྱི་དབང་པོ་ཉུང་བ་དང་ལྡན་པ་ལ་དབང་པོ་བརྒྱད་དང་
ལྡན་པ་སྲིད་དེ། ཚེར་བ་ལྷ་ལུས་སྟོག་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པ་སྲིད་པའི་བྱིར།
གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་པའི་བྱིས་པའང་དེ་བཞིན་དུ་བརྒྱད་དང་ལྡན་པ་སྲིད་དེ། བཏང་
སྟོམས་སྟོག་ཡིད་དགེ་བ་དད་སོགས་ལྷ་པོ་རྣམས་དང་ལྡན་པ་སྲིད་པའི་བྱིར། དབང་
པོ་མང་བ་དང་ལྡན་པ་ལ་དུ་དང་ལྡན་པ་སྲིད་ཅེ་ན། དབང་པོ་མང་པོར་ལྡན་པ་ལ་དབང་
པོ་བརྒྱད་གྲུ་དང་ལྡན་པ་ཡོད་དེ། གང་མ་གཏོགས་ན་ངེ་མ་མེད་པ་གསུམ་པོ་རྣམས་མ་
གཏོགས་སོ། །གང་ཟག་གང་ལ་ལྡན་ཞེ་ན། མཚན་གཉིས་པ་དགེ་རྩ་ཆད་པ་དབང་
པོ་ཀུན་ཆང་བ་ཞིག་ལའོ། །དེར་མ་ཟད་འཕགས་པ་ཆགས་བཅས་ལའང་ལྡན་ནོ། །གང་
མ་གཏོགས་ན། པོ་མའི་མཚན་གང་རུང་གཅིག་དང་ངེ་མ་མེད་པ་གཉིས་མ་གཏོགས་
སོ། །དེ་ཡང་མཐོང་ལམ་པ་ཡིན་ན་ངེ་མེད་བྱི་མ་གཉིས་མ་གཏོགས། སྟོམ་ལམ་པ་
ཆགས་བཅས་ཡིན་ན་ངེ་མེད་ཐོག་མཐའ་གཉིས་མ་གཏོགས་སོ། །

གཉིས་པ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་ལ།

དངོས་དང་། ཞར་ལ་རྒྱ་རྒྱེན་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ།

གཟུགས་ཅན་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་དང་།

གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འདུས་བྱས་རྣམས་
མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་བཞིན་དུ་ཐ་དད་པ་ཁོ་ནར་སྐྱེ་འཕྲ། དེས་བར་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་

ཡོད་ཅེ་ན། ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། སྤྱིར་ཚོས་རྣམས་གཞི་ལྡན་བསྐྱུས་ཏེ།
གཟུགས་དང་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་དང་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
གཞིས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར། འདུས་མ་བྱས་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པས་ཚོས་གང་དང་ཡང་ལྷན་
ཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་མེད་ལ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་ལ། གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ཚུལ་དང་།
གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་ཚུལ་གཉིས་སུ་ངེས་པས། དང་པོ་ལ། འདོད་ཁམས་ན་
དབང་པོའི་རྒྱལ་མེད་པ་དང་སྤྱི་རྒྱལ་མེད་པའི་རྒྱལ་སྤྱོད་པས་གས་པའི་གོང་བུ་
ཆུང་པོས་གཅིག་ཀྱང་རྒྱལ་རྒྱས་བརྒྱད་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་སྟེ། འབྱུང་བ་བཞི་དང་
གཟུགས་བྱི་རོ་རེག་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ལུས་དབང་དང་ལྷན་པ་ལ་དེ་
དང་རྒྱས་དགུ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ། མིག་སོགས་དབང་པོ་གཞན་དང་ལྷན་པ་ལ་དེ་དང་རྒྱས་
བཅུ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ། སྤྱི་དང་ལྷན་ན་དེ་དང་རྒྱས་བཅུ་གཅིག་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ། གཟུགས་
ཁམས་ན་བྱི་རོ་གཉིས་མེད་པས། གཟུགས་ན་དབང་པོ་མེད་པ་དང་། །སྤྱི་མེད་སྤྱོད་པས་
རྒྱལ་རྒྱས་བྱུག །ལུས་དབང་ལྷན་ལ་རྒྱས་བདུན་མོ། །དབང་པོ་གཞན་ལྷན་རྒྱས་བརྒྱད་
དོ། །ཞེས་བཤད་པར་བྱའོ། །

ཁོ་ན་རེ། འོ་ན་རྒྱལ་སྤྱོད་པས་གས་པའི་གོང་བུ་ཆུང་བ་གཅིག་ལ་ཡང་
འབྱུང་བ་བཞི་འབྲལ་མི་ཤེས་ན། གོང་བུ་ཁ་ཅིག་སྤྱོད་པར་དམིགས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་
གཤེར་བར་དམིགས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པ་ན་རེ། འབྱུང་བ་བཞིའི་རོ་བའི་
སྒོ་ནས་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། བྱེ་དང་ལན་ཚུ་བསྐྱེས་པའི་རོ་བཞིན། ཡང་ན་འབྱུང་བ་
བཞིའི་བྱེད་ལས་ཡོད་པས་ངེས་འགའ་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ན། ཁ་ཅིག་
གཤེར་བ་དང་། ཁ་ཅིག་སྤྱོད་པར་དམིགས་པ་ཡིན་ཟེར། མདོ་སྟེ་པ་ན་རེ། འབྱུང་བ་

བཞིའི་ས་ཐོན་ཡོད་པས་ཡིན་གྱི་རོ་ཐོའི་སློན་ས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་གཤེར་བ་དང་
སྤྲ་བར་དམིགས་པ་འཐད་ཟེར། རྩལ་ཤ་རབ་བསགས་པའི་གོང་བྱ་ཆུང་བ་གཅིག་
ཀྱང་རྩལ་བརྒྱད་དང་ལྷན་ཅིག་སྟེ། རྩལ་དེ་རྩལ་གྱི་རྩལ་ལ་རྩལ་སྤྱུ་བྱས་པ་དེ་
གཟུང་བར་བྱའོ། སྟེ་མཆེད་གྱི་རྩལ་ལ་རྩལ་སྤྱུ་བྱས་པ་གཟུང་བ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་
ན་གངས་ཉུངས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་བྱེད་པས་གྱི་རྩལ་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་
ན་གངས་མངས་པར་འགྱུར་ཏེ། འབྱུང་བཞི་རེག་བྱའི་སྟེ་མཆེད་གྱི་ནང་དུ་འདུས་པའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། འབྱུང་བཞི་རྩལ་གྱི་རྩལ་སྤྱུ་བ་བྱུང་། འབྱུང་གྱུར་བཞི་སྟེ་
མཆེད་གྱི་རྩལ་སྤྱུ་བ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ཡིན་ཡང་འབྱུང་བ་མང་པོ་ཡོད་པ་དེའི་
རེགས་ལས་མ་འདས་པས། གངས་མངས་པར་ཐལ་བའི་སྟོན་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་༼གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྟེ་ཆུལ་༽ལ།

བཟུན་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་སྟེ་ཆུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་
གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྟེ་ཆུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ངེས་
པར་ལྷན་ཅིག་སྟེ་སྟེ། དེ་གཉིས་པན་ཆུན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མདོ་ལས། སེམས་ལས་བྱུང་བ་མེད་པར་ནི། །སེམས་ནི་ནམ་ཡང་མི་འབྱུང་སྟེ། ཉི་
མ་དང་ནི་འོད་ཟེར་བཞིན། །དེས་ན་དེ་དག་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། སྟེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་འདུས་བྱས་སྤྱུ་མཆོན་པའི་མཆོན་ཉིད་བཞི་དང་ལྷན་
ཅིག་འབྱུང་བ་དང་། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པ་དག་ནི་རང་དང་དུས་མཉམ་
པའི་ཐོབ་པ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྟེ། རང་གི་ཐོབ་པ་ཡིན་ན་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དང་
ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྟེ་བས་མ་བྱུང་སྟེ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པ་ལྟ་བུ་ལའང་རང་གི་ཐོབ་པ་

རང་དུས་ན་འདས་པ་སོགས་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུས་གསུམ་པ་ཡི་རྣམ་པ་
གསུམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཇ་ཞེས་པས་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་རྒྱུད་དུ་མ་གཏོགས་
པ་རྣམས་ནི་ཐོབ་པ་དང་ལྟན་ཅིག་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏེ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་རྒྱུད་དུ་
མ་གཏོགས་པ་པལ་ཆེ་བ་ལ་ཐོབ་པ་མེད་པས་སོ། །འགོག་པ་གཉིས་ལ་ནི་ཐོབ་པ་
ཡོད་ཀྱང་དེ་གཉིས་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པས་མ་སྟོས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ།

མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྐྱེ་ཚུལ།

མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ།

སྤྱི་ཆོན་དུ་ངེས་པའི་རབ་དབྱེ།

མ་ངེས་པ་དང་བཅས་པའི་མཚུངས་ལྡན། འབྲ་བ་ལྟ་བུའི་བྱུང་པར། ཐ་དད་ལྟ་
བུའི་གཅིག་པའོ། །

དང་པོ་ལ། བསྟན་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ངེས་ལྟན་
ཅིག །ཅེས་གཤམ་ན་སེམས་འབྱུང་དེ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། སྤྱི་ཆོན་དུ་ངེས་པའི་སེམས་
བྱུང་རྣམ་པ་ལྟ་ཡོད་དེ། སེམས་གྱི་ས་མང་པོ་བ་དང་། ལ་སོགས་པ་དགེ་བའི་ས་མང་
པོ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་པོ་བ་དང་། མི་དགེ་བའི་ས་མང་པོ་བ་དང་།
ཉོན་མོངས་རྒྱུད་དུའི་ས་མང་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་ལ་ལྟ་ལས་དང་པོ་ནི།

༼ སེམས་གྱི་ས་མང་པོ་བ། ༽

སེམས་བྱུང་རྣམ་ལྔ་སྟེ། །ས་མང་ལ་སོགས་ཐ་དད་བྱིར། །ཞེས་བཤད་ན་
སེམས་གྱི་ས་མང་པོ་བ་དེ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། ཚོར་བ་དང་། ཡུལ་ལ་གཡོ་བར་བྱེད་
པའི་སེམས་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། ཡུལ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་བ་དང་། ཡུལ་དབང་
རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་ནས་ཡུལ་ལ་འོངས་སྟོན་པའི་རེག་བ་དང་། ཚོས་རབ་ཏུ་
རྣམ་འབྱེད་གྱི་སྒོ་བྲོས་དང་། དམིགས་པ་མ་བརྗེད་པའི་བྲན་བ་དང་། དམིགས་པ་བྱེ་
བག་པ་ལ་སེམས་གཏོད་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་བ་དང་། དམིགས་པ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་འཛིན་
པའི་མོས་བ་དང་། སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཚོས་ཅན། སེམས་གྱི་ས་མང་
པོ་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཐམས་ཅད་ལ་འཁོར་དུ་འབྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་དགེ་བའི་ས་མང་པོ་བ་ནི།

སེམས་ཉོན་མོངས་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ལས་དང་བར་བྱེད་པའི་དད་
བ་དང་། ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱེད་པའི་བག་ཡོད་དང་། སེམས་ལས་སུ་
རུང་བའི་ཤིན་ཏུ་སྤངས་བ་དང་། སེམས་བྱིང་གོད་གྱི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བར་ལྷན་གྲུབ་
ཏུ་འབྱུང་བའི་བཏང་སྟོམས་དང་། སྤྱིར་བཏང་སྟོམས་ལ། འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས།
ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས། ཚད་མེད་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ལས་འདི་སྤྲ་མཐོ། །དོ་ཆ་ཤེས་
བ་དང་། ཁྲེལ་ཡོད་བ་དང་། ཅ་བ་གཉིས་ནི་འདོད་ཆགས་མེད་བ་དང་ཞེ་སྤང་མེད་བ་
ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ནི་རང་ཡུལ་ལ་རང་སྟོབས་གྱིས་ཆགས་པ་མེད་པའི་སྟོན་དང་། རང་
ཡུལ་ལ་རང་སྟོབས་གྱིས་སྤང་བ་མེད་པའི་རྣམ་པར་ཁྲུགས་པའི་སྟོན་འོ། །གཞན་ལ་
མཐོ་འཆོམ་པའི་རྣམ་པར་མ་ཁྲུགས་པའི་རྣམ་པར་མི་འཆོ་བ་དང་། དགེ་བ་ལ་སེམས་

སྤྱོད་པའི་བཙུན་འགྲུས་ཆོས་ཅན། དགེ་བའི་ས་མང་པོ་བ་ཡིན་ཏེ། རྟག་ཏུ་དགེ་བའི་
སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འབྱུང་གི། གཤམ་གྱི་འཁོར་དུ་མི་འབྱུང་བའི་སེམས་
བྱུང་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་བ་ནི།

མོངས་པ་མ་རིག་པ་དང་བག་ཡོད་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་བག་མེད་དང་། བཙུན་
འགྲུས་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལེ་ལོ་དང་། དད་པའི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མ་དད་པ་དང་།
སེམས་སྒོང་སྒོང་པོར་བྱེད་པའི་སྤྲུགས་པ་དང་། ཕྱིར་འཕྲོ་བའི་རྒྱུ་བ་ཆོས་ཅན། ཉོན་
མོངས་ཆེན་པོའི་ས་བ་ཡིན་ཏེ། རྟག་ཏུ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་ཐམས་ཅད་ལ་
འཁོར་དུ་འབྱུང་གི། གཤམ་གྱི་འཁོར་དུ་མི་འབྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་ཡིན་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་མི་དགེ་བའི་ས་མང་པོ་བ་ནི།

ཁྲེལ་མེད་དང་། རོ་ཆ་མེད་པ་ཆོས་ཅན། མི་དགེ་བའི་ས་མང་པོ་བ་ཡིན་ཏེ།
མི་དགེ་བའི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འབྱུང་གི། གཤམ་གྱི་འཁོར་དུ་མི་འབྱུང་
བའི་སེམས་བྱུང་ཡིན་པའི་བྱིར།

ལྔ་པ་ཉོན་མོངས་རྩུང་དུའི་ས་བ་ནི།

བརྒྱབ་སེམས་དང་གཞོད་སེམས་མ་ཡིན་པའི་ཀྱུན་ནས་མནར་སེམས་པའི་
ཁྲོ་བ་དང་། ཁྲོས་པའི་རྗེས་སུ་ཀྱུན་ནས་མནར་སེམས་མང་དུ་བྱེད་པའི་ཁྲོ་དུ་འཛིན་
པ་དང་། སེམས་བྱང་པོ་མིན་པའི་གྲུ་གྲུར་བྱེད་པའི་གཡོ་དང་ནི། གཤམ་གྱི་སྤྲུན་
ཆོགས་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྤྲུག་དོག་དང་། སྤྲིག་པ་ལ་དམ་དུ་འཛིན་པའི་འཆིག་པ་དང་།

ཉེས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་འཆབ་པ་དང་། ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་སོགས་གཞན་ལ་མི་
གཏོང་ཞིང་གཏོང་བ་དང་འགལ་བའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པའི་སེར་སྒྲ་དང་། ཡོན་ཏན་
མེད་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་བཅོས་ནས་གཞན་འབྲིད་པར་བྱེད་པའི་སྒྲ་
དང་། རྒྱགས་པ་དང་། གཞན་ལ་མཐོ་འཆམ་པའི་རྣམ་འཆེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་
ཚུང་དུའི་ས་བ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བྱ་རིས་ཀྱིས་ཚུང་། མཚུངས་ལྡན་གྲོགས་ཀྱིས་ཚུང་།
འབྲུང་ས་རྟེན་ཀྱིས་ཚུང་བའི་སེམས་བྱུང་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་བྱུབ་སྟེ། སྒྲོམ་སྤང་
ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་བྱུབ་སྟེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཅམ་དང་མཚུངས་ལྡན་
ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་བྱུབ་སྟེ། ཡིད་ཅམ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་༼མ་ངེས་པ་དང་བཅས་པའི་མཚུངས་ལྡན་༽ནི།

སྡེ་ཆན་དུ་ངེས་པ་ལྟ་ཡོད་ན། སྡེ་ཆན་དུ་མ་ངེས་པའི་སེམས་བྱུང་དུ་ཞེ་ན།
སྡེ་ཆན་དུ་མ་ངེས་པའི་སེམས་བྱུང་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སྒྲོམ་དཔོན་དབྱིག་བཤེས་ཀྱིས།
རྟོག་དང་དཔྱོད་དང་འགྲོད་པ་དང་། གཉིད་དང་ཁོང་ཁྱོད་ཆགས་རྣམས་དང་། །ང་རྒྱལ་
ཐེ་ཆོམ་ཞེས་བྱ་བ། །བརྒྱད་ནི་ངེས་པ་མིན་པར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

འོ་ན་སེམས་གང་གི་འཁོར་དུ་མ་ངེས་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་བྱུང་དུ་
འབྲུང་ཞེ་ན། འདོད་པའི་དགེ་བའི་སེམས་ལ་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ནི་ཤུ་རྩ་གཉིས་
འབྲུང་སྟེ། སེམས་ཡིན་པས་སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཟུ། དགེ་བའི་སེམས་ཡིན་པས་
དགེ་བའི་ས་མང་བཟུ། འདོད་སེམས་ཡིན་པས་རྟོག་དཔྱོད་དང་བཅས་པ་འབྲུང་བའི་
བྱིར། འདོད་པའི་སེམས་ལ་ལ་དག་ཏུ་འགྲོད་པ་བསྒྲན་པས་སེམས་བྱུང་ཉེར་གསུམ་
འབྲུང་ངོ་། །མི་དགེ་བའི་སེམས་ནི་མ་འདྲེས་པ་མ་རིག་པ་ཅམ་དང་མཚུངས་ལྡན་

དང་། ལྷ་བ་ཐ་མ་གསུམ་དང་མཚུངས་ལྷན་ལའང་ཉི་ཤུ་འབྱུང་སྟེ། སེམས་གྱི་ས་མང་
བཟུ ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་བ་དུག །མི་དགེ་བའི་ས་བ་གཉིས། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་
འབྱུང་བའི་བྱིར། ལྷ་བ་བསྐྱན་པས་ཉེར་གཅིག་མི་འབྱུང་ངམ་ཞེ་ན། མི་འབྱུང་སྟེ། ལྷ་
བ་ནི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་འདིར་སེམས་གྱི་ས་མང་དུ་བགངས་
ཆར་བའི་བྱིར། འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁོར་རྒྱལ་ཐེ་ཆོས་སྟེ་ཉོན་མོངས་ལྷག་མ་བཞི་
དང་། ཁྱོ་སོགས་བཅུ་དང་། འཁྱོད་པ་དང་ལྷན་པ་ལ་ནི་ཉི་ཤུ་གཅིག་འབྱུང་སྟེ། སྤར་
གྱི་ཉི་ཤུའི་སྟེང་དུ་རང་རང་བསྐྱན་པས་སོ། །

ལྷ་བ་དང་པོ་གཉིས་དང་མཚུངས་ལྷན་གྱི་བསྐྱིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྐྱན་བའི་
སེམས་ལ་བཅོ་བརྒྱད་འབྱུང་སྟེ། སེམས་གྱི་ས་མང་བཟུ ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་བ་
དུག །རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་འབྱུང་བའི་བྱིར། གཞན་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྐྱན་ལ་བཅུ་
གཉིས་དག་ཏུ་འདོད་དེ། སེམས་གྱི་ས་མང་བཟུ རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་འབྱུང་བའི་བྱིར།
གཉིད་ནི་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྐྱན་ཀྱན་ལ་འཁོར་དུ་ཡོད་པ་མི་འགལ་བའི་བྱིར།
གང་ལ་འཁོར་དུ་གཉིད་ཡོད་པ་ལ་དེ་བསྐྱན་ནོ། །རི་ལྷར་ན། གཉིད་བཅས་དགེ་བའི་
སེམས་ལ་ནི། རྟོག་དང་དཔྱོད་དང་བཅས་པའི་བྱིར། །སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཉི་ཤུ་
གསུམ། །ལ་ལ་དག་ཏུ་འཁྱོད་པ་བསྐྱར། །ལྷ་དང་ལྷན་ལ་ཉི་ཤུ་གཅིག །ཉོན་མོངས་
བཞི་དང་ཁྱོ་སོགས་དང་། །འཁྱོད་པ་དང་ནི་ཉི་ཤུ་གཉིས། །བསྐྱིབས་ལ་བཅུ་དགུ་
ལུང་མ་བསྐྱར། །གཞན་ལ་བཅུ་གསུམ་དག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་སྤྱར་རོ། །

འདོད་པ་ན་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས་འཁྱོད་གཉིད་མི་དགེ་བ་རྣམས་བསམ་
གཏན་དང་པོ་དག་ན་མེད་དོ། །དེ་ན་འཁྱོད་པ་མེད་དེ། འཁྱོད་པ་ཡིད་མི་བདེ་དང་

མཚུངས་ལྡན་ཡིན་ལ། དེ་ན་ཡིད་མི་བདེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ན་གཉིད་མེད་དེ། གཉིད་
ནི་སེམས་ནང་དུ་སྤྱད་པ་ཡིན་ལ། བསམ་གཏན་དང་པོར་སེམས་ནང་དུ་སྤྱད་པའི་ཆེ་
ཉིང་འཛིན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ན་མི་དགེ་བ་མེད་དེ། དེ་མ་སྤངས་པར་བསམ་
གཏན་དང་པོར་མི་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར། རྟོག་པའང་བསམ་གཏན་ཁྲད་པར་ཅན་ན་མེད་དེ།
རྟོག་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེའི་གོང་མ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་
ཆད་ན་དཔྱོད་པའང་མེད་དེ། དཔྱོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ནས་སྤངས་པའི་
ཕྱིར། ཡང་ཞེས་པས་དེ་ན་གཡོ་སྤྱོད་ཡང་མེད་པར་བསྟན་ཏེ། གང་ལ་གཙོ་འཁོར་ཡོད་
པ་དེ་ན་གཙོ་བོས་འཁོར་བསྟུ་བའི་ཕྱིར། གཡོ་སྤྱོད་ལ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་
ཡན་ཆད་ན་གཙོ་འཁོར་མེད་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་དང་པོ་མན་ཆད་ན་གཙོ་འཁོར་
ཡོད་དེ། རྒྱལ་རིགས་ཀྱི་འཁོར། བྲམ་ཟེའི་འཁོར། ཁྲིམ་བདག་གི་འཁོར། དགེ་སྦྱོར་
གི་འཁོར། རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་པའི་འཁོར། སུམ་ཙུ་ཙ་གསུམ་པའི་འཁོར། བདུད་ཀྱི་
འཁོར། ཆངས་པའི་འཁོར་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་༼འདྲ་བ་ལྟ་བུའི་ཁྲད་པར་༽ནི།

འཛིག་རྟེན་ན་ངོ་ཆ་མེད་པ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ་ཞེས་གཅིག་ལྟ་བུར་སྐྱེང་ན་དེ་
གཉིས་དོན་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཅེ་ན། དོན་ཐ་དད་དེ། ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་
མ་གྲུས་པ་ནི་ངོ་ཆ་མེད་པ་དང་། ཁྲེལ་མེད་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལ་འཛིགས་པར་མི་ལྟ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟེན་པ་ཁ་ཅིག་། རང་ལ་ལྟོས་ནས་མི་དགེ་བ་ལ་མི་འཛེམ་པ་ནི་ངོ་ཆ་
མེད་པ་དང་། གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་ཉེས་པ་ལ་མི་འཛེམ་པ་ནི་ཁྲེལ་མེད་ཡིན་ལ། དེ་
གཉིས་ལས་བསྐྱོག་པ་ནི་ངོ་ཆ་ཡོད་པ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར།

འདིག་ཉེན་ན་དགའ་བ་དང་གྲུས་པ་ཞེས་གཅིག་པ་ལྟ་བུར་སྦྲེང་ན་དེ་གཉིས་
དོན་གཅིག་གསུམ་ཐ་དད་ཅེ་ན། དོན་ཐ་དད་དེ། དགའ་བ་ནི་དད་པ་དང་། གྲུས་པ་ནི་ད་
ངོ་ཆ་ལེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦྱིར་དགའ་བ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། དེ་མ་ཡིན་པ་
གཉིས་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི་རང་གི་བྱ་དང་ཚུང་མ་ལ་དགའ་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི་
སྟོན་པ་དང་སྒྲུ་མ་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་དགའ་བ་ལྟ་བུའོ། །དགའ་བ་དང་དད་པ་ལ་
གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་དགའ་དད་གཉིས། དེ་རེ་རེ་ལ་སྤྱོད་བཞི་ཡོད་
དེ། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་དགའ་བ་ཡིན་ལ་དད་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་ཆོས་ལ་དམིགས་
པའི་དགའ་བ་ཉོན་མོངས་ཅན་ལྟ་བུ། དད་པ་ཡིན་ལ་དགའ་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་སྤྱུག་ཀྱང་
ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་འགོག་ལམ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་
པ་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ནི་དེ་ལས་གཞན་པ་དག་གོ། །གང་ཟག་ལ་དམིགས་
པའི་དགའ་བ་ཡིན་ལ་དད་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་རང་གི་བྱ་དང་ཚུང་མ་ལ་དགའ་བ་ལྟ་བུ།
དད་པ་ཡིན་ལ་དགའ་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་གཞན་གྱི་མཁན་པོ་ལ་དད་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་
ཡིན་པ་ནི་རང་གི་མཁན་པོ་ལ་དགའ་བ་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་མིན་པ་ནི་གཞན་ལྟ་
བུའོ། །གང་ཟག་ལ་དམིགས་པའི་དགའ་བ་དང་གྲུས་པ་དེ་གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན། འདོད་
པ་དང་གཟུགས་ཁམས་ན་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་མེད་ན་མེད་དེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་གང་
ཟག་རྣམས་མན་ཚུན་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྟོག་པ་ནི་ཅིང་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། དཔྱོད་པ་ནི་ཞིབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ནི་ད་
དོ། །འོ་ན་སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཅིག་ཅར་མི་འབྱུང་བར་ཐལ།
སེམས་གཅིག་ནི་ད་ཅིང་ཞིབ་འགལ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། མར་གསར་པ་ཚུ་

གང་གི་ནང་དུ་བཞག་པ་ལ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་པོ་ག་པའི་ཆེ་ཆུང་གིས་ཉ་ཅང་འབྲུག་
པར་མི་བྱེད་ཉི་མས་ཉ་ཅང་འབྲུག་པར་མི་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། རྟོག་པས་ཉ་ཅང་ཕྱིར་བར་
མི་བྱེད་དཔྱོད་པས་ཉ་ཅང་ཞིབ་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། བརྟགས་
ཤིང་དཔྱད་ནས་སྦྱེ། རྣམ་པར་མ་བརྟགས་རྣམ་པར་མ་དཔྱད་པར་ཆོག་ཏུ་མི་སྦྱ་
བས་ཞེས་འབྲུང་བས། དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་རྫོང་པའི་ཆོག་ཀྱན་ནས་སྦྱོང་བའི་
སློབ་གཉིས་རྟོག་དཔྱོད་ཡིན་ནོ། །

སེམས་ཅམ་པ་ན་རེ། སེམས་པའམ་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་གྱི་དཔྱོད་
པ་ཀྱན་ཏུ་ཆོལ་བར་བྱེད་པ་དང་སོ་སོར་ངེས་པར་བྱེད་པ་གཉིས་རྟོག་དཔྱོད་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན། རྩ་བུ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་གང་སྤྲ་སྤྲུམ་པ་དང་། འདི་སྤྲ་བར་འདུག་
སྤྲུམ་དུ་ངེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་འབྲུང་
བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཡན་ལག་ལྷན་དུ་བཞད་པ་དང་དགལ་ལོ་
ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། དེ་ནི་རྒྱན་ལ་དགོངས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་ལ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
ཟེར་རོ། །ད་རྒྱལ་ནི་སེམས་ཁེངས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། རྒྱག་པ་ནི་རང་གི་ཆོས་ཆེ་
རིང་བ་སོགས་ལ་ཆགས་པའི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པའོ། །

བཞི་པ་ནི། སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུར་སྦྱང་ན་དོན་
གཅིག་གསུམ་ཐ་དད་ཅེ་ན། དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཡང་བྱེ་བྲག་སྦྱ་བ་ལྟར་ན། དགེ་མི་དགེ་འབྱེད་པར་བྱེད་པས་ན་སེམས། དུལ་ཤེས་
པས་ན་ཡིད། དམིགས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་ཟེར་
རོ། །མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། དགེ་མི་དགེ་འབྱེད་བག་ཆགས་སོག་པར་བྱེད་པས་ན་སེམས། རྟེན་

གྲི་ཆ་ནས་ཡིད། བརྟེན་པའི་ཆ་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་ཟེད། སེམས་ཅམ་པ་ཁ་
 ཅིག །སེམས་ནི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཏེ། །རང་འཇིན་པ་ནི་ཡིད་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་ལ་
 སོ་སོར་རྣམ་རིག་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་ཟེར་རོ། །དེར་མ་ཟད་
 སེམས་སེམས་བྱུང་དང་། རྟེན་བཅས་དང་། དམིགས་བཅས་དང་། རྣམ་བཅས་དང་།
 མཚུངས་པར་ལྡན་པའང་དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་པའི་བྲིད། དེ་
 ཡང་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པས་ན་རྟེན་བཅས། ཡུལ་འཇིན་པས་ན་དམིགས་བཅས། གྲེ་
 བྲག་རེ་རེ་ནས་འཇིན་པས་ན་རྣམ་བཅས། མཉམ་པར་འཇིན་པས་ན་མཚུངས་ལྡན་
 ནོ། །མཚུངས་པར་ལྡན་པའང་རྣམ་པ་ལྟ་ཡོད་དེ། རྩམ། རྟེན། དམིགས་པ། རྣམ་པ།
 དུས་མཚུངས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྲིད། །

གཉིས་པ་མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་ཚུལ་ལ།

བསྟན། བཤད། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྐྱེ་ཚུལ་དེ་ལྟར་
 ཡིན་ན། མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། མཚུངས་པར་མི་ལྡན་པའི་འདུ་
 གྲེད་ཆོས་ཅན། བཅུ་བཞི་ཡོད་དེ། ཐོབ་མ་ཐོབ་གཉིས་དང་། སྐལ་མཉམ་དང་འདུ་
 ཤེས་མེད་པ་དང་། སྟོམས་འཇུག་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། སྟོག་དང་མཆན་ཉིད་རྣམས་
 དང་ནི་མིང་གི་ཆོགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྲིད། ཡང་ཞེས་པས། དགེ་
 འདུན་དབྱེན་ནི་མི་འཛོད་པའི། །རང་བཞིན་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཆོས། །ཞེས་པ་ཡང་སྐྱུད་
 པར་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་བདུན། ཐོབ་མ་ཐོབ། སྐལ་མཉམ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་ལ། སྟོམས་
 འཇུག་གཉིས། སྟོག །མཆན་ཉིད། རྫོད་གྲེད་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་༼ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་ལ།༽

དངོས་དང་། དེའི་ཁྱད་ཆོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་ལྡན་པ་ཡི་འདུ་བྱེད་
ནམས། །ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་ཅེས་བཤད་ན། ཐོབ་མ་ཐོབ་དེ་གང་ཞེ་ན། ཐོབ་པ་ནི་ཐོབ་
བྱའི་ཆོས་དེ་གང་ཟག་དེ་ལ་ལྡན་པར་བྱེད་པའི་རྣམས་ཡིན་ནོ། །ཐོབ་པ་ནི་གཉིས་ཏེ།
ཆེད་པ་དང་། ཐོབ་ནས་ལྡན་པའོ། །ཆེད་པ་ལ་ཡང་མ་ཐོབ་པ་ལས་ཆེད་པ་དང་། ཉམས་
ནས་ཆེད་པའོ། །དང་པོ་ནི་ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་དང་པོ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་དེའི་ཐོབ་པ་དང་
ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་ལྟ་བུའོ། །སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་ནི་ཐོབ་ནས་ལྡན་པ་ཡིན་
ནོ། །ཉམས་ནས་ཆེད་པ་ནི་འདོད་པའི་གང་ཟག་གི་ཉན་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་སས་
བཟུས་པའི་དགེ་བ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་དེའི་ཐོབ་པ་དང་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་འབྱུང་བ་ལྟ་
བུའོ། །དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་ནི་ཐོབ་ནས་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་སོ་
སོ་སྐྱེ་བོ་ནམས་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་སྤིང་ཅིའི་ཉོན་མོངས་ཐོབ་ནས་ལྡན་པ་ཡིན་
གྱི་ཆེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མ་ཐོབ་པ་ལས་ཆེད་པ་དང་ཉམས་ནས་ཆེད་པ་གང་ཡང་མ་
ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱ་བཅོམ་པ་ཉམས་ནས་སྤིང་ཅིའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེས་པའི་ཆེ་ཉམས་
པ་ལས་ཆེད་པ་དང་། ཐོབ་ནས་ལྡན་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་དོ། །ཁ་ཅིག་ཐོབ་པ་དང་ལྡན་
པ་དང་ཆེད་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་ལྡན་ལ། །བཙུ་
གསུམ་དག་དང་ལྡན་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ཞེས་ཟེར། མ་ཐོབ་པ་ནི་ཐོབ་
བྱའི་ཆོས་གང་ཟག་དེ་ལ་མི་ལྡན་པར་བྱེད་པའི་རྣམས་སོ། །དེ་ལ་འང་གཉིས་ཏེ། མ་ཆེད་
པ་དང་། མི་ལྡན་པའོ། །དང་པོ་ལ། མ་ཐོབ་པ་ལས་མ་ཆེད་པ་དང་། ཉམས་ནས་མ་ཆེད་
པའོ། །དང་པོ་ནི་མི་སྒྲོབ་ལས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་སྤིང་ཅིའི་ཉོན་མོངས་

པའི་མ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་ལས་ཉམས་པའི་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཆོ། དེའི་མ་
ཐོབ་པ་ལྟ་བུའོ། དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་དང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་ཟག་མེད་གྱི་
ལམ་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོ། དེའི་མ་ཐོབ་པ་ནི་མི་ལྡན་པའོ། ཐོབ་པ་ཇུས་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཅི་ཞེན། གྲེ་བྲག་སྤྲོ་བ་ན་རེ། ཐོབ་པ་ཇུས་སུ་ཡོད་དེ། མདོ་ལས། མི་སྒོ་བ་པའི་
ཆོས་བརྩ་སོ་སོར་བསྐྱེད་ཅིང་ཐོབ་ལ། ཀུན་ཏུ་ལྡན་པས་ན་ཡན་ལག་ལྔ་རྣམ་པར་
སྤངས་པའི་དབྱ་བ་ཅོམ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེན། སྒོ་བ་དཔོན་ན་
རེ། འཁོར་ལོས་སྐྱར་རྒྱལ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲ་བདུན་གྱི་ཐོབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འཁོར་
ལོས་སྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲ་བདུན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུང་། གཞན་ཡང་། ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེས་བྲིས་པས།
ཐོབ་པ་ནི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་ཞེན། འགོག་པ་གཉིས་གྱི་ཐོབ་པ་མེད་
པར་ཐལ། དེ་གཉིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་ཆོས་དེ་དང་ལྡན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་
ཐོབ་པ་ནི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཞེན། སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་ཁས་སྤངས་པ་
དོན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཐོབ་པ་དེ་འཛིག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་
གྱི་ལམ་གྱི་ཐོབ་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་སྐྱེ་འཕགས་སུ་འཛིག་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟ་མིན་ན་འཕགས་པ་མཉམ་བཞག་ལས་ལངས་ནས། འཛིག་རྟེན་པའི་
ཡིད་མཛོན་དུ་མཛད་པའི་ཆོ། ཟག་མེད་གྱི་ལམ་གྱི་ཐོབ་པ་དང་། ཟག་མེད་གྱི་ལམ་
མཛོན་དུ་གྱུར་བ་མེད་པས། འཕགས་པར་མི་འཐད་དོ་ཞེན། སྒྲོན་མེད་དེ། ཟག་མེད་
གྱི་ལམ་གྱི་ཐོབ་པ་མེད་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་པའི་ས་པོན་སྤངས་པའི་སྒྲོ་ནས་འཕགས་

པར་འཛོག་པའི་བྱིར། ཐོབ་པ་ནི་རང་རྒྱུ་དུ་གཏོགས་པའི་ཡིན་གྱིས། གཞན་རྒྱུ་
གི་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་རྒྱུ་གི་ཐོབ་པ་དེ་ལས་གཞན་ལ་འབྱུང་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་པའི་
བྱིར་རོ། །དེ་ཡང་རྒྱུ་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཡིན་གྱི། རྒྱུ་གིས་མ་བསྐྱུས་པའི་འདུས་
བྱས་རྣམས་གི་ཐོབ་པ་མེད་དེ། དེ་ནི་རང་གཞན་གྱི་སྤྱོད་མོང་བ་ཡིན་ལ། ཐོབ་པ་ནི་
གང་དང་ཡང་སྤྱོད་མོང་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཐམས་ཅད་དུ་ངེས་སམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་
འདུས་བྱས་གི་དབང་དུ་བྱས་གྱི། འདུས་མ་བྱས་ལ་མ་ངེས་ཏེ། འགོག་པ་གཉིས་རྒྱུ་
གིས་མ་བསྐྱུས་ཀྱང་། །གཉིས་གི་དགག་བྱ་རྒྱུ་གིས་བསྐྱུས་པས། འགོག་པ་གཉིས་
གི་ཐོབ་པ་ཡོད་ཅིང་དེ་རྒྱུ་གིས་བསྐྱུས་སོ། །མ་ཐོབ་པ་ཡང་རང་རྒྱུ་དུ་གཏོགས་པ་
དང་རྒྱུ་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཡིན་གྱི། གཞན་རྒྱུ་གི་ཐོབ་པ་དང་། རྒྱུ་གིས་མ་
བསྐྱུས་པ་རྣམས་གི་ཐོབ་པ་མེད་དེ། གང་ལ་ཐོབ་པ་མེད་པ་དེ་ལ་མ་ཐོབ་པ་ཡང་མེད་
དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་བྱུང་པའི་མཐའ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐོབ་པའི་བྱུང་ཆོས། མ་ཐོབ་པའི་བྱུང་ཆོས་སོ། །དང་པོ་ནི།
ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དུས་གསུམ་པའི་ཐོབ་པ་ཡང་དུས་རྣམས་པ་གསུམ་སྟེ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་
འདས་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་ཡང་། དེའི་ཐོབ་པ་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟར་བ་གསུམ་ཡོད་པ་
ལྟ་བུ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དགེ་བ་ལ་དེའི་ཐོབ་པ་དགེ་བ་དང་། ལ་སོགས་པ་ཐོབ་བྱའི་
ཆོས་མི་དགེ་བའི་ཐོབ་པ་མི་དགེ་བ་དང་། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཐོབ་པ་ལུང་མ་བསྟན་
ཡིན་ནོ། །ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཁམས་གསུམ་པོ་དེར་གཏོགས་པ་རྣམས་གི་ཐོབ་པ་ཡང་
རང་གི་ཁམས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། འདོད་པའི་ཆེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གི་
རྒྱུ་ལ་འདོད་པའི་ཆོས་གི་ཐོབ་པ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་དེ་འདོད་ཁམས་སུ་གཏོགས། དེའི་

ཀླུ་པ་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཐོབ་པ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་དེ་གཟུགས་ཁམས་སུ་གཏོགས།
གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཐོབ་པ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་དེ་གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་གཏོགས་
པ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཀྱི་གང་ཟག་གི་ཀླུ་པ་ཡང་དེ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ལ་འདོད་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཐོབ་པ་གང་སྐྱེ་ཞེ་ན། འདོད་པའི་སྒྲུལ་
སེམས་ཀྱི་ཐོབ་པ་སྐྱེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཁམས་འོག་མ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་
ཐོབ་པ་སྐྱེ་བ་མེད་ལ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཐོབ་པ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་དེ་གཟུགས་
མེད་ཁམས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན་ནོ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཁམས་སུ་མ་གཏོགས་པ་འགོག་
པ་གཉིས་དང་ལམ་བཤེན་རྣམས་ཡིན་ལ། དེའི་ཐོབ་པ་འདོད་ཁམས་སུ་གཏོགས་པ་
དང་། གཟུགས་སུ་གཏོགས་པ་དང་། གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་གཏོགས་པ་དང་།
ཁམས་སུ་མ་གཏོགས་པ་དང་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། སོ་སོར་བརྟགས་མིན་ཀྱི་འགོག་
པའི་ཐོབ་པ་ནི་ཁམས་གསུམ་དུ་གཏོགས། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གི་ཐོབ་པ་ཟག་
བཅས་ནི་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་སུ་གཏོགས། དེའི་ཐོབ་པ་ཟག་མེད་དང་། ལམ་བཤེན་
ཀྱི་ཐོབ་པ་ཁམས་སུ་མ་གཏོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སློབ་པའི་ཐོབ་པ་སློབ་པ་དང་།
མི་སློབ་པའི་ཐོབ་པ་མི་སློབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་རྟོགས་སྒྲ་བས་ཅ་བར་དངོས་སུ་མ་
གསུངས་སོ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་སློབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་མི་སློབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ནི།
འགོག་པ་གཉིས་དང་ཟག་བཅས་རྣམས་ཡིན་ལ། དེའི་ཐོབ་པ་དེ་ལ་སློབ་པ་དང་མི་
སློབ་པ་དང་སློབ་པ་ཡང་མིན་མི་སློབ་པ་ཡང་མིན་པ་རྣམས་གསུམ་ཡོད་དེ། སློབ་
པའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གི་ཐོབ་པ་སློབ་པ་དང་། མི་སློབ་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་
འགོག་གི་ཐོབ་པ་མི་སློབ་པ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གི་ཐོབ་པ་ཟག་བཅས་

དང་། སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པའི་ཐོབ་པ་དང་། ཟག་བཅས་གྱི་ཐོབ་པ་
 རྣམས་སློབ་པ་ཡང་མིན་མི་སློབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། མཛོད་སྤང་གི་ཐོབ་པ་
 མཛོད་སྤང་དང་། སློམ་སྤང་གི་ཐོབ་པ་སློམ་སྤང་ཡིན་ལ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་སྤང་བྱ་མ་
 ཡིན་པ་འགོག་པ་གཉིས་དང་ལམ་བདེན་ཡིན་ལ། དེའི་ཐོབ་པ་དེ་ལ་སློམ་སྤང་དང་
 སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་སུ་འདོད་དེ། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གི་ཐོབ་པ་ཟག་བཅས་
 དང་། སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པའི་ཐོབ་པ་སློམ་སྤང་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་
 འགོག་གི་ཐོབ་པ་ཟག་མེད་དང་། ལམ་བདེན་གྱི་ཐོབ་པ་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།
 དུས་གསུམ་པ་ཡི་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ངེས་པ་མ་ཞེན། མ་
 བསྐྱེབས་ལ་ལུང་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཐོབ་པ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེའི། སྤྱིར་སྐྱེ་བ་མེད་
 དེ། ལྟོབས་ཚུང་བའི་བྱིར། དེ་མ་བསྐྱེབས་ལུང་མ་བསྟན་ཐམས་ཅད་དུ་ངེས་པ་མ་ཞེ་
 བ། ལྟའི་མིག་དང་། རྣ་བའི་མཛོད་ཤེས་དང་། སྤྱལ་པའི་སེམས་དུས་གསུམ་པ་ཡོད་
 པ་མ་གཏོགས་ཏེ། སྤྱོར་བས་བསྐྱེབ་དགོས་པས་ལྟོབས་དང་ལྟན་པའི་བྱིར།
 གཟུགས་ཁམས་གྱི་བསྐྱེབས་པའི་གཟུགས་གྱི་ཐོབ་པའང་ལྟན་ཅིག་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི།
 སྤྱིར་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རོ་བོ་བེམ་པོ་ཡིན་པས་ལྟན་པ་དང་། ཀུན་སྤོང་ལྟོབས་ཚུང་
 བས་ལྟོབས་ཚུང་བར་བཞག་པའི་བྱིར། འདོད་པ་ན་དགེ་མི་དགའི་གཟུགས་གྱི་སྤར་
 ཐོབ་པ་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། བེམ་པོ་ཡིན་པ་དང་། སེམས་གྱི་རྗེས་འབྲང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།
 གཉིས་པ་ནི། དགེ་ལ་སོགས་གྱི་དགེ་ལ་སོགས། །ཞེས་བཤད་པ་མ་ཐོབ་པ་
 ལའང་ངེས་པ་མ་ཞེན། མ་ཐོབ་པ་ནི་མ་བསྐྱེབས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་གྱི། དགེ་བ་མ་
 ཡིན་ཏེ། དགེ་ཙམ་ཆད་པའི་རྒྱད་ལའང་ཡོད་པའི་བྱིར། ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ཏེ། འདོད་

ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྒྱུད་ལའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཏུས་གསུམ་པ་ཡི་རྣམ་པ་
 གསུམ། །ཞེས་པ་མ་ཐོབ་པ་ལའང་ངེས་སམ་ཞེ་ན། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པ་དང་མ་
 སྐྱེས་པའི་མ་ཐོབ་པ་ཏུས་རྣམ་པ་གསུམ་ག་ཡོད་ཀྱི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ད་ལྟར་བའི་མ་
 ཐོབ་པ་ད་ལྟར་བ་མེད་དེ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཇི་ལྟར་སྟོབས་རྒྱུད་ཡང་དེའི་ཐོབ་པ་དང་
 ལྟན་ཅིག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་གསུམ་ཏུ་གཏོགས་པའི་
 ཆོས་ཀྱི་མ་ཐོབ་པ་དང་། ཇི་མ་མེད་པའི་ཆོས་འགོག་ལམ་གཉིས་ཀྱི་མ་ཐོབ་པའང་
 ཁམས་གསུམ་ཏུ་གཏོགས་ཏེ། འདོད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཆོས་གང་གི་མ་ཐོབ་
 པ་སྐྱེས་ཀྱང་འདོད་པར་གཏོགས། གཟུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཆོས་གང་གི་མ་
 ཐོབ་པ་སྐྱེས་ཀྱང་གཟུགས་སུ་གཏོགས། གཟུགས་མེད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཆོས་
 གང་གི་མ་ཐོབ་པ་སྐྱེས་ཀྱང་གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། ལམ་
 བདེན་གྱི་ཐོབ་པ་ལམ་བདེན་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། ལམ་བདེན་གྱི་མ་ཐོབ་པ་ཡང་ལམ་
 བདེན་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མིན་ཏེ། ལམ་བདེན་གྱི་མ་ཐོབ་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོར་འདོད་ཀྱིས།
 འཕགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་བདེན་གྱི་མ་ཐོབ་པ་དེ་གང་གིས་ཉམས་པར་
 འགྱུར་ཞེ་ན། ལམ་བདེན་དེ་ཐོབ་པ་དང་། ས་གོང་འོག་འཕོས་ནས་ནི་རྣམ་པར་ཉམས་
 པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་དང་། མ་ཐོབ་པའི་མ་ཐོབ་པ་སོགས་ཡོད་དམ་
 ཞེ་ན། ཡོད་དོ། །ཡོད་ན་སྤྱག་མེད་ཏུ་འགྱུར་ཞེ་ན། ཏུས་གཅིག་གི་དབང་ཏུ་བྱས་ནས་
 སྤྱག་མེད་ཏུ་འགྱུར་ཟེར་རམ། ཏུས་ལྔ་ཕྱིའི་དབང་ཏུ་བྱས་ནས་འགྱུར་ཟེར། དང་པོ་
 ལྟར་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་དགེ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྐྱེ་བའི་ཆེ་ན། དེའི་ཐོབ་པ་དེས་ཐོབ་
 བྱའི་ཆོས་དང་། ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་གང་ཟག་དེ་ལ་ལྟན་པར་བྱེད། ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་དེས་

ཐོབ་པ་གང་ཟག་དེ་ལ་ལྷན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། འདོད་དེ། ཆོས་
དགེ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྐྱེ་བའི་ཆེ་ན། དེའི་ཐོབ་པ་དང་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ། དེའི་
སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་གསུམ་པོ་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་ནས། དེའི་ཐོབ་པ་གསུམ་
དང་། ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་གསུམ་སྟེ་བྱག་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ། སྐྱད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་དགུ་པོ་
ཐོབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་ནས། དེའི་ཐོབ་པ་དགུ་དང་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་དགུ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་
བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཐོབ་པ་ནི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དང་མི་ལྷན་ན། མ་ཐོབ་
པའི་མ་ཐོབ་པ་སྐྱེའི་གཞན་མེད་དེ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྷན་མི་ལྷན་གཉིས་སུ་ངེས་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་༼སྐལ་མཉམ་༽ནི།

སྐལ་མཉམ་ཞེས་བཤད་ན། དེ་གང་ཞེ་ན། སྐལ་མཉམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སེམས་
ཅན་རྣམས་སྐྱོད་པ་དང་བསམ་པ་དང་རང་བཞིན་འབྲ་བར་བྱེད་པའི་རྣམས་སོ། །དབྱེ་
ན། བ་དད་དང་། བ་དད་མེན་པ་གཉིས། ཕྱི་མ་ནི་སེམས་ཅན་ཅ་མ་དུ་འབྲ་བར་བྱེད་
པའི་རྣམས་ཞིག་གོ། །སེམས་ཅན་བསམ་ཅད་ལ་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྣམས་རེ་རེ་ཡོད་པས།
རྣམས་བ་དད་ཀྱང་རིགས་གཅིག་པས། བ་དད་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དང་པོ་ནི་ལྷ་
དང་མི་དང་དགེ་ཚུལ་སོགས་ནང་པན་ཚུན་འབྲ་བར་བྱེད་པའི་རྣམས་ཞིག་གོ། །སྐལ་
མཉམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དག་ལ་
སྤྱོད་མ་ཐུན་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་ལས། རྒྱ་ལ་གལ་ཏེ་མི་རྣམས་དང་སྐལ་
བ་མཉམ་པར་སྐྱེས་ན་ཡང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤོབ་དཔོན་ན་རེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་
ས་ལུ་སོགས་ལའང་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྣམས་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་དག་ལ་སྤྱོད་མ་ཐུན་པར་

འདུག་པའི་ཕྱིར། ཀླུ་ལ་གལ་ཏེ་ཞེས་སོགས་ཀྱང་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་ནི་
མིར་སྐྱེས་པའི་འདུ་བྱེད་ཅུང་ལང་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བྱེ་བྲག་པའི་
གཞུང་བཙུགས་པ་ཡིན་ཏེ། གསལ་བ་ལས་ཇུས་ཐང་དང་པའི་སྤྱི་ཁས་སྦྱངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུང་ངོ། །

གསུམ་པ་༽ འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་༽ནི།

འདུ་ཤེས་མེད་སྟོམས་འདུག །ཅེས་བཤད་ན། འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་དེ་རི་ལྟ་
བྱ་ཞེ་ན། འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་
སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་འགོག་པར་བྱེད་པའི་ཇུས་ཤིག་གོ། ཡུན་རི་སྤིང་
ཅིག་ཏུ་འགོག་ཅེ་ན། གདགས་པར། བསྐྱལ་པ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུར་བར་དུ་འོ། །ཐམས་
ཅད་དུ་ངེས་སམ་ཞེ་ན། མ་ངེས་ཏེ། སྤྱི་མི་སྟོན་མ་གཏོགས་པ་དུས་མ་ཡིན་པར་འཆི་
བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུད་ལ་སེམས་གཏན་ནས་མེད་དམ་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། སྐྱེ་བ་
དང་། འཆི་བའི་ཆེ་སེམས་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུང་། འདུ་ཤེས་མེད་
པ་བ་དེ་བྱུང་བ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་
འདུག་བསྟོམས་པའི་རྣམ་སྤྲིན་ཡིན་ཏེ། དེ་བསྟོམས་པ་ལས་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་
སེམས་ཅན་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་དེ་གང་ན་གནས་ཞེ་ན། འབྲས་བུ་ཆེ་བའི་
ཚྭ་གས་གཅིག་ན་གནས་ཀྱི་གནས་གཞན་མེད་དེ། དཔེར་ན་ཆངས་པ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་
ཆངས་པ་མདུན་ན་འདོན་ལས་གནས་གཞན་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །འདུ་ཤེས་མེད་པའི་
སེམས་ཅན་དེ་ཕྱི་མ་ལ་གང་དུ་སྐྱེ་ཞེ་ན། དེ་ཕྱི་མ་ལ་འདོད་པར་སྐྱེ་སྟེ། དེ་ཆེ་སྤྲ་མར་
འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འདུག་བསྟོམས་པའི་རྣམ་པ་ཟད་ཅིང་། ཆེ་འདིར་སེམས་

མེད་པས་ལས་གསར་དུ་མ་བསགས་པའི་བྱིར། བྱི་མ་ལ་འདོད་པར་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། དེའི་རྒྱད་ལ་བྱི་མ་ལ་འདོད་པར་སྐྱེ་བའི་ལན་གངས་གཞན་ལ་སྤོང་
འགྱུར་གྱི་ལས་ཡོད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། བྱང་སྐྱ་མི་སྟན་པ་དེ་བྱི་མ་ལ་འདོད་པར་སྐྱེ་
བ་བཞིན་ནོ། །

བཞི་པ་། སྟོམས་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་ལ།

འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་བཤད། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་བཤད།
དེ་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་ཐུན་མོང་དུ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་དེ་བཞིན་དུ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་
འཇུག་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ཡང་། སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས་མ་ལངས་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་
སེམས་བྱང་འགོག་པར་བྱེད་པའི་རྣམས་སོ། །དེ་ས་གང་གིས་བསྐྱུས་ཞེ་ན། བསམ་
གཏན་གྱི་ཐ་མ་བཞི་པར་གཏོགས་ཏེ། འདི་བསྟོམས་པས་བསམ་གཏན་བཞི་པར་སྐྱེ་
བའི་བྱིར། ཡིད་བྱེད་དམ་ཀུན་སྤོང་ངེ་ལྟ་བུས་སྟོམས་པར་འཇུག་ཅེ་ན། འཁོར་བ་
ལས་ཡིད་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཐར་པ་འདོད་པས་ཡིན་ཏེ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་ལ་ཐར་པ་
དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་ལ་ཐར་ལམ་དུ་འདུ་ཤེས་ནས་སྟོམས་པར་
འཇུག་པའི་བྱིར། དགེ་མ་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཀུན་སྤོང་གི་སྟོན་ས་
དགེ་བ་ཡིན་ཏེ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་ལ་ཐར་ལམ་དུ་འདུ་ཤེས་པའི་
བྱིར། སྤོང་འགྱུར་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྐྱེས་ནས་སྤོང་འགྱུར་ཡིན་ཏེ།
འདི་བསྟོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱི་མ་ལ་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དུ་སྐྱེ་བའི་
བྱིར། དཔེར་ན། བྱང་སྐྱ་མི་སྟན་པ་བྱི་མ་ལ་འདོད་ལྟར་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་བཞིན། གང་

ཐག་གང་གི་ཡིན་ཞེ་ན། སོ་སྤྱི་ལོ་སྟོམས་འཇུག་ཡིན་གྱི་འཕགས་པའི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་
བསྟོམས་པ་ལས་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་གང་ཞིག །འཕགས་པས་
དེ་ནམ་པར་ལྷུང་བ་ངན་སོང་གི་གནས་ལྟ་བུར་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པའི་
རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྐྱུས་གྱི་དགེ་བ་སྐྱེས་པའི་ཆེ། དེའི་ཐོབ་པ་
དུས་གསུམ་པ་ཡོད་པ་ལྟར། འདིའི་ཐོབ་པ་དུས་གསུམ་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། འདིའི་
དུས་གཅིག་པའི་ཐོབ་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། ལྷ་ཕྱིར་འབྱུང་བ་མེད་དེ། སེམས་མེད་ཡིན་
པ་དང་། མངོན་པར་བཅོན་པ་དང་བཅས་ཏེ་བསྐྱབ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཅེས་པའང་འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་དེ་
བཞིན་དུ། མཚུངས་ལྡན་འགོག་བྱེད་གྱི་ཇུས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཡིད་བྱེད་རི་ལྟ་བུས་
སྟོམས་པར་འཇུག་ཅེ་ན། ཆོ་འདི་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་དོན་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་
ནོ། །ས་གང་གིས་བསྐྱུས་ཞེ་ན། སྲིད་ཅེར་སྐྱེས་པའི་སས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་
བསྟོམས་པས་སྲིད་ཅེར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་སྤྲ་བ་སྲིད་ཅེའི་
སེམས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཆེས་སྤྲ་བར་བྱས་པའི་འཇུག་ཐོགས་སུ་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་
པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཀུན་སྲོང་གི་སྟོ་
ནས་དགེ་བ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་ཆེད་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་
པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་འགྱུར་གསུམ་པོ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྐྱེས་ནས་ཁྱོད་འགྱུར་དང་། ལན་
གངས་གཞན་གཉིས་སུ་ཁྱོད་འགྱུར་དང་། ནམ་སྤེན་ཁྱོད་བར་མ་ངེས་པ་གསུམ་ཡོད་
དེ། དེམ་པ་བཞིན་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་སྟོམ་པའི་ཆེ་དེའི་ཕྱི་མ་ལ་སྲིད་ཅེར་སྐྱེ་
བ་དང་། དེ་སྟོམ་པའི་ཆེ་ཕྱི་མ་དེའི་ཡང་ཕྱི་མ་པན་ཆད་ལ་དེར་སྐྱེ་བ་དང་། ཆོ་འདི་ལ་

ལྷ་རྒྱལ་ལས་འདུལ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། སྐྱེ་འཕགས་གང་གི་ཡིན་ཞེ་ན། འཕགས་
 པའི་ཡིན་གྱི་སོ་སྐྱེའི་མ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་སྟོབས་གྱིས་
 འཛོལ་དགོས་པའི་བྱིར། གང་གིས་འཛོལ་ཅེ་ན། སྐྱོར་བས་འཛོལ་གྱི་འདོད་ཆགས་
 དང་བྲལ་བས་འཛོལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་མེད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་གང་ཞིག། ལྷ་རྒྱལ་
 འཁོར་བར་འདྲིས་མ་སྐྱོང་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར། འོན་ཀྱང་ཐུབ་པའི་འགོག་པའི་
 སྟོམས་འཇུག་དེ་བྱང་ཚུབ་ཟད་བ་ཤེས་བ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱིས། སྐྱོར་བས་
 ཐོབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐུབ་པ་ལ་སྐྱོར་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་
 མངའ་བའི་བྱིར། དེ་ལ་ཁ་ཆེད་ཀྱུབ་ཕྱོགས་ན་གནས་པའི་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་ཁ་ཅིག་ན་རེ།
 གནས་བརྟན་ཉི་མུངས་གྱི་ལུགས་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
 དང་པོར་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་བསྐྱེད་ནས་ཟད་བ་ཤེས་བ་བསྐྱེད་པར་མཛད་
 རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས། སྲིད་ཅེད་སེམས་ཐོབ་པའི་བྱང་ཚུབ་
 སེམས་དཔའ་དེས། དང་པོར་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་
 མཐོང་ལམ་བསྐྱེད། དེ་ནས་སྲིད་ཅེད་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་ནས་འགོགས་པ་ལ་
 སྟོམས་པར་ཁྱགས། དེ་ལས་ལངས་ནས་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་
 བརྟེན་ནས་ཟད་བ་ཤེས་བ་བསྐྱེད་པར་མཛད་དོ་ཞེ་ན། བྱང་སེམས་དེ་སངས་མ་རྒྱས་
 པའི་དང་པོར་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་མངོན་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་
 ཟག་པ་མེད་པའི་ལམ་སྐྱད་ཅིག་མ་སྐྱུ་ཅུ་ཙ་བཞི་བར་མ་ཆད་དུ་བསྐྱེད་ནས། བྱང་
 ཚུབ་ཟད་བ་ཤེས་པ་ཐོབ་པའི་བྱིར། སྐྱད་ཅིག་མ་སྐྱུ་ཅུ་ཙ་བཞི་གང་ཞེ་ན། བདེན་པ་
 མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་བྱལ། སྲིད་ཅེད་ཉོན་མོངས་སྐྱོང་བར་བྱེད་པའི་

བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ། རྣམ་གྲོལ་ལམ་དགུ་ལོ། ཁོ་ན་རེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་བར་མ་
 ཆད་དུ་བསྐྱེད་པ་ཉགས་མ་གྱུ་བ་སྟེ། བར་དུ་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་བར་ཞུགས་པའི་
 ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་བྱང་སེམས་དེ་བསམ་པ་མི་བརྟན་པ་ལྡང་བ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ།
 དེས་བྱང་རྩལ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་ལས་ལྡང་བར་མི་བྱའོ་སྟམས་དུ་
 དགོངས་པ་གང་ཞིག །བར་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 མི་རུས་ཏེ། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཡང་དག་པར་བསགས་པས་དམ་
 བཅའ་བརྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཉི་འོག་པ་ན་རེ། བྱང་སེམས་དེ་བསམ་པ་ལྡང་
 བ་ཅན་མ་ཡིན་མོད། དེས་བྱང་རྩལ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་ལས་ལྡང་
 བར་མི་བྱའོ་སྟམས་དུ་དགོངས་པ་མིན་གྱི། བྱང་རྩལ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་སྦྱིལ་གྱང་
 བཤེགས་པར་མི་བྱའོ་སྟམས་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟན་ཐོག་གཅིག་ལ་དོན་ཐམས་
 ཅད་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།

གསུམ་པ་ནི། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་དེ་གང་གི་རྟེན་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་ཅེ་
 བ། གཉིས་ཀ་འདོད་པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་གྱི། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་
 འཇུག་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བསམ་གཏན་བཞི་
 པའི་སས་བསྐྱུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་
 མངོན་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་གཟུགས་མེད་ལ་མཚུངས་
 ལྡན་ཐམས་ཅད་བཀག་ན། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་འབའ་ཞིག་གིས་གནས་པར་མི་རུས་
 པས། དེ་མ་ཐག་སྤྱང་ན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་བའི་སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དེ་
 གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་དང་ཐོར་མའི་ནང་དུ་

སྐྱེད་དེ། མི་དེ་ཚོར་འདུ་རགས་པས་སྐྱོ་བ་སྐྱེ་སྒྲིབ་ཆོ་གསལ་བའི་ཕྱིར། ཕྱིས་ནི་
གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་སྐྱེད་པ་ཡོད་དོ། །འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་དེ་དང་ཐོར་
གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །འདི་ཚོར་འདུ་རགས་པ་ཞི་བའི་ཕྱིར་དུ་མ་
ཡིན་གྱི། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་ལ་ཐར་ལམ་དུ་འདུ་ཤེས་ནས་འཇུག་
པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་༼སྟོག་༽ནི།

སྟོག་དང་ཞེས་བ་ཤད་ན། སྟོག་དེ་གང་ཞེ་ན། སྟོག་ནི་ཆེ་ཡིན་ཏེ། གང་གས་
པའི་བསྟན་བཅོས་ལས། སྟོག་གང་ཞེ་ན། ཁམས་གསུམ་པའི་ཆེ་འོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཆེ་གང་ཞེ་ན། ཆེ་ནི་བྱོད་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་
ཡང་འདོད་པ་དང་གཟུགས་སུ་བྱོད་དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ཡིན་ལ། གཟུགས་
མེད་ཁམས་སུ་ནི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནའི་རྟེན་ཡིན་ནོ། །ཆེ་འི་རྟེན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བྱོད་དང་
རྣམ་ཤེས་སོ། །མདོ་སྡེ་བ་ན་རེ། ཆེ་དང་བྱོད་དང་རྣམ་ཤེས་ལྟོག་པ་མེད་པར་ཐལ།
པན་ཚུན་རྟེན་ཡིན་པས་ཆེ་མ་ལོག་པར་བྱོད་དང་རྣམ་ཤེས་མི་ལྟོག་ །དེ་གཉིས་མ་
ལོག་པར་ཆེ་མི་ལྟོག་པའི་ཕྱིར་ཟེར། བྱེ་བྲག་སྐྱ་བས་སྐྱོན་དེ་སྤང་བར་འདོད་ནས།
བྱོད་དང་རྣམ་ཤེས་ཆེ་འི་རྟེན་མ་ཡིན་གྱི། སྐྱོན་གྱི་ལས་ཆེ་འི་རྟེན་ཡིན་ཏེ། སྐྱོན་གྱི་
ལས་ཀྱིས་ངེ་ལྟར་འཕངས་པ་ལྟར་ཆེ་གནས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ལས་དེ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་
རྟེན་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་རྣམ་ཤེས་དེ་རྣམ་སྐྱོན་
དུ་འགྱུར་བ་ལས། རྣམ་ཤེས་ལ་དགེ་མི་དགེ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཆེ་ཟད་པ་ཁོ་
ནས་འཆིའམ་ཞེ་ན། འདི་ལ་སྐྱ་བཞི་ཡོད་དེ། ཆེ་ཟད་ལ་བསོད་ནམས་མ་ཟད་པར་

འཆི་བ་ནི། ཆོ་རྒྱལ་པར་སློན་པའི་ལས་ཟད། འོངས་སྤྱོད་རྒྱལ་པར་སློན་པར་འགྱུར་
བའི་ལས་མ་ཟད་པ་ལྟ་བུའོ། ཆོ་མ་ཟད་ལ་བསོད་ནམས་ཟད་ནས་འཆི་བ་ནི། ཆོ་རྒྱལ་
སློན་གྱི་ལས་མ་ཟད་པར་འོངས་སྤྱོད་རྒྱལ་སློན་གྱི་ལས་ཟད་ནས་འཆི་བ་ལྟ་
བུའོ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། ཆོ་དང་བསོད་ནམས་རྒྱལ་སློན་གྱི་ལས་གཉིས་ཀ་ཟད་
ནས་འཆི་བ་ལྟ་བུའོ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ནི། ཆོ་རྒྱལ་པར་སློན་པར་འགྱུར་བའི་
ལས་དང་། འོངས་སྤྱོད་རྒྱལ་པར་སློན་པར་འགྱུར་བའི་ལས་གཉིས་ཀ་མ་ཟད་པར་
དུས་མ་ཡིན་པར་འཆི་བ་ལྟ་བུའོ། །

དུག་པ་ཁྲ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་

མཆན་ཉིད་དག་ནི། རྒྱུ་བ་དང་རྒྱ་བ་དང་གནས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཉིད་དོ། །དེ་
ཡང་ཆོས་དེ་འདུས་བྱས་སུ་མཆོན་པས་ན་མཆན་ཉིད། རྒྱུ་བ་ནི་རྒྱུ་བར་བྱེད་པ་དང་།
རྒྱ་བ་ནི་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་དང་། གནས་པ་ནི་གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། མི་རྟག་པ་ནི་
འཇིག་པར་བྱེད་པའོ། །མཆན་ཉིད་བཞི་ཡོད་ན། མདོ་ལས། གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་
འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདུས་བྱས་རྒྱུ་བར་ཡང་མདོན། འཇིག་པར་ཡང་
མདོན། གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་ཡང་མདོན། ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་
ཡིན་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པ་ན་རེ། སེམས་ཅན་རྒྱལ་པར་འཁོར་བ་ལ་སྤྱོད་པ་བསྐྱེད་པའི་
བྱིར་དུ། གནས་པ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། གནས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་
ཟེར། ཁ་ཅིག གནས་པ་ཡང་བསྟན་ཏེ། གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་མདོན་
ཞེས་གནས་པ་གཞན་འགྱུར་དང་སྤྱེལ་ནས་བསྟན་ཏོ། །དེ་དེ་དང་སྤྱེལ་ནས་བསྟན་པ་
ལ་དགོས་པ་གང་ཡོད་ཅེ་ན། ཡོད་དེ། གནས་པ་ཆགས་པའི་གཞི་ཡིན་ལ། དེ་ལ་

ཆགས་པ་མེད་པ་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་
འདུས་བྱས་ཡིན་པས་སྐྱེ་བ་སོགས་གཞན་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་
སོགས་དེ་དག་ལ་ཡང་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་
སོགས་ཀྱང་འདུས་བྱས་ཡིན་པས་སྐྱེ་བ་སོགས་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུ་ཐུག་མེད་
དུ་འགྱུར་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། བྱམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྐྱེ་བའི་ཆེ་ན། སྐྱེ་བ་དེ་ཆོས་བརྒྱད་
དང་། སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་དེ་ཆོས་གཅིག་ལ་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ན། བྱམ་པ་ལྟ་
བུ་ཞིག་སྐྱེ་བའི་ཆེ་ན། རང་དང་སྐྱེ་སོགས་བཞི་དང་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་སོགས་བཞི་སྟེ་
དགུ་ལྟ་བུ་ཅིག་སྐྱེ་ལ། དེའི་ཆེ་སྐྱེ་བ་དེས་རང་མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་བརྒྱད་སྐྱེད་ལ།
སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་དེས་སྐྱེ་བ་གཅིག་བྱ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྟེ་བ་ན་རེ། བྱེ་བྲག་སྐྱ་བས་
ཀུན་བརྟགས་པའི་སྐྱེ་སོགས་འདི་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་མདོན་རྗེས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་བྱུང། ལུང་
ལས་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་ན་རེ། ལུང་ལས་མ་གསུངས་པའི་
སྐྱོན་མེད་དེ། གསུམ་སོ་འདི་དག་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆོཙ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདུས་བྱས་
སྐྱེ་བར་ཡང་མདོན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།

མདོ་སྟེ་བ་ན་རེ། དེ་ནི་བྱིས་པ་རྣམས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་བདག་དང་བདག་
གི་བར་མདོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་པས། མདོན་ཞེན་དེ་བརྒྱུག་པའི་ཕྱིར་དུ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་
རྒྱུ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེ་བ་སོགས་གསུངས་ཀྱི། སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་དབང་
དུ་བྱས་ནས་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་སྐྱེ་བ་སོགས་རྗེ་ལྟར་
ཡོད་ཅེ་ན། ཡོད་དེ། རྒྱུ་ཀྱི་དང་པོ་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱུ་ཀྱི་རྗེས་སུ་མ་སྐྱུན་པར་འཇུག་
པ་གནས་པ་དང་། རྒྱུ་ལྔ་ཕྱིའི་བྱེ་བྲག་ཁྱ་བ་དང་། རྒྱུ་ལྔོག་པོ་འདིག་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །སྐྱེ་བ་མ་འོངས་པས་ཆོས་དེ་སྐྱེད་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་
སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱེ་བས་བསྐྱེད་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་སྐྱེད་བ་མ་
ཡིན་ཏེ། རྒྱ་དང་རྒྱུན་དག་མེད་པར་ནི་སྐྱེད་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ །རྫོད་བྱེད་བཤད་པ་།ཞེ་ན།

མིང་གི་ཆོག་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཞེས་བཤད་ན། དེ་གང་ཞེ་ན། མིང་གི་
ཆོག་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ནི། མིང་དང་རག་དང་ཡི་གེའི་ཆོག་མཁའ་སོ། །དེ་དག་གི་རོ་བོ་གང་
ཞེ་ན། མིང་ནི་དོན་གྱི་རོ་བོ་ཅམ་སྟོན་པའི་སྒྲ། དཔེར་ན། བྱམས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རག་
དང་ཆོག་དོན་གཅིག་པས་ཆོག་ནི། དོན་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་སྒྲ། དཔེར་ན། གྲེ་མ་
འདུས་བྲས་རྣམས་མི་རྟག་ །ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཡི་གེའི་རོ་བོ་ནི། མིང་ཆོག་གཉིས་ཀྱི་
གདགས་གཞིར་བྱུང་པའི་སྐད་ཀྱི་གདངས། དཔེར་ན། ཀ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཆོག་མཁའ་
ནི་དུ་མའི་དོན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། མིང་ཆོག་ཡི་གེའི་ཆོག་མཁའ་ཁམས་གསུམ་པོ་གང་དུ་གཏོགས།
སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་མི་སྟོན་གང་། བྱང་བ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གང་། དགེ་མི་དགེ་
ལུང་མ་བསྟན་གང་ཞེ་ན། གསུམ་པོ་དེ་འདོད་པ་དང་གཟུགས་ཁམས་སུ་གཏོགས་ཀྱི།
གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་མེད་དེ། དེ་ན་སྒྲ་མེད་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་
ཏེ། རྒྱུད་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱང་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷུ་མ་མཉམ་ལས་
བྱང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་སྤྲིན་ལས་བྱང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདོད་དགྲུང་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར། རྒྱས་བྱང་མིན་ཏེ། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་བསྐྱེབས་ལུང་མ་བསྟན་
ཡིན་གྱིས། དགེ་བ་མིན་ཏེ། དགེ་ཙམ་ཆད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྒྱུད་ལའང་ཡོད་པའི་བྱིར།
དེ་བཞིན་དུ་སྐལ་མཉམ་རྒྱུ་མ་བྱུན་ལས་བྱུང་བ་དང་། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་དང་། མ་
བསྐྱེབས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པར་སྟོན་པའང་ཡིན་ཏེ། རྣམ་སྟོན་སྟེས་གྱི་
མིག་སོགས་འབྲ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་དེ་རྣམ་སྟོན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདི་ཁམས་གསུམ་
དུ་གཏོགས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་དུ་འབྲ་བར་བྱེད་པའི་
རྣམ་སམ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྣམ་དེ་ལོད་པའི་བྱིར། ཐོབ་པ་ཡང་རྒྱུ་མ་བྱུན་ལས་
བྱུང་བ་དང་། རྣམ་སྟོན་ལས་བྱུང་བ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །བྱི་མ་དེ་ཡིན་
ཏེ། རྣམ་སྟོན་སྟེས་གྱི་མིག་སོགས་གྱི་ཐོབ་པ་དེ་རྣམ་སྟོན་ཡིན་པའི་བྱིར། མཆན་ཉིད་
རྣམས་ཀྱང་རྒྱུ་མ་བྱུན་ལས་བྱུང་བ་དང་། རྣམ་སྟོན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །སྟོམས་
འབྲུག་གཉིས་དང་། མི་ལྡན་པ་མ་ཐོབ་པ་དག་རྒྱུ་མ་བྱུན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། རྣམ་
སྟོན་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོམས་འབྲུག་གཉིས་དག་བར་ངེས་ཤིང་། མི་ལྡན་པ་
དེ་ཞར་བྱུང་ཡིན་གྱི་སྟོ་སྟོན་དུ་བཏང་བའི་ལས་གྱིས་མ་བྱས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཞར་ལ་རྒྱུ་རྒྱེན་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་ལ།

རྒྱུ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་དང་། རྒྱེན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ།

རྒྱུ་བཤད་པ།

འབྲས་བྱ་བཤད་པ། དེ་གཉིས་གྱི་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ།
བསྟན། བཤད། དོན་བསྟུ་བ་གསུམ། དང་པོ་ནི། རྒྱུ་དང་རྒྱེན་དག་མེད་པར་ནི། ཞེས་
བཤད་ན། རྒྱུ་དེ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། རྒྱུ་ནི་རྣམ་པ་བྱུག་ཏུ་འདོད་དེ། བྱེད་རྒྱུ་དང་། ལྷན་

ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དང་། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་། མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་རྒྱ་དང་།
ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་དང་། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་རྒྱ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བྱག་ལས་དང་པོ་༼ བྱེད་རྒྱ ༽ཞི།

བྱེད་རྒྱ་ལྡན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་། །ཞེས་བཤད་ན། བྱེད་རྒྱ་དེ་གང་ཞེ་ན།
ཆོས་གཅིག་སྐྱེ་བའི་ཆེ་ན་རང་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་
གོགས་མི་བྱེད་པའི་ངོ་བོར་གནས་པས། བྱེད་རྒྱའི་རྒྱར་འཛིག་སྟེ། དཔེར་ན། ཀླུ་པ་
པོས་འཆེ་བར་མ་བྱས་པ་ལ་རྒྱལ་པོས་བདག་བདེ་བར་བྱས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་
བཞིན་ནོ། །ཁོ་ན་རེ། ཆོས་གཅིག་སྐྱེ་བའི་ཆེ་རང་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཆོས་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་གོགས་མི་བྱེད་པའི་ངོ་བོར་གནས་པ་མི་འཐད་དེ། མཐོང་སྤང་གིས་
མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་གོགས་བྱེད། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱིས་ཉིན་མོ་སྐར་འཛིན་ཤེས་པ་
སྐྱེ་བ་ལ་གོགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། སྐྱེ་བ་ནི་རྒྱ་ཆོགས་པའི་དེ་མ་
ཐག་ཏུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གང་གིས་ཀྱང་གོགས་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། བྱེད་
རྒྱ་ཐམས་ཅད་རུས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ལ་དམིགས་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
སྟེ། དེ་ལས་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སོགས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སྐྱེ་བ་ལ་གོགས་བྱེད་
རུས་པས་གོགས་མ་བྱས་པ་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་མོད། སྐྱེ་བ་ལ་གོགས་བྱེད་མི་རུས་པས་
གོགས་མ་བྱས་པ་བྱེད་རྒྱར་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། སྐྱེ་བ་ལ་གོགས་མི་བྱེད་
པར་གནས་པ་ཙམ་གྱི་སྟོན་པ་བྱེད་རྒྱར་བཞག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཞོད་པ་བྱེད་
མི་རུས་པའི་རྒྱལ་པོས་གཞོད་པ་མ་བྱས་པ་ལ། བདག་རྒྱལ་པོས་བདེ་བར་བྱས་སོ་
ཞེས་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱལ་ལ།

མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞིའོ། །དང་པོ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱལ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། གང་པན་ཚུན་འབྲས་བྱར་གྱུར་བའི་སྒོ་ནས་པན་འདོགས་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྦྱིར་བསྟན་པ། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་བྱེད་ཐུག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱལ་ལ་དེའི་དཔེ་གང་ཞེ་ན། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་འབྱུང་བ་བཞི་བཞིན་དང་། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་དང་སེམས་བཞིན་དང་། མཚན་ཉིད་སྦྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་མཚན་གཞི་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་དང་ཞེས་བཤད་ན། དེ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ལས་བྱུང་བ་དང་། བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་པ་གཉིས་དང་། སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། སེམས་བྱུང་དང་སྒོ་ནས་པ་གཉིས་པོ་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་སྦྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་ཡིན་ཏེ། སེམས་དང་དུས་སྦྱེ་འགག་གནས་གསུམ་གཅིག་པ་དང་། དེར་མི་གཅིག་ཀྱང་དུས་ཅམ་དུ་གཅིག་པ་དང་། སྦྱེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་དང་བདག་པོའི་འབྲས་བྱར་གཅིག་པ་དང་། སོགས་པ་ནམ་སྟོན་དང་། རྒྱ་མཐུན་ཀྱི་འབྲས་བྱར་གཅིག་པ་དང་། སེམས་དང་ངོ་བོ་དགེ་བ་དང་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གང་རུ་དུ་གཅིག་པས་སོ། །སེམས་གང་གིས་ཆོས་དུའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སེམས་ཀྱི་ནང་ནས་འཁོར་ཉུང་བ་མ་བསྐྱེད་པས་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་ཆོས་ལྡན་བཟུང་བྱེད་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཟུ། དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་སྦྱེ་སོགས་བཞི་བཟུ། རང་གི་ཅ་བའི་མཚན་ཉིད་བཞི། རྗེས་མཐུན་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཞིའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་བྱེད་

པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་ཉི་པ་དང་། སེམས་ཉིད་སྟོབས་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར།
ཚུར་རྗེས་མ་ཐུན་བཞི་མ་གཏོགས་པ་ལྔ་བཅུ་ཅ་བཞི་སྟེ་ལྷན་ཅིག་གིས་སྟོན་གྱིན་གྱིད་ལ།
བཞི་པོ་དེ་མ་གཏོགས་ཏེ། སེམས་ལས་སྟོབས་ཚུང་བའི་ཕྱིར། ཉི་ལོག་པ་ན་རེ།
སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ་འཛིན་ཉིད་བཞི་བཅུ་པོ་དེས་ཀྱང་ཚུར་ལྷན་ཅིག་གིས་སྟོན་གྱིན་
མི་གྱེད་དེ། སྟོབས་ཚུང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། རབ་ཏུ་གྱེད་པ་ལས། འཛིག་ལྟ་
དང་མ་ཚུངས་ལྷན་གྱི་སེམས་བྱུང་གི་སྟེ་སོགས་འཛིག་ལྟའི་རྒྱ་དང་རྒྱ་མ་ཐུན་དུ་
བཞག་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར།

གསུམ་པ་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ནི།

འབྲས་བུ་དང་རིགས་འབྲ་བའོ། །རིགས་འབྲ་བའི་དོན་ཡང་དགེ་བ་ཟག་
བཅས་དང་། ཟག་མེད་འདུས་བྱས་རྣམས་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་རྣམས་དང་། མ་
བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་རྣམས་སོ། །དེས་ན་ཕྱང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་སྐལ་མཉམ་གྱི་
རྒྱ་ལོ། །རིགས་འབྲ་བ་ཐམས་ཅད་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ནམ་ཞེས། སྤང་བྱ་རིས་
ལྟའི་ནང་ནས་རང་དང་རིགས་གཅིག་པ་རྣམས་ཡིན་གྱི། རིགས་མི་གཅིག་མ་ཡིན་
ཏེ། དཔེར་ན། སྤྱག་བསྐྱེད་མཐོང་སྤང་སྤྱག་བསྐྱེད་མཐོང་སྤང་གི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་
ཡིན་ཡང་། ཀུན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་གི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རང་དང་
ས་གཅིག་པ་ཐམས་ཅད་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་གྱི། ས་མི་གཅིག་པའི་མ་ཡིན་ཏེ།
འདོད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་མཐོང་སྤང་དེ་འདོད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་མཐོང་སྤང་གི་སྐལ་
མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཡང་། གཟུགས་ཀྱི་སྤྱགས་སྤྱལ་མཐོང་སྤང་གི་དེ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་
ནོ། །ས་གཅིག་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ནམ་ཞེས། སྤང་སྟེས་པ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་

སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་གྱི། མ་འོངས་པ་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་འོངས་པ་
ལ་གོ་རིམ་ས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདས་པ་དེ་ད་ལྟར་བ་དང་། མ་འོངས་པའི་དེ་
ཡིན། ད་ལྟར་བ་དེ་མ་འོངས་པའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །ས་གཅིག་པ་དེ་སྐལ་
མཉམ་ཐམས་ཅད་ལ་ངེས་སམ་ཞེ་ན། ཟག་བཅས་ལ་ངེས་ཀྱི་ཟག་མེད་ས་དགའི་
ལམ་ནི། སན་ཚུན་དུ་མཉམ་པ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྐལ་བ་མཉམ་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན། དད་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་ལམ་དེ། དད་པའི་རྗེས་འབྲང་ནས་མི་གཡོ་བའི་
ཆོས་ཅན་གྱི་བར་གྱི་ལམ་གྱི་མཉམ་པ་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྐལ་བ་མཉམ་པའི་རྒྱ་
ཡིན་པ་བཞིན་དང་། མཐོང་ལམ་དེ་མཐོང་ལམ་སྒོམ་ལམ་མི་སྒོབ་ལམ་གསུམ་གའི་
སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན། སྒོམ་ལམ་དེ་སྒོམ་ལམ་དང་མི་སྒོབ་ལམ་གྱི་དེ་ཡིན། མི་
སྒོབ་ལམ་དེ་མི་སྒོབ་ལམ་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །

འོན་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་ཟག་
མེད་ཀྱི་ལམ་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་ལམ་
ཟག་མེད་དེའི་མཉམ་པའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱར་མི་འཐད་པར་ཐལ། བསམ་གཏན་དང་
པོ་དེ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ལས་དམན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། དེ་
གཉིས་དབང་པོ་དང་རྒྱ་རྒྱས་པས་མཉམ་པ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་
རྒྱར་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་
གི་ལམ་དེ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་ལམ་
དེ་དབང་པོ་མཉམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་དབང་པོ་རྩལ་པོའི་ལམ་དུ་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་ལམ་ལས།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་སེམས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་ལམ་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་
བ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་རྣོན་པོའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སེམས་
བསྐྱུས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ལས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སེམས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཟག་མེད་སྒོམ་
ལམ་དེ་རྒྱ་རྒྱས་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་སྒྲུལ་མཉམ་ཀྱི་རྒྱ་
རྒྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཉམ་པ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་ཟག་མེད་ཁོ་ན་ལ་ངེས་སེམས་
ཞེན། ཟག་བཅས་སྦྱོར་བ་ལས་བྱུང་བ་དེ་ཡང་མཉམ་པ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་གཉིས་
ཁོ་ནའི་སྒྲུལ་མཉམ་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཐོས་བྱུང་དེ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་
ཀྱི་སྒྲུལ་མཉམ་ཀྱི་རྒྱ་དང་། བསམ་བྱུང་དེ་བསམ་བྱུང་དང་སྒོམ་བྱུང་གི་སྒྲུལ་མཉམ་
ཀྱི་རྒྱ་ཡིན། སྒོམ་བྱུང་དེ་སྒོམ་བྱུང་གི་སྒྲུལ་མཉམ་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན། འདོད་པའི་ཐོས་བྱུང་
དེ། རང་དང་འདོད་པའི་བསམ་བྱུང་གི་སྒྲུལ་མཉམ་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་གྱི། འདོད་པའི་སྒོམ་
བྱུང་གི་སྒྲུལ་མཉམ་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པའི་སྒོམ་བྱུང་མ་གྱུབ་པའི་ཕྱིར།
གཟུགས་ཀྱི་ཐོས་བྱུང་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ། ས་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་
ཀྱི་ཐོས་བྱུང་དེ། རང་དང་དེའི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྒྲུལ་མཉམ་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་གྱི། དེའི་བསམ་
བྱུང་གི་རྒྱ་མིན་ཏེ། གཟུགས་ན་བསམ་བྱུང་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་ཐོས་བྱུང་
སོགས་ཀྱི་འང་མ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པའི་དེ་ཁོ་ལས་དམན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་ཀྱི་
སྒོམ་བྱུང་དེ་དེའི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྒྲུལ་མཉམ་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་གྱི། དེའི་ཐོས་བསམ་ཀྱི་སྒྲུལ་
མཉམ་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ན་དེ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་བ་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་རྒྱ་ནི།

སེམས་དག་དང་སེམས་བྱུང་རྟེན་མཚུངས་ཅན་རྣམས་སོ། །ཁོ་ན་སེམས་

སེམས་བྱུང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུར་ཡང་བཤད། མཚུངས་ལྷན་གྱི་རྒྱུར་ཡང་
བཤད་ན། བྱུང་བར་ཅི་ཡོད་ཅི་ན། བན་ཚུན་འབྲས་བྱུང་བས། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་
བའི་རྒྱུ་དང་། མཚུངས་ལྷན་ལྷས་མཚུངས་བར་ལྷན་པའི་སྒོ་ནས་མཚུངས་ལྷན་གྱི་རྒྱུ་
ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན། མགོན་པོ་རྣམས་བན་ཚུན་སྟོབས་བཀྱེད་ནས་ལམ་དུ་འགོ་བ་
དང་། ཟས་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་ལ་སྤྱན་མོང་དུ་ཡོངས་སྟོང་པ་བཞིན་ནོ། །

ལྷ་པ་ཀུན་འགོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུ་ནི།

ཉོན་མོངས་ཅན་རྣམས་གྱི་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་དང་ས་གཅིག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་
གྱི་རིགས་གཅིག་པ་མི་དགོས་སོ། །ས་གཅིག་པ་ཅམ་གྱིས་ཆོག་གམ་ཞེ་ན། ཀུན་
འགོའི་རྒྱུ་ནི་རང་གི་འབྲས་བུའི་ལྷ་པ་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །

དུག་པ་རྣམ་སྟོན་གྱི་རྒྱུ་ནི།

མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་ཁོ་ན་ཆོས་ཅན། རྣམ་སྟོན་གྱི་རྒྱུ་
ཡིན་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་སྟོབས་དང་ལྷན་ཞིང་། སྟེང་པའི་ཆུན་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན། ཆུན་དང་བཅས་པའི་ས་བོན་གྲང་མོ་བཞིན་ནོ། །ལུང་མ་བསྟན་
རྣམས་ཆོས་ཅན། རྣམ་སྟོན་གྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟེང་པའི་ཆུན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཡང་།
རང་གི་ངོ་བོ་སྟོབས་དང་མི་ལྷན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཆུན་དང་བཅས་པའི་ས་བོན་
རུལ་པ་བཞིན་ནོ། །ཟག་མེད་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྣམ་སྟོན་གྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་
ངོ་བོ་སྟོབས་དང་ལྷན་ཡང་སྟེང་པའི་ཆུན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཆུན་དང་
བྲལ་བའི་ས་བོན་གྲང་མོ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་བྱ་པོ་དེ་ལ་དུས་གསུམ་པ་གང་ཞེ་ན། ཀུན་འགོ་དང་སྐལ་
མཉམ་གྱི་རྒྱ་གཉིས་ནི་དུས་གཉིས་པ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་ཡོད་ཀྱི། མ་འོངས་པ་
མེད་དེ། མ་འོངས་པ་ལ་གོ་རིམས་མེད་པའི་ཕྱིར། ལྷན་མཚུངས་རྣམས་སྤོང་གི་རྒྱ་
གསུམ་པོ་དག་ནི་དུས་གསུམ་པ་ཡོད་དོ། །ཕྱིད་རྒྱ་ལ་དུས་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་
དང་། དུས་ཀྱིས་མ་བསྐྱུས་པ་ཡང་ཡོད་པས་དངོས་སུ་མ་བསྐྱུས་ཏོ། །

གཉིས་པ་༽ འབྲས་བྱ་བ་འད་པ་ཤེས།

བསྐྱུས་བ་འད་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒྱ་འབྲས་པན་ཚུན་ལྟོས་པས་རྒྱ་བྱ་པོ་དང་
ན་འབྲས་བྱ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། འདུས་བྱས་རྣམས་དང་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་བྲལ་བ་
དང་བཅས་པ་རྣམས་ནི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱུས་བཅོས་ལས། འབྲས་བྱ་གང་ཞེ་ན།
འདུས་བྱས་རྣམས་དང་སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ལ་རྒྱ་ཡོད་པར་ཐལ། འབྲས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བྱ་
ཡོད་པར་ཐལ། རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདུས་མ་བྱས་ལ་རྒྱ་འབྲས་དེ་དག་མེད་དེ།
རྒྱ་བྱ་མེད་ཅིང་། འབྲས་བྱ་ལྔ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱ་བ་སྟེ། ཕྱིད་རྒྱ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནི་སྟེ་བ་ལ་གཤམ་མི་ཕྱིད་པ་ཡིན་ན། འདུས་མ་བྱས་ལ་སྟེ་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱ་བ་སྟེ། བདག་འབྲས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་འབྲས་འདུས་བྱས་
ཁོ་ནའི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཏེ། ལམ་
བདེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱིད་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཆོས་གཞན་སྟེ་བ་
ལ་གཤམ་མི་ཕྱིད་པར་གནས་པ་ཅམ་ལ་བཞག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་༼བཤད་ཀྱི་ལ།

འབྲས་བུ་གང་རྒྱ་གང་གི་ཡིན་པ། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
འབྲས་བུ་དེ་དག་རྒྱ་གང་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཞེས། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། རྒྱ་ཐ་མ་
རྣམ་སྒྲིན་གྱི་རྒྱའི་འབྲས་བུ་ཡིན། བདག་པོའི་འབྲས་བུ་ནི། རྒྱ་དང་པོ་བྱེད་རྒྱའི་འབྲས་
བུ་ཡིན། རྒྱ་མ་ཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་ཀུན་འཁྲུངས་རྒྱའི་འབྲས་བུ་
ཡིན། རྒྱུས་བུ་བྱེད་འབྲས་ནི། ལྷན་མཚུངས་ཀྱི་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་དེ་མ་བསྐྱབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་
ཚོས་ཡིན་གྱི། དགེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་ཙམ་པའི་རྒྱུད་ལའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉོན་
མོངས་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་རྒྱུད་ལའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སེམས་
ཅན་དུ་རྫོང་པ་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྟུས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྟུས་པ་ནི་ཐུན་མོང་བ་
ཡིན་ལ། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ན། ལས་བྱས་པ་རྒྱུད་ཐོས་པ་དང་།
མ་བྱས་པ་དང་སྤང་བར་ཐལ་བའི་སྒྲོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཙམ་ཞིག་རྒྱ་འབྲས་འགའ་
ཞིག་ལའང་ཡོད་པས། དེ་གཅན་པའི་ཕྱིར་དུ་ལུང་དུ་བསྟན་པ་དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་
ལས་བྱུང་བ། དེ་ཙམ་ཞིག་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་རྒྱས་བྱུང་ལ་ཡང་ཡོད་པས། དེ་གཅན་
པའི་ཕྱིར་དུ་ལུང་དུ་བསྟན་པ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་དང་རྗེས་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་བ་
མ་ཡིན་པར། ལུང་དུ་བསྟན་པ་དེའི་ཕྱིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ལོ། །རྒྱ་མ་ཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་
ནི། རང་གི་རྒྱ་དང་རིས་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ནི་རང་གི་འབྲས་བུ་དང་
རྣམ་པ་འབྲས་བུ་དང་། ཀུན་འཁྲུངས་རྒྱ་ནི་རང་གི་འབྲས་བུ་དང་རྣམ་པ་མི་འབྲས་ཡང་ས་
གཅིག་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་འབྲས་བར་ངེས་པའི་ཕྱིར། བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་ནི།

སྒོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་ཟད་པའོ། །སྦྱེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་ལ། བསྐྱེད་པའི་
སྦྱེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་དང་ཐོབ་པའི་སྦྱེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་གཉིས། དང་པོ་ནི་གང་གི་
སྟོབས་ཀྱིས་གང་སྦྱེས་པའི་འབྲས་བྱ་དེ་བསྐྱེད་པའི་སྦྱེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་དང་། གང་
གི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་ཐོབ་པའི་འབྲས་བྱ་དེ་ཐོབ་པའི་སྦྱེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་ཡིན་
འོ། །རང་རྒྱུའི་སྟོན་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས་ནི། བདག་པོའི་འབྲས་བྱ་
ཡིན། དེ་ཡང་འདུས་བྱས་ཁོ་ནའི་ཡིན་གྱི། འདུས་མ་བྱས་ལ་བདག་འབྲས་མེད་དོ། །

གསུམ་པ་༼ དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་བཤད་པ་༽ལ།

འབྲས་བྱ་འཛིན་འབྲིན་གྱི་དུས། དངོས་པོ་གང་རྒྱ་དུས་སྦྱེད་པའོ། དང་པོ་ནི།
བྱེད་རྒྱ་མ་གཏོགས་པའི་རྒྱ་ལྡ་པོ་ད་ལྟར་བས་འབྲས་བྱ་འཛིན་གྱི། འདས་མ་འོངས་
ཀྱིས་འབྲས་བྱ་མི་འཛིན་ཏེ། འདས་པས་བཟུང་ཟིན་མ་འོངས་པ་ལ་འབྲས་བྱ་འཛིན་
པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ལྷན་མཚུངས་ཀྱི་རྒྱ་གཉིས་ཀྱིས་འབྲས་བྱ་རབ་ཏུ་སྟེ་
དང་པོར་འབྲིན་པར་བྱེད་དེ། རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར། སྐལ་མཉམ་དང་ཀྱུན་
འགྲོའི་རྒྱ་གཉིས་ནི། ད་ལྟར་གྱི་དང་འདས་པ་དག་གིས་འབྲས་བྱ་འབྲིན་པར་བྱེད་དེ།
རང་གི་མཐུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འབྲས་བྱ་འབྲིན་པའི་ཕྱིར། གཅིག་རྣམ་སྟོན་གྱི་
རྒྱ་ནི་འདས་པས་འབྲས་བྱ་འབྲིན་པར་འགྱུར་གྱི། ལྷན་ཅིག་དང་རྗེས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མ་
ཡིན་ཏེ། འབྲས་བྱ་ཕྱིས་འབྲིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་གང་རྒྱ་དུས་སྦྱེད་ཅེན། སྤྱིར་དངོས་པོ་ལ་ཉོན་མོངས་
ཅན་དང་། རྣམ་སྟོན་སྦྱེས་དང་། དང་པོ་འཕགས་པ་དང་། དེ་དག་གི་ལྷག་མ་དང་བཞིར་
ཡོད་ལ། དེམ་པ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ཅན་ནི། རྣམ་སྟོན་མ་གཏོགས་པའི་རྒྱ་ལྷག་མ་ལས་

སྒྲེལ་རྒྱུ་སྒྲེལ་ནི་ཀྱན་འགྲོ་མ་གཏོགས་པ་དང་། ལྷག་མ་ནི་རྣམ་སྒྲིན་དང་ཀྱན་འགྲོ་
མ་གཏོགས་པའི་རྒྱ་དང་། དང་པོ་འཕགས་པ་ནི་དེ་གཉིས་དང་སྐལ་མཉམ་མ་གཏོགས་
པའི་རྒྱ་ལྷག་མ་ལས་སྒྲེལ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་
དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ནི། མཚུངས་ལྡན་མ་
གཏོགས་པའི་རྒྱ་ལྷག་མ་གཞན་ལས་སྒྲེལ་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་༼རྒྱུན་བཤད་པ་༽ལ།

བསྟན་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི་རྒྱ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་བཤད་ཟིན་ན།
རྒྱ་དང་རྒྱུན་དག་མེད་པར་ནི། །ཞེས་པའི་རྒྱུན་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། མདོ་ལས་རྒྱུན་ནི་
བཞི་པོ་དག་ཏུ་གསུངས་ཏེ། རྒྱུན་རྒྱུན། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུན། དམིགས་
པའི་རྒྱུན། བདག་པོའི་རྒྱུན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། འོ་ན་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལ་ཁྱད་པར་
ཅི་ཡོད་ཅི་ན། ཁྱད་པར་མེད་དེ། མདོ་ལས། རྒྱ་གཉིས་དང་རྒྱུན་གཉིས་གྲིས་ཡང་
དག་པའི་ལྟ་བ་སྒྲིད་དེ། གཞན་གྱི་སྒྲིད་ནང་གི་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། ཁྱད་པར་མེད་ན་སོ་སོར་བསྟན་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གདུལ་བྱ་ལ་
སྟོས་ནས་སོ་སོར་བཤད་དེ། དཔེར་ན། ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། རྒྱུན་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད། རྒྱུན་གང་འབྲས་བྱ་དུས་
གསུམ་པ་གང་ལ་བྱ་བ་བྱེད། དངོས་པོ་གང་རྒྱུན་དུས་སྒྲིད། དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུན་
རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་༼ རྒྱུ་ལོ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ ་༽ཞེས།

རྒྱུའི་རྒྱུ་ཞེས་བཤད་ན། དེ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུའི་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བྱེད་རྒྱ་མ་
གཏོགས་པའི་རྒྱ་ལྗེ། དེ་དག་ཅི་རིགས་པས་འབྲས་བྱ་སྐྱེད་པའི་བྱིར། མཚུངས་པ་
དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཡིན་གྱི། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་
དང་གཟུགས་ཅན་རྣམས་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་འབྲས་དུས་མི་མཉམ་པར་འཆོལ་བར་
གནས་པའི་བྱིར་ཏེ། འདོད་པའི་གཟུགས་ཀྱི་མཚུགས་ལྟོགས་སུ་ཁོ་རང་དང་བསམ་
གཏན་གྱི་གཟུགས་དང་ཐག་མེད་འབྱུང་བའི་བྱིར་དང་། གཟུགས་ཅན་གཅིག་མ་
འགགས་པར་གཉིས་པ་འབྱུང་བའི་བྱིར་དང་། རྒྱ་མང་པོ་ལས་འབྲས་བྱ་ཉུང་དུ་དང་།
རྒྱ་ཉུང་དུ་ལས་འབྲས་བྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བྱིར། སེམས་སེམས་བྱུང་ཐམས་ཅད་
ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་དག་སྐྱེས་པ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་ཡིན་གྱི། མ་འོངས་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། མ་འོངས་པ་ལ་གོ་རིམས་མེད་པའི་བྱིར། འོ་ན་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་མ་འོངས་
པ་རིམ་ཅན་དུ་མི་མཐུན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་ལ་
ལྟོས་ནས་མ་འོངས་པ་རིམ་ཅན་དུ་མཐུན་ཅེ་ན། མི་འཐད་དེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་
སྒྲོན་གྱི་མཐའ་མ་མཐུན་པར་བྱི་མའི་མཐའ་མི་མཐུན་པར་ཐལ་བའི་སྒྲོན་ཡོད་པའི་
བྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་མ་
འོངས་པ་འབྱུང་བའི་མཚན་མར་གྱུར་པའི་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡོད་པས། མ་འོངས་པ་
རིམ་ཅན་དུ་མཐུན་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་བཅོམ་ལྷན་འདས་
མཚན་མཁན་ཅམ་དུ་འགྱུར་གྱི། ཐམས་ཅད་མཐུན་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྒྲོན་ཡོད་
པའི་བྱིར། སེམས་སེམས་བྱུང་སྐྱེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དག་བཅོམ་པ་ཐ་

མའི་སེམས་སེམས་བྱང་སྐྱེས་པ་མ་གཏོགས་ཏེ། སེམས་ཕྱི་མ་གཞན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་
བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་ཞེན། མཉམ་
པས་ན་མཚུངས་པ་དང་། རིགས་མཐུན་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པས་ན་དེ་མ་ཐག་
པ། རྒྱུ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བུའོ། །ཆོས་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པ་ནི་མ་ཡིན་
ཏེ། འཁོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་སེམས་དང་། དེ་ལས་ལྡང་སེམས་ཀྱི་བར་དུ་
ཆོས་གཞན་གྱིས་ཆོད་ཀྱང་། འཇུག་སེམས་དེ་ལྡང་སེམས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཡིན་པ་
བཞིན་ནོ། །དེས་ན་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་མ་ཡིན་
པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་བཞིན་ཡོད་དེ། དེ་ནི་འཇུག་སེམས་དང་ལྡང་སེམས་ལྟ་བུ། དེ་
མ་ཐག་པ་ཅན་ཡིན་ལ། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་ཅན་མ་ཡིན་པ་ནི། འཇུག་སེམས་
དང་སྟོམས་འཇུག་དང་པོའི་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། འཇུག་སེམས་དང་
སྟོམས་འཇུག་དང་པོ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ནི། འཁོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་
འཇུག་སེམས་དང་། འཁོག་སྟོམས་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པའི་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཆོས་
རྣམས་ཐམས་ཅད་དམིགས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་
ཡུལ་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར། བྱེད་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་པོའི་རྒྱུ་དུ་བཤད་དོ། །འབྲས་
བྱ་མང་བས་ན་བདག་པོའི་རྒྱུ་ནོ། །

གཉིས་པ་༼ རྒྱུ་གང་འབྲས་བྱ་དུས་གསུམ་པ་གང་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱི་

རྒྱུ་བཞི་པོ་དེས་འབྲས་བྱ་དུས་གསུམ་པ་གང་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཅེན། ལྷན་
མཚུངས་ཀྱི་རྒྱ་གཉིས་པོ་དེ་དག་གིས་འབྲས་བྱ་འགག་པ་ད་ལྟར་བ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་དེ།
རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར། ལྷན་མཉམ་ཀྱུན་འགྲོ་རྣམ་སྟོན་གྱི་རྒྱ་གསུམ་པོས་

ནི། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་མ་འོངས་པ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་དེ། སྡེ་མ་གཉིས་པོས་རང་གི་མཐུག་
ཐོག་པ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་བྱེད། ཕྱི་མས་ནི་ཕྱིས་ཙན་འབྲས་བུ་སྐྱེད་
པའི་ཕྱིར། རྒྱའི་རྒྱུན་དེ་ལས་གཞན་པའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་དམིགས་རྒྱུན་དག་ནི་
སྤར་གྱི་དེ་ལས་བསྐྱོག་པ་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་མ་འོངས་པ་དང་། འབྲས་བུ་འགག་པ་ད་
ལྟར་བ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་བྱ་བ་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་༼དངོས་པོ་གང་རྒྱུན་དུས་སྐྱེད་༽ནི།

དངོས་པོ་གང་རྒྱུན་དུས་སྐྱེད་ཅེ་ན། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ནམས་རྒྱུན་
བཞི་ཡིས་སྐྱེད་པར་བྱེད་དེ། བྱེད་རྒྱ་མ་གཏོགས་པའི་རྒྱ་ལྡེ་ཅི་རིགས་པས་རྒྱའི་
རྒྱུན་དང་། སེམས་སེམས་བྱུང་སྡེ་མས་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུན་དང་། ཡུལ་
ལྷ་འཕྲི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དམིགས་རྒྱུན་དང་། རང་མ་གཏོགས་པས་བདག་རྒྱུན་
བྱས་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། སྟོམས་པར་འཐུག་པ་གཉིས་རྒྱའི་རྒྱུན་དང་མཚུངས་པ་
དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུན་དང་བདག་རྒྱུན་གསུམ་གྱིས་སྐྱེད་ལ། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་
རྒྱུན་གྱིས་སྐྱེད་དེ། དེ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་སྟོམས་པར་འཐུག་སེམས་ལ་རག་
ལས་པའི་ཕྱིར། གཞན་གཉིས་པོའི་སྐྱབ་བྱེད་འབྲ། སེམས་སེམས་བྱུང་དང་སྟོམས་
འཐུག་གཉིས་ཀྱི་ལྷག་མ་གཞན་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་གཟུགས་ཅན་ནམས་ནི།
རྒྱའི་རྒྱུན་དང་བདག་པོའི་རྒྱུན་གཉིས་པོ་དག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། མཚུངས་པ་དེ་མ་
ཐག་པ་དང་དམིགས་རྒྱུན་ལས་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་སེམས་ལ་རག་
མ་ལས་པའམ་བཅའ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱུན་བཞི་པོ་དེར་གངས་ངེས་ཀྱི།
དབང་ལྷག་དང་ལ་སོགས་པ་གཙོ་བོ་དང་རྒྱུན་ཉག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ། དངོས་པོ་

ནམས་རིམས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དང་། མོགས་པ་རེས་ལགའ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ནི་གཉིས་པོ་དག་ལས་སྐྱེ། །ཞེས་གཟུགས་ཅན་ནམས་སྐྱེའི་སྐྱེན་དང་བདག་སྐྱེན་
ལས་སྐྱེ་བར་བཤད་ན། གཟུགས་ཅན་ལ་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་ཁྱུར་གཉིས་སུ་རེས་
པས། འབྱུང་བས་འབྱུང་བ་གཞན་དང་། འབྱུང་ཁྱུར་གྱིས་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་ཁྱུར་
གཞན་གྱི་སྐྱེ་སྐྱེན་དང་བདག་སྐྱེན་བྱེད་ཚུལ་རྗེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། འབྱུང་བས་འབྱུང་
བ་དེའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་སྐྱེ་དང་སྐྱལ་མཉམ་གྱི་སྐྱེ་ནམ་པ་གཉིས་བྱེད་དེ། འབྱུང་
བས་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་འབྱུང་བ་དེའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་སྐྱེ་དང་། འབྱུང་བ་
སྐྱལ་མས་འབྱུང་བ་ཕྱི་པའི་སྐྱལ་མཉམ་གྱི་སྐྱེ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འཁོའི་སྐྱེ་མི་བྱེད་དེ།
ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ནམ་སྤེན་གྱི་སྐྱེ་མི་བྱེད་དེ། དགེ་མི་དགེ་གང་ཡང་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚུངས་ལྷན་གྱི་སྐྱེ་མི་བྱེད་དེ། བེམ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་
བས་འབྱུང་ཁྱུར་གྱི་སྐྱེ་སྐྱེན་བྱེད་ཚུལ་དབྱེད་མི་དགོས་ལ། བདག་སྐྱེན་བྱེད་ཚུལ་
ནམ་པ་ལྟ་ཡོད་དེ། འབྱུང་བས་འབྱུང་ཁྱུར་གྱི་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ། གནས་པའི་སྐྱེ། ཉེན་པའི་
སྐྱེ། ཉོན་པའི་སྐྱེ། འཕེལ་བའི་སྐྱེ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་རིམ་བཞིན་གྲུབ་སྟེ། འབྱུང་
བས་འབྱུང་ཁྱུར་གསར་དུ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་ཁྱུར་དེ་འབྱུང་བ་འཕེལ་འབྱིབ་གྱི་
རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་ཁྱུར་དེ་འབྱུང་བ་དོན་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་
ཕྱིར། འབྱུང་བས་འབྱུང་ཁྱུར་སྐྱེན་མི་འཆད་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་བས་འབྱུང་
ཁྱུར་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་ཁྱུར་གྱིས་འབྱུང་ཁྱུར་
གཞན་གྱི་པན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་སྐྱེ་དང་། སྐྱལ་མཉམ་གྱི་སྐྱེ་དང་། ནམ་སྤེན་
གྱི་སྐྱེ་ནམ་པ་གསུམ་བྱེད་དེ། བསམ་གཏན་ཟག་མེད་གྱི་སྐྱོང་བ་བདུན་པོ་དེ་ལྷན་

ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དང་། འབྱུང་གྲུར་སྔ་མ་འབྱུང་གྲུར་ཕྱི་མའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་
དང་། ཆོ་འདིའི་དགེ་མི་དགེའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལས་ཕྱི་མའི་རྣམ་སྟོན་སྦྱེས་གྱི་
མིག་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འབྱུང་གྲུར་གྱིས་འབྱུང་བ་དེ་རྣམས་གྱི་རྣམ་སྟོན་
གྱི་རྒྱ་རྣམ་པ་གཅིག་ཕྱ་བྱེད་དེ། ཆོ་འདིའི་དགེ་མི་དགེའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལས་ཕྱི་
མའི་རྣམ་སྟོན་སྦྱེས་གྱི་དབང་པོའི་ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་འབྱུང་བ་དེ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་། རྒྱ་དངོས་པོ་གང་རྒྱུན་དུས་སྦྱེད་ཀྱི་ལ།

སེམས་བརྒྱ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། ཉི་ཤར་དབྱེ་བ་དང་། བརྒྱ་གཉིས་པོ་
གང་ལས་གང་གསར་དུ་རྟེན་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། རྒྱུན་དང་རྒྱུན་
ཅན་སྦྱར་བའོ། །

དང་པོ་། སེམས་བརྒྱ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ཀྱི་ཞེས།

སེམས་དང་སེམས་བྱུང་སྦྱེས་པ་རྣམས། །ཞེས་སོགས་བཤད་ན། སེམས་དེ་
ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། སེམས་དེ་ལ་བ་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད་དེ། །འདོད་པ་ན་ཡིད་དགེ་བ་དང་།
མི་དགེ་བ་དང་། བསྐྱེབས་པ་དང་། མ་བསྐྱེབས་པ་བཞི་དང་། གཟུགས་དང་གཟུགས་
མེད་པ་དག་ན་མི་དགེ་བ་ལས་གཞན་གསུམ་གསུམ་དང་། ཟག་མེད་ལ་སྟོབ་མི་སྟོབ་
གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཞེས། སེམས་གང་གི་མཐུག་སོགས་སུ་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་
རྒྱུན་ཅན་གྱི་སེམས་དུ་འབྱུང་ཞེ་ན། ཆོ་འཕེལ་གནས་སྐབས་བརྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་ལེས་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། ཆོ་བརྒྱུད་ནི། རྒྱུན་གྱི་ཆོ། ས་མཚུངས་ཀྱི་ཆོ། ཉིང་མཚམས་

སྒྲིབ་བའི་ཆེ། སྒྲིམས་པར་འབྲུག་པའི་ཆེ། སྒྲིམས་འབྲུག་ལས་ལྡང་བའི་ཆེ། སྒྲིམས་
འབྲུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟིང་བའི་ཆེ། སྤྱལ་བ་ལ་འབྲུག་པའི་ཆེ། སྤྱལ་བ་ལས་
ལྡང་བའི་ཆེ་ལོ། །དང་པོ་ནི་རིས་འབྲས་ལས་བྱི་མ་འབྱུང་། གཉིས་པ་ནི་རིས་མི་
གཅིག་པའི་ས་གཅིག་པ་གཞན་ཡང་འབྱུང་། གསུམ་པ་ནི་ཁམས་གསུམ་གའི་ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་རྣམས་འབྱུང་། དེ་ཡང་དགེ་བ་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་མ་
བསྐྱེབས་ལུང་མ་བསྐྱེད་གསུམ་གསུམ་འཆི་སེམས་བྱེད་དུ་རུང་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་
གྱིས་འཆི་སེམས་བྱས་པ་ལས་རང་ས་དང་འོག་སར་སྐྱེ་ལ། གོང་སར་མི་སྐྱེ་སྟེ། འོག་
མའི་ཉོན་མོངས་མ་སྤངས་པར་གོང་མར་སྐྱེ་མི་སྤྱིད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་
ལས་གོང་མ་མིན། །ཞེས་བཤད་པའི་བྱིར།

དགེ་བ་དང་མ་བསྐྱེབས་པས་འཆི་སེམས་བྱས་པའི་ཆེ་རང་ས་གོང་འོག་ཐམས་
ཅད་དུ་སྐྱེ་ལོ། ། བཞི་བ་སྒྲིམས་པར་འབྲུག་པའི་ཆེ། འོག་མའི་དགེ་བ་ལས་གོང་མའི་
དགེ་བ་སྐྱེ་སྟེ། འདོད་པའི་དགེ་བ་ལས་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་དང་ཟག་མེད་གཉིས་
འབྱུང་། གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་ལས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་དང་ཟག་མེད་རྣམ་པ་
གཉིས་འབྱུང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་ལས་ཟག་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་འབྱུང་བའི་བྱིར།
འདོད་པའི་དགེ་བ་ལས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་མི་འབྱུང་སྟེ། དེ་གཉིས་ཉེན་དམིགས་
པ་རྣམ་པ་གཉེན་པོ་སྟེ་རིང་བ་རྣམ་པ་བཞིས་རིང་བའི་བྱིར། ལྷ་པ་ནི་གོང་མའི་དགེ་བ་
ལས་འོག་མའི་དགེ་བ་འབྱུང་སྟེ། ཟག་མེད་གཉིས་ལས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་
འབྱུང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་དང་ཟག་མེད་གཉིས་ལས་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་
འབྱུང་། དེ་དང་ཟག་མེད་གཉིས་ལས་འདོད་པའི་དགེ་བ་འབྱུང་བའི་བྱིར། ལྷག་པ་ནི་

གོང་མའི་བསྐྱབས་པ་ལས་འོག་མའི་དགེ་བ་སྦྱེ་སྟེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་ལས་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་འབྱུང་། གཟུགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་ལས་འདོད་པའི་དགེ་བ་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་ལས་འདོད་པའི་སྤྱུལ་སེམས་འབྱུང་ངོ་། །བརྒྱད་པ་ནི་འདོད་པའི་སྤྱུལ་སེམས་ལས་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་འབྱུང་ངོ་། །

དེས་ན་འདོད་སེམས་དགེ་བ་ལས་སེམས་དགུ་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་དང་ས་མཚུངས་ཀྱི་ཆེ་རང་སའི་བཞི། ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཆེ་གོང་མའི་བསྐྱབས་པ་གཉིས། སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་དང་ཟག་མེད་གཉིས་རྣམས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་སེམས་དགེ་བ་དེ་ནི་སེམས་བརྒྱད་པོ་ཁོ་ན་ལས་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་སའི་ཆེ་རང་སའི་བཞི། སྟོམས་འཇུག་ལས་ལྡང་བའི་ཆེ་ཟག་མེད་གཉིས་དང་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟིར་བའི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་བསྐྱབས་པ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་མི་དགེ་བ་ནི་བརྒྱད་གལ་ལས་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་སའི་བཞི། ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཆེ་གོང་མའི་དྲག་ལས་སོ། །མི་དགེ་བ་དེ་ལས་བཞི་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་སའི་བཞི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་བསྐྱབས་པ་འང་མི་དགེ་བ་དེ་བཞིན་ཏེ། ཁོ་བརྒྱལ་ལས་འབྱུང་། ཁོ་ལས་བཞི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་མ་བསྐྱབས་པ་ནི་ལྷ་དག་ལས་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་སའི་བཞི། སྤྱུལ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་ལས་སོ། །དེ་ལས་མཇུག་ཐོགས་སུ་སེམས་བདུན་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་སའི་བཞི། ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཆེ་གོང་མའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གཉིས། སྤྱུལ་པ་ལས་ལྡང་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་ན་དགེ་སེམས་ལས་བརྒྱ་གཅིག་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་སའི་གསུམ། ཉིང་ཆེ་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གཉིས།

གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གཅིག །སྟོམས་འཇུག་གི་ཆེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
དགོ་བ་དང་ཟག་མེད་གཉིས། སྟོམས་འཇུག་ལས་ལྡང་ཆེ་འདོད་པའི་དགོ་བ། སྤྲུལ་པ་
ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་འདོད་པའི་མ་བསྐྱབས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཀྱི་དགོ་བ་དེ་
ནི་དགྲའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་སའི་གསུམ། སྟོམས་འཇུག་གི་ཆེ་འདོད་
དགོ། །ལྡང་ཆེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགོ་བ་དང་ཟག་མེད་གཉིས། སྤྲུལ་པ་ལས་ལྡང་ཆེ་
འདོད་པའི་མ་བསྐྱབས་པ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟེར་བའི་ཆེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
བསྐྱབས་པ་ལས་སོ། །

གཟུགས་ཀྱི་བསྐྱབས་པ་བརྒྱད་ལས་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་སའི་གསུམ། ཉིང་ཆེ་
གཟུགས་མེད་ཀྱི་གསུམ། འདོད་པའི་དགོ་བ་དང་། མ་བསྐྱབས་པ་ལས་སོ། །དེ་ལས་
འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་སའི་གསུམ། ཉིང་ཆེ་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གཉིས། ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱིས་གཟེར་བའི་ཆེ་འདོད་དགོ་བ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མ་བསྐྱབས་པ་ནི་
གསུམ་ལས་འབྱུང་སྟེ། རང་སའི་གསུམ་ལས་སོ། །དེ་ལས་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་སའི་
གསུམ། ཉིང་ཆེ་གོང་ལོག་གི་ཉོན་མོངས་ཅན་གསུམ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་
ཀྱི་མ་བསྐྱབས་པ་འདྲ་དེའི་ཚུལ་དུ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་རང་སའི་གསུམ་ལས་འབྱུང་། ཁོ་ལས་
རང་སའི་གསུམ་དང་ཉིང་ཆེ་ལོག་མའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གསུམ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགོ་བ་ལས་སེམས་དགྲུ་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་སའི་གསུམ། ཉིང་ཆེ་ལོག་
མའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གསུམ། སྟོམས་འཇུག་གི་ཆེ་ཟག་མེད་གཉིས་དང་། ལྡང་བའི་
ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་དགོ་བ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགོ་བ་དེ་དུག་གི་མཇུག་
ཐོགས་སུ་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་སའི་གསུམ། སྟོམས་འཇུག་གི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་དགོ་བ།

ལྷང་ཆེ་ཟག་མེད་གཉིས་ལས་སོ། །གཟུགས་མེད་ཀྱི་བསྐྱིབས་པ་ལས་བདུན་འབྱུང་
སྟེ། རྒྱན་སའི་གསུམ། ཉིང་ཆེ་འོག་མའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གསུམ། ཉོན་མོངས་ཅན་
གིས་གཟིར་བའི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་བསྐྱིབས་
པའི་སེམས་དེ། སེམས་བདུན་གྱི་མཐུག་ཐོགས་སུ་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་ས་མཚུངས་ཀྱི་
ཆེ་རང་སའི་གསུམ། ཉིང་མཚམས་སྒྱུར་བའི་ཆེ་ཁམས་འོག་མ་གཉིས་ཀྱི་དགེ་བ་
གཉིས་དང་མ་བསྐྱིབས་པ་གཉིས་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྟོབ་པའི་སེམས་དེ་སེམས་
བཞི་ལས་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་གྱི་ཆེ་རང་དང་། སྟོམས་འཇུག་གི་ཆེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་
དགེ་བ་གསུམ་ལས་སོ། །སྟོབ་པའི་སེམས་དེ་ལས་ལྷ་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་གྱི་ཆེ་རང་དང་
མི་སྟོབ་པ་དང་། ལྷང་ཆེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་གསུམ་འབྱུང་ངོ། །མི་སྟོབ་པའི་
སེམས་ནི་ལྷ་ལས་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་གྱི་ཆེ་རང་དང་སྟོབ་པ་དང་། སྟོམས་འཇུག་གི་ཆེ་
ཁམས་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་གསུམ་ལས་སོ། །མི་སྟོབ་པའི་སེམས་དེ་ལས་སེམས་ནི་
བཞི་དག་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་གྱི་ཆེ་རང་དང་། སྟོམས་འཇུག་ལས་ལྷང་ཆེ་ཁམས་གསུམ་
གྱི་དགེ་སེམས་གསུམ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ ། ཉི་ཤུར་དབྱེ་བ་ ། རེ་ནི།

སེམས་བརྩ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ཉི་ཤུར་ཡང་དབྱེར་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་དུ་
དགེ་བ་ལ་སྐྱེས་ནས་ཐོབ་པ་དང་། སྒྱུར་བྱུང་དགེ་བ་རྣམས་པ་གཉིས་སུ་སྐྱེ་ནས་དང་།
རྣམ་སྐྱེན་སྐྱེས་དང་། སྒྱུད་ལམ་པ་དང་། བཟོའི་གནས་དང་། སྤྱུལ་པ་དང་འདོད་པ་ན་
མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྐྱེན་ལ་རྣམས་པ་བཞིར་སྐྱེ་བ་དང་། གཟུགས་ན་བཟོམ་གཏོགས་
པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ན་བཟོམ་མེད་དེ། ཀྱུན་རྫོགས་གོས་དང་བཅས་

བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་བརྩ་གཉིས་དང་ཉི་ཤུ་གང་ཁྲབ་ཆེ་ཞེ་ན། བརྩ་གཉིས་ཁྲབ་
ཆེ་སྟེ། ལུང་མ་བསྟན་བཞིའི་ནང་དུ་མ་འདུས་པའི་ལུང་མ་བསྟན་གཞན་ཡང་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། སེམས་ཉི་ཤུར་བྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དགེ་སེམས་ཀྱིས་འཆི་
སེམས་བྱེད་པའི་ཆོ། སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱིས་བྱེད་ཀྱི། སྐྱོར་བྱུང་གིས་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
འཆི་སེམས་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར། སྟོམས་པར་འཇུག་ལྟར་སྐྱོར་བྱུང་གིས་བྱེད་ཀྱི།
སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱིས་མ་ཡིན་ཏེ། མི་གསལ་བའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་འདོད་པའི་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱིས་
བྱེད་དེ། དེ་གསལ་བའི་ཕྱིར། མ་བསྐྱེབས་ལུང་མ་བསྟན་ཀྱིས་འཆི་སེམས་བྱེད་པའི་
ཆོ། རྣམ་སྤྲིན་སྐྱེས་དང་སྐྱོད་ལམ་པས་བྱེད་ཀྱི། བཟོར་གནས་དང་སྤྱལ་སེམས་ཀྱིས་
བྱེད་པ་མིན་ཏེ། དེ་གཉིས་གསལ་བ་ཡིན་ལ། འཆི་སེམས་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་
ཏོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཉི་ཤུར་བྱེདོ། །

གསུམ་པ་༼ བརྩ་གཉིས་པོ་གང་ལས་གང་གསར་དུ་རྟེན་དབྱེད་པ་ ༽ཞེ།

སེམས་བརྩ་གཉིས་པོ་གང་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཆེ་སེམས་དུ་གསར་དུ་རྟེན་
ཅེ་ན། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་
ཅན་གྱི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོ། སེམས་བྱུག་གསར་དུ་རྟེན་དེ། གཟུགས་མེད་
དང་གཟུགས་ནས་འདོད་པར་སྐྱེས་པའི་ཆེ་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གཉིས། དགེ་
བ་སྐྱེས་ཐོབ། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་དབྱ་བཙུག་པའི་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་
པའི་ཆོ། གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གཉིས། སྟོབ་པའི་སེམས་
རྣམས་གསར་དུ་རྟེན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་མངོན་དུ་
གྱུར་པའི་ཆེ་ན། སེམས་བྱུག་གསར་དུ་རྟེན་དེ། གཟུགས་མེད་ནས་གཟུགས་སུ་

སྐྱེས་པའི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། དགེ་བ་སྐྱེས་ཐོབ་དང་། སྦྱལ་སེམས་
གཉིས་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལས་
ཉམས་པའི་ཆེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་སློབ་པའི་སེམས་གསར་དུ་
རྟེན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཆེ་ན།
སེམས་གཉིས་གསར་དུ་རྟེན་དེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་དག་བཅོམ་
པའི་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པའི་ཆེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་སློབ་པའི་
སེམས་གསར་དུ་རྟེན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་སུ་སྐྱེས་པའི་དགེ་བའི་སེམས་མངོན་དུ་
གྱུར་པ་ལ་སེམས་གསུམ་གསར་དུ་རྟེན་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བཞུགས་
ཀྱིས་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་བ་དང་། འཛིག་
རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཆེ་སྦྱལ་སེམས་གཉིས་
གསར་དུ་རྟེན་པའི་ཕྱིར།

སློབ་པའི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལ་སེམས་བཞི་གསར་དུ་རྟེན་དེ། ཟག་
མེད་དང་པོའི་ཆེ་སློབ་སེམས་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་གྱིས་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བའི་ཆེ་སྦྱལ་སེམས་གཉིས་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་གྱིས་གཟུགས་ལ་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཆེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་བའི་སེམས་གསར་དུ་རྟེན་
པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ལྷག་མའི་སེམས་ནམས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཆེ་ན་ནི། དེ་དང་དེ་
གསར་དུ་རྟེན་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་གསར་དུ་རྟེན་པ་མིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཡང་དག་པའི་ལྷ་
བས་དེ་དག་ཉིང་མཆོམས་སྒྱུར་བའི་ཆེ་འདོད་པའི་དགེ་བའི་སེམས་ཁོ་ན་གསར་དུ་
རྟེན་དེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་སྒར་ནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་།

མ་བསྐྱེབས་ལུང་མ་བསྐྱེད་པལ་ཆེ་བ་ཐོབ་པ་དང་ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་ཞིང་། སྤྱུལ་སེམས་
གཉིས་ལ་ཐོབ་པ་སྤྱར་སྤྱོད་ཡོད་ཀྱང་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང་། གོང་མའི་དགེ་བ་གཉིས་
དང་ཟག་མེད་གཉིས་ཀྱང་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང་། འདོད་པའི་མ་བསྐྱེབས་ལུང་མ་
བསྐྱེད་ཀྱི་སེམས་ལ་འང་དེ་ཁོ་ན་སྟེ། འདོད་པའི་དགེ་བ་སོགས་ཁ་ཅིག་ཐོབ་ཟིན་ཅིང་།
གཞན་དག་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་མ་བསྐྱེབས་པ་གཉིས་དང་། གཟུགས་མེད་
ཀྱི་དགེ་བ་དང་། མི་སྟོབ་པ་ལ་ཡང་རིག་པར་བྱའོ། །

ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་ཆོག་ལེ་ལུང་བྱས་པ་ལས་དབང་པོ་བསྐྱེད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གནས་གཉིས་པའི་རྣམ་བཤད་པའོ། ། ||

༼གནས་གསུམ་པའི་རྣམ་བཤད༽

༄༅། །གསུམ་པ་འཛིག་རྟེན་བསྐྱེད་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

གང་སྐྱེ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་དང་།

གང་དུ་སྐྱེ་བ་སྟོད་གྱི་འཛིག་རྟེན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དབྱེ་བ།

ཆོས་གྱི་བྱུང་བར།

རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཁམས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ།
འགྲོ་བ་ལྔ་དབྱེ་བའོ། །

དང་པོ་༼ཁམས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ༽ནི།

ཁམས་གསུམ་པ་ཡི་ཉོན་མོངས་ཅན། །ཞེས་སོགས་གྱིས་ཁམས་གསུམ་གྱི་
སྟོན་སེམས་སེམས་བྱུང་སོགས་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་ན། ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་གང་
ཞེ་ན། དེ་ནི་འདོད་པ་དང་། གཟུགས་དང་། གཟུགས་མེད་གྱི་ཁམས་སོ། །དང་པོ་ནི།
དགའ་བ་མེད་པས་ན་དཔྱལ་བ། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་དེར་སོང་བས་སམ་ཤིན་ཏུ་སྟོམ་
པས་ན་ཡི་དྲགས། དུད་དེ་འགྲོ་བས་ན་དུད་འགྲོ་རྣམས་དང་། ཡིད་ཤས་ཆེ་བས་ན་མི་
རྣམས་དང་། བྱིས་ན་མ་ཁའ་ལ་ཡོད་པས་ན་འདོད་ལྷ་དྲག་དག་འདོད་པའི་ཁམས་
ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་འདོད་ཁམས་དེ་ལ་རིས་ཉི་ཤར་དབྱེར་ཡོད་དེ། དཔྱལ་བ་ལ་ཆ་
དཔྱལ་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བས་ངན་སོང་བ་བཅུ་དང་། མི་ལ་སྤྱིར་བཞིར་དབྱེ་བ་ལས་བདེ་
འགྲོའི་གནས་བཅུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གང་དཔྱལ་བརྒྱད་དང་ཉི་ཆེ་བ་གངས་

ལོགས་སུ་མི་འདེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དང་པོ་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་
པ་ཆེ་དང་གནས་ལ་སོགས་པ་མ་དེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

སའི་དངོས་གཞི་ལས་འདོད་ཁམས་དེ་ལ་སྤྲུལ་ཅུ་སོ་དྲུག་བཤད་དེ། ཅུང་ལྟོ་
གནས་མ་དེས་པས་མ་བཟངས་ཤིང་། ཆ་དཔྱལ་བརྒྱད། ཟང་དཔྱལ་བརྒྱད། ཡི་
དྲགས། ལྷ་མ་ཡིན་ཏེ་བཙོ་བརྒྱད། མི་ལ་གླིང་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མི། འདོད་ལྷ་དྲུག་རྣམས་
སུ་ཕྱེ་བས་སོ། །དཔྱལ་བ་སོགས་གནས་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། འདོད་པའི་
ཁམས་ཡིན་ཏེ། མི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཉོན་མོངས་རྒྱས་སུ་རུང་བའི་ཁམས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འོན་སྤྱལ་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་གང་ཟག་ལ་ཡོད་པས་རི་ལྷར་དེ་
རྒྱས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། གཞན་དེ་ཡོད་པར་ཐོས་ནས་འདོད་ཆགས་སྦྱེ་ཞིང་། བདག་
ཉིད་ཀྱང་དེ་ལས་ཉམས་པ་བྲན་ནས་འདོད་ཆགས་སྦྱེ་བཤམ། ཡང་ན་སྤྱལ་བ་ཡིད་
འཕྲོག་པ་མཐོང་ནས་འདི་འདྲ་བའི་སྤྱལ་སེམས་ནི་བཟང་ངོ་སྤྲུལ་དུ་འདོད་ཆགས་སྦྱེ་
བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་དངོས་སུ་མི་རྒྱས་ཀྱང་རྒྱས་སུ་རུང་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདོད་པའི་བྲི་
རོ་དེས་སྤྱལ་བའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་འདོད་ཁམས་ཞེས་བྲ་ཞེ་ན། འདོད་པ་དང་ལྷན་པའི་
ཁམས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྲལོ། །འདོད་པ་དེ་གང་ཞེ་ན། འཁྲིག་པ་དང་ཁམ་ཟས་
དོན་གཉེར་གྱི་སྟེང་བ་ལ་བྲལོ། །འདོད་ཁམས་ལས་གོང་མའི་གནས་དག་བཅུ་བདུན་
དག་ནི་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཁམས་ཡིན་ཏེ། འདོད་པ་ལས་འདས་ཤིང་རང་སའི་ཉོན་
མོངས་རྒྱས་རུང་གང་ཞེ་ག །གཟུགས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཁམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཟུགས་ཁམས་དེ་ལ་བཅུ་བདུན་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཁམས་དེར་སྦྱེ་བའི་སོ་
སའི་རྒྱ་བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ས་ནི་གསུམ་གསུམ་ཡིན་ལ། བསམ་གཏན་

བཞི་པའི་ས་ནི་བརྒྱད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་སྒྲོམ་ས་འདུག་གི་བསམ་གཏན་དང་
པོ་རྒྱང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་བསྒྲོམ་ས་པ་ལས། ཆངས་རིས། ཆངས་པ་མདུན་ན་
འདོན། ཆངས་ཆེན་གསུམ་དུ་རིམ་བཞིན་དུ་སྒྲུ། གཉིས་པ་དེ་ལྟར་བསྒྲོམ་ས་པ་ལས་
འདོན་རྒྱང་། ཆང་མེད་འདོན། འདོན་གསལ་གསུམ་དུ་རིམ་བཞིན་དུ་སྒྲུ། གསུམ་པ་དེ་ལྟར་
བསྒྲོམ་ས་པ་ལས་དགེ་རྒྱང་། ཆང་མེད་དགེ། དགེ་རྒྱས་གསུམ་དུ་རིམ་བཞིན་སྒྲུ་བའི་
ཕྱིར་དང་། སོ་སྒྲུས་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཟག་བཅས་དེ་ལྟར་བསྒྲོམ་ས་པ་ལས། སྤྲིན་
མེད། བསོད་ནམས་སྒྲུས། འབྲས་བྱ་ཆེན་གསུམ་དུ་སྒྲུ། འཕགས་པས་བསམ་གཏན་
བཞི་པ་རྒྱང་དུ་གསུམ་སྒྲེལ། འབྲིང་དུག་སྒྲེལ། ཆེན་པོ་དགུ་སྒྲེལ། འིན་རྒྱ་ཆེན་པོ་
བཅུ་གཉིས་སྒྲེལ། ཆེས་འིན་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཅོ་ལྔ་སྒྲེལ་བསྒྲོམ་ས་པ་ལས། གནས་གཙང་
མ་ལྟར་རིམ་བཞིན་སྒྲུ་བའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཁམས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཡོན་ཏན་
གཟུགས་ཀྱིས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་ཁམས་ཡིན་པས་ན་དེ་རྒྱད་ཅེས་བྱའོ། །

ཉི་འོག་པ་ན་ལེ། ཆངས་ཆེན་དེ་ཆངས་པ་མདུན་ན་འདོན་ལས་ཆེ་དང་ལུས་
དང་ཆོར་བ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཅུ་
བདུན་ཡིན་ལོ་ཟེར། ཁ་ཆེ་བ་ན་ལེ། ཆངས་ཆེན་དེ་ཆངས་པ་མདུན་ན་འདོན་ལས་
བང་རིམ་གྱི་ཚུལ་དུ་རྒྱང་ཐད་འཕགས་པ་ཡིན་གྱི་གནས་གཞན་ལོགས་པ་མེད་པས།
གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཅུ་དུག་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཟེར། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་
ལྟར་ན་འོག་མིན་སྒྲུག་པོ་བཞེད་པ་དང་བཅས་པས། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་
བཅོ་བརྒྱད་ཡིན་ཞེས་གསུང་ངོ་། །གཟུགས་མེད་ཁམས་ནི་གནས་གཞན་ལོགས་པ་
མེད་དེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་དེ། གང་དུ་

ཏོ། །དེ་དག་གི་ངོ་བོ་གར་ཞེ་ན། དགེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་རྩ་ཆད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་སྤངས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མ་བསྐྱེད་ས་
ལ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ནོ། །རྒྱུད་ཀྱིས་བསྟུས་པས་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ།
བར་སྲིད་ནི་སེམས་ཅན་ཡིན་གྱི། འགྲོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་གདགས་པ་ལས།
སྐྱེ་གནས་བཞེས་འགྲོ་བ་ལྔ་བསྟུས་གྱི། འགྲོ་བ་ལྔས་སྐྱེ་གནས་བཞེས་བསྟུས་
སོ། །གང་མ་བསྟུས་ན་སྲིད་པ་བར་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྲིད་པ་
བདུན་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། སྲིད་པ་ནི་བདུན་ཏེ། དཔྱུལ་བའི་སྲིད་པ་དང་། ཡི་
དྲགས་ཀྱི་སྲིད་པ་དང་། དུང་འབྱོའི་སྲིད་པ་དང་། མིའི་སྲིད་པ་དང་། ལྷའི་སྲིད་པ་དང་།
ལས་ཀྱི་སྲིད་པ་དང་། སྲིད་པ་བར་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འགྲོ་བ་ལྔར་ངེས་
ན་ལྷ་མ་ཡིན་དེ་འགྲོ་བ་གང་གི་ནང་དུ་གཏོགས་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་
མེད་ལྟར་ན་ལྷའི་ནང་དུ་གཏོགས་ཏེ། ལྷ་ལ་ལུས་ལོངས་སྟོང་འགྲན་སྟོག་པ་དང་།
ལྷའི་གཉེན་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ལྷའི་ཆོས་ལས་ཉམས་པས། ལྷ་མ་ཡིན་ཞེས་
དམན་པ་ལ་དགག་སྒྲ་སྦྱར་བ་ཡིན་ཞེས་གསུང་ངོ། །

མདོ་བྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལས་ལྷ་མ་ཡིན་ཡི་དྲགས་དང་དུང་འབྱོར་གཏོགས་
པ་དང་། མདོ་ཁ་ཅིག་ཏུ་འགྲོ་བ་དྲུག་པར་ཡང་བཤད་དོ། །གཞོན་སྤྱན་ཁ་ཅིག་ལྷ་དང་།
ཁ་ཅིག་ཡི་དགས་སུ་གཏོགས། ཇི་ཟེ་ལྷའི་ནང་དུ་གཏོགས་ཏེ། ལྷའི་རོལ་མོ་མཁན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཁའ་ལྡིང་དང་། ལྷོ་འབྲེ་དང་། མིའམ་ཅི་དང་། ལྷ་རྒྱུས་ནི་དུང་
འབྱོའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་བཤད། ཤ་ཟ་དང་། སྟོ་བྲེད་དང་། བརྟེན་བྲེད་དང་།
མ་མོ་ནི་ཡི་དྲགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་བྱང་པར་ལ་བཞི།

རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གནས་པ་བདུན།

སེམས་ཅན་གྱི་གནས་དགུ། རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བཞི། བདུན་དང་བཞིའི་
བསྐྱུ་བ་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་བ་རྣམས་མདོ་འཆད་པར་སྒྲོ་ན། མདོ་
ལས་རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བདུན་ཞེས་ཀྱང་བཤད། སེམས་ཅན་གྱི་གནས་དགུ་ཞེས་
ཀྱང་བཤད་ན་རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བདུན་པོ་དེ་དག་གང་ཞེ་ན། རྣམ་ཤེས་གནས་པ་
བདུན་ཡོད་དེ། ལུས་དང་འདུ་ཤེས་ཐ་དད་པ་དང་། ལུས་ཐ་དད་ཅིང་འདུ་ཤེས་གཅིག་
པ་དང་། བརྗོག་པ་ལུས་གཅིག་ཅིང་འདུ་ཤེས་ཐ་དད་པ་དང་། ལུས་དང་འདུ་ཤེས་
གཉིས་ཀ་གཅིག་པ་དང་། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་པོ་གསུམ་པོ་རྣམས་སྤྱོད་
པའི་བྱིར། མི་དང་འདོད་ལྷ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོར་བྱིས་སྦྱིས་པའི་ལྷ་རྣམས་ནི་
དང་པོ་དེ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་དང་པོར་ཆོད་ཐ་དད་ཅིང་། འདུ་ཤེས་
བདེ་སྤྱུག་གཏང་སྟོམས་ཐ་དད་པའི་བྱིར། ཆངས་ཆེན་དང་དེའི་འཁོར་དུ་དང་པོར་
སྦྱིས་པའི་ལྷ་ནི་གཉིས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་སྤར་ལྷར་གྱི་བྱིར་དང་། ཆངས་ཆེན་གྱི་
བསམ་པ་ལ་འདི་དག་ནི་བདག་གིས་སྤྱང་བའོ་སྟུམ་པ་དང་། དེ་དག་གི་བསམ་པ་
ལ་འང་བདག་ཅག་རྣམས་ནི། ཆངས་པ་ཆེན་པོས་སྤྱང་བའོ་སྟུམ་དུ་འདུ་ཤེས་གཅིག་
པའི་བྱིར། འོད་གསལ་པའི་ལྷ་རྣམས་ནི་གསུམ་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་འོད་ཀྱི་རང་བཞིན་
དུ་གཅིག་པ་དང་། འདུ་ཤེས་དངོས་གཞིའི་ཡིད་བདེས་སྒྲོ་ནས། ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་
བཏང་སྟོམས་ལ་འཇུག་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་བཏང་སྟོམས་ཀྱིས་སྒྲོ་ནས། དངོས་གཞིའི་
ཡིད་བདེ་ལ་འཇུག་པའི་བྱིར། མདོ་སྟེ་པ་ན་རེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པར་སྦྱིས་ནས་

རིང་པོ་མ་ལོན་པ། འཛིག་རྟེན་འཆགས་འཛིག་ལ་མི་མཁས་པ་དག །ཆངས་པའི་
གཞལ་མེད་ཁང་སྟོང་པ་མེས་སྒྲིག་པ་མཐོང་ནས་སྐྱག་པར་འདུ་ཤེས་པ་ན། བསམ་
གཏན་གཉིས་པར་སྐྱེས་ནས་རིང་དུ་ལོན་པ་འཛིག་རྟེན་འཆགས་འཛིག་ལ་མཁས་པ་
དག །མ་འཛིགས་ཤིག་དེ་ནི་སྤར་ཡང་མེས་བསྒྲིགས་ནས་དེ་ཉིད་དུ་མེད་པར་གྱུར་
ཏོ་ཞེས་མི་སྐྱག་པར་འདུ་ཤེས་པས་འདུ་ཤེས་ཐ་དད་ཅེས་ཟེར། དགེ་རྒྱས་པའི་ལྷ་
རྣམས་ནི་བཞི་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། ལུས་འོད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གཅིག་པ་དང་། འདུ་ཤེས་
དངོས་གཞིའི་སེམས་བདེ་ལ་འཇུག་པར་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་རྣམས་རྣམ་ཤེས་
གནས་པར་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྷག་མ་དེ་
དག་དུ་རྣམ་ཤེས་འཛོམས་པར་བྱེད་པ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངན་སོང་བ་རྣམས་ནི་
སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱིས་འཛོམས། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ། འདུ་ཤེས་
མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་རྒྱ་འབྲས་ཀྱིས་འཛོམས། སྤྱི་ཅེ་བ་འགོག་པའི་སྟོམས་
འཇུག་གིས་འཛོམས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་༼སེམས་ཅན་གྱི་གནས་དགུ་༽ནི།

སེམས་ཅན་གྱི་གནས་དགུ་བཤད་པ་དེ་དག་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་གྱི་ནི་
གནས་དགུར་བཤད་དེ། སྤར་གྱི་བདུན་གྱི་སྟེང་དུ་སྤྱི་ཅེ་དང་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་
སེམས་ཅན་རྣམས་སོ། །འོ་ན་ངན་སོང་བ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ལས་
གཞན་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་སེམས་ཅན་གྱི་གནས་སུ་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཅི་ཞེ་ན། གཞན་ངན་སོང་བ་དེར་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལས་ཀྱི་སྤྱི་
མོས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བཙོན་ར་བ་བཞིན། ཡང་ན་དེ་

གཉིས་དེར་མི་འཆད་དེ། སེམས་ཅན་གྱི་གནས་ནི་གཞན་ན་གནས་པ་རྣམས་དེར་
འོང་འདོད་ལ། དེ་ན་གནས་པ་རྣམས་གཞན་དུ་འགྲོ་མི་འདོད་པ་ཡིན་ན། རན་སོང་བ་
ལ་དེ་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་བྱིར་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་ལས་གཞན་པའི་བསམ་
གཏན་བཞི་པའི་སོ་སྐྱེ་རྣམས་ནི་འདུ་ཤེས་མེད་པ་བར་འགྲོ་འདོད། འཕགས་པ་
རྣམས་གོང་མ་ཐུང་འདས་སུ་འགྲོ་འདོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ ༼ རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བཞི་ ༽ནི།

རྣམ་ཤེས་གནས་པ་དག་ནི་ཡང་བཞི་བཤད་དེ། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཕུང་
པོ་བཞི་པོ། འོན་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཐམས་ཅད་དེ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། རང་གི་ས་པ་
ཉིད་ཡིན་གྱི། ས་མི་གཅིག་པ་དང་ཟག་མེད་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ཤེས་གནས་པའི་དོན་
རྣམ་ཤེས་མེད་པའི་དབང་གིས་གནས་པ་ཡིན་ན། ཟག་མེད་དང་ས་གཞན་ལ་དེ་ལྟར་
གནས་པ་མེད་པའི་བྱིར། འོན་རྣམ་ཤེས་དེ་རྣམ་ཤེས་གནས་པར་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཅི་ཞེ་ན། རྣམ་ཤེས་འབའ་ཞིག་རྣམ་ཤེས་གནས་པར་མ་བཤད་དེ། འདིར་ནི་
གནས་པ་དང་གནས་པ་པོ་ཐ་དད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། རྣམ་ཤེས་དེ་གནས་པ་པོ་
ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། རྒྱལ་པོ་དེ་རང་གི་གདན་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །

བཞི་པ་ ༼ བདུན་དང་བཞིའི་བསྐྱུ་བ་དབྱུང་བ་ ༽ནི།

འོན་རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བདུན་གྱིས་བསྐྱུས་ལ། བཞིས་མ་བསྐྱུས་པ་
སོགས་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། བསྐྱུ་ན་ལུ་ནི་བཞི་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། ༼རྩ་ལྟར་ན། བདུན་གྱིས་
བསྐྱུས་ལ་བཞིས་མ་བསྐྱུས་པ་ནི། བདུན་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་
ལྟ་བུ། བཞིས་བསྐྱུས་ལ་བདུན་གྱིས་མ་བསྐྱུས་པ་ནི། བཞིའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བསམ་

གཏན་བཞི་པ་དང་། སྤྲོད་ཅེ་བ་དང་། རན་སོང་བའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ།
གཉིས་ཀས་མ་བསྐྱས་པ་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་པ་བ་དང་། སྤྲོད་ཅེ་བ་དང་། རན་
སོང་བ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀས་བསྐྱས་པ་ནི། རྣམ་ཤེས་
གནས་པ་བདུན་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི། རྣམ་ཤེས་ལས་གཞན་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་
པོ་བཞི་ལྟ་བུའོ། །

གསུམ་པ་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ།

དང་པོར་འབྲུག་ཚུལ། བར་དུ་གནས་ཚུལ། མཐར་འཁོར་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།

གང་དུ་འབྲུག་པའི་སྐྱེ་གནས།

གང་གིས་འབྲུག་པའི་བར་སྤྲོད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཁམས་གསུམ་དུ་སེམས་
ཅན་སྐྱེ་བའི་གནས་དུ་ཞེ་ན། ཁམས་གསུམ་པོ་དེར་ནི་སྐོང་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། སོགས་
པ་མངལ་ནས་སྐྱེ་བ་དང་། རོད་གཤེར་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། རུས་ཏེ་སྐྱེ་བ་སྟེ་སེམས་ཅན་
ཀྱི་སྐྱེ་གནས་བཞི་དག་ཏུ་ཡོད་དོ། །འོ་ན་འཁོར་བ་གང་ལ་སྐྱེ་གནས་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། མི་
ལ་སྐྱེ་གནས་རྣམ་པ་བཞི་ག་ཡོད་དེ། རུས་སྐྱེས་ནི་བསྐྱལ་བ་དང་པོའི་མི་ལྟ་བུ། རོད་
གཤེར་སྐྱེས་ནི་རྒྱལ་པོར་ལས་ཀྱི་ལྟ་བུ། སྐོང་སྐྱེས་ནི་བྲུ་ཆག་པའི་ཆོང་བ་ཁྱད་ཁྱད་
མོ་དང་ལྟན་ཅིག་འཁོར་གས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གནས་བརྟན་བྲག་དང་ཉེ་བའི་བྲག་བྱང་
བ་ལྟ་བུ་དང་། དགེ་བསྟེན་མ་ས་ག་ལས་སྐོང་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་བྱང་བ་ལས། ཁྲིའུ་
སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་བྱང་བ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱལ་པོ་ལྟ་ལེན་གྱི་བཙུམ་མོ་ལས་སྐོང་ལྟ་
བཟུ་བྱང་བ། སྐོམ་དུ་བཙུག་སྟེ་གདྲུའི་ཆུ་ལ་བ་སྦྱར་བ། ལི་ཅ་གྱི་གཞོན་ཀྱི་ཁྲུས་ཤིང་།

པས་མཐོང་ནས། སྒྲོམ་ཕྱེ་བས་ཁྱེུ་ལྟ་བུ་བྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །མངལ་སྐྱེས་ནི་ད་
ལྟོ་མི་པལ་ཆེ་བའོ། །དུང་འགྲོ་ལ་སྐྱེ་གནས་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། ལམ་མཁའ་ལྡིང་སྐྱེ་
གནས་བཞི་པས། ལྷ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ག་བཟང་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དཔུལ་བ་པ་
རྣམས་དང་། ལྷ་རྣམས་དང་། སྤྱི་དཔ་བར་མ་རྩམ་ཏེ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། ལས་ཆེས་སྟོབས་
དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ཡི་དྲགས་པལ་ཆེར་རྩམ་སྐྱེས་ཡིན་ལ། མངལ་ནས་སྐྱེ་བའང་
ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡི་དྲགས་མོ་ཞིག་གིས་བཙུན་པ་མོ་དགལ་གྱི་བྱ་ཆེན་པོ་ལ། བདག་
གིས་མཆོད་མོ་བྱ་ལྟ་དང་། །དེ་བཞིན་ཉིན་པར་བྱ་ལྟ་རྣམས། །བསྐྱེད་ནས་དེ་དག་ཟ་
མོད་གྱི། །འོན་ཀྱང་བདག་ནི་ཆོས་པ་མེད། །ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

འོན་སྐྱེ་གནས་དེ་རྣམས་ལས་གང་བཟང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། རྩམ་སྐྱེས། རྫོང་
གཤེར་སྐྱེས། མངལ་སྐྱེས། སྒོང་སྐྱེས་རྣམས་ལ་ལྟ་མ་ལྟ་མ་བཟང་སྟེ། རིམ་བཞིན་
རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ལ་མི་གཞོད་པར་སྐྱེ་བ་དང་། གཞན་ལ་མི་གཞོད་པ་དང་། རང་
གིས་སྐྱབས་བསྐྱེད་ལན་གཅིག་མྱོང་བ་དང་། སྐྱབས་བསྐྱེད་ལན་གཉིས་མྱང་ནས་སྐྱེ་
བའི་ཕྱིར། རྩམ་སྐྱེས་བཟང་ན། སྐྱེ་བ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་སྤྱི་དཔ་མཐོང་བྱང་སེམས་
རྒྱལ་པོ་དོན་གྲུབ་རྩམ་ཏེ་མི་སྐྱེ་བར། མངལ་ནས་སྐྱེ་བའི་དགོས་པ་གང་ཞེ་ན།
དགོས་པ་ཡོད་དེ། །ལྷ་ཉེ་དུ་རྣམས་བསྟན་པ་ལ་གཟུང་པའི་ཕྱིར་དང་། མིའི་གདུལ་
བྱ་རྣམས་སྟོབ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་རྩམ་ཆེ་ཞིང་མཐུ་
ཆེ་བ་མཐོང་བ་ན། ལྷ་མཐམ་སྐྱེ་ཞིག་ཡིན་སྟེ་མཐོང་དོགས་པ་སྤང་བའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྐྱ་གདུང་རིང་བསྐལ་བསྟན་པས། གདུལ་བར་བྱ་བ་རྣམས་རྗེས་སུ་

གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ཏེ། རྩལ་སྐྱེས་ཤི་བ་ལ་རོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། སྒྲོ་བ་
དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ནི། དེ་ནི་ཕྱིན་རྒྱལ་ས་ཀྱི་དབང་གིས་འབྱུང་བར་འདོད་པས་ལན་
མིན་ལོ་ཞེས་གསུང་ངོ། །རྩལ་སྐྱེས་ལ་རོ་མེད་ན། ལམ་མཁའ་ལྗོངས་རྩལ་ཏེ་སྐྱེས་
པས་སྐྱེ་རྩལ་ཏེ་སྐྱེས་པ་བཟང་བའི་ཕྱིར་འབྱིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་
ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། བཟང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤད་ཀྱི། ཟས་ཞེས་མ་བཤད་པའམ། མ་
ཤི་བར་དུ་ཟ་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། འོན་སྐྱེ་གནས་གང་མང་ཞེ་ན། གང་བཟང་བ་
བཞེན་མང་ངོ། །

གཉིས་པ་། རྒྱུ་གསུང་འཇུག་པའི་བར་སྤྱོད་ཀྱི་ལ་ལ།

ངོ་པོ་དང་། སྐྱུ་བ་བྱེད། ལ་ཚུགས། ཆོས་ཀྱི་བྱང་པར། སྐྱེ་གནས་སུ་འཇུག་
ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱོད་པ་བར་མ་རྩལ་ཏེ་སྐྱེ། །ཞེས་བཤད་ན། དེའི་ངོ་པོ་གང་ཞེ་
ན། བྱང་པའི་རྒྱན་འདིར་གང་འཆི་བའི་སྤྱོད་པ་དང་སྐྱེ་བའི་སྤྱོད་པའི་བར་དུ་འབྱུང་
བའོ། །འོ་ན་དེ་བྱང་བ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། སྤྱོད་པ་བར་མ་དེ་བྱང་བ་མིན་
ཏེ། དེ་བཟོད་པའི་ཡུལ་དུ་མ་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དེགས་པ་དང་ལུང་གི་སྐྱུ་བ་བྱེད་གཉིས། དང་པོ་ནི། བལ་ཆེན་སྤེ་བ་
ན་ལེ། བར་སྤྱོད་མེད་དེ། སྐྱེ་སྤྱོད་དེ་འཆི་སྤྱོད་ཆད་ཅམ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱེ་
སྤྱོད་ཆོས་ཅན། འཆི་བའི་སྤྱོད་པ་ཆད་ཅམ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་རྒྱུན་དང་
རྒྱུན་གྱིས་འཇུག་པར་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་ལེ། མ་བྱུང་སྤྱེ། མེ་ལོང་ནང་གི་
བྱང་བཞེན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་དེ་བྱང་བཞེན་གྱི་རྒྱུན་ཡིན་ཡང་། བྱང་བཞེན་ལས་
ཆད་ཅིང་འཇུག་པ་བཞེན་ནོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱང་བཞེན་གྱི་

གཟུགས་བརྟན་བྱད་བཞིན་གྱི་རྒྱན་ཡིན་པ་དེ། རྒྱེ་སྲིད་འཆི་སྲིད་གྱི་རྒྱན་ཡིན་ཡང་དེ་
ལས་ཆད་ཅིང་འབྲུག་པའི་དཔེ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་
གྱི་གཟུགས་བརྟན་དེ་བཞིན་གྱི་རོ་བོར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གོ་ས་གཅིག་ལ་ལྟན་ཅིག་
ཏུ་གཟུགས་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཐ་དད་པ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་གོང་གི་དམ་བཅའ་
དེར་ཐལ། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་བྱད་བཞིན་གྱི་རྒྱན་ཡིན་པ་
དང་རྒྱེ་སྲིད་འཆི་སྲིད་གྱི་རྒྱན་ཡིན་པ་གཉིས་མི་འབྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་བརྟན་དེ་
བྱད་བཞིན་གྱི་རྒྱན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་གཟུགས་བརྟན་དེ་བྱད་དང་མེ་ལོང་
གཡའ་དག་པའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་གཉིས་ལས་བྱུང་ལ། རྒྱེ་སྲིད་དེ་འཆི་སྲིད་ལས་བྱུང་གི་
རྒྱའི་གཙོ་བོ་གཉིས་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བར་སྲིད་ཡོད་དེ། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་མགྲུར་ནས་སྲིད་པ་
བདུན་བརྟན་པའི་མདོ་ལས། སྲིད་པ་ནི་བདུན་ཏེ། དཔྱལ་བའི་སྲིད་པ་དང་། ཞེས་
སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་བར་སྲིད་ཡོད་དེ། མདོ་ལས། གནས་གསུམ་མདོན་
དུ་གྱུར་ན་མའི་མངལ་དུ་བྱ་འཆགས་པར་འགྱུར་ཏེ། མ་རུང་ཞིང་ཆེ་མཆོན་དང་ལྷན་
པ་དང་། བ་མ་ཆགས་ཤིང་ལྷན་པ་དང་། ཇི་ཟ་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་ནའོ། ཞེས་
གསུངས་པ་གང་ཞིག །དེའི་དེ་ཟ་དེ་བར་སྲིད་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁོ་
ན་རེ། དེ་མི་འཐད་དེ། སྤང་བོ་ཞིག་པ་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་ནའོ་ཞེས་འདོན་པའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་གྲུབ་སྟེ། ཏ་ལེན་གྱི་སྤའི་མདོ་ལས། ཁྱོད་ཀྱི་དེ་ཟ་ཉེ་བར་གནས་པར་
གྱུར་པ་དེ། རྒྱལ་རིགས་ཤིག་གསལ། བཅ་ཟེའམ། རྩུ་རིགས་སམ། དམངས་རིགས་
སམ། འོན་ཏེ་ཤར་ཕྱོགས་ན་གནས་པ་ཞིག་གསལ། ཞེས་གསུངས་ལ། སྤང་བོ་ཞིག་པ་

དེ་དག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་བར་སྲིད་ཡོད་དེ། ཕྱིར་མི་འོང་དེ་ལ་བར་དོར་
འདའ་བ་སོགས་ལྡར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་ལྷའི་རིགས་ཤིག་ལ་དགོངས་སོ་ཞེ་
ན། མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་སྐྱེས་ནས་འདའ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ལྷའི་རིགས་སུ་ཐལ་
བའི་ཕྱིར། ཡང་བར་སྲིད་བྱུང་སྟེ། སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་འགྲོ་བ་བདུན་བསྟན་པའི་མདོ་
ལས་ཀྱང་། བར་དོར་འདའ་བ་དེ་ལ་སྦྱར་བར་འདའ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བར་སྲིད་ཡོད་ན། བདུན་སྟན་འབྲིན་བྱེད་ཀྱིས་སངས་རྒྱུ་འོད་
སྤངས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་མཁས་པ་མགྲུ་བའི་ལྷན་པར། རྗེའི་ཁྲ་ཚུར་བསྟུན་ནས་ཤི་བ་
ལུས་དེ་ཉིད་ལ་མེས་བསྐྱོར་ཏེ། དཔུལ་བར་སྐྱེས་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།
སྐྱོན་མེད་དེ། ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་མཐོང་ཆོས་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས་སྒྲིན་པ་ཡིན་གྱི། སྐྱེས་
ནས་སྤྱོད་འགྱུར་གྱིས་སྒྲིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡང་བར་སྲིད་ཡོད་ན། མཆོམས་
མེད་ལྷ་བྱས་མ་ཐག་ཏུ་དཔུལ་བར་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་
དེ། ཕྱི་མ་ལ་འགྲོ་བ་གཞན་དུ་མི་སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན། མཆོམས་
མེད་བྱས་པའི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་དཔུལ་བར་སྐྱེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་བར་
སྲིད་ཡོད་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བྲམ་ཟེ་སྤྲིག་ཅན་ཞིག་ལ། བྲམ་ཟེ་ན་ཆོད་ཁྱེར་
ཟེན་ག་བ་དང་། །ན་བ་ཡིན་ཏེ་གཤིན་རྗེའི་བྱང་དུ་ཕྱིན། །བར་ན་ཁྱོད་ཀྱི་གནས་ཀྱང་
ཡོད་མིན་ཞིང་། །ཁྱོད་ཀྱི་ལམ་རྒྱགས་ཀྱང་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ནི་མིའི་ནང་དུ་ཡུན་རིང་དུ་མི་གནས་པ་ཙམ་ལ་
དགོངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་བར་སྲིད་ཀྱི་ཤ་ཚུགས་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བར་སྲིད་དེ་ནི་

སྒྲིག་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་འབྱུང་བར་འབྱུར་བའི་ཤ་ཚུགས་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་འཕེན་
བྱེད་ཀྱི་ལས་གཅིག་གིས་འཕངས་བའི་ཕྱིར། སྒྲིག་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་དེ་ནི་འཆི་བའི་
སྒྲིག་རོལ་ཚུན་ཆད་ནས་སྐྱེ་བའི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ལྷ་པའམ་
བཞི་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་བར་སྲིད་ཀྱི་ཁ་དོག་རི་ལྷ་ཕྱར་འབྱུང་ཞེ་ན། དཔྱལ་བའི་བར་སྲིད་
ནི་སྤང་དུམ་མེས་ཆོག་པ་ལྷ་བྱ། དུད་འགྲོའི་དུ་བ་ལྷ་བྱ། ཡི་དུགས་ཀྱི་ཚུ་ལྷ་བྱ། འདོད་
པའི་ལྷ་དང་མེད་བར་སྲིད་ནི་གསེར་ཀྱི་ཁ་དོག་ལྷ་བྱ། གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་ནི་ཁ་
དོག་དཀར་པོ་ལོ། །གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་བར་སྲིད་མེད་དེ། དེ་ན་གཟུགས་མེད་
པས་སོ། །འོ་ན་བར་སྲིད་ཀྱི་བོང་ཆོད་རི་ལྷ་བྱ་ཞེ་ན། འདོད་པའི་ལྷ་དང་མེད་བར་
སྲིད་ནི་བྱིས་པ་ལོ་ལྷ་པའམ་དུག་ལོན་པ་ལྷ་བྱ་ལོ། །དེ་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་ནི་རོ་ཆ་དང་
ཁྲེལ་ཡོད་ཤས་ཆེ་བས་བོང་ཆོད་རྫོགས་ཤིང་གོས་དང་བཅས་པར་སྐྱེ་ལ། འདོད་
པར་རོ་ཆ་མེད་ཅིང་ཁྲེལ་མེད་ཤས་ཆེ་བས་གཅེར་བྱར་སྐྱེ། འོན་ཀྱང་དགེ་སྤྲོད་མ་
དཀར་མོ་ནི་སྒྲིག་ཀྱི་སྒྲོན་ལམ་ཀྱི་དབང་གིས་གོས་དང་བཅས་པ་དང་། སྲིད་པ་ཐ་མ་
པའི་བྱང་སེམས་ནི་གཞོན་ནུ་མཆོན་དཔེས་བརྒྱན་ཅིང་། ན་བཟའ་དང་བཅས་པ་ལོ། །

འོ་ན་ཡུམ་ཀྱི་མནལ་ལམ་དུ་སྤང་པོ་ཆེའི་སྤྱ་གུ་དཀར་པོ་ལྷུ་མས་སུ་ཞུགས་པར་
མིས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། དེ་ནི་མཆོན་མ་འགལ་ཞིག་བསྟན་པའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྒྱལ་པོ་ཀྱི་འི་མི་ལྷས་བཅུ་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་
བཅུན་པ་ཆོས་ལྷན་རབ་འབྱོར་གྱིས། སྤང་ཆེན་དཀར་པོ་མཆེ་བ་དུག་ལྷན་པ། །རྐང་
བཞིས་མཛེས་དང་ལྷན་པར་ཞལ་བཞེས་ནས། །དང་སྤྲོད་གནས་ཤེས་པ་ནི་རི་བཞིན་
དུ། །ཡུམ་ཀྱི་ལྷུ་མས་ཀྱི་གནས་སུ་ཞུགས་པར་གྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཅི་ཡིན་ཞེ་

ན། དེ་ནི་མནལ་ལམ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པའོ། །འོན་པར་སྤྲོད་དེ་རི་ཙམ་གནས་ཞེ་
ན། མདོ་སྤེ་བའི་དགེ་བསྟེན་བཙུན་པ་ན་རེ། སྤྱི་བའི་རྒྱུན་མ་ཆོག་གས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་
བས་ངེས་པ་མེད་ཅེས་ཟེར། བཙུན་པ་དབྱིག་བཤེས་ན་རེ། ཞག་བདུན་གནས་ལ། དེ་
ལ་སྤྱི་གནས་མ་རྟེན་ན་གི་འཕོས་ནས་ཡང་དེ་ཉིད་དུ་སྤྱི་ཞེས་ཟེར།

ཁ་ཅིག །ཞག་བདུན་སྟག་བདུན་ཏེ་ཞེ་དགུ་གནས་ཟེར། བྱེ་བྲག་སྤྱི་བ་ན་རེ།
འདི་སྤྱི་སྤྲོད་ཆོལ་བའི་རང་ཚུལ་ཙན་ཡིན་པས། དུན་རིང་དུ་མི་གནས་པར་སྤྱིར་དུ་
ཉིང་མཆམས་སྤྱོད་ལ། དེ་ཡང་ཡུལ་དེར་སྤྱི་བར་ངེས་ན། སྤྱི་བའི་རྒྱུན་མ་ཆོག་གས་
ཀྱང་། ལས་ཀྱིས་རྒྱུན་གྱི་ཆོག་གས་པ་བྲངས་ནས་དེར་སྤྱི། དེར་སྤྱི་བར་མ་ངེས་ན་ཡུལ་
གཞན་དུ་སྤྱི་ཟེར་རོ། །ཡང་དགུན་བ་ལང་གི་བར་སྤྲོད་གྲུབ་ན། བ་ལང་དེ་དབྱར་
འདོད་ཆགས་སྤྱོད། བ་མེན་དུས་མིན་དུ་སྤྱོད་པས་བ་མེན་དུ་སྤྱི། དགུན་རྒྱུ་བར་
སྤྲོད་གྲུབ་ན། དེ་སོས་ཁ་འདོད་ཆགས་སྤྱོད། བོང་བུ་དུས་མིན་དུ་སྤྱོད་པས་བོང་བུར་
སྤྱི། དབྱར་ལྟ་བུ་དོམ་གྱི་བར་སྤྲོད་གྲུབ་ན། དེ་དགུན་འདོད་ཆགས་སྤྱོད། རེད་དུས་
མིན་དུ་སྤྱོད་པས་རེད་དུ་སྤྱི། དབྱར་ལྟ་བུ་ཁྲིའི་བར་སྤྲོད་གྲུབ་ན། དེ་སྟོན་འདོད་
ཆགས་སྤྱོད། ཅེ་སྤྱང་དུས་མིན་དུ་སྤྱོད་པས་ཅེ་སྤྱང་དུ་སྤྱིའོ། །དེ་ལྟ་ན། ཅི་སྟེན་རྩོག་
གོ་དེ་ལས་གསར་དུ་སོག་གོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་ལེགས་པར་གྲུབ་གོ། །ལས་
གསར་དུ་སོག་གོ་ཞེས་པ་ཡང་། མཐོང་ཆོས་མ་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས་གསར་དུ་སོག་
པ་ཡིན་ལ། དེ་གྲུབ་པས། སྤྱིས་ནས་དང་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་ཡང་གྲུབ་
གོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །

བཞི་པ་ནི། བར་སྤྲོད་གང་གིས་མཐོང་ཞེ་ན། བར་སྤྲོད་རིས་མཐུན་པ་ནང་

གིས་མཐོང་ངོ་། །ཁ་ཅིག་ །ལྷ་འི་བར་སྤྲིད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཐོང་། མི་དང་། ཡི་དྲགས་
དང་། དུད་འགྲོ་དང་། དཔྱལ་བའི་བར་སྤྲིད་རྣམས་ཀྱིས་གོང་མ་གོང་མ་མ་གཏོགས་
བ་མཐོང་ཞེས་ཟེར་ངོ་། །ལྷ་འི་མིག་རྣམ་པར་དག་པ་སྦྱོན་བཅུ་གཅིག་དང་བྲལ་བས་
ཀྱང་མཐོང་ངོ་། །སྦྱོན་བཅུ་གཅིག་པོ་ནི། ཐེ་ཆོམ་དང་། ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་། ལུས་
ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། ལྷགས་གཉིད་དང་། རྟོད་པ་དང་། བཙོན་འབྲུས་བརྩམས་
བྲགས་པ་དང་། སེམས་ཡ་ཡ་པོར་གྱུར་པ་དང་། བག་ཚ་བ་དང་། འདུ་ཤེས་སྣ་
ཆོགས་པ་དང་། སྤྲོ་བ་མངས་པ་དང་། ཏྲ་ཅང་བསྐྱོམས་བྲགས་པ་ལོ། །ལས་ཀྱི་རྩ་
འབྲུལ་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་དང་། རྒྱགས་མགྲོགས་ཁྱད་དང་ལྡན་པ་དང་།
མིག་སོགས་དབང་པོ་རྒྱུ་ཆར་ཞིང་། དེ་སོགས་ལ་ཐོགས་མེད་དུ་འཇུག་པ་དང་
ལྡན་ནོ། །དེའི་ཤེས་བྱེད་བྲག་སེར་ཁ་མེད་པ་ཅན་ཀྱི་གསེབ་ཏུ་སྤྲུལ་བ་སོགས་འབྱུང་
བ་དེས་ཤེས་སོ། །འོ་ན་དཔྱལ་བའི་བར་སྤྲིད་གྲུབ་ནས་འགྲོ་བ་གཞན་དུ་སྒྲོག་གས་ཞེ་
ན། མི་སྒྲོག་ཏེ། དཔྱལ་བའི་བར་སྤྲིད་དང་དེའི་སྟོན་དུས་ཀྱི་སྤྲིད་པ་གཉིས་འཕེན་བྱེད་
ཀྱི་ལས་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཆངས་རིས་ཀྱི་བར་སྤྲིད་གྲུབ་ན། དེར་སྦྱེ་བར་མ་དེས་ཏེ།
དེ་ཉིད་ལ་བར་དོར་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་བར་སྤྲིད་དེ་ཁམ་
ཟས་ཟའམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཁམ་ཟས་རགས་པ་མི་ཟའི་བྱི་ཅམ་ཟའོ། །དེ་ཡང་དབང་ཆེ་བ་
རྣམས་འི་ཞིམ་པ་དང་ཆུང་བ་རྣམས་འི་མི་ཞིམ་པ་ཟའོ། །

ལྷ་བ་ནི། བར་སྤྲིད་དེ་སྦྱེ་གནས་སུ་འཇུག་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མིའི་བར་
སྤྲིད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ཐག་རིང་པོ་ནས་པ་མ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་མཐོང་བ་ན། རྩོམ་ཞི་བྱིན་ཅི་
ལོག་ཏུ་གྱུར་པས། ཅི་བ་དང་དགའ་བའི་བསམ་པས་འགྲོ་བའི་ཡུལ་པོ་བ་དང་ལོང་

ཁའི་གསེབ། བྱ་སྒོ་དྲུ་ཉི་ལྟོ་དེ་ཡང་མོར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན་མའི་སྟོ་གཡས་སུ་
 སྟེན་ནས་ཁ་རྒྱ་བ་ཏུ་བཏུས་ཏེ་ཙོག་བྱར་འདུག་པ་དང་། མོར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན་མའི་སྟོ་
 གཡོན་དུ་སྟེན་ནས་ཁ་མདུན་དུ་བཏུས་ཏེ་འདུག ཁ་ཁྱིའི་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན་མོ་མའི་
 འདོད་ཆགས་གང་ཤས་ཆེ་བའི་སྟེན་སུ་འདུག་གོ། གཞན་པོ་དྲུ་གཤེར་ལས་སྐྱེ་བ་
 བྱི་བྱི་མངོན་པར་འདོད་པས་འགོ། རྩུས་ཏེ་སྐྱེ་བ་བྱི་གནས་ལ་མངོན་པར་འདོད་པས་
 འགོ་ལོ། འོ་ན་དཔྱུལ་བའི་གནས་འདོད་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། ཡོད་དེ། མོ་བྱི་བྱིན་ཅི་
 རོག་ཏུ་གྱུར་པས་སོ། ཁར་སྤྱོད་འགོ་བའི་དབྱིབས་ཇི་ལྟར་བྱུ་ཞེ་ན། དཔྱུལ་བའི་བར་
 སྤྱོད་བྱི་སྤྱོད་ཚུགས་སུ་འགོ་བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ཡང་དག་སྟོན་དང་དཀའ་ཐུབ་
 ཅན། ཁང་སྟོང་རྣམས་ལ་སྐྱུར་འདེབས་པ། རྟེན་དག་སྤྱོད་ཚུགས་དག་ཏུ་བྱི། དཔྱུལ་
 བ་ཁོ་ནར་ལྟར་བར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལྷའི་བར་སྤྱོད་བྱི་སྟོང་དུ་
 འགོ། གཞན་མི་སོགས་ཐད་ཀར་འགོ་ལོ། སྟོན་དཔོན་གང་སྟེན་ལ་ན་རེ། ཡི་དྲགས་ཀྱི་
 བར་སྤྱོད་བྱི་ཡི་དྲགས་བཞིན་དུ་རྒྱ་བ་ནས་འགོ་ཞེས་གསུང་། འོ་ན། མོ་བྱི་བྱིན་ཅི་
 རོག་གྱུར་པས། ཞེས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ངེས་སམ་ཞེ་ན། མ་ངེས་ཏེ། གཅིག་བྱི་
 ཤེས་བཞིན་དུ་མངལ་དུ་འཇུག་ཅིང་གནས་པ་མི་ཤེས་གཞན་བྱི་དེར་མ་ཟད་གནས་
 བ་ཡང་ཤེས། གཞན་བྱི་དེ་དག་ཏུ་མ་ཟད་འབྱུང་བའང་ཤེས། གཞན་བྱི་འཇུག་པ་དང་
 གནས་པ་དང་འབྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་རྟོགས། སྟོང་ལས་སྐྱེས་པ་བྱི་རང་རྒྱལ་ཡིན་
 ཡང་རྟག་ཏུ་རྟོགས་པ་ཁོ་ན་ལོ། འོ་ན། འཇུག་པ་ཤེས་ཤིང་གནས་པ་མི་ཤེས་པ་
 སོགས་གསུམ་གང་ཞེ་ན། འཁོར་ལོས་སྐྱུར་བ་དང་། རང་བྱུང་རང་རྒྱལ་དང་སངས་
 རྒྱས་གཉིས་ཏེ་གསུམ་བྱི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ། མངལ་དུ་འཇུག་པ་གསུམ་དག་ཡིན་

ཏེ། ལས་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དང་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཚོགས་གཉིས་ཀ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་བ་ལ་གཉིས།

གང་གནས་བ་མེས་མ་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་།

གང་གིས་གནས་བ་ཟས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བསྟན།
བཞད། བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་བ་ན་རེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་ཐལ།
སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་བ་དང་། འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགོ་བའི་བར་སྤིང་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དེ། ཉག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་
ཀྱི་གང་ཟག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། སྤང་པོ་སྔ་མ་དོར་ནས་ཕྱི་མ་ལེན་པར་
བྱེད་པ་པོ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་གྲུབ་སྟེ།
སྤང་པོའི་རྒྱན་ཅན་ཉིད་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སྤང་པོ་སྐྱད་ཅིག་མ་ཡིན་པས་རྒྱན་གྱིས་འབྲུག་པར་མི་འགྱུར་རོ་
ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། མར་མེ་སྐྱད་ཅིག་མ་ཡིན་ཡང་རྒྱན་གྱིས་ཕྱུལ་གཞན་དུ་འགོ་བ་
བཞེན་དུ། རྟེན་མོངས་བ་དང་ལས་ཀྱིས་མཛོན་པར་འདུས་བྱས་པའི་སྤིང་བ་བར་
མའི་རྒྱན་གྱིས་ནི་མངལ་དུ་འགོ་ལ། དེ་ནས་རི་རྟུར་ལས་ཀྱིས་འཕངས་བ་བཞེན་དུ།
རིམས་ཀྱིས་སྤང་པོའི་རྒྱན་སྐྱེས་ནས། ལས་དང་རྟེན་མོངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཛིག་
རྟེན་པ་རོལ་དུ་འགོ་བའི་ཕྱིར། སྤང་པོའི་རྒྱན་སྐྱེ་ཚུལ་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྟ་དང་
བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ལྟ་སྟེ། མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྟ་ནི། བྱར་བྱར་པོ་དང་།
མེར་མེར་པོ་དང་། བར་བར་པོ་དང་། མཁའ་འགྱུར་དང་། ཞང་ལག་འགྱུས་སོ། །བཅས་

པའི་གནས་སྐབས་ལྟ་ནི། གྱིས་བ་དང་། གཞོན་བྱ་དང་། དར་མ་དང་། དར་ཡོལ་དང་།
ཆས་བ་དང་ལྟོ། །དེ་ལྟར་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ལྟ་སྦྲེས་ནས། ལས་དང་ཉོན་
མོངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འདིག་རྟེན་པ་རོལ་དག་ཏུ་འགྲོ་ལ། དེའི་ཕྱིར་སྲིད་པའི་
འཁོར་ལོ་ནི་ཐོག་མ་མེད་དོ། །

གཉིས་བ་ལ་གསུམ།

གནས་སྐབས་པའི་རྟེན་འབྲེལ།

སྐབས་སུ་བབ་པའི་ངོ་བོ།

ཡན་ལག་གསུམ་དཔེ་དང་སྒྱུར་བཅོ། །དང་པོ་ལ་བཞི།

རང་བཞིན།

བསྐྱུ་བ་དབྱེད་པ། གངས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཁོན། འབྱུང་བྱུང་གི་བྱེད་པར་
རོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་མཁོན་ཉིད། དེ་དག་གི་ངེས་པཅོ། །དང་པོ་
ནི། སྐྱུང་པོའི་རྒྱན་དེ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད་
དེ། མ་རིག་པ་དང་། འདུ་བྱེད་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། མིང་གཟུགས་དང་། སྦྲེ་
མཆེད་བྱུག་དང་། རེག་པ་དང་། ཚོར་བ་དང་། སྲིད་པ་དང་། ལེན་པ་དང་། སྲིད་པ་
དང་། སྦྲེ་བ་དང་། ཆ་ལི་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་བརྒྱ་གཉིས་ལ་ཆ་གསུམ་ཡོད་
དེ། སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་གཉིས་དང་། བྱི་མའི་མཐའ་ལ་སྦྲེ་བ་
དང་ཆ་ལི་གཉིས་དང་། བར་དུ་རྣམ་ཤེས་ནས་སྲིད་པའི་བར་བརྒྱད་ཡོད་པའི་བྱིར།
འོན། དེ་དག་གང་ཟག་གང་ལ་ལྡན་ཞེ་ན། མངལ་སྦྲེས་ཆེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་

ལྷན་བ་ཡིན་གྱི། སྐྱེ་གནས་གཞན་དང་བར་མ་དོར་འཆི་བ་ལ་མིན་ནོ། །

གཉིས་བ་ནི། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཞེས་བཤད་ན། དེ་དག་གི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་
ན། མ་རིག་པའི་ཡན་ལག་ནི་སྔོན་ཉོན་མོངས་པ་སྟོན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་པོ་
ལྷོ། །འདུ་བྱེད་དག་ནི་ཆེ་སྔོན་མ་ལ་བསོད་ནམས་ལ་སོགས་པའི་ལས་སོག་པའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྷོ། །རྣམ་ཤེས་ནི་ཆེ་འདིར་མངལ་དུ་ཉིང་མཆམས་སྟོར་
བའི་སྤང་པོ་ཡིན། མིང་དང་གཟུགས་ནི་ཉིང་མཆམས་སྟོར་བ་དེ་ཕན་ཆད་སྐྱེ་མཆད་
རྒྱལ་དོད་པ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྷོ། །སྐྱེ་མཆད་རྒྱལ་ནི་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཡུལ་
དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་པ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྷོ། །རིག་པ་ནི་གསུམ་འདུས་
པ་ནས་བཟུང་སྟེ། བདེ་སྤྱད་ལ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཤེས་རུས་པ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་སྤང་
པོ་ལྷོ། །ཆོར་བ་ནི་དེ་ལྟར་རྒྱ་ཤེས་རུས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་འབྲིག་པ་སྟོན་རུས་པ་ཚུན་
ཆད་དེ་མི་སྟོན་པའི་བར་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྷོ། །སྟེང་བ་ནི་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལོངས་སྟོན་
འབྲིག་པ་སྟོན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཆགས་ཅན་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྷོ། །ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི་དེ་
རུས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་འབྲིག་པ་དང་ཟས་གོས་ལ་སོགས་པའི་ལོངས་སྟོན་རྣམས་
ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་རྒྱལ་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྷོ། །གང་ཟག་
དེ་ཡང་སྟིད་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྲུང་བར་འབྱུང་བའི་ལས་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་
པོ་ལྷོ་པོ་དེ་ནི་སྟིད་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་མར་ཉིང་མཆམས་སྟོར་བ་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་
ནས་བཟུང་སྟེ་ཆོར་བའི་བར་ནི་ཁྱ་ཤི་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན། ཉེན་འབྲེལ་ལ་བཞི་ཡོད་པ་ལས་འདི་གང་ཞེ་ན། འདི་ནི་གནས་སྐབས་
པའི་ཉེན་འབྲེལ་དུ་འདོད་ལོ། །འོ་ན། གནས་སྐབས་སྤང་པོ་ལྷོ་པ་ཅན་ཡིན་ན། མ་རིག་

བ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་རི་ལྷར་བསྐྱགས་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། གནས་སྐབས་
 དེ་ན་མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། ཡན་ལག་ཏུ་བསྐྱགས་
 སོ། །སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འབྱུང་བ་ནི་སྐད་ཅིག་མའི་རྟེན་འབྲེལ། དེ་ཉིད་རྒྱ་དང་འབྲས་
 བྱར་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ནི་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ། གནས་སྐབས་བྱང་པོ་ལྔ་
 ཆོ་གསུམ་ལ་རྒྱན་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བ་ནི་རྒྱན་ཆགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལོ། །

གསུམ་བ་ནི། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཆ་གསུམ་དུ་བསྟན་བ་ལ་
 དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལྷར་བསྟན་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྟོན་གྱི་མཐའ་དང་།
 བྱི་མའི་མཐའ་དང་། བར་དག་ལ་བདག་སྟོན་དུ་བྱུང་ངམ་མ་བྱུང་། ཅི་ཞིག་ཏུ་བྱུང་།
 རི་ལྷར་བྱུང་། མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་ངམ་མི་འབྱུང་། ཅི་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་། རི་ལྷར་འབྱུང་།
 ད་ལྟ་ཅི་ཞིག་ཡིན་སྟུང་པའི་མོངས་པ་ནམ་པར་བརྒྱུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་༼ བསྐྱུ་བ་དབྱེད་བ་ ༽ནི།

འོ་ན། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་བསྐྱུ་ན་དུར་འདུས་ཞེ་ན། བསྐྱུ་ན་
 གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ། རྟོན་མོངས་པ་དང་ལས་དང་གཞི་གསུམ་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་
 རྟོན་མོངས་པ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། མ་རིག་པ་དང་། སྲིད་པ་དང་། ལེན་པ་གསུམ་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར་། ལས་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། འདུ་བྱེད་དང་། སྲིད་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་།
 ལྷག་མ་བདུན་ནི་གཞི་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་ལས་དང་རྟོན་མོངས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་། དེ་
 བཞེན་དུ་འབྲས་བྱུང་ཡིན་ཏེ། ལས་དང་རྟོན་མོངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་། སྟོན་གྱི་
 མཐའ་ལ་རྒྱ་མདོར་བསྐྱུས། བྱི་མའི་མཐའ་ལས་འབྲས་བྱུ་མདོར་བསྐྱུས་པ་ལ་དགོས་
 པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། སྟོན་གྱི་མཐའ་དང་བྱི་མའི་མཐའ་གཉིས་གྱིས་རིམ་པ་བཞེན་དུ་རྒྱ་

དང་འབྲས་བུ་མདོར་བསྡུས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བར་མའི་རྒྱ་འབྲས་
རྒྱས་པར་བཤད་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་༼གངས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཆོན་༽ནི།

མ་རིག་པ་ལ་རྒྱ་དང་ཁྱེད་ཀྱི་ལ་འབྲས་བུ་ཡོད་དམ་ཅེད། ཡོད་ན་རྟེན་འབྲེལ་
ཡན་ལག་བརྟུ་གཉིས་སུ་གངས་མ་ངེས་པར་འབྱུང་ལ། མེད་ན་འཁོར་བ་ལ་སྟོན་གྱི་
མཐའ་བྱི་མའི་མཐའ་ཡོད་པར་འབྱུང་རོ་ཞེ་ན། མ་རིག་པ་ལ་རྒྱ་དང་ཁྱེད་ཀྱི་ལ་འབྲས་
བུ་ཡོད་ཀྱང་། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྟུ་གཉིས་སུ་གངས་མ་ངེས་པར་མི་འབྱུང་རྟེ།
ཉོན་མོངས་པ་སྲིད་པ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་ལེན་པ་དང་། དེ་ལས་བྱ་བ་སྲིད་པ་ཉིད་
དང་། དེ་ལས་གཞི་སྟེ་བ་དང་། དེ་ལས་གཞི་རྒྱ་ལྡིང་དང་། དེ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་སྲིད་
པ་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཉོན་མོངས་པ་མ་རིག་པ་ལས་ལས་འདུ་བྱེད་དང་། དེ་ལས་
གཞི་རྣམས་ཤེས་ནས་གཞི་ཆོར་པའི་བར་འབྱུང་ལ། དེ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་སྲིད་པ་སྟེ་
བ་འདི་ནི་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སྦྱོང་དག་ཁྱེད་ལ་ངས་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་བསྟན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་བྱུང་བའི་ཆོས་
རྣམས་ཀྱང་བསྟན་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ན། དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན།
བསྟན་བཅོས་ལས་ཁྱད་པར་ཅི་དེ་པར་བཤད་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་པ་འདིར་ནི་
འབྱུང་བ་རྒྱ་ཡིན་རྟེ། འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བྱུང་བ་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་འདོད་དེ།
ཁོ་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་བརྟུ་གཉིས་ལོ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་འབྲས་སུ་གྱུར་
པས། འབྱུང་བྱུང་གཉིས་ཀ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་གང་ལ་རྟོགས་ནས་འབྱུང་བ་ཡིན་

བ་དེ་ལ་སྟོམ་ནས་བྱུང་བ་མིན་ཏེ། བ་བྱ་བཞིན་ནོ། །གནས་བརྟན་བསམ་རྟོགས་ན་
 དེ། འབྱུང་བ་དང་བྱུང་བ་ལ་སྤྱི་བཞི་ཡོད་དེ། འབྱུང་བ་ཡིན་ལ་བྱུང་བ་མ་ཡིན་བ་ནི་མ་
 འོངས་བ་ལྟ་བུ། བྱུང་བ་ཡིན་ལ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་བ་ནི་དག་བཅོམ་བ་ཐ་མའི་སེམས་
 སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་ཡིན་བ་ནི་དེ་ལས་གཞན་པའི་ད་ལྟར་བ་ལྟ་བུ། གཉིས་
 ཀ་མིན་བ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ལྟ་བུའོ། །འོན་མཛོ་ལས། འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང་། འདི་
 སྟེས་བས་འདི་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིག་ན་
 དེ། དང་པོས་རྒྱ་མེད་ལས་སྟེ་བ་བཀག་གཉིས་བས་རྟག་པ་ལས་སྟེ་བ་བཀག་ཅེས་
 ཟེར། སྟོབ་དཔོན་ནི། རྒྱ་མེད་ལས་སྟེ་བ་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་དང་པོ་དེ་སྟོམ་བ་དོན་
 མེད་པར་ཐལ། གཉིས་བས་རྒྱ་མེད་དང་རྟག་པ་ལས་སྟེ་བ་ཞེས་པའི་ཕྱིར་དེས་ན་
 མ་རིག་བ་འདི་ཡོད་ན་འདུ་བྱེད་འདི་འབྱུང་། ཞེས་བསྟན་པས། འདུ་བྱེད་མ་རིག་བ་
 ལས་གཞན་ལ་མི་འབྱུང་བར་བསྟན་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། མིག་ཡོད་ན་མིག་ཤེས་
 འདི་འབྱུང་ཞེས་བསྟན་པས། དེ་གཟུགས་ལས་མི་སྟེ་བར་བསྟན་བ་མིན་བ་བཞིན་
 ནོ། །ཡང་ན་མ་རིག་བ་འདི་ཡོད་ན་འདུ་བྱེད་འདི་འབྱུང་། འདུ་བྱེད་འདི་སྟེས་བས་
 རྣམ་ཤེས་འདི་སྟེ་ཞེས་ཡན་ལག་བརྒྱད་མར་བསྟན་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་སྟོན་གྱི་
 མཐའ་འདི་ཡོད་ན་ད་ལྟར་གྱི་མཐའ་འདི་འབྱུང་། ད་ལྟར་གྱི་མཐའ་འདི་སྟེས་བས་ཕྱི་
 མའི་མཐའ་འདི་སྟེ་ཞེས་རྒྱ་བརྒྱད་མར་བསྟན་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་མ་རིག་བ་འདི་
 ཡོད་ན་འདུ་བྱེད་འདི་འབྱུང་ཞེས་བས་དངོས་ཀྱི་རྒྱུན་དང་། འདུ་བྱེད་འདི་སྟེས་བས་
 རྣམ་ཤེས་འདི་སྟེ་ཞེས་བས་བརྒྱད་པའི་རྒྱུན་བསྟན་བ་ཡིན་ཞེས་གསུང་ངོ་། །

གཉིས་པ་༽ འབྲུང་བྲུང་གི་བྲུང་པར་ཤེལ་བཞི།

མ་རིག་པ་བཤད་པ།

མིང་བཤད་པ། རིག་པ་བཤད་པ། ཆོར་བ་ཁ་འཕང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། མ་རིག་པའི་རོ་པོ་རྩི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མ་རིག་པ་ནི་རིག་པ་མེད་ཅམ་དང་། རིག་པ་ལས་གཞན་ཅམ་མིན་གྱི། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་བ་མི་མཐུན་སྟོགས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོས་གཞན་ཏེ། དཔེར་ན། མི་འཇོལ་བ་དེ་མཇོལ་བ་མེད་ཅམ་དང་མཇོལ་བ་ལས་གཞན་ཅམ་མིན་གྱི། མཇོལ་བའི་མི་མཐུན་སྟོགས་ལ་འཇོག་པ་དང་། རྩན་ཆོག་ཀྱང་བདེན་ཆོག་གི་མི་མཐུན་སྟོགས་ལ་འཇོག་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ལོ། །རིག་པ་མེད་ཅམ་དང་རིག་པ་ལས་གཞན་ཅམ་མ་རིག་པ་མིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མ་རིག་པ་དེ་ལ་ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཤེས་རབ་ངན་པ་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་དེ་མ་རིག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འཛིག་ལྟ་མ་རིག་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་བ་ཡིན་ཞིང་། མ་རིག་པ་དེ་ལྟ་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མ་རིག་པ་དེ་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་བྱེད་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་༽ མིང་བཤད་པ་ཤེས།

གཟུགས་ཅན་མིན་པའི་མིང་བཞིའི་སྤང་པོ་ཆོས་ཅན། མིང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ཏེ། མིང་དང་འབྲེལ་བར་དོན་ལ་གཞིལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འཛིག་རྟེན་ན་གསལ་པའི་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་ལས་གཟུགས་གོ་བ་བཞིན་ལོ། །

གསུམ་པ་རེག་པ་ནི།

ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་ཏེ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །རེག་པ་ཆོས་ཅན།
རྒྱག་ཡོད་དེ། མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་བར་རྣམས་
སྤྱི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལྷན་ཆོས་ཅན། ཐོགས་པའི་རེག་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཐོགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རེག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྒྱག་པ་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ཆོས་ཅན། ཆོག་ཁྲ་དྲགས་ཀྱི་རེག་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོག་
ཁྲ་དྲགས་ནི་མིང་ཡིན་ལ། མིང་ལ་དམིགས་པའི་རེག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་རེག་པ་
རྒྱག་པོ་འདི་ཆོས་ཅན། བསྐྱུ་ན་གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། རེག་པའི་རེག་པ་དང་། མ་རེག་
པའི་རེག་པ་དང་། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་རེག་པ་གསུམ་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། དེ་
གསུམ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་ངེ་མ་མེད་པའི་རེག་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་རེག་པ་
དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྷག་མའི་རེག་པ་ལོ། །མ་རེག་པའི་རེག་པ་ཆོས་ཅན། གཉིས་ཡོད་
དེ། གཞོད་སེམས་ཀྱི་རེག་པ་དང་། རྗེས་སྤྱི་ཆགས་པའི་རེག་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་གཉིས་ནི་འབྱུང་ཉེ་བས་ལོགས་སུ་བཤད་དོ། །ཡང་རེག་པ་རྒྱག་པོ་ཆོས་
ཅན། གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། བདེ་བ་ཁྱོང་འབྱུང་གི་རེག་པ་དང་། ལ་སོགས་པ་སྤྱག་
བསྐྱུལ་ཁྱོང་འབྱུང་གི་རེག་པ་དང་། བཏང་སྟོམས་ཁྱོང་འབྱུང་གི་རེག་པ་གསུམ་དུ་
འདུས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་༼ཆོར་བ་ཁ་འཕང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་༽ནི།

རེག་པ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོར་བ་ཆོས་ཅན། རྒྱག་ཡོད་དེ། མིག་གི་འདུས་ཏེ་
རེག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ཆོར་བ་ནས། ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ཆོར་བའི་

བར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལྷ་ནི་ཆོས་ཅན། ལུས་ཀྱི་ཆོར་བ་ཡིན་ཏེ།
དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡིད་ཀྱི་འདུས་
ཏེ་རེག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཆོར་བ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཀྱི་ཆོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་ཅམ་ལ་
བརྟེན་པའི་ཆོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཆོར་དེ་ཡིད་ལུས་ལ་ཉེ་བར་རྒྱ་བའི་བྱེ་
བྲག་ལས་རྣམ་པ་དག་ནི་ཡང་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཡིད་བདེ་ལུས་ལ། ཡིད་མི་བདེ་
ལུས་ལ། བཏང་སྟོམས་ལུས་ལ་ཉེ་བར་རྒྱ་བ་བྱུག་བྱུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

འོན་དེ་དག་ཁམས་གང་ན་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། འདོད་ཁམས་ན་བཅོ་བརྒྱད་པོ་
ཐམས་ཅད་ཡོད་དེ། རང་སའི་ལུས་བྱུག་ལ་དམིགས་པ་ཅན་ནོ། །འདོད་པའི་སེམས་
ཆོར་དེས་སྟོང་ལུས་གཟུགས་ཅན་ལ་དམིགས་ན། གཟུགས་ཁམས་ན་འདི་རོ་གཉིས་
མེད་པས། ཡིད་ཉེ་བར་རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །གོང་མ་གཟུགས་མེད་ན་
ཡིད་ཉེ་བར་རྒྱ་བ་གསུམ་གྱི་དམིགས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་
ན་ཡིད་མི་བདེ་མེད་པས་ཡིད་ཉེར་རྒྱ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་འདོད་པར་འགྲོ་བ་
ལུས་བྱུག་པོ་རྣམས་ལ་དམིགས། རང་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་བརྒྱད། གཟུགས་
མེད་པ་ན་ཡིད་ཉེ་བར་རྒྱ་བ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཅན་ནོ། །བསམ་གཏན་གསུམ་པ་
དང་བཞི་བ་གཉིས་ན་ཡིད་བཏང་སྟོམས་ཉེར་རྒྱ་བྱུག་ཡོད། བྱུག་གི་དམིགས་པ་ནི་
འདོད་པའི་ལུས་བྱུག་པོ་ལ་དམིགས་པ་འོ། །རང་གཟུགས་ན་ནི་ཉེར་རྒྱ་བ་ཞིའི་
དམིགས་པ་འོ། །

གོང་མ་གཟུགས་མེད་ན་ནི་ཡིད་ཉེར་རྒྱ་བ་ཅིག་གི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་
ན་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་བདེ་བ་ཉེར་རྒྱ་བ་མ་བཞག་པ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་མ་བཞག་པའི་

ཀླུ་མཆན་ཡོད་དེ། གསུམ་པའི་བདེ་བ་བརྟན་པ་ཡིན་ལ། ཉེར་རྒྱ་མི་བརྟན་པའི་ཕྱིར།
གཟུགས་མེད་ནམ་མཁའི་ཉེར་བསྟོགས་ན་ཉེར་རྒྱ་བཞི་ཡོད་དེ། དེ་དག་གཟུགས་སུ་
འགྲོ་བ་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་དམིགས། བོང་མ་གཟུགས་མེད་པར་འགྲོ་བ་ནི་ཡིད་
ཉེར་རྒྱ་གཅིག་གི་དམིགས་པ་ཅན་ཡིན། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ན་ཡིད་ཉེར་
རྒྱ་གཅིག་ཡོད་ལ། དེ་ནི་རང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ནོ། །ཡིད་ཉེར་རྒྱ་བཙོ་
བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་དག་གིས་སྲིད་པ་འཕེལ་
བར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། ཟག་མེད་ནི་དེར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།

མ་རིག་པ་སོགས་གསུམ་པོ་དེ་དག་ལས་གཞན་རྣམས་འདིར་མི་འཆད་པའི་
རྒྱ་མཆན་ཅེ་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཁ་ཅིག་བཤད་ཟིན་པ་དང་། ཁ་ཅིག་འོག་
ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི། རྣམ་ཤེས་སོ་སོར་རྣམ་
རིག་པ། །ཞེས་སོགས་དང་གཟུགས་ནི། གཟུགས་ནི་དབང་པོ་ལྟ་དང་དོན། །ལྟ་དང་
རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་ཉིད། ཅས་དང་། དེ་དག་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཉིད། །མིག་ལ་
སོགས་གཟུགས་དང་བ་རྣམས། །ཞེས་པར་བཤད་ཟིན་ཅིང་། འདུ་བྱེད་དང་སྲིད་པ་
ལས་བསྟན་པ་དང་། སྲིད་ལེན་གཉིས་གནས་ལྟ་པར་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ ༼ ཡན་ལག་གསུམ་དཔེ་དང་སྦྱར་བ་ ༽ནི།

ཉོན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་པོ་དེ་ཆ་གསུམ་དུ་བསྟུས་པའི་དཔེ་རིལ་
བྱ་ཞེ་ན། དེ་བརྩ་གཉིས་པོ་ཆ་གསུམ་དུ་བསྟུས་པ་འདིར་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ས་བོན་
བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ས་བོན་ལས་སྟོང་བྱ་དང་། ལོ་མ་དང་། འབྲས་བྱ་འབྲུང་བ་
བཞིན་དུ། ཉོན་མོངས་པ་ལས་ཉོན་མོངས་དང་། དེ་ལས་བྱ་བ་དང་། དེ་ལས་གཞི་

འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་ཉོན་མོངས་པ་དེ་སྐྱབ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྐྱབ་གནས་པས་
རྒྱ་མཚོ་མི་སྐྱམ་པ་བཞིན་དུ། ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱབ་གནས་པས་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོ་མི་
སྐྱམ་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཉོན་མོངས་པ་ནི་ཤིང་གི་རྩ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཤིང་
རྩ་བ་ནས་མ་བཅད་ན་ལོ་མ་སོགས་སྟེ་བ་བཞིན་དུ། ཉོན་མོངས་པ་རྩ་བ་ནས་མ་
སྤངས་ན་འཁོར་བར་སྟེ་བའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ལྟར་ཤིང་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ལྟར་
ཤིང་ལས་སྤར་ཡང་ལོ་མ་སོགས་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། འདི་ལས་ཀྱང་སྤར་ཡང་ལས་
དང་གཞི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

དེ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པ་དེ་ནི་ཤུན་པ་བཞིན་དུ་འདོད་དེ། ཤུན་བཅས་ཀྱི་
འབྲས་ལས་སྐྱ་གྲུ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། ཉོན་མོངས་པའི་ཐོབ་པའི་ལས་ལས་འབྲས་བྱ་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ལས་ནི་ཤུན་བཅས་འབྲས་དང་འབྲས་སྟེ། སྤར་གྱི་དེའི་ཕྱིར། དེ་
བཞིན་དུ་ལས་ནི་སྤན་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྤན་གྱིས་རྒྱས་པ་ལན་གཅིག་
འབྲིན་པ་བཞིན་དུ། འདིས་ཀྱང་རྣམ་སྤྲིན་ལན་གཅིག་འབྲིན་པའི་ཕྱིར། ལས་དེ་མི་
ཉོག་བཞིན་དུ་འད་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མི་ཉོག་འབྲས་བྱའི་ཉེ་རྒྱ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། འདི་
ཡང་གཞིའི་ཉེ་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞི་བདུན་པོ་ནི་བཟའ་བཏུང་གཡོས་ལེགས་པར་
བྱུང་བ་དང་འབྲས་སྟེ། གཡོས་ལེགས་པར་བྱུང་བ་ལོངས་སྤྱད་བྱ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ།
འདི་ཡང་ལོངས་སྤྱད་བྱ་འབའ་ཞིག་ཡིན་གྱི། རྣམ་སྤྲིན་གཞན་མི་སྟེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྲིད་པ་བཞི་བཤད་ན། དེ་དག་གི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་ན། སྲིད་པ་
བཞི་པོ་དེ་དག་ལས། སྟེ་བའི་སྲིད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་ལོ། །འོན་ཉོན་མོངས་པ་གང་
གིས་སྟེ་སྲིད་དུ་ཉིང་མཚམས་སྟོར་ཞེ་ན། རང་གི་ས་པའི་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཀྱན་

གྲིས་སྒྲོར་གྱི། གཞན་གྱི་ས་པའི་ཉོན་མོངས་པས་ནི་མིན་ནོ། །སྲིད་པ་གཞན་གསུམ་
ལ་ནི། དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་རྣམ་པ་གསུམ་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་དོ། །འོན་དེ་དག་
ཁམས་གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན། གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་སྲིད་པ་གསུམ་ཡོད་ཀྱི་བར་སྲིད་
ནི་མེད་ལ། ཁམས་འོག་མ་གཉིས་ན་བཞི་ག་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་གང་གིས་གནས་པ་ཟས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ།

བསྟན་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། འོན་འགྲོ་བ་རྣམས་ཁམས་གསུམ་དུ་གང་
གིས་གནས་ཞེ་ན། འགྲོ་བ་རྣམས་ཟས་ཀྱིས་གནས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས།
སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པ་ན། ཆོས་གཅིག་བཀའ་སྩལ་པ་ནི་འདི་ལྟ་
སྟེ། འགྲོ་བ་ཟས་ཀྱིས་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ།

ཟས་ཀྱི་རང་བཞིན།

ཞར་ལ་བར་སྲིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས། དེ་དག་གི་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ནི།
འགྲོ་བ་ཟས་ཀྱིས་གནས་པ་ཡིན། ཞེས་བཤད་ན། ཟས་དེ་ལ་དུ་ཞེ་ན། དེ་ལ་བཞི་
ཡོད་དེ། ཁམ་གྱི་ཟས། དེག་པའི་ཟས། སེམས་པའི་ཟས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཟས་རྣམས་
སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། འོན་དེ་དག་ཁམས་གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན། ཁམ་གྱི་ཟས་ནི་འདོད་པ་ན་
ཡོད་ཀྱི། ཁམས་གོང་མ་དག་ན་མེད་དེ། ཁམ་ཟས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དག་
དེར་སྦྱེ་བའི་བྱིར། དཔྱལ་བ་ཆེན་པོ་ན་ཁམ་ཟས་རི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། ཡོད་དེ། ལྷགས་
ཀྱི་ཚོ་ལུམ་དང་ཟངས་ལྷན་མེ་འབར་བ་ཁར་འཇུག་པར་བཤད་ཅིང། ཉི་ཆེ་བ་དང་ཉི་

འཁོར་བ་ནི་མིའི་ཟས་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་ཡོད་པར། དགེ་འདུན་སྤངས་དང་གྲོ་བཞེན་
སྦྲེས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས་ཤེས་སོ། །

འོན་ཀྱང་རྩ་བའི་ཕྱེད་པ་ལས། ཁམ་གྱི་ཟས་གང་ཞེན། ཁམ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་
དབང་པོ་རྣམས་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་དང་། འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་འཛོལ་དང་ཉེ་
བར་འཛོལ་བར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེན། མི་འགལ་ཏེ། དེ་རྒྱས་
འགྱུར་གྱི་ཟས་ལ་དགོངས་ལ། ལྷགས་ཀྱི་ཐོ་ལུ་མ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་བཀྲེས་པ་སེལ་
རྒྱས་པས་ཟས་ཀྱི་མཆེན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཁམ་ཟས་ཀྱི་ངོ་བོ་གང་ཞེན། འི་རོ་
རེག་བྱའི་སྦྲེ་མཆེད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དོ། །

ཅིའི་ཕྱིར་ཁམ་གྱི་ཟས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལྷ་ལྟེ་ལུས་གསུམ་གྱིས་ཁམ་དུ་བཅད་
ནས་མིད་པའི་ཟས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། ཉི་མ་དང་གི་བ་མ་ལ་ཡོད་པའི་འི་རོ་
ཁམ་ཟས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཁམ་དུ་བཅད་ནས་མིད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཞེན། སྦྲོན་མེད་དེ། དེ་མིན་ཡང་དེའི་རིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་ན་པལ་ཆེ་བ་ལ་
དགོངས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཀྱི་སྦྲེ་མཆེད་ཁམ་ཟས་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་རང་གི་ཡུལ་
ཅན་དབང་པོ་རྟེན་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པ་ལ་མི་པན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལ་པན་པའི་
རིས་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་བྱུང་སྟེ། ཟས་ཡིད་དུ་འོང་བ་བཤམས་པ་
མཐོང་བ་ན་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེན། དེ་ནི་ཟས་དེ་ལ་
དམིགས་པའི་བདེ་བ་སྤོང་འགྱུར་གྱི་རེག་པ་ཟས་སུ་སོང་བ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་ཀྱི་
སྦྲེ་མཆེད་ཟས་སུ་སོང་བའི་དོན་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་གྲོལ་བ་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་ཕྱིར་མི་
འོང་ལ་པན་དགོས་པ་ལས་མི་པན་པའི་ཕྱིར། རེག་པའི་ཟས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གི་

ངོ་མོ་གང་ཞེ་ན། རེག་པ་དང་སེམས་པ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་
 ཟས་ཡིན་གྱི། ཟག་མེད་ཟས་མིན་ཏེ། ཟས་ཀྱི་དོན་ནི་སྲིད་པ་གསོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་
 ཅ། ཟག་མེད་ནི་སྲིད་པ་ཟད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་ལས། སེམས་ཅན་གྲུང་བ་
 རྣམས་གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། འཆོ་བར་བྱེད་པ་དང་། སྲིད་པ་ཆོལ་བ་རྣམས་ལ་
 བན་འདོགས་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་དང་། ཟས་བཞི་ནི་ནད་དང་འབྲས་དང་ཟླག་རྩའི་
 ཅ་བ་ཡིན་ནོ། །ཀླ་ཤིའི་རླུན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། ཟག་མེད་དེ་ལྟ་མིན་པའི་
 ཕྱིར། ཟས་དུ་ཞིག་གིས་གནས་པ་དང་མན་འདོགས་པར་བྱེད་ཅེ་ན། ཟས་ཐམས་ཅད་
 གྱིས་བྱེད་དོ། །

ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་པས་སེམས་པ་དང་། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྣམ་པར་
 ཤེས་པ་དང་། རེག་པས་སེམས་ཅན་འབྲུང་བར་བྱེད་པ་དང་། སྲིད་པ་ཆོལ་བ་རྣམས་
 ལ་མན་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་མོད། ཁམ་ཟས་གྱིས་ངེ་ལྟར་འབྲུང་བར་བྱེད་ཅེ་ན།
 བྱེད་དེ། ཁམ་ཟས་གྱི་ཟས་ལ་སྲེད་པའི་དབང་གིས་ཡང་སྲིད་འབྲུང་བར་བྱེད་པའི་
 ཕྱིར། ཁམ་ཟས་དང་། བདེ་བ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་རེག་པ་དང་། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་
 རྣམ་ཤེས་གྱིས། སེམས་ཅན་གནས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་མོད། སེམས་པས་ངེ་ལྟར་
 གནས་པར་བྱེད་ཅེ་ན། རེ་བ་དང་བཅས་པའི་སེམས་པས་གནས་པར་བྱེད་དེ། ཟུ་གེ་
 གྲུང་པའི་ཆེ་པ་ཞིག་རང་གི་བྱ་གཉིས་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འཆི་བ་མ་བཟོད་པར་ཐལ་བའི་
 ཀླུ་པ་སྤང་བྱས་ཁ་བཅིངས་པ་བྱེ་ཡིན་པར་སྤྲུས་པའི་ཆེ། རེ་བ་དང་མ་བྲལ་བར་མ་
 ཤི་བ། ཁ་བྱེ་བས་ཐལ་བར་མཐོང་བ་ན་རེ་བ་དང་བྲལ་ནས་ཤི་བ་དང་། བྱ་ཆག་པའི་
 ཆོང་པ་རྒྱ་མཚོའི་ལྷ་བ་ལ་ཐང་དུ་འཁྱལ་ནས། རེ་བ་དང་མ་བྲལ་བར་མ་ཤི་བ། རེ་བ་

དང་བུལ་བའི་ཆེ་མི་བ་དང་། འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་ལས། འོག་ཆགས་ཆེན་པོ་གང་
དག་ཚུ་ནང་ནས་འཛོལ་ཏེ་བྱེ་མའི་ཐང་ལ་སྒྲོང་སྤྲས་བ་མས་བྲན་ན་མི་རུལ། མ་བྲན་ན་
རུལ་བར་བཤད་བ་ལྟ་བུའོ། །

སྒྲོབ་དཔོན་ནི། དེ་ལྟ་ན་གཞན་མའི་སེམས་པ་བྱའི་ཟས་སུ་ཐལ་བའི་སྒྲོན་
ཡོད་པས། སྒྲོང་ས་མ་བྲན་ན་མི་འབྱུལ། མ་བྲན་ན་འབྱུལ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུང་། དེ་ལ་ནེ་བ་བརྗེ་ཏེ་ན་རེ། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྒྲོང་ལས་སྦྱེས་ཏྲག་ཏུ་
ཚོངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེད། དེ་མི་འཐད་དེ། མ་བྲན་བ་དང་ཏྲག་ཏུ་
ཚོངས་བ་ལ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་གསུམ་པོ་ཁམས་གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན།
ཁམས་གསུམ་དག་ནའོ། །གང་ཁམ་ཡིན་བ་དེ་དབང་པོ་རྟེན་བཅས་རྒྱས་པའི་ཟས་
ཀྱང་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། འདི་ལ་སུ་བཞི་སྟེ། དབང་པོ་རྟེན་བཅས་ལ་གཞོད་པའི་ཁམ་དུ་
བྱ་བའི་བྱི་རོ་རེག་བྱ་ནི། ཁམ་ཡིན་ལ་དབང་པོ་རྟེན་བཅས་རྒྱས་པའི་ཟས་མིན། ཟས་
ལྷག་མ་གསུམ་ནི་དབང་པོ་རྟེན་བཅས་རྒྱས་པའི་ཟས་ཡིན་ལ་ཁམ་མ་ཡིན། གཉིས་
ཀ་ཡིན་བ་ནི་ཁམ་དུ་བྱས་པས་དབང་པོ་རྟེན་བཅས་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་ཟས་ལྟ་བུ།
གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་བ་ནི་སྒྲ་དང་སྤྱག་བསྐལ་འཁོར་བཅས་སོ། །དབང་པོ་རྟེན་བཅས་
ལ་གཞོད་ན་ཁམ་ཟས་སུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དུས་ཕྱིས་གཞོད་ཀྱང་དེའི་མོད་ལ་མན་
འདོགས་པས་ཁམ་ཟས་སུ་རིགས་བ་ཡིན་ཏེ། ཟས་ནི་དུས་གཉིས་སུ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། འོ་ན་བཙམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་པའི་བྲང་སྒྲོང་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་
དང་བུལ་བ་བརྒྱུ་ལ་ཟས་བྱིན་བ་བས། འཛམ་བུའི་ཆལ་ན་འདུག་པའི་སོ་སོ་སྦྱེ་བ་
གཅིག་ལ་བྱིན་ན་དེ་འབྲས་བྱ་ཆེ། ཞེས་གསུངས་ན། འཛམ་བུའི་ཆལ་ན་འདུག་པའི་

སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དེ་གང་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག །འཛམ་བླ་འོ་དང་ལྷན་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཟེར་བ་
མི་འཐད་དེ། གཅིག་ཅེས་གསུངས་པ་དང་འགའ་བའི་ཕྱིར་དང། དེ་ལ་ངོ་མཆར་ཆེ་
བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་ངེས་གནས་སོ་ཞེས་ཟེར། བྱེ་
བག་སྒྲུ་བ་ན་རེ། མི་འཐད་དེ། དེ་ནི་དག་བཙུན་པ་བྱེ་བ་ལ་བྱིན་པ་བས་བསོད་ནམས་
ཆེ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་ཟེར།
སྒྲོ་བ་དཔོན་ནི། དེ་མི་འཐད་དེ། འདི་ནི་མིང་དང་དོན་མི་མ་ཐུན་ཞིང། མདོ་བསྟན་
བཙུན་གང་ལས་ཀྱང་ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ལ་འཛམ་
བླ་འོ་ཆལ་ན་གནས་པའི་བྱང་སེམས་སྤྲུལ་བ་ཤད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཛམ་བླ་འོ་གིང་
བྱང་ན་བསམ་གཏན་དང་སོ་སྐྱེད་པའི་བྱང་སེམས་དོན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
དང་ཕྱི་རོལ་བ་དེ་དག་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱུང་བར་མེད་ཀྱང་
བརྒྱ་ལ་བྱིན་པ་བས་དེ་གཅིག་ལ་བྱིན་པ་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་བས་བྱུང་བར་དུ་
འཕགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་ལ་བྱིན་པ་དེ་དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱི་བ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་
བྱིན་པ་བས་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཆེ་བ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། བདེན་མོད། འོན་ཀྱང་སྤར་དུད་
འགྲོའི་སྐྱེ་གནས་སྤྲུལ་སྤང་བ་བརྒྱ་ལ་བྱིན་པ་བས། མི་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་གཅིག་
ལ་བྱིན་པ་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་བརྒྱ་འགྲུར་དུ་རེ་བར་བྱའོ། །ཞེས་བརྒྱ་ཤ་སྟག་གསུངས་
པའི་འབྲེས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུང་།

གཉིས་པ་༼ཞར་ལ་བར་སྤྱིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་༽ནི།

སྤྱིད་པ་ཆོལ་བ་རྣམས་ལ་པན་འདོགས་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་བཤད་ན། སྤྱིད་པ་
ཆོལ་བ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་བར་སྤྱིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་སྤྱིད་ཆོལ་

ལ་སོགས་པར་བྱ་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ལ་མི་སྟོས་པར་ཡིད་ཅམ་ལས་བྱུང་བས་ན་ཡིད་
ལས་བྱུང་དང་། སྐྱེ་སྲིད་ཆོལ་བའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཡིན་པས་ན་སྲིད་ཆོལ་དང་། ཟས་སྲུ་
འི་ཅམ་ཟ་བས་ན་འི་ཟ་དང་། འཆི་སྲིད་དང་སྐྱེ་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ་གྲུབ་པ་ན་སྲིད་པ་བར་མ་
དང་། སྐྱེ་སྲིད་འགྲུབ་པ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པས་ན་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་ཞེས་
བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་ཟས་མིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་ཟས་དེ་ལ་
བཞིར་གངས་ངེས་ཞེ་ན། ངེས་ཏེ། ཆེ་འདི་ལ་གནས་དབང་པོ་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་ཁས་
ཟས་དང་། ཉེན་པ་རྣམ་ཤེས་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་རྟེག་པའི་ཟས་ཏེ་གཉིས་དང་། ཕྱི་མར་
སྲིད་པ་གཞན་འཕེན་པའི་དོན་དུ་སེམས་པའི་ཟས་དང་། སྲིད་པ་གཞན་འགྲུབ་པའི་དོན་
དུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཟས་དང་གཉིས་ཏེ་གོ་ངེམས་བཞིན་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཉིད་དག་གི་ངེས་པ་ཤེ་ནི།

དགེ་ཅ་འཆད་པ་དང་མཆམས་སྦྱོར་བ་སོགས་ཀྱི་སེམས་དེ་ཡིད་ཤེས་དང་
དབང་ཤེས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ལོག་ལྟས་དགེ་ཅ་འཆད་པ་དང་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་
སོགས་ཀྱིས་མཆམས་སྦྱོར་བའི་སེམས་དང་། འདོད་ཆགས་དང་འབྲལ་བའི་མཉམ་
གཞག་དང་། དེ་ལས་ཉམས་པ་དང་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བའི་སེམས་རྣམས་ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནར་འདོད་དེ། སལ་ཆེ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དང་། ཁ་ཅིག་
དེ་མིན་ཡང་དབང་ཤེས་ལ་དེ་དག་མེད་པའི་ཕྱིར། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བའི་སེམས་དེ་
ཆོར་བ་གང་ལ་བརྟེན་ཅེ་ན། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བའི་སེམས་དེ་བཏང་སྟོམས་ལ་
བརྟེན་ཏེ། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བའི་སེམས་དེ་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར། འཆི་འཕོ་བ་དེ་ཅེ་
གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཀྱི་སེམས་ལ་མེད་དེ། འཆི་འཕོ་བ་ནི་སེམས་ལ་གནོད་པར་

བྱེད་ལ། ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་སེམས་ལ་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྐྱེ་སེམས་ལ་ཡང་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སེམས་མེད་དེ། ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་དགེ་བ་
ཡིན་ལ། སྐྱེ་བའི་སྲིད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པས། སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ལ་ཉོན་མོངས་
ཅན་གྱི་སེམས་མཛོན་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། སེམས་མེད་སྟོམས་འབྲུག་གཉིས་
ལ་འཆི་འཕོ་བ་མེད་དེ། རང་མི་འཆི་ཞིང་། རྗེ་རྗེ་སོགས་གང་གིས་ཀྱང་གཞིག་མི་
རུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྐྱེ་སེམས་མེད་དེ། གོང་གི་དེའི་ཕྱིར། འོན་འཆི་བའི་སྲིད་པ་
ལ་གསུམ་བཤད་ན། དག་བཅོམ་པ་ཐ་མའི་འཆི་སེམས་དེ་གང་ཞེ་ན། ལུང་པོ་ལྷག་
མེད་དུ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁའི་སེམས་ལ་ལུང་དུ་བསྟན་པ་མིན་པའི་རྣམ་སྤྲིན་སྐྱེས་
དང་སྦྱོད་ལམ་པའི་སེམས་གཉིས་ཡོད་དོ། །

འོན་འཆི་བའི་ཆེ་ལུས་དང་བཅས་པའི་དབང་པོ་དུ་ལུས་ཀྱི་ཕྱོགས་གང་དུ་
འགག་པར་འབྱུང་ཞེ་ན། ཅིག་ཅར་འཆི་བའི་ཆེ་ལུས་དང་བཅས་པའི་དབང་པོ་གཉིས་
ཅིག་ཅར་འགག་པར་འབྱུང་ལ། འོག་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འཆི་བའི་ཆེ་
ན་ཀྱང་པར་ཡིད་འཆི་འཕོ། མིར་འགོ་བ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འཆི་བ་ན་ལྟེ་བ་དང་། ལྷར་
འགོ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བ་དག་བཅོམ་པ་རྣམས་སྟིང་ཁར་ཡིད་འཆི་འཕོ་འོ། །སྲིག་ཅན་འཆི་
བའི་ཆེ་གནད་གཅོད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་འབྱུང་བར་གསུངས་ན། གང་ལ་བརྟེན་ནས་
འབྱུང་ཞེ་ན། གནད་གཅོད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ནི་ཆུ་དང་སོགས་པ་མེ་དང་རྒྱང་གི་
འབྱུང་བ་འཇུག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི། ས་འཇུགས་པ་ལས་བྱུང་བ་མིན་
ཏེ། འདི་སྟོན་འཛིག་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་མདོ་ལས་འགོ་བ་ལ་ཡང་
དག་པར་ངེས་པ་དང་། འོག་པར་ངེས་པ་དང་། མ་ངེས་པའི་ཆོགས་གསུམ་གསུངས་

ན། དེ་དག་གང་ཞེ་ན། འཕགས་པ་རྣམས་ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་ཏེ། ཡང་དག་པ་ནི་
ཟུང་འདས་ཡིན་ལ། དེ་འཛོལ་པའི་རྒྱ་མཚན་སྤྱི་བ་པ་ཅི་རིགས་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར།
མཚམས་མེད་བྱེད་པ་དག་ལོག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་ཏེ། ལོག་པ་ནི་ངན་སོང་ཡིན་ལ། དེའི་
ནང་ནས་ཀྱང་དཔུལ་བ་དེར་སྐྱེ་བར་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་ནི་མ་ངེས་
པའི་ཚོགས་ཡིན་ཏེ། རྒྱུན་ངེས་འགའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་༼གང་དུ་སྐྱེ་བ་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་༽ལ་གསུམ།

རིམ་པ་དང་ཚད་དངོས། ཞར་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་ཚད། ཚད་དེ་ཉིད་བྱེ་བྲག་ཏུ་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།

རྟེན་བཤད།

བརྟེན་པ་བཤད། སེམས་ཅན་གྱི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར། རྒྱུད་གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་བཤད་པའི་འོག་ཏུ་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་བཤད་པར་
བྱའོ། །དེ་ཡང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་ཤིང་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་པས།
ཐམས་ཅད་བསྟན་པར་མི་རུས་ཀྱི། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ཞིང་མི་མཛེད་འཛིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་བཞོད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཚོས་མངོན་པ་བ་དག་
གིས་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གནས་པར་འདོད་པའི་ལུགས་ནི། འོག་དག་གི་གཞི་ནི་དང་
པོར་བར་སྒྲུང་སྟོང་པར་ཡོད་པ་ལ། འཛིག་རྟེན་འཆགས་པའི་སྒྲ་ལྟས་སུ་གྱུར་པའི་
རྒྱུད་འཇམ་བུ་ལྟར་བ་ལོ་གངས་དུ་མའི་བར་དུ་འབྲིགས་པ་ལས། རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་

འཁོར་ཚན་སོ་ཆེད་དོ་རྩེས་ཀྱང་གཞིག་པར་མི་རྒྱས་པ་ཆགས་སོ། །དེའི་རྣམས་སུ་
ནི་དཔག་ཚད་ས་ལ་གཅིག་དང་དྲུག་འབྲུམ། རྒྱར་གྲངས་མེད་གཅིག་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དེའི་སྟེང་དུ་ཆར་གྱི་རྒྱུན་གིར་ཉིད་སྟོག་
གིར་ཅམ་བབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གསེར་གྱི་སྟེང་སོ་ཅན་གྱི་རྒྱུད་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་
སུ་དཔག་ཚད་འབྲུམ་སྟག་བརྩུ་གཅིག་དང་། སྟོང་སྟག་དག་ནི་ཉི་ཤུ་ཡོད་པ་ཆགས་
སོ། །ཐད་ཁར་མི་འབོ་བ་ནི། ཁ་ཅིག་སེམས་ཅན་གྱི་ལས་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན། ཟས་མ་ཞུ་བར་ཡོང་དུ་མི་ལྟར་བ་བཞིན་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག་རྒྱུད་གིས་
སྒྲུངས་གྱི་རྒྱུལ་དུ་འཛིན་ཞེས་ཟེར། དེའི་སྟེང་དུ་རྒྱུད་གིས་རྒྱ་དེ་དག་བསྐྱབས་གིང་།
ཀུན་ཏུ་འཐས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གསེར་གྱི་ས་གཞི་ཆགས་སོ། །དེའི་ཕྱིས་
ནི་རྒྱུད་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རྣམས་སུ་འབྲུམ་སྟག་བརྩུད་དང་། ལྷག་མ་གསུམ་འབྲུམ་ཉི་
ཁྲི་དག་ནི་གསེར་དུ་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་རྒྱ་དང་གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཐད་ཀར་
ཐག་རི་ཅམ་ཞེ་ན། འབྲུམ་སྟག་བརྩུ་གཉིས་དང་སྟོང་སྟག་གསུམ་དང་བརྩུ་སྟག་དག་
ནི་སྟེང་དང་ལྷ་རྣམས་ཁོ་ནའོ། །ཁོར་ཡུག་ཏུ་ནི་རྒྱུམ་སོ་ཡིན་པས་གསུམ་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་༼བརྟེན་པ་བཤད་ཀྱི་ལ།

དེ་བཤད། མཆོ་བཤད། མྱིང་བཤད་པའོ། །དང་སོ་ནི། རྒྱ་དང་གསེར་གྱི་
དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ། ཆར་གྱི་རྒྱུན་སྒར་ལྟར་བབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཁམས་སྣ་
ཆོག་གས་པ་ཅན་གྱི་ཕྱིད་རྒྱ་མཆོ་ཆགས། དེའི་ཁམས་རབ་རྒྱུད་གིས་བསྐྱབས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས། དེ་གཞན་ལས་ལྷན་ཅིང་བཟིང་ཆགས་པའི་ལྷན་སོ་ཆགས། ཁམས་
འབྲིང་རྒྱུད་གིས་བསྐྱབས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དེའི་ཅེ་མོ་དབྱིབས་ལེགས་གིང་བལྟ་ན་

སྤྱུག་པ། ཤིང་རྩེ་གཉའ་ཤིང་ལྟ་བུའི་མཛེས་པ་ཡོད་པས་གཉའ་ཤིང་འཛིན་དང་།
གསེར་གྱི་གཤོལ་མདའ་ལྟ་བུའི་མཛེས་པ་ཡོད་པས་གཤོལ་མདའ་འཛིན་དང་། སང་
ལྷེང་གི་ནགས་གྱིས་མཛེས་པ་ཡོད་པས་སང་ལྷེང་ཅན་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རིའི་ཅེ་མོ་
ན་བལྟ་ན་སྤྱུག་པའི་མཛེས་པ་ཡོད་པས་བལྟ་ན་སྤྱུག་རི་དང་། རྩེ་ན་བ་ལྟ་བུའི་
མཛེས་པ་ཡོད་པས་རྩ་ན་དང་། རིའི་ཅེ་མོ་རྣམ་པར་འདུད་པ་ལྟ་བུའི་མཛེས་པ་ཡོད་
པས་རྣམ་འདུད་དང་། རིའི་ཅེ་མོ་འཁོར་ལོའི་སྤྱ་ཁྱུད་ལྟ་བུར་མཛེས་པར་ཡོད་པས་
སྤྱ་ཁྱུད་འཛིན་རི་སྟེ་དག་གིས་རི་རབ་བསྐྱོར་ཏེ་གནས་སོ། །ཁམས་ཐ་མ་བསྐྱབས་
པ་ལས་དེ་ནས་ནི་གླིང་རྣམས་ཆགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གི་ཕྱི་རོལ་ན་ནི་ཁོར་ཡུག་
གི་རི་སྟེ། འདིས་གླིང་བཞི་འཁོར་བའི་ཚུལ་དུ་བསྐྱོར་བས་ན་ཁོར་ཡུག་གི་རིའོ། །འོ་
ན་རི་དགུ་པོའི་རོ་བོ་གང་ཞེ་ན། གཉའ་ཤིང་འཛིན་ནས་སྤྱ་ཁྱུད་འཛིན་གྱི་བར་བདུན་
ནི་གསེར་ཡིན། ཁོར་ཡུག་གི་རི་དེ་ལྷགས་སོ། །ལྷན་པོ་ནི་རིན་ཆེན་བཞིའི་རང་
བཞིན་ཏེ། འར་དདུལ། ལྷོ་བྱེད་ཐུ། ལུབ་བརྒྱ་རྩ་ག། བྱང་གསེར་ལས་སོ། །གདགས་
པ་ལས། འར་བརྒྱ་རྩ་ག་དང་། ལུབ་དདུལ་དུ་ཡོད་པར་བཤམ་དོ། །རི་རབ་གྱི་རོས་
རིན་པོ་ཆེ་གང་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་མ་ཐུས། དེའི་ཕྱོགས་གྱི་ནམ་མཁའ་ཡང་དེའི་
ཁ་དོག་ཏུ་སྒང་བས། ལྷོ་འཛམ་གླིང་གི་ནམ་མཁའ་ཡང་སྟོན་པོར་སྒང་ངོ་། །འོ་ན་དེ་
དག་གི་ཆད་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རི་དགུ་པོ་ཚུའི་ནང་དུ་དཔག་ཆད་བརྒྱད་ཁྱི་དག་ལུབ་
བོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལྷན་པོ་ནི་ཚུའི་སྟེང་དུ་ཡང་དཔག་ཆད་དག་ནི་བརྒྱད་ཁྱི་འཕགས་
སོ། །ལྷག་མ་བརྒྱད་པོའི་འཕང་དུ་བྱེད་བྱེད་དབྱི་བས་བཞི་ཁྱི་དང་ཉི་ཁྱི་སོགས་
སོ། །དེ་དག་རྣམས་སྤྱ་སྟེ་རྒྱུར་ཡང་འཕང་དང་མཉམ་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷན་པོ་ནས་སྤྱུང་འཛིན་དེ་དག་གི་བར་གྱི་མཆོ་བདུན་ནི་
རོལ་མཆོ་ཡིན་ནོ། ཅིའི་ཕྱིར་རོལ་མཆོ་ཞེས་བྲ་ཞེ་ན། ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྔ་གྱི་
རྒྱས་གང་ཞིང་། ལྷའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཅེ་ཞིང་རོལ་པའི་མཆོ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་
བྲའོ། །ཡན་ལག་བརྒྱད་པོ་གང་ཞེ་ན། བསིལ་དང་ཞིམ་དང་ཡང་དང་འཇམ། །དང་བ་
དང་ནི་བྲི་མི་ང་། །འཕྱང་ན་ལྷོ་ལ་མི་གཞོད་དང་། །མགྲིན་པ་ལ་ཡང་མི་གཞོད་
པའོ། །ཞེས་སོ། །འོ་ན་དེ་དག་གི་ཆད་ངི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མཆོ་དང་པོ་ལ་དཔག་ཆད་སྟོང་
ཕྱག་བརྒྱད་ཅུའོ། །དེ་ནི་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ནང་གི་རྒྱ་མཆོ་ཡིན་ལ། དེའི་
རོས་ལ་ཞིང་གི་གསུམ་འགྲུར་རོ། །རོལ་མཆོ་གཞན་ནི་དེ་ལས་ཕྱེད་ཕྱེད་
དབྱིའོ། །དེའི་ལྷག་མ་སྤྱུང་འཛིན་ནས་ཁོར་ཡུག་གི་བར་གྱི་མཆོ་ནི་ཕྱིའི་རྒྱ་མཆོ་
ཆེན་པོ་ཡིན། དེའི་ཆད་ནི་དཔག་ཆད་འབྲུམ་ཕྱག་གསུམ་དང་སྟོང་ཕྱག་དག་ནི་ཉི་ཤུ་
གཉིས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་སྤྱིང་གཙོ་བོ། སྤྱིང་ཕྱག་ འཇམ་བུ་སྤྱིང་གི་ཆོས་ཀྱི་བྱད་པར་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ནི། སྤྱིང་རྣམས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་ན། སྤྱིང་
རྣམས་གང་ཞེ་ན། སྤྱིང་བཞི་ཡོད་པ་དེ་ལ་ནི་རི་རབ་ཀྱི་ལྷོ་ན་ཡོད་ཅིང་། ཤིང་འཇམ་
བུའི་འབྲས་བུ་མཆོའི་ནང་དུ་ལྷུངས་པ་ན་འཇམ་བུ་ཞེས་པའི་སྐད་འབྲིན་པས་ན་
འཇམ་བུ་དང་། མཐའ་རྒྱས་འཁོར་བའི་སྤྱིང་ཡིན་པས་ན། ལྷོ་འཇམ་བུའི་སྤྱིང་སྟེ་རོས་
གསུམ་ལ་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྱག་གཉིས་གཉིས་སོ། །ཤིང་རྟའི་དབྱིབས་འབྲ་བའི་རོས་
གཅིག་ལ་དཔག་ཆད་ཕྱེད་དང་བཞིའོ། །འདིའི་ཤར་ན་ཡོད་ཅིང་འདི་དག་ལས་ལུས་
ཉིས་འགྲུར་གྱིས་འཕགས་པས་ན་ལུས་འཕགས་སོ། །དབྱིབས་རྩ་གམ་འབྲ་བའི་རོས་

གསུམ་འཛམ་བུའི་སྒྲིང་འདི་དང་འབྲ་བས། དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་གཉིས་དང་།
ངོས་གཅིག་ལ་དཔག་ཆད་སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱའོ། །འདིའི་རྒྱབ་ན་ཡོད་ཅིང་བ་ལང་དང་
ཁོར་བུ་ལ་ལོངས་སྟོང་བ་དང་། མཐའ་རྒྱས་འཁོར་བའི་སྒྲིང་སྟེ་རྒྱབ་བ་ལང་སྟོང་གི་
སྒྲིང་ངོ་། །དབྱིབས་རྒྱུ་པོ་སྟེ་མཐའ་ཀྱན་ནས་བསྐྱོར་ན་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྲག་བྱེད་
དང་བརྒྱད་ཡིན་ལོ། །དེའི་དབྱུས་བྲང་པོ་ནས་གཞལ་ན་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྲག་བྱེད་དང་
གསུམ་མོ། །འདིའི་བྲང་ན་ཡོད་ཅིང་འཆི་བའི་ཆོ། ཞག་བདུན་གྱི་གོང་དུ་སྐྱ་མི་སྟན་པ་
འབྱུང་བས་ན་བྲང་སྐྱ་མི་སྟན་ཏེ། མཐའ་ཀྱན་ནས་བསྐྱོར་ན་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྲག་
བརྒྱད། དབྱིབས་བྲུ་བཞི་བྲོགས་རེ་རེ་ལ་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་གཉིས་ཡོད་
པར་མཉམ་མོ། །

གཉིས་བ་ནི། སྒྲིང་བཞི་པོ་དེའི་བར་གྱི་སྒྲིང་གཡོག་བརྒྱད་ནི། ལུས་དང་
ལུས་འཕགས་ཤར་གྱི་སྒྲིང་གཡོག་ །སྐྱ་མི་སྟན་དང་སྐྱ་མི་སྟན་གྱི་ཆ་བྲང་གི་སྒྲིང་
གཡོག་ །རྩ་ཡབ་དང་ནི་རྩ་ཡབ་གཞན་གྱི་སྒྲིང་གཡོག་ །གཡོ་ལྔ་དང་ནི་ལམ་
མཆོག་འགོ་རྒྱབ་གྱི་སྒྲིང་གཡོག་སྟེ་སྒྲིང་ཕན་བ་རྒྱད་དོ། །ཐམས་ཅད་ན་མི་གནས་ལ་
རྩ་ཡབ་ན་སྤྱི་པོ་གནས་མོ། །

གསུམ་བ་ནི། འཛམ་བུའི་སྒྲིང་གི་དབྱུས་རྒྱ་གར་རྩི་རྩི་གདན་འདི་ནས། བྲང་
དུ་རི་ནག་པོ་དགུ་འདས་པ་ན་གངས་རི་དཔལ་དང་ལྔ་བ་ཡོད། དེ་ནས་བྲང་ན་ནི་རི་
སྟོས་གྱི་ངད་ལྔ་བ་ཡོད། དེ་ནས་དཔག་ཆད་བརྒྱའི་ཚུ་རོལ་ན་ལྔའི་རྒྱལ་པོ་མ་ངོས་
བ་གནས་པའི་མཆོ་མ་ངོས་བ་ཞེས་བྲུ་བ། ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྔ་གྱི་རྒྱས་གང་བ། མེ་
ཏོག་ལྷན་ལ་དང་། བརྒྱ་དང་། ཀྱ་སྤྱ་ཏ་ལ་སོགས་པས་ཁེབས་བ། ཚུ་ཞེང་ལ་དཔག་

ཆད་ལྷ་བཅུ་ལྷ་བཅུ་ཡོད་པའི་མཆོ་བྱ་བཞི་པ། མཐའ་ཉིས་བརྒྱས་འཁོར་བ། དེའི་
 ཤར་ཕྱོགས་སྒྲུང་པོ་ཆེའི་ཁ་འདྲ་བ་ནས་རྩ་པོ་གསྐྱ་དང་། ལྷོ་ལྷོ་མཆོག་གི་ཁ་འདྲ་བ་
 ནས་སི་རྩྱ་དང་། ལུབ་རྩའི་ཁ་འདྲ་བ་ནས་བཟུ་དང་། བྱང་སེང་གའི་ཁ་འདྲ་བ་ནས་རྩ་
 པོ་སི་ཏ་ཞེས་བྱ་བ་འབབ་ཅིང་། མཆོ་མ་ཐོས་པ་ལ་གཡས་ཕྱོགས་སུ་ལན་བདུན་
 བསྐྱོར་ཏེ། རྩ་སྒྲུང་ལྷ་བརྒྱ་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོགས་ནས། ཕྱིའི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོར་
 འབབ་སྟེ། འཛིག་རྟེན་གདགས་པར། རྩ་པོ་གསྐྱ་སི་རྩྱ་བཟུ་དང་། སི་ཏ་དབང་རྒྱབས་
 ལྷ་བའི་འཕྲུང་བ་ཅན། འབབ་ཅིང་ཐམས་ཅད་བསེལ་བའི་རྩ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་བཞི་ཁོ་
 ར་ཁོར་ཡུག་དག་ནས་འབྱུང་། གསྐྱ་ཤར་ཕྱོགས་རྒྱ་མཆོར་འགྲོ་བ་སྟེ། སིན་རྩྱ་ལྷོ་
 ཕྱོགས་རྒྱ་མཆོར་འགྲོ་བ་ཡིན། བཟུ་ཡང་ནི་ལུབ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཆོར་འགྲོ། དེ་ཡི་བྱང་
 ཕྱོགས་རྒྱ་མཆོར་སི་ཏ་འགྲོ། རྩ་སྒྲུང་རབ་མཆོག་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི། མཆོག་ཏུ་
 བཟང་ཞིང་སོ་སོར་འབབ་པ་སྟེ། རེ་རེ་ཞིང་ཡང་ལྷ་བརྒྱར་བྱེད་ནས་ནི། རྩ་བའི་
 རྩྱ་ནམས་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོར་འགྲོ། ཞེས་སོ། སྒྲོས་དང་ལྷང་ནས་བྱང་ཕྱོགས་
 དཔག་ཆད་ཉི་ཤུ་ན། བྲག་གསེར་གྱི་བྱ་སྐྱིབས་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་ངོས་ཞེས་བྱ་བ་བྱ་བཞི་
 པ། རོས་རེ་རེ་ལ་དཔག་ཆད་ལྷ་བཅུ་པ་མཐའ་ཉིས་བརྒྱས་འཁོར་བ། འཕང་དུ་དཔག་
 ཆད་བྱེད་དང་བཞི་པ་མཛེས་ཤིང་བལྟ་ན་སྤྱུག་པ། ཁོར་ཡུག་ན་གསེར་གྱི་བྲག་བྱ་
 སྐྱིབས་བརྒྱ་སྟོང་ཡོད་དོ། རེ་ནས་བྱང་དུ་དཔག་ཆད་ཉི་ཤུ་ན་ཤིང་ས་ལའི་རྒྱལ་པོ་
 རབ་བརྟན་ཞེས་བྱ་བ་རྩ་བ་འདོམ་བཞི་བཅུ་འཕུར་དུ་བྱུག་པ། ས་ལའི་སྤྱང་བ་རིམ་པ་
 བདུན་གྱིས་བསྐྱོར་བ། ཆེར་བྱེད་དུ་འཕགས་པའི་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་གྱིས་རིམ་པར་
 བོན་པས་ནམ་མཁའ་བྲབ་པ་ལྟར་གནས་སོ། རེ་ནས་ཤར་ཕྱོགས་དཔག་ཆད་ཉི་ཤུ་

ན་རྩིང་བྱ་དལ་གྱིས་འབབ་ཅེས་བྱ་བ། མཚོ་མ་རྫོས་པའི་རྒྱ་ཁྲོན་རི་ལྷ་བ་བཞིན་ཡོད་
དོ། །ཁོར་ཡུག་ན་རྩིང་བྱ་བརྒྱ་སྟོང་ཡོད་ཅིང། དེ་ན་ཡོད་པའི་བསྐྱེད་སྟོང་བྱ་དང་མོ་
མ་དང་མེ་ཉོག་རྣམས། གཤོལ་མདའ་དང་བ་ལང་གི་ཀོ་བ་དང་ཤིང་རྩེ་འཕང་མོ་
ཅམ་ཡོད་དོ། །དེ་ན་བརྒྱ་བྱེན་གྱི་གཡུལ་རོར་སྟོད་པའི་སྒྲང་པོ་ཆེ་རབ་བརྟན། ལུས་
དཀར་ཞིང་མགོ་བོ་སྟོན་པའི་དབུས་དམར་བ་མཆེ་བ་བྱག་དང་ཐུན་པ། སྤིད་དུ་
དཔག་ཆད་བྱེད་དང་གསུམ་ཞིང་དུ་གཅིག །འཕང་དུ་བྱེད་དང་གཉིས་མཐའ་བདུན་
གྱིས་འཁོར་བ། འཁོར་སྒྲང་པོ་བརྒྱ་སྟོང་དང་བཅས་བ་དབུན་དང་དབྱིད་དང་དབྱར་
ཟླ་བ་བཞི་བཞིར་རིམ་བཞིན་གནས་སོ། །

གསུམ་བ་༼ སེམས་ཅན་གྱི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཞག་པ་༽ལ།
དངོས་དང་། དེ་དག་གི་སྟོས་པའོ། །དང་པོ་ལ།

ངན་སོང་དང་།

མཐོ་རིས་གྱི་གནས་སོ། །དང་པོ་ལ། ཆ་དཔྱལ་དང་། བྱང་དཔྱལ་ལོ། །དང་
པོ་ནི། འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་འོག་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ན། མནར་མེད་པའི་ཁང་
པའི་ཡས་སྟེང་ཡོད་ལ། དེའི་དབངས་དང་རྒྱ་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ཉི་ཤུ་ཡོད་
པ་དེ་ཅམ་སོ། །སྤྱག་བསྐྱལ་མཐའ་ཡས་བ་བར་མཚམས་མེད་པར་སྟོང་བས་ན་
མནར་མེད་པའོ། །

ཁ་ཅིག་དེར་བདེ་བའི་སྐབས་མེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་ཟེར་རོ། །དེའི་སྟེང་ན་
དཔྱལ་བ་བདུན་ཡོད་དེ། བན་ཚུན་མཚོན་གྱིས་བཏབ་སྟེ་ཤི་བ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་ལ།

ཡང་གསོས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའི་སྒྲ་ནམ་མཁའ་ལས་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་གསོས་པར་བྱེད་པའི་ཡང་གསོས་དང་། ལུས་ལ་ཐེག་ནག་པོ་བཏབ་ནས།
དཔུལ་སྤངས་ནམས་ཀྱིས་མཚོན་གྱིས་འབྲ་བར་བྱེད་པས་ཐེག་ནག་དང་། དཔུལ་
སྤངས་ནམས་ཀྱིས་བསྐྱུས་ཤིང་འཛོམས་པར་བྱེད་པས་བསྐྱུས་འཛོམས་དང་། ཆ་
བའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་གྱིས་ཉེན་ནས་ཆོ་ངེས་འདེབས་པས་དུ་འབོད་དང་། དེ་བས་ཀྱང་
སྤྲུག་བསྐྱལ་ཆེ་བས་གཏུངས་ནས་ཆོ་ངེས་ཆེན་པོ་འདེབས་པས་དུ་འབོད་ཆེན་པོ་
དང་། ལྷགས་གྱི་ཁང་པ་མེ་འབར་བའི་ནང་དུ་ཆ་བའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་སྤྱོད་བས་ན་ཆ་བ་
དང་། དེ་བས་ཀྱང་མི་བཟད་པའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་རྩ་བུམ་དགའ་བ་དང་ཉེར་དགའི་ནང་དུ་
སྤྱོད་བས་རབ་དུ་ཆ་བའི་དཔུལ་བ་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆ་དཔུལ་བརྒྱད་པོ་
ཀུན་ལ་འཁོར་གྱི་ཚུལ་དུ་ལྷག་པ་བཅུ་བྱུག་བཅུ་བྱུག་ཡོད་དེ། བརྒྱད་པོ་དེ་དག་གི་
ངོས་བཞིན་མེས་སུ་རྩལ་མོ་རྒྱབ་ཅུ་ཡོད་ལ། དེ་དག་དུ་ཀྱང་པ་བཅུག་པའི་ཆེ་
ཤ་རུས་འཛིག་ཅིང་། བཏོན་པའི་ཆེ་གསོས་པ་དང་། ཡང་རོ་སྤྲུགས་ཀྱི་འདམ་ཞེད་པ་
རྒྱབ་ཅུ་ལ་འབྲུ་མཚུ་རྩོན་ཞེས་བྱ་བ་ལུས་དཀར་ཞིང་མགོ་གནག་པས་ལུས་ལ་
འཕྱིགས་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་དང་འདབ་ཆགས་པ་ན་སྤྱི་གྱི་གཏམས་པའི་ལམ་པོ་ཆེ་
ཡོད་ལ། དེ་ལ་རྒྱང་པ་བཞག་པ་ན་ཤ་རུས་འཛིག་ཅིང་། བཏེག་པ་ན་གསོས་པ་དང་།
སོགས་པ་རལ་གྱི་ལོ་མའི་ནགས་ཆལ་ལོ་མ་རལ་གྱི་རྒྱར་པ་ནམས་རྒྱུད་གིས་
བསྐྱོད་ནས་ལྷུངས་པས་ལུས་གཙོད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཆལ་དེ་ལ་གནས་པའི་བྱི་སྤེ་
པོ་སྤྲུགས་ཀྱི་མཆེ་བ་ཅན་གྱིས་ལུས་ཐོས་པ་དང་དེས་འཛིགས་ནས། དཔག་ཆད་དུ་
མ་ལྟན་པའི་ཤལ་མ་ལའི་སྤྱོད་པོ་ཆེར་མ་སོར་བཅུ་བྱུག་དང་ལྟན་པ་ཡོད་པ་ལ། ཡར་

འཛིག་པའི་ཆོ་ཆེར་མ་རྒྱལ་ཁ་འབྱར་དུ་བསྐྱོན་ནས་ལུས་འཕེགས་པར་བྱེད་པ་
དང་། དེ་ནས་ཅེར་སླེབ་པའི་ཆོ་ཁྲ་ཏ་ལྷགས་ཀྱི་མཆུ་ཅན་གྱིས་མིག་འབྲས་འཛོག་
པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་མ་བཟོད་ནས་མར་བབ་པ་ན་ཆེར་མ་རྒྱལ་ཁ་ཡར་བསྐྱོན་ཏེ་
ལུས་འཕེགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཐལ་ཆོན་གྱི་ཆུ་པོ་རབ་མེད་བརྒྱལ་བར་དཀའ་བ་
རྒྱལ་ས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གསུམ་པོ་ནི་མཆོན་ཆར་རིས་གཅིག་པས་གཅིག་ཏུ་
བཟངས་ལ། བྱི་དང་ཁྲ་ཏ་ནི་རལ་གྱི་འཕྲིན་གསལ་དང་ཤལ་མ་ལིའི་བྱེད་ཆོས་ཡིན་
ནོ། །དཔུལ་བ་དེ་དག་གི་བྱེད་ན་གཤེན་རྗེའི་དཔུལ་སྤྲུངས་མཆོན་ཆ་སྣ་ཆོགས་པ་
ཐོགས་པས། དཔུལ་བ་པ་རྒྱལ་ས་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །

འོན། དཔུལ་སྤྲུངས་དེ་དག་སེམས་ཅན་ཡིན་ནམ་མིན་ཞེས། མདོ་སྡེ་པ་ན་
རེ། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་བ་ལས་གྲུར་པའི་བྱེད་པར་ཅན་ཡིན་པས་སེམས་ཅན་མ་
ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། རི་ར་ལུག་གི་གདོང་པ་ཅན་བཞིན་ཞེས་ཟེར། འོན། བཙུན་པ་
ཆོས་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས། གང་དག་ཁོ་ཞིང་གཏུམ་ལས་དང་། །སྤྲིག་ལ་མདོན་པར་
དགའ་བ་དང་། །སྤྲིག་བསྐྱལ་ལ་དགའ་དེ་དག་ནི། །གཤེན་རྗེའི་སྤྲིན་པོར་སྦྱེ་བར་
འབྱུང། །ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེས། སྦྱོན་མེད་དེ། དེ་ནི་གཤེན་རྗེ་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་པོའི་འཁོར་ཡི་དྲུགས་གང་དག་གིས་སེམས་ཅན་རྒྱལ་སྤྲུང་བའི་གནས་སུ་
འཁྲིད་པ་ལ། གཤེན་རྗེའི་སྤྲིན་པོ་ཞེས་བཤད་པས་མི་འགལ་ལོ། །བྱེ་བྲག་སྤྲུ་བ་ན་རེ།
དེ་དག་སེམས་ཅན་ཡིན་ལ་ཤི་ནས་དཔུལ་བ་པ་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པའི་རྒྱལ་སྤྲིན་
གྱིས་དཔུལ་བར་སྦྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ད་ལྟ་དཔུལ་བའི་མེ་ལ་སོགས་པས་གཞོད་པ་མི་
འབྱུང་བ་ནི་ལས་གྱིས་མཆོམས་བཅད་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚ་དཔྱལ་ལས་གཞན་ཚུ་བྱར་ཅན་ལ་སོགས་པའི་གང་དཔྱལ་
བརྒྱད་པོ་ཡོད་དེ། ཚུ་བྱར་ཅན་དང་། ཚུ་བྱར་རྫོལ་བ་དང་། སོ་ཐམ་ཐམ་བ་དང་། ཨ་
ཚུ་ཟེར་བ་དང་། གྱི་ཏུད་ཟེར་བ་དང་། ལྷན་ལ་ལྟར་གས་བ་དང་། བརྒྱ་ལྟར་གས་བ་
དང་། བརྒྱ་ལྟར་ཆེར་གས་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོན་མྱིང་འདིའི་འོག་ཏུ་མནར་
མེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྗེ་ལྟར་ཚུད་ཅེ་ན། ཚུད་དེ། མྱིང་རྣམས་འབྱུང་ཕྱང་པོ་ལྟར་
ཞབས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱིར། དུད་འགྲོའི་རྩ་བའི་གནས་ནི་ཕྱིའི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་ན་ཡོད་
ཅིང་། དེ་ན་གངས་མང་ཞིང་སྤྲུག་བསྐྱལ་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་དོ། །ལྷ་དང་མིའི་ཡུལ་ན་
ཡོད་པ་རྣམས་ནི་ཁ་འཐོར་བ་ཡིན་ནོ། །

ཡི་དྲགས་ཀྱི་རྩ་བའི་གནས་ནི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཅེས་བྲ་བ་འཛུམ་བུའི་མྱིང་
འདིའི་འོག་དཔག་ཚད་ལྔ་བརྒྱས་བཅད་པ་ན་ཡོད་ལ། དེ་ན་གཤིན་རྗེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
པོ་ཞེས་བྲ་བ། འཕེན་བྱེད་མི་དགེ་བས་འབངས་པས་ཡི་དྲགས་ཀྱི་གཟུགས་སུ་ཡོད་
ཀྱང་། རྫོགས་བྱེད་དགེ་བས་རྫོགས་པ་ལྷ་ལྷ་བུའི་དཔལ་ཉམས་སུ་ཕྱོང་ཞིང་། དཔྱལ་
བར་སྦྱེ་བར་འགྱུར་བ་རྗེ་ལྟར་བྱས་པ་མི་ཤེས་པ་དག་ལ་དེའི་དམིགས་སྟོན་པ་ཡོད་
པ་ལ། དེའི་འཁོར་ན་ཡི་དྲགས་ཀྱི་རིས་སུམ་ཅུ་རྩ་བུ་ཡོད། དེ་བསྐྱུ་ན་ཕྱིའི་སྦྱིབ་བ་
ཅན། ནང་གི་སྦྱིབ་བ་ཅན། ཐས་སྒྲོམ་གྱི་སྦྱིབ་བ་ཅན་གསུམ་དུ་འདུས་སོ། །ལྷ་དང་
མིའི་ཡུལ་ན་གནས་པའི་ཡི་དྲགས་ནི་ཁ་འཐོར་བའོ། །

གཉིས་པ་༼མཐོ་རིས་ཀྱི་གནས་༽ནི།

མིའི་གནས་བཤད་ཟེར་ལ། ལྷའི་གནས་ལ། ས་དང་འབྲེལ་བ་དང་། ས་དང་
མ་འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ལ། རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་དང་། སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་ཀྱི་གནས་

སོ། །དང་པོ་ལ། གཞལ་མེད་ཁང་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རི་ལ་བརྟེན་པའོ། །དང་པོ་ནི་ཉི་
 རྒྱ་དང་སྐར་མ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཉི་རྒྱ་གཉིས་གང་ཅམ་ན་ཡོད་ཅེ་ན། ཉི་རྒྱ་ཅུ་
 མཆམས་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྒྱུ་པོའི་བྱེད་དཔག་ཆད་བཞི་ཁྱེད་འོ། །འོ་ན་ཉི་རྒྱའི་ཆད་རི་
 ཅམ་ཞེ་ན། རྒྱ་བ་ལ་ཐང་ཀར་དཔག་ཆད་ལྔ་བཅུ་ ཉི་མ་ལ་ཐང་ཀར་དཔག་ཆད་ལྔ་
 བཅུ་གཅིག་དང་བཅས་པའོ། །མཐའ་སྐོར་ལ་གསུམ་འབྲུང་དང་། རམས་སུ་དཔག་
 ཆད་བྱེད་དང་བྱུག་དང་གཅིག་གི་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆ་གཅིག་ཡོད་དོ། །འོ་ན་རྒྱ་གང་
 ལས་བྱུ་བ་ཅེ་ན། རྒྱ་བ་ནི་ཅུ་ཤེལ་ལས་བྱུ་བ་ཅིང་། བྱེད་ལས་བསེལ་བ་དང་། མིག་ལ་
 བན་པ་དང་། ལོ་ཉོག་སྒྲིན་པ་དང་། སྤང་བ་སྤྲེར་བར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ཡིན་ལ། ཉི་
 མ་ནི་མེ་ཤེལ་ལས་བྱུ་བ་ཅིང་། བྱེད་ལས་ཆ་བ་དང་། མིག་ལ་གཞོད་པ་དང་། གཞན་
 འདྲ། དེའི་སྤྲེང་དུ་གསེར་གྱི་ར་བ་འཕང་དུ་དཔག་ཆད་བྱེད་པས་བསྐྱོར་བ། དེ་ལ་
 ཅིག་སྐྱབས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བཞི་ལས་བྱས་པ་དང་། འོག་གཞི་ཆོན་སྣ་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་
 གིས་བཀྲ་བ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ལས་བྱུ་བ་པའི་ཁང་བཟང་དང་། སྤྱིད་མོས་ཆལ་དང་།
 དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་། མེ་ཉོག་མན་རྩ་ར་བ་བྱས་མོ་བྱུ་བ་ཅམ་དུ་ཁབས་པ་རྟེན་
 བ་རྣམས་རྒྱང་གིས་འཐོར་ཞིང་། གསར་བ་ལེགས་པར་འགྲིམས་པ་ལ་སོགས་པ་
 ཡོད་དོ། །སྐར་མའི་ཆད་ནི། གདགས་པར་ཆེ་བ་ལ་རྒྱང་གྲགས་བཅོ་བརྒྱད་དང་།
 རྒྱང་བ་རྣམས་ལ་གསུམ་དང་། སལ་ཆེ་བ་བཅུ་དང་བཅུ་གཉིས་པར་བཤད་ལ། གང་
 སྤེལ་གྱིས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་ཆེ་བ་དེའི་ཆད་ནི་དཔག་ཆད་བཅུ་བྱུག་གོ་ཞེས་
 བཤད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་སྐར་མ་ཆེ་བ་ལ་རྒྱ་བའི་སུམ་ཆ་རྒྱང་མེད་ཅིག་
 ཡོད་དགོས་པ་ལས། དེ་ལ་མཛོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པའི་བྱིར། འོ་ན་ཉི་མས་སྤྱིང་བཞི་

ལ་སྒྲུང་བའི་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་བྱེད་ཅེ་ན། བྱང་དུ་ནམ་བྱེད་པ་དང་། ཤར་དུ་ཉི་མ་ལྷུ་བ་པ་
དང་། ལྷོར་ཉི་མ་བྱེད་པ་དང་། ལུབ་ཏུ་ཉི་མ་འཆར་བ་དུས་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱེད།
དེས་མཆོན་ནས་ལུབ་ཏུ་ནམ་བྱེད་པ་དང་། བྱང་དུ་ཉི་མ་ལྷུ་བ་པ་དང་། ཤར་དུ་ཉི་མ་
བྱེད་པ་དང་། ལྷོར་ཉི་མ་འཆར་བ་རྣམས་དུས་གཅིག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་འདྲ་བཤེས་
པར་བྱའོ། །

འོན་དཔུང་དགྲུན་གྱི་ཉི་མ་ལྷོག་དུས་གང་ཞེ་ན། དཔུང་གི་ཆ་བ་གཉིས་པ་དཔུང་
ཆ་ཐ་ཆུང་གི་མར་ངོ་ལྷོན་དུ་སོང་ནས་ཐ་མ་ཡར་ངོའི་ཆེས་བརྒྱད་ལ་ཉིན་མོ་ཡུད་ཅམ་
བཅོ་བརྒྱད་མཆོན་མོ་ཡུད་ཅམ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་ལ། དེའི་ཉིན་དཔུང་ཉི་ལོག་ནས་
ཆེས་དགྲུན་མཆོན་མོ་རིང་དུ་འགྱུར་ཞིང་ཉིན་མོ་སྤང་དུ་འགྱུར་རོ། །དགྲུན་རྣམས་
གྱི་ཆ་བ་བཞི་པ་དགྲུན་ཆ་ཐ་ཆུང་གི་མར་ངོ་ལྷོན་དུ་སོང་ནས་ཐ་མ་ཡར་ངོའི་ཆེས་
བརྒྱད་ལ་ཉིན་མོ་ཡུད་ཅམ་བཅུ་གཉིས་མཆོན་མོ་ཡུད་ཅམ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་ལ། དེའི་
ཉིན་དགྲུན་ཉི་ལོག་ནས་ཆེས་དགྲུན་མཆོན་མོ་སྤང་དུ་འགྱུར་ཞིང་ཉིན་མོ་དེ་ལས་
བརྒྱུད་པ་རིང་དུ་འགྱུར་རོ། །འོན་ཇི་ཅམ་གྱིས་རིང་སྤང་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན། ཉིན་མཆོན་
རིང་བ་དང་སྤང་བ་ནི་ཐང་གཅིག་རེ་རེས་སོ། །འོན་ཐང་གཅིག་གི་ཆད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།
ཉིན་མཆོན་གཅིག་ལ་ཆ་དགྲུ་བརྒྱར་བྱས་པའི་ཆ་གཅིག་ལ་བྱེད་དོ། །འོན་ཉི་མ་རིང་
སྤང་དུ་འགྱུར་བ་དེ་གང་གིས་ཡིན་ཞེ་ན། ཆ་བ་བྱུག་ཏུ་ཉི་མ་ལྷོར་འགྲོ་བའི་ཆེ་དཔག་
ཆད་བྱེད་དང་བྱུག་དང་གཅིག་གི་བཅོ་བརྒྱད་གྱི་ཆ་གཅིག་འཛམ་བུའི་སྤྲིང་ལས་ཡོལ་
ཏེ་རྒྱ་མཚོའི་སྤང་ནས་རྒྱ་ཞིང་། ལྷུང་དུ་འགྲོ་བས་ཉིན་མོ་སྤང་དུ་འགྱུར་ལ། དེའི་ཆེ་ཉི་
མའི་འོད་རྒྱ་མཚོ་ལ་བབ་བས། རྒྱ་མཚོའི་རྒྱ་མཚོ་སྤྲིང་གི་རྒྱ་གང་བས་ལུ་མ་རྩོ་བའི་

གནད་དེ་ཡིན་ནོ། །ཆོ་བ་ཐུག་ཏུ་ཉི་མ་བྱང་དུ་འགྲོ་བའི་ཆོ། དཔག་ཆད་ཕྱེད་དང་ཐུག་
དང་གཅིག་གི་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆ་གཅིག་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཡོལ་ཏེ་གླིང་གི་སྤྲེང་ནས་རྒྱ་
ཞིང་། དལ་བྱས་འགྲོ་བས་ཉིན་མོ་རིང་དུ་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་རྒྱ་བ་འཕེལ་འགྲིབ་ཏུ་སྤང་
བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱ་བ་དེ་ཉི་མ་དང་ནི་ཉི་མ་ལས་དེའི་འོད་འཕྲོག་ལ། དེས་
ན་རང་གི་གྲིབ་མས་འགྲིབ་པར་སྤང་རོ། །སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྟར་ན། རྒྱ་བའི་བེ་
རྒྱུ་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་དེ་སྤང་བ་ན་གནམ་གང་དང་། རྒྱ་ལེལ་ལས་གྲུབ་པའི་
ཕྱོགས་དེ་སྤང་བ་ན་ཉ་གང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་གྱི་ཆོ་ན་གཞན་དུ་སྤང་བ་ཡིན་
ཞེས་གསུང་རོ། །འོ་ན་རྒྱ་བའི་གྲུང་ན་ནག་པོའི་ར་རི་ཡོད་པ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཁ་
ཅིག་གི་གླིང་བཞི་རི་རབ་དང་བཅས་པ་གྲུང་དུ་སྤང་བས་ར་རི་དང་། མཐའ་ལ་ཕྱིའི་རྒྱ་
མཚོ་སྤང་བས་དངས་པར་སྤང་བ་ཡིན་ཟེར། ཁ་ཅིག་གི་རྒྱ་བའི་སྤྲེང་དུ་སྤྲེད་མོས་ཆ་ལ་
སོགས་ཡོད་པ་ནག་པོའི་ར་རིར་སྤང་བ་ཡིན་གསུང་། ཁ་ཅིག་གི་བྱང་རྒྱུ་མེས་མས་དཔའ་
རི་བོང་དུ་སྤྲེས་པའི་གཟུགས་བརྙན་ལྟའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་མི་རྣམས་ལ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར་དུ་རྒྱ་བ་ལ་གྲིས་པ་ཡིན་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་རབ་འདི་ལ་བང་རིམ་བཞི་ཡོད་དོ། །བར་གྱི་ཐག་རི་ཅམ་ཞེ་
ན། བར་གྱི་ཐག་ནི་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་བཅུ་ལོ། འོ་ན་བང་རིམ་རྣམས་ཕྱི་ལ་རི་
ཅམ་འཕགས་ཞེ་ན། བང་རིམ་དང་པོ་ལ་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྲག་དག་ནི་བཅུ་ཐུག་དང་།
གཉིས་པ་ལ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་དང་། གསུམ་པ་ལ་སྟོང་ཕྲག་བཞི་དང་། བཞི་པ་ལ་སྟོང་
ཕྲག་གཉིས་ཕྱིར་འཕགས་སོ། །བང་རིམ་དེ་དག་ན་གང་གནས་ཞེ་ན། བང་རིམ་དང་
པོ་དེ་ལ་གནོད་སྐྱེན་ལག་ན་རིན་པོ་ཆེའི་གཞོང་པ་བདུད་ཅིས་གང་བ་སོགས་པ་དང་།

གཉིས་པ་ན་གནོད་སྦྱིན་ལག་ན་རིན་པོ་ཆེའི་མེ་ཉོག་གི་ཐེང་བ་ཐོགས་པ་དང་།
གསུམ་པ་ན་རྒྱ་ཆང་གིས་ཏྲག་ཏུ་སྦྱོས་པ་དང་། བཞི་པ་ལ་རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་རིས་
ཀྱི་ལྷ་རྣམས་གནས་ཏེ། དེ་ཡང་བར་རིམ་བཞི་པའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟེང་ན། དུལ་
འཁོར་སྤངས་ཀྱི་པོ་བྲང་ཡུལ་འཁོར་སྤངས་དང་། ལྷོ་ན་འཕགས་སྦྱེས་པའི་པོ་བྲང་
འཕགས་སྦྱེས་པོ་དང་། ལུ་བ་ན་སྦྱན་མི་བཟང་གི་པོ་བྲང་སྤྲེལ་གསུགས་དང་།
བྲང་ན་རྣམ་ཐོས་སྤྲེལ་ཀྱི་པོ་བྲང་ལྷང་ལོ་ཅན་ཡོད་དོ། །དེར་མ་ཟད་གསེར་གྱི་རི་ནི་
བདུན་པོ་དག་ལ་ཡང་རྒྱལ་ཆེན་བཞི་པའི་ལྷ་གནས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷན་པོའི་ཅེ་ན་སུམ་ཅུ་ཙག་སུམ་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་གནས་སོ། །ཅིའི་
ཕྱིར་སུམ་ཅུ་ཙག་སུམ་ཞེས་བྲ་ཞེ་ན། འོར་ལྷ་བརྒྱད། དག་པོ་བཅུ་གཅིག་། ཉི་མ་བཅུ་
གཉིས། ཐ་སྐར་གྱི་བྱ་གཞོན་རྒྱ་གཉིས་ཉེ་གཙོ་བོ་སུམ་ཅུ་ཙག་སུམ་ཡོད་པས་དེ་སྐད་
ཅེས་བྲ་བའོ། །ཡང་ན་ཆོས་བཟང་ལྟའི་མདུན་ས་སོགས་ལྟའི་གནས་སུམ་ཅུ་ཙག་
གསུམ་ཡོད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲའོ། །དེའི་ཆད་རི་ལྷ་བྲ་ཞེ་ན། དེའི་ངོས་རེ་རེ་ལ་
དཔག་ཆད་བརྒྱད་ཁྲི། མཐའ་བསྐྱོར་ན་གསུམ་འབུམ་ཉི་ཁྲིའོ། །ལྷན་པོའི་ཕྱོགས་
མཆོམས་བཞི་ན། ཁང་བ་བཅེགས་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ངོས་ལ་དཔག་ཆད་བརྒྱ་ཉི་ལྷ་
ཙག་། དཔངས་སུ་དཔག་ཆད་ལྷ་བརྒྱ་ཡོད་དོ། །གདགས་པ་ལས་དཔངས་སུ་དཔག་
ཆད་ཕྱེད་དང་ལྷ་ཡོད་པར་བཤད། ཁང་བ་བཅེགས་པ་བཞི་པོ་དེ་ལ་ནི། གནོད་སྦྱིན་
ལག་ན་རྩོ་རྩེ་ལྷ་རྣམས་བག་མེད་པའི་གནས་ལས་བསྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་གནས་པ་ཡིན་
ལ། སུམ་ཅུ་ཙག་སུམ་གྱི་དབུས་ན་གྲོང་ཁྲིར་བལྟ་ན་སྤྲུག་ཅེས་པ། ངོས་རེ་རེ་ལ་ཉིས་
སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་པ། མཐའ་བསྐྱོར་ན་ཁྲི་ཡོད་པ། འཕང་དུ་དཔག་ཆད་ཕྱེད་དང་གཉིས་

ངོས་གསེར་གྱི་རང་བཞིན། འོག་གཞི་ཆོན་སྒྲ་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་གིས་བཟ་བར་བྱས་པ།
མནན་ན་ནེམ་བྱེད་པ་བཏེག་ན་པར་བྱེད་པའི་མཉེན་པ་ཡོད། དེ་ལ་སྒོ་སྤྲོད་དུ་གཅིག་
གིས་མ་ཆང་བ་ཡོད་པའི་སྒོ་རེ་རེ་ལ། སྤུལ་རྩ་རྩ་གསུམ་པའི་ལྷ་རྣམས་སྤང་བར་བྱེད་
པའི་སྤང་མ་གོ་བགོས་ཤིང་མཆོན་ཆ་སྒྲ་ཆོགས་ཐོགས་པ་ལྔ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད།
ཐོང་ཁྲིར་བལྟ་ན་སྤྲུག་དེའི་དབུས་ན་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱེན་གྱི་བཀྲགས་གནས་རྣམ་
པར་རྒྱལ་བྱེད་གྱི་ཁང་བཟང་ངོས་རེ་རེ་ལ་དཔག་ཆད་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་པ། མཐའ་
བསྐྱོར་ན་སྤྲོད་། དཔངས་སུ་དཔག་ཆད་བྱེད་དང་དབུག་དང་གཅིག་གི་བཅོ་བརྒྱད་གྱི་
ཆ་གཅིག་ཡོད། དེ་ལ་བ་གམ་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་། དེ་རེ་རེ་ལ་ཁང་བ་བཅེགས་པ་བརྒྱ་
བརྒྱ། དེ་རེ་རེ་ལ་གནས་ཁང་བདུན་བདུན། དེ་རེ་རེ་ལ་ལྷའི་བྱ་མོ་བདུན་བདུན། དེ་
རེ་རེ་ལ་གཡོག་མོ་བདུན་བདུན། དེ་རེ་རེ་ལ་སིལ་སྒྲན་བདུན་བདུན་ཡོད་དོ། །ཐོང་
ཁྲིར་བལྟ་ན་སྤྲུག་དེའི་ཕྱི་རོལ་དཔག་ཆད་ཉི་ཤུར་བྱེན་པ་ན། ཤར་ན་ཤིང་རྩ་སྒྲ་
ཆོགས་གྱི་ཆལ། ལྷོ་ན་རྩལ་འགྲུར་གྱི་ཆལ། ལུབ་ན་འདྲེས་ཆལ། བྱང་ན་དགའ་བས་
བརྒྱན་པའི་ཆལ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་དོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཤིང་རྩ་སྒྲ་ཆོགས་གྱི་ཆལ་ལ་སོགས་
པ་ཞེས་བྱ་ཞེན། ཤིང་རྩ་དང་རྩིང་བྱ་དང་ལོ་མ་དང་མེ་རྟོག་དང་འབྲས་བྱ་སྒྲ་ཆོགས་
པ་ཡོད་པས་ཤིང་རྩ་སྒྲ་ཆོགས་གྱི་ཆལ་ཞེས་བྱ། རྩིང་བྱ་རྩལ་འགྲུར་དང་ཤིང་དང་ལོ་
མ་དང་མེ་རྟོག་དང་འབྲས་བྱ་དང་རྒྱན་རྣམས་རྩལ་པ་དང་། དེར་བྱེན་པ་ཅམ་གྱིས་
ལུས་སེམས་རྩལ་པར་འགྲུར་ཞིང་། གཡུལ་སྤྱོད་པ་ལ་མོས་པར་བྱེད་པས་ན། རྩལ་
འགྲུར་གྱི་ཆལ་ཞེས་བྱ། རྩིང་བྱ་འདྲེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་ཤིང་དང་ལོ་མ་དང་མེ་རྟོག་
དང་འབྲས་བྱ་དང་གོས་དང་རྒྱན་རྣམས་འདྲེས་ཤིང་། ལྷའི་བྱ་དང་བྱ་མོ་རྣམས་ཀྱང་

འདྲེས་པར་གནས་པས་འདྲེས་ཚལ་ཞེས་བྲ། རྗེ་དབྱ་དགའ་བ་དང་ཤིང་སོགས་དང་
ལྷའི་བྱ་དང་བྱ་མོ་རྣམས་དགའ་བར་གནས་པས། དགའ་བས་བརྒྱན་པའི་ཚལ་ཞེས་
བྲའོ། །ཚལ་དེ་དག་གི་ཕྱོགས་བཞི་ན་དཔག་ཚད་ཉི་ཤུ་ས་བཅད་ས་ན་ས་གཞི་བཟང་
པོ་བཞི་ཡོད་དེ། ཤར་ན་ཤིང་རྩ་ལྷ་ཚོགས་པའི་ས་གཞི། ལྷོ་ན་རྩ་བ་འགྲུར་གྱི། ལུ་བ་
ན་འདྲེས་པའི། བྱང་ན་དགའ་བས་བརྒྱན་པའི་ས་གཞི་བཟང་པོ་ཞེས་བྲ་བ་ཡོད་
དོ། །ཁྲིང་ཁྲིར་བལྟ་ན་སྤྱུག་དེའི་བྱང་ཤར་མཚམས་ན། ཤིང་ཡོངས་འདུ་ས་བརྟོལ་
ཞེས་བྲ་བ། འཕུར་དུ་དཔག་ཚད་ལྷ་བཅུ་བྲུག་ལ། དཔག་ཚད་བརྒྱ་གྲེན་དུ་ཕྱོགས་ལ།
ཡལ་ག་ལོ་འདབ་གྱིས་དཔག་ཚད་ལྷ་བཅུར་བྲུབ་ལ། དེས་རྗེ་ཕྱོགས་སུ་དཔག་ཚད་
བརྒྱར་བྲུབ་ཅིང་། རྗེ་ཕྱོགས་མིན་པར་ལྷ་བཅུར་བྲུབ་པ་ཡོད་དོ། །

འོ་ན། མེ་རྟོག་དེ་ནི་རྗེ་ཕྱོགས་མིན་མི་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགའ་ལོ་
ཞེ་ན། མི་འགའ་ཉ། དེ་ནི་མིའི་ཡུལ་གྱི་མེ་རྟོག་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཤིང་དེ་ནི་ལྷ་
རྣམས་དགའ་བ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་གནས་ཡིན་པས། དཔྱིད་ལོ་མ་སེར་པོར་གྱུར་
པའི་ཆེ་ད་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་ལོ་མ་དང་མེ་རྟོག་ལྷགས་པར་འགྱུར་སྟེ་དུ།
དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཤིང་དེའི་བྱང་ན་ཨར་མོ་
ནིག་ལྷ་བྱའི་རྩོལ་བ་ངོས་རེ་རེ་ལ་དཔག་ཚད་ལྷ་བཅུ་ལ། མཐའ་ཉིས་བརྒྱས་འཁོར་
བ་འཕང་དུ་དཔག་ཚད་བྱེད་དང་བྲུག་དང་གཅིག་གི་བཙོ་བརྒྱད་གྱི་ཆ་གཅིག་ཡོད་ལ།
དེའི་སྟེང་དུ་ལྷ་དབང་གི་སེང་ཁྲི་དང་ཉི་དབང་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ཁྲི་བའམས་ནས་ལྷ་
རྣམས་དབྱར་རྒྱ་བ་བཞིའི་བར་དུ་གནས་སོ། །དེའི་བྱང་དུ་མྱང་པོ་ཆེ་ས་སྤངས་ཀྱི་བྱ་
སྤྱིད་དུ་དཔག་ཚད་བྱེད་དང་གསུམ་ཞེང་དུ་དཔག་ཚད་གཅིག་མཐའ་བསྐྱོར་ན་དཔག་

ཆོད་བདུན་ཡོད་པ། མགོ་སྤུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་སྤྱལ་ནས། དབུས་མ་ལ་ལྟ་དབང་བརྒྱ་
 གྱིན་གཞན་དག་ལ་ཉེ་དབང་སོ་གཉིས་ལུས་གྱིན་པོ་ལ་ལྟ་གཞན་རྣམས་ཞོན་ནས།
 ཡར་མོ་ནིག་གི་དོ་ལེབ་ཀྱི་སྟེང་དུ་བསྐྱལ་བ་འཆགས་འཛིག་གི་རྒྱུར་ལྟར་མགྲོགས་
 བར་འགོ་ལ། དེར་སྤྲང་ཆེན་གྱི་ལུས་བཞག་ནས་ལྟའི་བྱ་རྒྱ་འབྲུལ་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་
 དུ་གནས་སོ། ཁྱོད་ཁྱེད་བལྟ་ན་སྤྱག་དེའི་སྟོ་རྩབ་མཆམས་དཔག་ཆོད་བཅུ་གཉིས་
 གྱིས་ཆོད་པ་ན་ཆོས་བཟང་ལྟའི་མདུན་ས། ཐད་ཀར་དཔག་ཆོད་གསུམ་བརྒྱ། མཐའ་
 བསྐྱོར་ན་དགུ་བརྒྱ་པ། ཁྱོད་ཁྱེད་བལྟ་ན་སྤྱག་ལས་དཔག་ཆོད་བྱེད་དང་བཞི་གྱེན་དུ་
 འཕགས་བ་ཡོད། འོག་གཞི་དང་ཡང་ཐོག་དང་ཀ་བ་དང་སྤྱི་འདུས་ཀྱི་གདུང་ལ་
 སོགས་བ་ཐམས་ཅད་ཤེལ་ལས་བྱུབ་པ། དབུས་ན་བེ་རྒྱུའི་ཀ་བ་བྱུར་བརྒྱད་པ།
 སྤྱི་འདུས་ཀྱི་གདུང་ལ་སྤྱའི་ཅེ་མོ་ཅམ་ཞིག་མ་རེག་པ། དེ་ན་ཡང་ལྟ་དབང་དང་ཉེ་
 དབང་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་ཡོད་པ་དེར་ལྟ་རྣམས་འདུས་ནས་ལྟ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་དོན་དང་
 ཆོས་སེམས་པར་བྱེད་དོ། །

གཉིས་བ་ནི། སྤུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་དེའི་སྟེང་ན་འཐབ་བྲལ་ནས་འོག་མིན་གྱི་
 བར་གྱི་ལྟ་རྣམས་ཀྱི་གཞལ་མེད་ཁང་ཡོད་དོ། ཅིའི་ཕྱིར་འཐབ་བྲལ་ཞེས་བྲ་ཞེ་ན།
 འདི་མན་ཆད་ན་འཐབ་བ་ཡོད་ཅིང་། འདི་ནས་འཐབ་བ་དང་བྲལ་བས་ན་འཐབ་བྲལ་
 ཞེས་བྲལ། འདི་མན་ཆད་ན་འཐབ་བ་དེ་ལྟར་ཡོད་ཅི་ན། ཡོད་དེ། ལྟ་རྣམས་ཀྱང་ལྟ་
 མིན་དང་འཐབ་ན་གཞན་རྣམས་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། ལྟ་མ་ཡིན་གྱིས་ཀྱང་ལྟ་ལ་
 འཐབ་པར་རུས་ཏེ། ལྟ་ལ་ལུས་དང་ལོངས་སྟོན་འབྲུག་བཟོད་པ་དང་ལྟའི་གཉེན་རྒྱ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འཐབ་ན། འཛིག་རྟེན་ན་ཆོས་མིན་དར་བ་ན་ལྟའི་དབྱང་འགྲིབ་

ཅིང། ལྷ་མིན་གྱི་དབྱང་འཕེལ་བར་འགྱུར་ལ། ལྷ་མིན་དེ་དག་ལྷན་པོའི་ཚུ་མཆམས་
གྱི་ཁོང་ནས་གསེར་གྱི་ས་གཞིའི་བར་དུ་གནས་ཤིང། དེ་རྣམས་ལྷའི་བདུད་ཅི་ལ་
ཐག་དོག་དང། རང་གི་བྱ་མོ་ལ་སེར་ལྷའི་དབང་གིས་དབྱང་གི་ཆོགས་དང་ལྷན་ཅིག་
ཚུ་མཆམས་ནས་འཛོན་ཏེ་སྤང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་འཕགས་ནས་སྤང་མ་ལྷ་པོ་རྣམས་
དང་རིམ་བཤུ་བཞེན་འཐབ། དེས་བསྐྱོག་མ་རྒྱས་པའི་ཆེ་ཀླུ་ཆེན་བཞིས་ལྷ་དབང་
བརྒྱ་བྱིན་ལ་གསོལ་བ། ཀོ་ཏུ་ཤི་ཀ་བདག་ཅག་རྣམས་ནི་ལྷ་མ་ཡིན་གྱིས་པམ་པར་
བྱས་པས་གང་གི་དུས་ལ་བབ་པ་མཐུན་པར་མཛོད་ཅིག་ཅེས་གསོལ་བ་དང། ལྷ་
དབང་གིས་ལྷ་རྣམས་ལ་གྲོགས་པོ་དག་དེ་ལྟར་གྱུར་པས། གང་གི་དུས་ལ་བབ་པ་
ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བསྐྱོདོ། །དེ་ནས་ལྷ་རྣམས་རྩལ་འགྱུར་གྱི་ཆལ་དུ་བྱིན་ཏེ།
གཡུལ་འགྲུད་པ་ལ་མོས་པར་བྱས་ནས། དབྱང་གི་ཆོགས་ཡན་ལག་བཞི་བ་ཁྲེར་ཏེ་
རི་རབ་གྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་འཐབ་ཅིང། དེའི་ཆེ་ལྷ་མིན་པམ་ན་ཚུ་མཆམས་ཐུག་འབྲོས།
ལྷ་པམ་ན་གྲོང་ཁྲིལ་བལྟ་ན་ཐུག་གི་ནང་དུ་བྲོས་ནས་སྒོ་གཙོད་པར་བྱེད་དོ། །འཐབ་
བྲལ་ལ་མཆེ་མ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། ལྷའི་བྱ་དང་བྱ་མོ་ཟུང་རེ་སྟེ་བའི་བྱིར། སྟེ་བ་གཅིག་
གིས་ཐོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཀླུ་མ་ཡིན་པ་དང། དགའ་བ་མཆོག་དང་ལྷན་
པས་ན་དགའ་ལྷན་ཞེས་བྱའོ། །རང་གིས་སྤྱལ་བ་ལ་རི་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་དུ་ལོངས་
སྟོང་པས། འབྲུལ་དགའ་ཞེས་བྱའོ། །གཞན་གྱིས་སྤྱལ་བ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རི་ལྟར་
འདོད་པ་ལྟར་དུ་ལོངས་སྟོང་པས། གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་ཅེས་བྱའོ། །འདོད་པའི་
ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་དཀར་པོ་དང། དམར་པོ་དང། སེར་པོ་ཅི་རིགས་པ་དང།
གཞལ་ཡས་ཁང་ཡང་ཆེད་དུ་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པ་གླིང་གསུམ་གྱི་མའི་གནས་

བཞིན་ཅི་རིགས་པ་ཡོད་དོ། །

ཅིའི་ཕྱིར་ཆངས་རིས་སོགས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། སྤྲིག་པ་མི་དགེ་བ་ལས་ཆངས་
ཤིང་། དེའི་རིས་སུ་གཏོགས་པས་ན། ཆངས་རིས་ཞེས་བྱའོ། །ཆངས་པ་ཆེན་པོའི་
མདུན་ན་བྱས་ཟེ་རིག་བྱེད་འདོན་པ་ལྟར་གནས་པས་ན་ཆངས་པ་མདུན་ན་འདོན་
ཞེས་བྱའོ། །ཆངས་པ་གཞན་གྱི་དང་པོར་སྐྱེས་ཤིང་མཐར་མཆི་ལ། ཆངས་པ་གཞན་
ལས་ལུས་ཀྱི་པོར་ཆོད་སོགས་ཆེ་བས་ན་ཆངས་ཆེན་ཞེས་བྱའོ། །གནས་གཞན་
གོང་མ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འོད་རྒྱ་ཁྱོད་རྒྱུང་བས་ན་འོད་རྒྱུང་ཞེས་བྱའོ། །ལུས་ལ་འོད་ཆད་
མེད་པ་ཡོད་པས་ཆད་མེད་འོད་ཅེས་བྱའོ། །གནས་གཞན་མ་ལུས་པ་ལ་འོད་ཀྱིས་
ཁྱབ་པས་འོད་གསལ་ཞེས་བྱའོ། །གནས་གཞན་གོང་མ་ལ་ལྟོས་ཏེ་སེམས་བདེ་རྒྱུང་
བས་དགེ་རྒྱུང་། སེམས་བདེ་ཆད་མེད་པ་ཡོད་པས་ཆད་མེད་དགེ་འདི་ལས་མཆོག་
ཏུ་གྱུར་བའི་སེམས་བདེ་མེད་པས་དགེ་རྒྱས། འདི་ནས་འོག་གཞི་སྤྲིན་ལྟར་འདབ་
ཆགས་པ་མེད་པས་སྤྲིན་མེད། མི་གཡོ་བའི་བསོད་ནམས་ལས་སྐྱེས་པས་ན་བསོད་
ནམས་སྐྱེས། སོ་སྐྱེ་ལ་འབྲས་བུ་འདི་ལས་ཆེ་བ་མེད་པས་ན་འབྲས་བུ་ཆེ། དེའི་སྤྲིང་
ན་གནས་གཅོང་མ་ལྷ་ཡོད་ལ། སོ་སྐྱེ་མེད་ཅིང་འཕགས་པ་འབའ་ཞིག་གནས་པས་
གནས་གཅོང་མ། དེ་ཡང་ལྷ་སྟེ། གོང་མ་ལས་ཡོན་ཏན་རྒྱུང་བས་ན་མི་ཆེ་བ། ཉོན་
མོངས་པའི་གདུང་བ་མེད་པས་ན་མི་གདུང་བ། མཐོང་བ་ཡོངས་སུ་དག་པས་མཐོང་
བས་ན་ཤིན་ཏུ་མཐོང་། ལྟ་བ་བཟང་བས་ན་བྱ་ལོ་མ་སྣང་། འདི་ལས་གནས་གཞན་
གོང་མ་མེད་པས་ན་འོག་མིན་ནོ། །

དེ་དག་གི་འོག་གཞིའི་ཆད་ཇི་ཅེས་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་འཐབ་བྲལ་སོགས་བཞི་རི་

རབ་ཀྱི་ཚད་ཅུ་ཟེར། ཁ་ཅིག། བོད་མ་བོད་མ་ཉིས་འགྱུར་གྱིས་ཆེ་བས་འཐབ་བྲལ་
སོགས་བཞི་ཡང་ཉིས་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག་བསམ་གཏན་དང་པོ་སྤྱིར་བཞི་པ་
ཅུ་དང་། གཞན་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྟོང་གསུམ་ཅུ་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག།
བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་སྟོང་གསུམ་ཅུ་དང་། བཞི་པ་ལ་ཚད་མེད་པ་ཡོད་ཅེས་
ཟེར། འོ་ན། འདོད་ལྷ་རྣམས་འཁྲིག་པ་སྟོད་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདོད་པ་སྟོད་པ་བྱག་
ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཀླུ་ཆེན་རིས་བཞི་པ་དང་། སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་པ་གཉིས་དབང་པོ་
གཉིས་སྒྱུར་དང་། འཐབ་བྲལ་བ་འབྱུང་པ་དང་། དགའ་ལྷན་པ་ལག་པ་བཅངས་པ་
དང་། འབྲུལ་དགའ་བ་གྲོད་པ་དང་། གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་པ་བལྟས་པ་ཅུ་གྱིས་
འཁྲིག་པའི་གཏུང་བ་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་ན་རེ། རི་སྤྱིད་ལྷལ་གང་
ཤས་ཆེ་བ་དེ་སྤྱིད་དུ་འདོད་ཆགས་ཀྱང་ཤས་ཆེ་བས་ཐམས་ཅད་དབང་པོ་གཉིས་
སྒྱུར་ཁོ་ནའོ། །འདིར་བསྟན་པ་ནི་འཁྲིག་པའི་ལུན་ཚད་བསྟན་པའོ་ཞེས་ཟེར། དེ་ཡང་
དབང་པོའི་སློན་སྐྱོང་ལྟར་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱིས་བོན་འབྱུང་བ་མེད་དོ། །ལྷ་རྩལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་
ཡིན་ན། ལྷའི་བྱ་དང་བྱ་མའི་ཐ་སྙད་རི་ལྟར་འཛོག་ཅེ་ན། ལྷ་གང་གི་པང་དུ་བྱ་དང་བྱ་
མོ་སྐྱེས་པ་ལ་ལྷའི་བྱ་དང་བྱ་མའི་ཐ་སྙད་བྱེད་དོ། །འོ་ན། བོད་ཚད་རི་ཅུ་སྐྱེ་ཞེ་ན།
ཆེ་ལོ་བརྒྱ་པའི་དུས་ཀྱི་བྱིས་པ་ལོ་ལྷ་ལོན་པ་ནས་ལོ་བཅུ་ལོན་པ་ལྷ་བྱའི་བར་འདོད་
ལྷ་བྱག་པོ་དེ་དག་ཏུ་རིམ་བཞིན་སྐྱེ། གཟུགས་ཅན་གྱི་ལྷ་རྣམས་ནི་བོད་ཚད་ཀྱན་
རྫོགས་ཤིང་། རོ་ཆ་ཁྲེལ་ཡོད་ཤས་ཆེ་བས་གོས་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱེ་བ་ཉིད་ཡིན།
འདོད་ཁམས་པ་རྣམས་ནི་རོ་ཆ་དང་ཁྲེལ་མེད་ཤས་ཆེ་བས་གཅེར་བྱར་སྐྱེ། འོན་ཀྱང་
དམིགས་བསལ་ཁ་ཅིག་མ་གཏོགས་སོ། །

གཉིས་པ་དེ་དག་གི་སྒྲོས་པ་ནི། མདོ་ལས་འདོད་པ་སྐྱེ་བ་གསུམ་གསུངས་
 བ། དེ་དག་གང་ཞེ་ན། མདོ་ལས་འདོད་པ་སྐྱེ་བ་གསུམ་གསུངས་པ་ནི་འདོད་པའི་ལྟ་
 དང་མིར་བཅས་པ་རྣམས་ཡིན་ལོ། །དེ་ཡང་མི་དང་ལྟ་རིས་བཞི་ཆོས་ཅན། འདོད་པ་
 སྐྱེ་བ་དང་པོ་ཡིན་ཏེ། སྤར་རི་ལྟར་བྱུང་བ་ལ་འདོད་པ་ལྟར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར།
 འབྲུལ་དགའ་བ་ཆོས་ཅན། འདོད་པ་སྐྱེ་བ་གཉིས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གིས་སྤྲུལ་བ་ལ་རི་
 ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་པ་ཆོས་ཅན།
 འདོད་པ་སྐྱེ་བ་གསུམ་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱིས་སྤྲུལ་བ་ལ་གཞན་དང་སྤྲུལ་མོང་དུ་
 རི་ལྟར་འདོད་པ་འདོད་དུ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས་བདེ་བ་སྐྱེ་བ་གསུམ་
 གསུངས་ན། དེ་དག་གང་ཞེ་ན། མདོ་ལས་བདེ་བ་སྐྱེ་བ་གསུམ་གསུངས་པ་ནི།
 བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་ལ་གསུམ་གསུམ་དུ་བྱེ་བས་ས་དགུ་ཡིན་ཏེ། རིས་
 བཞིན་སྒྲིག་པ་མི་དགེ་བས་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་བདེ་བས་ཡུན་རིང་དུ་གནས་
 བཤིང་སྤྲུག་བསྐྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟོག་དཔྱོད་ཀྱིས་རྒྱུད་འབྲུག་པ་དང་བྲལ་བའི་
 བདེ་བས་ཡུན་རིང་དུ་གནས་ཤིང་སྤྲུག་བསྐྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡིད་བདེ་བ་དང་
 བྲལ་ཞིང་ཡུན་རིང་དུ་སྤྲུག་བསྐྱེད་མེད་པའི་བདེ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། འོན་པས་མ་
 གཏན་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ལ་དགའ་བདེ་མེད་པས་བདེ་བ་སྐྱེ་བ་མིན་པར་འགྱུར་
 རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། བདེ་བའི་སས་བསྐྱེས་ཀྱི་དགེ་བའི་རྣམ་སྤྲིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 འོན་གནས་གཞན་གྱི་བར་ཐག་རིམ་ཅན་ཞེ་ན། རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞིའི་རྩ་བའི་གནས་
 བང་རིམ་བཞི་པ་ནས། གནས་འོག་མ་འཛུལ་བུའི་སྤྱིང་གི་བར་ལ་དབག་ཆོད་བཞི་ཁྲི་

ཡོད་ལ། དེ་ལ་རི་སྤྲོད་ཡོད་པ་དེ་ནས་དེའི་གོང་མ་སྤྲུམ་ཅུ་ཙུ་གསུམ་པའི་བར་ལ་ཡང་
དེ་སྤྲོད་ཡོད་དོ། །གནས་འོག་མ་ཐམས་ཅད་འཛུམ་བུ་སྤྲིང་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

འོ་ན། འོག་མས་གོང་མར་བྱིན་ནས་གོང་མ་མཐོང་བ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། རང་
གིས་རྩུ་འབྲུལ་ཐོབ་པ་འཕ། རྩུ་འབྲུལ་ཅན་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་མ་གཏོགས་པ་འོག་མ་དེ་
དག་གིས་གོང་མར་བྱིན་ནས་གོང་མ་མཐོང་བ་མེད་དེ། གོང་མར་འགྲོ་མི་རྒྱས་པའི་
བྱིར། མདོ་ལས། སྟོང་དང་པོ་དང་། སྟོང་གཉིས་པ་དང་། སྟོང་གསུམ་ཞེས་གསུངས་ན།
དེ་དག་གང་ཞེ་ན། སྤྲིང་བཞི་པ་དང་ཉི་ཟླ་དང་རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྟ་དང་ཆངས་པའི་
འཛིག་རྟེན་སྟོང་ལ་ནི། སྟོང་སྤྱི་ཕུད་ཡིན་པར་འདོད་དེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྤྱིའི་
ཕུད་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྟོང་སྤྱི་ཕུད་དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གཉིས་པར་མའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་ཡིན་ཏེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་བར་མའི་འཛིག་རྟེན་ཡིན་པའི་བྱིར། སྟོང་བར་མ་དེ་
སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གསུམ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཆེ་ཤོས་དེ་ཡིན་པའི་
བྱིར། སྟོང་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་པའི་སྟོང་གྱི་འཛིག་རྟེན་ནི།
མཉམ་དུ་འཛིག་ཅིང་འཆགས་པའི་ཆེ་ཡང་མཉམ་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཞར་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་ཆད་ལ།

ལུས་ཆད་དང་། ཆེ་ཆད་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྟོང་གྱི་འཛིག་རྟེན་ལ་ཆད་ངེས་
པ་བཞིན་དུ། སེམས་ཅན་ལ་ཡང་ཆད་ངེས་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། དན་སོང་པའི་ལུས་
ཆད་ངེས་པ་མེད་པས་འདྲིར་མི་འཆད་ལ། བདེ་འགྲོ་ལ་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་པའི་འཛུམ་བུ་
སྤྲིང་པའི་མི་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ཆད་ནི། ཆད་དང་ལྡན་པའི་ཁྱུ་བཞི་པ་དང་། སལ་ཆེ་
བ་ལ་བྱེད་དང་བཞི་རེ་ཡོད། ཤར་དང་བ་ལང་སྟོད་དང་ནི་བྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལུས་ཉིས་

འགྲུར་ཉིས་འགྲུར་བསྐྱེད་པས། ཁྱ་བརྒྱད་དང་བཅུ་དྲུག་དང་སྟུང་ཅུ་སོ་གཉིས་ཡོད་
དོ། །འདོད་པ་དང་ཐུན་པའི་ལྷ་དྲུག་གི་ལུས་ཀྱི་ཆད་ནི། རིམ་པ་བཞིན་རྒྱང་གྲགས་ཀྱི་
བཞི་ཆ་ནས་ཕྱེད་དང་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་བསྐྱེད་དོ། །

གཟུགས་ཅན་གྱི་ལྷ་འི་ལུས་ཆད་ནི། གཟུགས་ཅན་དང་སོ་ཆད་ས་རིས་པ་
དཔག་ཆད་ཕྱེད་དང་། དེའི་གོང་མ་འོད་རླངས་ཅན་ཆད་གོང་ནས་གོང་དུ་དཔག་ཆད་
ཕྱེད་ཕྱེད་བསྐྱེད་ལ། འོད་རླངས་རྣམས་ཀྱི་ལྷག་ཡན་ཆད་ལུས་ནི་ཉིས་འགྲུར་ཉིས་
འགྲུར་ཉེ། དེ་ལྷར་ན་སྤྲིན་མེད་པའི་ལུས་ལ་དཔག་ཆད་བརྒྱ་དང་ཉེར་བརྒྱད་དུ་
འགྲུར་བ་ལས། སྤྲིན་མེད་པ་དཔག་ཆད་གསུམ་དོར་ནས་བརྒྱ་དང་ཉེར་ལྷོ། །འདོར་
བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ཅིས་བདེ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ཡང་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་
དོར་དོ། །

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། ཞར་བྱུང་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཐོ་རིས་ཀྱི་ཆེ་
ཆད་དང་། ངན་སོང་བའི་ཆེ་ཆད་གཉིས།

དང་པོ་༼ མཐོ་རིས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་ ༽ནི།

སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ཆད་ངེས་པ་བཞིན་དུ་ཆེ་ཆད་ཀྱང་ངེས་སམ་ཞེ་ན། ལྷ་
མི་སྟན་ན་ཆེ་སྟོང་ཐུབ་སྟེ། ལུབ་དང་ཤར་གཉིས་ན་ཕྱེད་ཕྱེད་སྤངས་པས་ལྷ་བརྒྱ་
དང་ཕྱེད་དང་གསུམ་བརྒྱའོ། །འཛམ་གྱི་སྤྱིང་འདི་ན་མ་ངེས་ཉེ། ཐ་མར་ནི་ཆེ་ལོ་བཅུ་
པ་དང་། དང་པོ་ཆེ་ལོ་དཔག་མེད་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ལྷ་འི་ཆེ་ཆད་ནི་མི་རྣམས་ཀྱི་
ལོ་ལྷ་བཅུ་ལ། འདོད་པ་དག་གི་ལྷ་རྣམས་ལས་འོག་མ་རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་པ་དག་
གི་ཉིན་ཞག་གཅིག ། དེ་སྟུང་བཅུ་ལ་རྩ་བ་གཅིག་དེ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོ་གཅིག་དུ་

བྱས་པ་དེས་ན་རང་ལོ་ལྷ་བརྒྱའོ། གོང་མ་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉིན་
ཞག་དང་ཆེ་གཉིས་ཀ་ཉིས་འགྱུར་དུ་བསྐྱེད་དོ། གཉིད་ཤིང་འཛིན་ཡན་ཆད་ན་ཉི་ཟླ་
མེད་པས་ཉིན་མཆན་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། སྤང་བའི་བྱ་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
སྟོན་མེད་དེ། ཉི་ཟླ་མེད་ཀྱང་བྱ་སྐད་འབྱིན་མི་འབྱིན་དང་། གཉིད་གོ་བ་སངས་མ་
སངས་དང་། མེ་ཏོག་ཁ་འབྱེད་འཇུ་མ་ལས་ཉིན་མཆན་གྱི་ཐ་སྙད་དང་ལུས་ལས་འོད་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆེ་ཆད་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་ན་ཉིན་མཆན་མེད་
པས་ཆེ་ཆད་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། གཟུགས་ཅན་ན་ཉིན་
མཆན་མེད་ཀྱང་། ཆེ་ཆད་ནི་རང་ལུས་གཞལ་བའི་དཔག་ཆད་ཀྱི་གྲངས་བཞིན་དུ་
བསྐླལ་བ་ཡིས་འཇལ་བའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ན། གཟུགས་ཅན་དང་པོ་བསྐླལ་བ་ཕྱིར། དེ་
ཡི་གོང་མ་ཕྱིར་ཕྱིར་བསྐྱེད། འོད་ཚུང་རྣམས་ཀྱི་ལྷག་ཡན་ཆད། ཆེ་ནི་ཉིས་འགྱུར་
ཉིས་འགྱུར་ཏེ། སྤྱིན་མེད་བསྐླལ་བ་གསུམ་དོར་རོ། ཞེས་བསྒྱུར་བར་བྱའོ། །

གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཆེ་ཆད་ནི། གཟུགས་མེད་དང་པོ་བསྐླལ་བ་སྟོང་ཕྱག་ཉི་
ཤུ། གཟུགས་མེད་གོང་མ་གསུམ་ནི། དེ་ཅམ་རེ་ལྷག་པས་ལྷག་པ་ཡིན་པས། བསྐླལ་
བ་བཞི་ཁྲི་དང་། སྤྱག་ཁྲི་དང་། བརྒྱད་ཁྲི་སྤུ་བོ། བསྐླལ་བ་གང་ཞེ་ན། འོད་ཚུང་ནས་
བཟུང་སྟེ་བསྐླལ་ཆེན་ཏེ། དེའི་འོག་མ་བསྐླལ་ཆེན་གྱི་ཕྱིན་ལ་བསྐླལ་བར་བྱས་པ་
ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་༼རན་སོང་བའི་ཆེ་ཆད་༽ལ།

ཆེ་དཔྱལ་གྱི་ཆེ་ཆད་ནི། ཡང་སོས་ལ་སོགས་པ་སྤྱག་གི་ཉིན་ཞག་རེ་རིམ་

བཞིན་དུ། འདོད་ལྷའི་ཆེ་དང་མཉམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་པའི་ཆེ་
 རངས་པོ་ལ། ཡང་སོས་པའི་ཉིན་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་རང་ལོ་ལྷ་བརྒྱ་ཡང་སོས་
 པས་སྐབ་པ་དེས་ན། ཡང་སོས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་རྣམས་ཀྱི་ཆེ། འདོད་པའི་ལྷའི་
 ཆེ་དང་གངས་འབྲ་བ་ཡིན་ནོ། །རབ་ཏུ་ཆ་བས་བར་བསྐྱལ་བྱེད་དང་། མནར་མེད་
 པས་བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་གཅིག་པོ། །དུད་འགྲོའི་ཆེ་ཆད་ནི། སྤང་བ་ལ་ངེས་པ་མེད་ལ།
 མཆོག་ཏུ་རིང་བས་བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་གཅིག་སྐབ་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ལྷའི་རྒྱལ་
 པོ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་པོ་འདི་དག་ནི་བར་གྱི་བསྐྱལ་པར་གནས་ཤིང་ས་འཛིན་པ། ལྷའི་
 རྒྱལ་པོ་ནམ་མཁའ་ལྗིང་གིས་ཀྱང་འབྲིན་པར་མི་རུས་པ། ལྷ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་
 གཡུལ་སོ་སོར་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་དག་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྷ་སྟེ། ལྷའི་
 རྒྱལ་པོ་དག་འཁོར་དང་། ཉེ་དག་འདྲང་། ཉ་མགོ་དང་། བཏར་བཟུང་དང་། ཡིད་ལས་
 སྦྱེས་དང་། ཡུལ་འཁོར་སྦྱོང་དང་། རྒྱ་པོ་ཆེན་པོ་དང་། ཨེ་ལའི་འདབ་དང་། ཞེས་
 གསུངས་པའི་བྱིར། ཡི་དྲགས་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་ནི། མིའི་རྒྱ་བ་གཅིག་ལ་ཉིན་ཞག་
 གཅིག་ཏུ་ཅིས་པའི་ལོ་ལྷ་བརྒྱའོ། །གང་དཔུལ་གྱི་ཆེ་ཆད་ནི། ཉིལ་གྱི་སྦྱངས་མ་ག་
 རྩའི་བྲེའི་ཉིལ་ཁལ་བརྒྱད་ཅུ་ཤོང་བ་ཞིག་གི་ནང་ནས། ལོ་བརྒྱ་བརྒྱ་ཞིང་ཉིལ་
 གཅིག་སྦྱང་བས་ཟད་པར་གྱུར་པ་དེ་ནི་ཆུ་བྱར་ཅན་གྱི་ཆེ་ཆད་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཆུ་
 བྱར་རྫོལ་བ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་ཆེ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཉི་ཤུ་ཉི་ཤུས་བསྐྱར་
 རོ། །གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་ཆེ་ཆད་སྐབ་པར་ངེས་སམ་ཞེ་ན། བྱང་སྤྱི་མི་
 སྟན་པ་མ་གཏོགས་པ་དུས་མ་ཡིན་པར་འཆི་བ་ཡོད་ལ། སྤྱི་མི་སྟན་པས་ཆེ་སྟོང་སྐབ་
 པར་ངེས་ཏེ། ལས་ཀྱི་རུས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ཚད་དེ་ཉིད་ཀྱི་གྲག་རྒྱ་བཤད་པ་ལ།

ཚུམ་པའི་དང་པོ་མདོར་བསྟན། ཀླུ་པ་ར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་
ཅན་གྱི་གནས་དང་ལུས་ཚད་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། ཟུང་རྒྱུ་གསུམ་དང་དཔག་
ཚད་གྱིས་བཤད་ལ། ཚེ་ཚད་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ལོ་དང་བསྐལ་པ་ལ་སོགས་པའི་
སྒོ་ནས་བཤད་ན། དེ་དག་གྲང་མིང་གི་སྒོ་ནས་འཛོག་ལ། དེ་ཉིད་འཆད་པ་སྐབས་སུ་
བབ་པས་དེ་དག་བཤད་པར་བྱའོ། །

གཟུགས་ཀྱི་ཚུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་རྒྱལ་པ་རབ་ཡིན་ལ། དེ་བསགས་པ་
ལས་རྒྱུ་གསུམ་དང་དཔག་ཚད་འབྲུག། མིང་གི་མཐར་ཐུག་པ་ཡི་གེ་ཡིན་པས། དེ་
བསགས་པ་ལས་སྒྲོ་ག་དང་རབ་བྱེད་དང་བསྟན་བཅོས་འབྲུག། རུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་
མཐར་ཐུག་པ་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ལ། དེ་བསགས་པ་ལས་ཞག་དང་རྒྱ་བ་དང་ལོ་དང་
བསྐལ་པ་རྣམས་འབྲུག་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། དུལ་གཟུགས་ཀྱི་ཚད་དང་། རུས་ཀྱི་ཚད་གཉིས། དང་པོ་ནི།
གཟུགས་ཀྱི་ཚུང་མཐའ་རྒྱལ་པ་རབ་བསགས་པ་ལས་རྒྱུ་གསུམ་སོགས་རྗེ་ལྟར་
འབྲུག་ཅེ་ན། རྒྱལ་པ་རབ་དང་། རྒྱལ་པ་རབ་དང་ནི་དེ་བཞིན་དུ། ལྷགས་རྒྱལ་དང་། རྒྱ་
རྒྱལ་དང་། རི་བོང་གི་རྒྱལ་དང་། ལྷག་རྒྱལ་དང་། སྐང་རྒྱལ་དང་། ཉི་ཟེར་གྱི་རྒྱལ་
དང་། སྒོ་མ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཤིག་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ནས་དང་། སོར་ཆོགས་
ཞེས་བྱ་བ་གོང་ནས་གོང་དུ་བདུན་བདུན་དུ་བསྐྱར། སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ཁྱུ་གང་།
ཁྱུ་བཞི་ལ་གཞུ་གང་། གཞུ་འདོམ་དེ་དག་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་ནི་རྒྱུ་གསུམ་
གཅིག་གི་མོང་ལས་དེ་ཙམ་ཞིག་འཕགས་པ་དེ་ལ་དགོན་པར་འདོད། རྒྱུ་གསུམ་དེ་

བརྒྱད་ལ་དཔག་ཆད་ཅེས་བྱའོ།

གཉིས་པ་༼རྒྱས་པར་བཤད་པ་༽ལ།

ལོ་བཤད།

བསྐྱལ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐད་ཅིག་མ་བསགས་པ་ལས་ལོ་དང་
བསྐྱལ་བ་འབྲུབ་པའི་ཚུལ་རིམ་བྱུང་བའོ། །དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱུ་ཉི་ཤུ་ལ་དེའི་
སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་དེའི་སྐད་ཅིག་མ་དེ་དག་ཀྱང་དྲུག་ཅུ་ལ་ཐང་གཅིག་ཤང་གཅིག་
དང་ཡུད་ཅམ་དང་ཉིན་ཞག་གསུམ་ནི། གོང་ནས་གོང་དུ་སུམ་ཅུར་བསྐྱར་བས་ཆོ་བ་
གཅིག་འོན་ཀྱང་ཆོ་བ་ཐམས་ཅད་ཐུབ་པར་མ་དེས་པས། ཞག་མི་ཐུབ་དང་བཅས་
པའི་ཆོ་བ་བརྒྱ་གཉིས་ལ་ལོ་གཅིག་གོ།

གཉིས་པ་༼བསྐྱལ་བ་བཤད་པ་༽ལ།

དངོས་དང་། ཞར་ལས་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། བརྟན། བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི།
བསྐྱལ་བ་རྣམས་མང་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ།

འཛིག་པའི་བསྐྱལ་བ།

འཆགས་པའི་བསྐྱལ་བ། གནས་པའི་བསྐྱལ་བ། བསྐྱལ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་
བཤད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ། འཛིག་ཤིང་གསལ། གནས། བསྐྱལ་བ་ཆེན་པོ་འོ། །དང་
པོ་ནི། བསྐྱལ་བ་རྣམས་མང་བཤད་པ། ཞེས་བཤད་ན། འཛིག་པའི་བསྐྱལ་བ་སོགས་
གང་ཞེ་ན། འཛིག་པའི་བསྐྱལ་བ་ནི། མནར་མེད་པའི་དཔྱུལ་བའི་སྲིད་པ་སེམས་ཅན་
མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་སྟོད་ཀྱི་འཛིག་ཆེན་ཐད་པའི་བར་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མནར་མེད་

དུ་སེམས་ཅན་སྐྱེ་འབྱོར་ཆད་པ་དང་། འཛམ་བུ་གླིང་པའི་མི་རྣམས་ཆེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲི་
 བར་འཕེལ་བ་དང་། གནས་པའི་འཇུག་རྫོགས་པ་དང་། འཛིག་པའི་མགོ་རྩོམ་པ་
 རྣམས་དུས་མཉམ། དེའི་ཆེ་མཉམ་མེད་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཆེ་མཐར་ཕྱིན་ནས་
 འཆི་འཕོ་བར་འགྱུར། མཉམ་མེད་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་ལས་བསགས་ནའང་། འཛིག་རྟེན་
 ཀྱི་ཁམས་གཞན་གྱི་དཔྱལ་བར་སྐྱེ་བར་འགྱུར། དཔྱལ་བ་གཞན་རྣམས་དང་།
 གྱིངས་ན་གནས་པའི་དུད་འབྲོ་རྣམས་དང་། ཡི་དྲགས་རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་འགྱུར།
 ལྷ་མིའི་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་དུད་འབྲོ་དང་ཡི་དྲགས་ནི་དེ་དག་དང་མཉམ་དུ་དེ་ལྟར་
 འགྱུར། དེ་ནས་འཛམ་བུ་གླིང་པའི་མི་ཞིག་གིས་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་བསམ་གཏན་དང་པོ་
 རྫོབ། དེ་ལས་ལངས་ནས་ཨེ་མ་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ནི་བདེ་
 བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་གཞན་གྱིས་ཐོས་ནས། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་བསམ་
 གཏན་དང་པོ་རྫོབ་སྟེ་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེ། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ཤར་དང་རུབ་
 དང་བ་ལང་སྟོང་པས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དང་། བྱང་སྐྱ་མི་སྟན་པ་རྣམས་སྟོན་གྱི་སྐྱིབ་པ་ཅན་
 ཡིན་པས། ཆེ་དེ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་མི་སྲིད་པས། ཕྱི་མ་ལ་འདོད་ལྟར་སྐྱེ་
 ལ། འདོད་ལྟ་དུག་ཀྱང་རིམ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོ་
 རྫོབ་སྟེ། དེ་ལས་ལངས་ནས་ཨེ་མ་རྟོ། དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་
 འདི་ནི་བདེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་གཞན་གྱིས་ཐོས་ནས། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་
 བསམ་གཏན་དང་པོ་རྫོབ་སྟེ་ཆངས་རིས་སུ་སྐྱེ། དེ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་བཞིག་
 གིས་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་རྫོབ། དེ་ལས་ལངས་ནས་ཨེ་མ་རྟོ། ཉིང་
 དེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་འདི་ནི་བདེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་

གཞན་གྱིས་ཐོས་ནས། ཆོས་ཉིད་གྱིས་ཐོབ་པའི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཐོབ་སྟེ་
བསམ་གཏན་གཉིས་པར་སྒྲུ། དེ་དག་ལ་བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་བཅུ་དགུ། དེའི་ཆེ་ལྷ་
རྣམས་གྱིས་དུས་དུས་སུ་ཆར་འབབས་པ་མེད་པས། འཇམ་བུ་སྤྱིང་གི་ཅི་ཤིང་
ནགས་ཆའ་རྣམས་སྐྱམ་པར་འགྱུར། དེ་ནས་དུས་ལུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས། ཆེས་ཆ་
བའི་ཉི་མ་གཉིས་པ་ཤར་ནས། ཚུ་ཐན་དང་ཉེང་ཀ་རྣམས་སྐྱམ་པོར་འགྱུར། དེ་ནས་
ཉི་མ་གསུམ་པ་ཤར་ནས། ཚུ་སྤང་ཚུང་དུ་དང་ཆེན་པོ་དག་སྐྱམ་པར་འགྱུར། དེ་ནས་
ཉི་མ་བཞི་པ་ཤར་ནས་མཆོ་མ་བློས་པ་ཡང་སྐྱམ་པར་འགྱུར། དེ་ནས་ཉི་མ་ལྔ་པ་ཤར་
ནས་ཕྱིའི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་ཡང་སྐྱམ་པར་འགྱུར། དེ་ནས་ཉི་མ་དྲུག་པ་ཤར་ནས་སྤིང་
བཞི་རི་རབ་དང་བཅས་པ་དུ་བར་འཁྱལ་བར་འགྱུར། དེ་ནས་ཆེས་ཆ་བའི་ཉི་མ་
བདུན་པ་ཤར་ནས། མེ་ལྷེ་གཅིག་ཏུ་འབར་ཞིང་སྟེག་པར་འགྱུར། དེས་རྒྱུན་བྱས་
ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་གྱི་མེས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་གཞལ་
མེད་ཁང་སྟོང་པ་དེ་སྟེག་པར་འགྱུར། འདོད་པའི་མེས་མ་ཡིན་ཏེ། ས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་དག་ལ་བར་བསྐྱལ་གཅིག་སྟེ། འཛིག་ཉེན་འཛིག་པ་ལ་བར་བསྐྱལ་ཉི་
ཤུའོ། །དེ་ཡང་མེས་འཛིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། ཚུས་འཛིག་ན་བསམ་གཏན་
གཉིས་པ་བས། ཆོས་ཉིད་གྱིས་ཐོབ་པའི་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ཐོབ་སྟེ་བསམ་
གཏན་གསུམ་པར་སྒྲུ། རྒྱང་གིས་འཛིག་ན་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་བས། ཆོས་
ཉིད་གྱིས་ཐོབ་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཐོབ་སྟེ་བསམ་གཏན་བཞི་པར་སྒྲུའོ། །

གཉིས་པ་འཆགས་པའི་བསྐྱལ་པ་ནི།

དང་པོའི་རྒྱང་འཇམ་བུ་ལྷང་བ་ནས་བརྒྱུད་ནས་ནི་མནར་མེད་པའི་དཔྱལ་

བའི་སེམས་ཅན་གཅིག་སྤིང་བའི་བར་དུ་ལོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་ནམ་མཁའ་སྤྱོད་པར་
ཡོད་པ་ལ། འདིག་རྟེན་འཆགས་པའི་སྤྲ་ལྟས་སུ་གྱུར་བའི་རྒྱུད་འཛུལ་པོ་ལངས། དེ་
ཅམ་གྱིས་སྤོད་ཀྱི་འདིག་རྟེན་འཆགས་པར་མི་རྒྱས་པས། ཆངས་རིས་ནས་བཟུང་
སྟེ་འཐབ་བྲལ་བའི་བར་རྣམས་འཆགས། དེ་ནས་སྤར་གྱི་རྒྱུད་དེ་ཉིད་ལོ་གངས་དུ་
མའི་བར་དུ་འབྲིགས་ནས། འོག་གཞི་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་སུམ་ཅུ་ཙུག་སུམ་
བའི་བར་མས་རིམ་ནས་འཆགས། དེ་དག་ལ་བར་བསྐྱལ་གཅིག་ །དེ་ནས་འོད་
གསལ་བའི་སེམས་ཅན་ཆེ་དང་བསོད་ནམས་དང་ལས་ཟད་པ་ཞིག་ ། ཆངས་པའི་
གཞལ་མེད་ཁང་སྤྱོད་པར་སྐྱེ་སྟེ། ཐ་མར་ཞིག་པ་དེ་དང་པོར་འཆགས་པ་ཆོས་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་འཛུལ་བུ་སྤྱིང་བའི་བར་རྣམས་རིམས་གྱིས་འབྲུབ། དེའི་ཆེ་
འཛུལ་བུ་སྤྱིང་བའི་མི་རྣམས་རྩལ་ཉེ་སྐྱེ་བ་དང་། དགའ་བ་ཟས་སུ་ཟ་བ་དང་། ལུས་
ལས་འོད་འབྱུང་བ་དང་། རྩ་འབྲུལ་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་འགོ་བ་དང་། ཆེ་ལོ་དཔག་ཏུ་
མེད་པ་ཐུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་མནར་མེད་དུ་སེམས་ཅན་གཅིག་སྤྱོད་པའི་བར་ལ་
བར་བསྐྱལ་བ་ཅུ་དགུ་ལོ། །དེའི་ཆེ་ཆེ་ལོ་དཔག་མེད་ནས་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་མར་འབྲིབ་
པ་དང་། མནར་མེད་དུ་སེམས་ཅན་གཅིག་སྤྱོད་པ་དང་། འཆགས་པའི་མཇུག་
རྫོགས་པ་དང་། གནས་པའི་མགོ་རྩོམ་པ་དུས་མཉམ་མོ། །

གསུམ་པ་གནས་པའི་བསྐྱལ་པ་ནི།

བར་བསྐྱལ་ཉི་ཤུ་ལོ། །བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་རེ་རེའི་ཆད་ནི། ཆེ་ལོ་དཔག་མེད་
ནས་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་གྱི་བ་ནས། ཆེ་ལོ་བཅུ་པའི་བར་དུ་བར་བསྐྱལ་གཅིག་ །དེ་ནས་
ཡང་བརྒྱད་ཁྲི་བར་ཡར་སྐྱེ་ཞིང་མར་བཅུ་པར་འབྲིབའི་བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་གཞན་ནི་

བཙེ་བརྒྱད་དང་། ཡར་སྤྱེ་བཞི་བར་གྱི་བསྐྱལ་བ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། ཡར་རི་ཙམ་དུ་སྤྱེ་
ཞེ་ན། དེ་དག་ཆེ་ནི་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་དུ་ལོ། །འོ་ན། ཐོག་མཐའ་གཉིས་རྒྱུད་པ་དང་།
བར་བ་རྣམས་ཁྲུག་པ་ཡིན་པས། ཡུན་རིང་ཐུང་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སློན་མེད་དེ། ཐོག་
མཐའ་གཉིས་བྱལ་བ་དང་། བར་བ་རྣམས་སྤྱར་བར་འགོ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་འཛིག་
རྟེན་འཆགས་པ་འདི་བར་གྱི་བསྐྱལ་བ་ཉི་ཤུར་གནས་སོ། །འཛིག་རྟེན་འཆགས་པ་
དང་ནི་འཛིག་པ་དང་། ཞིག་ནས་འདུག་པ་དག་བར་བསྐྱལ་ཉི་ཤུ་ཉི་ཤུར་མཉམ་སོ། །

བཞི་བ་། རྩ་བསྐྱལ་བ་ཆེན་པོ་༽ནི།

བར་བསྐྱལ་བརྒྱད་ཅུ་ལ་བསྐྱལ་ཆེན་ཞེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ། བསྐྱལ་ཆེན་གྱི་ཞར་བྱུང་། འཛིག་བསྐྱལ་གྱི་ཞར་བྱུང་རོ། །དང་
པོ་ལ། སངས་རྒྱས། རང་རྒྱལ། འཁོར་ལོས་སྤྱར་རྒྱལ་འབྱུང་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་། རྩ་སངས་རྒྱས་འབྱུང་ཚུལ་༽ནི།

བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་པ་གསུམ་དུ་ཆོག་པ་བསགས་པ་ལས་སངས་རྒྱས་
འབྱུང་བར་བཤད་པའི་བསྐྱལ་བ་དེ་གང་ཞེ་ན། བསྐྱལ་ཆེན་དེ་གངས་མེད་གསུམ་དུ་
ཆོག་པ་བསགས་པ་ལས་སངས་རྒྱས་འབྱུང་རོ། །གངས་མེད་ན་གསུམ་དུ་འགལ་ཞེ་
ན། སློན་མེད་དེ། གངས་ཀྱིས་བགང་མི་རྒྱས་པས་གངས་མེད་དུ་བཤད་པ་མིན་གྱི།
གངས་ཀྱི་གནས་གཞན་དུ་ག་ཅུའི་མཐའི་གངས་གཅིག་ལ་གངས་མེད་དུ་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར། བསྐྱལ་བ་འདི་ལ་བསྐྱལ་བ་བཟང་པོ་སློན་མེད་བསྐྱལ་བ་ཞེས་གྲང་བྱ་སྟེ། དམ་
ཆོས་པད་མ་དཀར་པོ་ལས། འཛིག་རྟེན་འཆགས་པའི་ཚུའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་

གསེར་གྱི་པར་འདབ་མ་སྟོང་དང་ལྷན་པ་སྟོང་བྱུང་བ་ལ། གནས་གཙང་མའི་ལྷ་
རྣམས་ཀྱིས་འདི་ཅི་ཡིན་སྟུང་དུ་བརྟགས་པས། སངས་རྒྱུ་སྟོང་འབྱུང་བའི་སྤྲ་ལྷས་
སུ་ཤེས་ནས། གྱེ་མ་བསྐྱལ་བ་འདི་ལ་སངས་རྒྱུ་སྟོང་འབྱུང་བས་ན། བསྐྱལ་བ་འདི་
ནི་བསྐྱལ་བ་བཟང་པོའི་ཞེས་བསྒྲགས་པས། བསྐྱལ་བ་བཟང་པོ་ཞེས་གྲགས་
སོ། །དུས་ནས་གྱི་ཆེ་འབྱུང་ན། ཡར་འཕེལ་གྱི་ཆེ་མི་འབྱུང་སྟེ། དེའི་ཆེ་སེམས་ཅན་
རྣམས་འཁོར་བ་ལ་སྟོལ་ཤིང་བའི་ཕྱིར། བརྒྱད་ཁྲི་ནས་མར་འབྲིབ་པའི་མགོ་ཚུམ་
བ་ནས། ཆེ་ལོ་བརྒྱ་པའི་བར་ལ་སངས་རྒྱུ་སྟོང་དེ་དག་འབྱུང་ལ། དེ་མན་ཆད་དུ་མི་
འབྱུང་སྟེ། སྤྲ་ལྷས་མ་ལྟ་ཏེ་ཡང་བདོ་བ་ཤིང་ཆེ་བས། ཆོས་བསྟན་པའི་སྟོན་དུ་མི་
བྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་༼རང་རྒྱལ་༽ནི།

རང་རྒྱལ་ཡང་མར་འབྲིབ་ཁོ་ན་ལ་འབྱུང་ངམ་ཞེ་ན། རང་སངས་རྒྱུ་
རྣམས་ཡར་སྐྱེ་མར་འབྲིབ་གཉིས་ཀ་ལ་འབྱུང་སྟེ། གཞན་དོན་གཙོ་བོར་མི་བྱེད་པར་
རང་དོན་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དེ་ཆོག་སྟེ་ཅེ་བས་བསགས་པ་ལས་འབྱུང་
ཞེ་ན། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་སངས་རྒྱུ་སྟོང་དེ་བསྐྱལ་བ་ཆེན་པོ་བརྒྱ་ཡི་བར་དུ་ཆོག་སྟེ་
བསགས་པའི་རྒྱ་ལས་འབྱུང་ངོ། །

གསུམ་པ་༼འཁོར་ལོས་སྐྱུར་རྒྱལ་འབྱུང་ཚུལ་༽ནི།

འཁོར་ལོས་སྐྱུར་བ་འདི་གཉེན་དུ་འབྱུང་བ་ནི། མི་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ལོ་དཔག་
མེད་ནས་སྟོང་སྒྲག་བརྒྱད་ཚུལ་སྟེ་མི་འབྲིབ་ཡིན་ཏེ། དེ་མན་ཆད་དེའི་ཕྱན་སུམ་

ཆོགས་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བའི་བྱིར། ཅིའི་བྱིར་འཁོར་ལོས་སྐྱར་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་ཞེན།
 འཁོར་ལོ་རེན་ལོ་ཆེས་སྒྲིང་བཞི་ལ་དབང་སྐྱར་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །འཁོར་ལོ་
 ཅན་བཞི་ཡོད་དེ། གསེར་གྱི། དངུལ་གྱི། ཟངས་གྱི། ལྷགས་གྱི་འཁོར་ལོ་ཅན་བཞི་
 ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་དག་གིས་སྒྲིང་དུ་ལ་དབང་བྱེད་ཅེ་ན། དེ་དག་གིས་སྒྲིང་གཅིག་
 དང་གཉིས་དང་གསུམ་དང་བཞི་ལ་མས་རིམ་བཞིན་དབང་བྱེད་དེ། ལྷགས་གྱི་འཁོར་
 ལོ་ཅན་གྱིས་སྒྲིང་གཅིག་ལ་དབང་བྱེད་པ་སོགས་ཡིན་ནོ། །འཁོར་ལོས་སྐྱར་རྒྱལ་
 གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དག་ལྷ་མེད་པའི་ལས་བསགས་པའི་བྱིར།
 དཔེར་ན། སངས་རྒྱས་བཞིན་ནོ། །

འོ་ན། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་ཏུ་སངས་རྒྱས་གཉིས་ལྷན་ཅིག་མི་
 འབྱུང་ངམ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་གཉིས་ལྷན་ཅིག་མི་
 འབྱུང་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་སྤྲོ་བ་ན་རེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་
 གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་མི་འབྱུང་སྟེ། སངས་རྒྱས་གྱིས་གདུལ་བར་འོས་པའི་སེམས་ཅན་
 ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་གཅིག་གིས་ཀྱང་འདུལ་བར་རུས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན་
 སངས་རྒྱས་རུས་མ་བྱུ་ཐོགས་བཅས་སུ་འབྱུང་རོ་ཞེས་ཟེར། སལ་ཆེན་སྟེ་བ་ན་རེ།
 འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་ཏུ་སངས་རྒྱས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི།
 འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་མ་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། བར་
 དུ་ལམ་ལ་སློབ་བ་སྐྱར་བུལ་མཉམ་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཞེས་ཟེར། སློབ་དཔོན་
 འཕགས་པ་ན་རེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་ཏུ་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་སངས་རྒྱས་དུ་མ་
 མི་འབྱུང་གི། རྒྱུད་གཅིག་པའི་སངས་རྒྱས་དུ་མ་མི་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འཛམ་བུ་

སྤྱིར་བྱེ་བ་ཐག་བརྒྱུར་རྒྱུ་དག་ཅིག་པའི་སྤྱུལ་པའི་སྤྱེ་བྱེ་བ་ཐག་བརྒྱུ་འབྱུང་བའི་བྱིར་
ཞེས་གསུང་། འཁོར་ལོ་ཅན་གྱིས་ས་ལས་ཀླུ་ལ་བར་བྱེད་པའི་ཚུལ་རྩི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།
གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་ཅན་གྱིས་ས་ལས་བསྐྱུ་བ་ཙམ་གྱིས་ཀླུ་ལ་བ་དང་། དུལ་གྱི་
འཁོར་ལོ་ཅན་ནི། དེ་ཙམ་གྱིས་ཀླུ་ལ་བ་མིན་པར་རང་འགྲོ་བ་ཙམ་གྱིས་ཀླུ་ལ་བ་དང་།
ཟངས་གྱི་འཁོར་ལོ་ཅན་ནི། དེ་ཙམ་གྱིས་ཀླུ་ལ་བ་མིན་པར་གཡུལ་བ་ཤམས་ས་ཙམ་
གྱིས་ཀླུ་ལ་བ་དང་། ལྷགས་གྱི་འཁོར་ལོ་ཅན་ནི། དེ་ཙམ་གྱིས་ཀླུ་ལ་བ་མིན་པར་
མཆོན་ཆའི་ཆར་བྲག་ཏུ་དབབ་པར་བརྩམས་ས་ཙམ་གྱིས་ཀླུ་ལ་བར་བྱེད་དོ། །

འོ་ན། འཁོར་ལོས་སྤྱུར་ཀླུ་ལ་ལོ་གྲག་གཅོད་པ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་རེག་པའི་
ཉེས་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། སུའི་སློག་ལ་ཡང་གཞོད་པ་མེད་པའི་
བྱིར། གཞན་ཡང་འཁོར་ལོས་སྤྱུར་ཀླུ་ལ་དེ་ལུས་ལ་མཆོན་བཟང་ལོ་སོ་གཉིས་གྱིས་
བརྒྱན་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། སངས་རྒྱུས་དང་ཁྱད་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱོན་མེད་དེ།
ཐུབ་པའི་མཆོན་ནི་ལུལ་ན་གནས་པ་དང་གསལ་ལ་རྩོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་
འཕགས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དང་པོ་ནས་འཁོར་ལོས་སྤྱུར་བའི་ཀླུ་ལོ་དང་བཅས་པ་
ཡིན་ནམ། བྱིས་བྱང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། སྤར་བྱང་བའི་སེམས་ཅན་བསྐྱལ་པ་དང་པོའི་མི་
ནམས་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་ལྷ་བཞིན་དུ་རྩུས་ཏེ་སྤྱེ་བ་དང་། རྩུ་འཕྱུལ་གྱིས་ནམ་
མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་དང་། ལུས་ལས་འོད་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆེ་སའི་བཅུད་ཁ་དོག་
མར་གསར་བ་ལྟ་བུ། རོ་སྤྱང་ཅི་མ་བསྐྱོལ་བ་ལྟ་བུ་བྱུང་། དེ་ནས་རོ་ལ་སྤེད་པ་ཞིག་
གིས་སོར་མའི་ཅེ་མོས་བྱངས་ཏེ་ལྷེ་ཐོག་ཏུ་བྱུངས། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ནམས་གྱིས་
ཀྱང་བྱུངས་པས། དེམས་གྱིས་རོ་ལ་ཆགས་པར་གྱུར་པས་ལུས་ལ་མཁྱང་བ་དང་ལྷེ་

བ་ཞུགས་ཏེ། ལུས་ཀྱི་འོད་རླབས་སྟེ་སྤྲུང་བ་ཤི་ཆེ། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཉི་མ་ཤར་བ་
ལ་འཛིག་ཉེན་དུ་སྒྲིའི་འོད་ཤར་བྱུང་བ་འདི་རེ་ཞེས་ཉིན་མོའི་ཐ་སྙད་བྱུང་། ཉི་མ་རྒྱབ་
པའི་ཆེ་སྒྲིའི་འོད་དམར་པོར་གྱུར་པ་འདི་རེ་ཞེས་མཆན་མོའི་ཐ་སྙད་བྱུང་། དེ་ནས་སྒྲུ་
བ་ཤར་བ་ལ་སྤྲུག་པ་བཟ་བར་བྱེད་པ་འདི་རེ་ཞེས་སྒྲུ་བའི་ཐ་སྙད་བྱུང་ངོ་། །སའི་
བཅུད་ཉུང་བ་དང་མང་དུ་ཐོས་པ་ལས་ཁ་དོག་བཟང་ངན་དུ་གྱུར་ཏེ། བན་ཚུན་བརྟུན་
པས་སའི་བཅུད་མེད་པར་གྱུར། དེ་ནས་སའི་ཞག་ཁ་དོག་དོང་ཀའི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུ། རོ་
སྒྲུང་ཅི་མ་བསྐྱོལ་བ་ལྟ་བུ་བྱུང་། དེ་ཉུང་མང་དུ་ཐོས་པས། ཁ་དོག་བཟང་ངན་དུ་གྱུར་
ཏེ་བརྟུན་པས་དེ་ཡང་རྒྱབ་པར་གྱུར། དེའི་རྗེས་སུ་སྤྲུ་གྱའི་ཆལ་ནང་བཟས་པ་རྒྱབ་
མི་མཛོན། རྒྱབ་བཟས་པ་ནང་མི་མཛོན་པ་ཁ་དོག་ཀ་དྲི་ཡུ་གའི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུ། རོ་སྒྲུང་
ཅི་མ་བསྐྱོལ་བ་ལྟ་བུ་བྱུང་སྟེ། དེ་ཡང་ཉུང་མང་དུ་ཐོས་པས་ཁ་དོག་བཟང་ངན་དུ་གྱུར་
ཏེ་བརྟུན་པ་བྱས་པས་དེ་ཡང་རྒྱབ་པར་གྱུར། དེ་ནས་མ་སྒྲོལ་མ་བཏབ་པའི་ལོ་ཏོག་
ལྟར་པ་དང་སྤྲུག་པ་མེད་པའི་འབྲས་ས་ལུ་ཁ་དོག་དང་རོ་སྤྲུག་སུ་མ་ཆོགས་པ་དང་
ལྟན་པ་ཞིག་བྱུང་། དེ་ཐོས་པས་སོ་མོའི་དབང་པོ་དོད་པར་གྱུར། དེ་ལ་མན་ཚུན་མིག་
ཚུགས་སུ་བལྟས་པས་ཆགས་པ་སྐྱེས་ཏེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ཞུགས་པར་གྱུར། དེ་
གཞན་གྱིས་མཐོང་ནས་སེམས་ཅན་གྱིས་སེམས་ཅན་སྤྲུག་འབྲེན་པ། བྱ་བ་མ་ཡིན་
པ་མི་རིགས་སོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་བོད་བ་ལ་སོགས་པས་འཐོར་བར་གྱུར། དེ་ནས་བྱིས་
བཅིགས་ཏེ་དེར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་བྱའོ་ཞེས་བྱིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱུང་ལ། བྱིས་ན་གནས་ཏེ་
འབྲས་ནང་དགོས་པ་ནང་ལོན། རྒྱབ་ཟ་བ་རྒྱབ་ལོན་གྱི་ཡོད་པ་ལ། མི་ལེ་ལོ་ཅན་
ཞིག་གིས་སང་ཟ་རྒྱ་ཕྱི་མ་རེད་སྒྲུངས། དེ་ལ་གཞན་ཞིག་གིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་འབྲས་

ལེན་དུ་འདོང་ཞེས་སྒྲུན་པས། ཁོ་པོས་སྒྲངས་ཆར་གྱིས་ཁྱོད་རང་སོང་ཞིག་ཅེས་
 སྒྲུས་པས། དེའི་བསམ་པ་ལ་དེ་ནི་ཐབས་ཟབ་སྒྲུལ་ནས། ཞག་བདུན་གྱི་འབྲས་
 སྒྲངས་ཏེ་གསོག་འཛོག་བྱས་པས། ཉང་བཟུངས་པ་ལྷུ་པ་མངོན། ལྷུ་པ་བཟུངས་པ་ནང་
 མངོན་ཞིང་། ལྷུ་པ་དང་སྒྲུན་པ་དང་བཅས་པར་གྱུར་པ་ལ་འབྲས་རྣམས་པན་ཚུན་
 དུ་བགོས་ཏེ། རང་རང་གི་ཕུང་པོ་སྒྲུངས་པ་ལས། ཁ་ཅིག་གིས་མ་བྱིན་པར་སྒྲངས་
 པར་གྱུར། དེ་ནས་ཞིང་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས། མི་རང་བཞིན་
 གྱིས་གཟུགས་བཟང་བ་ཞིག་ལ་ཞིང་དཔོན་བསྐོས་ཏེ། སྟོན་ཐོག་གི་བྲག་ཤུགས་
 བསྐྱབས་པས་སྐྱེ་བོ་མང་པོས་བཀྱར་བས་ན། མང་པོས་བཀྱར་བའི་ཀླུ་པོ་ཞེས་བྱ་
 བ་བྱུང་ངོ་། །

མང་པོས་བཀྱར་བའི་ཀླུ་པོའི་བྱ་འོད་མཛེས། དེའི་བྱ་དགེ་བ། དེའི་བྱ་དགེ་
 མཆོག། དེའི་བྱ་གསོ་སྦྱོང་འཕགས། དེའི་སྤྱི་པོར་ཤ་འབྱར་གཞོད་པ་མེད་པ་ཞིག་
 བྱུང་བ་བརྟོལ་བས་ཀླུ་པོ་སྤྱི་པོ་སྤྱེས་བྱུང་། དེ་དག་ནི་སྤྱིང་བཞི་ལ་དབང་བའི་
 འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་ཀླུ་པོ་ཡིན་ཞིང་། སྟོན་གྱི་ཀླུ་པོ་ལྷ་ཞེས་བྱའོ། དེ་ནས་མི་
 དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་ལས་ལྷག་པར་སྦྱོད་པས་ཆེ་མུང་བར་འགྱུར་ཞིང་མཐར་ཆེ་རིང་བ་
 ཡང་ལོ་ནི་བཅུ་པ་ཡིན་ནོ། །བར་བསྐྱལ་དེ་དག་གང་གིས་ཆར་བྱིན་པར་འགྱུར་ཞེ་ན།
 བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་ནི་མཆོན་དང་ནད་དང་ནི་ལུ་གེ་དག་གིས་ཆར་བྱིན་ཏོ། དེ་དག་
 ཡུན་རིང་ཇི་ཅུ་མ་རེ་འབྱུང་ཞེ་ན། མཆོན་གྱི་བསྐྱལ་པ་ཞག་བདུན་རྣམས་དང་། ཉང་
 གྱི་བསྐྱལ་པ་ཞག་བདུན་ཆོ་བ་བདུན་དང་། ལུ་གེའི་བསྐྱལ་པ་ཞག་བདུན་ཆོ་བ་བདུན་
 ལོ་བདུན་དུ་འབྱུང་བ་གོ་རིམས་བཞིན་ནོ། །འབྱུང་བའི་ཚུལ་ནི་ཆེ་ལོ་བཅུ་པ་དེའི་ཆེ་

གཞི་དེ་སེམས་ལྷག་པར་འཕེལ་བས། རྩོན་པས་རི་དྲགས་མཐོང་བ་ལྟར་ལག་ཏུ་ཤིང་
དང་བོང་བ་སོགས་ཐོགས་པ་རྣམས་མཆོན་ཆར་གྱུར་ནས་པན་ཚུན་གསོད་པར་
བྱེད། དེའི་ཆེ་ཤི་བ་རྣམས་དཔྱལ་བར་སྦྱེད། །ཞག་བདུན་པོ་དེའི་བར་ལ་རི་དང་
"ནགས་"ཆེལ་དུ་གནས་པ་རྣམས་གོང་དུ་བྱིན་པ་དང་། པན་ཚུན་མཐོང་ནས་སེམས་
ཅན་གསོན་པོ་མཐོང་ངོ་ཞེས་དགའ་ཞིང་། པན་ཚུན་བྱམས་པར་གྱུར་ཏེ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་
འདུས་ནས། སློག་གཅོད་པ་འདིས་བདག་ཅག་གཉིས་ཙུ་ལག་དང་བཅས་པ་བཅོམ་
པས། བྱིན་ཆད་སློག་གཅོད་པ་སྤང་ཞེས་སྦྱས་ནས་སློག་གཅོད་པ་སྤངས་ཏེ། དགེ་བ་
བཅུ་ལྷག་པར་སྤྱད་ནས་དེའི་བྱ་དང་བྱ་མོ་སོགས་ཆེ་ལོ་ཉི་ཤུ་བར་ཡར་འཕེལ། དེ་
ནས་རིམས་ཀྱིས་ཆེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲི་པའི་བར་དུ་འཕེལ། དེའི་ཆེ་གླིང་འདི་འབྱོར་པ་
རྒྱས་པ་བདེ་བ་ལོ་ལོགས་པ་སྦྱེ་བོ་དང་མི་མང་སོས་གང་བ། གྲོང་རྣམས་ཀྱང་བྱ་གཤམ་
འཕྱར་བས་སྤེབས་པ་ཅེས་གྲི་བར་བྲབ་པ། འབྲུ་བཟང་བ་སྟེ་མ་ཆེ་བ་བྲེ་མོ་ཆེ་བཞི་ལ་
སོགས་པ་འབྱུང་བ། བྱ་མོ་རྣམས་ཀྱང་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ནས་བག་མར་འབྱོར། །

དེ་ནས་ཡང་མར་འགྲིབ་ནས་ཆེ་ལོ་བཅུ་པའི་བར་དུ་མི་དགེ་བ་ལྷག་པར་
སྦྱོད་པས། མི་མ་ཡིན་རྣམས་འཕྲུགས་ཏེ་ནད་ཡམས་བཏང་ནས། བལ་ཆེ་བ་ཤི་སྟེ་
དཔྱལ་བར་སྦྱེ། ལྷག་མ་རྣམས་འདུས་ནས་སློག་གཅོད་པ་སྤངས་པས་དེའི་བྱ་སོགས་
ཀྱི་ཆེ་ཡར་འཕེལ། དེ་ནས་ཡང་མར་འགྲིབ་ནས་ཆེ་ལོ་བཅུ་པའི་ཆེ་མི་དགེ་བ་ལྷག་
པར་སྤྱད་པས། ལྷས་དུས་སྤྱ་ཆར་འཕེབས་པ་མེད་པས། ལུ་གེ་ཉམས་ང་བ་ཆེན་པོ་
གཤམ་ཆེ་པ་དང་། ལུར་མ་པ་དང་། ལུས་གོང་དཀར་པོ་པ་ཞེས་བྱ་བ་འབྱུང་ལ། གཤམ་

ཆེ་བ་ནི། འབྲུ་ཅུང་ཟད་རྟེན་པ་གཤམ་ཆེར་བཅུག་ནས། བྱི་རབས་ཀྱི་ས་པོན་གྱི་དོན་དུ་
བཞག་ནས་རང་ཉིད་ཆེད་དུ་སྲུང་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བུམྱོ། ། བྱུར་མ་བ་ནི། ཟས་
ཅུང་ཟད་རྟེན་པ་མ་བྱུ་རྣམས་བྱུར་མས་ཟ་བས་ན་བྱུར་མ་བ་ཞེས་བྲ། ཡང་ན་སྟོན་གྱི་
འབྲུ་སྒྲིག་པའི་བང་བ་བྱུར་མས་བྱུས་ནས་འབྲུ་རེ་རེ་ཅམ་རྟེན་པ་སྟོན་གྱི་ནང་དུ་
བཅུག་ནས་ཚུ་མང་པོ་སྒྲིག་སྟེ་བསྐྱོལ་ནས་འཕྱང་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བུམྱོ། ། རུས་གོང་
དཀར་པོ་བ་ནི། བཤེས་པས་ཉེན་ནས་ཤི་བའི་རུས་པ་རྩལ་ཅིང་། ལྷུ་མ་མདོག་མེད་
བར་གྱུར་ནས་ཆེད་དུ་སྲུང་བུམྱོ། ། ཡང་ན་སྟོན་པ་མེས་ཀྱི་རུས་པ་རྟེན་པ་རྟེན་པ་རྩལ་
ལ་བསྐྱོལ་ནས། དཀར་པོར་གྱུར་གྱི་བར་དུ་འཕྱང་བས་ན་རུས་གོང་དཀར་པོ་བ་
ཞེས་བུམྱོ། ། དེ་ཞག་བདུན་ལྔ་བ་བདུན་ལོ་བདུན་འབྱུང་ལ། དེའི་ཆེ་ཤི་བ་རྣམས་ཡི་
དུགས་སུ་སྒྲེ། ལྷག་མ་རྣམས་འདུས་ནས་དགེ་བ་བཅུ་ལྷག་པར་སྒྲུད་པས། དེའི་བྱ་
སོགས་ཆེ་ལོ་ཉི་ཤུ་བར་ཡར་འཕེལ། དེ་ནས་རིམ་བ་བཞིན་ཡར་བརྒྱད་ཁྲི་པའི་བར་
དུ་འཕེལ་ནས་སྤར་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་༼ འཇིག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཞར་བྱང་༽ ལ།

འཇིག་པའི་དབྱེ་བ། ལུས་པའི་རྩེ་མོ། འཇིག་པའི་གོ་རིམས་སོ། ། དང་པོ་ནི།
འཇིག་བསྐྱེད་ལ་དབྱེ་ན་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། གསུམ་ཡོད་དེ། མེས་འཇིག་པ་དང་། ལུས་
འཇིག་པ་དང་། རྒྱུད་གིས་འཇིག་པ་དག་ནི་ཡང་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མེ་སོགས་ཀྱིས་འཇིག་པ་ན་ལུས་པའི་རྩེ་མོ་གང་ཞེ་ན། བསམ་
གཏན་གཉིས་པ་དང་སོགས་པ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་གསུམ་པ་ནི་མེ་དང་རྩུ་དང་
རྒྱུད་དག་གིས་འཇིག་པ་དེ་དག་གི་ཆེ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ལུས་པའི་རྩེ་མོ་ཡིན་

ནོ། །བསམ་གཏན་འོག་མ་གསུམ་མེ་སོགས་གྱིས་འཛིག་སྟེ། དེ་དག་ན་སེམས་ཅན་
དེའི་སྦྱོན་མེ་སོགས་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་ན་རྟོག་དཔྱད་མེ་
ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ན་དགའ་བ་དེ་ཚུ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ན་དབུགས་འབྱུང་རྒྱུ་ཆུང་ཆུང་ལྟ་བུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་བཞི་པ་མེ་སོགས་གྱི་མེ་འཛིག་སྟེ། མེ་སོགས་དང་
ཆོས་མཐུན་པའི་སྦྱོན་གྱིས་མེ་གཡོ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བཞི་པ་ན་སྦྱོན་དེ་དག་མེད་པའི་
ཕྱིར། འོ་ན། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གཞལ་མེད་ཁང་དེ་རྟོག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་
མི་རྟོག་སྟེ། བསམ་གཏན་བཞི་པ་དེའི་གཞལ་མེད་ཁང་སེམས་ཅན་དང་བཅས་ཏེ་
ལྷན་ཅིག་འབྱུང་ཞིང་འཛིག་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འཛིག་པ་དག་ནི་ཡང་གསུམ་ཡིན། ཞེས་བཤད་ན། འཛིག་
པའི་གོ་རིམས་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མེ་ཡིས་བདུན་ནོ་ཚུ་ཡིས་ལན་གཅིག་འཛིག་ །དེ་ལྟར་
མེ་ཡིས་བདུན་བདུན་གྱི་རྗེས་སུ་ཚུ་ཡིས་རེ་རེ་སྟེ་ཚུས་བདུན་ཐལ་ནས་ཀྱང་། མེ་
ཡིས་ལན་བདུན། དེ་ནས་ནི་མཐུག་ཏུ་ཆུང་གིས་འཛིག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་
གདགས་པ་ལས། ཆངས་ཆེན་གྱིས་བསྐྱལ་བ་བྱེད་དང་གཉིས་དང་། འོད་གསལ་
བས་བསྐྱལ་ཆེན་བརྒྱད་དང་། དགེ་རྒྱས་པས་བསྐྱལ་ཆེན་བྱུག་ཙུ་ཅ་བཞི་སྟབ་པར་
བཤད་པ་ཡང་ལེགས་པར་བྲངས་པར་འགྱུར་རོ། །

ཆོས་མཛོད་པའི་མཛོད་ཀྱི་ཆོག་ལེ་ལྟར་བྱས་པ་ལས་འཛིག་རྟོན་བསྟན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གནས་གསུམ་པའི་ནམ་པར་བཤད་པའོ། ། །

༼གནས་བཞི་པའི་རྣམ་བཤད༽

༡༣། །བཞི་པ་ལས་བསྟན་པའི་གནས་འཆད་པ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྐྱར་བ།
ལས་དངོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་སྣ་
ཚོགས་པ་འདི་གང་ལས་བྱུང་ཞེ་ན། རྒྱ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེས་འགའ་སྐྱེ་བ་དང་། དབང་བྱུག་སོགས་མིན་རིམ་སོགས་ཕྱིར། །ཞེས་
བཤད་པའི་ཕྱིར། འོན་གང་ལས་སྐྱེས་ཞེ་ན། ལས་ལས་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་སྣ་
ཚོགས་པ་སྐྱེས་སོ། །

གཉིས་པ་༼ལས་དངོས་བཤད་པ་༽ལ།

ལས་ཀྱི་ངོ་བོ།

མདོ་ལས་འབྱུང་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །དང་པོ་ལ། བསྟན། བཤད་
དོ། །དང་པོ་ནི། ལས་ལས་འཛིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་སྐྱེས། །ཞེས་བཤད་ན། ལས་དེ་ལ་
དབྱེ་ན་དུ་ཞེ་ན། ལས་དེ་ནི་གཉིས་སྟེ་ཡོད་དེ། སེམས་པའི་ལས་དང་། སེམས་པ་
དེས་བྱས་པའི་བསམ་པའི་ལས་གཉིས་སྟེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་ན།
སེམས་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཡིན་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་
ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་པ་དེས་བསྐྱེད་པའི་བསམ་པའི་ལས་ལ་ལྟས་ཀྱི་ལས་
དང་། དག་གི་ལས་གཉིས། དེ་དག་ལའང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
མ་ཡིན་པ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ།

ལས་ཀྱི་རང་བཞིན།

ལས་གསུམ་སྤྱི་ལོ་ཚེས་ཀྱི་བྱད་པར། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ།

རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་།

རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ལ། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་། དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། དེ་དག་རྣམ་རིག་རྣམ་རིག་མིན། ཞེས་བཤད་ན། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་གང་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་སྤྲ་བ་ན་རེ། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ནི། ལྷག་འཆལ་བ་དང་སློབ་གཙུག་ཅོད་པ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་གནས་པའི་སེམས་པས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལུས་ཀྱི་དབྱེ་བས་སྤྱ་འདོད་དོ། །དེ་ལ་གནས་མ་བྱ་པའི་སྤྲེ་བ་ན་རེ། ལུས་སྐྱད་ཅིག་མ་མ་འགགས་པར་ལུས་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་དེ་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཟེར། དེ་ལ་མདོ་སྤྲེ་བ་ན་རེ། ལུས་སྐྱད་ཅིག་མ་མ་འགགས་པར་ལུས་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་འདུས་བྱས་རྣམས་ནི་སྐྱད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་བྱུང་ཅན་ནས་འཛིག་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་མ་བྱུང་སྟེ། འཛིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འཛིག་རྒྱ་མེད་པ་ལས་དངོས་པོ་འགའ་ཡང་འཛིག་པ་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། དངོས་པོ་འཛིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་ལ་ལྟོས་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་རྩ་བུ་གྱི་ཆོས་པ་དམར་པོར་སྦྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མེ་ལྟེ་དེ་ཡང་རྩ་བུ་གྱི་འཛིག་པ་པོར་འབྱུང་བར་ཐལ། དེས་དམར་པོ་བཞིག་ནས་མེད་པར་བྱས་ཏེ་དེ་བས་ཀྱང་ཆོས་དམར་པོ་བསྦྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་སྤྲ་བའི་ལུགས་དེ་ལ་མདོ་སྤྲེ་བ་ན་རེ། ལུས་

ཀྱི་དབྱིབས་རིང་པོ་ཚོས་ཅན། དབང་པོ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཀྱི་གཟུང་འདྲུང་
བར་ཐལ། མིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་ཤེས། ལུས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་ཤེས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་དེ་རྩིས་ཡོད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡིན་ན་བསགས་པའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་ལ་ཡོད་
དགོས་པ་གང་ཞིག །མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དེ་ནི་དག་གི་སྤྱོད། །ཅིའི་ཕྱིར་རྣམ་
པར་རིག་བྱེད་ཅེས་བྲ་ཞེ་ན། རང་ཀུན་ནས་སྒོར་བ་གཞན་གྱིས་རྣམ་པར་རིག་པར་
བྱེད་པས་ན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཅེས་བྲ་ཡོ། །

གཉིས་པ་༼རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་༽ལ།

ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད། རྒྱ་འབྱུང་པའི་ཁྱད་པར། ཚོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི།
རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན། ཞེས་བཤད་ན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡོད་
པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཅི་ཞེ་ན། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་དེ། མདོ་ལས། གནས་གསུམ་གྱི་གཟུགས་
གྱིས་གཟུགས་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ཏེ། བསྟན་ཏེ་ཡོད་ལ་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའི་
གཟུགས། བསྟན་ཏེ་མེད་ལ་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའི་གཟུགས། བསྟན་ཏེ་མེད་ལ་
ཐོགས་པ་མེད་པའི་གཟུགས་སོ་ཞེས་རྣམ་པ་གསུམ་གསུངས་པ་གང་ཞིག །བསྟན་
མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་དེ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ལས་མ་
འདས་པའི་ཕྱིར་དང། མདོ་ལས། ཐག་པ་མེད་པའི་ཚོས་རྣམས་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་
འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བ་གང་དང། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་གང་

དུ་རྩེས་སུ་ཆགས་པའམ། ཁོང་ཁོ་བར་མི་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་
ཆོས་རྣམས་སོ། །ཞེས་དེ་མ་མེད་པའི་གཞུགས་གསུངས་པ་གང་ཞིག །རྣམ་པར་རིག་
བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་མེད་ན། དེ་མེད་ཀྱི་གཞུགས་མི་རུང་པའི་བྱིར་དང་། མདོ་
ལས། རྩས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བདུན་དང་། རྩས་ལས་མ་བྱུང་བའི་བསོད་
ནམས་བདུན་དང་ལྷན་པའི་རིགས་ཀྱི་བྱུངས་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་འདུག་ཀྱང་རུང་རྒྱ་ཡང་
རུང་གཉིད་ལོག་ཀྱང་རུང་གཉིད་མ་ལོག་ཀྱང་རུང་རྟག་ཏུ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་བསོད་
ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་གང་ཞིག །རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་མེད་ན་དེ་མི་རུང་པའི་བྱིར་དང་། རང་གིས་མ་བྱས་པར་གཞན་
ལ་བཅོལ་བས་ཀྱང་ལས་ལས་རྫོགས་པར་གསུངས་པ་གང་ཞིག །དེ་མེད་ན་དེ་ཡང་མི་
རུང་པའི་བྱིར་དང་། སོགས་པ་མཐོང་ལམ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་གནས་སྐབས་ན་
ཡང་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱུད་ཡོད་པར་གསུངས་ལ། དེ་མེད་ན་ཡང་དག་པའི་
དག་དང་ལས་ཀྱི་མཐའ་དེ་མི་རུང་པའི་བྱིར་དང་། དག་སྒྲོང་ཡིད་གཞན་དུ་རྣམ་པར་
གཡེངས་པའི་ཆེན་ཡང་སྒྲོམ་པ་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་མེད་ན་མི་རུང་པའི་བྱིར་དང་། སྒྲོམ་པ་དེ་ཆུ་ཐོན་པའི་ཆུ་ལོན་གྱི་
ཟམ་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་ཤིང་། དེ་མེད་ན་དེ་ཡང་མི་རུང་པའི་བྱིར་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྒྲེ་
མཆེད་པའི་གཞུགས་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་
མེད་ན་མི་རུང་པའི་བྱིར།

འོན་རྩས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བདུན་དང་། རྩས་ལས་མ་བྱུང་བའི་
བསོད་ནམས་བདུན་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། དང་པོ་ནི། ཀུན་དགའ་ར་བ་གཙུག་ལག་

ཁང་། །མལ་སྟན་འཆོ་བ་ནང་མ་དང་། །སྒོ་བྱར་ནད་པ་ནད་གཡོག་དང་། །ཡུལ་ངན་
 དུས་སུ་སྦྱིན་པ་ནི། །རྩམ་ལས་བྱང་བའི་བསོད་ནམས་བདུན། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་
 བེ། །བཞུགས་དང་ག་ཤེགས་ཚུམ་ལམ་ཞུགས་དང་། །ཕྱིན་པ་ཐོས་དང་མཐོང་བ་
 དང་། །ཆོས་ཐོས་བསྐྱབ་པའི་གཞི་འཛིན་ལ། །དགའ་དང་དད་པ་སྦྱེས་པ་ནི། །རྩམ་ལ་
 མ་ལྟོས་བསོད་ནམས་བདུན། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །སྒོ་བ་དཔོན་ན་རེ། །དེ་དག་རྣམ་པར་
 རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་མི་རུང་སྟེ། །བསྟན་མེད་
 ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞུགས་གསུངས་པ་ནི། །ཉིང་རེ་འཛིན་ཀྱི་མ་སྦྱས་གཞུགས་སུ་སྦྱང་
 བ་སྦྱེ་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་དང་། །དེ་མེད་ཀྱི་གཞུགས་གསུངས་པ་ནི་ཟག་མེད་ཀྱི་
 །ཉིང་རེ་འཛིན་ཀྱི་མ་སྦྱས་གཞུགས་སུ་སྦྱང་བ་སྦྱེ་བ་ཅམ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་དང་།
 །རྩམ་ལས་བྱང་བའི་བསོད་ནམས་བདུན་དང་། །དེ་ལས་མ་བྱང་བའི་བསོད་ནམས་
 བདུན་འཕེལ་བ་ཡང་། །ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་པས། །ཕྱི་མ་ལ་
 རྣམ་སྒྲིན་འབྱེན་རེས་ཀྱི་བག་ཆགས་སེམས་རྒྱུད་ལ་བཞག་པའི་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་
 འབྱུར་བའི་ཁྱད་པར་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་དང་། །རང་གིས་མ་བྱས་པར་ལས་ལམ་
 རྩོགས་པ་ཡོད་པ་ཡང་། །སྤར་རང་གིས་གཞན་ལ་བསྐྱོས་ནས་པ་རོལ་པོས་སྦྱོར་བ་
 བྱས་པས་རྣམ་སྒྲིན་འབྱེན་རེས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསོགས་པ་སོགས་ལ་དགོངས་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། །ཆོས་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་པའི་གཞུགས་ནི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཀྱི་མ་སྦྱས་
 གཞུགས་སུ་སྦྱང་བ་སྦྱེ་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་དང་། །འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱུད་
 གསུངས་པ་ནི། །རྩམ་ཐོབ་ཏུ་ལོག་པའི་ངག་ལ་མི་འཇུག་པར་ཡང་དག་པའི་ངག་ལ་
 འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཟག་མེད་ཐོབ་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་དང་། །སེམས་གཞན་དུ་

གཡེངས་པའི་ཆེ་སྒྲིམ་པ་གསུངས་པ་ནི། ཆོ་ག་སྒྲིན་བཏང་གི་སྒྲིམ་པ་ཁས་སྦྲངས་
པའི་སེམས་པས་སྤང་བུ་སྒྲིམ་ཞིང་། ཡིད་གཞན་དུ་གཡེངས་པའི་ཆེ་ཡང་དེའི་གཉེན་
པོ་བྲན་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བྱིར་དང་། སྒྲིམ་པ་ཚུ་ཐོན་
པའི་ཚུ་ལོན་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་ཡང་ངོ་ཆ་ཤེས་པས་སྤྲིག་པ་མི་དགེ་བ་མི་བྱེད་པར་
ཁས་སྦྲངས་པ་བྲན་ནས་འཆལ་བའི་ཚུ་ལ་ཁྲིམས་མི་བྱེད་པ་ཅམ་ལ་དགོངས་པའི་
བྱིར། ཞེས་གསུང་།

གཉིས་པ་༼ ཚུ་འབྱུང་བའི་ཁྱད་པར་༽ནི།

འབྱུང་བ་ཆེ་རྣམས་ཚུར་བྱས་པ། ཞེས་བཤད་ན། རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་
འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེ་འམ། དུས་མི་མཉམ་པའི་འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེ་ཞེ་ན། འདོད་པར་
གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་རང་དང་
དུས་གཅིག་པའི་འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེ། དེ་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་བྱིན་ཆད་འདས་པའི་
འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེ་ལོ། ཁོ་ན། རང་དང་ས་གཅིག་པའི་འབྱུང་བ་དང་། ས་གཞན་གྱི་
འབྱུང་བ་གང་ལས་སྐྱེ་ཞེ་ན། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་རྣམ་པར་རིག་
བྱེད་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ནི། རང་གི་སའི་འབྱུང་བ་དག་ལས་སྐྱེ་ལོ། །ས་
གཞན་གྱི་འབྱུང་བ་ཚུར་བྱས་པ་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། །ས་ཐ་དད་ཀྱི་སྲིད་པས་མཆོམས་
བཅད་པའི་བྱིར། ཟག་མེད་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ནི། རང་གི་རྟེན་གང་དུ་
སྐྱེས་པའི་འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་བུར་ཡིན་པས་འབྱུང་བ་ལ་རྟེན་ནི་
དགོས། ཟག་མེད་ཡིན་པས་ཁམས་སུ་མ་གཏོགས་པས་ས་འདིའི་འབྱུང་བ་ལས་བྱུང་
ཞེས་པའི་ངེས་པ་མེད་པ་མེད། ཟག་མེད་ཡིན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་མ་བྱུང་བའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་དེ་ཟེན་མ་ཟེན་གང་།
 བྱང་བ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། མ་ཟེན་པ་ཡིན་ཏེ། རོགས་
 མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ཐུན་ལས་བྱང་བ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་འཕགས་པ་མ་གཏོགས་
 སྐལ་མཉམ་གྱི་རྣམ་ལས་བྱང་བའི་ཕྱིར། རྣམ་སྟེན་ལས་མ་བྱང་སྟེ། དགེ་མི་དགེ་གང་
 རུང་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་བྱང་མ་ཡིན་ཏེ། བསགས་པར་གནས་པའི་གཟུགས་
 ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། རྣུ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར།
 འོ་ན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་རྣུ་འབྱུང་བ་དེ་ཟེན་མ་ཟེན་
 རོགས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འདོད་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་རྣུ་
 འབྱུང་བ་ནི། རྣུ་མཐུན་པའི་ཟེན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འདོད་
 པའི་སྟོང་བ་བདུན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པར་རིག་
 བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་རྣུ་འབྱུང་བ་ནི་མ་ཟེན་པ་དང་། རྣམ་བྱང་དང་། འབྱུང་
 བ་བཞི་ཚན་རྣུ་ཚོ་གས་ཐ་དད་མིན་པ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་༼ལས་གསུམ་སྤྱི་འཛིན་གྱི་ཁྱད་པར་༽ལ།

དངོས་དང་། ཞར་བྱང་གཉིས། དང་པོ་ནི། འོ་ན་ལས་གསུམ་པོ་དེ་དགེ་མི་
 དགེ་ལུང་མ་བསྐྱན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན་པ་ལ་ལུང་དུ་བསྐྱན་པ་
 མིན་པ་མེད་དེ། དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཞན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
 དང་སེམས་པའི་ལས་ལ་ནི་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྐྱན་གསུམ་གཡོད་དེ། རྣམ་པར་
 རིག་བྱེད་ལ་ཀུན་སྟོང་གི་སྟོན་ས་གསུམ་གཡོད། སེམས་པའི་ལས་ལ་མཚུངས་ལྷན་
 གྱི་སྟོན་ས་གསུམ་གཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དེ་དག་གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན། མི་དགེ་བ་ནི་

འདོད་པ་ན་ཡོད་ཀྱི་ཁམས་གོང་ན་མེད་དེ། གོང་ན་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་གསུམ་དང་། རོ་
ཆ་ཁྲིལ་མེད་མེད་པའི་བྱིར། གཟུགས་ནའང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན་པའི་གཟུགས་
ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། འང་སྦྲས་འདོད་པ་ན་འང་
ཡོད་པར་བསྟན་ཏོ། །རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ནི་དཔྱོད་པ་དང་བཅས་པའི་བསམ་གཏན་
དང་པོ་མན་ཆད་དག་ན་ཡོད་ཀྱི་དེ་ཡན་ཆད་ན་མེད་དེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱན་ནས་
སྒྲོང་བའི་རྟོག་དཔྱོད་མེད་པའི་བྱིར། འདོད་པ་ན་ཡང་སྦྱིབ་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
མེད་དེ། གང་གི་བྱིར་འདོད་པའི་སྦྱིབ་པ་ནི་མཐོང་སྤང་ཡིན་ལ། དེས་རྣམ་པར་རིག་
བྱེད་ཀྱན་ནས་སྒྲོང་བ་མེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ།

དགེ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་ཀྱན་སྒྲོང་བཤད་པ།

ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཀྱན་སྒྲོང་ཁོ་ནའི་
དབང་གིས་འཛོག་གམ་ཞེན། མ་ཡིན་ཏེ། རོན་དམ་པར་དགེ་བ་སོགས་བཞི་ཡོད་
པའི་བྱིར། དེ་དག་གང་ཞེན། ཐར་པ་ཆོས་ཅན། དམ་པའི་རོན་དུ་དགེ་བ་ཡིན་ཏེ།
སྤྱག་བསྐྱེད་མ་ལུས་པ་དང་བལ་བས་མཆོག་ཏུ་བདེ་བའི་བྱིར། དཔེར་ན། སྦྱིས་བྱ་
རང་བཞིན་གྱིས་ནད་མེད་པ་བཞིན། དགེ་བའི་རྩ་བ་གསུམ་དང་རོ་ཆ་ཤེས་པ་དང་
ཁྲིལ་ཡོད་ཆོས་ཅན། རོ་སོ་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་མ་སྦྱོས་པར་བདག་
ཉིད་ཀྱིས་དགེ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། འཕྲོད་པའི་སྦྱོན་བཞིན། དེ་དག་དང་
མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཆོས་ཅན། མཚུངས་ལྡན་གྱིས་
དགེ་བ་ཡིན་ཏེ། མཚུངས་ལྡན་དགེ་བས་དགེ་བར་བཞག་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། འཕྲོད་

པའི་སྒྲན་དང་སྦྱར་བའི་བརྟུང་བ་བཞིན། དེ་དག་གིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལུས་
 དག་གི་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། ཀུན་སྒྲོང་གིས་དགེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་སྒྲོང་དགེ་
 བས་དགེ་བར་བཞག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འཕྲོད་པའི་སྒྲན་དང་སྦྱར་བའི་བརྟུང་བ་
 ལས་བྱུང་བའི་འོ་མ་བཞིན། དེ་དག་ལས་བསྐྱོག་པ་མི་དགེ་བ་ཡིན་ནོ། །རྗེ་ལྟར་ན།
 འཁོར་བ་ཆོས་ཅན། རོན་དམ་པར་མི་དགེ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱག་བསྐྱེད་གྱིས་བཅིངས་
 པས་མཆོག་ཏུ་མི་བདེ་བའི་ཕྱིར། ཉན་བཞིན། མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་གསུམ་དང་རྩ་
 མེད་པ་དང་ཁྲེལ་མེད་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་མི་དགེ་བ་ཡིན་ཏེ། གཤམ་ལ་མ་
 ལྟོས་པར་བདག་ཉིད་གྱིས་མི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་འཕྲོད་པའི་སྒྲན་བཞིན། དེ་
 དག་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཆོས་ཅན། མཚུངས་ལྡན་གྱིས་
 མི་དགེ་བ་ཡིན་ཏེ། མཚུངས་ལྡན་མི་དགེ་བས་མི་དགེ་བར་བཞག་པའི་ཕྱིར། མི་
 འཕྲོད་པའི་སྒྲན་དང་སྦྱར་བའི་བརྟུང་བ་བཞིན། དེ་དག་གིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་
 ལུས་དག་གི་ལས་ཆོས་ཅན། ཀུན་སྒྲོང་གིས་མི་དགེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་སྒྲོང་མི་དགེ་
 བས་མི་དགེ་བར་བཞག་པའི་ཕྱིར། མི་འཕྲོད་པའི་སྒྲན་དང་སྦྱར་བའི་བརྟུང་བ་ལས་
 བྱུང་བའི་འོ་མ་བཞིན་ནོ། །རོན་དམ་པར་ལུང་དུ་མ་བསྐྱན་པ་ནི། སྤར་བསྐྱན་པའི་སོ་
 སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དག་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། མཐོང་སྤང་གིས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀུན་ནས་སྒྲོང་བར་མི་
 ལུས་ན། མདོ་ལས། ལོག་པའི་ལྟ་བུ་དེ་ལས་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་ལོག་པའི་དག་དང་
 ལོག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་འབྱུང་བར་བཞག་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ།
 སྦྱིར་ཀུན་སྒྲོང་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རྒྱ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སྒྲོང་དང་ནི་དེའི་དུས་ཀྱི་ཀུན་

སྒྲོང་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི་བྱ་བ་དེ་ལ་མ་ཞུགས་པར་འདི་དང་
འདི་བྱོལ་ཞེས་རབ་ཏུ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི་དེའི་རྗེས་སུ་བྱ་བ་འདི་
བྱོལ་ཞེས་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་ཡིན་ལ། དེའི་ནང་ནས་མཐོང་བས་སྤང་བྱའི་རྣམ་ཤེས་
ནི་རབ་ཏུ་འཇུག་བྱེད་ཡིན་པས་མདོ་ལས་དེ་ལ་དགོངས་ལ། འདིར་དུས་ཀྱི་ཀུན་སྒྲོང་
མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བྱིར། ཡིད་ནི་སྒྲོམ་པས་སྤང་བྱ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ།
རྟོག་བཅས་ཁ་བྱིར་བལྟས་ཡིན་པའི་བྱིར། དབང་ཤེས་ལྷན་ནི་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་ཁོ་
ན་ཡིན་ཏེ། རྟོག་མེད་ཁ་བྱིར་བལྟས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རབ་ཏུ་འཇུག་བྱེད་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་རྗེས་སུ་འཇུག་
བྱེད་དགེ་བ་ལ་སོགས་པར་ངེས་སམ་ཞེས། རབ་ཏུ་འཇུག་བྱེད་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་
ལས་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་ཀྱང་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་
དོ། ། ལུབ་པའི་རབ་ཏུ་འཇུག་བྱེད་དགེ་བ་ལས་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་དགེ་བ་དང་། རབ་
ཏུ་འཇུག་བྱེད་ལུང་མ་བསྟན་ལས་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་ལུང་མ་བསྟན་དུ་འབྲེལ་བའོ།
རབ་ཏུ་འཇུག་བྱེད་ལུང་མ་བསྟན་ལས་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་དགེ་བ་ཡོད་ཀྱི། རབ་ཏུ་
འཇུག་བྱེད་དགེ་བ་ལས་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་ལུང་མ་བསྟན་མེད་དེ། ལུབ་པའི་ནམ་
ཡང་དམན་པར་མི་འགྱུར་བའི་བྱིར། ལྷོ་པ་ཁ་ཅིག་ན་དེ། ལུབ་པ་ལ་མཉམ་པར་མ་
བཞག་པའི་སེམས་མི་མངའ་བའི་བྱིར་ན། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་མི་མངའ་ཡོ། ། དེ་
སྐད་དུ་ཡང་མདོ་ལས། སྤང་ཆེན་གཤེགས་ནའང་མཉམ་པར་བཞག ། སྤང་ཆེན་
བཞེངས་ནའང་མཉམ་པར་བཞག ། སྤང་ཆེན་མནལ་ནའང་མཉམ་པར་
བཞག ། བཞགས་ནའང་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས་སོ་བྱེད། དེ་ལ་བྱེ་

ཐག་སྒྲིབ་ན་རེ། དེ་ཏྲག་ཏུ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་མི་མངའ་བའི་ཤེས་བྱེད་མ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྦྱོད་ལམ་བཞིའི་སྒྲོ་ནས་གཤེགས་པའི་ཆེ།
གཤེགས་པར་འདུ་ཤེས་པ་སོགས་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར་ཞེས་ཟེར། རྣམ་སྒྲིན་ལས་
སྦྱེས་པ་ནི་རབ་ཏུ་འཇུག་བྱེད་དང་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་
པར་འདུ་བྱེད་པ་ལ་མི་སྦྱོས་པར་རང་གི་རང་གིས་འབྱུང་བའི་བྱིར།

གསུམ་པ་༼ རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བ་༽ལ།

བསྟན། བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན་པ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་
དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྒྲོམ་པ་དང་སྒྲོམ་པ་མ་ཡིན་པ་དང་དེ་ལས་གཞན་བར་མ་གསུམ་
དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བཞི།

སྒྲོམ་པ།

ལྡན་ཚུལ། འཛོལ་གཏོང་། ལྡན་པའི་གང་ཟག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། བསྟན།
བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲོམ་པ་གསུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སོ་སོར་ཐར་
བ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲོམ་པ་དང་ཟག་མེད་དང་བསམ་གཏན་ལས་སྦྱེས་པའི་སྒྲོམ་པ་
གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒྲོམ་པའི་མཚན་ཉིད། དེས་འབྱུང་
གི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཞིག་འདོད་པར་གཏོགས་པ། བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲོམ་པའི་མཚན་
ཉིད། གཟུགས་སུ་གཏོགས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས། ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲོམ་པའི་མཚན་ཉིད།
ཟག་མེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ། །འོ་ན། བྱི་རོལ་པའི་ཡང་དག་པར་སྒྲུངས་པ་ལས་བྱུང་

བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ། སོ་སོར་ཐར་བའི་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ནམ་མེན་ཞེ་ན། མིན་ཏེ། སྤྲིག་པ་
ལས་གཏན་དུ་ཐར་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ།

སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པ།

བསམ་གཏན་ཐག་མེད་གྱི་སྒྲོམ་པ། ཞར་བྱུང་ངོ། །དང་པོ་ལ། དབྱེ་བ། རོ་བོ།
སྤྱོད་ན། ལྷན་པའི་གང་ཐག་གོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲོམ་པ་སོ་སོར་ཐར་ཅེས་བྲ། །ཞེས་
བཤད་ན། དེ་ལ་དབྱེ་ན་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། སོ་སོར་ཐར་པ་ཞེས་བྲ་བའི་སྒྲོམ་པ་ལ་ནམ་པ་
བརྒྱད་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་པ་མ་གཉིས། དགེ་སློབ་མ། དགེ་ཚུལ་པ་མ་གཉིས། དགེ་
བསྐྱེན་པ་མ་གཉིས། དགེ་བཀུར་གནས་པའི་སྒྲོམ་པ་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དགེ་བཀུར་
གནས་པ་ལ་པ་མ་གཉིས་སུ་མི་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། དེ་ནི་
ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་སྒྲོམ་པ་ཡིན་པས་དུས་སྤང་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་སུ་
བསྐྱེན་ནམ་པ་བཞི་ཡིན་ཏེ། དགེ་སློང་པ་མའི་སྒྲོམ་པ་རྣམས་གཅིག་། དགེ་སློབ་པ་དང་
དགེ་ཚུལ་པ་མའི་སྒྲོམ་པ་རྣམས་གཅིག་། །དགེ་བསྐྱེན་པ་མའི་སྒྲོམ་པ་རྣམས་
གཅིག་། དགེ་བཀུར་གནས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་རྣམས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཚན་གྲུར་པ་ལས་
སྒྲོམ་པ་མི་གཏོང་བར་མིང་ནི་འཕོ་བ་ཅེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྒྲོམ་གསུམ་རིམ་
བཞིན་སྤངས་པའི་ཆེ་ན་སློག་གཅོད་སློང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་སོར་གནས་ནས། སྒྲོམ་པ་
གཞན་ནམས་འཕེལ་ལམ། སློག་གཅོད་སློང་བ་ལྟ་བུའི་སྒྲོམ་པ་རྣམས་ཐ་དད་པར་སྤྱེ་ཞེ་
ན། ཕྱི་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་སློང་གི་སྒྲོམ་པ་སྤུལ་ནས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་ལ་གནས་སུ་
དུང་བའི་ཕྱིར། སློག་གཅོད་སློང་བའི་སྒྲོམ་པ་རྣམས་ཐ་དད་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གང་

ཐག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ལག་ལ་ཞེན། ལག་ལ་བ་མེད་དེ། ཕྱི་མ་སྤངས་པ་དེ་སྔ་
མ་དེ་གཏོང་བའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་གི་ངོ་བོ་གང་ཞེན། ཅ་བཞི་ཆང་སྟེ་སྤང་བྱ་ལྟ་བུ་འི་སྤྱིད་
འཛོལ་བར་དུ་སྤྱོད་བར་མཐོན་པ་ནི་དགེ་བསྟེན་དང་ནི་ལོ། ཅིའི་ཕྱིར་དགེ་བསྟེན་
ཞེས་བྱ་ཞེན། དགེ་སྤྱོད་པ་མའི་གཡོག་ཏུ་བསྟེན་དུ་རུང་བས་ན་དགེ་བསྟེན་ཞེས་
བྱའོ། །ལྷ་པོ་དེའི་སྟེང་དུ་གར་སོགས་སྤང་སོགས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་དང་། མལ་ཆེ་
མཐོ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་དང་། ཕྱི་ཐོའི་ཁ་ཟས་ཏེ་སྤང་བྱ་བ་རྒྱུད་ཉིན་ཞག་གཅིག་ཏུ་སྤྱོད་
བར་མཐོན་པ་ལས་བསྟེན་གནས་དང་། ཅིའི་ཕྱིར་དེ་སྤྱོད་བྱ་ཞེན། འི་སྤྱིད་འཛོལ་
བར་གྱི་སྟོམ་པ་ལ་བསྟེན་ཏེ་ཉེ་བར་གནས་པས་ན་བསྟེན་གནས་ཞེས་བྱའོ། །གར་
སོགས་སྤང་སོགས་སོ་སོར་བྱས་པ་དང་། གསེར་དངུལ་ལེན་པ་སྟེ་སྤང་བྱ་བ་རྒྱུད་འི་
སྤྱིད་འཛོལ་བར་དུ་སྤྱོད་བར་མཐོན་པ་ལས་དགེ་ཚུལ་དང་། ཅིའི་ཕྱིར་དེ་སྤྱོད་བྱ་ཞེ་
ན། ལྷ་པོའི་བྱ་བས་ངལ་བར་བྱེད་པས་ན་དགེ་ཚུལ་ཞེས་བྱའོ། །འོ་ན་བསྟེན་གནས་
ཀྱི་སྐབས་སུ་གར་སོགས་སྤང་སོགས་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱེད་ཅིང་། དགེ་ཚུལ་གྱི་
སྐབས་སུ་དེ་གཉིས་སོ་སོར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེན། བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྟོམ་པ་
ནི་གཙོ་ཆེར་བྱིས་པའི་ཡིན་ལ། དེ་དབང་པོ་རྒྱལ་བས་བསྐྱབ་བྱའི་གངས་མང་པོ་ལ་
སྟོབ་ག་ལ་རུས་སྟམ་པའི་སྟོ་དང་བསྟེན་ནས་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་ཡིན་
ནོ། །ལུས་དག་གི་སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་འི་སྤྱིད་འཛོལ་བར་དུ་སྤྱོད་བར་མཐོན་པ་ལས་
དགེ་སྤྱོད་ངོ་། །དེ་ལ་བསྟེན་བར་རྫོགས་པ་ཞེས་གྲང་བྱ་ལ། ཅིའི་ཕྱིར་བསྟེན་བར་
རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེན། རྫོགས་པ་ནི་འཁོར་བའི་ཉིར་འཆེ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་

མྱང་འདས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཉེ་བས་ན་རྫོགས་ཏེ་བསྟེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འཆལ་བའི་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གདུང་བ་བསིལ་བར་བྱེད་པས་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ནི། དམ་བས་
བསྐྲགས་པས་ན་ལེགས་སྤྱད་དང་། བྱ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ལས་དང་། ལུས་
དག་གི་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་སྟོམ་པས་ན་སྟོམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་དག་གི་ནང་ནས་དང་
པོའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ནི། སྤྲེག་པ་ལས་དང་པོར་
ཐར་བས་ན་སོ་སོར་ཐར་བ་དང་། ལས་སེམས་པ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ན་བྱ་བ།
བྱ་བ་དེའི་ལམ་ཡིན་པས་ལམ་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་སོ་སོར་ཐར་བའི་སྟོམ་པ་ཡིན་ན།
སོ་སོར་ཐར་བ་ཡིན་པས་མ་ཁྲུབ་པོ། །

བཞི་པ་ནི། སོ་སོར་ཐར་བའི་སྟོམ་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་དེ་ལ་བརྒྱད་
ཡོད་དེ། དག་སྟོང་པ་མ་གཉིས། དག་སྟོང་པ་མ་གཉིས། དག་ཚུལ་པ་མ་གཉིས། དག་བསྟེན་
པ་མ་གཉིས། བསྟེན་གནས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། སོ་སོར་
ཐར་ཅེས་བྱ་རྣམ་བརྒྱད། །ཅེས་པ་དང་སྟོམ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། དེར་
སོ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པའི་དབྱེ་བ་བཤད་ཅིང་། འདིར་དེ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གི་དབྱེ་
བ་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ ༼ བསམ་གཏན་ཟག་མེད་གྱི་སྟོམ་པ་ ༽ནི།

བསམ་གཏན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྡན་པ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་
སྟོམ་པ་དེ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ། ཟག་མེད་གྱི་སྟོམ་པ་ནི་འཕགས་པའི་སེམས་ཅན་དང་
ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། འོན་སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་དུ་བཤད་པའི་སྒྲིམ་པ་གཉིས་པོ་དེ་
གང་ཞེ་ན། སྒྲིམ་པ་ཐ་མ་གཉིས་སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཡོད་མེད་ཀྱི་
རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མོ་ཐར་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་མ་ཡིན་
ཏེ། གཡེངས་པ་དང་སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲིམ་པ་
ཐ་མ་གཉིས་ལ་སྒྲོང་པའི་སྒྲིམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཡང་འཐོབ་པོ། གནས་སྐབས་གང་ལ་
བརྟེན་ནས་འཐོབ་ཅེ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྒྲོགས་མི་ལྷོགས་མེད་ལ་
བརྟེན་ནས། བར་ཆད་མེད་ལམ་ཐ་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོ་འཐོབ་སྟེ། འཆལ་བའི་ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་དེ་ཀྱན་ནས་སྒྲོང་པའི་ཉོན་མོངས་སྒྲོང་པའི་ཕྱིར། འོན་མདོ་ལས། ལུས་
ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ལེགས་པ་སྟེ། ངག་གི་སྒྲིམ་པ་ལེགས་པ་ཡིན། །ཡིད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ལེགས་པ་
སྟེ། །ཐམས་ཅད་དུ་ནི་སྒྲིམ་པ་ལེགས། །ཞེས་པ་དང་། གང་ཡང་མིག་གི་དབང་པོ་ནི་
སྒྲིམ་པ་དག་གིས་བསྐྱམས་ཏེ་གནས་ཞེས་གསུངས་ན། ཡིད་དང་དབང་པོའི་སྒྲིམ་པ་
གང་ཞེ་ན། ཤེས་བཞིན་དང་ནི་བླ་དག་གཉིས་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བ་ཡིད་
ཀྱི་སྒྲིམ་པ་དང་། དབང་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བ་དབང་པོའི་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན།
ཤེས་བཞིན་དང་ནི་བླ་པ་གཉིས། །ཞེས་སྒྲོས་པ་བསམ་ཆོག་མོད་ཅེ་ན། དེ་ལྟར་སྒྲོས་
ན་ཤེས་བཞིན་ཡིད་དང་། བླ་པ་དབང་པོའི་སྒྲིམ་པར་གོ་དོགས་ཡོད་པས། དག་
གཉིས་ཞེས་གཉིས་ཆོག་གཉིས་སྒྲོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་༼ལྷན་ཚུལ་༽ལ་གསུམ།

རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ལྷན་ཚུལ་དང་།

རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གྱི་ལྷན་ཚུལ་དང་། ལྷན་པའི་ཕྱ་བཞི་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒྲོམ་པ་ལ་གནས་པ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་རྗེ་སྤྲིད་དུ་མ་བཏང་གི་
བར་དག་ད་ལྟར་གྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་ལྷན། སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་བྱིན་
ཆད་འདས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་ལྷན་པ་དང་། སྒྲོམ་མིན་ལ་གནས་
པའང་དེ་དང་འབྲ་བར་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་མ་བཏང་གི་བར་དག་ད་ལྟར་གྱི་དེ་དང་
ལྷན། སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་བྱིན་ཆད་འདས་པའི་དེ་དང་ལྷན་ནོ། །བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲོམ་
པ་དང་ལྷན་པ་ནི་རྟག་ཏུ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་དེ་དང་ལྷན་པ་དང་། འཕགས་པ་
ཟག་མེད་གྱི་སྒྲོམ་པ་དང་ལྷན་པ་ནི་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་འདས་པའི་དེ་དང་ལྷན་པ་མིན་
ཏེ། སྤར་ཟག་མེད་གྱི་ལམ་མ་སྐྱེས་པའི་བྱིར། འཛིག་རྟེན་པའི་མཉམ་གཞག་ལ་
གནས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲོམ་པ་ད་ལྟར་བ་དང་ལྷན། འཕགས་ལམ་ལ་གནས་པ་
ཟག་མེད་གྱི་སྒྲོམ་པ་ད་ལྟར་བ་དང་ལྷན་ནོ། །སྒྲོམ་པ་སྒྲོམ་མིན་གྱི་བར་མ་ལ་གནས་
པ་ལ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པའི་ངེས་པ་མེད་ལ། ཡོད་ན་སྐྱད་ཅིག་མ་
དང་པོ་མ་བཏང་གི་བར་ད་ལྟར་གྱི་དེ་དང་ལྷན། སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་བྱིན་ཆད་དུ་མ་ནི་
གཉིས་པོ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བའི་དེ་དང་ལྷན་ནོ། །འོ་ན། སྒྲོམ་མིན་ལ་གནས་པ་
དགེ་བའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་། སྒྲོམ་པ་ལ་གནས་པ་མི་དགེ་བའི་དེ་
དང་ལྷན་པ་ཡོད་དམ་ཞེས། ཡོད་དེ། སྒྲོམ་མིན་ལ་གནས་པ་བྱུག་འཆའ་བ་ལ་སོགས་
པའི་ཆེ་ན་དགེ་བའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་ལྷན། སྒྲོམ་པ་ལ་གནས་པ་

སྟོག་གཙོད་པ་ལྟ་བུའི་ཆེ་མི་དགེ་བའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་ལྡན་པའི་
བྱིར། དུས་རིམ་གྱི་དུ་ལྡན་ན། རབ་ཏུ་དང་བ་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཤུགས་བྲག་པོ་མ་
བཏང་གི་བར་དུ་ལྡན་ནོ། །

གཉིས་པ་༼རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གྱི་ལྡན་ཚུལ་༽ལ།

དངོས་དང་། ཞར་བྱང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ནི་སྟོམ་པ་སྟོམ་
མིན་བར་མ་ཐམས་ཅད་ལ། ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དག་ལ་ད་ལྟར་བ་དང་སྐད་
ཅིག་མ་དང་པོ་མ་བཏང་གི་བར་དུ་ལྡན་ནོ། །སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཕྱིན་ཆད་འདས་པའི་
རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་ལྡན་ལ། མ་འོངས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་ལྡན་པ་མེད་
དེ། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། བསྐྱེད་པ་བ་དང་ནི་མ་བསྐྱེད་པ་བ་
འདས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་ལྡན་པའང་མེད་དེ། སྟོབས་རྒྱུང་བས་འདས་པའི་
ཐོབ་པ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བར་མི་རུས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྟོམ་མིན་གནས་པ་དགེ་བ་དང་། །ཞེས་བཤད་ན། ཅིའི་ཕྱིར་
སྟོམ་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཉེས་སྟོང་སྟོམ་པ་མ་ཡིན་པས་ན་སྟོམ་མིན་དང་།
དམ་པས་སྐད་པས་ན་ཉེས་སྟོང་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མ་བྱུན་ཕྱོགས་ཡིན་པས་ན།
འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བྱ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ན་ལས་དང་། བྱ་བ་དེའི་
ལས་ཡིན་པས་ན་ལས་ཞེས་བྱ་འོ། །

གསུམ་པ་༼ལྡན་པའི་སྤྱ་བཞི་བཤད་པ་༽ནི།

རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་ལྡན་ལ། དེ་མ་ཡིན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་སོགས་ཡོད་

དམ་ཞེན། བར་མ་དོར་གནས་པ་སྤར་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན་པ་མེད་པ། ད་ལྟ་
སེམས་ཞན་པས་ལུས་ངག་གི་ལས་བྱེད་ན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཉིད་དང་ལྡན་གྱི་རྣམ་
པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་མི་ལྡན་ཏེ། སྤར་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན་པ་དང་མི་ལྡན།
ད་ལྟ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ཀུན་ནས་སྒྲོང་བར་མི་རུས་པའི་བྱིར། ཆོ་སྤྲུལ་མའི་
རྣམ་པར་རིག་བྱེད་བཏང་། བྱི་མའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་སྦྱེས་པའི་འཕགས་པའི་
གང་ཟག་ནི། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་ལྡན་གྱི། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མི་ལྡན་
ཏེ། ཆོ་སྤྲུལ་མའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ནི་བཏང་། བྱི་མའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་སྦྱེས་པའི་
བྱིར། གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་པ་ནི་བདག་ཅག་ལ་སོགས་པའོ། །གཉིས་ཀ་དང་མི་ལྡན་པ་
ནི་དེ་ལས་གཞན་པའོ། །

གསུམ་པ་༼འཛོལ་གཏོང་༽ལ།

འཛོལ་ཚུལ་དང་། གཏོང་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ།

སྤྲོམ་པའི་འཛོལ་ཚུལ།

སྤྲོམ་མིན་གྱི་འཛོལ་ཚུལ། བར་མའི་འཛོལ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། ཇི་ལྟར་
འཛོལ་བ་དང་། གང་ལས་འཛོལ་བའོ། །དང་པོ་ལ།

བསམ་གཏན་ཟག་མེད་གྱི་སྤྲོམ་པ་འཛོལ་ཚུལ།

སོ་ཐར་གྱི་སྤྲོམ་པ་འཛོལ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བསམ་གཏན་ཟག་མེད་གྱི་
སྤྲོམ་པ་ནི་ལྟར་འཛོལ་ཅེ་ན། བསམ་གཏན་ལས་སྦྱེས་པའི་སྤྲོམ་པ་ནི། བསམ་གཏན་
གྱི་ཉེར་བསྟོགས་དང་དངོས་གཞིའི་ས་ཉིད་གྱིས་འཛོལ། ཟག་མེད་གྱི་སྤྲོམ་པ་ནི་

འཕགས་པ་ཐག་མེད་གི་ལམ་དེས་འཛོལ་བོ། །

གཉིས་པ་༼ སོ་ཐར་གི་སྒྲོམ་པ་འཛོལ་ཚུལ་༽ལ།

དངོས་དང་། ཞར་བྱང་གཉིས། དང་པོ་ནི། འོ་ན། སོ་ཐར་གི་སྒྲོམ་པ་ནི་ལྟར་
འཛོལ་ཅེ་ན། སོ་སོར་ཐར་པ་རིས་བདུན་གི་སྒྲོམ་པ་ནི། མཁན་པོ་སོགས་གཞན་གི་
རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལས་འཛོལ་བོ། །སོགས་གི་སྒྲུབ་བྱེད་གསུམ་བའི་འདུལ་བ་འཛིན་པ་
དག་གིས། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་བཅུ་དང་ཞེས་བཤད་པ་བསྟུ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་
འོ། །བཅུ་གང་ཞེ་ན། སངས་རྒྱུ་དང་རང་སངས་རྒྱུ་ནི་རང་བྱུང་གིས་བསྟེན་པར་
རྫོགས་ཏེ། རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་པ་ཅམ་གྱིས་དག་སྒོར་གི་སྒྲོམ་པ་སྦྱེས་པའི་
ཕྱིར། ལུ་སྟེ་ནི་རིས་པ་ལ་འདུག་པས་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཏེ། མཐོང་ལམ་སྦྱེས་པ་
ཅམ་གྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། གྲགས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚུར་ཤོག་གིས་
བསྟེན་པར་རྫོགས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཚུར་ཤོག་བཀའ་སྩལ་པས། །སྒྲུབ་
སྒྲུལ་སྒྲུར་གྱོན་པའི་ལུས་ལྡན་ཞིང་། །མོད་ལ་དབང་པོ་རབ་ཞི་གནས་སྐྱུར་
ཏེ། །སངས་རྒྱུ་དགོངས་པས་ལུས་གཟུགས་བཀའ་པར་སྐྱུར། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

འོད་སྤངས་ཆེན་པོ་ནི་སྟོན་པར་ཁས་སྤངས་པས་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཏེ། དེའི་
མཐུའི་བྱེད་པར་ལྟའི་གཟུགས་ལ་ཕྱག་བཙུང་བས་མགོ་འགས་པར་འགྱུར་བ་འཛོལ་
ལ། དེའི་ཆེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སུ་མངས་གི་མཆོད་རྟེན་གི་ནང་ན་བཞུགས་པ་
མཐོང་ནས་དད་པར་སྐྱུར་ཀྱང་། ཕྱག་བཙུང་ན་གཞོད་གིས་དོགས་ནས་ཕྱག་མ་
བཙུང་བ་ལ། དེའི་བསམ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མཐུན་ནས། འོད་སྤངས་དེ་

བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཕྱག་ཚོལ་ཅིག་ཅེས་གསུངས་པས། ཕྱག་བཙལ་བ་དང་གཞོན་
པར་གྱུར་པ་གང་ཡང་མ་མཐོང་ནས་དད་པར་གྱུར་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་
བདག་གི་སྟོན་པ་ལོ། །བདག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འདི་ཉན་ཐོས་སོ་ཞེས་ཞུས་པ་
དང་། འོད་སྤངས་དེ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་ནི་འདི་ཉན་ཐོས་སོ། །ང་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་སྟོན་པ་འོ་ཞེས་
སྟོན་པར་ཁས་ཁྲུངས་པ་ཙམ་གྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་འདི་ཕྱིར། ལེགས་བྱིན་ནི་
བས་མཉེས་པས་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ལེགས་བྱིན་གཅིག་
ཏུ་དགོས་པ་འདི་ཆོས་ནི་གང་། ཐར་པ་ལོ། །དེ་ལ་དགོས་པ་གང་། དད་པ་འོ་ཞེས་ནི་བ་
དེའི་ལན་ཐེབས་པས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཉེས་ནས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་འདི་
ཕྱིར། ཟུ་བའི་ཆོས་བསྟེན་པས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ནི། ཟུ་དགའའི་བདག་མོ་ཆེན་མོ་
ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། །

དགེ་སློང་མ་ཆོས་སྐྱེན་མ་ནི། འཕྲིན་ཆོག་གིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ལ་དགེ་སློང་མ་ལྷན་ལའི་མདོག་གིས་ཕོ་ཉ་བྱས་ཏེ། འཕྲིན་ཆོག་གིས་རབ་ཏུ་
བྱང་བ་དང་དགེ་སློང་མར་བསྐྱབས་པ་ཡིན་པ་འདི་ཕྱིར། དུལ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་འདུལ་བ་
འཛིན་པ་དང་ལཱའི་ཆོགས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དང་། དུལ་དབུས་སུ་བཅུའི་
ཆོགས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དང་། རྒྱལ་ས་སུ་འགྲོ་བ་ལན་གསུམ་ཁས་ཁྲུངས་
པ་ཙམ་གྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ནི། སྤེ་བཟང་དུག་ཅུའི་ཆོགས་ལ་སོགས་པ་ཡིན་
ལ། དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཀྱང་རང་བྱུང་གིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དང་། དེས་པ་ལ་
འཇུག་པའི་བསྟེན་རྫོགས་ནི་ནམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་མི་ལྟོས་པས། དེ་དག་བསྐྱབས་པའི་
ཕྱིར་དུ་སོགས་པའི་སྐྱ་སྐྱོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ།

སྒོམ་བ་སྒོམ་མིན་གྱི་དུས་ཀྱི་ངེས་པ།

བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒོམ་པའི་ཁྱད་པར། དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒོམ་པའི་ཁྱད་པར་
རོ། །དང་པོ་ནི། རི་སྒྲིབ་འཆོའི་བར་དུ་སོ་སོར་ཐར་པ་ངེས་བདུན་གྱི་སྒོམ་པ་ཡང་
དག་པར་སྒྲང་བར་བྱ། ཉིན་ཞག་གཅིག་ཏུ་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒོམ་པ་ཡང་དག་པར་
སྒྲང་བར་བྱའོ། །འོ་ན། སྒོམ་མིན་གྱི་དུས་ངེས་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཉིན་ཞག་གཅིག་
པའི་སྒོམ་མིན་མེད་དེ། སྒོམ་མིན་དེ་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒོམ་པ་དེ་ལྟར་དུ་འོད་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་གྲག་གོ།

གཉིས་པ་༼བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒོམ་པའི་ཁྱད་པར་༽ལ་གསུམ།

ལེན་ཐབས། ཡན་ལག་གི་ངེས་པ། རྟེན་གྱི་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོད་པར་
བྱ་ཞེས་པ་བཤད་པའི་གཞིའོ། །ཚུལ་རི་ལྟར་ན། འཛོག་པ་པོ་ལས་སྟན་དམའ་བ་ལ་
སྟོད་ལམ་ཙོག་བྱར་འདུག་སྟེ་ཐལ་མོ་སྦྱར། དེས་སྦྱས་པའི་རྗེས་སུ་ཡན་གསུམ་
བསྐྱས་པ་ཡིས་སོ། །ཆ་ལུགས་རི་ལྟ་བུས་ཞེ་ན། རྒྱན་གསར་པས་མི་བརྒྱན་པར་
རོ། །དུས་རི་ཙམ་དུ་ན། བཅའི་ནངས་པར་ཉེ་སང་ཉི་མ་ཤར་གྱི་བར་དུའོ། །གང་ན།
བསྟེན་གནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཆང་བར་ནི་འོད་པར་བྱ། གང་ལས་ན། དགེ་སྒོང་
སོགས་གཞན་ལས་འོད་པར་བྱའོ། །དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་ན། བར་པར་ཉེ་སང་ཆ་བ་མ་
ཐོས་པར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། བསྟེན་གནས་ཡན་ལག་ཆང་བར་ནི། །ཞེས་བཤད་ན། ཡན་

ལག་བརྒྱད་དུ་གངས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། ཅ་བ་བཞི་སྟོང་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་
ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། དེས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་སྟོང་བའི་ཕྱིར། གཅིག་ཆང་སྟོང་བ་བག་
ཡོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། ཆང་གིས་བག་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་
མ་གསུམ་སྟོང་བ་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། དེས་སྟོབ་བར་གནས་པ་དང་
རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཆང་མ་སྤངས་ན་བག་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆང་
དེ་ཡིས་བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མིན་པ་ལ་བྲན་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གསུམ་
མ་སྤངས་ན་བྲེགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱི་རྡོའི་ཁ་བས་སྤངས་པས་རང་ཉིད་ལ་བསྟེན་
གནས་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། ཁྲིམ་པ་གཞན་ལ་སྟོབ་བར་གནས་པ་དང་མ་ཐུན་པར་
འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་གཉིས་མ་སྤངས་ན་བྲེགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལ་འཆལ་
བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐག་མི་རིང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྟོམ་པ་དེ་དགོ་བསྟེན་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་དམ་ཞེ་
ན། དགོ་བསྟེན་ལས་གཞན་ལ་འང་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྟོམ་པ་ཡོད་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་
སྐབས་སུ་མ་སོང་བ་ལ་མེད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་༼དགོ་བསྟེན་ཀྱི་སྟོམ་པའི་ཁྱད་པར་༽གསུམ།

དངོས་དང་། སྐབས་འགྲོའི་ཡུལ་གྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ། ཡན་ལག་གི་ངེས་
པ་འོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན། མདོ་ལས། ཁྲིམ་པ་གོས་དཀར་པོ་གྲོན་པ་སྐྱེས་པ་པོའི་
དབང་པོ་དང་ལྷན་པ་ཞིག །སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་དང་དགོ་འདུན་ལ་སྐབས་སུ་སོང་
སྟེ་བདག་དགོ་བསྟེན་དུ་གཟུང་དུ་གསོལ་ཞེས་བརྗོད་པས་དགོ་བསྟེན་དུ་འགྱུར་རོ་
ཞེས་གསུངས་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་དགོ་བསྟེན་ཀྱི་སྟོམ་པ་སྐྱེའམ་མི་སྐྱེ་ཞེ་ན། མདོ་སྟེ་པ་

ན་རེ་མི་སྤྲེལ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཆེ་བ་ན་རེ། སྐབས་སུ་འགྲོ་བ་སྤྲོད་དུ་བཏང་ནས་དགེ་
བསྐྱེན་ཉིད་དུ་ཁས་སྦངས་པས་སྤོམ་བ་སྤྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། །འོན་པ་སྐབས་བྱ་བ་སྐྱེན་པ་དོན་
མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤྲོད་མེད་དེ། བསྐྱེན་བྱ་མི་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དགེ་སྦོང་གསར་བྱ་ལ་བསྐྱེན་བྱ་བ་སྐྱེན་པ་དོན་ཡོད་པ་
བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་དགེ་བསྐྱེན་ཐམས་ཅད་སྤོམ་པ་ལྟ་ཅར་གྱིས་བསྐྱེན་ཏེ་གནས་
བ་ཡིན་ན། ལྷ་གཅིག་སྤྲོད་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བསྐྱེན་རི་ལྗར་རུང་ཞེ་ན། དང་པོར་
བསྐྱེན་པ་ཐམས་ཅད་སྤྲོད་བར་ཁས་སྦངས་པ་ཉམས་ནས། གཅིག་ལ་སོགས་པ་སྤྲོད་
བ་ལ་ལྷ་གཅིག་སྤྲོད་པ་ལ་སོགས་པར་གསུངས་ཞེས་གྲག་གོ། སྤོམ་པ་ཆུང་དུ་ལ་
སོགས་པར་རི་ལྗར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཀུན་སྦོང་གི་ཡིད་རིམ་བཞིན་དུ་ཀུན་སྦོང་ཆུང་དུ་ལ་
སོགས་པའི་དབང་གིས་སྤོམ་པ་ཡང་ཆུང་དུ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐབས་སུ་མ་སོང་བ་ལ་མེད། ཅས་བཤད་ན། གང་ལ་སྐབས་
སུ་འགྲོ་ཞེ་ན། གང་ཞིག་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐབས་སུ་འགྲོ་བ་དེ། སངས་རྒྱུ་
སུ་བྱེད་པའི་ཆོས་མི་སྤོབ་པ་ལ་སྐབས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་སྤྲེལ་སྐབས་སུ་
མི་འགྲོ་སྟེ། དེ་སོ་སྤྲེལ་གནས་སྐབས་དང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྤྲེལ་པར་སེམས་ཀྱིས་ཁྱག་བྱང་བའི་མཆོམས་མེད་ཀྱི་ལས་མི་སྤྲོད་
པར་ཐལ། གཟུགས་སྤྲེལ་སངས་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྤྲོད་མེད་དེ། སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་རྟེན་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པས། རྟེན་པ་སངས་རྒྱུ་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འོན་སངས་རྒྱུ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་སྐབས་སུ་འགྲོ་འཇ། སངས་རྒྱུ་
ཐམས་ཅད་ལ་སྐབས་སུ་འགྲོ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐབས་སུ་འགྲོ་སྟེ།

ལམ་མཚན་ཉིད་འདྲ་བའི་བྱིར། དེས་དགེ་འདུན་ལ་འང་མཚན་ནོ། །དགེ་འདུན་ནི་
དགེ་འདུན་དུ་བྱེད་པའི་ཚོས་སློབ་མི་སློབ་གཉིས་ཀྱི་ཡིན་ནོ། །ཚོས་ལ་སྦྱབས་སུ་
འགྲོ་བ་ནི། ཚོས་སྦྱངན་ལས་འདས་པ་འགོག་བདེན་གཅིག་བྱ་ལ་སྦྱབས་སུ་འགྲོ་བ་
ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཞན་རྣམས་ལ་མི་ཚངས་པར་སྦྱོང་བ་སྦྱོང་བ་ཡན་ལག་ཏུ་
བཞག་ནས། དགེ་བསྟེན་ལ་མི་ཚངས་སྦྱོང་བ་སྦྱོང་བ་ཡན་ལག་ཏུ་མི་འཛོག་པར་
ལོག་གཤམ་སྦྱོང་བ་ཡན་ལག་ཏུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེས། དེའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། ལོག་གཤམ་ནི་གཞན་གྱི་རྒྱུང་མ་སུན་འབྲིན་པ་དང་། རན་སོང་དུ་སྦྱེ་བའི་
རྒྱ་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་སྦྱང་བའི་བྱིར་དང་། མི་ཚངས་སྦྱོང་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་།
འཕགས་པས་ཆེ་རབས་གཞན་དུ་ལོག་གཤམ་མི་བྱེད་པ་ཐོབ་ཅིང་། མི་ཚངས་སྦྱོང་
དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། ཁྱིམ་པའི་རྟེན་ལ་ལོག་གཤམ་སྦྱོང་བ་སྦྱ་ལ། མི་ཚངས་
སྦྱོང་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོན་དགེ་བསྟེན་གྱིས་དུས་བྱིས་རྒྱུང་མ་སྦྱངས་ན་ལོག་
གཤམ་དུ་འགྱུར་རམ་ཞེས། མི་འགྱུར་ཏེ། འདོད་པས་ལོག་གཤམ་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་
སྟོམ་པ་ཇི་ལྟར་ཁས་སྦྱངས་པ་བཞིན་དུ་འཐོབ་ཀྱིས། རྒྱུད་གཞན་ལས་མི་ཚངས་
སྦྱོང་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་མི་ཚངས་སྦྱོང་སྦྱོང་བར་ཁས་སྦྱངས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

དགེ་བསྟེན་ལ་ངག་གི་བཞིའི་ནང་ནས་རྩན་སྦྱོང་བ་ཡན་ལག་ཏུ་འཛོག་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེས། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བསྐྱབ་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པར་
གྱུར་ན། གཞན་གྱིས་བྱས་སམ་ཞེས་དྲིས་པའི་ཆེ་མ་བྱས་སོ་ཞེས་རྩན་དུ་སྦྱ་བར་
ཐལ་བར་འགྱུར་བས་དེ་སྦྱང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དགེ་བསྟེན་ལ་བཅས་པའི་ཁ་

ན་མ་ཐོ་བ་ལས་ཆང་འཐུང་བ་ཁོ་ན་སྤོང་བ་ཡན་ལག་ཏུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་
 ཞེན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། “བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྤོང་བ་རྒྱུར་བ་འཐུང་
 བ་སྤོང་བ་ལས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་བསྐྱང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྤྱ་
 བའི་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཆང་འཐུང་བ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་
 ཏེ། བཙུན་པ་རྩི་ལྟར་བློ་གཏོག་བགྱི་ཞེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་
 ཐོ་བ་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམས་བག་ཡངས་སུ་གནང་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་ཤུག་ནད་པ་
 རྣམས་ལ་ཆང་བཀག་པའི་བྱིར་དང་། ང་ལ་སྟོན་པར་སྤྱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཆང་རྒྱའི་ཅེ་
 མོས་ཀྱང་བཏུང་བར་མི་བྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། སྟོན་པ་ང་ལ་དམིགས་
 རས་ཆང་མ་འཐུང་མ་སྤྲད་ཅིག །ཆང་འཐུང་ན་ང་དེ་དག་གི་སྟོན་པ་མ་ཡིན། དེ་དག་
 ངའི་ཉན་ཐོས་མ་ཡིན་ཞེས་དཔེ་བཞག་ཆེར་མཛད་པའི་བྱིར་དང་། འཕགས་པས་ཆེ་
 རབས་གཞན་དུའང་མི་འཐུང་བ་ཐོབ་པའི་བྱིར་དང་། ལུས་ཀྱི་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་བཞི་
 རྟེ། སྤྱོད་གཙོད་པ་དང་། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་དང་། འདོད་པས་ལོག་པར་གཡེམ་པ་
 དང་། ཆང་འཐུང་བའི་ཞེས་ཆང་འཐུང་བ་ལུས་ཀྱི་ཉེས་སྤྱོད་དུ་གསུངས་པའི་བྱིར་
 དང་། འབྱུང་ཆང་དང་། སྤྱར་བའི་ཆང་དང་། བཅོས་པའི་ཆང་དང་། ཐྱོས་པར་འགྱུར་
 བ་བག་མེད་པའི་གནས་ཀྱན་ཏུ་བསྟེན། གོམས་པར་བྱས། ལན་མང་དུ་བྱས་ན་གི་
 བའི་འོག་ཏུ་ལུས་ཞིག་ནས་དཔྱུལ་བར་སྤྱེ་བར་གསུངས་པའི་བྱིར་ཞེན། སྟོན་མེད་
 དེ། ནད་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམས་བག་ཡངས་
 སུ་གནང་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ཆང་བཀག་པ་བྱིར་བཏང་དང་དམིགས་བསལ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་དང་། ཆང་དུག་བཞིན་དུ་མ་ངེས་པས་རྩའི་ཆེ་མོས་ཀྱང་མི་བརྟུང་བར་ངེས་
 པའི་ཕྱིར་དང་། ཆང་འཕྱང་བ་འཛིག་ཏེན་ན་སྤྲད་པའི་ལས་ཡིན་ལ། འཕགས་པ་
 རྣམས་འཛིག་ཏེན་ན་སྤྲད་པའི་ལས་མི་མཛད་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆང་
 བག་མེད་པའི་གནས་དང་བྲན་པ་ཉམས་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས་ལུས་ཀྱི་ཉེས་སྦྱོར་དུ་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆང་ལ་བཞེན་ནས་མི་དགེ་བའི་ལས་གསར་དུ་འཕེན་ཅིང་
 རྣམ་སྤྲོད་འབྲེན་པར་ངེས་པས་ཤི་བའི་འོག་དུ་དཔྱལ་བར་སྦྱེ་བར་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཆང་འཕྱང་བ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་
 ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཚན་ཉིད་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ནི་ཉོན་
 མོངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཆང་སྟོས་པར་མི་འགྱུར་བ་དེ་སྤིང་དུ་
 གཉེན་པོའི་ཁྲོས་ཀྱང་འཕྱང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གང་ལས་འཐོབ་པ་ནི། སྟོམ་པ་རྣམས་གང་ལས་འཐོབ་ཅེ་ན། འདོད་
 པར་གཏོགས་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པ་སྦྱོར་བ་དངོས་གཞི་རྗེས་ཐམས་ཅད་མི་དགེ་
 བའི་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་ཐམས་ཅད་སྦྱོང་བ་ལས་འཐོབ། རང་བཞིན་དང་བཅས་
 པ་གཉིས་ཀ་སྦྱོང་བ་དང་། གཞི་སེམས་ཅན་དང་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀ་ལས་
 འཐོབ་ལོ། །རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་གཞི་སེམས་ཅན་ལ་བཞེན་པ་ནི། སྟོག་གཅོད་པ་
 ལྟ་བུ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་བཞེན་པ་ནི། གསེར་རྒྱ་བ་
 ལྟ་བུ། བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་གཞི་སེམས་ཅན་ལ་བཞེན་པ་ནི། བྱེད་མེད་ལ་རེག་པ་
 ལྟ་བུ། དེ་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་བཞེན་པ་ནི་རྩ་གཅོད་པ་ལྟ་བུའོ། །སེམས་ཅན་རི་ལྟ་
 བུ་ལས་འཐོབ་ན། ད་ལྟར་བའི་སེམས་ཅན་དག་ལས་འཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི། འདས་མ་

འོངས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལས་འཛོལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ད་ལྟ་སྟོན་གཙོ་བོ་ལེན་གཞིའི་
སེམས་ཅན་དུ་མི་རུང་བའི་བྱིར། བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྟོམ་པ་ནི། མི་དགེ་བའི་
དངོས་གཞི་སྟོང་བ་ལས་འཛོལ་བ་ཡིན་གྱི། སྟོར་མཐུག་སྟོང་བ་ལས་འཛོལ་བ་མ་ཡིན་
ཏེ། སྟོར་མཐུག་སྟོང་བ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་རང་བཞིན་སྟོང་བ་ལས་འཛོལ་བ་
ཡིན་གྱི། བཅས་པ་སྟོང་བ་ལས་འཛོལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྟོང་བར་ཁས་མ་སྐྱངས་པའི་
བྱིར། དུས་ནི་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ལས་འཛོལ་བ་ཡིན་ཏེ། ད་ལྟར་བའི་སེམས་ཅན་
ལས་འཛོལ་བ་དེ་བཞིན་དུ། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལས་འཛོལ་བའི་བྱིར།
སྟོམ་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལས་འཛོལ། ཡན་ལག་དང་རྒྱ་ལ་དབྱེ་བ་ཡོད་དེ།
གཞན་རྣམས་ཡན་ལག་བཞི་ལས་འཛོལ་བ་དང་། དགེ་སྟོང་གི་སྟོམ་པ་ནི་ཡན་ལག་
བདུན་པོ་ཐམས་ཅད་ལས་འཛོལ། དགེ་བའི་རྩ་བ་གསུམ་རྒྱུར་བྱས་ན་རྒྱ་ཐམས་ཅད་
དང་། ཀུན་སྟོང་རྒྱུར་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་རྒྱུར་བྱས་ན་གང་ཡང་རུང་བ་ལས་
འཛོལ་བའི་བྱིར། འོ་ན་སྟོམ་མིན་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལས་འཛོལ་བམ་ཞེ་ན།
སྟོམ་པ་མིན་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་། ཡན་ལག་ཀྱང་ཀུན་ལས་འཛོལ། རྒྱ་
ཐམས་ཅད་ལས་མི་འཛོལ་སྟེ། མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་གསུམ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་མེད། ཀུན་
སྟོང་གསུམ་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ཡང་མེད་པའི་བྱིར།

མདོ་སྟེ་བ་ན་རེ། སྟོམ་མིན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལས་མི་འཛོལ་སྟེ། བཤམ་
བ་ལྟ་བུ་རང་གི་བྱ་དང་པ་མ་སོགས་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མ་ཞུགས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར།
ཡན་ལག་ཀྱང་ཀུན་ལས་འཛོལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བཤམ་བ་ལྟ་བུ་མ་བྱིན་པར་མི་ལེན་པ་
དང་། རང་གི་བྱ་དེ་མེད་ལས་གཞན་ལ་མི་ཆངས་སྟོང་མི་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་དང་།

ངག་སྒྲགས་ནས་སྤྲ་མི་ཤེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། གཉིས་པ་ནི། སྤྲ་མིན་གང་ལས་འཛོལ་སྤྲ་ན། དེ་ནི་བཤམ་པ་ལྟ་བུ་དང་པོ་ནས་དེའི་རིགས་སུ་སྤྲེས་པ་ཡིན་ན། བྱ་བ་དེ་ལ་ཞུགས་པས་འཛོལ་བའམ། དང་པོ་ནས་དེའི་རིགས་སུ་སྤྲེས་པ་མ་ཡིན་ན། དུལ་གྱི་གཙུག་པོ་ལྟ་བུའི་བྱ་བ་ནས་བདག་འདིས་འཆོ་བར་བྱའོ་ཞེས་ཁས་ལེན་ཅིང་། འོག་པའི་བསམ་པ་སྤྲེས་ནས་བྱ་བ་དེ་ལ་དངོས་སུ་ཞུགས་པ་ལས་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྲ་སྤྲ་མིན་གྱི་ལྷག་མ་བར་མའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན་པ་ཞིང་ལས་འཛོལ་བ་ནི། རྣམ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བདུན་ལྟ་བུ། ཁས་ལེན་པ་ལས་འཛོལ་བ་ནི། སངས་རྒྱལ་ལ་ཕྱག་མ་བཙུང་བར་ཐས་མི་བྲེས་པ་ལྟ་བུ། གུས་པར་བྱེད་པ་ལས་འཛོལ་བ་ནི། གུན་སྤོང་བྲག་པོས་འཛོལ་བ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་༼གཏོང་ཚུལ་༽ལ་གསུམ།

སྤྲ་པའི། སྤྲ་མིན་གྱི། བར་མའི་གཏོང་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སོ་ཐར་གྱི་སྤྲ་པའི། བསམ་གཏན་ཐག་མེད་ཀྱི་སྤྲ་པའི་གཏོང་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། མི་སྤྲ་ཤེས་དོན་གོའི་བྱུང་བའི་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་བསྐབ་པ་ཕུལ་ན་སོ་སོར་ཐར་པའི་འདུལ་བ་གཏོང་སྟེ། བསྐབ་པ་ཡང་དག་པར་རྒྱངས་པ་དང་འགལ་བའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་སྤྲེས་པའི་ཕྱིར། ཤི་འཕྲོས་པའི་ཆོན་ཡང་དེ་གཏོང་སྟེ། དེའི་རྟེན་མེད་པར་སོང་བའི་ཕྱིར། མཆོད་གཉིས་དག་ནི་ཅིག་ཅར་བྱུང་བ་ལས་ཀྱང་དེ་གཏོང་སྟེ། རྟེན་ཉམས་པའི་ཕྱིར། དགེ་བའི་རྩ་བ་ཆད་པ་ལས་ཀྱང་སོ་སོར་ཐར་པའི་འདུལ་བ་གཏོང་སྟེ། སྤྲ་པའི་རྩ་བ་ཆད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་སྟེང་དུ་མཆོད་མོ་འདས་པ་ལས་བསྟེན་

གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་གཏོང་སྟེ། རི་སྤྱིད་དུ་འཕངས་པའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། ཉི་
འོག་པ་ཁ་ཅིག་རྩ་བའི་ལྷང་བ་གང་ཡང་བྱུང་བ་གཅིག་བྱུང་བར་གྱུར་པ་ལས་སྒྲིམ་པ་
ཐམས་ཅད་གཏོང་བར་སྒྲུའོ། །ཟངས་མའི་སྒྲིགས་བྱ་ལ་སྡེ་སྡོད་གསུམ་འབྲི་བར་བྱེད་
པས་ན་གོས་དམར་བའི་སྡེ་པ་གཞན་དག་དམ་པའི་ཆོས་རྒྱབ་པ་ལས་སོ་སོར་ཐར་
པའི་སྒྲིམ་པ་གཏོང་སྟེ། དེའི་ཆེ་བསྒྲུབ་པའི་མཆམས་དང་ལས་ཀྱི་ཆོག་མེད་པར་
སོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེད། སྒྲོབ་དཔོན་ན་རེ། དམ་པའི་ཆོས་རྒྱབ་པའི་ཆོ། འདུལ་བའི་
ལས་མེད་པས་སྒྲིམ་པ་སྒྲོན་མེད་གསར་དུ་མི་འཐོབ་པ་ཡིན་གྱི། སྤར་ཐོབ་ཐེན་
གསར་དུ་གཏོང་བ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུང་ངོ། །

ཁ་ཆེ་བ་རྣམས་ནི་རྩ་བའི་ལྷང་བ་བྱུང་བ་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་དང་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཅན་གཉིས་སུ་འདོད་དེ། མི་ཞིག་བྱ་ལོན་ཅན་དང་ནོར་ཅན་གཉིས་སུ་འདོད་
པ་བཞིན་ནོ། །ལྷང་བ་བཤགས་ནས་དག་བཅོམ་པ་ཐོབ་པ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཅན་ཁོ་
ནར་འདོད་དེ། དཔེར་ན། བྱ་ལོན་ཅན་དེ་བྱ་ལོན་བཅའ་བ་ན་ནོར་ཅན་ཁོ་ནར་འགྱུར་
པ་བཞིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་ལྷང་བྱུང་བ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་རི་ལྟར་ཡོད་ཅི་ན། ཡོད་
དེ། དག་སྒོར་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཞིག་དག་སྒོར་མ་ལ་ཆོས་སྒྲོན་ན་ལྷང་བྱེད་
ངོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། ལྷང་བ་སྡེ་ལྡེ་པོ་དེ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པའི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར་དང་། དག་སྒོར་བཞི་སྟེ་ལྡེ་པ་མེད། །ལམ་གྱིས་རྒྱལ་དང་ལམ་
སྒྲོན་དང་། །ལམ་ཕྱིར་འཆོ་དང་ལམ་སུན་འབྲིན། །ཞེས་ལམ་སུན་འབྲིན་པའི་དག་
སྒོར་དེ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་དང་། མི་ཆངས་པར་སྤྱད་ཀྱང་འཆབ་སེམས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ཀྱང་མ་

སྐྱེས་ན། ཆད་པའི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པ་བྱིན་ནས་དགེ་སྤྲོད་གི་སར་འཛོག་པར་
གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། ཅ་ལྷུང་བྱུང་བ་རབ་ཏུ་མི་འབྱེན་པའི་བྱིར། ཡང་མི་ཆངས་
སྤྲོད་ལྟ་བུ་གཅིག་བྱུང་བས་སྒྲོམ་པ་ཐམས་ཅད་གཏོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོམ་པ་ཐམས་
ཅད་དང་ཡང་དག་པ་འགལ་བའི་ནམ་པར་རིག་བྱེད་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་
མིན་པར་ཅ་ལྷུང་གཅིག་བྱུང་བས་སྒྲོམ་པ་ཐམས་ཅད་གཏོང་ན། སྒྲོམ་པ་གཅིག་
སྤངས་པས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་སྤངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར། དེ་ལ་མདོ་སྡེ་བ་ན་རེ།
དེ་མི་འཐད་དེ། སྐྱབ་བྱེད་མེད་ཅིང་གཞོད་བྱེད་ཡོད་པའི་བྱིར། སྐྱབ་བྱེད་མེད་དེ།
དགེ་སྤྲོད་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཞིག་དགེ་སྤྲོད་མ་ལ་ཆོས་སྟོན་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ་ཞེས་
གསུངས་པ་དེ་དན་སོང་དུ་ལྷུང་བ་ཅམ་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར་དང་། ལམ་སུན་འབྱེན་
པའི་དགེ་སྤྲོད་གསུངས་པ་དེ་དགེ་སྤྲོད་གི་ཤ་ཚུགས་འཛིན་པ་ཅམ་ལ་དགོངས་པའི་
བྱིར་དང་། མི་ཆངས་པར་སྤྲད་ཀྱང་འཆབ་སེམས་སྤྲད་ཅིག་མ་གཅིག་ཀྱང་མ་བསྐྱེས་
ན་པས་པམ་བྱུང་བར་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་པའི་བྱིར་དང་། ཅ་ལྷུང་བྱུང་བ་
རབ་ཏུ་མི་འབྱེན་པར་གསུངས་པ་དེ། རྒྱུད་རོ་ཆ་མེད་དང་ཁྲིལ་མེད་ཤས་ཆེན་པོས་
ཉམས་ནས། ཆེ་དེ་ལ་སྒྲོམ་པ་སྐྱེ་བའི་སྐྱལ་བ་མེད་པ་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར། གཞོད་
བྱེད་ཡོད་དེ། དགེ་སྤྲོད་གིས་དེ་ལྟ་བུ་བྱས་ན་བྱས་མ་ཐག་ཏུ་དགེ་སྤྲོད་དུ་མི་རུང་བར་
འགྱུར་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་དགེ་སྤྲོད་
ལ་དགོངས་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། མདོ་ལས། དགེ་སྤྲོད་བཞི་སྟེ། མིང་
གི་དགེ་སྤྲོད་། ཁས་འཆེ་བའི་དགེ་སྤྲོད་། སྤྲོད་བས་ན་དགེ་སྤྲོད་། དག་བཅམ་པས་ན་
དགེ་སྤྲོད་སྟེ་དོན་འདི་ལ། གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པའི་

དགེ་སློང་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་དགེ་
སློང་གི་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་ལོངས་སྤྱོད་ལས་ལོགས་སུ་དགར་བར་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་གནས་ནས་སློང་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་
ན། དགེ་སློང་མིན་ལ་དགེ་སློང་དུ། །སྤྱོད་མེད་བསལ་བར་གྱིས། །ཤིང་རུལ་དག་
ཀྱང་སྤང་བར་གྱིས། །སྤྱིང་པོ་མེད་པ་དོར་བར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
གསུང་ངོ་། །

གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་གཏོགས་པའི་དགེ་བ་ནི། ས་གོང་ལོག་ཏུ་འཕོས་
པ་དང་། སྒྲིམས་འཇུག་ལས་ཉམས་པ་དག་གིས་གཏོང་། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་མེད་
དུ་གཏོགས་པའི་དགེ་བའང་། ས་འཕོས་པ་དང་ཉམས་པ་དག་གིས་གཏོང་། འཕགས་
པ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ནི། འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་ཆེ་བླགས་པས་བསྐྱས་པའི་སྒྲིམ་པ་
གཏོང་། དབང་པོ་སྤངས་པའི་ཆེ་དབང་པོ་རུལ་པོས་བསྐྱས་པའི་སྒྲིམ་པ་གཏོང་།
འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པའི་ཆེ་བྲད་པར་ཅན་གྱིས་བསྐྱས་པ་གཏོང་ངོ་། །གཉིས་པ་ནི།
སྒྲིམ་མིན་གྱི་གཏོང་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། སྒྲིམ་མིན་དེ་ནི་སྒྲིམ་པ་ཐོབ་པའི་ཆེ་གཏོང་བ་
ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་དེ་དང་འགལ་བའི་གཉེན་པོ་སྒྲོབས་ལྡན་སྤྱེས་པའི་ཕྱིར། ཤི་བའི་ཆེ་
གཏོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་རྟེན་ཞིག་པའི་ཕྱིར། མཆན་གཉིས་ཅིག་ཅར་བྱུང་བ་ལས་
ཀྱང་གཏོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་རྟེན་ཉམས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་མིན་གྱི་བར་མ་ནི། རབ་ཏུ་དང་བ་དང་ཉོན་མོངས་
པའི་ཤུགས་ཆད་པ་དང་། ཇི་སྲིད་དུ་འདི་ལྟར་བྱའོ་ཞེས་ཁས་སྤངས་པ་ཆད་པ་དང་།
ཁས་སྤངས་མ་ཆད་ཀྱང་ཁས་སྤངས་པ་བཞིན་མི་བྱེད་པའི་བྱ་བ་ཆད་པ་དང་། མཆོད་

ཉེན་དང་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་དོན་ཆད་པ་དང་། ཆོ་ཆད་པ་དང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་ཆད་པ་
 ལས་གཏོང་ངོ་། །འདོད་པར་གཏོགས་པའི་དགེ་བ་གཟུགས་ཅན་མིན་པ་ནི་དགེ་རྩ་
 ཆད་པ་དང་གོང་དུ་སྐྱེས་པ་ལས་དང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་
 གཟུགས་ཅན་མིན་པ་ནི། རང་རང་གི་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལས་སྐྱེས་པས་རྣམ་
 པར་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །བཞི་པ་ནི། སྤོམ་མིན་དེ་གང་ཟག་གང་ལ་ལྷན་ཞེ་ན།
 སྐྱེས་ཅམ་ནས་མཆོན་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ཟ་མ་དང་། མཆོན་ལ་སོགས་པས་ཉམས་
 པས་མ་ནིང་དང་། འུང་སྐྱ་མི་སྟན་པ་དང་། མཆོན་གཉིས་པ་མ་གཏོགས་པའི་མི་
 རྣམས་ལ་སྤོམ་མིན་ཡོད་ཀྱི། ཟ་མ་སོགས་ལ་དེ་མེད་དེ། དགེ་སྤྲིག་གི་བསམ་པ་མི་
 བརྟན་པའི་ཕྱིར། སྤོམ་པའང་དེ་བཞིན་དུ་ཟ་མ་མ་ནིང་སྐྱ་མི་སྟན་མཆོན་གཉིས་པ་མ་
 གཏོགས་པའི་མི་རྣམས་ལ་ཡོད་ཀྱི། ཟ་མ་སོགས་ལ་མེད་དོ། །སྤོམ་པ་ནི་འདོད་པའི་
 ལྷ་ལའང་ཡོད་དོ། །འོ་ན་གང་ཟག་གང་ལ་སྤོམ་པ་དུ་ཡོད་ཅེན། མི་རྣམས་ལ་སྤོམ་པ་
 གསུམ་ག་ཡོད། འདོད་པ་དང་གཟུགས་སུ་སྐྱེས་པའི་ལྷ་རྣམས་ལ་བསམ་གཏན་ལས་
 སྐྱེས་པའི་སྤོམ་པ་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་ལྷ་ལ་བསམ་གཏན་ལས་སྐྱེས་པའི་སྤོམ་པ་
 ཡོད་དུ་རུང་བ་དང་། གཟུགས་སུ་སྐྱེས་པའི་ལྷ་ལ་བསམ་གཏན་ལས་སྐྱེས་པའི་སྤོམ་
 པ་ཡོད་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། ཟག་མེད་ཀྱི་སྤོམ་པ་ནི་བསམ་གཏན་བྱང་པར་ཅན་དང་
 འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་མ་གཏོགས་གཟུགས་ཁམས་པའི་ལྷ་དང་གཟུགས་
 མེད་ཀྱི་ལྷ་ལའང་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་མདོ་ལས་འབྱུང་བའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བཅོ་ལྔ་ཡོད་པ་ལས།
 དང་པོ་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན་པ་ནི། ལས་དགེ་མི་དགེ་

ལུང་མ་བསྟན་གང་ཞེ་ན། བདེ་བ་སྟེར་བའི་ལས་དེ་དགེ་བའི་ལས་དང་། མི་བདེ་བ་
སྟུག་བསྟུལ་སྟེར་བའི་ལས་དེ་མི་དགེ་བའི་ལས་དང་། གཞན་བཏང་སྟོམས་སྟོང་བར་
བྱེད་བའི་ལས་ནི་གཞན་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལས་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་འབྲས་བུའི་སྒྲོན་མ་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས། བསྟན། བཤད་དོ། །དང་པོ་
ནི། ལས་དེ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་དང་། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་
བའི་ལས་དང་། མི་གཡོ་བའི་ལས་རྣམས་སྟུ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཡང་ལས་དེ་ལ་གསུམ་
ཡོད་དེ། བདེ་བ་སྟོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར།
གཉིས་པ་ལ།

བསོད་ནམས་སོགས་བཤད་བ་དང་།

བདེ་སོགས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན། བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་ལ་
སོགས་པ་གང་ཞེ་ན། བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་ནི་འདོད་ཁམས་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་དང་།
མི་གཡོ་བའི་ལས་ནི་གོང་མ་གཟུགས་གཟུགས་མེད་ལས་སྦྱེས་པའི་ལས་ཡིན་
ལོ། །གོང་མའི་ལས་དེ་མི་གཡོ་བ་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་གཡོ་
བར་བཤད་བ་དང་འགའ་ཞེ་ན། མི་འགའ་ཉེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་གཡོ་
བར་བཤད་བ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒྲོན་གྱིས་གཡོ་བ་ལ་དགོངས། གོང་མའི་ལས་
རྣམས་སྒྲིན་མི་གཡོ་བ་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར། རྣམས་སྒྲིན་མི་གཡོ་བ་ཡིན་ཉེ། གང་གི་
བྱིར་ན་གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ས་ནི་དེ་དག་ཏུ་སྒྲིན་བར་འགྱུར་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་
སྒྲིན་ས་གཞན་ཏུ་ནམ་ཡང་མི་སྒྲིན་པའི་བྱིར་ན་རྣམས་སྒྲིན་གཞན་ཏུ་མི་གཡོ་བའི་བྱིར།
འདོད་ཁམས་ཀྱི་ལས་ནི་གཡོ་བ་ཡིན་ཉེ། ལྷར་སྦྱེ་འགྱུར་རྒྱུན་གྱི་དབང་གིས་འཕྲོ་བ་

གཞན་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། བས་ཟེ་ཞིག་གིས་སྦྱིན་པ་བཏང་བ་
ལས་ལྷན་སྦྲེ་བར་འགྱུར་བ། སྒྲང་ཆེན་མངེས་པ་མཛོད་ནས་བདག་ཀྱང་འདི་ལྟ་བུ་
ཐོབ་ན་སྦྲུམ་པ་ལས་སྒྲང་པོ་ཆེ་ས་སྤངས་ཀྱི་བྱར་སྦྱེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་༼ བདེ་སོགས་བཤད་པ་༽ལ།

ཁྱོད་འགྱུར་གསུམ་པོ་སོ་སོའི་མཆན་གཞི། ཁྱོད་འགྱུར་གྱི་དབྱེ་བ། ལས་
གང་གི་འབྲས་བུ་ཆོར་བ་གང་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ལ། རང་ལུགས་དང་། གཞན་
ལུགས་སོ། །དང་པོ་ནི། བདེ་བ་ཁྱོད་འགྱུར་ལ་སོགས་གསུམ། ཞེས་བཤད་ན་དེ་དག་
གང་ཞེ་ན། འདོད་པ་ནས་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་བར་གྱི་དགོ་བའི་ལས་ནི་བདེ་བ་
ཁྱོད་བར་འགྱུར་བའི་ལས། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་དེ་ཡན་ཆད་ནས་སྤིང་ཅེའི་བར་
གྱི་དགོ་བའི་ལས་ནི་སྤྲུག་མིན་བདེ་མིན་གྱི་བཏང་སྦྱོམས་ཁྱོད་བར་འགྱུར་བའི་ལས།
སྤྲུག་བསྐྱལ་ཁྱོད་བར་འགྱུར་བའི་ལས་ནི་འདོད་པ་འདིའི་མི་དགེ་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་བཞེ་པའི་འོག་གསུམ་པ་མན་ཆད་ནའང་བར་མ་
ཁྱོད་བར་འགྱུར་བའི་ལས་ཡོད་དོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་ཟེར་རྟེ། གང་གི་བྱིར་ན་བསམ་གཏན་
ཁྱད་པར་ཅན་ཏུ་ནམ་པར་སྦྱིན་པའི་ལས་ཡོད་པའི་བྱིར་དང་། སྤྲ་བྱི་མེད་པར་དུས་
གཅིག་ཏུ་འབྲས་བུ་གསུམ་སྦྱིན་པར་འདོད་དགོས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ལྷན་དབྱེ་བ། རྣམ་སྦྱིན་ཁྱོད་འགྱུར་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱོད་བར་འགྱུར་བའི་ལས་རྣམ་པ་ལྟ་ཡོད་པ་ཡིན་རྟེ། ཆོར་བ་ལྟ་བུ་
ངོ་མོ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱོད་བར་འགྱུར་བ་དང་། རེག་པ་ལྟ་བུ་མཆུངས་ལྷན་གྱིས་ཁྱོད་བར་
འགྱུར་བ་དང་། གཟུགས་ལྟ་བུ་དམིགས་པས་ཁྱོད་བར་འགྱུར་བ་དང་། དགོ་མི་

དགེའི་ལས་ལྟ་བུ་རྣམ་སྤྲིན་གྱིས་སྤོང་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཚོར་བ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་
དུ་གྱུར་བ་ལས་སྤོང་བར་འགྱུར་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིང་།

གཉིས་པ་ལ། སྤྱིར་བསྟན། སྤོང་ངེས་ཀྱི་བྲག་ཏུ་བཞད་པའོ། །དང་པོ་ལ།
ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ། ཁམས་དང་འགྲོ་བ་གང་ན་ལས་འཕེན་བ་དུ་ཡོད་གཉིས། དང་པོ་ནི།
རྣམ་སྤྲིན་སྤོང་འགྱུར་གྱི་ལས་དེ་ལ་བཞི་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་ངེས་པ་དང་མ་ངེས་པའི་ལས་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཚེ་འདི་ལ་སྤོང་བར་འགྱུར་བ་མཐོང་ཚོས་ལ་སྤོང་འགྱུར་གྱི་
ལས། ཚེ་བྱི་མ་ལ་སྤོང་བར་འགྱུར་བ་སྐྱེས་ནས་སྤོང་འགྱུར་གྱི་ལས། ཚེ་དེའི་ཡང་བྱི་
མ་པན་ཆད་ལ་སྤོང་བར་འགྱུར་བ་ལན་གངས་གཞན་ལ་སྤོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཏེ་ངེས་
པའི་ལས་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིང་། ཁ་ཅིག་ལས་རྣམ་པ་ལྔ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། མ་
ངེས་པའི་ལས་ལ་རྣམ་སྤྲིན་ངེས་ལ་གནས་སྐབས་མ་ངེས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་མ་
ངེས་པ་གཉིས་སུ་བྱེ་བས་སོ། །དཔེ་སྟོན་པ་མདོ་སྡེ་པའི་སྡེ་བ་གཞན་དག་སུ་ནི་བཞི་
ཞེས་ཟེར་ཏེ། རྣམ་སྤྲིན་ངེས་པ་ལ་གནས་སྐབས་མ་ངེས་པ། གནས་སྐབས་ངེས་ལ་
རྣམ་སྤྲིན་མ་ངེས་པ། གཉིས་ཀ་ངེས་པ། གཉིས་ཀ་མ་ངེས་པའོ། །འོ་ན། ལས་གང་
གིས་ངེས་མ་སྐྱུན་འཕེན་ཞེ་ན། གསུམ་གྱིས་ངེས་མ་སྐྱུན་ནི་འཕེན་པར་བྱེད་ཀྱི།
མཐོང་ཚོས་ལ་སྤོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཀྱིས་ངེས་མ་སྐྱུན་མི་འཕེན་ཏེ། ལས་བྱེད་པའི་
ཕྱང་པོའི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་བྱིང་།

གཉིས་པ་ནི། ཁམས་དང་འགྲོ་བ་གང་ན་ལས་འཕེན་བ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། འགྲོ་བ་
ལྔ་པོ་ཐམས་ཅད་ན་ནི་ལས་ཀྱི་འཕེན་པ་བཞི་ཡོད། འོན་ཀྱང་དཔུལ་བ་ན་ནི་དགེ་བའི་
ལས་ཀྱི་འཕེན་པ་གསུམ་ཡོད་ཀྱི། མཐོང་ཚོས་ལ་སྤོང་འགྱུར་གྱི་དགེ་བའི་ལས་

འཕེན་མེད་དེ། དེ་ན་རྣམ་སྤྲིན་ཡིད་དུ་འོང་བ་མེད་པའི་བྱིར། ས་བརྒྱད་པོ་གང་ལས་
 འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་བརྟན་པའི་བྱིས་པ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས་དེར་
 སྤྲེལ་ནས་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས་མི་བྱེད་དེ། དེ་བྱི་མ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས་
 དེར་མི་སྤྲེལ་བའི་བྱིར། ས་བར་བ་བདུན་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་བརྟན་པའི་
 འཕགས་པས་དེས་སྤྲེལ་ནས་སྤྱོད་འགྱུར་དུ་མ་ཐད་ལན་གངས་གཞན་དུ་འང་སྤྱོད་
 འགྱུར་གྱི་ལས་མི་བྱེད་དེ། དེ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས་དེར་གཏན་ནས་མི་སྤྲེལ་
 བའི་བྱིར། འདོད་པ་དང་སྲིད་ཅེ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་འཕགས་པ་མི་
 བརྟན་བ་དེ་ཡང་། འདོད་ཅེར་སྤྲེལ་ནས་སྤྱོད་འགྱུར་དང་། ལན་གངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་
 འགྱུར་གྱི་ལས་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། འདོད་པ་དང་སྲིད་ཅེ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་
 ལས་ཉམས་པའི་འཕགས་པ་ནི་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ཉམས་པ་
 སོར་མ་ཚུད་གྱི་བར་དུ་འཆི་བ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། བར་དོ་ན་ཡང་ལས་ཀྱི་འཕེན་བ་
 ཡོད་དམ་ཞེ་ན། སྲིད་པ་བར་མ་འདོད་ཁམས་སུ་བར་དོ་དེ་ཉིད་དང་། མངལ་གྱི་
 གནས་སྐབས་ལ། བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་སྤྱོད་བར་ངེས་མ་ངེས་
 གཉིས་གཉིས་ཏེ་འཕེན་བ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ཅུ་གཉིས་ཡོད་ལ། ངེས་པ་བཅུ་གཅིག་ནི་
 མཐོང་ཆོས་ལ་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་ལས་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ལས་སོག་པའི་གནས་
 སྐབས་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་། རྣམ་སྤྲིན་སྤྱོད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་པོ་གཉིས་འཕེན་
 བྱེད་ཀྱི་ལས་གཅིག་གིས་འཕངས་པའི་ངེས་མ་ཐུན་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་སྤྲིན་སྤྱོད་ངེས་ཀྱི་ལས་དེ་གང་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པ་དང་
 རབ་ཏུ་དང་བ་ཤུགས་བྲག་པོ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཞིང་དཀོན་མཆོག་ལ་བརྟེན་པ་དང་།

ཀླུ་ཆགས་སུ་བྱས་པ་གང་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་སྒོ་སྒྲུང་བ་མ་
 གསོད་པའི་ལས་གང་ཡིན་པ་དེ་རྣམ་སྤྲིན་སྒྲིང་བར་ངེས་པའོ། །དེ་ནི་མཐོང་ཆོས་
 འབྲས་བུ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་ན་དེ་གང་ཞེ་ན། མཐོང་ཆོས་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་ལས་ཞིང་
 དང་བསམ་པའི་བྱད་པར་ལས་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། །ཞིང་གི་བྱད་པར་ལས་མཐོང་ཆོས་
 འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་ལས་སུ་འགྱུར་བ་ནི། སྒོན་བདག་ཅག་གི་སྒོན་པ་དགེ་སྒོང་སྤྲེ་སྒོང་
 གསུམ་པར་གྱུར་པ་ན། དགེ་འདུན་གྱིས་ཚོད་པ་འཕེལ་བར་བྱས་པ་དགེ་སྒོང་སྤྲེ་སྒོང་
 འཛིན་པ་ཞིག་གིས་བསྐྱམས་པས། དགེ་སྒོང་སྤྲེ་སྒོང་གསུམ་པ་དེ་ཁྲིམ་ནས་བྱད་
 མེད་གྱིས་བྱད་མེད་ཀྱི་ཚོད་པ་ཞི་བར་བྱས་སོ་ཞེས་སྐྱུར་བ་བཏབ་པ་ལས། ཆེ་དེ་ཉིད་
 ལ་བྱད་མེད་དུ་གྱུར་ཅིང་། དེ་ནས་སྐྱེ་བ་ལྔ་བརྒྱུད་མེད་དུ་གྱུར་པ་ལྔ་
 བུའོ། །བསམ་པའི་བྱད་པར་ལས་མཐོང་ཆོས་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་ལས་སུ་འགྱུར་བ་ནི།
 ཀླུ་པོ་ཀ་ནི་ཀའི་ཉལ་རུམ་པ་ལོང་བ་ཞེས་པས། མི་ཞིག་གིས་སྒྲང་ལྔ་བརྒྱ་འདྲེད་
 པ་ལ་ཅི་བྱེད་དེས་པས། འབྲས་བུ་འབྲིན་པ་ཡིན་ཟེར་ལ། སྤྱིང་རྗེས་དེ་དག་དེ་ལས་
 ཐར་པས་བྱས་པས་ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་མཚན་སོར་རྒྱད་པ་ལྔ་བུའོ། །དེར་མ་ཟད་ས་དེའི་
 འདོད་ཆགས་དང་གཏན་དུ་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ས་དེར་རྣམ་སྤྲིན་ངེས་པ་གང་ཡིན་པའང་
 མཐོང་ཆོས་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་ལས་ཡིན་ལོ། །ཞིང་གི་བྱད་པར་ཅི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གང་
 དག་འགོག་པ་ལས་ལངས་མ་ཐག་པ་ལ་པན་གཞོད་བྱས་པས་འབྲས་བུ་འཕྲལ་དུ་
 སྒྲིང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ལས་འདས་པ་སྦྲར་ལོག་པ་དང་འབྲ་བའི་ཕྱིར། བྱམས་
 པ་ཆོད་མེད་དང་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་ལངས་མ་ཐག་པ་ལ་པན་
 གཞོད་བྱས་པས་འབྲས་བུ་འཕྲལ་དུ་སྒྲིང་བར་འགྱུར་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་

པན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་འབྲེལ་ཞིང་། རྫོ་ཞིང་གསལ་བའི་བསོད་ནམས་ཆད་མེད་པས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོས་པའི་ཕྱིར། མཛོང་ལམ་ལས་ལངས་མ་ཐག་པ་ལ་པན་གཞོད་བྱས་པས་འབྲས་བུ་འབྲལ་དུ་སྤྱོད་བར་འགྱུར་རྟེ། དེས་མཛོང་སྤང་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་གནས་གྱུར་གསར་པ་ནི་མ་མེད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དགྲ་བཙེམ་པའི་འབྲས་བུ་ལས་ལངས་མ་ཐག་པ་ལ་པན་གཞོད་བྱས་པས་འབྲས་བུ་འབྲལ་དུ་སྤྱོད་བར་འགྱུར་རྟེ། སྐྱོམ་སྤང་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་གནས་གྱུར་གསར་པ་ནི་མ་མེད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་འོང་དང་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ལས་ལངས་མ་ཐག་པ་ལ་པན་གཞོད་བྱས་པས་འབྲས་བུ་འབྲལ་དུ་སྤྱོད་བར་མི་འགྱུར་རྟེ། མཛོང་སྤང་སྤངས་པའི་གནས་གྱུར་གསར་པ་ནི་མ་མེད་པ་ནི་རྫིངས། སྐྱོམ་སྤང་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་གནས་གྱུར་གསར་པ་ནི་མ་མེད་པ་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དངོས་དང་། གཡེངས་པའི་སེམས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་གཙོ་བོ་ཆོར་བ་ཡིན་ན། ལུས་ཆོར་ཡིན་ནམ། སེམས་ཆོར་ཡིན་ནམ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་ཡི་བསམ་གཏན་བྱུང་བར་ཅན་ཡན་ཆད་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་ནི་སེམས་ཀྱི་ཆོར་བ་ཁོ་ནར་འདོད་དེ། དེ་ཡན་ཆད་ན་ལུས་ཆོར་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ལུས་ཆོར་ནི་རྟོག་བཅས་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་ཤུགས་ལ་རྟོག་བཅས་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་ལུས་ཆོར་དང་སེམས་ཆོར་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་བསྟན་རྟེ། །མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་ནི་ལུས་ཀྱི་ཆོར་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་འདོད་དེ། སེམས་ཆོར་སྤུག་བསྐྱེད་ནི་ཡིད་མི་བདེ་ཡིན། དེ་རྣམ་སྤྲིན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི་གཡེངས་པའི་སེམས་དེ་ཡིད་ཀྱི་སེམས་ལ་ཡོད་དམ། དབང་
 པོའི་སེམས་ལ་ཡོད་ཅེ་ན། གཡེངས་པའི་སེམས་ནི་ཡིད་སེམས་ལ་ཡོད་ཀྱི་དབང་
 པོའི་སེམས་ལ་མེད་དེ། དབང་པོའི་སེམས་ནི་ངེས་པར་རྟོག་པ་དང་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་
 རྣམ་པར་རྟོག་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར། གཡེངས་པའི་སེམས་དེ་རྒྱ་གང་ལས་
 བྱང་ཞེ་ན། དེ་ནི་གཞན་གྱི་སེམས་གཡེངས་པར་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲོན་ལས་
 རྒྱུས་པ་དང་། མི་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་མི་སྤྲུག་ལ་མཐོང་བས་སྒྲག་པ་དང་། མི་མ་
 ཡིན་གྱིས་གཞོད་པ་བྱས་པ་དང་། རང་གི་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་ཆ་མི་མཉམ་པ་དང་། ལྷ་
 རན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའོ། །འོ་ན། མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲོན་དུ་གྱུར་
 པའི་སེམས་ཚོར་ཡོད་པར་ཐལ། གཡེངས་པའི་སེམས་དེ་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་
 སྤྲོན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྤྲོན་མེད་དེ། རྣམ་སྤྲོན་ལས་སྐྱེས་ཀྱང་རྣམ་སྤྲོན་མ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་སྤོངས་པ་ལས་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་འཁྲུགས་པ་སྐྱེ། དེ་ལས་
 གཡེངས་པའི་སེམས་སྐྱེ་ཡང་། ལུས་འཁྲུགས་པ་དེ་རྣམ་སྤྲོན་དང་། གཡེངས་པའི་
 སེམས་དེ་བདག་པོའི་འབྲས་སུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་གཡེངས་པའི་སེམས་དེ་གང་
 ཟག་གང་ལ་ཡོད་ཅེ་ན། སྤྲ་མི་སྤྲ་མ་ཡིན་པའི་འདོད་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ཡོད་
 དེ། ལྷ་ལ་འང་སྤྲོན་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་ན་གཞན་རྣམས་ལ་ལྷ་སྤྲོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་
 པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་མ་གཏོགས་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་
 འཁྲུགས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་གཡེངས་པའི་སེམས་ཡོད་ཀྱི། རྣམ་སྤྲོན་སྐྱེས་ཀྱི་
 གཡེངས་སེམས་མེད་དེ། ངེས་པ་རྣམས་སྤྲོན་ཟེ་ན། མ་ངེས་པ་རྣམས་སྤྲོན་པར་མི་
 འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མི་མ་ཡིན་གྱི་གཟུགས་ཀྱིས་སྒྲག་པའི་གཡེངས་སེམས་མེད་དེ།

དེ་ལ་གཞོད་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱོད་པ་མི་མངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་དཔལ་གྱིས་
བསྐྱེད་པའི་གཡེངས་སེམས་མེད་དེ། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་རྒྱུ་སྐྱོན་ནས་དབྱེ་བ་ནི།

མདོ་ལས། ཡོན་པོའི་ལས་གསུམ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ན། དེ་དག་གང་ཞེ་
ན། གཡོ་ནི་གྲ་གྲུ་ཡིན་པས་ཡོན་པོ་ཡིན་ལ། དེས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལུས་དག་
ཡིད་གསུམ་གྱི་ལས་གསུམ་ནི་ཡོན་པོའི་ལས་གསུམ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་སྒྲུང་ནི་ཉེས་པ་ཆེ་
བས་སྐྱོན་ཡིན་ལ། དེས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ལས་
གསུམ་ནི་སྐྱོན་གྱི་ལས་གསུམ་ཡིན་ནོ། །འདོད་ཆགས་ནི་ཆོན་གྱི་སྟོགས་མ་དང་འབྲ་
བར་སེམས་རྒྱུད་ལ་དབྱེ་བ་བར་དཀའ་བས་སྟོགས་མ་ཡིན་ལ། དེས་ཀུན་ནས་
བསྐྱངས་པའི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ལས་གསུམ་ནི་སྟོགས་མའི་ལས་གསུམ་
ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀའི་སྐྱོན་ནས་དབྱེ་བ་ལ།

བསྟན། བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། ལས་ནི་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ།
དཀར་གནག་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
འོ་ན་ལས་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མི་དགེ་བ་ནི་གནག་ལ་རྣམ་པར་སློན་པ་
གནག་པའི་ལས་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པས་གནག་ལ། རྣམ་
སློན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྱེན་པས་རྣམ་སློན་ཡང་གནག་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་སུ་
གཏོགས་པའི་དགེ་བ་ནི། དཀར་ལ་རྣམ་པར་སློན་པ་དཀར་བའི་ལས་ཡིན་ཏེ། རང་གི་

ངོ་བོ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཉོན་མོངས་པ་དང་མ་འདྲེས། རྣམ་སྤྲིན་ཡིད་དུ་འོང་བ་འབྲིན་
 ཞིང་རྒྱུད་གཅིག་ལ་སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་མ་འདྲེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་
 དགོ་བ་ནི་དཀར་གཞག་ལ་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ཡང་དཀར་གཞག་པའི་ལས་ཡིན་ཏེ།
 རང་གི་ངོ་བོ་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པས་དཀར། རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཉོན་མོངས་པ་དང་
 འདྲེས་པས་གཞག། འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་འབྲིན་པས་རྣམ་སྤྲིན་དཀར། རྒྱུད་
 གཅིག་ལ་སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་འདྲེས་པས་རྣམ་སྤྲིན་གཞག་པའི་ཕྱིར། ཟག་མེད་གྱི་ལས་
 བྱི་མི་དཀར་མི་གཞག་རྣམ་པར་མི་སྤྲིན་ལ། ཉག་པོ་དེ་ཟད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཟད་
 པར་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཚས་བཟོད་བཞི་དང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་བར་ཆད་མེད་
 ལས་བརྒྱུད་གྱི་སེམས་པ་གང་ཡིན་པ་རྣམ་པ་བརྩ་གཉིས་པོ་དེ་ཉག་པོ་ཟད་པར་བྱེད་
 པའི་ལས་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཉོན་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བར་ཆད་མེད་པའི་ལས་དགྲུ་
 པའི་སེམས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དཀར་གཞག་ཟད་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཡིན་ཏེ།
 འདོད་པའི་དགོ་བ་ལ་འདུན་པ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སྒྲོ་ནས་སྤོང་། འདོད་པའི་
 ཉོན་མོངས་ཐོབ་པ་ཆད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་
 འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་བར་ཆད་མེད་ལས་སྦྱེས་པ་ཐ་མས་དཀར་པོ་ཟད་པར་
 བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་གྱི་དགོ་བ་ལ་འདུན་པ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་
 གྱིས་སྤོང་བའི་ཕྱིར། རྟེན་པ་གཞན་ནི་དཔྱལ་བ་སྤོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་དེ་ཉག་པོ་
 དང་། འདོད་པའི་འཁོར་བ་གཞན་སྤོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་ནི་དཀར་གཞག་གཉིས་
 ཀའི་ལས་སུ་རིག་གོ་ཞེས་ཟེར། ཡང་རྟེན་པ་གཞན་ནི་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་
 ལས་དེ་གཞག་པ་དང་། འདོད་པ་ལས་སྦྱེས་པ་གཞན་དཀར་གཞག་གཉིས་ཀའི་ལས་

ལྷ་ཡོད་དོ། །

ལྷ་པ་རྟེན་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་ནི།

མདོ་ལས། ལྷ་པ་པ་ནི་གསུམ་སྟེ། ལྷ་པ་པ་ལི་ལྷ་པ་དང་། ལྷ་པ་པ་ལི་དག་དང་། ལྷ་པ་པ་ལི་ཡིད་དོ་ཞེས་གསུངས་ན། དེ་དག་གང་ཞེ་ན། མི་སྒྲོ་བ་པ་ནི་ལྷ་པ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་གཏན་དུ་ལྷ་པ་པ་ལི་བྱིར། དེའི་ལྷ་པ་དག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ལས་ནི་ལྷ་པ་པ་གསུམ་སྟེ། གོ་རིམས་བཞེན་སྦྱར་རོ། །

དུག་པ་བྱེད་པ་ལི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་ནི།

མདོ་ལས། གཙང་བྱེད་གསུམ་སྟེ། ལྷ་པ་གྱི་གཙང་བྱེད། དག་གི་གཙང་བྱེད། ཡིད་གྱི་གཙང་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ན། དེ་དག་གང་ཞེ་ན། ལེགས་སྦྱང་གསུམ་པོ་ ཐམས་ཅད་ནི་གཙང་བྱེད་རྣམ་པ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། ཐག་བཅས་ཀྱིས་རེ་ཞིག་དག་པར་ བྱེད། ཐག་མེད་ཀྱིས་གཏན་དུ་དག་པར་བྱེད་པའི་བྱིར།

བདུན་པ་ལེགས་སྦྱང་དང་ཉེས་སྦྱང་བཤད་པ་ལ་གསུམ།

ལས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག །ལོག་འཆོ་ལོགས་སུ་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན། ལས་ གང་འབྲས་བུ་དུ་དང་བཅས་པའོ། །དང་པོ་ལ། བསྟན། བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་ ལས། ཉེས་སྦྱང་གསུམ་དང་ལེགས་སྦྱང་གསུམ་གསུངས་ན། དེ་དག་གང་ཞེ་ན། ལྷ་པ་གྱི་ལས་ལ་སོགས་པའི་མི་དགེ་བ་ནི་དམ་པས་སྦྱང་བ་དང་། རྣམ་སྒྲིན་ཡིད་དུ་ མི་འོང་བ་འབྱེན་པས་ཉེས་པར་སྦྱོད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད། །བརྒྱུག་པ་ལྷ་པ་གྱི་ ལས་ལ་སོགས་པ་དགེ་བ་ནི་དམ་པས་བསྟགས་པས་ན་ལེགས་པར་སྦྱང་བ་ཡིན་

ནོ། །བརྒྱུ་སེམས་ལ་སོགས་པ་ལས་མིན་ཡང་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པས་ཡིད་ཀྱི་
ཉེས་སྤྱད་རྣམ་པ་གསུམ་སོ། །

ལེགས་སྤྱད་དང་ཉེས་སྤྱད་དེ་ལས་ཆེ་ཡོང་རགས་པ་བསྐྱུས་ནས་ནི། དགེ་
བ་དང་མི་དགེ་བ་ཅི་རིགས་པར་ལས་ཀྱི་ལམ་ནི་བརྟ་བརྟར་གསུངས་སོ། །འོན་གང་
མ་བསྐྱུས་ཞེ་ན། མེག་གཙོང་ལྟ་བུའི་སྦྱོར་མཐུག་དང་། དག་གི་ཆབས་ཆེ་བ་མ་
གཏོགས་ཆུང་བ་མ་བསྐྱུས། ཡིད་ཀྱི་སེམས་པ་མ་བསྐྱུས། དགེ་བ་ལས་ལུས་ཀྱི་སྦྱོར་
མཐུག་དང་། དག་གི་སྦྱོན་པར་སྦྲ་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཡིད་ཀྱི་སེམས་པ་མ་བསྐྱུས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་བདུན། རིག་བྱེད་དང་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ངེས་པ། ལས་ལམ་
གསུམ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ། མི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ། དགེ་ཅ་གཙོང་
བ་དང་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ། སེམས་པ་ལས་ལམ་དུ་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ། ལམས་
དང་འགོ་བ་གང་ན་ལས་ལམ་དུ་ཡོད་པ། ལས་ལམ་ཀྱི་འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་
དག་གི་དགེ་མི་དགེ་དག་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་གང་
དང་ལྟན་ཞེ་ན། མི་དགེ་བ་དུག་ནི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་ངེས་པར་ལྟན་
ལ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་ལྟན་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། གཞན་ལ་བཙལ་བས་ཀྱང་
འབྲུབ་པའི་བྱིས། གཅིག་འདོད་པས་ལོག་གཡེམ་ནི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་དེ་མིན་
པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། གཞན་ལ་བཙལ་བ་ལ་མི་སྟོས་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་
པར་བྱེད་དགོས་པའི་བྱིས། དུག་པོ་དེ་དག་ཀྱང་རང་གིས་བྱེད་ན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
དང་དེ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་དོ། །སོ་སོར་ཐར་པའི་དགེ་བ་བདུན་ལ་རྣམ་
པར་རིག་བྱེད་དང་དེ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད། ཉིང་ངེ་འཇིན་ལས་སྦྱེས་པའི་

བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པའི་དགེ་བ་ནི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ཡོད་དེ།
མཉམ་གཞག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བའི་བྱིར། དགེ་མི་དགའི་སྦྲར་བ་ཉེར་བསྟོགས་
རྣམས་ནི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་ལ་སྟོས་པའི་
བྱིར། ཀུན་སྒྲོང་སྟོབས་ཆེན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་
བའོ། ཀུན་སྒྲོང་སྟོབས་ཞན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་
མ་ཡིན་ནོ། །མཇུག་ནི་དེ་ལས་བསྒྲིག་པ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་ངེས་པར་
ལྡན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་ལྡན་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། དངོས་གཞི་དང་མཐུན་པའི་
བྱ་བ་བྱེད་ན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་ལྡན་ལ། མི་བྱེད་ན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་ལྡན་
པ་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། མདོ་ལས་སྟོག་གཅོད་པ་གསུམ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ལས་སྐྱེས་
པ་དང་། ཞེ་སྤང་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། གཏི་ཐུག་ལས་སྐྱེས་པ་ཞེས་གསུངས་ན། ལས་
ལས་ཐམས་ཅད་རྩ་བ་གསུམ་གསུམ་གྱིས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནམ་མིན་ཞེ་
ན། མིན་ཏེ། མདོ་ལས་གསུངས་པ་ནི་སྟོག་གཅོད་པ་ལྟ་བུའི་སྦྲར་བ་རྩ་བ་གསུམ་
ལས་སྐྱེས་པ་ལ་དགོངས་སོ། །འོན་མི་དགེ་བ་བཅུའི་སྦྲར་བ་རྩ་བ་གསུམ་ལས་སྐྱེས་
པ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྟོག་གཅོད་པའི་སྦྲར་བ་འདོད་ཆགས་ལས་སྐྱེས་པ་ནི། འདི་བྱིར་
དུ་སྟོག་གཅོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེ་སྤང་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་དག་པོ་གསོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཏི་
ཐུག་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྒྲོས་པ་མ་སོགས་གསོད་པ་ལྟ་བུའོ། །མ་བྱིན་
པར་ལེན་པའི་སྦྲར་བ་འདོད་ཆགས་ལས་སྐྱེས་པ་ནི། རྩོལ་ཆགས་པའི་སྟོན་མ་
བྱིན་པར་ལེན་པ་ལྟ་བུ། ཞེ་སྤང་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་དག་པོའི་རྩོལ་བ་ལྟ་བུ། གཏི་ཐུག་

ལས་སྐྱེས་པ་ནི་བྲམ་ཟེ་རྒྱ་བ་ཆོས་སུ་བཤད། །ཅེས་བ་ལྟ་བུའོ། །འདོད་པས་ལོག་
བར་གཡེམ་པ་འདོད་ཆགས་ལས་སྐྱེས་པ་ནི། ཆགས་པའི་སྒོ་ནས་ལོག་བར་འཇུག་
བ་ལྟ་བུ། ཞེ་སྤང་ལས་སྐྱེས་པ་ནི། གཞན་སྤྲོད་བབ་པའི་ཕྱིར་དུ་འཁྲིག་པ་སྤྱོད་བ་ལྟ་
བུ། གཉི་ཟུག་ལས་སྐྱེས་པ་ནི། མེ་ཉོག་དང་། འབྲས་བུ་དང་། ཟས་གཡོས་ལེགས་
པར་གྲུབ་པ་དང་། རྩ་རོགས་དང་། ལམ་དང་འབྲ་བས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱེན་པར་
བྱའོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །བརྒྱབ་སེམས་སོགས་ཡིད་ཀྱི་གསུམ་ནི་རྩ་བ་གསུམ་ལས་
སྐྱེས་ཏེ། རྩ་བ་གསུམ་པོ་དེའི་མཇུག་ཐོགས་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དགེ་བ་བཅུ་སྟོར་
བ་དང་མཇུག་དང་དངོས་གཞི་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཆགས་སྤང་གཉི་ཟུག་མེད་ལས་
སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ། མི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་གྱི་བྱེད་པ། སོ་སོའི་མཆན་ཉིད། ལས་
ལམ་གྱི་སྒྲོད་ནོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་མི་དགེ་བ་རྣམས་གང་གང་གིས་མཐར་ཕྱིན་པར་
བྱེད་ཅེ་ན། གསོད་པ་དང་གཞོད་སེམས་དང་ཆིག་རྩལ་པོ་གསུམ་ཞེ་སྤང་གིས་མཐར་
ཕྱིན་པར་བྱེད། འདོད་པས་ལོག་བར་གཡེམ་པ་བརྒྱབ་སེམས་མ་བྱིན་ལེན་གསུམ་
འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ནི་རྫོགས་པར་བྱེད། ལོག་པར་ལྟ་བ་གཉི་ཟུག་གིས་རྫོགས་པར་
བྱེད་དེ། ཆེར་སྒྲོངས་པ་ལས་ལོག་ལྟ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་རྩུན་སྤྲོ་མ་ངག་ཀྱལ་
གསུམ་དུག་གསུམ་གྱིས་རྫོགས་པར་འདོད་དེ། འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཀྱུན་ནས་
བསྐྱངས་པ་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །འོ་ན། ཆ་བཞི་པོ་དེ་དག་
གི་གཞི་གང་ཞེ་ན། ཆ་དང་པོའི་གཞི་ནི་སེམས་ཅན་ཡིན་ཏེ། གསོད་པ་ནི་སེམས་
ཅན་གྱི་སྟོག་གཅོད་པ་དང་། གཞོད་སེམས་སེམས་ཅན་ལ་སྤང་བ། ཆིག་རྩལ་པོ་ནི་

མི་སྣ་ལ། ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། ཆ་གཉིས་པའི་གཞི་ནི་མོངས་སྤྱོད་ཡིན་ཏེ།
 སེམས་ཅན་གྱི་ནང་གི་རེག་བྱ་ལ་མོངས་སྤྱོད་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དེ་ལ་བདག་ཏུ་
 བཟུང་བའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་བྱིར། ཆ་གསུམ་པའི་གཞི་ནི་མིང་དང་གཟུགས་
 ཡིན་ཏེ། མིང་གཟུགས་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་དགེ་མི་དགེ་མེད་པར་ལྟ་བུ་ལས་བྱུང་བའི་
 བྱིར། ཆ་བཞི་པའི་གཞི་ནི་མིང་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆོག་སོགས་མིང་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་
 བའི་བྱིར། བ་རོལ་པོ་འཆི་ངེས་པའི་མཆོན་བསྐྱུན་ནས། གསོད་བྱེད་དེ་གསལ་ད་བྱའི་
 ལྷར་ཤི་བ་དང་། མཉམ་དུ་ཤི་བ་ལ་ལས་ལམ་གྱི་དངོས་གཞི་འབྱུང་ངམ་མི་འབྱུང་ཞེ་
 བ། དེ་ལ་དེ་འབྱུང་བ་མེད་དེ། གསལ་ད་བྱ་མ་ཤི་བར་དེ་མི་འབྱུང་། གསལ་ད་བྱ་དང་
 མཉམ་དུ་ཤི་ན་ལུས་གཞན་སྦྱེས་ཤིང་། དེས་པ་རོལ་པོ་གསོད་པའི་སྤྱོད་བ་མ་བྱས་
 པའི་བྱིར། དམག་ལ་སོགས་པ་བྱས་ནས་གཅིག་གིས་པ་རོལ་པོ་བསལ་ད་ན། གཅིག་
 པོ་དེ་ཁོ་ན་ལ་ལས་ལམ་འབྱུང་ངམ་ཞེ་བ། མ་ཡིན་ཏེ། དམག་ལ་སོགས་པར་གསོད་
 པའི་དོན་གཅིག་ལ་ཞུགས་པའི་བྱིར་ཐམས་ཅད་གསོད་པར་བྱེད་པ་པོ་བཞིན་དུ་
 ལས་ལམ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཅ་བ་བཞི། ཐ་སྣ་བཞི། ཡན་ལག་དྲུག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
 བློ། མི་དགེ་བ་བརྩ་སོ་སའི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་བ། སློག་གཙོད་པ་ནི་བསམས་བཞིན་དུ་མ་
 འོར་བར་ནི་གཞན་བསལ་པའོ། །བསམས་བཞིན་དུ་ཞེས་པས་མ་བསམས་པར་ཤི་
 བ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པར་བསྟན། མ་འོར་བར་ཞེས་པས་ལྟ་སྤྱིན་ལྟ་བུ་གསོད་པའི་སྤྱོད་
 བ་བྱས་ནས། གཞན་མཆོད་སྤྱིན་དང་འོར་ནས་མཆོད་སྤྱིན་བསལ་ད་ཀྱང་ལས་ལམ་གྱི་
 དངོས་གཞི་མི་འབྱུང་བར་བསྟན། གཞན་ཞེས་པས་རང་བསལ་པ་ལ་ལས་ལམ་གྱི་

དངོས་གཞི་མི་འབྱུང་བར་བསྟན་ཏོ། །མ་གྱིན་པར་ལེན་པ་ནི་བསམས་བཞིན་དུ་མ་
 ཞོར་བར་གཞན་གྱི་ཞོར་མ་ཐུ་དབང་ཆེ་དང་འཇམ་བུས་མ་ཆོར་བར་བདག་གིར་བྱེད་
 པའོ། །བསམས་བཞིན་དུ་མ་ཞོར་བར་བསྟོད་པར་བྱ་བ་མིན་པར། འགྲོ་བར་འདོད་
 པའི་སྒོ་ནས་འདོད་པས་ལོག་པར་གཡེམ་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་བཞི་ཡོད་དེ། གཞན་
 གྱིས་བདག་ཏུ་བརྟུང་བའི་རྒྱུང་མ་དང་། དེ་མིན་ཡང་རང་གི་མ་དང་སྤང་མོ་དང་པ་མ་
 བདུན་རྒྱུ་རྩུ་ཆད་དུ་འབྲེལ་བའི་ཉེ་དུ་མོ་དང་། རང་གི་རྒྱུང་མ་ཡིན་ཡང་ཡན་ལག་
 མ་ཡིན་པ་ཁ་དང་གཤང་ལམ་དང་། ཡུལ་མ་ཡིན་པ་སྤང་བ་དང་བཅས་པ་དང་།
 མཆོད་རྟེན་དང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་བྱང་དུ་དང་། དུས་མ་ཡིན་པ་རུ་ཞོ་འཐུང་བ་དང་།
 སྤྱུལ་པ་དང་། བསྟེན་གནས་ལ་གནས་པའི་ཆེ་སྤྱད་ན་ལོག་གཡེམ་དུ་འགྱུར་བའི་
 ཕྱིར། རྒྱན་ཆོག་ནི་བསམས་བཞིན་དུ་མ་ཞོར་བར་འདུ་ཤེས་གཞན་དུ་བསྐྱུར་ནས་
 སྤྱུལ་པའི་ཆོག་གི་དོན་པ་རོལ་པོས་མངོན་པར་གོ་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། མདོ་ལས། མཐོང་བ་དང་། ཐོས་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་
 དང་། རྟོགས་པ་བཞི་ལ། མ་མཐོང་ཞེས་སོགས་བཞི་དང་། མ་མཐོང་ཞེས་སོགས་
 བཞི་ལ། མཐོང་ཞེས་སོགས་བཞི་སྟེ་གྱིས་པའི་ཐ་སྟད་བརྒྱད་དང་། མཐོང་བ་ལ་
 མཐོང་ཞེས་སོགས་བཞི་དང་། མ་མཐོང་བ་ལ་མ་མཐོང་ཞེས་སོགས་བཞི་སྟེ་འཕགས་
 པའི་ཐ་སྟད་བརྒྱད་གསུངས་ན། མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་སོགས་བཞི་སོ་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
 མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་
 ཤེས་པ་དང་། སྒྲ་ལྟེ་ལུས་གསུམ་གྱིས་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་གང་ཡིན་པ་དེ། རིམ་པ་
 བཞིན་དུ་མཐོང་བ་དང་། ཐོས་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། རྟོགས་པ་ཡིན་པར་

བཤད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། བླ་མ་ནི་བསམས་བཞིན་དུ་མ་ཞོར་བར་པ་རོལ་པོ་མཛུལ་
བ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆིག་དོན་པ་རོལ་པོས་གོ་
བཤོ། །ཆིག་རྩལ་པོ་ནི་བསམས་བཞིན་དུ་མ་ཞོར་བར་མི་སྟོན་པའི་ཆིག་གི་དོན་པ་
རོལ་པོས་གོ་བཤོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཆིག་ཀྱན་ངག་ཀྱལ་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །སྤེ་པ་
གཞན་ནི་གསུམ་པོ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཆིག་ངག་ཀྱལ་པ་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། དག་སྒོར་ལོག་པས་འཆོ་བ་ཁ་གསལ་བྱེད་པ་དང་། ཆགས་པས་
ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ནས་སྤྱེ་ལེན་པ་དང་། རྫོས་གར་མཁན་རྫོས་གར་བྱེད་པའི་གནས་
སྐབས་སུ། གཞན་མགྱ་བའི་ཕྱིར་གཏམ་རྒྱུད་སྤྱེ་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་པའི་བསྟན་བཅོས་
ངན་པ་ལ་ཆགས་ནས་འདོན་པ་བཞིན་ནོ། །བརྒྱབ་སེམས་ནི་ལོག་པ་སྤྱེ་མི་རིགས་
པས་གཞན་གྱི་ཞོར་ལ་ཆགས་ནས་བདག་གིར་བྱེད་འདོད་པའོ། །གཞོད་སེམས་ནི་
སེམས་ཅན་ལ་སྤང་བའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པས་གཞོད་པ་བྱེད་འདོད་པའོ། །དག་བ་
དང་མི་དག་བ་མེད་པར་ལྟ་བུ་ནི་ལོག་པར་ལྟ་བའོ། །

གསུམ་པ་ནི། བརྒྱུ་པོ་འདི་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་ལས་ཀྱི་ལམ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཡིད་ཀྱི་
གསུམ་ལས་སེམས་པ་འཇུག་པའི་ལམ་ཡིན་པ་དང་། ལུས་ངག་གི་བདུན་ནི་ལས་
ཀྱང་ཡིན་ལ། སེམས་པ་འཇུག་པའི་ལམ་ཡང་ཡིན་པས་ན་ལས་ཀྱི་ལམ་ཞེས་བྱའོ། །

བཞི་པ་ནི། མི་དག་བ་གང་གིས་དག་ཅ་གཅོད་ཅེ་ན། མེད་པར་ལྟ་བས་དག་
པའི་ཅ་བ་གཅོད་པར་བྱེད་དོ། །རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་དག་ཅ་
གཅོད་ཀྱི་གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དག་ཅ་མི་གཅོད་དེ། དེའི་རྒྱུ་ལ་དེ་མེད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་ཡང་སྤྱེས་ནས་ཐོབ་པ་གཅོད་ཀྱི་སྤྱོད་རྒྱུད་མི་གཅོད་

དེ། ལོག་ལྷ་རྩུང་དུ་འེ་རྩུང་དུ་འེ་གནས་སྐབས་སུ་དེའི་ཐོབ་པ་ཆད་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར།
 ལོག་ལྷ་ཡང་རྩུང་དང་འབྲས་བུ་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པས་གཙོད་གྱི། འབགས་པ་ལ་
 སྦྱར་བ་འདེབས་པས་གཙོད་པ་མིན་ནོ། །ཟག་མེད་དང་བསྐལ་བ་མི་མཉམ་པས་
 གཙོད་པ་མིན་ཟེར་ཡང་། སྐལ་བ་མཉམ་མི་མཉམ། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ལ་དམིགས་
 པ་ཀྱང་གྱིས་གཙོད་པར་བྱེད། རི་ལྷར་ན། ཁ་ཅིག་ཁམོང་ལམ་གྱིས་མཐོང་སྤང་སྤོང་
 བ་ལྟར་ཅིག་ཅར་གཙོད་ཟེར་ཡང་། སྒོམ་སྤང་སྤོང་བ་ལྟར་རིམས་གྱིས་གཙོད་པར་
 བྱེད་དོ། །རྟེན་གང་ལ་གཙོད་ཅེན། སྤིང་གསུམ་གྱི་མིའི་ནང་དུ་གཙོད་གྱི། གཞན་
 རྣམས་སུ་མི་གཙོད་དེ། ངན་མོང་བ་རྣམས་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མི་བརྟན་
 པའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་སྤྱི་མི་སྟན་པ་སྤྲིག་པའི་བསམ་པ་མི་བརྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། འདོད་
 གཟུགས་གྱི་ལྷ་ནི་གནས་གསུམ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་པས། སྤྱེས་མ་ཐག་ཏུ་ལས་
 འབྲས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། མི་ཡང་སྤྱེས་པ་དང་བྱད་མེད་གྱིས་གཙོད་གྱི། ཟ་མ་
 དང་མ་ནིང་གིས་མི་གཙོད་དེ། སྤྲིག་པའི་བསམ་པ་མི་བརྟན་པའི་ཕྱིར། མི་ལ་ལྷ་བ་
 སྤྱད་པ་དང་སྤེད་པ་སྤྱད་པ་གཉིས་གྱི་ནང་ནས་སྤྲ་མ་དེ་ལ་གཙོད་པར་བྱེད་དེ། ཤེས་
 རབ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་བརྟན་པའི་ཕྱིར། དགེ་ཅ་ཆད་པ་དེའི་ངོ་བོ་ནི་དགེ་ཅ་དང་མི་
 ལྷན་པའོ། །འོ་ན། དགེ་ཅ་ཆད་པ་དེ་གང་གིས་མཆོམས་སྦྱོར་བར་བྱེད་ཅེན།
 མཆོམས་ནི་ལས་ཡོད་དམ་སྟུམ་པའི་ཐེ་ཆོམ་དང་། ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཡང་དག་པའི་
 ལྷ་བས་མཆོམས་སྦྱོར་བར་བྱེད། དགེ་ཅ་ཆད་པ་དེ་ཆེ་འདི་ལ་མཆོམས་སྦྱོར་བར་
 ངེས་སམ་ཞེན། མཆོམས་མེད་བྱེད་པའི་ཆེ་འདི་ལ་སྦྱོར་བ་མིན་ནོ། །དུས་ནམ་གྱི་
 ཆེ་སྦྱོར་ཞེན། སྟོན་རྩུའི་སྟོབས་གྱིས་དགེ་ཅ་ཆད་ན་དཔུལ་བ་ནས་འཆི་འཕོ་བའི་ཆེ་

སྟོར། རྟེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་དགོ་རྩ་ཆད་ན་དཔུལ་བར་སྟེས་པའི་ཆེ་མཆོམས་སྟོར་
བ་ཡིན་ནོ། །

ལྷ་པ་ནི། ལས་ལམ་དུ་དང་སེམས་པ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་ཞེ་ན། མི་དགོ་བ་གཅིག་
ནས་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དག་དང་སེམས་པ་ཅིག་ཅར་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་གི། དགུ་དང་བརྒྱ་
དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་མེད་དེ། ཡིད་ཀྱི་གསུམ་ཅིག་ཅར་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མི་དགོ་
བ་གཅིག་དང་སེམས་པ་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི་ཡིད་ཀྱི་གསུམ་གང་རུང་ལ་གནས་
པའོ། །གཉིས་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། བརྟམ་སེམས་ལ་གནས་ནས་མ་བྱིན་པར་
ལེན་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། གཞོད་སེམས་ཀྱིས་སྟོག་ཆགས་
བསད་ནས་འཕྲོག་པ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། གཞོད་སེམས་ཀྱིས་པ་
རོལ་དེ་བའི་ཕྱིར་རྩལ་ཆོག་སྤྲོ་བ་ལྟ་བུའོ། །ལྷ་དང་བྱག་དང་བདུན་དང་ལྟན་ཅིག་
འབྱུང་བ་ནི། རང་ཡིད་ཀྱི་གསུམ་གང་རུང་ལ་གནས་ནས་གཞན་བཞི་དང་ལྷ་དང་བྱག་
བཅོལ་བས་འབྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །བརྒྱད་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། རང་ཉིད་བརྟམ་
སེམས་དང་ལྟན་ཞིང་ལོག་གཡེམ་ལ་གནས་ནས་གཞན་བྱག་བཅོལ་བས་འབྲུབ་པ་ལྟ་
བུའོ། །དགོ་བ་གཅིག་ནས་བརྩའི་བར་དག་དང་སེམས་པ་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་།

འོན་ཀྱང་གཅིག་དང་བརྒྱད་དང་ལྷ་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་མིན་
ནོ། །གཅིག་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་མེད་དེ། བརྟམ་སེམས་མེད་པ་དང་གཞོད་སེམས་
མེད་པ་གཉིས་པན་ཚུན་འབྲལ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི།
ཡིད་ཀྱི་གསུམ་གང་རུང་ལ་གནས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི།
ཡིད་ཤེས་དགོ་བ་ལ་གནས་པ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། དུས་ཀྱི་

ཀུན་སྒྲོང་ལུང་མ་བསྟན་ལ་གནས་ནས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་ལེན་པ་ལྟ་བུའོ། །དུག་
དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། དུས་གྱི་ཀུན་སྒྲོང་དབང་ཤེས་དགེ་བ་ལ་གནས་ནས་དགེ་
ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་ལེན་པ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱ་མཚན་དེ་གཉིས་གྱི་ཕྱིར་ན་ལྟ་དང་ལྟན་ཅིག་
འབྱུང་བ་མེད་དོ། །བདུན་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། དུས་གྱི་ཀུན་སྒྲོང་ལུང་མ་བསྟན་
ལ་གནས་ནས་དགེ་སྒྲོང་གི་སྒྲོམ་པ་ལེན་པ་ལྟ་བུའོ། །དགྲ་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི།
དུས་གྱི་ཀུན་སྒྲོང་དབང་ཤེས་དགེ་བ་ལ་གནས་ནས་དགེ་སྒྲོང་གི་སྒྲོམ་པ་ལེན་པ་ལྟ་
བུ། རྒྱ་མཚན་དེ་གཉིས་གྱི་ཕྱིར་བརྒྱད་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་མེད་དོ། །བཅུ་དང་
ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། ཡིད་ཤེས་དགེ་བ་ལ་གནས་ནས་དགེ་སྒྲོང་གི་སྒྲོམ་པ་ལེན་པ་
ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་སྒྲོམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། བར་མས་བསྐྱས་པ་ནི། གཅིག་དང་ལྟ་
དང་བརྒྱད་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ཡོད་དོ། །

དུག་པ་ནི། ཁམས་དང་འགྲོ་བ་གང་ན་ལས་ལས་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། དཔྱལ་བ་ན་
ནི་དག་ཀྱལ་བ་དང་ཆོག་རྩལ་གཞོན་སེམས་རྣམས་མངོན་གྱུར་དང་ལྟན་པ་རྣམ་པ་
གཉིས་ཀའི་སྒྲོ་ནས་ཡོད་དེ། སྤེ་ལྷགས་འདོན་པ་དང་། “བརྒྱད་”བཀག་བྱེད་པ་དང་།
པན་ཚུན་ཞེ་འགྲས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་སེམས་དང་ལོག་ལྟ་ལྟན་པས་ཡོད་ཀྱི།
མངོན་གྱུར་དུ་མེད་དེ། ཆགས་བྱའི་རྣམ་མེད་ཅིང་། ལས་འབྲས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་
ཕྱིར། སྒོག་གཅོད་མེད་དེ། ལས་མ་ཟད་ན་བསད་ཀྱང་མི་འཆི་པའི་ཕྱིར། མ་བྱིན་ལེན་
དང་ལོག་གཡེམ་མེད་དེ། རྣམ་དང་བྱུང་མེད་བདག་གིར་བཟུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།
རྩལ་མེད་དེ། དགོས་པ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྤེ་མེད་དེ། པན་ཚུན་བྱེ་བྱིན་པའི་ཕྱིར།

བྱང་སྤྱི་མི་སྟོན་ལོད་ཀྱི་གསུམ་ལྷན་པས་ཡོད་ཀྱི། མངོན་གྱུར་དུ་མེད་དེ། ཆགས་
བྱེད་རྣམས་དང་བྱད་མེད་བདག་གིར་བཟུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཀུན་ནས་མཁར་
སེམས་པའི་དངོས་སོ་མེད་ཅིང་རྒྱད་འཇམ་པའི་ཕྱིར། སློག་གཙོད་མེད་དེ། ཆེ་ལོ་
སྟོང་ཐུབ་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར། མ་ཕྱིན་ལེན་དང་ལོག་གཡེམ་མེད་དེ། ཉགས་སྤྱི་མ་
དེའི་ཕྱིར། རྩན་མེད་དེ། དགོས་པ་མི་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། སྤུང་དང་ཆོག་རྩུབ་མེད་དེ།
རྒྱད་འཇམ་པའི་ཕྱིར། དེ་ན་བདུན་པ་དག་ཀྱལ་དངོས་སུ་ཡང་ཡོད་དེ། ཆགས་པས་
ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ནས་སྤྱི་ལེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་པ་གཞན་ན་མི་དགེ་བ་བཅུ་
གཡོད་དོ། །ལྷ་ལ་སློག་གཙོད་རི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། ཡོད་དེ། བང་མི་གསོད་ཀྱང་འགྲོ་
བ་གཞན་གསོད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་ན་ལྷའི་མགོ་དང་རྟེན་པ་ཆད་ན་འཆི་
བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཀྱི་དགེ་བ་གསུམ་ནི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ན་རྟེན་པ་དང་
མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲོ་ནས་ཡོད། །གཟུགས་མེད་དུ་སྦྱེས་པའི་འཕགས་པ་ལ་ཐག་
མེད་ཀྱི་སྒྲོམ་པས་བསྐྱས་པའི་སྟོང་བ་བདུན་རྟེན་པས་ཡོད་ཅིང་མངོན་གྱུར་དུ་མེད་
ལ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་བསམ་གཏན་ཀྱི་སྒྲོམ་པས་བསྐྱས་པའི་སྟོང་
བ་བདུན་རྟེན་པས་ཡོད་ཀྱི་མངོན་གྱུར་དུ་མེད་དོ། །ལྷག་མར་བྱས་པའི་འགྲོ་བ་ན་
ལུས་དག་གི་བདུན་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲོ་ནས་ཀྱང་ཡོད་དེ། ལྷ་དང་མི་ལ་སྒྲོམ་པས་
བསྐྱས་པ་ཡོད། དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྲགས་ལ་བར་མས་བསྐྱས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོན་
ཀྱང་དཔྱལ་བཅས་སྤྱི་མི་སྟོན་ནི་མ་གཏོགས་ཏེ། སྒྲོམ་པ་ཡང་དག་པར་ལེན་པ་དང་།
ཉིང་ངེ་འཛིན་མེད་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ནི། མི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བདག་པའི་འབྲས་བུ་

དང་། ཀླུ་མ་ཐུན་གྱི་འབྲས་བྱ་དང་། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བྱ་གསུམ་གསུམ་འབྲིན་པར་
འདོད་དེ། མི་དགེ་བ་བརྩ་ཆེར་སྤྱད་པའི་རྣམ་སྒྲིན་ལ་དཔུལ་བ་དང་། འབྲིང་དུ་སྤྱད་པ་
ལས་དུད་འཁོ་དང་། རྩེད་དུ་སྤྱད་པ་ལས་ཡི་དྲགས་སུ་སྟེ། ཀླུ་མ་ཐུན་གྱི་འབྲས་བྱ་
སྟོག་གཙོད་པས་ཆེ་བྱང་བ་དང་། མ་བྲིན་པར་སྒྲངས་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་ལོངས་
བ་དང་། མི་ཆོངས་པར་སྤྱོད་པས་རྩེད་མ་འགྲན་རྒྱ་དང་བཅས་བ་དང་། ཆོག་རྩུབ་
ཀྱིས་སྦྱར་བ་མང་བ་ལ་སོགས་བ་དང་། སྟོག་གཙོད་ཀྱིས་བདག་པོའི་འབྲས་བྱ་བྱི་
རོལ་གྱིས་ཡུལ་གཟི་བརྗེད་རྩེད་བ་དང་། མ་བྲིན་ལེན་གྱིས་ཡུལ་གཙོད་པ་མང་བ་
སོགས་སུ་སྟེ་བའི་བྱིར། ལས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འབྲས་བྱ་གསུམ་གསུམ་འབྲིན་པའི་
ཀླུ་མ་ཆོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། སྟོག་གཙོད་ལྟ་བུའི་སྦྱོར་བས་བ་རོལ་པོ་སྤྲུག་བཟུལ་བ་
བྱས་པའི་བྱིར་དང་། དངོས་གཞི་ལ་བསད་པའི་བྱིར་དང་། མཐུག་གཟི་བྲིན་མེད་
པར་བྱས་པའི་བྱིར་ན་འབྲས་བྱ་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་འབྲིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་ལོག་འཆོ་ལོགས་སུ་སྟོན་པའི་ཀླུ་མ་ཆོན་ནི།

མདོ་ལས། ལོག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། ལོག་པའི་ངག་དང་། ལོག་པའི་
འཆོ་བ་ཞེས་གསུངས་ན། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ལོག་འཆོ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་མེད་
དེ། འདོད་ཆགས་ལས་སྟེས་པའི་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་ནི་ལོག་འཆོ་སོགས་གསུམ་
ག་ཡིན་པའི་བྱིར། འོ་ན། དེ་གཉིས་ལ་ལོག་འཆོས་ཁྲབ་བམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། ཞེ་
སྤང་དང་གཏི་སྤྲུག་ལས་སྟེས་པའི་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་ནི་ལོག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་
དང་ལོག་པའི་ངག་ཁོ་ན་ཡིན་གྱིས། ལོག་འཆོ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོ་ན། དེ་ལས་
གཞན་པའི་ལོག་འཆོ་མེད་ན། དེ་ལོགས་སུ་སྟོན་པའི་ཀླུ་མ་ཆོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་

རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་སྤྱད་དགའ་བ་དེ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགའ་བའི་
རྣམ་པས་འབྲུག་པས་སེམས་རྒྱད་ལ་འབྲལ་བར་དགའ་བའི་ཕྱིར་དང་། དག་འདུན་
གི་འཆོ་བ་གཞན་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་ལ་ཆགས་པས་
ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལུས་དག་གི་ལས་ལོག་འཆོ་ཡིན་གྱི། དགའ་བའི་ཕྱིར་སྤྱ་
ལེན་པ་ལ་སོགས་པ་ཆགས་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལུས་དག་གི་ལས་ལོག་
འཆོ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕྱང་པོའི་མདོ་དང་འགལ་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། དག་སྤོང་དད་པས་བྱིན་པ་ལོངས་སྤྱད་ནས་སྤང་པོ་ཆེ་འཐབ་པ་
ལ་སོགས་པ་ལ་བལྟས་ན་ལོག་འཆོར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལས་གང་འབྲས་བྱ་བྱ་དང་བཅས་པ་ནི།

འོ་ན། ལས་གང་འབྲས་བྱ་བྱ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་བཅས་སྤོང་བའི་
ལམ་དག་གི་ལས་ནི་ལྗེའི་འབྲས་བྱར་བཅས་ཏེ། ཟགས་ཅས་དག་གི་བ་ཡིན་པས་རྣམ་
སྤྲིན་གྱི་འབྲས་བྱ་དང་བཅས། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་དང་། རྗེས་སོགས་
དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྦྱེས་པ་སྦྱེས་བྱའི་བྱེད་འབྲས་དང་། དེའི་སྟོན་བྱུང་བ་མིན་པའི་འདུས་
བྱས་ནི་བདག་པོའི་འབྲས་བྱ་དང་། དེགས་འབྲ་བྱི་མ་རྣམས་ནི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་
བྱ་དང་། བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པས་བྲལ་བའི་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་མེད་སྤོང་ལམ་གྱི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ནི་རྣམ་སྤྲིན་མ་གཏོགས་པ་བཞིའི་
འབྲས་བྱར་བཅས། ཟག་བཅས་སྤོང་ལམ་ལས་གཞན་དག་གི་བ་དང་མི་དག་གི་བ་གང་
ཡིན་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་འང་བྲལ་འབྲས་མ་གཏོགས་པ་བཞི། ཟག་པ་མེད་པའི་
སྤོང་ལམ་ལས་ལྷག་མ་དང་། ལུང་བསྟན་མིན་གང་གི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ནི་རྣམ་སྤྲིན་

དང་བྲལ་འབྲས་མ་གཏོགས་པ་གསུམ་གྱིས་སོ། །དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་དགེ་བ་
 དང་། ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་སྤྲིན་མ་
 གཏོགས་པ་བཞི་དང་། སྐྱེས་བདག་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་དེའི་སྤྱིང་དུ་རྣམ་སྤྲིན་ཏེ་
 གསུམ། མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་དགེ་བ་དང་། སོགས་པ་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་
 མ་བསྟན་གྱིས་བྱས་པའི་ཆེ་སྐྱེས་བདག་གཉིས་དང་། དེའི་སྤྱིང་དུ་རྣམ་སྤྲིན་ཏེ་
 གསུམ་དང་། བྲལ་འབྲས་མ་གཏོགས་པ་བཞི་སྟེ་རིམ་པ་བཞིན་དང་། ལུང་དུ་བསྟན་
 པ་མིན་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་དགེ་བ་དང་། སོགས་པ་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་
 གྱིས་བྱས་པའི་ཆེ། དེ་དག་ནི་སྐྱེས་བདག་གཉིས་དང་། དེའི་སྤྱིང་དུ་རྣམ་སྤྲིན་ཏེ་
 གསུམ་གསུམ་དང་། འདས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟར་བ་ཐམས་
 ཅད་ནི་བྲལ་འབྲས་མ་གཏོགས་པ་བཞི་ཡིན་ནོ། །བར་མ་ད་ལྟར་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་
 བྱ་མ་འོངས་པའང་བྲལ་འབྲས་མ་གཏོགས་པ་བཞི། བར་མ་ད་ལྟར་བའི་ལས་ཀྱི་
 འབྲས་བྱ་ད་ལྟར་བའི་སྐྱེས་བདག་གཉིས་སོ། །

མ་སྐྱེས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་མ་འོངས་པ་ནི་རྣམ་སྤྲིན་དང་བྲལ་འབྲས་མ་
 གཏོགས་པ་གསུམ་ཡིན། རྣམ་སྤྲིན་མ་གཏོགས་ཏེ། མ་འོངས་པ་ལ་གོ་རིམས་མེད་
 པའི་ཕྱིར། རང་གི་ས་པའི་འབྲས་བྱ་རང་གི་ས་པ་ནི་བྲལ་འབྲས་མ་གཏོགས་པ་བཞི་
 ཡིན་ནོ། །དེ་མ་གཏོགས་ཏེ། དེ་སས་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱི་ས་པའི་ལས་ཀྱི་
 འབྲས་བྱ་གཞན་གྱི་ས་པ་ནི་ཟག་མེད་ཡིན་ན། སྐྱེས་བདག་གཉིས་དང་རྣམ་སྤྲིན་ཏེ་
 གསུམ་དང་། ཟག་བཅས་ཡིན་ན་སྐྱེས་བདག་གཉིས་སོ། །སྟོབ་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་
 བྱ་སྟོབ་པ་དང་། ལ་སོགས་པ་མི་སྟོབ་པ་དང་། སྟོབ་པ་ཡང་མིན་མི་སྟོབ་པ་ཡང་མིན་

བ་ནི། གྱེས་བདག་གཉིས་དང་རྒྱ་མ་ཐུན་ཏེ་གསུམ་དང་གསུམ་དང་། བལ་འབྲས་
དང་གྱེས་བདག་གཉིས་ཏེ་གསུམ་དང་། མི་སྒྲོབ་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྒྲོབ་པའི་
ཆོས་དང་། ལ་སོགས་པ་མི་སྒྲོབ་པ་དང་། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པ་ནི། བདག་
འབྲས་གཅིག་དང་། གྱེས་བདག་གཉིས་དང་རྒྱ་མ་ཐུན་ཏེ་གསུམ་དང་། གྱེས་བདག་
གཉིས་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལས་གཞན་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་སྒྲོབ་པ་དང་། སོགས་པ་མི་སྒྲོབ་པ་
དང་། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པ་ནི། གྱེས་བདག་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་དང་། ལ་
དང་བཅས། མཐོང་བས་སྤང་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མཐོང་སྤང་དང་། ལ་སོགས་པ་
སྒྲོམ་སྤང་དང་། སྤང་བུ་མིན་པ་ནི། གྱེས་བདག་གཉིས་དང་རྒྱ་མ་ཐུན་ཏེ་གསུམ་དང་།
བལ་འབྲས་མ་གཏོགས་པ་བཞི་དང་། བདག་འབྲས་གཅིག་ཡིན་ནོ། །སྒྲོམ་པས་སྤང་
བར་བུ་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མཐོང་སྤང་དང་། སྒྲོམ་སྤང་དང་། སྤང་བུ་མིན་པ་དེ་
དག་ནི། གྱེས་བདག་གཉིས་དང་། བལ་འབྲས་མ་གཏོགས་པ་བཞི་དང་། བལ་འབྲས་
གྱེས་བདག་གཉིས་ཏེ་གསུམ་དང་། སྤང་བུ་མ་ཡིན་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མཐོང་སྤང་
དང་། སྒྲོམ་སྤང་དང་། སྤང་བུ་མིན་པ་དེ་དག་ནི་བདག་འབྲས་གཅིག་དང་། གྱེས་
བདག་གཉིས་དང་། རྣམ་སྤྲོད་མ་གཏོགས་པ་བཞིའི་འབྲས་བུ་རབ་ཅས་པ་ཡིན་ནོ། །

བརྒྱད་པ་རིགས་པ་དང་རིགས་པ་མིན་པས་བསྐྱེད་པའི་ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི།

བསྐྱེད་བཅོས་ལས་རིགས་པ་མིན་པས་བསྐྱེད་པ་དང་། རིགས་པས་བསྐྱེད་
པ་དང་། གཉིས་ཀས་བསྐྱེད་པ་མིན་པའི་ལས་གསུམ་གསུངས་པ་ལས། རིགས་པ་
མིན་པས་བསྐྱེད་པ་ནི་ལས་ཉོན་མོངས་ཅན་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མི་དགེ་བ་

དང་བསྐྱེད་ས་ལ་ལུང་མ་བསྟན་ཏེ། ཚུལ་བ་ཞིན་མིན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་བསྐྱེད་
པའི་བྱིད། སྟོན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཁ་ཅིག་ནི། དེ་ནི་ལས་ཉོན་མོངས་ཅན་ཁོ་ནར་མ་ཟད་
གྱི། བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་འགོ་བ་དང་གནས་པ་དང་བཟའ་བ་དང་བགོ་བ་ལ་
སོགས་པ་འཛིག་ཏེན་ན་གྲགས་པའི་ཆོ་ག་ལས་ཉམས་ནས། དེ་དང་མི་མ་ཐུན་པར་
བྱེད་པའང་རིགས་པ་མིན་པས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། །རིགས་པས་བསྐྱེད་པ་ནི་
ལས་དགེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ནི་དེར་མ་ཟད་ཆོ་ག་མ་ཉམས་པའང་ཡིན་ནོ་ཟེར་
རོ། །དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པ་ནི་གཉིས་ཀ་མིན་པའོ། །

དགུ་བ་འཕེན་བྱེད་དང་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི།

ཅི་ལས་གཅིག་གིས་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཁོ་ན་འཕེན་ནས། འོན་ཏེ་དུ་མ་འཕེན། དེ་
བཞིན་དུ་ལས་དུ་མས་སྐྱེ་བ་དུ་མ་ཁོ་ན་འཕེན་ནས། འོན་ཏེ་གཅིག་རྒྱང་བ་འཕེན་ཞེ་
ན། ལས་གཅིག་གིས་སྐྱེ་བ་གཅིག་འཕེན་གྱི་སྐྱེ་བ་དུ་མ་འཕེན་པ་མེད་ལ། རིས་
མ་ཐུན་དུམ་བུར་འཕེན་དུ་འོང་བས་ན། ལས་དུ་མས་སྐྱེ་བ་གཅིག་འཕེན་པའང་མེད་
དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེ་བྲག་སྤྲོ་བའི་ལུགས་སོ། །འོ་ན་རྒྱལ་པོ་དང་ཡང་དག་པར་ལྷན་
པའི་མདོ་ལས། གནས་བཟན་མ་འགགས་པས་དགེ་སྟོང་ནམས་ལ་སྤྲས་པ། ཆེ་དང་
ལྷན་པ་དག་བདག་ལྷ་རྩ་ཤིར་སྐྱེས་བྱ་དབུལ་པོ་རྩ་འཐུ་བ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་བ་ན། རང་
སངས་རྒྱས་སྟེང་གནས་བསམ་ཤེས་བྱ་བའས། སྤྱི་གཙུག་མེ་ཏོག་ཏ་ཀ་ར་ལྟ་བུ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་བསོད་སྟོམས་བུལ་ཏེ། བདག་གི་བསོད་སྟོམས་གཅིག་པོ་དེའི་ནམ་
པར་སྐྱེན་པས་ལན་བདུན་གྱི་བར་དུ་ལུས་ཅུ་ཅ་གསུམ་པའི་སྤྲ་ནམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྐྱེས་
ཤིང་། ལན་བདུན་གྱི་བར་དུ་འཁོར་ལོས་སྦྱར་བའི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་པ་ནས། ད་ལྟ་

ལྷན་སྐྱེས་པོའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པའི་བར་དུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་
ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། བསོད་ནམས་དེས་བདེ་འགྲོའི་འབྲོར་བ་རྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་བླན་ཏེ་
ཡང་བསོད་ནམས་བྱས་པས། དེ་དང་དེ་དག་ཏུ་སྐྱེས་པ་ལ་བསོད་སྟོམས་གཅིག་པོ་
དེས་སྐྱེས་སོ་ཞེས་བཤད་དེ། གཅིག་པོ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །

དཔེར་ན། རོང་ཅེ་གཅིག་ལན་དུ་མར་བསྐྱར་བས་སྐྱེས་པོར་གྱུར་པ་ལ།
བདག་ནི་དོང་ཅེ་གཅིག་གིས་སྐྱེས་པོར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བཛྲོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་ན་
བསོད་སྟོམས་གཅིག་ཕྱལ་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགའ་བ་དང་ཡིད་རངས་པ་ལ་
སོགས་པའི་སེམས་པའི་ལས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་
ནོ། །ལས་གཅིག་གིས་འཕངས་པའི་རིས་མཐུན་པའི་སྐྱེ་བ་དེའི་བྱད་པར་གྱི་ཆོས་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ལས་ནི་དུ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། རི་མོ་མཁན་མཁས་
པས་སྐྱེ་རིས་རི་བུ་གཅིག་གིས་བྱས་ནས། གཞན་ནམས་ཀྱིས་ཆོན་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱིས་
རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལྟར། མིར་མཚུངས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་ནི་རྫོགས་བྱེད་དགོ་བས་
གཞུགས་བཟང་བ་དང་དབང་སོ་ཆང་བ་དང་ལོངས་སྟོང་ཆེ་བ་དང་ནད་མེད་བ་དང་
དབང་ཐང་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ། ཁ་ཅིག་ནི་རྫོགས་བྱེད་མི་དགོ་
བས་གཞུགས་ངན་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་འཕེན་བྱེད་དགོ་བ་ལ་རྫོགས་བྱེད་མི་དགོ་བ་དང་། དེ་ལས་བརྒྱུ་བ་
དང་། གཉིས་ཀ་དགོ་བ་དང་། མི་དགོ་བ་སྟེ་སྐྱེ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི་འདོད་པའི་ལྟ་མི་
སྐྱེས་པས་ཕན་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གཤེན་རྩེ་དང་། ལྷན་རྒྱལ་
པོ་ཞོར་རྒྱས་ཀྱི་བུ་ལ་སོགས་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི་བརྒྱ་བྱེན་ལ་སོགས་པ་དང་།

བཞི་པ་ནི་མཉམ་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ལྟ་བུའོ། །མདོ་སྡེ་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ནི།
ལས་གཅིག་གིས་སྐྱེ་བ་དུ་མ་འཕེན་པ་མདོ་དེ་དང་དེ་ལས་རྣམས་པ་དུ་མ་བཤད་པའི་
ཕྱིར། ལས་གཅིག་གིས་སྐྱེ་བ་དུ་མ་དང་། དུ་མས་གཅིག་འཕེན་པའང་ཡོད་ཅེས་
འདོད་དོ། །

གཤམ་ཏེ་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རྣམ་སྤྲིན་དང་
བཅས་ཀྱང་སེམས་མེད་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་གཉིས་པོ་དག་ནི་འཕེན་བྱེད་མ་
ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་སྤྱིད་ཅེས་འཕངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དག་ལ་
སེམས་མེད་པས་སེམས་པ་དང་ལྟན་ཅིག་མི་འབྱུང་བའི་ལས་ནི་སྟོབས་རྒྱུད་པའི་
ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་ལྷ་ཆེ་རིང་པོ་དང་སྤྱིད་ཅེ་བ་ཡིན་
ལོ་ཞེས་བྱ་བའང་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱིས། འཕེན་བྱེད་ནི་བསམ་
གཏན་བཞི་པ་དང་སྤྱིད་པའི་ཅེ་མོའི་སྟོམས་འཇུག་ཡིན་ལོ། །དགེ་མི་དགེའི་ཐོབ་
པའང་ལས་དང་ལྟན་ཅིག་པ་ཡིན་ཡང་འཕེན་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། ལས་དང་ཐོབ་པ་འབྲས་
བྱ་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐོབ་པ་ལ་སེམས་པ་མེད་པར་ཞར་ལས་འབྱུང་བས་
སྟོབས་རྒྱུད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐོབ་པ་ནི་ཤིང་གི་ཤུན་པ་ལྟར་ལས་ལས་ཐ་དད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་མི་དགེ་བའི་ཐོབ་པ་དེ་དག་རྫོགས་བྱེད་
ནི་ཡིན་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་དང་།
སྦྱོར་ལམ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་ཡང་རྫོགས་བྱེད་ཁོ་ནའོ། །

བརྩ་བ་སྤྱི་བ་པ་གསུམ་བཤད་པ་ནི།

མཆོམས་མེད་པ་ལྡེའི་ལས་རྣམས་ནི་ལས་སྤྱི་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ལ་ཤས་

ཆེ་བ་དང་རྫོ་བ་གཉིས་ལས་ཤས་ཆེན་པོ་ནི། རྒྱན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བ་སྟེ། དེ་ཉིད་
 རྒྱང་དུ་ལས་འབྱིང་། འབྱིང་ལས་ཆེན་པོ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་འབྱུང་བས། གཉེན་པོས་
 སྟོང་བའི་སྐབས་མི་རྙེད་པས་ཉོན་སྦྱིབ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་དག་ཏུ་འབྱུང་བ་གང་
 ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་སྤང་སྤྲ་བའི་ཕྱིར་ཉོན་སྦྱིབ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟོ་རྣམ་གསུམ་དང་། འདུ་
 ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དང་། བྱང་སྤྱ་མི་སྟོན་དུ་སྦྱེས་པ་རྣམས་ནི། རྣམ་སྦྱིན་གྱི་
 སྦྱིབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་གྱི་ལས་ཀྱིས་རྒྱུད་དན་པར་འཕངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་སྦྱིབ་
 པ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད་དེ། འཕགས་པའི་ལམ་དང་། རྫོ་བར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་
 བ་འཕགས་པའི་ལམ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་དགེ་བ་ལ་སྦྱིབ་པ་དང་གོགས་སུ་གྱུར་
 པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ལམ་སྟན་པ་དང་། སོར་བྱེད་ཅན་དང་། དགའ་བོ་ལ་སོགས་པ་ཉོན་
 མོངས་པ་ཤས་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལ་འཕགས་ལམ་མི་སྦྱེ་བར་
 འགྱུར་རོ་ཞེན། སྦྱོན་མེད་དེ། དེ་དག་གིས་ཀྱང་ངེ་སྤྱད་སྦྱིབ་པ་དེ་དག་མ་སྤངས་པ་
 དེ་སྤྱད་དུ་ལམ་མི་སྦྱེ་ལ། ལམ་སྦྱེ་བ་ན་ཉོན་མོངས་ཤས་ཆེན་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྦྱིབ་
 པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ལས་མཆོམས་མེད་པ་ལྟ་ནི། སྤྱིང་གསུམ་དག་ན་ཡོད་ཀྱི་བྱང་སྤྱ་
 མི་སྟོན་དང་འགྲོ་བ་གཞན་དག་ན་མེད་དོ། །

དན་སོང་དག་ན་པ་མ་གསོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་ཀྱང་མཆོམས་མེད་དུ་མི་
 འགྱུར་ཏེ། སྤྱིག་པའི་བསམ་པ་མི་བརྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། ལས་འབྲས་མཛོན་སུམ་དུ་
 གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྟ་ལ་ནི་པ་མ་གསོད་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་དེ། སྤྱིག་པའི་བསམ་
 པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ལས་འབྲས་མཛོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། སྤྱ་མི་སྟོན་
 པ་ལའང་མེད་དེ། དེ་དག་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པའམ། རང་ཚུལ་

བཟང་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ན་བསྟན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྒྲིང་གསུམ་གྱི་ཡང་ཟ་མ་དང་།
སོགས་པའི་སྤྲུམ་བསྟན་པ་མ་ཞིང་དང་མཚན་གཉིས་པ་ལའང་མཚམས་མེད་མི་
འདོད་དོ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་དག་གི་པ་མའི་ངོས་ནས་ལུས་དབང་པོ་མ་ཆང་བ་
བསྐྱེད་པ་དང་། བྱམས་པ་དང་པན་པ་རྒྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ལུ་ཆའི་ངོས་ནས་ཀྱང་པ་
མ་ལ་ངོ་ཆ་དང་ཁྲིལ་ཡོད་ཤས་རྒྱུང་བའི་ཕྱིར་དོ། །ལས་སྤྱིབ་གྱི་ལྷག་མ་ཉོན་མོངས་
པ་དང་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་སྤྱིབ་པ་གཉིས་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དང་སྤྲུམ་སྤྲིན་
པ་དང་རན་སོང་བ་ཐམས་ཅད་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་སྤྱིབ་པ་ཡིན་ལ། ཉོན་མོངས་ཤས་ཆེན་
པོའང་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་པས་འགྲོ་བ་ལྔ་དག་ན་ཡོད་དོ། །

བརྒྱ་གཅིག་པ་མཚམས་མེད་པ་ལྔ་བཤད་པ་ནི།

མཚམས་མེད་པ་ལྔ་པོ་དེ་དག་ལས་དང་པོ་གསུམ་སྟོག་གཅོད་པ་དང་། ལྔ་པ་
སྟོག་གཅོད་པའི་སྤྱོར་བ་ཡིན་པས་ལུས་ཀྱི་ལས་དང་། བཞེ་བ་རྩལ་ཡིན་པས་དག་གི་
ལས་སོ། ། དགེ་འདུན་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་ནི། དགེ་འདུན་སྡེ་གཉིས་མི་འཕྲོད་པའི་རང་
བཞིན་དུ་གྱུར་པ་ལྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་འདུ་བྱེད་རྣམས་སུ་བྱུབ་པ་ཞིག་ཡོད་དོ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པའི་ལུགས་སོ། །དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་སྤངས་པ་དང་དགེ་ཅ་ཆད་པ་
དག་ལའང་ལྟན་པས། ངོ་མོ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡང་མིན་ལ། དགེ་བར་ལུང་དུ་བསྟན་པ་
ཡང་མིན་པས་མ་བསྐྱིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་དབྱེན་དེ་དང་ནི་
སྟོགས་གཉིས་ཀྱི་དགེ་འདུན་རྣམས་ཡང་དག་པར་ལྟན་ལ། མཚམས་མེད་པའི་ལས་ནི་
མིན་ལོ། །དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་དེའི་རྒྱ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་ལས་ནི། དགེ་འདུན་འབྲེད་པར་
བྱེད་པའི་རྩལ་ཏེ་དེ་ནི་མཚམས་མེད་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དགེ་འདུན་འབྲེད་པར་བྱེད་པ་པོ་

ལྷས་བྲེན་ལ་སོགས་པ་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་ནོ། །དགེ་འདུན་གྱི་དབྲེན་གྱི་མཆོམས་
མེད་པའི་ལས་དེའི་རྣམ་སྤྲིན་ནི། བྱེད་པ་པོ་དེ་ལ་བར་གྱི་བསྐྱལ་བར་མཁར་མེད་པའི་
དཔུལ་བར་སྤྲུག་བསྐྱལ་རྣམ་པར་སྤྲིན་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་མཆོམས་མེད་ལྷག་མ་
རྣམས་བྱས་པས་རི་ལྷར་ཞེ་ན། མཆོམ་མེད་གཞན་དག་གིས་ནི་སྤྱིར་དཔུལ་བར་སྤྲེ་
བར་ངེས་ཀྱང་མཁར་མེད་ཁོ་ནར་སྤྲེ་བར་ནི་མ་ངེས་སོ། །

འོ་ན་མཆོམས་མེད་གཉིས་ལ་སོགས་པ་བྱས་པས་དཔུལ་བར་ཆེ་གཅིག་ཁོ་
ནས་ལས་མི་སྤྲེ་ན། ལས་ཆེ་ཆུང་ལ་བྱེད་པར་མེད་པར་འགྱུར་ལ། ཆེ་གཉིས་ལ་
སོགས་པར་ཡང་སྤྲེ་ན། མཆོམས་མེད་དང་སྤྲེས་ནས་ཐོང་འགྱུར་ཁོ་ན་མ་ཡིན་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བྲེ་བྲག་སྤྲེ་བ་ན་ལེ། མཆོམས་མེད་གཉིས་དང་གསུམ་ལ་སོགས་པ་
ལྷག་པར་བྱས་པས་དཔུལ་བར་ཆེ་གཅིག་ལས་མི་སྤྲེ་ཡང་། ལས་ཀྱི་གངས་བཞིན་
མཁར་མེད་པ་དེར་ལུས་ཉིས་འགྱུར་ལ་སོགས་པས་ཆེ་བ་དང་གཞོན་ཤ་ཅན་དུ་གྱུར་
ཏེ། གཞོད་པའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་ཡང་ཉིས་འགྱུར་ལ་སོགས་པས་ལྷག་པར་ཐོང་བར་
འགྱུར་བས། སྤྲོན་གཉིས་ཀ་ལས་གྲོལ་ཞིང་། དེ་དག་ཀྱང་སྤྲེ་མ་འཕེན་བྱེད་དང་བྲེ་མ་
རྩོགས་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །མདོ་སྤྲེ་པ་ལ་སོགས་པ་ནི། མཆོམས་མེད་མང་པོ་
བྱས་པས་མཁར་མེད་པར་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྤྲེ་ཡང་། ལས་བྱེད་པའི་ལུས་དེ་དང་
དཔུལ་བའི་བར་དུ་སྤྲེ་བ་གཞན་གྱིས་མཆོམས་མེད་པའི་བྱིར་དང་། དེ་སྤྲེས་ནས་
ཐོང་འགྱུར་དུ་འདོད་པ་ལའང་བསལ་བ་མེད་པའི་བྱིར། གང་ཟག་ནི་དགེ་སྤྲོད་ཡིན་པ་
དང་། ལྷ་བ་སྤྲུད་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པས་འབྲེད་ཀྱི། ཁྲིམ་པ་དང་སྲིད་པ་
སྤྲུད་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱུས་ལ་འགྲན་བཙུགས་

པའི་ཕྱིར་དང་། དབང་པོ་རྫོ་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དག་ལ་དགེ་འདུན་རྣམས་ཡིད་མི་
ཆེས་པས་སོ། །

གང་དུ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་བཞུགས་པའི་གནས་དེ་ལས་གཞན་དུ་ཡིན་གྱི།
སྟོན་པའི་མངོན་སུམ་དུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟི་བརྗིད་མི་བཟོད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གང་འབྱེད་ན། བྱིས་བ་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་དགེ་འདུན་རྣམས་འབྱེད་གྱི། འཕགས་པ་
རྣམས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་བ་ལས་སངས་རྒྱས་ལ་ཤེས་
ནས་དད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱང་དབྱེ་བར་མི་
རུས་སོ་བེད། བྱེ་བའི་ཆད་ནི། གང་གི་ཆེ་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ལས་སྟོན་པ་ལྷས་བྱིན་
དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཅས་པའི་ལམ་ལས་གཞན་ལྷས་བྱིན་གྱིས་ངེས་པར་
འབྱུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཞོ་མི་སྤྱད་པ་དང་། ཤ་སྤང་བ་དང་། ལན་ཚུ་ལོངས་མི་སྤྱད་
པ་དང་། གོས་མ་བྲས་པར་བགོ་བ་དང་། གྲོང་གི་ནང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་འདུག་པ་
ཞེས་བྱ་བའི་བསྐྱབ་པའི་ཆོགས་ལྷ་བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བཟོད་ཅིང་དང་དུ་ལེན་
པ་དེའི་ཆེ་དགེ་འདུན་གྱེ་བའོ། །

དུས་ངེ་སྤྱིད་དུ་གནས་ཞེ་ན། “ཕྱེ”^{༡༠} དེ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཞག་གཅིག་ལས་
ངེར་དུ་མི་གནས་སོ། །དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་དུ་
འདོད་དེ། ངེ་སྤྱིད་དུ་དགེ་འདུན་གྱེ་ནས་མ་དུམ་པ་དེ་སྤྱིད་དུ་སྤྱི་རྒྱུད་ལའང་ལམ་མི་
སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ནི་མཆོམས་མེད་ཡིན་གྱི་དབྱེན་གཞན་ནི་མཆོམས་མེད་མིན་
ནོ། །འཁོར་ལོའི་དབྱེན་དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་བཞུགས་པས་འཛམ་གླིང་ན་ཡོད་

ཀྱི་སྤྱིང་གཞན་ན་མེད་དོ། །གང་ཟག་ནི་དགེ་སྤྱོད་དགུ་ལ་སོགས་པ་ཡན་གྱིས་འབྱུབ་
སྟེ། དགེ་འདུན་ནི་དགེ་སྤྱོད་བཞི་ཡན་ཆད་ཡིན་ལ། དེ་སྡེ་གཉིས་དང་འབྲེད་པ་པོ་ལ་
ཡང་དགེ་སྤྱོད་ངེས་པར་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་ཉུང་མཐའ་བཟུང་བ་ཡིན་གྱི་མང་
བ་ལ་ངེས་པ་མེད་དོ། །ལས་ཀྱི་དབྱེན་ནི་བསྟན་པ་ཡོད་པ་སྤྲ་མི་སྟན་མ་གཏོགས་པའི་
སྤྱིང་གསུམ་ན་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་མཆམས་ནང་གཅིག་ཏུ་གསོ་སྤྱོད་ལ་སོགས་པའི་
ལས་སློ་མཐུན་པས་བྱེད་པའོ། །

གང་ཟག་དུས་ཞེན། ལས་ཀྱི་དབྱེན་དེ་ནི་འབྲེད་པ་པོ་གཞན་མི་དགོས་པས།
དགེ་སྤྱོད་བརྒྱད་ཡན་ཆད་གྱིས་འབྱུབ་པོ། །འཁོར་ལོའི་དབྱེན་དེ་ནི་དང་པོ་སངས་
རྒྱས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པའི་ཆེ་མི་འབྱུང་སྟེ། ཐམས་
ཅད་རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྤྱེས་པར་སློ་མཐུན་པས་ཤག་གཅིག་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་
ཀྱིས་སྤྱོ་ཆེའི་མཐའ་མ་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདའ་བའི་ཆེ་འང་མིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་
ལ་དགོན་པར་འཛིན་པ་དང་། མི་རྟག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སེམས་སྤྱོ་ཤས་ཆེ་བར་
སློ་མཐུན་པའི་ཕྱིར། འདུལ་བ་ཆེག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས། སྟོན་ཀའི་ཚུ་བཞིན་ངེ་མེད་
པར། །སྟོན་པའི་བསྟན་པ་བརྩ་གཉིས་ལོར། །ལྷུང་བ་མེད་ལ་ལེགས་གནས་ཏེ། །ཉོན་
མོངས་སྤྱོད་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་བས་ངེ་སྲིད་དུ་བསྟན་པ་ལ་ལྟ་བ་དང་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྟོན་མ་བྱུང་གི་བར་དུ་མི་འབྱུང་སྟེ། བསྟན་པ་སྟོན་མེད་པར་གནས་
པའི་ཕྱིར། མཆོག་གཟུང་གཅིག་གི་སྤྱོ་རོལ་དུ་འང་མི་འབྱུང་སྟེ། “ཕྱེ”བ་ཡུན་རིང་དུ་
མི་གནས་ཤིང་། དེ་དག་གིས་བསྟུམ་དགོས་པ་ལ་སྤུམ་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་པ་

འོངས་པ་སྟེ་ཕྱང་ན་ལས་འདས་པའི་འོག་ཏུ་འང་མི་འབྱུང་སྟེ། གང་ལ་འགྲན་པའི་
 སངས་རྒྱས་མི་བཞུགས་པའི་ཕྱིར། མཆོམས་ཆེ་ཆུང་མ་བཅད་པ་དག་ཏུ་འང་མི་
 འབྱུང་སྟེ། མཆོམས་གཅིག་ཏུ་དགེ་འདུན་^{༡༩}་བ་ནི་དབྱེན་ཡིན་ལ་དེ་མེད་པའི་
 ཕྱིར། དེས་ན་འཁོར་མའི་དབྱེན་དེ་ནི་རྣམས་བྱག་པོ་དེ་དག་ཏུ་མི་འབྱུང་རོ། །དབྱེན་
 འདི་ཡང་ཉན་ཐོས་པ་དག་སྟོན་གྱི་ལས་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཐམས་
 ཅད་ལ་འབྱུང་བ་ནི་མིན་ཏེ། སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པས་ནི་སྟོན་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔར་
 གྱུར་པ་ན། བྱང་སྟོང་མངོན་ཤེས་ལྷ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་གི་འཁོར་སྟེ་བས། དེའི་རྣམ་
 པར་སྟོན་པ་ཕྱི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། །འདི་ནི་དགོངས་པའི་དོན་དུ་ཐེག་པ་གོང་
 མ་པས་འཆད་དོ། །

ཅིའི་ཕྱིར་པ་མ་གསོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཁོ་ན་ལ་མཆོམས་མེད་དུ་འགྱུར་གྱི།
 གཞན་བསད་པ་ལ་སོགས་པས་མིན་ཞེ་ན། པ་མ་བསད་པ་ནི་མཆོམས་མེད་པ་ཡིན་
 ཏེ། དེ་དག་གིས་རང་གི་ལུས་ཐར་པ་དང་མཐུན་པར་བསྐྱེད་པས། བན་འདོགས་པར་
 ཐུད་པའི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་བསམ་པས་སྤངས་པ་དང་སྦྱོར་བས་མེད་
 པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དག་བཅོམ་པ་དང་དགེ་འདུན་དང་སངས་རྒྱས་ནི་
 ཡོན་ཏན་གྱི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་དག་བསམ་པས་སྤངས། སྦྱོར་བས་སྟོག་
 གནས་པ་དང་མི་མཐུན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲོང་བར་
 མི་རྣམས་ཀྱང་བསམ་པས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལས་གཞན་དག་ལ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ཉེས་
 པ་ཆེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། མཆོམས་མེད་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །འོ་ན། པ་མ་མཆོན་གྱུར་པ་

བསད་ན་མཆོམས་མེད་དུ་འགྱུར་རམ་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། ས་མ་གཉིས་ནི་མཆོན་གཞན་
དུ་གྱུར་ཏེ་བྱད་མེད་དང་སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་བསད་ཀྱང་། ས་མ་བསད་པའི་མཆོམས་
མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་ལུས་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེད་པའི་ས་མའི་བྱ་བ་བྱས་པ་དེ་བསད་
པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བྱད་མེད་གཞན་གྱི་རུར་རུར་པོ། །གཞན་གྱི་མངལ་དུ་སྒྲག་ནས་
དེའི་མངལ་དུ་བསྐྱེད་ན། བྱད་མེད་གཉིས་པོ་དེ་ལས་གང་བསད་ན་མཆོམས་མེད་དུ་
འགྱུར་ཞེ་ན། གཉིས་པོ་དེ་ལས་བྱད་མེད་དང་པོ་གང་གི་སྐྱ་མཆོན་ལས་བྱུང་བ་དེ་
ཉིད་དེའི་མ་ཡིན་པས། བྱད་མེད་དང་པོ་དེ་བསད་ན་འགྱུར་ཏེ། ཐར་པ་དང་མཐུན་
པའི་ལུས་དེ་སྐྱེད་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མངལ་དུ་འཛིན་པའི་བྱད་མེད་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཅུམ་དུ་གཙོ་བོ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ས་མ་ལ་སྐྱོར་བ་བྱས་ནས་གཞན་བསད་པ་དང་།
གཞན་ལ་སྐྱོར་བ་བྱས་ནས་ས་མ་བསད་པ་ལ་ནི་མཆོམས་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ།
མཆོམས་མེད་ནི་སྐྱོར་བ་གང་ལ་བྱས་པ་དེ་ལ་དངོས་གཞི་རྩོགས་དགོས་པ་ལས་དེ་
མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མ་ཁྲིའུའི་འོག་ན་འདུག་པ་བསད་པ་དང་། ལྷས་པའི་བྱས་
སྒྲུང་བྱ་བསད་པར་འདོད་པས་རྩོད་པས་པའི་གྲུང་པ་བཙུག་པོ། །མཆོན་
ཐབས་གཅིག་གིས་མ་དང་སེམས་ཅན་གཞན་ཞིག་གྱུང་བསད་ན། དེག་བྱེད་མ་ཡིན་
པ་ནི་མཆོམས་མེད་དང་སྒྲོག་གཙོད་འབའ་ཞིག་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། དེག་བྱེད་ནི་
མཆོམས་མེད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། མཆོམས་མེད་ཀྱི་ལས་དེ་ཉིད་སྟོབས་ཆེ་
པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ས་ཡང་ཡིན་ལ། དག་བཙུག་པ་འཛུགས་པ་ཡང་ལ། མ་ཡང་ཡིན། དག་
བཙུག་པ་ཡང་ཡིན་པ་བསད་ན་ནི། དག་བཙུག་པ་བསད་པའི་མཆོམས་མེད་ཀྱི་ལས་

གཅིག་ཡིན་ཏེ། རྟེན་གཅིག་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ལུང་རྣམས་འབྱེད་ལས། སྟོན་
 གྲོང་ཁྲིའ་སྤྱོད་གཞི་ཀླུ་ལ་ལོ་ལྷ་ཏུ་ཡ་ན་པ་ཡང་ཡིན་དག་བཙུག་པ་ཡང་ཡིན་པ་རང་
 གི་བྱ་ཀླུ་ལ་བྱ་སྤྱོད་ཅན་གྱིས་བསད་པ་ན། སོང་ལ་སྤྱོད་ལ་ཁྲིའ་གྱིས་མཆོམས་མེད་
 པ་གཉིས་བྱས་ཏེ། པ་བསད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། གང་ཡང་དག་བཙུག་པ་བསད་པའོ་
 ཞེས་སྟོས་ཤིག། རེས་པས་སྤྱིངས་པ་དེ་རི་ལྷ་བྱ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཁྲིའ་གྱིས་རྒྱ་
 གཉིས་གྱིས་མཆོམས་མེད་པ་བྱས་ཏེ་ཞེས་པ་འཇཉ། ཡང་ན་སྟོ་གཉིས་ནས་སྟོས་པ་
 ཡིན་གྱིས། མཆོམས་མེད་དེ་ནི་གཅིག་ལས་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ངན་
 སེམས་གྱིས་ཁྲག་འབྱེན་པ་འང་སངས་རྒྱས་དགྲོང་པར་འདོད་ནས་མཆོན་བསྟུན་ན་
 འགྱུར་གྱི། སངས་རྒྱས་ལ་མཆོན་བདེག་པར་སེམས་པ་ཅོམ་གྱིས་བསྟུན་པ་ལ་ནི་མ་
 ཡིན་ཏེ། སྟོག་གཅོད་པའི་བསམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དག་བཙུག་པ་མ་
 ཐོབ་པ་ལ་མཆོན་བསྟུན་པའི་འོག་ཏུ་དག་བཙུག་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ནས། བསྟུན་པ་
 དེས་དག་བཙུག་པ་བཀོངས་པ་ལ་འང་མཆོམས་མེད་པར་འགྱུར་བ་མིན་ཏེ། དེས་རྟེན་
 དེ་ལ་སྦྱོར་བ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཅི་མཆོམས་མེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བྱས་ནས། དེ་མ་
 སྤངས་པར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན།
 མཆོམས་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་བྱས་པ་ལ་ནི། བསམ་པ་ཤིན་ཏུ་འགལ་བས། འདོད་
 ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་དོ། །

འོ་ན། མཆོམས་མེད་དེ་དག་ལས་གང་ལྟེ་ཞེ་ན། དགེ་འདུན་གཉིས་སུ་དབྱེ་
 པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྩུན་སྤྱོད་པ་དེ་ནི། མཆོམས་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཁ་ན་མ་ཐོབ་
 རབ་ཏུ་ཆེ་བར་འདོད་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་ལ་མཆོན་

བསྐྱུན་པའི་ཕྱིར་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་བ་སྐྱུར་མ་དུ་མ་གྱི་བར་དུ། འཛིག་རྟེན་ན་
 དེས་པ་ལ་འབྲུག་པ་དང་། འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བལ་བ་དང་།
 ཟག་པ་ཟད་པར་བྱ་བ་རྣམས་ལ་གོགས་སུ་འགྱུར་ཞིང་། བསམ་གཏན་དང་སྒྲོག་པ་
 དང་ཁ་ཉོན་དང་སེམས་པའི་ལས་རྣམས་ཀྱང་མི་འབྲུག་པས། མཐོ་རིས་དང་བྱང་
 གྲོལ་གྱི་བར་དུ་གཙོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཛིག་རྟེན་འབྲུགས་ཤིང་
 ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། རང་དབང་མེད་པ་དང་། བྱ་བ་ཉམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་།
 རྣམ་སྤྲིན་བར་བསྐྱལ་གཅིག་ཏུ་མཐར་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། དེའི་རྗེས་ལ་ལྷ་པ་
 དང་། དེའི་རྗེས་ལ་གསུམ་པ་དང་། དེའི་རྗེས་ལ་དང་པོ་དང་། དེ་ནས་གཉིས་པ་ལྷུ་
 བས། ལྷ་པོ་དེའི་ནང་ནས་པ་གསོད་པ་ཡང་བར་བཤད་དོ། འོ་ན་མདོ་ལས། ཉེས་པ་
 གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཡིད་ཀྱི་ལས་གསུམ་ལྷུ་བ་དང་། དེའི་ནང་ནས་ལོག་ལྷུ་ལྷུ་བར་
 བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེན། མི་འགལ་ཏེ། མཐར་མེད་དུ་བར་བསྐྱལ་དུ་སྤྲིན་པས།
 རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། མཚམས་མེད་པའི་ནང་ནས་
 དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་ལྷུ་བ་དང་། བྱང་སྣོང་གི་ཡིད་ཚོས་པས་དན་ཏ་ཀའི་དགོན་པ་ལ་
 སོགས་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་འཆི་བའི་རྒྱ་བྱས་པ་ཡིན་པས། བདག་འབྲས་སྐྱེ་བོ་པལ་
 པོ་ཆེ་འཆི་བའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་གསུམ་ལས་ཡིད་ཀྱི་ལས་
 ལྷུ་བ་དང་། སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་དགེ་ཅ་ཀུན་གཙོད་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། གཞན་
 གྱིས་མི་གཙོད་པས་ཡིད་ལས་ཀྱི་ནང་ནས་ལོག་ལྷུ་ལྷུ་བའས། ཡང་ན་མཚམས་མེད་
 ལྷ་དང་། སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་དང་། ལྷ་བ་ལྷ་གཞིར་བྱས་ནས། རིམ་བཤར་དགེ་འདུན་

གི་དབྱེན་དང་། ཡིད་ཀྱི་ལས་དང་། འོག་ལྷ་མྱི་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན། ལས་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་གང་ཆེ་ཞེ་ན། འཛིག་རྟེན་པའི་དགེ་བ་
ལ་ནི་སྤྱི་དུང་ཕྱི་ལོ་ལས་བ་དགེ་བ་འབྲས་བྱ་རབ་ཏུ་ཆེ་བར་འདོད་དེ། དེའི་རྣམ་སྤྱིན་
བསྐྱལ་བ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ཁྲིར་སྤྱུག་བསྐྱལ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཐམས་ཅད་འཛོལ་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཟག་བཅས་དགེ་བའི་རྣམ་སྤྱིན་ཀྱི་འབྲས་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི།
སྦྱེས་བྱའི་བྱེད་འབྲས་དང་བྲལ་འབྲས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཟག་བཅས་ལས་འཛིག་
རྟེན་པའི་ཆོས་མཆོག་དང་། ཟག་མེད་ལས་ནི་རྟོ་རྟེ་ལྷ་བྱའི་ཉིང་རེ་འཛིན་འབྲས་བྱ་ཆེ་
སྟེ། ལྷལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་མེད་པར་མཐོང་ལམ་འབྲེན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་
ཉོན་མོངས་བ་སྤངས་པའི་སྤངས་བ་འཛོལ་པའི་ཕྱིར།

བཅུ་གཉིས་པ་ཉེ་བ་ལྷ་བ་འད་པ་ནི།

ཅི་མཆོམས་མེད་ཁོ་ནས་དཔྱལ་བར་ངེས་བར་སྦྱེ་འཕམ་ཞེ་ན། མཆོམས་མེད་
དང་ཆ་འདྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ངེས་བར་སྦྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན།
མ་ཡང་ཡིན་ལ་དག་བཅོམ་བ་ཡང་ཡིན་པ་ཞིག་འདོད་འོག་གིས་སུན་སྦྱར་བར་བྱས་
པ་དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ངེས་བ་ལ་གནས་པ་བསད་པ་དང་། འབགས་པ་
སློབ་པའི་གང་ཟག་བདུན་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་གསོད་པ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་འདུ་བའི་
སློ་འཛོག་པ་སྟེ་བཞི་པོ་དེ་དག་ནི། རིམ་བ་ལྟར་མ་དང་པ་དང་དག་བཅོམ་པ་གསོད་པ་
དང་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱེད་པའི་མཆོམས་མེད་པ་རྣམས་དང་ཉེས་པ་ཆ་འདྲ་བ་
ཡིན་པས། དེ་རྣམས་དང་ཉེ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དཔྱལ་བ་ཁོ་ནར་སྦྱེ་
པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་འབྱིན་པ་ལྷ་

བ་དང་ཉེ་བ་ནི། ཞེ་སྤང་ལ་སོགས་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་མཛོད་རྟེན་དང་སྐྱ་
གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་འཛིག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལ་དགེ་འདུན་གྱི་འདུ་བའི་སྒོ་འཕྲོག་པ་ནི། སྒོ་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་ནར་
མར་འདུ་བ་འཕྲོག་པ་ལ་བཞེད་ལ། རྒྱལ་པོའི་སྤྲས་དང་གང་སྤེལ་ནི། གང་གིས་དགེ་
འདུན་འཆོ་བར་བྱེད་པ་ཞལ་དུ་གསོལ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་འཕྲོག་པ་ལ་འདོད་
དོ། །གཞན་ཡང་། གོགས་བྱེད་པའི་རྣམ་སྤྱོན་དང་བཅས་པའི་ལས་གསུམ་བཤའ་དེ།
དཔེར་ན། ཡུལ་འདོར་བ་ན་བྱ་ལོན་པ་ལྡང་བ་ལྟར་སྒྲོར་ལམ་བཟོད་པ་དང་། འཕགས་
བ་ཕྱིར་མི་འོང་དང་། དག་བཅོམ་པ་འཐོབ་པ་རྣམས་ལ་ནི། རིམ་པ་ལྟར་ངན་སོང་དང་
མཐོང་ཆོས་ལ་སྒྲོང་བ་མ་གཏོགས་པ་འདོད་པ་དང་ཁམས་གསུམ་པའི་ནང་དུ་ངེས་
པར་སྐྱེ་བའི་ལས་རྣམ་པ་གསུམ་གོགས་ཤིན་ཏུ་བྱེད་དེ། རིམ་པ་བཞིན། བཟོད་ཐོབ་
ངན་སོང་མི་འགྲོ་ལོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་ངན་འགྲོ་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་
ཐོབ་ནས་འདོད་པ་དང་། དག་བཅོམ་པ་ཐོབ་ནས་ཁམས་གསུམ་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ངེས་པ་ལ་གནས་པ་བསད་ན་པ་གསོད་པ་
དང་ཉེ་བ་ཞེས་གང་བཤའ་པ་དེའི་མཆོམས་གང་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ངེས་པ་
ལ་གནས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། གང་ནས་བཟུང་སྟེ་མཆོན་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་རྣམ་པར་སྤྱོན་
པ་ཅན་གྱི་ལས་སོག་པར་བྱེད་པ་དེ་ནས་ངེས་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སྟེ། བསྐྱལ་བ་བརྒྱ་ནས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། །དེ་
ཡང་རི་ལྷ་བྱ་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི་དེ་པན་ཆད་བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བ་དང་།
དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་རྒྱལ་རིགས་ཤིང་ས་ལ་ཆེན་པོ་ལྷ་བྱ་ལ་སོགས་པ་རིགས་མཐོ་

བར་སྐྱེ་བ་དང་། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ཆང་བ་དང་། བོར་འགྱུར་བ་དང་། སྐྱེ་
བ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆེ་རབས་བྲན་པ་དང་། བསྐྱལ་བ་བརྒྱ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་
སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱུང་བར་བྱག་དང་ལྡན་པའོ། །དེས་ཡོན་
ཏན་དེ་ལྟ་བུ་འཛོམ་པའི་རྒྱ་ནི། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞན་
དབང་དུ་གྱུར་པས། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྤྲུག་བསྐྱེལ་དང་ལོག་སྐྱེབ་ཐམས་ཅད་
གྱིས་མི་སྐྱོ་བར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ང་རྒྱལ་མེད་པར་གཞན་དོན་ལྟར་ལེན་
པའོ། །མཆན་རྣམ་པར་སྤྲོན་པ་ཅན་གྱི་ལས་སུ་བཞད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྒྲོལ་བའི་
ཕྱིར། འཛམ་གྱ་གླིང་གི་སྐྱེས་པ་པོའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པ་ཉིད་གྱིས་སོག་
པར་བྱེད་གྱི། འགྲོ་བ་གཞན་དང་གླིང་གཞན་དང་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ནི་མིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལས་སོག་པའི་བྱུང་བར་རོ། །དེ་ཡང་སྟོན་པ་མངོན་སུམ་དུ་བཞུགས་པ་
ལ་ལས་སོག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡུལ་གྱི་བྱུང་བར་རོ། །དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་
ལ་དམིགས་པའི་སེམས་པ་དགེ་བ་ཡིན་གྱི། མཐོ་རིས་དང་ཐར་པ་དང་ས་གཞན་ལ་
དམིགས་པ་ནི་མིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་ཡང་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་ཡིན་
གྱི། ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ནི་མིན་ཏེ། དམན་པའི་ཕྱིར། སྒོ་མ་བྱུང་མ་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་
ནི་མ་ཐོབ་ཅིང་། ཟག་བཅས་ནི་ཁམས་གོང་མར་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ནི་འདོད་པར་རིགས་མཐོ་བའི་མཐོ་རིས་སུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། འཆང་རྒྱ་བ་ལ་
བསྐྱལ་བ་ཆེན་པོ་བརྒྱ་ལས་པ་དག་ཏུ་སྤྲེ་ལུས་པ་ན་ལས་དེ་འཕེན་ཅིང་སོགས་པར་
བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དུས་གྱི་བྱུང་བར་རོ། །

འདི་བསྐྱལ་བ་བརྒྱ་ལས་མང་དུ་ལུས་པ་ན་ནི་འཕེན་པ་མི་སྲིད་ལ། ཉུང་དུ་

ལུས་པ་ན་འཕེན་པ་སྲིད་དེ། སངས་རྒྱས་ཤྲུག་ཐུབ་པས་བསྐྱལ་བ་དགྲ་བཙུ་ཅ་
གཅིག་ལུས་པ་ན་ལས་དེ་འཕངས་པར་བཤད་དོ། །མཚན་སུམ་ཙུ་ཅ་གཉིས་པོ་དེ་
དག་རེ་རེའང་བསོད་ནམས་བརྒྱ་བརྒྱ་ལས་སྦྱེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆད་དེ། རེ་རེའི་
ཆད་ཀྱང་ཁ་ཅིག་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ངེས་གནས་མ་གཏོགས་པའི་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཅན་ཀྱི་བསོད་ནམས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་
པ་དང་མཉམ་སོ་ཞེས་འདོད། ཁ་གཅིག་ནི། སེམས་ཅན་སྤྱིའི་ལས་ཀྱིས་སྟོང་གསུམ་
འཆགས་པ་ཇི་སྟེད་པ་དེ་ཅམ་དང་མཉམ་ལ། དེ་དག་བརྒྱས་སྦྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་
མཚན་གཅིག་འབྲུག་པ་ནས་སུམ་ཙུ་ཅ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་འང་དེ་དང་འདྲའོ་ཞེས་ཟེར།
ཁ་ཅིག་བསོད་ནམས་དེའི་ཆད་ནི་སངས་རྒྱས་མ་གཏོགས་པས་དཔག་པར་དགའོ་
ཟེར་རོ། །བརྒྱའི་གངས་ངེས་ལའང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱེ་བའི་སྦྱ་མཚན་
སུམ་ཙུ་ཅ་གཉིས་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྦྱ་མ་འདྲེས་པ་བཙོ་བརྒྱད་དེ་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་
པའི་སེམས་པ་ལྟ་བུ་དང་། བདག་ཀྱང་ལྟ་བུ་པོ་འདི་འདྲ་བ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག་
སྟམ་པའི་སེམས་པ་གཞན་ལྟ་བུ་སྟེ་བརྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། །འོ་ན་སྟོན་པ་ཤྲུག་
ཐུབ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གྱུར་པ་ན། སངས་རྒྱས་ཇི་སྟེད་ཅིག་ལ་བསྟེན་
བཀྱར་བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་ཞེན། སྟོན་འདས་པའི་དུས་ན་སངས་རྒྱས་ཤྲུག་ཐུབ་
པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་པ་འདི་བཞིན་དུ་ཚོད་པའི་དུས་སུ་བྱུང་ལ། དེའི་སྦྱ་ཆེ་དང་
འཁོར་འདྲུས་པ་ལ་སོགས་པའང་འདི་དང་འདྲ་ཞིང་། བསྟན་པ་ཡང་ལོ་སྟོང་གི་བར་དུ་
གནས་པ་ཞིག་བྱོན་པ་ལ། སྟོན་པ་འདི་རྩ་མཁན་གྱི་བྱེད་སྤྱོད་སྤྱང་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་ན།
འབྲས་པོར་པ་གང་དང་མཆིལ་ལྟམ་དང་རས་ཀྱི་ཁ་ཚར་དག་ལྷལ་ནས། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་བྱེད་སྐྱེ་ཅི་འདྲ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་ལམ་བཏབ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ།
བསྐྱལ་པ་གངས་མེད་པ་དང་པོ་ལ། སངས་རྒྱུ་པ་བདུན་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་ལ་བསྟེན་བཀྲར་
བྱས་པའི་ཐ་མར་གཞུང་གི་གོ་རིམས་ལས་བསྒྲོག་སྟེ། སངས་རྒྱུ་པ་རིན་ཆེན་གཙུག་
ཏོར་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་བྱུང་སྟེ། དེའི་ཆེ་བསྐྱལ་པ་གངས་མེད་དང་པོ་རྫོགས། དེ་ནས་
གངས་མེད་གཉིས་པ་ལ། སངས་རྒྱུ་པ་བདུན་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་ལ་བསྟེན་བཀྲར་བྱས་པའི་
ཐ་མར་སངས་རྒྱུ་པ་མར་མེ་མཛད་བྱུང་། དེའི་ཆེ་གངས་མེད་པ་གཉིས་པ་རྫོགས། དེ་
ནས་བཟུང་སྟེ་གངས་མེད་གསུམ་པ་ལ། སངས་རྒྱུ་པ་བདུན་ཁྲི་བདུན་སྟོང་ལ་བསྟེན་
བཀྲར་བྱས་པའི་ཐ་མར་སངས་རྒྱུ་པ་རྣམས་གཟིགས་བྱུང་སྟེ། དེའི་ཆེ་གངས་མེད་
གསུམ་པ་རྫོགས་སོ། །

དེ་ལྟར་གངས་མེད་པ་གསུམ་ཀྱི་ཐ་མར་སངས་རྒྱུ་པ་དེ་དག་བྱུང་ལ། དེ་དག་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་དང་པོ་ནི་སྟོན་ཀྱི་སངས་རྒྱུ་པ་ཤུ་གུ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ལུང་སྒྲན་
ཀྱི་གཞི་ལས་ནི། སངས་རྒྱུ་པ་ཤུ་གུ་གྲུབ་པ་ནས། །འདྲེན་པ་ལུལ་འཁོར་སྐྱོང་གི་
བར། །བདུན་ཁྲི་དང་ནི་ལྔ་སྟོང་གི། །སངས་རྒྱུ་པ་རྣམས་ནི་ངས་མཆོད་དོ། །སངས་
རྒྱུ་པ་ལེགས་མཛད་ནས་བཟུང་སྟེ། གྲུབ་པ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་མཆོན་བར། །བདུན་ཁྲི་དང་
ནི་དྲུག་སྟོང་གི། །སངས་རྒྱུ་པ་རྣམས་ནི་ངས་མཆོད་དོ། །སངས་རྒྱུ་པ་མར་མེ་མཛད་
ནས་ནི། །སངས་རྒྱུ་པ་འོད་སྤངས་བར་དག་ཏུ། །བདུན་ཁྲི་བདུན་སྟོང་ང་ཡིས་
མཆོད། །གངས་མེད་གསུམ་པོ་དེ་ལ་ནི། །རྒྱལ་བ་ངས་ནི་མཆོད་བྱས་ཏེ། །བྱང་ཆུབ་
ཕྱིར་ནི་སྐྱོད་པ་ན། །དེ་ཆེ་ང་ལ་སྐྱོ་སེམས་མེད། །ཅེས་པ་འདི་དང་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་
བར་བཤད་དོ། །ཐེག་ཆེན་པས་ནི་གངས་མེད་པ་རེ་རེ་ལ་ཡང་། སངས་རྒྱུ་པ་དཔག་

ཏུ་མེད་པ་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱས་པར་བཞེད་དོ། །འོ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
སྐབས་གང་དུ་པར་བྱིན་དུག་པོ་གང་རྫོགས་ཞེ་ན། གང་གི་ཆེ་སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་
དངོས་པོ་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད། ཀུན་སྤོང་མངོན་མཛོད་ཁྱད་པར་ལ་མི་
རེ་བར་སྟོང་རྗེ་ཡིས་སྟིན་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཆེ་སྟིན་པའི་པར་བྱིན་རྫོགས་ཏེ། འདི་ནི་
སྦྱེས་པའི་རབས་སུ་ལྟོ། །

གང་གིས་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བས་ཆགས་པ་དང་བཅས་
བཞིན་དུ་ཡན་ལག་བཅད་ཀྱང་། སེམས་མི་འཁྲུག་པ་དེའི་ཆེ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་
བཟོད་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་བྱིན་རྫོགས་ཏེ། བྱང་སྤོང་བཟོད་པ་སྦྱ་བའི་སྦྱེས་
རབས་ལྟ་བུའོ། །སྟོན་པ་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེལ་རྒྱར་པ་ན། སངས་རྒྱས་སྐར་རྒྱལ་རིའི་
དུག་ཅིག་ན་ཟད་པར་མའི་ཁམས་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་མཐོང་ནས། དད་པས་
རྟེན་པ་ལ་གཅིག་གིས་འགྲོང་སྟེ་ཞག་བདུན་གྱི་བར་དུ། སྦྱེས་བུ་བླ་མཆོག་ཁྱོད་
འབྲའི་དགེ་སྤྱོད་ཆེན་པོ་གཞན་དག་ལྟ་ལྷུལ་ས་ལ་མེད། །འཛིག་རྟེན་འདི་ན་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་ནམ་ཐོས་བུ་ཡི་གནས་ནའང་ཡོད་མ་ཡིན། །ལྟ་ཡི་གནས་མཆོག་པོ་བྱང་དག་
ནའང་ཡོད་མིན་སྟོགས་དང་སྟོགས་མཆོམས་ནམས་སུ་མེད། །རི་དང་ནགས་སུ་
བཅས་པའི་ས་སྟེང་རྒྱས་པ་ཀུན་ཏུ་ཡུལ་ཞིག་ག་ལ་ཡོད། །ཞེས་པའི་ཆོགས་བཅད་
གཅིག་གིས་བསྟོད་པས་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་པར་བྱིན་རྫོགས་ཤིང་། བསྐྱལ་པ་དགའའི་
ཆོགས་ཀྱང་འདུམ་སྟེ། བྲམ་ཟེ་དམ་པ་དེ་རིང་དུ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལེགས་
བསྟོད་པའི། །སྟོབས་དང་བཙོན་འགྲུས་འདི་ཡིས་ནི། །བསྐྱལ་པ་དགའ་ཞིག་འདུམ་པར་
འགྱུར། །ཞེས་འབྱུང་ངོ། །བྱང་ཆུབ་དེའི་སྤྱོད་པ་དེ་མ་ཐག་སྟེ་རྗེ་རྟེན་ཏིང་ངེ་

འཛིན་གྱི་ཆེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་བསམ་གཏན་དང་། རྫོགས་ཤེས་རབ་གྱི་པར་ཕྱིན་རྫོགས་
ཏེ། དེ་དག་ནི་རང་རང་གི་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་ལེ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་བས་ན་པ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །

བཅུ་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་གསུམ་བཤད་པ་ནི།

མདོ་ལས། སྤྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་
ནམས་བྱ་བའི་གཞི་གསུམ་ཞེས་འབྱུང་བ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གསུམ་སོ་དེ་དག་ལས་ཅི་
རིགས་པར་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་འབྱུང་བས་ན་བསོད་ནམས་དང་། ལས་གྱི་ངོ་མོ་
ཡིན་པས་ན་བྱ་བ་དང་། གསུམ་སོ་དེ་དག་ཀུན་སྒྲོང་གི་སེམས་པ་འཇུག་པའི་གཞི་
ཡིན་པས་ན། བསོད་ནམས་བྱ་བ་དེའི་གཞི་སྟེ། དཔེར་ན། ལུས་ངག་གི་བདུན་ལས་
དང་ལས་གྱི་ལམ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། ཡིད་གྱི་གསུམ་ལས་གྱི་ལམ་ཁོ་ན་ཡིན་པས།
ཐམས་ཅད་ལ་ལས་གྱི་ལམ་ཞེས་བཤད་པ་བཞེན་ནོ། །དེ་ལྟར་གསུམ་ལས་སྦྲེས་བུ་
གང་གིས་བསམ་པ་དགེ་བས། བདོག་པའི་དངོས་སོ་གཞན་ལ་སྤྱིན་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་
སྤྱིན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སྒོང་རྒྱས་པས་ཁྲུས་པ་ལས། བྱང་སྒོང་ཆེན་པོ་དད་པས་གང་
ཅུང་ཟད་སྤྱིན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་སྤྱིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཀུན་སྒོང་ནི་ཡུལ་བཟང་སོ་ལ་མཆོད་པ་དང་། དམན་པ་ལ་པན་གདགས་པའི་འདོད་
པ་ཡིས་གཏོང་བ་སྤྱིན་པ་ཡིན་གྱི། འཛིགས་པ་དང་ལན་ལ་རེ་བ་སོགས་ནི་མིན་
ནོ། །ལས་དེ་ཡང་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་ཀུན་ནས་སྒོང་བ་མཆུངས་ལྡན་དང་བཅས་
པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱིན་པ་དེའི་འབྲས་བུ་ནི་གནས་སྐབས་སུ་ཡོངས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ཅན་
ནོ། །དབྱེ་བ་ནི། བདག་གི་དོན་གྱི་ཕྱིར་སྤྱིན་པ་ནི་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་

བྲལ་བའམ། སོ་སོ་སྤྱེ་བོ་འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་
མཛོད་རྟེན་ལ་སྤྱོད་པའོ། །

གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་སྤྱོད་པ་ནི་མཐོང་ཆོས་ལ་སྤྱོད་བ་མ་གཏོགས་པ་
འཕགས་པ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་སེམས་ཅན་
གཞན་ལ་སྤྱོད་པའོ། །གཉིས་ཀའི་དོན་གྱི་ཕྱིར་སྤྱོད་པ་ནི་འཕགས་པ་འདོད་ཆགས་
དང་མ་བྲལ་བའམ། སོ་སོ་སྤྱེ་བོ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བས། འདོད་ཆགས་དང་
མ་བྲལ་བའི་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་སྤྱོད་པའོ། །གཉིས་ཀའི་དོན་དུ་མིན་པའི་ཕྱིར་
སྤྱོད་པ་ནི། མཐོང་ཆོས་ལ་སྤྱོད་བ་མ་གཏོགས་པ་འཕགས་པ་འདོད་ཁམས་ལས་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་མཛོད་རྟེན་ལ་ཕྱལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་བཀུར་སྟོན་དང་བྱས་
པ་གཞོ་བ་འབའ་ཞིག་གིས་འབྱལ་བའི་ཕྱིར། སྤྱོད་པ་དེའི་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ནི་
སྤྱོད་བདག་དང་དངོས་པོ་དང་ཞིང་གི་བྱད་པར་གསུམ་ལས། སྤྱོད་བདག་བྱད་པར་
དུ་འཕགས་པ་ནི་བསམ་པ་དད་པ་དང་སོགས་ཀྱིས་བརྒྱུད་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་
གཏོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་ངོ་ཆ་ཤེས་པ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་པ་དང་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་བ་
འཕགས་པའི་ནོར་བུ་ན་དང་། འདོད་ཞེན་ཚུང་བ་དང་ལྷན་པས་སོ། །སྤྱོར་བ་ནི་གྲུས་
པ་དང་ལ་སོགས་པས་བསྐྱུས་པ་རང་གི་ལག་གིས་སྟོར་བ་དང་། ཉེ་བར་མཁོ་བའི་
དུས་དང་། གཞི་དེས་གཞན་ལ་བརྒྱས་པ་དང་། བཞན་པ་ལ་ལྷུག་ཀྱི་བྱེད་པ་ལྟ་
བྱའམ། སྤྱོད་བྱ་དུག་དང་མི་འཛོད་པའི་ཟས་ལྟ་བུ་ཞིང་ལ་གཞོད་པ་མིན་པར་གཞན་
ལ་མི་གཞོད་པར་སྤྱོད་པར་བྱེད་པའོ། །འབྲས་བུ་ནི་གྲུས་པ་ལ་སོགས་པས་བྱེད་པ་

དེའི་ཕྱིར། རིམ་པ་ལྟར་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལ་རང་ལ་འཁོར་གྱིས་བཀྱར་སྟེ་བྱེད་པ་དང་།
ལོངས་སྟོང་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་དད་པས་ཏེ་རང་དབང་འབྱོར་པར་འགྱུར་བ་དང་། རང་ལ་
དགོས་པའི་དུས་སུ་རྟེན་པར་འགྱུར་བ་དང་། རང་གི་ལོངས་སྟོང་ལ་དབང་དང་མེས་
ཆོག་པ་ལ་སོགས་པའི་བར་ཆད་མེད་པར་རྟེན་པའོ། །ཁ་དོག་དང་སོགས་པས་
བསྟན་པ་ནི་དང་རོ་དང་རེག་བྱ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ནི་དངོས་པོ་བྱུང་པར་དུ་
འཕགས་པའོ། །ཁ་དོག་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་བྱིན་པ་དེ་ལས་ནི་གནས་སྐབས་སུ་
གཟུགས་བཟང་བ་དང་། སྟན་པའི་གྲགས་པ་དང་ལྗན་པ་དང་། ཡིད་དགའ་བ་དང་།
ལུས་ཤིན་ཏུ་གཞོན་ཤ་ཅན་དང་། བྱད་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ལྟར་གང་བའི་ཆེན་ནི་ངོ་ལ།
ངོ་བའི་ཆེན་ནི་“གང”^{༡༤}ཞིང་། ཐ་མལ་བར་འདུག་པ་ན་དུས་སུ་རེག་ན་བདེ་བའི་ལུས་
དང་ལྗན་པར་འགྱུར་ཏེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྐྱར་རོ། །

ཞིང་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ནི། འགོ་ཁྱུ་ཏ་མིའི་མདོ་ལས། ཀུན་དགའ་བོ་དྲང་
འགྲོའི་སྐྱེ་གནས་སུ་སོང་བ་ལ་སྦྱིན་པ་བྱིན་ན་སྤར་ནས་པར་སྦྱིན་པ་བརྒྱ་འགྱུར་དུ་རེ་
བར་བྱའོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བར་གྱུར་པའི་མི་ལ་སྦྱིན་པ་བྱིན་ན་ནས་པར་སྦྱིན་པ་
སྟོང་འགྱུར་དུ་རེ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་འགྲོ་བ་དང་། རྩས་ལས་བྱུང་བའི་
བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོའི་ནང་ནས། ནད་པ་དང་ནད་གཡོག་དང་གང་བ་ལ་
སོགས་པའི་དུས་སུ་བྱིན་ན་བསོད་ནམས་ཆད་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱག་
བསྐལ་བ་དང་། པ་མ་དང་པན་འདོགས་པ་གཞན་ཡང་རུང་སྟེ། དོམ་དང་རི་དྲགས་རུ་
དུ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེས་རབས་ལྟ་བུ་རང་ལ་པན་འདོགས་པ་དང་། འགོ་ཁྱུ་ཏ་མིའི་མདོ་

ལས། ཚུལ་ཁྱིམས་དང་ཐུན་བ་ལ་བྱིན་ན་རྣམ་པར་སྦྱིན་བ་འབྲུམ་འགྱུར་དུ་རེ་བར་
བྱའོ། །རྒྱན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་བ་ལ་བྱིན་ན་རྣམ་པར་སྦྱིན་བ་ཆད་མེད་
དོ། །དེ་བས་ཀྱང་རྒྱན་དུ་ཞུགས་བ་ལ་བྱིན་ན་ཆེས་ཆད་མེད་དོ། །ཞེས་བ་ལྟ་བུ་ཡོན་
ཏན་དང་ཐུན་བ་སྟེ། བཞི་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཞིང་བྱད་པར་དུ་འཕགས་སོ། །

སྦྱིན་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་ནི། གཉིས་ཀ་མཆོག་ཡིན་
བས་ཁམས་གསུམ་ལས་གྲོལ་བས་གྲོལ་བ་ལ་བྱིན་བ་སྟེ། འགོ་ཁྱུ་ཉ་མིའི་མདོ་ལས།
གང་ཞིག་ལུས་དག་བསྐྱམས་བདག་ཉིད། །ལག་བརྒྱུད་བསོད་སྦྱོམས་སྦྱོད་བ་
ཡི། །འདོད་ཆགས་བྲལ་ལ་ཆགས་བྲལ་བས། །བྱིན་ན་ཟང་ཟེང་སྦྱིན་པའི་
མཆོག་ །ཅེས་གསུངས་སོ། །ཡང་སྦྱིན་བདག་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཡིས་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་པན་པར་བྱ་བའི་བྱིར་གང་ཅི་སྦྱིན་བ་དེ་ནི། བ་གྲོལ་བས་མ་གྲོལ་
བ་ལ་བྱིན་ཡང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་བྱིན་
བས་མཆོག་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མགོན་དུ་འགྱུར་བའི་སྦྱིན་བ་ཡིན་
པའི་བྱིར། ཡང་མདོ་ལས། ཉེ་བ་ལ་སྦྱིན་བ་དང་། འཇིགས་པས་སྦྱིན་བ་དང་། བདག་
ལ་བྱིན་པས་སྦྱིན་བ་དང་། བདག་ལ་སྦྱིན་པར་འགྱུར་བས་སྦྱིན་བ་དང་། སྟོན་བདག་
གི་བ་དང་མེས་པོ་དག་གིས་སྦྱིན་བ་བྱིན་པས་སྦྱིན་བ་དང་། མཐོང་མེས་ཀྱི་དོན་དུ་
སྦྱིན་བ་དང་། གཤགས་པའི་དོན་དུ་སྦྱིན་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་རྒྱན་ཀྱི་དོན་དང་། སེམས་
ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་དོན་དང་། རྣལ་འབྱོར་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་དོན་དང་། དོན་ཀྱི་མཆོག་ཐོབ་
པར་བྱ་བའི་བྱིར་སྦྱིན་བ་བྱིན་པའོ། །ཞེས་སྦྱིན་བ་བརྒྱུད་གསུངས་པའི་ནང་ནས་ནི་
བརྒྱུད་བ་སེམས་ཀྱི་རྒྱན་ལ་སོགས་པའི་བྱིར་སྦྱིན་བ་མཆོག་གོ། །དེ་ལ་ཉེ་བ་ལ་སྦྱིན་

པ་ནི། སློབ་དཔོན་ལྷ་མ་དག་ན་རེ། ཉམ་ཉེ་བར་གྱུར་ཅིང་ཉེ་བར་ལྷགས་པ་དག་ལ་
སྦྱིན་པའོ་ཞེས་ཟེར། འདིགས་པས་སྦྱིན་པ་ནི་མེད་པར་བྱེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་
ནས་དམ་པ་སྦྱིན་ལོ་ཞེས་སྦྱིན་པའོ། །

བདག་ལ་བྱིན་པས་སྦྱིན་པ་ནི། འདིས་སྡོན་བདག་ལ་བྱིན་ནོ་སྦྱུང་ནས་སྦྱིན་
པའོ། །གཞན་ནི་གོ་སྒྲ། སེམས་ཀྱི་རྒྱན་ནི་རྩ་འབྲུལ་ལོ། །སེམས་ཀྱི་ཡོ་བྱང་ནི་
འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་དོ། །རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཆོགས་ནི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་
མཐོང་རོ། །དོན་གྱི་མཆོག་ནི་དག་བཙུག་པའམ། ལྷ་དན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་
པའོ། །ཞེས་རྒྱལ་སྤྱོད་གསུང་རོ། །གང་སྤེལ་ནི། སེམས་ཀྱི་རྒྱན་གྱི་དོན་ལ་སོགས་
པ་བཞི་ནི་རིམ་པ་བཞིན། དད་པ་ལ་སོགས་པའི་ནོར་འཛེན་པ་དང་། སེར་སྤེལ་བྱི་མ་
དང་འགལ་བ་དང་། སྦྱོམས་འཇུག་གི་བདེ་བ་སྦྱེད་པ་དང་། ལྷ་དན་ལས་འདས་པ་
འཛེན་པའི་བྱིར། ཞེས་སོ། །ཡང་ན་རིམ་པ་ལྟར་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་བཞི་འམ།
ཆོགས་སྦྱོར་དང་། མཐོང་ལམ་དང་། སྒྲོམ་ལམ་དང་། ལྷ་དན་ལས་སུ། ཡང་ན་
ཆོགས་སྦྱོར་དང་། མ་དག་ས་བདུན་དང་། དག་པ་ས་གསུམ་དང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
ས་རྣམས་ལ་འདོད་དོ། །

དེར་མ་ཟད་འཕགས་པ་མིན་ཡང་པན་འདོགས་པའི་ཞིང་པ་མ་དང་། ལྷག་
བསྐལ་གྱི་ཞིང་ནད་པ་དང་། ཆོས་སྤྱོད་བ་དང་། སྦྱོ་མཐའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ལ་ཡོན་སྤུལ་བའི་བསོད་ནམས་ནི་འབྲུམ་འགྱུར་ལ་སོགས་པས་ཆོད་གཞལ་
དུ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་ཉེས་ཀྱི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་བརྟན་པའི་མདོ་ལས། གཞན་
ཡང་གང་ཟག་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་སྦྱིན་པ་བཏང་ན་རྣམ་པར་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་

སུ་གཏུགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་པ་མ་དང་ནད་པ་རྣམས་སོ་
ཞེས་སངས་རྒྱས་དང་བསོད་ནམས་མཉམ་པར་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །

ཞར་མྱེ་ཡང་བཤད་པ་ནི། མཐུག་ཏུ་བྱེད་པས་ཆེ་བ་ནི་ལས་ཀྱི་ལམ་དངོས་
ཀྱི་རྗེས་ལ་རྒྱན་དུ་བྱེད་པ་དང་། ཞིང་གིས་ཆེ་བ་ནི་པན་འདོགས་པ་དང་། གཞིས་ཆེ་
བ་ནི་ལུས་ཀྱི་ལས་ལ་སློག་གཙོད་པ་དང་། ངག་གི་ལས་ལ་རྒྱན་དང་། ཡིད་ཀྱི་ལས་
ལ་ལོག་ལྟ་ཆེ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། སློག་གཙོད་པའང་ཆེན་པོ་ནི་དགྲ་བཅོམ་པ་
གསོད་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མནར་མེད་དུ་འགོ་བས་སོ། །འབྲིང་ནི་ལམ་ལ་གནས་པ་
བསད་པའོ། །ཐ་མ་ནི་དུད་འགོ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་བསད་པའོ། །ཞེས་བྲན་པ་
ཉེར་གཞག་ལས་འབྱུང་ངོ་། །སྦྱོར་བས་ཆེ་བ་ནི་ལུས་ངག་གིས་དངོས་སུ་སྦྱོར་བ་
དང་། སེམས་པས་ཆེ་བ་ནི་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་སེམས་པ་ཆེ་བ་དང་། བསམ་པས་
ཆེ་བ་ནི་ཀུན་སློང་གི་བསམ་པ་ཆེ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་མཐུག་ལ་སོགས་པ་བྲག་པོ་དེ་
དག་ཚུང་བ་དང་ཆེ་བ་ལས། ལས་ཀྱང་ཚུང་བ་དང་ཆེ་བར་འགྱུར་བ་ཉིད་དོ། །རྣམ་པ་
བྲག་ཀ་ཆང་ན་ཤིན་ཏུ་མྱེ་བའི་ལས་སུ་ཤེས་སོ། །

ཡང་མདོ་ལས། ལས་བྱས་ལ་བསགས་པ་དང་། ལས་བྱས་ལ་བསགས་པ་
མིན་པ་སོགས་གསུངས་ན། དེ་དག་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྫོང་སྤྱན་དུ་མ་བཏང་བ་དང་བབ་
ཅོལ་དུ་བྱས་པ་མིན་པར་འདི་ངེས་པར་བྱའོ་སྟེ། ལས་བསམས་བཞེན་དུ་བྱས་པ་དང་།
ལས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྫོགས་པར་བྱས་པ་དང་། བྱས་པ་ལ་བྱིས་མི་འགྱུར་བ་དང་། ལས་
དེ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་མེད་པ་དང་། འཁོར་དང་བཅས་པ་དང་། རྣམ་པར་སྦྱིན་
པ་སྦྱོང་བར་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་བྲག་ལས་ནི་བྱས་ལ་བསགས་པའི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་

ཡིན་ལ། ལས་གཞན་ནི་བྱས་ལ་བསགས་པ་མིན་པའི་ལས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་
བསགས་ལ་མ་བྱས་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མིན་པའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་རྫོགས་པ་
ནི་ལས་ཁ་ཅིག་ནི་ཉེས་སྤྱད་དང་ལེགས་སྤྱད་གཅིག་གིས་ངན་འགྲོ་དང་བདེ་འགྲོར་
འགྲོ་ལ། ཁ་ཅིག་ནི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་བཅུ་ཅར་གྱིས་ངན་འགྲོ་དང་བདེ་འགྲོར་འགྲོ་
བ་ཡོད་དེ། དེ་ནི་ལས་དག་རྫོགས་པར་བྱས་པའོ། །གཉེན་པོ་མེད་པ་ནི་ལོག་ལྟ་དང་
འགྲོད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། བཤགས་པ་དང་སྒྲོམ་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའོ། །འཁོར་
ནི་དགོ་མི་དགོའི་ལས་ལ་འཁོར་ཡང་དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བ་སྟེ། གང་ཞིག་བྱས་ན་
རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱེད་པའོ་ཞེས་ཀྱི་ཀླར་བཤད་ཅོད། འདིར་ནི་འཁོར་སྐྱོར་མཇུག་
གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ། །

ཕལ་ཆེན་སྡེ་པའི་བྱེ་བྲག་ཤར་བྱུ་བ་ཀྱི་རི་བོའི་སྡེ་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ན་རེ།
འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པས་མཆོད་རྟེན་ལ་སྤུལ་ན་བསོད་ནམས་མི་འབྱུང་སྟེ།
ལེན་པ་དང་ལོངས་སྟོང་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་དག་ལ་
ལེན་པ་དང་ལོངས་སྟོང་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་མེད་ཀྱང་། མཆོད་རྟེན་ལ་
བཏང་བའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་བདེ་བར་གྱུར་ཅིག་སྟམ་པའི་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོད་མེད་པ་དང་། སོགས་
པ་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་སྒྲོམ་པ་ལ་ལེན་པ་དང་གཞན་ལ་དངོས་སུ་ཕན་པ་མེད་ཀྱང་།
རང་གི་སེམས་ཀྱི་མ་སྤྱས་བསོད་ནམས་ཆོད་མེད་པ་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་
ཕན་འདོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཞིང་བཟང་པོ་ལ་བྱིན་པའི་འབྲས་བུ་ནི་རྣམ་སྤྲིན་ཡིད་
དུ་འོང་བར་རིགས་ན། དུད་འགྲོ་ལ་སོགས་པའི་ཞིང་ངན་པ་ལ་བྱིན་པས་ནི་རྣམ་སྤྲིན་

ཡིད་དུ་འོང་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྒྱ་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ལས་འབྲས་བྱ་རྣམས་སྒྲིན་
ཡིད་དུ་འོང་བ་འབྱུང་བ་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འཁྲུལ་བའི་བྱིར། ངན་པའི་ཞིང་ལ་བྱིན་
པ་ལའང་རྣམས་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བྱ་ནི་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཁོ་ན་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

འོན་ཀྱང་ཞིང་ངན་པའི་སྒྲོབས་གྱིས་རྣམས་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བྱ་ཚུང་བའམ་མེད་
པར་འགྱུར་ཏེ། ཞིང་ངན་པ་ལ་བཏབ་པའི་འབྲས་བྱ་དུས་སུ་མི་སྒྲིན་པ་དང་ཚུང་བ་ལ་
སོགས་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་དག་གིས་ནི་སྒྲིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་
ནམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤད་དོ། །

ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤད་པ་ནི། སྤང་བྱ་
འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་མི་དགེ་བའི་རིག་བྱེད་དང་རིག་བྱེད་མིན་པའི་གཟུགས་
ཏེ་སྒྲོམ་མིན་ཡིན་ལ། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་སྤྲོང་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་སོ་ཚུལ་
ཁྲིམས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ཡང་སྤང་བྱ་
རིག་བྱེད་དང་རིག་བྱེད་མིན་པ་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་སོ་ཡིན་པས། རིག་བྱེད་དང་རིག་
བྱེད་མིན་པ་རྣམས་པ་གཉིས་སོ། །

རང་བཞིན་གྱི་སྤྲིག་པ་མིན་ཡང་དུས་མིན་པའི་ཁ་ཟས་སྤྲོང་བ་ལ་སོགས་པ་
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནི་བཅད་པ་སྟེ་བཀའ་བ་དེ་སྤྲོང་བའི་རིག་བྱེད་དང་རིག་བྱེད་མིན་
པ་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ཡང་རྣམས་པར་དག་པའི་ཡོན་ཏན་བཞི་
དང་ལྷན་པ་ཡིན་ནོ། །བཞི་གང་ཞེ་ན། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་འཕམ་ཏེ་སྒྲོན་མ་
བྱུང་བ་དང་། དེའི་རྒྱ་ཅ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པས་འཕམ་མ་བྱུང་བ་དང་། འཆལ་
བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེའི་གཉེན་སོ་བྱེད་པའི་དུན་པ་ཉེར་གཞག་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཐར་

པར་བསྐྱོས་པ་ཡིན་པས་ཞི་བ་ལ་བརྟེན་པའོ།

སྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤད་པ་ནི། མཉམ་པར་མ་
བཞག་པ་དང་ཉོན་མོངས་སྒྲོམ་བྱུང་མིན་པའི་སེམས་དམིགས་པ་ལ་མཉམ་པར་
གཞག་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགོང་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ནི་སྒྲོམ་པ་
ལས་བྱུང་བའོ། ཅིའི་ཕྱིར་སྒྲོམ་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཉིལ་ལ་མེ་ཉྒྱག་གི་རྩི་ལྟར་སེམས་ལ་
དགོང་བའི་བག་ཆགས་བསྒྲོ་ཞིང་གོམས་པ་དང་དབང་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་སྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བ་དེ་དག་གང་གཙོ་ཞེ་ན། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱིས་ནི་མཐོ་རིས་འགྲོ། །ལྟ་བུས་གོ་འཕང་མཆོག་ཏུ་འགྲོ། །ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར།
མཐོ་རིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་གཙོ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་དང་། བར་ཆད་མེད་པའི་
ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་དངོས་སུ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་ན། ཉོན་མོངས་པ་དང་འབྲལ་བའི་དོན་དུ་
སྒྲོམ་པ་གཙོ་ཆེ་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་འདོད་པས་དེ་བཞིན་དུ་བསྟེན་པར་བྱའོ།

འོ་ན་མདོ་ལས། གང་ཟག་བཞི་ནི་ཆངས་པའི་བསོད་ནམས་སྐྱེད་དེ། སྤར་མ་
བྱས་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་གདུང་གི་མཆོད་ཉེན་བྱེད་པ་འདི་
ནི་གང་ཟག་ཆངས་པའི་བསོད་ནམས་སྐྱེད་པ་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་ཕྱོགས་བཞིའི་དགོ་འདུན་ལ་ཀུན་དགའ་ར་བ་འབྲལ་ཞིང་། དེ་ཉིད་དུ་གཙུག་
ལག་ཁང་ཅིག་པ་དང་། དེའི་ཉན་ཐོས་"ཕྱེ"^{༡༥}་བ་འདུམ་པ་དང་། བྱམས་པ་ཆད་མེད་པ་
སྒྲོམ་པ་ལ་ཡང་སྐྱར་ནས་གསུངས་ན་ཆངས་པའི་བསོད་ནམས་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་
བུའི་ཆངས་པའི་བསོད་ནམས་ནི་ཆངས་པའི་མདུན་ན་འདོན་གྱི་ཆེ་དང་མཉམ་པར་

བསྐྱལ་བར་མཐོ་རིས་སྤྲད་གཤམ་བར་གནས་པའི་བྱིར། སྤར་སྒོས་པའི་མ་བྱས་པའི་ས་
ཐོགས་སྤྱ་གཏུང་གི་མཆོད་རྟེན་ཅིག་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་བཞི་
ཡིས་ཆངས་པའི་བསོད་ནམས་སྐྱེད་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་སོ། །འདིར་ཆངས་པ་ནི་ཆངས་
པའི་མདུན་ན་འདོན་ཏེ། དེར་སྐྱེ་བའི་བསོད་ནམས་དང་འབྲ་བས་ཆངས་པའི་བསོད་
ནམས་ཏེ་འདོད་པའི་མཐོ་རིས་སྤྱ་ཆེ་འཐུང་ཅིང་བར་བསྐྱལ་བཞི་བཅུར་བདེ་བ་སྤོང་
བ་ཡིན་ལོ། །ཞར་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་པ་བཤད་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་པ་ནི་བསམ་པ་ཀྱུན་
སྤོང་རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པས། བརྟན་བྱ་མདོའི་
སྟེ་ལ་སོགས་པ་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སམ་སྟེ་སྟོད་གསུམ་པོ་དག་སྤོང་
བ་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་མཐོར་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ལོ། །

བཅུ་བཞི་པ་ཆ་མཐུན་གསུམ་བཤད་པ་ནི།

མདོ་ལས། བསོད་ནམས་དང་། ཐར་པ་དང་། དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་
མཐུན་པའི་དགེ་བ་གསུམ་གསུངས་པ་ལས། འཁོར་བར་ནམ་སྟོན་ཡིད་དུ་འོང་བ་
ཅན་ནི་བསོད་ནམས་ཆ་མཐུན་ལོ། །ཆོགས་ལམ་དུ་སྤྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བསྐྱོས་
པའི་དགེ་བ་ནི་སྤྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་སྟེ། གང་སྐྱེས་ན་དེས་
པར་ཡོངས་སྤྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་སྤྱ་འཇུར་བའོ། །དགེ་བ་དེ་ཡོད་པར་ནི་
འཁོར་འདས་ཀྱི་ཉིས་དམིགས་དང་ཡོན་ཏན་བཟོད་པ་ན། དད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་བ་
སྤྱ་ལྔ་དང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ལས་ཤེས་སོ། །དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་
པའི་དགེ་བ་ནི་རྩོ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞི་ཡིན་པས་ཆ་མཐུན་ཀྱི་དགེ་བ་ནམ་པ་གསུམ་
སོ། །

བཙེ་ལུ་བ་རིགས་པས་རབ་ཏུ་བརྟུག་པའི་ལས་ནི།

སྒྲོབ་པ་རིགས་པས་ཐབས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བརྟུག་པའི་སྒྲོག་སུམ་གྱི་ལས་རྣམ་
བ་གསུམ་ཀྱན་ནས་སྒྲོང་བ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ནི་ཕུང་པོ་ལྔའི་རང་བཞིན་
ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཀ་ལ་སོགས་པའི་ཡིག་འབྲུའི་གཟུགས་འབྲི་བ་དང་། ལྷ་ལ་སོགས་
པའི་འབྲུང་གི་རྒྱ་ཤོ་བ་ནི་ལུས་ཀྱི་ལས་དང་། དངོས་པོ་གཅིག་ལ་སོགས་པ་བཟང་
བ་དང་བཅས་པའི་སྟུན་དག་ནི་དག་གི་ལས་དང་། བརྩ་བ་བརྩ་ལ་བརྒྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པའི་གྲངས་བསྟོམས་ནས་འཛིན་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཏེ་གོ་རིམས་བཞིན་
ནོ། །གཞན་ཡང་ཡིག་འབྲུ་ལ་སོགས་པ་བསྟུན་པའི་ཞར་ལས་བྱུང་བ་ལམ། ཡང་ན་
འདི་ཆོས་མཛོན་པ་བསྟུས་པ་ཡིན་པས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས་
འབྱུང་བའི་རྣམ་གྲངས་འགའ་ཞིག་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་ནི་འགོ་བས་
པས་ན་སྤྲིབ་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་བཅས་པས་གཞག་ཅིང་འཕགས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་བོར་བས་ན་དན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་འདུག་པས་ན་ཁ་ན་མ་ཐོ་
བ་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་
གྲངས་སོ། །དྲི་མ་མེད་པའི་དགོ་བ་ནི་དག་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པས་ན་གྲུ་ལོ་མ་པ་
སྟེ། དེས་ན་གྲུ་ལོ་མ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོ་བ་ཟག་མེད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་སོ། །ཉོན་མོངས་
པ་ནི་དན་པ་ཁོ་ན་དང་། དགོ་བ་ཟག་མེད་ནི་གྲུ་ལོ་མ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་
ལས་གཞན་པ་ནི་བར་མ་ཞེས་བྱའོ། །

རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོན་ནས་གྲུས་པར་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ནི། འདུས་བྲས་ཀྱི་
ཆོས་དགོ་བ་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་སོ། །དེ་ལས་གཞན་

བ་འདུས་མ་བྱས་དང་། མི་དགེ་བ་དང་། བསྐྱེད་པ་ལ་ལུང་མ་བསྟན་ནམས་ནི་བསྟེན་
 བར་བྱ་བ་མིན་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ནི་བསྐྱེད་པ་དང་ཡང་དང་ཡང་དུ་རྒྱུད་ལ་གོམས་
 བར་བྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང་། འབྲས་བྱའི་དོན་དུ་བསྟེན་པ་ཡིན་ན་དེ་ལ་འབྲས་
 བྱའང་མེད་པའི་ཕྱིར། མི་དགེ་བ་དང་བསྐྱེད་པ་ལ་ལུང་མ་བསྟན་ནམས་ནི་ཉོན་མོངས་
 བ་ཅན་ཡིན་པ་དང་། རྣམ་སྤྲིན་ཡིད་དུ་འོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་དགེ་བ་དང་
 བསྐྱེད་པ་ལ་ལུང་མ་བསྟན་དང་། འདུས་བྱས་མ་བསྐྱེད་པ་ལུང་མ་བསྟན་དང་། དགེ་
 བ་ཟག་བཅས་དང་། འདུས་བྱས་ཟག་མེད་དང་། འདུས་མ་བྱས་མ་བསྐྱེད་པ་ལུང་མ་
 བསྟན་ནམས་མཁའ་དང་བརྟགས་མིན་དང་། ཐར་བ་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ནམས་ནི་
 ལྷ་མ་ལྷ་མ་བྱི་མ་བྱི་མས་སྒྲ་མ་དང་བཅས་བ་ཡིན་ཏེ། དེམ་བ་ལྟར་རྣམ་སྤྲིན་ཡིད་དུ་
 འོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་
 འབྲས་བྱ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཟག་བཅས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།
 རྟག་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟག་ཅིང་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་ཆོས་གཞན་ཐམས་ཅད་ནི་སྒྲ་མ་དང་བཅས་བ་ཡིན་ལ། ཐར་བ་ལྟར་
 འདས་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ནི་དེ་ལས་ལྷལ་དུ་ཕྱིན་པ་དང་བྱུང་བར་འཕགས་པ་
 གཞན་མེད་པས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་ཆོས་འདུས་བྱས་
 སམ། འདུས་མ་བྱས་གང་ཇི་སྟེད་པ་དེ་དག་གི་ནང་ནས་མཆོག་ནི་འདོད་ཆགས་དང་
 ལྷལ་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཛིག་རྟེན་འབྲུབ་བྱེད་སེམས་
 བ་བསམ་པའི་ལས། །རིག་བྱེད་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་སྟོམ་པ་དང་། །སྟོམ་མིན་བར་མ་
 ལས་འབྲས་རྣམ་དབྱེ་སོགས། །རྟོགས་པར་འདོད་པས་གནས་འདི་མཉན་པར་

གྲིས། །

ཚོས་མངོན་པའི་མངོད་ཀྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་ལས་བསྟན་པ་ནིས་བྱ་
བ་སྟེ་གནས་བཞི་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། ། །

༼གནས་ལྷ་པའི་རྣམ་བཤད༽

༄༅། །ལྷ་པ་སྤྱི་བྱས་བསྟན་པའི་གནས་འཆད་པ་ལ་བཞི། མཚམས་སྦྱར་བ། སྤྱི་བྱས་དངོས། དེ་སྤོང་བའི་ཚུལ། སྤངས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡོངས་ཤེས་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ལས་ལས་འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་སྦྱེས། །ཞེས་བཤད་ན། ལས་ཁོ་
ན་ལས་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་པ་འདི་སྦྱེ་བ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ།
སྟེང་པའི་རྩ་བ་སྤྱི་བྱས་ཡིན་པའི་བྱེར་ཏེ། ལས་ཀྱིས་འཁོར་བར་སྦྱེ་བ་ལ། དེ་ཀྱན་
ནས་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་བྱེར་ཏེ། ཉོན་མོངས་མེད་པར་
ལས་རྒྱུད་པས་འབྲས་བྱ་མི་འབྱེན་པའི་བྱེར། དཔེར་ན། དག་བཙམ་པ་ལ་མ་ངེས་
པའི་ལས་ཡོད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་མེད་པས་འཁོར་བར་མི་སྦྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན།
འདོད་ཆགས་ཉིད་སྤྱི་བྱས་དང་གཞི་གཅིག་ཡིན་ནམ་ཐ་དད་ཡིན་ཞེ་ན། གྲེ་བྲག་སྦྱ་བ་
ན་རེ། འདོད་ཆགས་ཀྱང་ཡིན་སྤྱི་བྱས་ཀྱང་ཡིན་པས་གཞི་གཅིག་ཡིན་ཟེར། མདོ་སྟེ་
པ་ན་རེ། འདོད་ཆགས་ཉལ་བ་སྤྱི་བྱས་དང་། མདོན་གྱུར་ཀྱན་དཀྱིས་ཡིན་པས་གཞི་
ཐ་དད་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་༼སྤྱི་བྱས་དངོས་ཤིག་བཤད༽

སྤྱི་བྱས་ཀྱི་དབྱེ་བ།

རྣམ་པའི་གྲེ་བྲག །སེམས་སྤྱི་བྱས་དང་བཅས་པའི་ཚུལ། ཉོན་མོངས་སྦྱེ་
ཚུལ། རྣམ་གྲངས། གང་དང་མཚུངས་ལྡན། སྦྱོར་བ་ལྷ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཞུར་བྱུང་རོ། །དང་པོ་ལ། རྩ་བའི་དབྱེ་བ་

དང་། ཁྱད་པར་གྱི་དབྱེ་བལྟོ། །དང་པོ་ནི། སྲིད་པའི་ཙ་བ་སྤྲུགས། ཞེས་བཤད་ན། སྤྲུགས་དེ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། སྤྲུགས་དུག་ཡོད་དེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་སྤྲུགས། དེ་བཞིན་
དུ་ཁོང་ཁོའི་སྤྲུགས་དང་། ང་ཀླུ་ལ་གྱི། མ་རིག་པའི། ལྟ་བའི་དང་། ཐེ་ཆོམ་གྱི་སྤྲུགས་
ནམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་ཞེས་པ་གང་ལ་དམིགས་ནས་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་
སུ་རུང་བ་དེ་ལ་ཁོང་ཁོ་སོགས་ཀྱང་ཀླུ་སུ་རུང་ཞེས་པའི་དོན་ལོ། །སྤྲུགས་དེ་དུག་
ཀྱང་འདོད་ཆགས་ལ་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་སྲིད་པའི་འདོད་ཆགས་གཉིས་སུ་
དབྱེ་བས་བདུན་དུ་ཡང་བཤད་དོ། །འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ནི་འདོད་པའི་ཡོན་ཏྲ་
ག་ཟུགས་ཅི་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེ་བས་འདོད་ཁམས་ན་ཡོད་ལ། ཁམས་
གོང་མ་གཉིས་ལས་སྐྱེས་པའི་འདོད་ཆགས་ནི་སྲིད་པའི་འདོད་ཆགས་སོ། །དེ་
གཉིས་སྲིད་པའི་འདོད་ཆགས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའི་རྒྱ་མཆན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་
མཆན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་པལ་ཆེར་མཉམ་གཞག་ལ་འདོད་ཆགས་དང་ཁ་ནི་ནང་དུ་
བལྟས་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ལ་སྲིད་པའི་འདོད་ཆགས་སུ་བཤད་པའི་
རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་ཐར་བར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་
བརྒྱུག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྤྲུགས་དེ་ལ་བརྩེ་ཡོད་དེ། ལྟ་བ་ལྟ་དང་ལྟ་མིན་
ལྟ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྟ་བ་དེ་ལ་ལྟ་ཡོད་དེ། འཇིག་རྒྱུ་ལ་ལྟ་བ་དང་། ལོག་པར་ལྟ་
བ་དང་། མཐར་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་དང་། ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་དང་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་
བརྒྱལ་ཞུགས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཡང་སྤྲུགས་དེ་ལ་ནམས་པ་དང་བྱེ་བྲག་དང་ཁམས་ཀྱི་སྐྱོན་ས་
དབྱེ་ན་དགུ་བརྩེ་ཙ་བ་བརྒྱད་དུ་ཡང་འདོད་དེ། སྤྲུགས་བརྩེ་པོ་དེ་དག་སྤྱག་བསྐྱལ་

མཛོད་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་ལ་ལྟ་བ་ལྟ་དང་ལྟ་མིན་ལྟ་སྟེ་བརྟུང་དང་། ཀྱན་འབྱུང་མཛོད་
བས་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་། འགོག་པ་མཛོད་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་ལ་ལྟ་བ་དང་པོ་གཉིས་
དང་ཐ་མ་ལྟ་བ་སྟེ་གསུམ་མ་གཏོགས་པ་བདུན་བདུན་དང་། ལམ་མཛོད་བས་སྤང་
བར་བྱ་བ་དེ་ལ་ལྟ་བ་དང་པོ་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་བརྒྱད་འདོད་པ་ན་སྤྱག་བསྐྱེལ་
ལ་སོགས་པ་བདེན་པ་མཛོད་བས་རིམ་བཞིན་སྤང་བར་བྱེད་ཅིང་། ལྟ་བ་དང་ཐེ་ཆོམ་
མ་གཏོགས་པ་བཞི་ནི་སྒྲོམ་པས་སྤང་བྱ་ཡིན་ལ། ཁོང་ཁོ་མ་གཏོགས་པའི་སྤྱ་རྒྱས་དེ་
དག་ཉིད་གཟུགས་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་འདོད་པ་དེ་དང་འབྲ་བ་དེ་ལྟར་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་། དེ་དག་དབྱུང་དང་བྱུག་བདུན། ཁོང་ཁོ་ལྟ་གསུམ་གཉིས་
མ་གཏོགས། གཟུགས་ན་ཞེས་འདོན་པ་བསྒྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་ལྟ།

སྤང་བྱ་ངེས་པ།

ལྟ་བ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད། ལྟ་བ་ཐ་མ་དང་འབྲེལ་པའི་ཚོད་སྤང་། ཕྱིན་ཅི་
ལོག་གི་རབ་དབྱེ། ར་རྒྱལ་གྱི་དབྱེ་བ་སྒྲོམ་པ་དང་བཅས་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་སྤྱ་
རྒྱས་མཛོད་སྤང་ནམས་མཛོད་ལམ་ཁོ་ན་དང་། སྒྲོམ་སྤང་ནམས་སྒྲོམ་ལམ་ཁོ་ནས་
སྤང་བ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྤྱིད་ཅེ་ལས་སྤྱེས་པ་བཟོད་པ་ཡིས་གཞོམ་བྱ་མཛོད་བས་
སྤང་བར་བྱ་དེ་ཉིད་མཛོད་ལམ་ཁོ་ནས་སྤང་སྟེ། འཛིག་ཉེན་པའི་ལམ་གྱིས་སྤྱིད་ཅེ་
ཉོན་མོངས་སྤང་མི་རུས་ལ། ཟག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་སྤང་མཛོད་ལམ་སྤྱེས་ཟེན་པའི་
ཕྱིར། ས་སྤྱག་མ་བརྒྱད་ལས་སྤྱེས་པ་བཟོད་པས་གཞོམ་བྱ་དེ་མཛོད་ལམ་དང་སྒྲོམ་
ལམ་གཉིས་གྱིས་སྤང་སྟེ། འཆིང་བ་ཀྱན་ལྷན་གྱི་འཕགས་པས་བདེན་པ་མཛོན་སྤྱུང་

དུ་མཐོང་བའི་མཐོང་ལམ་གྱིས་སྟོང་། གྱིས་བས་མཐོང་སྤང་དང་སྟོམ་སྤང་ཆ་གཅིག་
དུ་བསྐྱེལ་ནས་སྟོང་བའི་ཆེ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྟོམ་ལམ་གྱིས་སྟོང་བའི་བྱིར། མདོ་སྡེ་བ་
ན་རེ། གྱིས་བས་མཐོང་སྤང་སྟོང་བ་མིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་གྱིས་བ་ལ་
ཡང་འདོད་ཆགས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། བཟོད་བས་གཞོམ་བྱ་མིན་བ་ཤེས་བས་
གཞོམ་བྱ་ནི་སྟོམ་ལམ་ཁོ་ནས་སྟོང་སྟེ། དེ་ཟག་བཅས་གང་ཞིག །མཐོང་སྤང་མ་ཡིན་
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་༼ལྟ་བ་སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་༽ནི།

ལྟ་བ་ལྟ་སྟེ། ཞེས་བཤད་ན། ལྟ་བ་ལྟ་བོ་དེའི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་ན། ཉེར་ལེན་གྱི་
ཕུང་པོ་ལ་བདག་དང་བདག་གིར་ལྟ་བ་ནི་འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། ཉེར་ལེན་གྱི་
ཕུང་པོ་ལ་རྟག་པ་དང་ཆད་པར་ལྟ་བ་ནི་མཐར་འཇིག་པའི་ལྟ་བ་དང་། ལས་རྒྱ་འབྲས་
མེད་པར་ལྟ་བ་ནི་ལོག་པའི་ལྟ་བ་དང་། ལྟ་བ་དམན་པ་ལ་སོགས་ལ་མཆོག་ཏུ་ལྟ་བའི་
ལྟ་བ་མཆོག་འཇིག་དང་། རྒྱ་མིན་པ་ལ་རྒྱར་ལྟ་བ་དང་ལམ་མིན་པ་ལུས་ལ་མེ་ལྟ་
སྟེན་པ་དང་ཟས་གཙོད་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཇིག་ཡིན་
ལོ། །ཁོ་ན་དང་པོ་ལ་ཅིའི་བྱིར་འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་
པོ་འཇིག་ཆོགས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བདག་དང་བདག་གིར་ལྟ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་ལོ། །ཁོ་
ན་དེ་འཇིག་ཆོགས་རི་ལྟར་ཞེ་ན། སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་ཅིང་གཉེན་སོས་འཇིག་པ་
དང་། སྐད་ཅིག་མ་དུ་མ་བསགས་པས་ན་དེ་འཇིག་ཆོགས་ཡིན་ལོ། །ཉེར་ལེན་གྱི་
ཕུང་པོ་ལ་བདག་དང་བདག་གིར་ལྟ་བ་ལ་འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་
དགོས་པ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་འཇིག་སྤངས་

པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་བརྗོད་པས་རྟག་པ་དང་རིལ་པོའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་
སྒྲོང་བར་འགྱུར་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དེ་ཡང་རྟག་པ་དང་རིལ་པོའི་བདག་ཏུ་
འཛིན་པ་སྒྲོན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིས། འོན་ཟག་བཅས་ལ་དམིགས་པ་ཐམས་
ཅད་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་མིན་ནམ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཤུང་པོ་ཁོ་ན་བདག་དང་བདག་
གིར་ལྟ་བ་ལ་འཛིགས་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་དགོས་པ་དེ་གང་ཞེ་ན།
དགོས་པ་ཡོད་དེ། འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་ཡིན་གྱིས། བདག་དང་བདག་གི་བ་མེད་དོ་
ཞེས་གོ་བར་འགྱུར་རོ། ། ལྟ་བ་མཐའ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོད་སྤང་།

གསུམ་པ་ རྟ་བ་ཐ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོད་སྤང་། ། བློ།

དབང་ཕྱག་སོགས་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་རྒྱར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཆོས་ཅན། ཀུན་
འབྱུང་མཐོང་སྤང་དུ་ཐལ། སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་རྒྱ་ལ་ལོག་ཞུགས་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེ་ན།
སྤྱག་བསྐྱལ་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རྟག་པ་དང་བདག་ཏུ་བྱིན་ཅི་ལོག་པ་
ཡིས་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་དེའི་བྱིས།

བཞི་པ་ རྟ་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་རབ་དབྱེ། ། བློ།

རྟག་བདག་བྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཡིས། ། ཞེས་བཤད་ན། བྱིན་ཅི་ལོག་གཉིས་ཁོ་
ནར་ངེས་སམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། བྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། མི་རྟག་པ་ལ་
རྟག་པར་བྱིན་ཅི་ལོག་ ། མི་གཙང་བ་ལ་གཙང་བར། སྤྱག་བསྐྱལ་བ་ལ་བདེ་བར།
བདག་མེད་པ་ལ་བདག་ཏུ་བྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིས། འོན་ལྟར་བཤད་པ་བྱིན་
ཅི་ལོག་ཏུ་བཞག་ཅེ་ན། ལྟ་བ་གསུམ་ལས་བྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་ཆོན་དེ་བཞག་སྟེ།
མཐར་འཛིན་པའི་རྟག་ལྟ་ལས་མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པར་བྱིན་ཅི་ལོག་དེ་བཞག་ ། ལྟ་བ་

མཆོག་འཛིན་ལས་མི་གཙང་བ་ལ་གཙང་བར་དེ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་བདེ་བར་བྱིན་
ཅི་ལོག་དེ་བཞག །འཛིན་ལྟ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ལས་བདག་མེད་པ་ལ་བདག་ཏུ་བྱིན་ཅི་
ལོག་པ་དེ་བཞག་པའི་བྱིར། ལྟ་བ་གཞན་རྣམས་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་མི་འཛིན་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཡུལ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱིན་ཅི་ལོག་པའི་བྱིར་དང་། དེས་བར་
རྟོག་པ་དང་ལྡན་པའི་བྱིར་དང་། སྤྱོད་འདོགས་པའི་བྱིར་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་གསུངས་པོ་
དེ་ཆང་བ་ལས་བྱིན་ཅི་ལོག་འཛིན་པ་ཡིན་པ་ལས། ཆུལ་བྱིན་པ་དང་བརྟུལ་ཞུགས་
མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་དེ་ཡུལ་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་མིན་པའི་བྱིར་དང་། མཐར་འཛིན་
གྱི་ཆད་ལྟ་དང་ལོག་ལྟ་ནི་སྤྱོད་འདོགས་མིན་པའི་བྱིར་ན། དེ་དག་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་
བཞག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་མདོ་ལས། མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་གོ་སྤྱི་ཏུ་སེམས་བྱིན་ཅི་
ལོག་པ་དང་འདུ་ཤེས་བྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་། ལྟ་བ་བྱིན་ཅི་ལོག་པའོ་ཞེས་གསུངས་
པའི་སེམས་དང་འདུ་ཤེས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཆོས་ཅན། བྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དེས་རྟོག་མེད་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ། ཅ་བའི་ཐ་རྒྱུས་གཞིར་བཟུང་ནས།
འདིར་ནི་རྒྱ་མཚན་གཉིས་མ་ཆང་བས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མ་བཞག་ལ། མདོར་དེ་
གཉིས་ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དབང་གིས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གསུངས་
པའི་བྱིར།

ལྟ་བ་ཉང་རྒྱལ་གྱི་དབྱེ་བ་སྤྱོད་པ་དང་བཅས་པ་ཤིན།

ལྟ་བ་ཁོན་ལ་དབྱེ་བ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ང་རྒྱལ་ལ་ཡང་བདུན་ཡོད་དེ། ང་རྒྱལ་
དང་། ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། ང་རྒྱལ་ལས་ཀྱང་ང་རྒྱལ་དང་། ངའོ་སྤྱི་ཏུ་པའི་ང་རྒྱལ་
དང་། མདོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། ཅུང་ཟད་སྤྱི་ཏུ་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་

དང་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ངོས་འཛིན་རིམ་བཞིན་དུ་དམན་པ་ལས་བདག་
བྱུང་པར་དུ་འཕགས་སོ་སྟུང་དུ་སེམས་ཁེངས་པ་ནི་དང་པོ་ཡིན། བདག་རང་དང་
མཉམ་པ་རྣམས་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་སོ་སྟུང་དུ་སེམས་ཁེངས་པ་ནི་གཉིས་པ་
ཡིན། གཞན་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་རྣམས་ལས་ཆེས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་སོ་སྟུང་
དུ་སེམས་ཁེངས་པ་ནི་གསུམ་པ་ཡིན། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་ངའོ་
སྟུང་དུ་སེམས་ཁེངས་པ་ནི་བཞི་པ་ཡིན། ཡོན་ཏན་མ་ཐོབ་པ་ལ་ཐོབ་སྟུང་དུ་སེམས་
ཁེངས་པ་ནི་ལྔ་པ་ཡིན། ཆེས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་ལས་བདག་ཅུང་ཟད་དམན་ནོ་
སྟུང་དུ་སེམས་ཁེངས་པ་ནི་དྲུག་པ་ཡིན། ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པ་སྟོན་ཐོབ་པ་ལ་ཡོན་
ཏན་ཐོབ་པོ་སྟུང་དུ་སེམས་ཁེངས་པ་ནི་བདུན་པ་ཡིན་ནོ། །བསྟན་བཅོས་ཡེ་ཤེས་ལ་
འཇུག་པ་ལས། གཞན་ལ་ལྟོས་ཏེ་བདག་ལ་སྦྱབ་པ་གསུམ། བདག་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཞན་
ལ་སྦྱབ་པ་གསུམ། བདག་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཞན་ལ་འགྲོག་པ་གསུམ་གསུངས་པ་ལས།
དང་པོ་གསུམ་ཡོད་དེ། བདག་གཞན་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་སོ། །གཞན་དང་
མཉམ་སོ། །གཞན་ལས་དམན་ནོ་ཞེས་པ་གསུམ་སོ། །

གཉིས་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། གཞན་བདག་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་
སོ། །བདག་དང་མཉམ་སོ། །བདག་ལས་དམན་ནོ་ཞེས་པ་གསུམ་སོ། །

གསུམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། བདག་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་མེད་
དོ། །བདག་དང་མཉམ་པ་མེད་དོ། །བདག་ལས་དམན་པ་མེད་དོ་ཞེས་པ་གསུམ་སོ། །

འོན་ང་རྒྱལ་དགུ་པོ་དེ་དག་ང་རྒྱལ་བདུན་པོ་གང་གི་ནང་དུ་འདུ་ཞེ་ན། ང་
རྒྱལ་དང་། ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། ཅུང་ཟད་སྟུང་པའི་ང་རྒྱལ་གསུམ་དུ་འདུ་བ་ཡིན་

མོ། །འོ་ན་ང་ཀླུ་ལ་དེ་དག་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་དག་ནི་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་གཉིས་ཀས་ཟད་པར་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་མོ། །འོ་ན་སྒོམ་སྤང་མ་སྤངས་པའི་འཕགས་པ་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་མི་འབྱུང་ངམ་ཞེ་ན། སྒོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་ནི་གསོད་སོགས་ཀྱང་ནས་དགུས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བདག་སྤང་པོ་ཆེས་སྤངས་ཀྱི་བྱར་གྱུར་ན་ཅི་མ་བྱུང་སྟམ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་བའི་སྟེང་པ་དང་། བདག་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་གྱུར་དུ་ཤིན་ཏུ་མ་ལྟ་བུ་འཇིག་པའི་སྟེང་པ་དང་། ང་ཀླུ་ནམ་པ་བདུན་དང་། ངོ་སྟམ་པ་འབྱུང་བའི་ང་ཀླུ་དགུ་པོ་ནམས་ནི་འཕགས་པ་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་མི་འབྱུང་སྟེ། དེ་དག་ལྟ་བུས་ཀླས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། འཕགས་པས་ལྟ་བ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་འགྲོད་པའང་འཕགས་པ་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐེ་ཆོམ་གྱིས་ཀླས་པར་འགྱུར་བ་ལས་འཕགས་པས་ཐེ་ཆོམ་སྤངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནམ་པའི་བྱེ་བྲག་ལ།

ཀླུ་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ།

དམིགས་ཡུལ་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ། ངོ་སོ་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ། དུས་ལ་ལྟོས་པའི་ལྷན་ཚུལ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་གོ། །

དང་པོ་ནི། སྤྱ་ཀླས་དེ་དག་ལས་ཁམས་ཀྱང་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པ་ནི་དུ་ཞེ་ན། སྤྱུག་བསྐལ་མཐོང་སྤང་དང་རྒྱ་ཀྱང་འབྱུང་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་ལྟ་བ་དང་དེ་བཞིན་དུ་ཐེ་ཆོམ་དང་། གང་དེ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་མ་རིག་པ་དང་། ཅུ་ཉོན་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སྤྱལ་བ་མཉམ་པའི་ཁམས་

ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་རང་གི་སྤང་བུ་རིས་ལྡོ་ཐོ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་
སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བརྩ་གཅིག་པོ་དེ་དག་ལས་དགུ་གོང་ཏུ་
དམིགས་སོ། །གང་མ་གཏོགས་ཞེ་ན། འདིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་མཐར་འཛིན་པའི་
ལྟ་བ་གཉིས་པོ་མ་གཏོགས་ཏེ། རང་སའི་ཕུང་པོ་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྤ་
རྒྱས་ཁོ་ན་ཀུན་འགྲོ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་དག་དང་ནི་སྟན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་
དེའང་ཀུན་འགྲོ་ཡིན་ནོ། །ཐམས་ཅད་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་དག་གི་ཐོབ་པ་མ་གཏོགས་
ཏེ། དེ་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དང་རྒྱུན་དང་ནམ་སྟོན་གྱི་འབྲས་བུ་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་༼དམིགས་ལུལ་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ༽ནི།

སྤ་རྒྱས་དེ་དག་གིས་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གང་ལ་དམིགས་ཞེ་ན། འགྲོག་པ་
མཐོང་སྤང་དང་ལམ་མཐོང་བས་སྤང་བར་བུ་བ་ལོག་ལྟ་གཉིས་དང་ཐེ་ཆོས་དག་དང་།
དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པའི་མ་རིག་པ་དང་། འབའ་ཞིག་པའི་མ་རིག་པ་དང་
དུག་ནི་ཟག་མེད་གྱི་སྟོད་ལུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། འགྲོག་ལམ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་
འགྲོག་པ་མཐོང་སྤང་རང་གི་ས་པའི་འགྲོག་པ་ལ་དམིགས་ཀྱི། གཞན་གྱི་ས་པའི་
འགྲོག་པ་ལ་མ་དམིགས་ཏེ། འགྲོག་པ་གཉིས་པོ་དེ་རྗེས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་
ལམ་ལ་ཡང་དེར་ངེས་སམ་ཞེ་ན། བསམ་གཏན་ས་དུག་གི་ཆོས་ཤེས་གྱི་ཕྱོགས་གྱི་
ལམ་ནི། ལམ་དེའི་སྟོད་ལུལ་ཅན་གྱི་འདོད་པའི་མཐོང་སྤང་གསུམ་གྱི་སྟོད་ལུལ་
ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་ས་དུག་གི་ལམ་ནི་ཕན་ཚུན་མཉམ་པ་དང་བྱད་པར་ཅན་གྱི་རྒྱ་
གང་ཞིག །ཆོས་ཤེས་ཕྱོགས་འདོད་པའི་གཉེན་པོའི་རིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟག་མེད་
ས་དགུའི་ལམ་ནི། ལམ་དེའི་སྟོད་ལུལ་ཅན་གྱི་གོང་མའི་ལམ་མཐོང་སྤང་གསུམ་པོ་

དེའི་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་ས་དགའི་ལམ་ནི་པན་ཚུན་མཉམ་བ་དང་བྱང་པར་ཅན་
 གྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །རྗེས་ཤེས་གོང་མའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་པ་སྤྱི་སྤྱོད་
 གཞན་གྱིས་འགོག་ལམ་ལ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། འདོད་ཆགས་
 གྱིས་འགོག་ལམ་ལ་དམིགས་པ་མིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་ནི་དོན་གཉེར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་
 ཡིན་ལ། དེ་ཐོབ་པ་ཆད་པའི་རྒྱལ་གྱིས་སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་སྤང་གིས་དེ་ལ་
 དམིགས་པ་མིན་ཏེ། དེ་གཞན་ལ་གཞོད་པ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ང་རྒྱལ་གྱིས་དེ་ལ་
 དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཞི་པའི་ཕྱིར། ཆུལ་ཁྱིམ་ས་དང་བརྒྱལ་ཁྱེད་གས་མཆོག་
 འཛིན་གྱིས་དེ་ལ་དམིགས་པ་མིན་ཏེ། དེས་དག་པ་ལ་དག་པར་འཛིན་པ་གང་
 ཞིག །དེ་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྟ་བུ་མཆོག་འཛིན་གྱིས་དེ་ལ་དམིགས་པ་མིན་ཏེ།
 དེས་དམན་པ་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་གང་ཞིག །འགོག་ལམ་དེ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་པ་སྤྱི་སྤྱོད་དེ་དག་ལས་དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱིས་རྒྱས་
 པར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱི་སྤྱོད་ཏུ་འགྲོ་བ་རྣམས་ནི། དམིགས་པའི་སྒོ་
 རས་རང་གི་ས་ཐམས་ཅད་ཏུ་ནི་རྒྱས་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། འདོད་པའི་སྤྱུག་
 བསྐྱལ་མ་ཐོང་སྤང་དེ་འདོད་པའི་སྤང་བྱ་རིས་ལྡེ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱས་པར་འགྱུར་
 བ་བཞིན་ནོ། །ཀུན་འགྲོ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་སྤྱོད་དེ་ཡང་དམིགས་པའི་སྒོ་རས་རང་རིས་
 སྤྱི་སྤྱོད་པར་འགྱུར་རོ། །ཐམས་ཅད་ཏུ་རིས་སམ་ཞེ་ན། ཟག་མེད་དང་གོང་མའི་ཡུལ་
 ཅན་གྱི་སྤྱི་སྤྱོད་ནི་དམིགས་པའི་སྒོ་རས་ཀྱང་རྒྱས་པ་མིན་ཏེ། ཡུལ་ལ་སྤེད་པས་
 བདག་གིར་མ་བྱས་ཤིང་། ཡུལ་དེ་ཁོ་ནའི་གཉེན་པོའི་རིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་སྤྱོད་
 གང་ཞིག་ཆོར་བ་སོགས་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དེ་ནི་དེར་མཚུངས་ལྡན་གྱི་

དངོས་དང་། ཅ་པའི་བྱེ་བྲག་ ཁྱི་བ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཞར་བྱུང་ངོ་། དང་པོ་ནི། སྐྱུས་དགུ་བཅུ་ཅ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ལ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པ་དུ། མི་དགོ་བ་ཡིན་པ་དུ།
ཞེན། གོང་མའི་སྐྱུས་ཐམས་ཅད་བསྐྱེབས་ལ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ཏེ། རྣམ་སྒྲིན་ཡིད་
དུ་འོང་བ་མི་འབྲིན་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ཁམས་ན་འཛིག་
ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་མཐར་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་དང་། དེ་དག་དང་ལྟན་ཅིག་མཚུངས་ལྟན་
གྱི་མ་རིག་པ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་གྱི་མི་དགོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་ནི་
བདག་བདེ་བའི་བྱིར་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྤང་ཞིང་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་ལ་འཇུག་པའི་བྱིར་
དང་། མཐར་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་ནི་ཐར་པ་དང་མཐུན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐར་པ་ནི་ཕྱང་པོ་ལས་
ལོག་པ་ཡིན་ལ། མཐར་འཛིན་ལྟ་བ་ཡང་ཕྱང་པོ་ལས་ལོག་པ་ལ་གཏན་དུ་བར་ལྟ་བའི་
བྱིར། ཡང་ན་འཛིག་ལྟ་མི་དགོ་བ་མིན་ཏེ། བདག་དང་བདག་གི་བ་ལ་མྱོངས་པ་ཅམ་
ཡིན་གྱི། སུ་ལ་ཡང་མི་གཞོད་པའི་བྱིར། སློབ་དཔོན་ན་ལེ། དེ་མི་འཐད་དེ། འདོད་
ཆགས་ཆོས་ཅན། མི་དགོ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་བདེ་བའི་བྱིར་དུ་སྦྱིན་པ་གཏོང་
བ་ལ་འཇུག་པའི་བྱིར། ང་རྒྱལ་ཡང་ཆོས་ཅན། མི་དགོ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་
དང་བདག་གི་བ་ལ་མྱོངས་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི། སུ་ལ་ཡང་མི་གཞོད་པའི་བྱིར་ཞེས་ཟེར།
སློབ་དཔོན་སྤེལ་གཞན་དག་ན་ལེ། འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྤྱེས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ལ། འཛིག་
ལྟ་ཀུན་བརྟགས་མི་དགོ་བ་ཡིན་གསུང་ངོ་། །ལྟག་མ་རྣམས་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་
འདིར་མི་དགོ་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་སྒྲིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྲིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྤ་རྒྱས་འདི་དག་ལ་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པ་དུ། ལུང་མ་
བསྟན་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་པ་དུ། མ་ཡིན་པ་དུ་ཞེ་ན། འདོད་ཁམས་ན་འདོད་ཆགས་དང་
ཁོང་ཁོ་དང་མོངས་པ་རྣམས་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་མི་དགེ་བ་ཡིན་
ཞིང་། མི་དགེ་བ་གཞན་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ནི་དེ་མིན་ནོ། །ལུང་དུ་མ་
བསྟན་པའི་རྩ་བ་གསུམ་ཡོད་དེ། དེ་ནི་སྲིད་པ་དང་མ་རིག་པ་དང་སྒྲོ་ལྟ་བུའོ། །དེ་
ལས་གཞན་ཐེ་ཆོམ་དང་ང་རྒྱལ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་རྩ་བ་མིན་ཏེ། རྩ་བ་དང་ཆོས་མི་
མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བ་ནི་བརྟན་པ་ཡིན་ལ། ཐེ་ཆོམ་རྣམས་པ་གཉིས་སུ་འཇུག་པས་
གཡོ་བའི་ཕྱིར་དང་། རྩ་བ་དམའ་བ་ན་འདུག་ལ། ང་རྒྱལ་སེམས་ཁེངས་པའི་རྣམ་
པས་འཇུག་པས་མཐོན་པོར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ལོ། །ལུང་མ་བསྟན་གྱི་རྩ་བ་བཞི་ཞེས་
ཉི་ལྔ་པ་ཟེར་ཏེ། དེ་དག་ནི་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སྲིད་པ་དང་ལྟ་བ་དང་ང་རྒྱལ་དང་
མོངས་པའོ། །དེ་དག་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། བསམ་གཏན་པ་ལ་སྲིད་
པ་ཤས་ཆེ་བ་དང་ལྟ་བ་ཤས་ཆེ་བ་དང་ང་རྒྱལ་ཤས་ཆེ་བ་གསུམ་དང་དེ་དག་གྲང་མ་
རིག་པའི་དབང་ལས་བྱུང་ངོ། །

གསུམ་པ་ནི། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞི་གསུངས་ན། དགེ་བ་ཡང་
མིན་མི་དགེ་བ་ཡང་མིན་པས་ལུང་མ་བསྟན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། གཞག་པར་
བྱ་བའི་ངི་བ་ཡིན་པས་དེའི་ལན་དངོས་སུ་ལུང་མ་བསྟན་པ་ལ་ལུང་མ་བསྟན་དུ་
གསུངས་སོ། །འོན་ངི་བ་དེ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། བཞི་ཡོད་དེ། མགོ་གཅིག་པ་དང་རྣམ་
པར་བྱེ་བ་དང་ངི་བ་དང་གཞག་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མགོ་གཅིག་དུ་ལུང་བསྟན་
པར་བྱ་བའི་ངི་བ་ནི་སེམས་ཅན་སྐྱེས་པ་འཆིའམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་

སྐྱེས་པ་རྣམས་འཆི་བ་ལས་མ་འདས་པར་མགོ་གཅིག་ཏུ་ལུང་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་སྤེན་ས་ལུང་བསྟན་པར་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་བསྐྱེལ་མི་སྐྱེ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཉོན་མོངས་པ་དང་བཅས་པ་སྐྱེ་ལ། ཉོན་མོངས་པ་
 མེད་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། རིས་ནས་ལུང་བསྟན་པ་བྱ་བའི་དེ་བཞི། མི་འདི་ཁྱད་པར་
 འཕགས་སམ་མི་འཕགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། གང་ལ་ལྟོས་ནས་ཡིན་འདི། ལྟ་ལ་
 ལྟོས་ན་དམན་ལ། ངན་མོང་ལ་ལྟོས་ན་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ཕྱིར། གཞག་པར་ལུང་
 བསྟན་པར་བྱ་བའི་དེ་བཞི། གང་ཟག་གི་བདག་ལུང་པོ་དང་རྩས་གཅིག་གམ་རྩས་ཐ་
 དད་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་གི་
 བདག་གཞི་མ་སྤྱབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མོ་གཤམ་¹² གྱི་བྱ་གཞི་མ་སྤྱབ་པས་དེ་
 དགར་སོགས་གང་དུ་ཡང་ལུང་བསྟན་དུ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །

བཞི་པ་༼ དུས་ལ་ལྟོས་པའི་ལྟན་ཚུལ་ ༽ལ།

དངོས་དང་། ཞར་ལ་དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དབྱེད་པ། སྤངས་པ་དང་
 བལ་བའི་ཁྱད་པར་པོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱུས་དེ་དག་གིས་རང་ཡུལ་གང་ལ་བྱས་པའི་
 ཡུལ་དེ་གང་ཟག་དེ་ལ་དུས་གསུམ་པོ་གང་དང་ལྟན་པར་བྱེད་ཅེ་ན། སྤྱིར་ཉོན་མོངས་
 པ་ལ་ཉོན་མོངས་རང་གི་མཆན་ཉིད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་སྤྱི་བ་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་
 ཡང་འདྲོད་ཆགས་ཁོང་ཁོང་རྒྱལ་ནི་རང་གི་མཆན་ཉིད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཡིན་ཏེ།
 ཡུལ་སྤྱག་མི་སྤྱག་དང་མཐོ་དམའ་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་ཐམས་ཅད་
 ལ་མིན། དུས་ཐམས་ཅད་དུའང་སྐྱེ་བ་མིན་པའི་ཕྱིར། མ་རིག་པ་ཐེ་ཆོམ་ལྟ་བུ་ནི་ཉོན་

མོངས་སྤྱི་བ་ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྤྱི་
བའི་བྱིར། དེ་དག་གི་ནང་ནས་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་ཉེ་བར་གནས་པ་འདི་དང་
ཆགས་དང་ཁོང་ཁོ་དང་རྒྱལ་དག་གིས་ནི། དུལ་གང་ལ་ཉོན་མོངས་གསུམ་པོ་དེ་
སྤྱི་ནས་ནས་མ་སྤངས་ཀྱི་བར་དུ་ཡུལ་དངོས་པོ་དེ་དང་གང་ཟག་དེ་ལྷན་པར་བྱེད་པ་
ཡིན། ཡིད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་གསུམ་པོ་དེ་དག་མ་འོངས་པས་ཡུལ་དུས་གསུམ་པོ་ཀུན་
དང་གང་ཟག་དེ་ལྷན་པར་བྱེད་པ་ཡིན། གཞན་དབང་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྷན་ཀྱི་
འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁོས་རང་དུས་པའི་ཡུལ་དེ་དང་གང་ཟག་དེ་ལྷན་པར་བྱེད་
དོ། །དེ་མི་སྤྱི་བའི་ཆོས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཡུལ་དུས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་དང་གང་
ཟག་དེ་ལྷན་པར་བྱེད་པ་དང་། ལྷག་མ་མ་རིག་པ་ཐེ་ཆོས་ལྟ་བ་ཀུན་གྱིས་ཡུལ་དུས་
གསུམ་པོ་ཀུན་དང་གང་ཟག་དེ་ལྷན་པར་བྱེད་དེ། ཉོན་མོངས་སྤྱི་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་༼ཞར་ལ་དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དབྱེད་པ་༽ལ།

ཡུལ་དུས་གསུམ་རྩེས་སུ་བསྐྱབ་པ་དང་། དེ་ལ་ཚད་པ་དགོང་པ་དང་། དེའི་
ལན་གདབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དུས་གསུམ་རྩེས་སུ་ད་ལྟ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་ཉག་
པར་འགྱུར་ལ། མེད་ན་ལྷན་པར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དུས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་རྩེས་སུ་ཡོད་ལ།
འོན་ཀྱང་ཉག་པར་ཐལ་བའི་སྤྱོད་མེད་དེ། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དང་ལྷན་པའི་
བྱིར། འོན་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་རྩེས་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཡོད་དེ།
མདོ་ལས། གང་གི་བྱིར་འདས་པའི་གཟུགས་ཡོད་པ་དེའི་བྱིར་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་
ཐོས་པ་དང་ལྷན་པ་འདས་པའི་གཟུགས་ལ་མི་ལྟ་བ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་སོགས་དང་།
གང་གི་བྱིར་མ་འོངས་པའི་གཟུགས་ཡོད་པ་དེའི་བྱིར་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ཐོས་པ་

དང་ལྷན་པ་མ་འོངས་པའི་གཟུགས་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། འདས་མ་འོངས་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟ་བུ་ལ་ཡུལ་
ཡོད་པའི་བྱིར་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་དབང་པོ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་
བར་བཤད་པའི་བྱིར་དང་། འདས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ད་ལྟ་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ཡོད་
པའི་བྱིར། དེས་ན་དུས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ད་ལྟ་རྣམ་སྤྱོད་པར་སྐྱེ་བའི་བྱིར་
གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། ད་ལྟ་བུ་འབྲས་བྱ་ལྷུང་མ་ཟིན་པ་ཙམ་ཞིག་
རྣམ་སྤྱོད་ལ། མ་འོངས་པ་དང་འབྲས་བྱ་ལྷུང་ཟིན་པ་རྣམ་སྤྱོད་པར་སྐྱེ་བ་ནི་
ཚྲོགས་རེ་ཡོད་པར་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །

འོན་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱེ་བ་དེ་ལ་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེས། དེ་དག་ལ་
རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྐྱེ་བ་དང་། མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་
འགྱུར་བ་དང་། གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། གཞན་དང་གཞན་དུ་འགྱུར་
བར་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར།

དང་པོ་ནི། བཅུན་པ་ཆོས་སྐྱོབ་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལུགས་ལ་ལྷ་གུ་ལྟ་
བུ་མ་འོངས་པ་ནས་ད་ལྟ་བུ་དང་། ད་ལྟ་བུ་ནས་འདས་པར་འཇུག་པའི་ཆེ་རྣམས་གཞན་
དུ་མི་འགྱུར་ཡང་དངོས་པོ་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། དཔེར་ན། གསེར་གྱི་སྒོ་ད་
བཙེམ་ནས་རྒྱན་བྱས་པའི་ཆེ་ཁ་དོག་གཞན་དུ་མ་འགྱུར་ཡང་དབྱེ་བས་གཞན་དུ་
འགྱུར་བ་བཞིན་དང་། ཞོ་མར་དུ་གྱུར་པའི་ཆེ་རྩ་ནས་གཞན་དུ་འགྱུར་ཡང་ཁ་དོག་
གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི་བཅུན་པ་དབྱངས་སྐྱོགས་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལུགས་ལ་

དེའི་ཆོ་ན་དུས་གསུམ་གཤི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་ཡང་། གང་གི་མཚན་ཉིད་ཤས་ཆེ་
བའི་སློན་ཤས་འདས་པ་ལ་སོགས་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྐྱེས་པ་གཅིག་
བྱུང་མེད་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་ཆོ་བྱུང་མེད་གཞན་ལ་ཆགས་བྲལ་མིན་ཡང་བྱུང་
མེད་གཅིག་པོ་དེ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་དབང་གིས་བྱུང་མེད་གཅིག་པོ་དེ་ལ་
ཆགས་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི་བཙུན་པ་དབྱིག་བཞེས་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལུགས་ལ་
དེའི་ཆོ་ན་བྱ་བ་མ་སྐྱེས་པ་དང་། བྱ་བ་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་དང་། བྱ་བ་ཞིག་པའི་
སློན་ཤས་འདས་པ་ལ་སོགས་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཅིས་པའི་རི་ལུ་གཅིག་
ཉིད་གཅིག་དང་བརྒྱ་དང་སྟོང་གི་ཤོ་མིག་ཏུ་བཞག་པའི་ཆོ་གཅིག་དང་བརྒྱ་དང་སྟོང་
ལ་སོགས་པར་འཛོག་པ་བཞིན་ནོ། །

བཞི་པ་ནི་བཙུན་པ་སངས་རྒྱུས་ལྷའི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལུགས་ལ་དེའི་
ཆོ་ན་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་ཀྱི་སློན་ཤས་འདས་པ་ལ་སོགས་པར་འཛོག་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན། བྱུང་མེད་གཅིག་རང་གི་མ་ལ་ལྷོས་ནས་བྱ་མོ་དང་། བྱ་མོ་ལ་ལྷོས་
ནས་མར་འཛོག་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་དེ་དག་གི་ནང་ནས་གྲུབ་མཐའ་གང་བཟང་ཞེ་ན། དང་པོ་
ནི་གངས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་གཞན་ཏུ་འགྱུར་ལ་
རྩས་གཞན་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་ཁས་སྦྱངས་ཤིང་། དངོས་པོ་རྣམས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་
ཁས་སྦྱངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་དུས་གསུམ་འཆོལ་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དེ། འདས་པ་ལྟ་བུ་

གཅིག་ཀྱང་དུས་གསུམ་གཤི་མཆོད་ཉིད་དང་ལྡན་པར་ཁས་ལྗངས་པའི་བྱིར། བཞི་པ་
ལ་དུས་གཅིག་ཀྱང་གསུམ་གར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དེ། དེ་ལ་སྐད་ཅིག་སྲ་བྱི་བར་
གསུམ་གྱི་ཆ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་དག་གི་ནང་ནས་གསུམ་པ་རུང་ཟང་བཟང་སྟེ། བྱ་བ་
མ་སྐྱེས་པ་དང་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་དང་བྱ་བ་འགགས་པའི་སྐྱོན་ས་དུས་གསུམ་
པོ་རྣམས་རྣམ་པར་བཞག་པའི་བྱིར། དེ་ལ་ཡང་སྐྱོན་ཡོད་དེ། ད་ལྟར་གྱི་མིག་གི་
དབང་པོ་དེར་མཚུངས་ཆོས་ཅན། ད་ལྟ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་བྱ་
བ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེས་ད་ལྟ་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་ཀྱང་། འབྲས་བུ་འཛིན་
འབྲིན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པས་ད་ལྟར་བར་འཛིག་གོ་ཞེ་ན། འདས་པའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་
དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། ད་ལྟར་བར་ཐལ། ད་ལྟ་འབྲས་བུ་འབྲིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་བྱིར།
དུས་གསུམ་ག་ཆོས་ཅན། ད་ལྟ་བྱ་བ་བྱེད་པ་ལ་གོགས་སུ་བྱེད་དེ་མི་བྱེད་པར་ཐལ།
ད་ལྟ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་བྱ་བ་དེ་ཡང་རི་ལྟར་དུས་ལས་གཞན་ཡིན་
ནམ་མིན། དང་པོ་ལྟར་ན། བྱ་བ་ཆོས་ཅན། འདུས་མ་བྱས་སུ་ཐལ། དེའི་བྱིར། འདོད་
ན། ཏྲག་པར་ཐལ།

གཉིས་པ་ལྟར་ན། འདས་མ་འོངས་ཆོས་ཅན། ད་ལྟ་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་དུས་
སུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དུས་ལས་གཞན་མིན་པ་གང་ཞིག །ད་ལྟ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
བྱིར། སྐྱོན་མེད་དེ། བྱ་བ་མ་སྐྱེས་པ་དང་བྱ་བ་ཞིག་པའི་སྐྱོན་ས་འདས་མ་འོངས་སུ་
འཛིག་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། ཅིའི་བྱིར་མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས་པ་དང་འདས་པ་ཞིག་པ་ཡིན་
ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ད་ལྟར་བ་དེ་བཞིན་དུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་

ལ་བྱེ་བྲག་སྤྲ་བ་ན་རེ། ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་དག་ནི་ཟབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟོག་
གཏེ་སློས་གཞན་དང་གཞན་དུ་བསྐྱར་མི་རུས་ཤིང་། ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་ལས་འབྱུང་
བ་ཡིན་པས་ཁོ་པོ་ཅག་གི་བྱ་བ་མཐའ་མི་འདོར་རོ་ཞེས་ཟེར།

གསུམ་པ་། སྤངས་པ་དང་བྲལ་བའི་བྱེད་པར་།ནི།

སྤང་བྱ་སྤངས་པ་ལ་གྲོལ་བས་བྲུབ་བམ། གྲོལ་བ་ལ་སྤངས་པས་བྲུབ་པ་
ཡིན་ཞེ་ན། གྲོལ་བ་ལ་སྤངས་པས་བྲུབ་ཀྱང་། སྤངས་པ་ལ་གྲོལ་བས་མ་བྲུབ་སྟེ།
སྤྱག་བསྐྱལ་ཤེས་པ་སྦྱེས་ཀྱན་འབྱུང་ཤེས་པ་མ་སྦྱེས་པའི་ཆེ། སྤྱག་བསྐྱལ་མཐོང་
བས་སྤང་བར་བྱ་བ་སྤངས་ཀྱང་ཀྱན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་ཀྱན་འགྲོ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་
སྤྱག་བསྐྱལ་མཐོང་སྤང་དེ་དང་ལྷན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དང་པོ་འདོད་པའི་སློམ་
སྤང་གི་རྣམ་པ་སྤངས་ཀྱང་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བྱི་མ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་དང་པོའི་སློམ་
སྤང་དེ་དང་ལྷན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་ནི།

འོན་ཀྱང་རྒྱས་རྣམས་དངོས་པོ་གང་ལ་རྒྱས་པར་འབྱུང་ཞེ་ན། སྤྱིར་ཚོས་དེ་
ལ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྤང་བྱ་རིས་ལྷ་ལྷ་སྟེ་བཙུ་དང་ཟག་མེད་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ཡུལ་ཅན་ཡང་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་
གྱི་སྤང་བྱ་རིས་ལྷ་ལྷ་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་བཙུ་དང་ཟག་མེད་གྱི་སེམས་
གཅིག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྤྱག་བསྐྱལ་མཐོང་སྤང་དང་རྒྱ་ཀྱན་འབྱུང་
མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་། སློམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་འདོད་ཁམས་ལས་སྦྱེས་པ་

ནི་རྣམ་ཤེས་ལྗེ་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གསུམ་དང་གཟུགས་སུ་གཏོགས་པའི་
 སྒོམ་སྤང་གཅིག་དང་ངི་མ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་གི་
 གསུམ་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པའི་སྤྱལ་བསྐྱལ་མཐོང་སྤང་ཀྱན་འགྲོ་རྣམས་
 གྱིས་དམིགས་ཤིང་། འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་ལས་བྱུང་བའི་མི་དགེ་བས་དམིགས་པའི་
 ཕྱིར། གཟུགས་གཏོགས་གཅིག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེས་ཀྱི་
 འཛིག་ཉེན་པའི་ལམ་གྱིས་བསྐྱེས་པ་གཅིག་གི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་བ་དེ་
 ཡིན་ཏེ། ཚོས་ཤེས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་
 དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པའི་འགོག་ལམ་མཐོང་སྤང་དངོས་ལ་ལོག་ཞུགས་
 གྱིས་ཟག་མེད་ཁོ་ན་ལ་དམིགས། ལོག་པ་ལ་ལོག་ཞུགས་ཀྱིས་དངོས་ལ་ལོག་
 ཞུགས་འབའ་ཞིག་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། བོང་མའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་འདོད་ཉོན་ལ་
 དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བོང་མ་དེ་ལོག་མ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར།

གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྒོམ་སྤང་གིས་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་ལ་དམིགས་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ། འདོད་པ་དང་གཟུགས་མེད་གཉིས་རིང་བ་རྣམས་བ་བཞིས་རིང་བའི་ཕྱིར།
 སྤྱལ་བསྐྱལ་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་གཟུགས་ཁམས་ལས་སྦྱེས་པ་ནི་རྣམ་ཤེས་
 བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གསུམ་དང་ལོག་མ་འདོད་པའི་གསུམ་དང་བོང་
 མ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་གཅིག་དང་ངི་མེད་རྗེས་ཤེས་ཕྱོགས་ཀྱི་འདུལ་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 སྤྱལ་བསྐྱལ་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་གཟུགས་མེད་ལས་སྦྱེས་པ་ནི་རྣམ་ཤེས་
 བརྒྱའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་རྣམ་ཤེས་གསུམ་གསུམ་
 དང་ཟག་མེད་རྗེས་ཤེས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགོག་པ་དང་ལམ་

མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཀུན་ནི་དེ་དག་གི་སྟེང་དུ་རང་རང་གི་སྒྲགས་ཏེ་བསྐྱེད་པའི་
སྟོང་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །ཟག་མེད་ནི་རྣམ་ཤེས་བཅུའི་སྟོང་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་གསུམ་
གྱི་སྤང་བྱ་ཐ་མ་གསུམ་གསུམ་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་རྣམ་ཤེས་གྱི་སྟོང་ཡུལ་ཡིན་
པའི་བྱིད།

གསུམ་བ་སེམས་སྤྲ་རྒྱས་དང་བཅས་ཚུལ་ནི།

སེམས་སྤྲ་རྒྱས་དང་བཅས་བ་དེ་ལ་སྤྲ་རྒྱས་དེ་རྒྱས་བར་འགྱུར་བས་བྱབ་
བམ་ཞེ་ན་སེམས་ཉོན་མོངས་བ་ཅན་དང་དེ་མིན་བ་གཉིས་ལས་སེམས་ཉོན་མོངས་
བ་ཅན་ལ་རྒྱས་བར་འགྱུར་བ་དང་། རྒྱས་བར་མི་འགྱུར་ཡང་སྤྲ་རྒྱས་དང་བཅས་བ་
རྣམ་བ་གཉིས་ཡོད་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་སེམས་ལ་རྒྱས་བར་འགྱུར་བ་ལ་
སྤྲ་རྒྱས་དང་བཅས་བ་ཡོད་ཀྱི། རྒྱས་བར་མི་འགྱུར་ཡང་སྤྲ་རྒྱས་དང་བཅས་བ་མེད་
དེ། དེ་སྤྲ་རྒྱས་དང་ལྷན་ཅིག་མི་འབྱུང་བའི་བྱིད།

བཞི་བ་ཉོན་མོངས་སྟེ་ཚུལ་ནི།

སྤྲ་རྒྱས་རྣམས་སྟེ་བའི་རིམ་པ་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དང་པོར་བདེན་པའི་དོན་ལ་
མོངས་བ་ལས་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཡོད་དམ་མེད་སྟེ་མ་པའི་ཐེ་ཆོམ་སྟེ། དེ་ནས་བཤེས་
གཉེན་ངན་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་ཉན་ལོག་པར་བྱས་པས། སྤྱུག་བསྐྱེད་སྟེ་
པའི་ལོག་ལྟ་འབྱུང་། དེ་ནས་སྤང་པོ་ལ་བདག་དང་བདག་གི་བར་འདྲིན་པའི་འདྲིག་
ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་འབྱུང་། དེ་ནས་སྤང་པོ་རྟག་པ་དང་ཆད་པར་འདྲིན་པའི་མཐར་འདྲིན་
པའི་ལྟ་བ་འབྱུང་། དེ་ནས་མཐར་བཟུང་བས་དག་པར་ཡིད་ཆེས་པར་འདྲིན་པའི་

ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་འབྱུང་། དེ་ནས་གང་གིས་
དག་པར་ཡིད་ཆེས་པར་བརྒྱང་བས་ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་འབྱུང་། དེ་ནས་རང་གི་ལྟ་བ་
ལ་ཆགས་པའི་ར་རྒྱལ་དང་། གཞན་གྱི་ལྟ་བ་ལ་སྤང་བའི་ཞེ་སྤང་ནི་སྦྱེ་བར་འགྱུར་བ་
དེ་ལྟར་སྤྲ་རྒྱས་ཀྱང་སྦྱེ་བའི་རིམ་པ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་ཉོན་མོངས་པ་སྦྱེ་བ་ལ་རྒྱ་ཏུ་
དགོས་ཞེ་ན། སྤྲ་རྒྱས་སྤངས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་སྦྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་
པའི་ཡུལ་ནི་ཉེ་བར་གནས་པ་དང་། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་བྱེད་ལས་ཉོན་
མོངས་པ་སྦྱེ་བའི་རྒྱ་ནི་ཆང་བ་ཡིན་ནོ། །

བྱེ་ཐག་སྦྱ་བ་ན་རེ། ཉོན་མོངས་སྦྱེ་བ་ལ་རྒྱ་དེ་དག་ངེས་པར་ཆང་དགོས་པ་
མིན་ཏེ། དཔྱ་བཅོམ་པས་སྤྲ་རྒྱས་དང་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་བྱེད་སྤངས་ཀྱང་།
ཡུལ་ཉེ་བ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་སྦྱེ་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། མདོ་སྦྲེ་བ་ན་རེ། ཉོན་མོངས་པ་
སྦྱེ་བ་ལ་རྒྱ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཆང་དགོས་ཞེས་ཟེར་རོ། །

ལྟ་བ་རྣམས་གངས་བཤའ་བ་ལ།

མདོ་ལས་འབྱུང་བའི་རྣམས་གངས།

བསྟན་བཅོས་ལས་འབྱུང་བའི་རྣམས་གངས་སོ། །དང་པོ་ལ། ཟག་པ། ཚུ་སྦྱོར།
ཉེར་ལེན། དེ་དག་གི་ངེས་པ་བཤའ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་བ་རྣམས་མདོ་
འཆད་པར་སྦྱོར། མདོ་ལས། ཟག་པ་དང་ཚུ་སྦྱོར་དང་ཉེར་ལེན་ཞེས་བཤའ་ན། དེ་
དག་གང་ཞེ་ན། ཟག་པ་ནི་གསུམ་སྟེ། འདོད་པའི་ཟག་པ། སྲིད་པའི་ཟག་པ། མ་རིག་
པའི་ཟག་པ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ཁམས་ན་གཉི་ལྷག་མ་

གཏོགས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱན་ནས་དགེས་པ་དང་བཅས་པ་འདོད་པའི་ཟག་པ་ཡིན་
 ཏེ། སལ་ཆེ་བ་འདོད་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་དང་
 གཟུགས་ནི་མེད་པ་ན་གཏི་མུག་མ་གཏོགས་པའི་སྤྲ་རྒྱས་སྤྲོད་པའི་ཟག་པ་ཡིན་ཏེ།
 སལ་ཆེར་གོང་མའི་ཉོན་མོངས་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་
 ལས་སྐྱེས་པའི་སྤྲ་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་སྤྲོད་པའི་ཟག་པ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་སྟོན་
 པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བསྐྱེད་པ་ལ་ལུང་མ་བསྟན་དུ་འབྲ་
 བ་དང་། ཁ་ནང་དུ་བལྟས་པར་འབྲ་བ་དང་། མཉམ་གཞག་གི་ས་པ་ཡིན་པར་འབྲ་བའི་
 ཕྱིར། གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་
 བོ་དེ་སྤྲོད་པ་ཡིན་གྱི་ཐར་བ་མིན་པས། དེ་གཉིས་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡང་སྤྲོད་པ་དོན་
 དུ་གཉེར་བ་ཡིན་གྱི་ཐར་བ་དོན་གཉེར་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། མ་རིག་པའི་ཟག་པ་གང་ཞེ་ན། ཁམས་གསུམ་གྱི་མ་རིག་པ་བཙོ་ལྷ་ནི་མ་རིག་
 པའི་ཟག་པ་ཡིན་ནོ། །སྤང་བྱ་རིས་ལཱའི་ནང་ནས་མ་རིག་པ་བཙོ་ལྷ་ལོགས་སུ་ཟག་
 པར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་མ་རིག་
 པ་ཡིན་པས་ན། མ་རིག་པ་སྤངས་ན་གཞན་རྣམས་ཀྱང་སྤངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གོ་
 པའི་ཆེད་དུ་མ་རིག་པ་ལོགས་ཤིག་ཏུ་ཟག་པར་ནི་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་བོ་དང་སྤྱོད་བའང་ཟག་པ་དེ་བཞིན་དུ་བཤད་པར་བྱལོ། །འོ་
 བ་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། ལྟ་བ་རྣམས་གསལ་བ་དང་གཡོ་བའི་ཕྱིར་ན་
 ལོགས་ཤིག་ཏུ་ལྟ་བའི་རྒྱ་སྤྱོད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ལྟ་བ་སྐབས་འདིར་ལོགས་སུ་
 བསྟན་ནས་ལྟ་བ་ཟག་པར་ལོགས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་མི་སྟོན་

ཏེ། ཟག་པའི་དོན་འཁོར་བར་འཛོག་པ་ཡིན་ལ། ལྟ་བ་ཕྱོགས་མེད་རྒྱང་བ་རྣམས་
འཁོར་བར་འཛོག་པ་དང་རྗེས་སུ་མི་མཐུན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རྩ་སྒྲིབ་ཅི་སྐྱད་བཤད་པ་ཉིད་མ་རིག་པ་དང་བཅས་པ་ཉེར་
ལེན་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་སྐུམ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྒྲིབ་མེད་དེ། ལྟ་བ་ལ་ལྟ་བ་ཉེ་བར་
ལེན་པ་དང་། རྩལ་བྱིས་ས་དང་བརྟལ་ཞུགས་མཆོག་དུ་འཛིན་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་
རྣམ་པ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་བྱིར། འོན་ཀྱང་ལྱིས་ས་དང་བརྟལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་
ལོགས་སུ་ཉེར་ལེན་དུ་སྒྲིབ་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡོད་དེ། ཁོ་ལམ་མིན་པ་
ལ་ལམ་དུ་ལྟ་བས་ལམ་གྱི་དབྱེ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། ཁོས་བྱིས་པ་དང་རབ་དུ་བྱུང་
བ་སྐྱུ་བའི་བྱིར་ཏེ། མེ་ལྷ་སྟེན་པ་དང་རྩལ་འཇུག་པ་སོགས་ལམ་དུ་འཛིན་པས་བྱི་
རོལ་པའི་བྱིས་པ་སྐྱུ། ཟས་རོ་བརྒྱ་བ་དང་གོས་སྟོང་སྟག་བརྒྱ་བ་དང་ཁང་བ་
བཅེགས་པ་ལྷ་བརྒྱ་བ་སྤངས་ནས། གཅེར་བྱུར་གནས་པ་ལ་ལམ་དུ་འཛིན་པས་བྱི་
རོལ་པའི་རབ་བྱུང་སྐྱུ་བའི་བྱིར། འོན་མ་རིག་པ་ལོགས་སུ་མི་སྒྲིབ་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་
ཡིན་ཞེ་ན། མ་རིག་པ་ཉེར་ལེན་དུ་བསྐྱེས་ནས་བསྟན་གྱི་ལོགས་སུ་མ་བསྟན་ཏེ།
ཉེར་ལེན་གྱི་དོན་ཡང་སྤིང་དུ་ཉེ་བར་འཛིན་པ་ཡིན་ན། མ་རིག་པ་ཕྱོགས་མེད་རྒྱང་
བས་ཡང་སྤིང་དུ་ཉེ་བར་འཛིན་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

བཞི་བ་༼ སྤྱ་རྒྱས་གྱི་ངེས་པ་བཤད་པ་ ༽ཞེ།

ཅིའི་བྱིར་ཉོན་མོངས་དེ་དག་ལ་སྤྱ་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། གང་གི་
བྱིར་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་རྟོགས་དཀའ་བས་སྤྱ་བ་དང་། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཐོབ་པ་
དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་དང་། དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱས་

བར་འགྱུར་བ་དང་། སྤངས་པ་ཡང་བསྐྱོག་སྟེ་རྗེས་སུ་འབྲང་བས་དེའི་ཕྱིར། བླ་ཆུས་
དག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

ཅིའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་ལ་ཟག་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྲ་ཞེ་ན། ཉོན་
མོངས་པ་དེ་དག་གིས་འཁོར་བར་འཛོག་པར་བྱེད་པའམ། སྐྱེ་མཆེད་དུག་གི་ཆ་ནང་
ནས་འཁོར་བར་ཟག་པར་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་ཟག་པ་དང་། ཡང་སྲིད་དུ་འབྱེར་བར་
བྱེད་པས་ཚུ་བོ་དང་། ཡང་སྲིད་དང་འབྱུར་བར་བྱེད་པས་སྦྱོར་བ་དང་། འཁོར་བར་
ཉེ་བར་འཛིན་པར་བྱེད་པས། ཉེར་ལེན་དང་ཟག་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གི་ངེས་ཆེ་ག་
ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་ལས་འབྱུང་བའི་རྣམ་གྲངས་ལ།

བསྟན། བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་བསྟན་བཅོས་ལས་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་
རྣམ་པ་ལྔར་བཤད་དེ། ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་སོགས་པ་འཆིང་བ་དང་བླ་ཆུས་དང་ཉེ་
ཉོན་དང་ཀུན་དགེས་གྱི་དབྱེ་བས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། ཀུན་སྦྱོར། འཆིང་བ། ཉེ་ཉོན།
ཀུན་དགེས་སོ། །

དང་པོ་ལ།

ཀུན་སྦྱོར་དགྲ།

འོག་སའི་ཆ་མཐུན་ལ། གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྟེ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་སྦྱོར་དགྲ་
ཡོད་དེ། ཅ་ཉོན་དུག །མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཀུན་སྦྱོར། དྲག་དོག་དང་སེར་སྒྲའི་ཀུན་
སྦྱོར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོན་མཆོག་འཛིན་གཉིས་ལྟ་བུའི་ཀུན་སྦྱོར་ལས་

ལོགས་སུ་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟལ་ཞུགས་མཆོག་
འཛིན་དང་ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་གཉིས་ལྟ་བའི་ཀུན་སྨྱོར་ལས་གཞན་ལོགས་སུ་བསྟན་
ཏེ། དང་པོ་གསུམ་དང་ཐ་མ་གཉིས་རྩལ་བཅོ་བརྒྱད་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པར་འབྲ་བ་
དང་། དང་པོ་གསུམ་མཆོག་ཏུ་བརྩེད་བྱ་དང་ཐ་མ་གཉིས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་བྱེད་བྱ་
འབྲ་བའི་བྱིར། ཀུན་དགྲིས་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐག་དོག་སེར་སྣ་གཉིས་ལོགས་སུ་
ཀུན་སྨྱོར་བྱ་བ་ཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཐག་དོག་སེར་སྣ་ཀུན་དགྲིས་
བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་ཀུན་སྨྱོར་གཉིས་སུ་བཤད་དེ། གང་གི་བྱིར་ན་
དེ་གཉིས་ཀའང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ནི་མི་དགེ་བ་དང་རང་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ རྒྱུ་ལོགས་འཛིན་མཐུན་ལྟ་བུ།

ཀུན་སྨྱོར་ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་རྣམས་པ་ལྟ་ཡོད་དེ། འཛིན་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་
ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་དང་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་ཐེ་ཆོམ་
དང་གཞོད་སེམས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཅིའི་བྱིར་དེ་དག་ལ་ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་
ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཐ་མ་འདོད་པའི་ཁམས་ཡིན་ལ། དེའི་ཆ་དང་མཐུན་
པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་དག་འདོད་པའི་ཁམས་དང་མཐུན་ཏེ། འདོད་པ་ལ་འདུན་
པ་དང་གཞོད་པའི་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་འདོད་པ་ལས་མི་འདའ་ལ། འཛིན་ལྟ་ལ་
སོགས་པ་གསུམ་པོ་ཡིས་ནི་ལན་གཅིག་གོང་དུ་སྦྱེས་ཀྱང་འདོད་པར་བྱིར་རྒྱོག་པར་
བྱེད་པའི་བྱིར། འོན་རྒྱུན་ཞུགས་དེས་ལྟ་བ་ལྟ་ཐེ་ཆོམ་དང་བྱུག་ཀ་སྤངས་པ་མིན་
ནམ། ཅིའི་བྱིར་ཀུན་སྨྱོར་གསུམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བར་བསྟན་ཅེ་ན། བྱེ་བྱུག་སྤྱོད་
བ་ན་རེ། གསུམ་པོ་དེས་མཐོང་སྤང་གི་སྒོ་དང་རྩ་བ་བསྟན་པའི་བྱིར་གསུམ་ཁོ་ན་

ཞེས་འཆད་དོ། །

མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་དང་པོར་འགྲོ་མི་འདོད་པ་དང་།
བར་དུ་ལམ་ཞོར་བ་དང་། མཐར་ལམ་ལ་ཐེ་ཆོམ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་གསུམ་པོ་དེ།
ཡུལ་དེར་འགྲོ་བའི་གོགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། ཐར་པའི་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་འགྲོ་
བ་ལ་དང་པོར་འཛིག་ལྟས་འགྲོ་མི་འདོད་པ་དང་། བར་དུ་ཚུ་ལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་
ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱི་ལམ་ཞོར་བར་བྱེད་པ་དང་། ཐེ་ཆོམ་གྱིས་ཐར་པའི་ལམ་ལ་
ཐེ་ཆོམ་ཟ་བའི་གོགས་དེ་སྡེད་ཅིག་ཐར་པར་བསྐྱོད་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར།
ཀུན་སྒྲིབ་གསུམ་སྤངས་པས་རབ་དུ་བྱེ་བར་བསྟོན་ཏོ། །

གསུམ་པ་༼གོང་མའི་ཆ་མ་ཐུན་ལྟེ་ནི།

ཀུན་སྒྲིབ་གོང་མའི་ཆ་དང་མ་ཐུན་པ་ལྟེ་ཉིད་ཡོད་དེ། གཟུགས་དང་གཟུགས་
མེད་ལས་སྐྱེས་པའི་འདོད་ཆགས་གཉིས་དང་ཚོད་པ་དང་ང་རྒྱལ་དང་མ་རིག་པ་
རྣམས་སྤྲོད་པའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་གོང་མའི་ཆ་དང་མ་ཐུན་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་
ན། ཁམས་གསུམ་གྱི་གོང་མ་གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཁམས་ཡིན་ལ། དེའི་ཆ་
དང་མ་ཐུན་པས་ན་དེ་སྐྱད་ཅེས་བྱའོ། །ལྟ་བོ་དེ་ཁམས་གོང་མའི་ཆ་དང་མ་ཐུན་པའི་
རྒྱ་མཆན་ཅི་ཞེ་ན། དེ་དག་གོང་མའི་ཆ་དང་མ་ཐུན་ཏེ། ལྟ་བོ་དེ་མ་སྤངས་པར་ཁམས་
གོང་མ་ལས་འདའ་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འཆིང་བ་དེ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཉི་སྟག་
གི་འཆིང་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གང་གི་དབང་གིས་འཆིང་ཞེ་ན། ཆོར་
བའི་དབང་གིས་འཆིང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཆོར་བ་བདེ་བ་ལས་འདོད་

ཆགས། སྤྱག་བསྐལ་ལས་ཞེས་དང་། བཏང་སྟོམས་ལས་གཉི་ཟུག་རྒྱས་པར་འབྱུང་
བའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཅུ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་
སེམས་བྱུང་འདྲུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོས་བསྐྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པའི་སེམས་པ་
སོགས་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་
པར་བྱེད་པའི་བྱིར། ཅུ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་དེ་དག་
ཆོས་ཅན། ཅུ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་མི་བྱ་སྟེ། དེ་དང་ཉེ་བ་ན་འདྲུག་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་༼ ཀུན་དགེས ༽ལ།

དངོས་དང་། ཞར་བྱུང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། ཀུན་དགེས་ནམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ།
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ངོ་ཆ་མེད་པ་དང་། ཁྲིལ་མེད་པ་དང་། གཞན་ལ་
པན་འདོགས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཐག་དོག་དང་། སེར་སྣ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ཚོད་པ་དང་འགྱུར་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིད་
དང་རྒྱགས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་ལྟར་ན། དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་ཁོ་
བ་དང་འཆབ་པ་བསྐྱན་པས་བརྩུ་ཡོད་ཅེས་ཟེར། འོན་པར་ཕྱོད་དག་སེམས་བྱུང་
འདྲུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོས་བསྐྱས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཡིན་ན། དེ་དག་ཅ་ཉོན་
གང་དང་ཉེ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། ངོ་ཆ་མེད་པ་དང་། ཚོད་པ་དང་། སེར་སྣ་འདོད་ཆགས་དང་
ཉེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་བྱིར། འཆབ་པ་ལ་ཁ་ཅིག །འདོད་ཆགས་
ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པས་འདོད་ཆགས་དང་ཉེ་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག་གཉི་ཟུག་གིས་
ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པས་གཉི་ཟུག་དང་ཉེ་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག །མ་རིག་པ་དང་འདོད་

ཆགས་གཉིས་ཀས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པས་གཉིས་ཀ་དང་ཉེ་ཞེས་ཚིག་དོ། །ཟུགས་
བ་དང་གཉིད་དང་ཁྲིལ་མེད་མ་རིག་བ་དང་ཉེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པ་
ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འགྲོད་པ་ཐེ་ཆོམ་དང་ཉེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཁོ་
བ་དང་ཐག་དོག་ཁོང་ཁོ་དང་ཉེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བྲི་མ་རྒྱལ། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ཡང་ཉོན་
མོངས་དེ་ལ་བྲི་མ་རྒྱལ་ཡོད་དེ། སྤྱད་དང་གཡོ་དང་རྒྱགས་བ་དང་དེ་བཞིན་དུ་འཆིག་
བ་དང་ཁོན་འཛིན་དང་རྣམ་འཆེ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྲི་མ་རྒྱལ་པོ་དེ་ཅ་ཉོན་
གང་ལ་ཉེ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱད་དང་རྒྱགས་བ་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་ཉེ་སྟེ། དེ་ལས་སྦྱེས་
པའི་ཕྱིར། ཁོན་འཛིན་དང་རྣམ་འཆེ་ཁོང་ཁོ་ལས་སྦྱེས་སོ། །འཆིག་པ་ལྟ་བ་མཆོག་
འཛིན་ལས་སྦྱེས་སོ། །གཡོ་ནི་ལྟ་བས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཀུན་དགྱིས་བརྩམས་པོ་དེ་ལ་མཐོང་སྤང་ཡིན་པ་དང་། སྒྲོམ་སྤང་
ཡིན་པ་དུ་ཞེ་ན། དེ་ལས་རྡོ་ཆ་མེད་པ་དང་ཁྲིལ་མེད་ཟུགས་གཉིད་ཁྲོད་པ་རྣམས་ལ་
མཐོང་སྤང་སྒྲོམ་སྤང་གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ། དང་པོ་གཉིས་མི་དགེ་བའི་ས་མང་པོ་བ་དང་།
ཟུགས་ཁྲོད་གཉིས་ཉོན་མོངས་པའི་ས་མང་པོ་བ་དང་གཉིད་གང་དང་ཡང་མི་འགལ་
བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐོང་སྤང་དང་མཆུངས་ལྡན་དང་སྒྲོམ་སྤང་དང་མཆུངས་ལྡན་གཉིས་
ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་གཞན་པ་ལྟ་ནི་སྒྲོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་
རང་གི་མཆོད་ཉིད་ལ་ལོག་ཞུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་དབང་ཅན་ཡང་ཡིན་ཏེ། མ་
རིག་པ་ཅམ་དང་མཆུངས་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བྲི་མ་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱང་
སྒྲོམ་སྤང་རང་དབང་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཉགས་འབྲ། འོན་ཀུན་དགྱིས་དེ་དག་དགེ་མི་དགེ་

ལུང་མ་བསྟན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འདོད་པ་ན་ཡོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་མི་དགེ་
བ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་གཉིད་སྤྲུགས་ཀྟོད་པ་གསུམ་ལ་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་
གཉིས་ཀ་ཡོད་ལ། འདོད་པ་དེ་ཡན་ཆད་གོང་མ་ན་ཡོད་པ་ནི་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ནོ། །

འོན་དེ་དག་ཁམས་གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན། འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་
གཡོ་སྤྱོད་ཡོད་དོ། །བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་གཡོ་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ་ན།
ཡོད་དེ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་རྟ་ཐུལ་གྱིས་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་གང་དུ་འགག་མ་ཤེས་པར་
ཆངས་པ་ལ་ཁྱུས་པ་དང་། ཆངས་པས་ཁོ་པོ་ནི་ཆངས་པའོ་ཆངས་པ་ཆེན་
པོ་འོ། །ཞེས་བདེན་གཏམ་རྒྱུར་ལ་བསྐྱར་ཏེ་རྟ་ཐུལ་འབྲིད་པ་ལ་ཁྱུགས་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཡང་འབྲིད་པ་ལ་ཁྱུགས་པར་གང་ལས་ཤེས་ཞེ་ན། ཆངས་པས་དུས་གཞན་ཞིག་ན་
རྟ་ཐུལ་ལས་ནས་འཇུག་པ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་བཞུགས་བཞིན་དུ་བདག་ལ་
འབྲིའམ་ཞེས་ཟེར་བ་ལས་ཤེས་སོ། །

དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཁྱུས་པས། དང་པོར་གཟུགས་མེད་དུ་འགག་པར་
འགྱུར་ལ། མཐར་ལུང་པོ་ལྷག་མེད་དུ་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པའི་ཆེ་འགག་པར་འགྱུར་རོ་
ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྲུགས་ཀྟོད་རྒྱགས་པ་ཁམས་གསུམ་ན་ཡོད་དེ། སྤྲ་མ་གཉིས་ཉོན་
མོངས་པའི་ས་མང་པོ་བ་ཡིན་ལ། རྒྱགས་པ་རྣམས་པ་གང་དང་ཡང་མི་འགལ་བར་
འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་གཞན་བཅུ་གཅིག་པོ་དག་ནི་འདོད་ཁམས་ལས་སྦྱིས་པ་
ཡིན་ཏེ། མི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲ་རྒྱས་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ཚུལ།

དུག་པ་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ལ།

རྣམ་ཤེས་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན། ཆོར་བ་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་

པའོ། །དང་པོ་ནི། འོན་པ་རྒྱུ་འདི་རྣམས་རྣམ་ཤེས་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ཞེ་
ན། མཐོང་བས་སྤང་བ་དང་སྒོམ་སྤང་གཉིད་དང་ང་རྒྱལ་དང་བཅས་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་
ཤེས་ཀྱི་ས་པ་ཡིན་ཏེ། མི་གསལ་ཞིང་ཀུན་ཏུ་རྟོག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉེ་བའི་ཉོན་
མོངས་རང་དབང་ཅན་ཡང་དེ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུག་
གསུམ་ཀུན་དཀྱིས་བཞི་སྟེ་སྒོམ་སྤང་ནི་རྣམ་ཤེས་དུག་གི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚོར་བ་བདེ་བ་དག་དང་འདོད་ཆགས་མཚུངས་ལྡན། ཞེ་སྤང་
ནི་བསྒྲོག་པ་སྤྱད་བསྤལ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་ནོ། །མ་རིག་པ་དག་ཚོར་བ་ཐམས་
ཅད་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། ཀུན་དང་མི་འགལ་བར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། མེད་པར་
ལྟ་བ་ཡིད་བདེ་དང་སྤྱད་བསྤལ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། མི་དགེ་བ་བྱས་པའི་
འབྲས་བྱ་མེད་པར་མཐོང་བ་ན་ཡིད་བདེ་དང་། དགེ་བ་བྱས་པའི་འབྲས་བྱ་མེད་པར་
མཐོང་བ་ན་སྤྱད་བསྤལ་དང་མཚུངས་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཡིད་མི་བདེ་དང་ཐེ་ཚོམ་
མཚུངས་པར་ལྡན་ཏེ། དེས་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་ན་ཡིད་མི་
བདེ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཞན་ལྟ་བ་བཞི་དང་ང་རྒྱལ་ནི་ཡིད་བདེ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་
ཏེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ས་པ་གང་ཞིག །རང་དགའ་བའི་རྣམ་པས་འཇུག་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཡང་འདོད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་སེམས་གསལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། སེམས་མི་
གསལ་བ་ནི་བཏང་སྟོམས་ཀུན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ཏེ། བཏང་སྟོམས་དེ་ཀུན་དང་
ཡང་མི་འགལ་བར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ས་གོང་མའི་སྤྱ་རྒྱས་རྣམས་ས་གང་ན་ཚོར་བ་
ཡོད་པ་ཇི་བཞིན་དུ། རང་རང་གི་ཚོར་བ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། །

འགྲོད་པ་དང་སྤག་དོག་དང་ཁྲི་བ་དང་རྣམ་འཆེ་དང་ཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང་

འཆིག་པ་རྣམས་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ས་
བ་གང་ཞིག །སྒོ་བའི་རྣམ་པས་འབྲུག་པའི་ཕྱིར། སེར་སྣ་དག་ནི་བསྐྱོག་པ་ཡིད་བདེ་
དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་ནོ། །གཡོ་དང་སྒྱུ་དང་འཆབ་པ་དང་གཉིད་རྣམས་ཡིད་བདེ་
ཡིད་མི་བདེ་གཉིས་ཀ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། སྡ་མ་གསུམ་གང་ལ་དམིགས་པའི་
དོན་དེ་མི་བྱུབ་ན་ཡིད་མི་བདེ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིད་ནི་གང་
དང་ཡང་མི་འགལ་བར་འབྲུག་པའི་ཕྱིར། རྒྱགས་པ་བཏང་སྟོམས་ཀྱན་ཏུ་འགྲོ་སྟེ།
གོང་གི་དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ངོ་ཆ་མེད་པ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ་དང་རྒྱགས་པ་དང་ཞོད་
པ་བཞི་ནི་ཆོར་བ་ལྔ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། སྡ་མ་གཉིས་མི་དགེ་
བའི་ས་མང་པོ་བ་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་སྤྱི་བ་པ་ལྔ་བཤད་པ་ནི།

མདོ་ལས་སྤྱི་བ་པ་ལྔ་སྟེ། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་གཞོད་སེམས་དང་གཉིད་
དང་རྒྱགས་པ་དང་ཞོད་པ་དང་འགྲོད་པ་དང་ཐེ་ཆོས་མོ། །ཞེས་བཤད་ན། ཕྱི་མ་
གསུམ་ཁམས་གསུམ་ཅར་ན་ཡོད་པ་གཟུང་བར་བྱ་བའམ། འདོད་པ་ན་ཡོད་པ་ཁོ་ན་
གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། ཕྱི་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་བ་པ་ལྔ་པོ་དེ་མི་དགེ་བ་ཡིན་པར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས་འདི་ནི་མི་དགེ་བའི་ཕྱང་པོ་མ་འདྲེས་པ་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ་སྤྱི་བ་པ་ལྔ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་སྤྱི་བ་
པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འབྲུག་ལ་སྤྱི་བ་པའི་དོན་གྱིས་ནི་སྤྱི་བ་པ་
ཞེས་བྱ་ལོ། །གཉིད་རྒྱགས་གཉིས་སེམས་བྱུང་བ་དང་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་སྤྱི་བ་
པ་གཅིག་ཏུ་བཤད་ཅེ་ན། དེ་ལྟར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཁོན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་མི་མཐུན་

པ་གཉིན་པོ་གཅིག་པ་དང་། ཟས་རྒྱ་གཅིག་པ་དང་བྱ་བ་གཅིག་པའི་ཕྱིར།
དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྤང་བའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་སེལ་དགོས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རོ་སྤང་དང་ཟས་ཚོད་མ་ཟེན་པ་དང་མི་དགའ་བ་དང་
སེམས་ཞུམ་པ་སོགས་ལས་སྦྱེ་བར་གཅིག་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། སེམས་ཞུམ་པར་བྱེད་པར་གཅིག་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་
འགྲོད་གཉིས་སེམས་བྱུང་བ་དང་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་སྦྱིབ་པ་གཅིག་ཏུ་བཞག་
ཅེ་ན། དེ་ལྟར་བཞད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉགས་གསུམ་པོ་དེའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་
སྟེ། ཞི་གནས་ཀྱིས་སེལ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དུལ་ཉེ་དུ་དང་སྟོན་
ཚོད་པ་དང་ཅེ་བ་སོགས་བྲན་པའི་རྣམ་ཏོག་ལས་སྦྱེ་བར་གཅིག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
ཡིན་ཏེ། སེམས་མ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྦྱིབ་པ་མིན་
ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་སྦྱིབ་པ་ལྟར་བཞད་ཅེ་ན། འདི་ལ་བྱེ་བྲག་སྦྱ་བ་ན་རེ། སྦྱིབ་པ་ལྟ་ཉིད་
དུ་རེས་ཏེ། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྤང་པོ་སོགས་གསུམ་པ་གཞོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་གཞོད་སེམས་ཀྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་གཞོད།
གཉིད་སྤྲུགས་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་གཞོད། ཚོད་འགྲོད་གཉིས་ཀྱིས་
ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྤང་པོ་ལ་གཞོད་པར་བྱེད། ཐེ་ཚོམ་གྱིས་བདེན་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་
བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ །དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་སྤང་པོའི་རིམ་པ་ལྟར་ཚོད་འགྲོད་གཉིད་
སྤྲུགས་ཀྱིས་སྤང་བསྟན་དགོས་པ་ལ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྲུགས་གཉིད་ཀྱིས་
ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་གཞོད་པར་བྱེད། ཚོད་འགྲོད་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་གཞོད་

བར་བྱེད་དེ། ཉིང་རེ་འཛིན་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་གཉིད་སྤྲུགས་ཀྱིས་འཛིགས་
ཤིང་། ཚོས་རབ་དུ་རྣམ་བར་འབྱེད་པ་ལ་བཙོན་བ་རྣམས་ཚོད་འགྱོད་གཉིས་ཀྱིས་
འཛིགས་པའི་བྱིད།

སེམས་ཅམ་པ་ན་རེ། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་ལ་སྦྱིབ་པའི་
བྱིར་སྦྱིབ་པ་ལྷར་ངེས་ཏེ། མོང་དུ་རྒྱ་བ་ན་སྤྲུག་མི་སྤྲུག་གི་མཆོན་མ་བཟུང་ནས།
སྦྱོར་བའི་དུས་ཀྱི་ཆེ་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་གཞོད་སེམས་ཀྱིས་བར་ཆད་བྱེད་དེ།
དངོས་གཞིའི་དུས་སྤྲུག་གཉིད་སྤྲུགས་ཀྱིས་ཞི་གནས་ལ་བར་ཆད་བྱེད། ཚོད་འགྱོད་
ཀྱིས་ལྷག་མཐོང་ལ་བར་ཆད་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལས་ལངས་ཏེ་ཚོས་ལ་ངེས་པར་རྟོག་
པའི་ཆེ་ཐེ་ཚོམ་གྱིས་བར་ཆད་བྱེད་པའི་བྱིར་ཞེས་འཆད་དོ། །

གསུམ་པ་༼ཐ་རྒྱས་སྦོང་བའི་ཚུལ་༽ནི།

མཐོང་སྤང་གང་གི་ཚུལ་གྱིས་སྤང་ཞེ་ན། དེ་ལ་གསུམ་སྟེ། དམིགས་པ་
ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་སྦོང་བ་དང་། དེ་ལ་དམིགས་པ་ཡང་དག་པར་ཟད་པས་སྦོང་བ་
དང་། དམིགས་པ་སྤངས་པས་སྦོང་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིད། དང་པོ་ནི་རང་གི་
སྐལ་བ་མི་མཉམ་པའི་ཁམས་ཀྱན་དུ་འགྲོ་བ་མ་གཏོགས་པའི་འདོད་པའི་སྤྲུག་ཀྱན་
མཐོང་སྤང་དང་། མོང་མའི་སྤྲུག་ཀྱན་མཐོང་སྤང་དང་། འགོག་ལམ་མཐོང་སྤང་དངོས་
ལ་ལོག་ཞུགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི་སྐལ་བ་མི་མཉམ་པའི་ཁམས་ཀྱན་དུ་འགྲོ་བའི་
འདོད་པའི་སྤྲུག་ཀྱན་མཐོང་སྤང་དང་། གསུམ་པ་ནི་འགོག་ལམ་མཐོང་སྤང་ལོག་པ་
ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། འོན་སྒོམ་སྤང་དེ་དག་གང་གིས་སྦོང་ཞེ་ན།
དམིགས་པ་ཤེས་པས་སྦོང་བ་མིན་གྱིས། གཉེན་པོ་རྒྱུང་འབྱིང་ཆེན་པོ་སྦྱེས་པས་

ཟད་པར་འགྱུར་རོ། །

འོན་གཉེན་པོ་དུ་ཞེ་ན། གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་
བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། གཞིའི་གཉེན་པོ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། ཐག་སྤྲིང་བ་ཉིད་ཀྱི་
གཉེན་པོ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་དང་། རྣམ་པར་སྲུན་འབྲིན་
བའི་གཉེན་པོ་སྤང་བྱ་གང་གི་སྦྱོན་མཐོང་ནས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ས་
སྲུན་འབྲིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། འོན་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བའི་ཆེ་ན་
མཚུངས་ལྡན་ལས་སྤོང་ངམ་དམིགས་པ་ལས་སྤོང་ཞེ་ན། དང་པོ་མིན་ཏེ། དེ་ལས་
དབྱེ་བར་མི་རྒྱས་པའི་བྱིར། དམིགས་པ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་ནི་སྤང་བྱར་འདོད་དེ།
ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་ན་དེ་ལ་དམིགས་ནས་མི་སྦྱེ་བའི་བྱིར།

འོན་ཐག་སྤྲིང་བའི་ངོ་བོ་དེ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། མཆོན་ཉིད་མི་མ་སྲུན་པས་ཐག་
སྤྲིང་བ་དང་། མི་མ་སྲུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་ཐག་སྤྲིང་བ་དང་། དུལ་རྣམ་པར་ཆད་པས་ཐག་
སྤྲིང་བ་དང་། དུས་ཀྱིས་ཐག་སྤྲིང་བ་དང་བཞི་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་
འབྱུང་བ་བཞི་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་འཆལ་ཚུལ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་
པ་ནི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་དང་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ནི་འདས་
མ་འོངས་ཀྱི་དུས་གཉིས་རིང་བ་ཉིད་ལྟ་བུའོ། །གཉེན་པོ་སྦྱེས་པས་ཟད་པར་འགྱུར་
ཞེས་བཤད་ན། གཉེན་པོ་བྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་ལྟར་སྤངས་པ་ཡང་བྱད་པར་དུ་འགྱུར་
ངམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ནི་གཉེན་པོས་ལན་གཅིག་ཏུ་ཟད་པར་བྱེད་པའི་
བྱིར། འོན་ཀྱང་སྤངས་པ་དེ་དག་གི་བྲལ་བའི་བྱད་པར་ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱད་པར་དུ་
འགྱུར་ཏེ། གཉེན་པོ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྦྱེས་པ་དང་། དགོ་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་བཞི་

ཐོབ་པ་དང་། དབང་པོ་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་རྣམས་སུ་བྱུང་བར་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་སྤངས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡོངས་ཤེས་བསྟན་པ་ལ།

དབྱེ་བ། ལམ་གང་གི་འབྲས་བྱ་གང་ཡིན་པ། གངས་ངེས། གང་ཟག་གང་ལ་
ལྷན། འཛོལ་གཏོང་བ་ཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤ་རྒྱས་སྤངས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡོངས་
ཤེས་ངེ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། འབྲས་བྱ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དགུ་ཡོད་དེ། འདོད་པ་ན་དང་
པོ་སྤྱག་ཀུན་མཐོང་སྤང་རྣམ་པ་གཉིས་ཟད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་གཅིག །འགོག་
ལམ་མཐོང་སྤང་གཉིས་ཟད་པའི་ཡོངས་ཤེས་ཤེ་གཉིས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་གོང་མའི་
སྤྱག་ཀུན་མཐོང་སྤང་ཟད་པའི་ཡོངས་ཤེས་གཅིག །འགོག་ལམ་མཐོང་སྤང་ཟད་པའི་
ཡོངས་ཤེས་གཉིས་ཏེ་གསུམ་ཉིད་དང་། གཞན་སློམ་སྤང་ཟད་པའི་ཡོངས་ཤེས་
གསུམ་སྟེ། ཐ་མའི་ཆ་མ་ཐུན་ཟད་པ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཟག་པ་ཟད་པ་དང་། གཟུགས་
མེད་ཀྱི་ཟག་པ་ཀུན་ཟད་པའི་ཡོངས་ཤེས་དང་གསུམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཡོངས་ཤེས་འདི་དག་ལམ་གང་གི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཞེ་ན། དང་
པོ་སྤྱག་བཟོད་པའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་གྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་
ཤེས་ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཤེས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཏེ། སློམ་ལམ་གྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ས་གང་གི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཞེ་ན། ཡོངས་ཤེས་ཐམས་ཅད་བསམ་གཏན་དང་
པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མི་ལྟོགས་མེད་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་མི་ལྟོགས་མེད་པ་
ཡིས། །ཐམས་ཅད་ལས་ནི་འདོད་ཆགས་འབྲལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསམ་
གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ལ་ཡོངས་ཤེས་ལྟ་ཡིན་གྱི། འདོད་པའི་
མཐོང་སྤང་དང་སློམ་སྤང་སྤངས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡོངས་ཤེས་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་

དངོས་གཞིའི་འབྲས་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་འདོད་པའི་གཉེན་པོ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཙུན་པ་དབྱངས་སྒྲོགས་ན་རེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་འབྲས་བྱ་མ་
མའི་ཆ་མ་ཐུན་མ་གཏོགས་པའི་བརྒྱད་ཡིན་ཞེས་ཟེར། གཅིག་གཟུགས་ཀྱི་ཟག་པ་
ཟད་པའི་ཡོངས་ཤེས་གཟུགས་མེད་ནམ་མཁའི་ཉེར་བསྒྲོགས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཏེ།
གཟུགས་མེད་ནམ་མཁའི་ཉེར་བསྒྲོགས་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་གསུམ་གྱི་ཡང་འབྲས་བྱ་ཡོངས་
ཤེས་གཅིག་ཡིན་ཏེ། དེས་སྤྱིད་ཅེ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
འཛིག་རྟེན་པ་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གང་གི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཞེ་ན།
ཡོངས་ཤེས་ཐམས་ཅད་འཕགས་པའི་ལམ་གྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཏེ། འོག་མ་གཉིས་ཀྱི་
སྒྲོམ་སྤང་སྤངས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡོངས་ཤེས་གཉིས་འཕགས་པའི་ལམ་གྱི་འབྲས་བྱ་
ཡིན་ཏེ་རྩེ་ཞིང་། ཡོངས་ཤེས་གཞན་བདུན་འཕགས་ལམ་གྱིས་འཛོལ་དགོས་པའི་
ཕྱིར། འོག་མ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་གཉིས་འཛིག་རྟེན་པའི་
ལམ་གྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཏེ། འོག་མ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་
ཀྱང་སྤོང་བའི་ཕྱིར། ཡོངས་ཤེས་ཐ་མ་གཉིས་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་
ཤེས་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་ཤེས་ཐ་མ་གསུམ་
ཆོས་ཤེས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཤེས་ཁམས་གསུམ་ཆར་གྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཤེས་དེའི་ཕྱོགས་མ་ཐུན་དང་བཅས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡོངས་ཤེས་ཐུག་
ཡིན་ཏེ། ཡོངས་ཤེས་དང་པོ་གསུམ་དང་ཐ་མ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་ཤེས་དེའི་

སྤྱིགས་མ་ཐུན་དང་བཅས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡོངས་ཤེས་ལྡེ་ཡིན་ཏེ། བར་བ་གསུམ་དང་
ཐ་མ་གཉིས་ཡིན་པའི་བྱིད།

གསུམ་པ་ནི། འབྲས་བྱ་ཡོངས་ཤེས་དགྲུང་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་
ཞེན། ཡོད་དེ། བྲལ་བའི་ཐོབ་པ་ཟག་མེད་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་དང་། སྤྱིད་ཅེ་ཉམས་
པར་བྱས་པ་དང་། གུན་འགོའི་རྒྱ་གཉིས་གུན་ཏུ་བཅོམ་པའི་བྱིད། མཐོང་སྤང་སྤངས་
པའི་ཡོངས་ཤེས་དེ་འཛོག་ལ། ཁམས་རིལ་ལོ་ལས་འདས་པ་ལས་སྒྲོམ་སྤང་སྤངས་
པའི་ཡོངས་ཤེས་དེ་བཞག་པའི་བྱིད།

བཞེ་པ་ནི། ཡོངས་ཤེས་དེ་དག་གང་ལ་ལྡན་ཞེན། གཅིག་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ནི་
ཡོངས་ཤེས་དེ་དང་ལྡན་པ་མིན་ལ། འཕགས་པ་མཐོང་ལམ་ལ་གནས་པ་ནི་ཡོངས་
ཤེས་གཅིག་ནས་ལྡེ་བར་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་ལ། སྒྲོམ་ལམ་ལ་གནས་པ་འདོད་
པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་ཡོངས་ཤེས་བྱག་དང་ལྡན། དེ་ལ་གནས་པ་འདོད་
པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ནི་ཡོངས་ཤེས་གཅིག་དང་། དག་བཅོམ་པ་གཅིག་
དང་ལྡན། ཡང་ན་བྱིར་མི་འོང་གཟུགས་ལ་ཆགས་བྲལ་འབྲས་བྱ་གཉིས་དང་ལྡན།
གཟུགས་ལ་ཆགས་པ་དང་མ་བྲལ་བའི་བྱིར་མི་འོང་དང་དག་བཅོམ་པ་ལ་འབྲས་བྱ་
རེ་རེ་ལས་མི་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེན། དེ་ཡོད་དེ། ཁམས་རིལ་ལོ་ལས་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། འབྲས་བྱ་ཐོབ་པའི་བྱིར་དེ་དག་བསྐྱེད་པ་ནས་རེ་རེ་
བཞག་པའི་བྱིད།

ལྡེ་པ་ནི། ཡོངས་ཤེས་དུ་ཅིག་ཅར་གཏོང་ཞེན། གང་ཟག་ལ་ལ་ཡོངས་ཤེས་
གཅིག་གཏོང་སྟེ། དཔེར་ན། དག་བཅོམ་གྱི་འབྲས་བྱ་ལས་ཉམས་པ་བཞེན་

ནོ། །གཉིས་ཅིག་ཅར་གཏོང་བ་ཡོད་དེ། དག་བཅོམ་གྱི་འབྲས་བྱ་ཐོབ་པ་བཞིན་
ནོ། །ལྷ་ཅིག་ཅར་གཏོང་བ་ཡོད་དེ། ཆགས་བྲལ་སྟོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་
བྱ་ཐོབ་པ་བཞིན་ནོ། །དྲུག་ཅིག་ཅར་གཏོང་བ་ཡོད་དེ། མཐར་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་
གི་འབྲས་བྱ་ཐོབ་པ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་ཡོངས་ཤེས་དུ་ཅིག་ཅར་འཐོབ་ཅེ་ན། ཡོངས་
ཤེས་གཅིག་འཐོབ་པ་ཡོང་དེ། དག་བཅོམ་གྱི་འབྲས་བྱ་ཐོབ་པ་བཞིན། གཉིས་ཅིག་
ཅར་འཐོབ་པ་ཡོད་དེ། དག་བཅོམ་གྱི་འབྲས་བྱ་ལས་ཉམས་པ་བཞིན། དྲུག་ཅིག་ཅར་
འཐོབ་པ་ཡོད་དེ། མཐར་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བྱ་ལས་ཉམས་པ་བཞིན་
ནོ། །

ཡོངས་ཤེས་ལྷ་ཅིག་ཅར་འཐོབ་པ་མེད་དེ། ཆགས་བྲལ་སྟོན་སོང་གི་ཕྱིར་
མི་འོང་གི་འབྲས་བྱ་ལས་ཉམས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་འཛིག་རྟེན་པ་དང་འཛིག་
རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གཉིས་ཀྱིས་བརྟན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར།

ཆོས་མངོན་པའི་མངོན་གྱི་ཆོག་ལེ་འཁྱར་བྱས་པ་ལས་སྤྲ་རྒྱས་བསྟན་པ་ཞེས་
བྱ་བ་སྟེ་གནས་ལྷ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། ། ||

༼གནས་བྱུག་པའི་རྣམ་བཤད།༽

༡༣། ༄ེ་བཙུན་འངས་པའི་དབྱངས་ལ་བྱུག་འཆལ་ལོ། ༄ུག་པ་ལམ་དང་གང་
ཟག་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ་བཞི།

དམིགས་ཡུལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ།

བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ལ་གནས་
པའི་གང་ཟག ༄མངོན་རྟོགས་ཀྱི་ལམ་བསྟན་པའོ། ༄ང་པོ་ལ་ལྔ།

མཆམས་སྦྱར།

ལམ་རང་གི་ངོ་བོ། བདེན་གཞི་དངོས། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་སྦྱག་བསྐལ་དུ་
སྦྱབ་པ། ཞར་ལ་བདེན་གཉིས་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སྤངས་པ་ནི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་མིང་འཛོལ་བོ་ཞེས་བཤད་ན།
གཉེན་པོ་གང་གིས་སྤང་བྱ་གང་སྤངས་པ་ལས་ཡོངས་ཤེས་ཀྱི་མིང་འཛོལ་ཅེ་ན།
བདེན་པ་མཐོང་བ་དང་བསྟོམས་པ་ལས། ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡོངས་
ཤེས་ཀྱི་མིང་འཛོལ་བོ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་༼ལམ་རང་གི་ངོ་བོ་༽ནི།

བདེན་པ་མཐོང་དང་བསྟོམས་པ་ལས། ༄ེས་བཤད་ན། ལམ་དེའི་ངོ་བོ་ཟག་
བཅས་དང་ཟག་མེད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྟོམ་པའི་ལམ་ནི་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་
གཉིས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཟག་པ་རྒྱས་སུ་རུང་བ་དང་མི་རུང་བ་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་པའི་

ཕྱིར། མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་ཟག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྲོད་ཅིང་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་
དང་། མཐོང་སྤངས་དགུ་ཅིག་ཅར་སྤོང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ ༼ བདེན་གཞི་དངོས་ ༽ནི།

བདེན་པ་ཞེས་བཤད་ན། དེ་ལ་དབྱེ་ན་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། བདེན་པ་དག་ནི་བཞིར་
བཤད་དོ། །གང་དུ་ན། ཟག་མེད་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། །ཞེས་དང་། སོ་སོར་
བརྟགས་པས་འགོག་པ་གང་། །ཞེས་པ་དང་། སྤྱག་བསྐལ་ཀྱན་འབྱུང་འཇིག་རྟེན་
དང་། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་དོ། །འོ་ན་རིམ་བཤང་དེ་ལྟར་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་
ཡིན་ཏེ། སྤྱག་བསྐལ་དང་ཀྱན་འབྱུང་དང་དེ་བཞིན་དུ་འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་
སྟེ་དེ་ལྟར་ན་རིམ་བཤད་ལྟར་ཡིན་ནོ། །ཀྱན་འབྱུང་རྒྱ་ཡིན་པས་སྤར་བསྟན་རིགས་
སོ་ཞེ་ན། ལྷོན་མེད་དེ། བདེན་གཞི་དེ་དག་རིམ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་
དང་མཐུན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། སྤྱག་བསྐལ་དེ་ཆོར་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་མིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་ཟག་
བཅས་ཐམས་ཅད་སྤྱག་བསྐལ་ཡིན་ཞེ་ན། ཆོར་བ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ཡིད་དུ་མི་འོང་
བ་དང་དེ་ལས་གཞན་ཟག་བཅས་ནམས་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཅི་རིགས་པ་མ་ལུས་པ་
སྤྱག་བསྐལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་སྤྱག་བསྐལ་ཉིད་གསུམ་ཅི་རིག་པ་དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་ནི། བདེན་པ་བཞི་ཞེས་གྲང་བཤད། བདེན་པ་གཉིས་ཞེས་གྲང་བཤད་
ན། བདེན་གཉིས་དེ་དག་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གང་ལ་བཅོམ་པ་དང་སྒྲོས་ཆོས་གཞན་སོ་
སོར་བསལ་བ་ན། དེ་འཇིག་གི་སྒྲོ་མི་འཇུག་པ་ནི་བྱམ་ཆུ་བཞིན་དུ་ཀྱན་རྫོབ་དུ་ཡོད་
དོ། །དེ་ཡང་བཅོམ་པས་དེར་འཇིག་གི་སྒྲོ་མི་འཇུག་པ་ནི་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་སོ་

བས་བཅོམ་བ་ན་བྱམ་འཛིན་གྱི་སྒོ་འདོར་བའི་ཕྱིར། སྒོ་སྒྲིལ་གཞན་སོ་སོར་
བསལ་བ་ན་དེན་འཛིན་གྱི་སྒོ་མི་འཇུག་པ་ནི་ཚུ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཚུ་དེའི་སྤྱིང་དུ་སྒོ་སྒྲིལ་
གཟུགས་ཀྱི་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གཞན་སོ་སོར་བསལ་བ་ན་ཚུར་འཛིན་གྱི་སྒོ་
འདོར་བའི་ཕྱིར། གང་ལ་བཅོམ་བ་དང་སྒོ་སྒྲིལ་གཞན་སོ་སོར་བསལ་བ་ན་དེར་
འཛིན་གྱི་སྒོ་མི་འཇུག་པ་ལས་གཞན་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན།
གཟུགས་ཀྱི་རྩལ་ཐ་རབ་དང་འདུས་མ་བྱས་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ལ།

བསྟན་བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཐབས་གང་གིས་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་
མཐོང་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། དང་པོར་ནམ་པར་མི་གཡེང་བའི་རྒྱར་སོ་སོར་ཐར་པ་རིས་
བདུན་གང་རུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་ཏེ། དེ་ནས་མི་མོངས་པའི་རྒྱར་བདེན་པ་
མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་ཉན་ནས་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད།
དེ་ནས་གཉན་ལ་འབེབས་པའི་རྒྱ་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པས། ཉན་
མོངས་པ་དང་འབྲལ་བའི་རྒྱར་སྒྲོམ་པ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་སྒྱུར་བ་ལས་བདེན་པ་མངོན་
སུམ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ།

ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན།

རྟོན་སྟོན་དུ་རུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར། སྒོ་སྒྲིལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དངོས་
སོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་གནས་ཐོས་དང་བསམ་ལྡན་པས། །སྒོ་སྒྲིལ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་

སྒྲིབ་ཀྱི་ཞེས་བཤད་ན། ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་དེ་གང་ཞེ་ན། ཐོས་པ་དང་ལ་
སོགས་པ་བསམ་བློང་དང་སྒྲོམ་པ་ལས་བློང་བའི་སྒྲོ་རྣམས་ནི། མིང་དང་མིང་དོན་
གཉིས་ཀ་དང་དོན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཞེས་ཟེར། སྒྲོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ན་རེ། ཡིད་
ཆེས་གྱི་ལུང་ཆད་མ་ལས་སྒྲེས་པ་དང་། རིགས་པས་བརྟགས་པ་ལས་སྒྲེས་པ་དང་།
ཉིང་རེ་འཛིན་ལས་སྒྲེས་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་ནི། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་
རབ་ཡིན་གསུང་།

གཉིས་པ་ ། ཉིན་སྒོད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ ། ཅི།

གང་ཟག་གང་གིས་སྒྲོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། ལུས་འདུ་
འཛི་དང་སེམས་རྣམ་རྟོག་ལས་བསྐྱེདས་པའི་བསྐྱེདས་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་
གིས་སྒྲོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་གང་ལ་སྤྲ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། འདོད་
ཆུང་ཆོག་ཤེས་ལ་སྤྲེལ། ཆོག་མི་ཤེས་པ་དང་འདོད་ཆེན་ཅན་ལ་སྤྲ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོ་
ན་དེའི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་ན། ཆོས་གོས་སོགས་རྟེན་པ་ལ་ཡང་སྲེད་པ་ནི་ཆོག་མི་ཤེས་པ་
ཡིན་ལ། མ་རྟེན་པ་ལ་འདོད་པ་ནི་འདོད་ཆེན་ཅན་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལས་བརྒྱུག་པ་ནི་དེའི་
གཉེན་པོ་འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་དག་ཡིན་ནོ། ། འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་དེ་གཉིས་ལ་
ཁམས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པ་དང་བྱི་མ་མེད་པ་གཉིས་ཡོད་དོ། ། འོ་ན་དེའི་ངོ་བོ་གང་
ཞེ་ན། འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། མ་ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆགས་པའི་གཉེན་
པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པའི་རིགས་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་ཟག་མེད་གྱི་
ལམ་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་གོས་ངན་ངོན་ཅམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ་
འཕགས་པའི་རིགས། བསོད་སྦྱོམས་ངན་ངོན་ཅམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ་འཕགས་པའི་

རིགས། གནས་མལ་ངན་ངོན་ཅམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ་འཕགས་པའི་རིགས། སྒོང་བ་
དང་སྒོམ་པ་ལ་དགའ་བ་འཕགས་པའི་རིགས་ཞེས་རིགས་བཞི་བཀའ་སྩལ་གྱི། །

དེ་དག་གི་ནང་ནས་དང་པོ་གསུམ་མ་ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཚུང་ཆོག་
ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་ཡང་དེ་ཡིན་ཏེ། སྒོང་བ་ནི་འགོག་བདེན་
དང་སྒོམ་པ་ནི་ལམ་བདེན་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དགའ་བ་ནི་སྲིད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་
འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ལས་རྒྱབ་གྱིས་ཕྱོགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རིགས་བཞིས་
གང་བསྟན་ཅེ་ན། དང་པོ་གསུམ་གྱིས་ཚུལ་བསྟན། ཐ་མས་ལས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ།
ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་གནས་ནས་ལས་འདི་ལྟ་བུ་བྱས་ན་སྤྱར་དུ་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་
རོ་ཞེས་བསྟན་པའི་བྱིར། དགོས་པ་གང་གི་བྱིར་དུ་རིགས་བཞི་བསྟན་ཅེ་ན། སྲིད་པ་
སྦྱོར་པའི་གཞིའི་གཉེན་པོའི་བྱིར་དུ་རིགས་བཞི་བསྟན་ཏེ། བདག་གིར་འཛིན་པ་ཆོས་
གོས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་འདོད་པ་དེའི་དུས་རེ་ཞིག་ཞི་བར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ་རིགས་
དང་པོ་གསུམ་བསྟན། བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་དངོས་པོ་འདོད་པ་དེའི་དུས་གཏན་དུ་ཞི་
བའི་བྱིར་དུ་རིགས་བྱི་མ་བསྟན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་སྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དངོས་ལ།

ཞི་གནས་དང་།

ལྷག་མཐོང་གཉིས། དང་པོ་ལ། བསྟན། བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་གྱུར་
པའི་ཉེན་གྱི་གང་ཟག་དེ་རི་ལྟར་སྒོམ་པ་ལ་འཇུག་ཅེ་ན། མི་སྤྱུག་བསྒོམ་པ་དང་
དབུགས་འབྱུང་བ་དང་རྩལ་པ་བྱན་པ་ཡིས་སེམས་ལེགས་པར་བརྟལ་ཏེ་སྒོམ་པ་དེ་

ལ་འཇུག་པ་ཡིན། གང་ཟག་གང་གིས་སྒྲོམ་ན། འདོད་ཆགས་ལྷག་པས་མི་སྤྱུག་པ་
སྒྲོམ། རྣམ་རྟོག་ལྷག་པས་དབུགས་འབྱུང་རྩལ་སྒྲོམ་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ།

མི་སྤྱུག་པ་བསྒྲོམ་པ་དང་།

དབུགས་འབྱུང་རྩལ་བསྒྲོམ་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་
མི་སྤྱུག་པ་རི་ལྟར་བསྒྲོམ་ཞེ་ན། ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་དང་རེག་བྱ་དང་རྟེན་བུལ་པ་
སོགས་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་འདུ་ཤེས་དགུ་སྒྲོམ་པར་བྱེད་ལ། ཀེང་རུས་
སྒྲོམ་པ་ཆགས་བཅས་ཐམས་ཅད་ལ་ཤིས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཆགས་པའི་གནས་བཞི་
པོ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཀེང་རུས་རི་ལྟར་བསྒྲོམ་ཞེ་ན། དང་པོར་དཔལ་བའི་
དབྱེས་ལྟ་བུར་སེམས་གཏད་དེ། རུས་པར་སོས་ཤིང་དེ་ནས་རིམས་ཀྱིས་རྒྱ་མཚོའི་
མཐའ་མྱད་པའི་བར་དུ་ནི་རུས་པར་སྒྲོ་ཞིང་། སྤྱད་པའི་ཆེ་རང་གི་ལུས་མ་གཏོགས་
པ་བསྤྱས་པས། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་དང་པོ་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ནས་སྒྲོ་བའི་ཆེ་སྤར་
དང་འབྲེལ་ཞིང་། སྤྱད་པའི་ཆོ་ཀེང་རུས་ནས་ནི་ཐོད་བྱེད་ཀྱི་བར་དུ་བཏང་བས། ཡིད་
ལ་བྱེད་པ་སྤང་བ་བྱས་པར་བཤད་དོ། །

དེ་ནས་སྒྲོ་བའི་ཆེ་སྤར་དང་འབྲེལ། སྤྱད་པའི་ཆེ་སྤེན་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་
རུས་པ་མཐའ་བཤང་ཅ་མ་ལ་སེམས་འཛིན་པས། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ། །མི་སྤྱུག་པ་བསྒྲོམ་པའི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་ན། མ་ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆགས་པའི་
གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ས་བརྩས་བསྤྱས་ཏེ། འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་ས་
དགུས་བསྤྱས་པའི་ཕྱིར། དམིགས་པ་འདོད་པའི་སྤང་བ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པའི་ཁ་དོག་

དང་དབྱིབས་ལ་དམིགས་པའི་བྱིར། རྟེན་གང་གིས་སྐྱེད་ཅེན། མིང་གསུམ་གྱི་མིས་
སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་༼དབུགས་འབྱུང་རྩལ་བསྐྱོམ་པ་༽ནི།

དབུགས་འབྱུང་རྩལ་བྱ་བའི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་ན། དབུགས་ནང་དུ་རྩལ་བ་དང་
བྱིར་འབྱུང་བ་བྱ་བ་ནི་དབུགས་འབྱུང་རྩལ་བྱ་བ་སྟེ་ཤེས་རབ་ཡིན་ནོ། ཁྱིའི་བྱིར་
བྱ་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། འདི་བྱ་བའི་སྟོབས་བསྐྱེད་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་
བྱིར། བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཉིང་བསྟོགས་གསུམ་དང་། བསམ་གཏན་ཁྱད་
པར་ཅན་དང་། འདོད་པ་དང་ལྡན་བསྟུས་ཏེ། རང་གི་ས་པའི་དབུགས་འབྱུང་རྩལ་ལ་
དམིགས་པའི་སྟོ་གང་ཞེ་ག། ཁྲེས་པར་བཏང་སྟོམས་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པའི་བྱིར།
སྐྱོད་ཡུལ་གང་ཞེ་ན། སྐྱོད་ཡུལ་རྒྱུད་ཡིན་ནོ། འདོད་པའི་ལྷ་དང་མའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་
ཏེ། དེ་གཉིས་ནས་རྟོག་མང་པའི་བྱིར། འདི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཡིན་གྱི་བྱི་བ་སྟེ་
སྟེགས་པའི་མ་ཡིན་ཏེ། བྱི་བ་ལ་ཆོས་ཟབ་མོ་འདིའི་ལུང་མེད་པའི་བྱིར་དང་། ལུང་
མེད་པས་ཆོས་ཟབ་མོ་འདི་རྟོགས་མི་ལུས་པའི་བྱིར། ཟབ་པའི་ཁྱད་པར་དུ་ཞེ་ན།
བཟང་བ་དང་། ལ་སོགས་པ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། འཛོག་པ་དང་། རྟོག་པ་དང་། སྦྱར་
བ་དང་། ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ་ནས་བ་བྱུག་ཡོད་དོ། །དབུགས་འབྱུང་རྩལ་གྱི་ངོ་བོ་དེ་
ས་གང་གིས་བསྟུས་ཞེ་ན། དབུགས་རྩལ་བ་དང་དབུགས་འབྱུང་བ་ནི་ལུས་གང་
ལས་བྱུང་བའི་སས་བསྟུས་ཏེ། ལུས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། སེམས་ཅན་
དུ་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་བྱིར། མ་ཟེན་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་
པོ་གསུགས་ཅན་གྱི་ཆོགས་པ་ན་མེད་པའི་རྒྱུད་ཡིན་པའི་བྱིར། རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་

སྒྲེ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར། འོག་མའི་ཡིད་ཀྱིས་གོང་མའི་དབུགས་
འབྱུང་རྒྱུ་བའི་གཉིས་མི་རྟོགས་སོ། །

གཉིས་པ་༼ ལྷག་མཐོང་༽ ལ།

ཆོགས་ལམ།

སྒྱུར་ལམ། བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོག་པའི་ལམ་སོ། །དང་པོ་ནི། ཞི་གནས་
བྱུང་བར་གྱུར་པའི་རྗེས་སུ་ལྷག་མཐོང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བྲན་པ་ཉེར་གཞག་
བསྐྱོམ་པར་བྱ་སྟེ། ཞི་གནས་བྱུང་བར་གྱུང་ལྷག་མཐོང་མ་བྱུང་ན་ཉོན་མོངས་པ་སྒྲོང་མི་
ལུས་པའི་བྱིར་རྟེ། མདོ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཞོམ་པར་བྱ་ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར།

འོན་བྲན་པ་ཉེར་གཞག་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེ་ན།

ལུས་དང་ཆོར་བ་དང་སེམས་དང་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་
གཉིས་གཉིས་སུ་ཡོངས་སུ་བརྟགས་ནས་བསྐྱོམ་སོ། །བྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལ་གསུམ་
ཡོད་དེ། རང་བཞིན་བྲན་པ་ཉེར་གཞག། འབྲེལ་བ་བྲན་པ་ཉེར་གཞག། དམིགས་པ་
བྲན་པ་ཉེར་གཞག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ནི་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཐོས་
པ་དང་སོགས་པ་བསམ་པ་དང་སྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་གསུམ། འདི་སྤྱིས་
ཐོབ་མིན་རྟེ། སྒྱུར་བྱུང་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་འབྲེལ་བ་བྲན་པ་ཉེར་གཞག་ནི། ཤེས་
རབ་དང་མཚུངས་ལྷན་དང་འབྲེལ་བ་ལ་བཞག། གསུམ་པ་ནི་དེ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་
པ་ལ་བཞག་གོ། །བྲན་པ་ཉེར་གཞག་གི་རིམ་པ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། རིམ་པ་ནི་རི་ལྟར་

སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པ་བཞིན་དུ་བཞག་སྟེ། སྲ་མ་སྲ་མ་རགས་པས་རྟོགས་སྒྲ་
བའི་ཕྱིར། བྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལ་བཞིར་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལུས་གཙང་བ་
དང་། ཆོར་བ་བདེ་བ་དང་། སེམས་ཉག་པ་དང་། ཆོས་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་བཞིའི་གཉེན་པོར་བཞི་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གོམས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་
ནི་ཆོས་བྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་སྤྱི་ལ་དམིགས་པ་ལ་གནས་ཏེ། ལུས་ལ་སོགས་པ་
དེ་དག་ལ་མི་ཉག་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱལ་བ་དང་། སྟོང་བ་དང་། བདག་མེད་པར་ལྟོའོ།

གཉེས་པ་ལ།

སྟོར་ལམ་གྱི་རང་བཞིན།

ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར། རོགས་གཙོད་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོགས་
ལམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་ཆོས་བྲན་པ་ཉེར་གཞག་སྤྱི་ལ་དམིགས་པ་གོམས་པར་བྱས་པ་དེ་
ལས་རྩོ་བར་གྱུར་པ་འབྱུང་ངོ། །ཅིའི་ཕྱིར་རྩོ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བྲ་ཞེ་ན། རྣམ་པར་མི་
རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེའི་སྲ་ལྟས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། རྩོ་བར་གྱུར་པ་དེ་ནི་བདེན་པ་
བཞིའི་སྟོང་ཡུལ་ཅན་དང་། རྣམ་པ་མི་ཉག་པ་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཆང་བར་སྒོམ་པ་
ཡིན། རྩོ་བ་རྩུང་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་འཕེལ་བ་ལས་ཅེ་མོར་གྱུར་པ་འབྱུང་། ཅིའི་
ཕྱིར་ཅེ་མོར་གྱུར་པ་ཞེས་བྲ་ཞེ་ན། དགེ་བའི་རྩ་བ་གཡོ་བའི་རྩ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེ་
མོ་དེ་ཡང་རྩོ་བ་དེ་དང་འབྲེལ་བར་བདེན་བཞིའི་སྟོང་ཡུལ་ཅན་དང་། རྣམ་པ་མི་ཉག་པ་
སོགས་བཅུ་དྲུག་ཆང་བར་སྒོམ་པ་ཡིན། རྩོ་བ་རྩུང་གཉེས་ཀ་དང་པོར་བདེན་པ་ལ་
ཆོས་བྲན་པ་ཉེར་བཞག་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་གཏོད་ཅིང་། བྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་གཞན་
དག་གིས་གྱང་འཕེལ་བར་བྱེད་དོ། །རྩོ་མོ་རྩུང་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་འཕེལ་བ་དེ་

ལས་བཟོད་པ་ཡང་སྒྲེལ། ཅིའི་ཕྱིར་བཟོད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། བདེན་པ་ལ་ཆེར་བཟོད་
པའི་དོན་གྱིས་ནའོ། །དེ་ལས་བཟོད་པ་རྒྱུ་འབྲིང་གཉིས་བདེན་པ་ལ་རྣམ་པ་གཏོང་
ཆུལ་ཅེ་མོ་ལ་སྒྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །བཟོད་པ་རྒྱུ་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་
ཐམས་ཅད་ཆོས་བྲན་པ་ཉེར་གཞག་གིས་འཕེལ་བར་བྱེད་དོ། །བཟོད་པ་ཆེན་པོ་དེ་
འདོད་པར་གཏོགས་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཆོས་མཆོག་ལ་ཉེ་བའི་
ཕྱིར། བཟོད་པ་ཆེན་པོ་དེ་ནི་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་མཆོག་
ཀྱང་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །དེས་འབྲེད་ཆ་མ་སྤུན་ཐམས་ཅད་གཙོ་བོ་ཤེས་
རབ། འཁོར་དང་བཅས་ན་སྤྱང་བོ་ལྷ་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་
གཟུགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་དེ་དག་གི་ཐོབ་པ་ནི་བོ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒྱོར་
ལམ་དུ་མ་གཏོགས་ཏེ། དེ་དག་གི་ཐོབ་པ་འཕགས་པ་ལའང་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་
བས། རྫོགས་སོགས་ཀྱང་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་དེས་
འབྲེད་ཆ་མ་སྤུན་རྣམ་པ་བཞིའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྒྱོར་ལམ་བཞི་བོ་ཐམས་ཅད་སྒྲོམ་གྱུར་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་
ཏེ། མཉམ་གཞག་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ལ་བཞག་པའི་ཕྱིར། ས་གང་ལ་རྟེན་ཞེ་ན། བསམ་
གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྒྲོགས་མི་སྒྲོགས་མེད་དང་། བསམ་གཏན་བྱུང་བར་ཅན་དང་།
བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་ས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་བསྐྱུས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། བཅུན་པ་དབྱངས་སྒྲོགས་ལྟར་ན། རྫོད་ཅེ་གཉིས་ནི་འོག་འདོད་པ་ནའང་
ཡོད་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། གང་གི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ཞེ་ན། སྒྱོར་ལམ་བཞི་བོ་ཐམས་ཅད་
འདོད་པའི་ལྟ་དང་གྲིང་གསུམ་གྱི་མིའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཆོས་མཆོག་གྱུར་མེད་ཀྱིས་

འཛོལ་ན་སྐྱེས་པ་དང་བྱད་མེད་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ཅན་འཛོལ་བར་འགྱུར་རྟེ། ཆེ་དེ་ཉིད་
ལ་མཆན་གྱུར་བའམ། ཡང་ན་འདོད་པར་སྐྱེས་ན་སྐྱེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྐྱེས་
བས་ནི་སྐྱེས་པའི་རྟེན་ཅན་ཁོ་ན་འཛོལ་གྱི། བྱད་མེད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་མི་འཛོལ་བོ། འོ་ན་
སྦྱོར་ལམ་དེ་དག་གང་གིས་གཏོང་ཞེ་ན། འཕགས་པས་སྦྱོར་ལམ་དེ་དག་ས་བོར་
ནས་གཏོང་ལ། འཕགས་པ་མིན་པས་འཆི་བས་གཏོང་ངོ་། །དང་བོ་རྫོང་རྩེ་གཉིས་མི་
མ་ཐུན་བའི་ཕྱོགས་ལས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པས་ཀྱང་གཏོང་ངོ་། །བསམ་གཏན་གྱི་
དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པ་ཡིན་ན། ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་
མཐོང་བར་འགྱུར་རྟེ། ཡིད་སྦྱོབ་ཤས་ཆེ་བའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་ཉམས་ཆེ་སྟོན་མེད་པ་
འཛོལ་གྱི་སྤར་བཏང་བ་མི་འཛོལ་སྟེ། འཁོར་བར་མ་འདྲིས་ཤིང་འབད་བས་བསྐྱབ་
དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་ཉམས་དང་རྣམ་ཉམས་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་ན། ཉམས་པ་
གཉིས་ནི་ཡོན་ཏན་དང་མི་ལྡན་པའོ། །

དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱད་པར་གང་ཞེ་ན། ཡོངས་ཉམས་ནི་ཉིས་པས་བྱས་པ་ཡིན་རྟེ།
དཔེར་ན། ལོག་ལྷས་དགེ་རྩེ་ཉམས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྣམ་ཉམས་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཀྱང་བྱས་
པ་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་གྱིས་སོ་སྐྱེ་ལས་ཉམས་པ་ལྟ་བུའོ། །འོ་ན་སྦྱོར་ལམ་དེ་དག་
ཡོན་ཏན་གང་དང་ལྡན་ཞེ་ན། རྫོང་ཐོབ་ནས་ཡོངས་སུ་ཉམས་ཀྱང་ངེས་པར་གྱུར་
འདས་ཐོབ་པར་འགྱུར། རྩེ་མོ་ཐོབ་ནས་མཆོམས་མེད་བྱེད་པ་དང་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བ་
སླིད་ཀྱང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱུན་མི་འཆད། བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་ངན་སོང་དུ་མི་འཕྲོ་སྟེ།
ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བའི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཐག་རིང་དུ་བསྐྱིདས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ ༼ དོགས་གཙོད་གཞན་བསྟན་པ་ ༽ བོ།

ཐོད་ཅེ་གཉིས་སློབ་མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ལས་ལོག་ནས་ནི་སངས་རྒྱས་སུ་
འགྱུར་གྱི། བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་བ་མེད་དེ། བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་
ངན་སོང་དུ་མི་སྦྱེ་བ་གང་ཞིག ། བྱང་སེམས་གཞན་དོན་དུ་ངན་སོང་དུ་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར།
གཞན་རང་སངས་རྒྱས་སུ་ཡང་གསུམ་པ་བཟོད་པ་འབྲིང་མན་ཆད་ཐོབ་ན་ཡང་
འགྱུར་དུ་རུང་སྟེ། རང་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་བ་ལ། ངན་སོང་དུ་སྦྱེ་མི་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ཉྱན་པ་སངས་རྒྱས་དང་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་སངས་རྒྱས་ཐོད་ལ་སོགས་པ་ལ་
གནས་པ་རིགས་གཞན་དུ་བསྐྱར་དུ་མི་རུང་སྟེ། དེས་ཐོད་ནས་བྱང་ཆུབ་ཟད་མི་སྦྱེ་
ཤེས་ཀྱི་བར། བསམ་གཏན་གྱི་མཐའ་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྟན་ཐོག་གཅིག་ལ་ལམ་
ཀུན་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར། འོན་པེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་དང་པོ་ནས་སྦྱེ་འཇམ། དེའི་སྟོན་དུ་ལམ་
གཞན་འགོ་དགོས་ཞེ་ན། དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་གྱི་སྟོན་དུ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགེ་
ཙམ་འགོ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ཐོབ་ནས་ཅི་ཙམ་ན་ཐར་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། ལྷུང་
བ་སྲིད་པ་གསུམ་གྱིས་ཐར་པར་འགྱུར་ཏེ། སྲིད་པ་དང་པོ་ལ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་
བསྐྱེད། གཉིས་པ་ལ་དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་བསྐྱེད། གསུམ་པ་ལ་འཕགས་ལམ་ཐོབ་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཤིན་ཏུ་ལྷུང་ན་སྲིད་པ་གཉིས་ཀྱི་མཐར་ཐར་པར་འགྱུར་ཏེ།
དང་པོ་ལ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་བསྐྱེད། གཉིས་པ་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་
བརྟེན་ནས་དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་བསྐྱེད་དེ། ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་
མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འོན་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགེ་ཙམ་དེ་གང་གི་ནང་ནས་
འཕེན་ཞེ་ན། སྤིང་གསུམ་གྱི་མི་ཡི་ནང་ནས་འཕེན་པར་བྱེད་དེ། མི་ཤེས་རབ་དང་སྦྱོ་

བ་ཤས་ཆེ་བའི་བྱིད། རོ་བོ་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ། ལས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཡིད་གྱི་ལས་གཙོ་ཆེའོ། །

གསུམ་པ་༼བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོག་པའི་ལམ་༽ནི།

འདིག་རྟེན་པའི་ཆོས་མཆོག་ལས་གང་སྐྱེ་ཞེ་ན། འདིག་རྟེན་པའི་ཆོས་མཆོག་ལས་ཆོས་ཀྱི་བཟོད་པ་ཟག་པ་མེད་པ་སྐྱེའོ། །

དེས་གང་ལ་དམིགས་ན། དེས་ནི་འདོད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་དམིགས་པ་ཡིན། དེ་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་འདོད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཆོས་ཤེས་འབྱུང་། འདོད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་དམིགས་ནས་ཆོས་བཟོད་དང་ཆོས་ཤེས་སྐྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ། འདོད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་སྤྲུག་མ་གོང་མའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་དམིགས་པའི་རྗེས་བཟོད་དང་རྗེས་ཤེས་སྐྱེ་ལ། བདེན་པ་གཞན་གསུམ་ལའང་དམིགས་པའི་ཤེས་བཟོད་སྐྱད་ཅིག་མ་བཞི་བཞི་སྐྱེ་བ་དེ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་འདི་སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་བྱག་གོ། །

དེ་དག་བསྐྱེད་ནས་པ་གསུམ་སྟེ། མཐོང་བ་མངོན་རྟོགས། དམིགས་པ་མངོན་རྟོགས། བྱ་བ་མངོན་རྟོགས་ཞེས་བྱ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིད། བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་ས་གང་ལ་བརྟེན་ཞེ་ན། དེ་ནི་བསམ་གཏན་ས་བྱག་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་མཆོག་དང་ས་གཅིག་པའི་བྱིད། ཤེས་བཟོད་དེ་གཉིས་ལས་གཉེན་པོ་གང་ཞེ་ན། བཟོད་པ་བརྒྱད་ནི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིད། ཀུན་པོ་བྱིར་བྱུང་བ་བཞིན། ཤེས་པ་བརྒྱད་ནི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིད། དཔེར་ན། སྒོ་འཕར་བཅད་པ་བཞིན་ནོ། །

དེ་གཉིས་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་སྐད་ཅིག་མ་དང་
པོ་བཅོ་ལྔ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་སྤར་མ་མཐོང་བ་གསར་དུ་མཐོང་
བའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་བྱུག་པ་ནི་སྒོམ་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། བདེན་
པ་མངོན་སུས་དུ་མཐོང་བེན་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ལ།
དབྱེ་བ་བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན། མཐུག་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ།

ཆགས་བྲལ་སྡོན་སོང་།

མཐར་གྱིས་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཞུགས་གནས་གཉིས། དང་པོ་ནི། མཐོང་ལམ་
སྐད་ཅིག་བཅོ་ལྔ་པོ་དེ་དག་ཏུ་གནས་པའི་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་ཆོས་ཅན། དད་པའི་རྗེས་
སུ་འབྲང་བ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་དད་པའི་ཆོག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བདེན་པ་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་གནས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་པོ་ཆོས་ཅན།
ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་བྱིང་མི་འཛོག་པར་ཆོས་གསུང་རབ་ཀྱི་
རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒོམ་པས་སྤང་
བར་བྱ་བ་མ་སྤངས་པའམ། འདོད་ཉོན་དང་པོ་ནས་ནམ་པ་ལྟའི་བར་བཅོམ་པ་ནི་
འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །འདོད་ཉོན་བྱུག་པ་ནས་དགྲ་པ་ཚུན་ཆད་ཏེ་
བརྒྱད་པ་ཟད་པ་དེ་འབྲས་བུ་གཉིས་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན། འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བའམ། ཡང་ན་གོང་མ་ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་
ནི་འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གང་ཞིག་འབྲས་བུ་གང་ལ་
འཇགས་པ་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་གནས་པ་ནི་དེའི་འབྲས་བུ་ལ་
གནས་པ་ཡིན། སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་གནས་པ་དེའི་ཆེ་དབང་སོ་རྒྱལ་སོ་དེ་
དད་པས་མོས་པ་ཡིན་ཏེ། དད་པས་ལྷག་པར་མོས་པའི་ཕྱིར། དབང་སོ་རྒྱལ་སོ་དེ་
མཐོང་བས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ལྷག་པས་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་
སྒོམ་སྤང་ནམས་པ་ལཱའི་བར་སྤངས་པ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་གནས་པ་དེ། ཕྱིར་
འོང་འཇགས་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་པ་རྒྱུན་འཇགས་
ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ། འབྲས་བུ་བྱུང་པར་ཅན་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་མི་བཙོན་
པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཕྱིར་འོང་འཇགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུན་འཇགས་འབྲས་གནས་ཅམ་སོ་
ཐོབ་པ་གང་ཞིག །རྒྱུན་འཇགས་འབྲས་གནས་བྱུང་པར་ཅན་ཀྱི་ལམ་ཐོབ་པ་མེད་པས་
དེའི་ཕྱིར། བྱེད་ལྷོ། འབྲས་གནས་ཅམ་སོ་མ་ཐོབ་པར་འབྲས་གནས་བྱུང་པར་ཅན་
ཐོབ་པ་མེད་ཅིང་དེ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་ཡང་ཐོབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མཐར་གྱིས་པ་ལ།

རྒྱ་མཚན་དང་། རྒྱ་མཚན་ཅན་ཀྱི་གང་ཟག་གོ། དང་སོ་ནི། འདོད་པ་ནས་
མིད་ཅེའི་བར་གྱི་ས་དང་ས་ན་ཉེས་པ་རྣམས་དགུ་དགུ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། བར་
ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱང་དགུ་དགུ་ཡོད་དེ། དེ་རྒྱང་
དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་སོ་རྣམས་རེ་རེ་ཞིང་རྒྱང་དུའི་རྒྱང་དུ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་
བས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ།

ཀླུ་ཁྱེད་ཀྱི་ལྟ་སྟངས།

ཕྱིར་འོང་། ཕྱིར་མི་འོང་། དག་བཅོམ་མོ། །དང་པོ་ནི། ཀླུ་ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་
ལན་བདུན་པ་བ་དེ་གང་ཞེ་ན། ཀླུ་ཁྱེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་སྒྲོམ་པས་སྤང་
བར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་སྤངས་པ། དེ་ལྟར་ཉེ་མཆོག་ཏུ་སྒྲོགས་ན་སྒྲིབ་པ་ལན་
བདུན་ལེན་པ་ནི་དེ་ཡིན་ལོ། ཀླུ་ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ལན་བདུན་སྒྲིབ་པ་ཞེ་ན། སྤངས་
པའི་ཁྱད་པར་འདོད་ཉོན་རྣམས་པ་གསུམ་མཁ་རྣམས་པ་བཞི་ལས་གྲོལ་བ། དབང་པོའི་
ཁྱད་པར་ཉོན་མོངས་གང་སྤངས་པའི་གཉེན་པོ་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་ཐོབ་པ། སྒྲིབ་པའི་
ཁྱད་པར་སྒྲིབ་པ་ལན་བདུན་ཀྱི་ཆེ་གཉིས་སམ་གསུམ་ལེན་པ་ནི་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དབྱེ་
ན་ལྟའི་སྒྲིབ་པ་ལན་བདུན་སྒྲིབ་པ་ལན་བདུན་སྒྲིབ་པ་ལན་བདུན་སྒྲིབ་པ་ལན་བདུན་སྒྲིབ་པ་
གཅིག་ནས་རྣམས་པ་ལྟའི་བར་བཅོམ་པ་ནི་ཀླུ་ཁྱེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་གནས་གཞན་ཞིག་ཡིན་
ལོ། །

གཉིས་པ་། སྒྲིབ་པ་ལྟ་སྟངས།

ཁྱེད་ཀྱི་ལྟ་སྟངས་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཀླུ་ཁྱེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་
དེ་འབྲས་བུ་གཉིས་པ་ཕྱིར་འོང་ལ་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལྟ་སྟངས་ལྟ་སྟངས་ལྟ་སྟངས་
རྣམས་པ་བྱུག་པ་ཟད་པར་གྱུར་པ་ནི་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་ཡིན། ཅིའི་ཕྱིར་ལན་ཅིག་
ཕྱིར་འོང་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ལྟའི་ནང་དུ་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་དོན་གྱིས་ན་དེ་སྤྱད་
ཅེས་བྱ་ལོ། ཕྱིར་འོང་ཆེ་གཉིས་བར་ཆད་གཅིག་པ་དེ་གང་ཞེ་ན། སྤངས་པའི་ཁྱད་
པར་ཉེས་པའི་ཆ་བདུན་དང་བརྒྱད་ཟད་པ། དབང་པོའི་ཁྱད་པར་ཉོན་མོངས་པ་གང་
སྤངས་པའི་གཉེན་པོ་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་ཐོབ་པ། སྒྲིབ་པའི་ཁྱད་པར་དག་བཅོམ་པའི་

འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལ་ཆེ་གཅིག་དང་བྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལ་འདོད་ཉོན་གཅིག་གིས་བར་ཆོད་པ་ནི་བྱིར་འོང་ཆེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ།

གསུམ་པ་༼བྱིར་མི་འོང་༽ལ།

ཞུགས་གནས་གཉིས། དང་པོ་ནི། བྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཁྲད་པར་ཅན་དེ་འབྲས་བུ་གསུམ་པ་བྱིར་མི་འོང་ལ་ནི་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། བྱིར་བསྟན། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཞད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་དེ་འདོད་ཉོན་དགུ་པ་ཟད་པས་བྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། དབྱེ་བ། སྤེལ་མ་སྒྲོམ་པ། ལུས་མངོན་བྱེད་བཞད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། དོན་གྱི་ཁྲད་པར་འོ། །དང་པོ་ནི། བྱིར་མི་འོང་ལ་གཟུགས་སུ་ཉར་འགྲོ་དང་། གཟུགས་མེད་ཉར་འགྲོ་གཉིས་ལས། བྱིར་མི་འོང་གཟུགས་སུ་ཉར་འགྲོ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ལྷ་ཡོད་དེ། བར་དོར་འདའ་བ། སྐྱེས་ནས་འདའ་བ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཉེ་འདའ་བ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་པར་ཡོངས་སུ་སྤྲུང་ན་ལས་འདའ་བ་དང་། གོང་དུ་འཕོ་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གོང་དུ་འཕོ་བ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ནི་ཆོས་ཅན། གཉིས་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་སྤེལ་ན་འོག་མིན་འགྲོ་དང་། བསམ་གཏན་སྤེལ་བ་ལས་གཞན་དུ་ན་སྤིང་པའི་ཅེ་མོར་འགྲོ་བ་སྟེ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། འོག་མིན་འགྲོ་དེ་ཆོས་ཅན། གསུམ་ཡོད་དེ། འཕར་བ་དང་། བྱེད་དུ་འཕར་བ་དང་། གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཞན་བྱིར་མི་འོང་གཟུགས་མེད་ཉར་འགྲོ་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། སྐྱེས་ནས་འདའ་བ་ནས་གོང་དུ་འཕོ་བའི་བར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། མཛོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཆེ་འདི་ལ་སྤྲུང་ན་ལས་འདའ་བའི་བྱིར་མི་འོང་གཞན་ནི་བྱིར་མི་

འོང་མཐོང་ཆོས་ཞི་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། བར་འདའ་བ་དང་། རྒྱུས་ནས་འདའ་བ་
དང་། གོང་དུ་འཕོ་བ་གསུམ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་དུ་བྱེ་ནས་གཟུགས་སུ་
ཉེར་འགྲོ་དགྲུང་བཤད་དེ། དང་པོ་ལ་ལྷུང་བར། ལྷུང་བ་མ་ཡིན་པར། དུས་རིང་མོ་
ཞིག་ནས་འདའ་བ་དང་གསུམ། གཉིས་པ་ལ་རྒྱུས་མ་ཐག་ནས། འདུ་བྱེད་དང་བཅས་
ཏེ། འདུ་བྱེད་མེད་པར་འདའ་བ་དང་གསུམ། གསུམ་པ་ལ་འཕར་བ། བྱེད་དུ་འཕར་བ།
གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བ་དང་གསུམ་དུ་བྱེ་བས་སོ། །

དེ་དག་གི་བྱུང་པར་གང་ལས་བཞག་ཅེ་ན། ཕྱིར་མི་འོང་དགྲུ་པོ་དེ་དག་གི་
བྱུང་པར་རྣམས། ལས་དང་དབང་པོ་དང་ཉོན་མོངས་པའི་བྱེ་བྲག་ལས་བཞག་སྟེ།
དང་པོ་གསུམ་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ལས་དང་། བར་པ་གསུམ་རྒྱུས་ནས་སྤྱོད་
འགྲུར་གྱི་ལས་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་ལན་གངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་འགྲུར་གྱི་ལས་དང་།
དང་པོ་གསུམ་དབང་པོ་རྣོ་བ་དང་། བར་པ་གསུམ་དབང་པོ་འབྲིང་དང་། ཐ་མ་གསུམ་
དབང་པོ་རྩལ་བ་དང་། དང་པོ་གསུམ་ཉོན་མོངས་རྩུང་བ་དང་། བར་པ་གསུམ་ཉོན་
མོངས་འབྲིང་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་བྱེ་བྲག་ལས་བཞག་པའི་ཕྱིར།
འོ་ན་ལུང་བར་མ་ལས། རྒྱུས་བྱ་དམ་པའི་འགྲོ་བ་བདུན་དུ་བཤད་ན། དེ་དག་གང་
ཡིན་ཞེ་ན། དགྲུ་པོ་དེ་དག་ལས་གོང་དུ་འཕོ་བ་གསུམ་དུ་མ་བྱེ་བར་དམ་པའི་འགྲོ་བ་
བདུན་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །སྟོབ་པ་ཆགས་བཅས་དམ་པའི་འགྲོ་བ་མིན་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཅེ་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དམ་པ་དགེ་བ་ལ་འཇུག་ །དམ་མིན་མི་དགེ་
བ་ལ་མི་འཇུག་ །ཁམས་གོང་དུ་སོན་པ་ཕྱིར་མི་འོང་བའི་རྒྱ་མཚན་གསུམ་ཚང་བའི་
ཕྱིར་དམ་པའི་འགྲོ་བར་བཤད་ན། སྟོབ་པ་ཆགས་བཅས་ལ་རྒྱ་མཚན་གསུམ་པོ་དེ་

མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་མཛོད་ལས། སྐྱེས་བྱ་དམ་པའི་འགྲོ་བ་གང་ཞེ་ན། སྒོ་བ་པའི་ཡང་
དག་པའི་ལྷ་བ་དང་ལྡན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། དེ་
ནི་རྣམ་གངས་པའི་སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། འདིར་རྣམ་གངས་པ་མ་
ཡིན་པའི་སྐྱེས་བྱ་དམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། འདོད་པར་ཆེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་
པའི་འཕགས་པ་ཕྱིར་མི་འོང་ཁམས་གཞན་དུ་ནི་འགྲོ་བ་མེད་དེ། འདིར་སྤྱང་ན་ལས་
འདའ་བར་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡིད་འབྱུང་གས་ཆེ་བའི་ཕྱིར། འདོད་པར་ཆེ་ཡོངས་སུ་
གྱུར་པའི་འཕགས་པ་ཁམས་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་མེད་ན། བརྒྱ་བྱིན་གྱིས། བདག་ནི་ཐ་
མར་ཉམས་ན་ལྷ་གང་འོག་མིན་ཞེས། །རྣམ་པར་གྲགས་པ་དེར་ནི་སྐྱེ་བར་འབྱུར་བར་
ཤོག། །ཅེས་སྒྲུས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་མངོན་པ་མི་
ཤེས་པའི་ཕྱིར། འོན་བཙུག་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེ་མི་དགག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་
ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བརྒྱ་བྱིན་དགའ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་དང་གོང་མར་སྐྱེས་
པའི་འཕགས་པ་ནི་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་དང་དབང་པོ་འཕོ་བ་མི་སྟེན་ཏེ། མི་ཉམས་
པའི་རྟེན་ཁྲད་པར་ཅན་ཐོབ་ཅིང་། ཆེ་རབས་གཞན་དུ་འཕགས་པའི་ལམ་ལ་འདྲིས་
པས་དབང་པོ་རྣམས་ཆེས་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ ༼སྤེལ་མ་སྒྲོམ་པ་༽ནི།

བསམ་གཏན་སྤེལ་ན་འོག་མིན་འགྲོ། །ཞེས་བཤད་ན། དང་པོར་བསམ་
གཏན་གང་སྤེལ་ཞེ་ན། དང་པོར་བསམ་གཏན་བཞི་པ་སྤེལ་བར་བྱེད་དེ། དེ་ལམ་སྤྱོད་
བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རི་ལྷར་སྤེལ་ན་དང་པོར་རྒྱུན་དང་ལྡན་
པའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཟག་ཟེད། དེ་ནས་ཟག་བཙས། དེ་ནས་སྤྲད་ཅིག་གཉིས་

ཟག་མེད། དེ་ནས་ཟག་བཅས། དེ་ནས་ཟག་མེད་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག། དེ་ནས་སྐད་
ཅིག་མ་ནི་རེ་རེར་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་སྟེལ་བར་བྱས་པ་ནི་སྟེལ་སྟོམ་གྱུ་བ་པའི་ཆད་
ཡིན་ཞེས་ཟེར། སྟོབ་དཔོན་ན་རེ། སྐད་ཅིག་རེ་རེར་སྟེལ་བྱས་པ་སངས་རྒྱས་མ་
གཏོག་གཞན་ལ་མེད་པས། རྒྱན་ཆགས་གསུམ་ལ་རི་ལྷར་འདོད་འདོད་དུ་སྟོམས་
པར་འཇུག་བྱས་པ་སྟེལ་སྟོམ་གྱུ་བ་པའི་ཆད་ཡིན་ཞེས་གསུང་། དགོས་པ་གང་གི་
ཕྱིར་སྟེལ་ན། གནས་གཅང་མ་ལྷར་སྟེ་བ་དང་། མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཉོན་མོངས་པས་ནི་འཛིགས་པ་ཐག་བསྐྱང་བའི་ཕྱིར་ཡང་ཡིན་ནོ།
འོན་ཀྱང་གནས་གཅང་མ་ལྷར་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། གནས་གཅང་མར་སྟེ་
བ་ལྷ་ཁོ་ནར་ངེས་ཏེ། བསམ་གཏན་སྟེལ་བ་དེ་ནི་ཆུང་དུ་གསུམ་སྟེལ། འབྲིང་དུ་ག་
སྟེལ། ཆེན་པོ་དགུ་སྟེལ། ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་བཅུ་གཉིས་སྟེལ། ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་བཅོ་
ལྔ་སྟེལ་ཏེ་རྣམ་པ་ལྷར་ངེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་གྱིང་
གང་ཞེ་ན། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ནི་དེ་ཡིན་ནོ། ཅིའི་ཕྱིར་
ལུས་མངོན་གྱིང་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། སེམས་མེད་པའི་ལུས་ཀྱིས་སྤང་ན་ལས་འདས་པ་
དང་འབྲ་བའི་འགོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་གྱེད་པས་ན་དེར་འདོད་དོ། །སེམས་མེད་པའི་
ལུས་ཀྱིས་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་མངོན་དུ་གྱེད་དེ། སེམས་མེད་པའི་ལུས་ལ་
བརྟེན་ནས་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་སྟེ་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་༽དག་བཅོམ་༽ལ།

ཞུགས་པ་དང་།

གནས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྒྲིང་མི་འོང་དེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྒྲོམ་སྤང་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ནས་སྤིང་ཅིའི་བར་གྱི་ཉེས་པའི་ཆ་བརྒྱད་ཟད་པའམ། སྤིང་ཅིའི་ཉོན་མོངས་དགྲ་པ་སྤང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པ་ནི་དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན། སྤིང་ཅིའི་ཉོན་མོངས་དགྲ་པ་སྤོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ནི་རྩོམ་ལྷ་བྱ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྤོང་བའི་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་གྱི་དངོས་སུ་སྤོང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྤིང་ཅིའི་ཉོན་མོངས་བརྒྱད་པ་མན་ཆད་སྤངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་༽གནས་པ་༽ལ།

དངོས་དང་།

ཞར་ལ་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ། ཤེས་པའི་འབྲུང་ཚུལ། དག་སྤོང་ཚུལ་གྱི་བསྐྱུ་བ། ཆངས་པའི་འཁོར་ལོ། །དག་སྤོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་འཛོལ་ཚུལ། དག་བཅོམ་གྱི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི་དག་བཅོམ་ཞུགས་པ་དེས་ཟད་པ་ཐོབ་པ་དང་ཟད་པ་ཤེས་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ། གང་ཟག་དེ་ལ་མི་སྒྲོལ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འབྲས་བུ་གཞན་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་ལམ་ལ་སྒྲོལ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་བཅོམ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་མཐར་ཐུགས་ནས་གཞན་དོན་བྱེད་པར་འོས་པ་དང་། ཆགས་བཅས་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་པར་འོས་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་བདུན་ནི་སྒྲོལ་པ་ཡིན་ཏེ། ཟག་པ་ཟད་པའི་ཕྱིར་དུ་བསྐྱུ་བ་པ་

གསུམ་ལ་ཉག་ཏུ་སློབ་བཞིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། སོ་སླེ་ནི་སློབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་
པ་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་ཤིང་། བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་སློབ་པ་གཏོང་
བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ།

ལས་གང་གིས་ས་གང་གི་སྤང་བྱ་སྤོང་།

ས་གང་གིས་ས་གང་གི་སྤང་བྱ་སྤོང་། ཞར་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལས་གྱི་
དམིགས་ལྟ་མོ། །དང་པོ་ནི། མི་སློབ་པ་དེ་ཡང་གང་གིས་ས་གང་ལས་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལས་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལས་
གྱིས་སྤིང་ཅེ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལས་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི། འཇིག་རྟེན་པའི་
ལས་གྱིས་དེ་ལས་ཆགས་པ་དང་འབྲལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤིང་ཅེ་ལ་གོང་ས་མེད། རང་
ས་སྤིང་བ་རྒྱས། འོག་ས་དམན་པའི་བྱིར། གཞན་འོག་ས་བརྒྱད་ལས་འཇིག་རྟེན་
དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལས་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀྱིས་ཆགས་པ་དང་འབྲལ་
མོ། །འོན་འཕགས་པ་དང་སོ་སླེ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལས་གྱིས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་
ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལས་གྱིས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་
བའི་འཕགས་པ་ལ་བྲལ་བའི་ཐོབ་པ་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་ལྟ་བུ་གཉིས་ཡོད།
སོ་སླེ་ལ་བྲལ་ཐོབ་ཟག་མེད་མེད་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལས་
གྱིས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བྱང་བྲལ་ཐོབ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་གྱིས་ཅི་
ཡང་མེད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་བྱིར་མི་འོང་དབང་པོ་འཕོས་པའི་ཆེ། ཅི་
ཡང་མེད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་བྲལ་ཐོབ་ཟག་མེད་བཏང་ལ། ཅི་ཡང་མེད་

ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། མ་ཁྲབ་སྟེ། སྲིད་ཅེ་འི་བྱེད་ལས་རྣམ་
པར་གྲོལ་བའི་བྱིར་མི་འོང་དབང་པོ་འཕོས་པའི་ཆེ། སྲིད་ཅེ་འི་བྱེད་ལས་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བའི་བྲལ་ཐོབ་ཟག་མེད་བཟང་། ཟག་བཅས་དང་མི་ལྡན་ཡང་གང་
སྤངས་པ་དེ་འི་ཉོན་མོངས་དང་མི་ལྡན་པ་དང་། བྱིས་པ་གོང་བསམ་གཏན་དང་པོ་
ཡན་ཆད་དུ་སྦྱེས་པ་འདོད་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་བྲལ་ཐོབ་ཟག་བཅས་
བཟང་། ཟག་མེད་དང་མི་ལྡན་ཡང་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་དང་མི་ལྡན་པ་བཞིན་ཡིན་
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ ༼ ས་གང་གིས་ས་གང་གི་སྤང་བྱ་སྤོང་ ༽ནི།

ས་གང་གིས་ས་གང་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཉེར་
བསྟོགས་ཟག་མེད་མི་སྟོགས་མེད་པ་ཡིས་ས་ཐམས་ཅད་ལས་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཉེར་བསྟོགས་ཡིན་པས་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་འབྲལ།
ཟག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པས་རང་ས་དང་གོང་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་
འབྲལ་བའི་བྱིར། འོ་ན་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས་ས་འོག་མ་ལས་རྒྱལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་
ཐ་མ་དེ་ས་གང་གི་ངོ་བོར་སྟེ་ཞེ་ན། འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཏེ་ས་
དང་པོ་གསུམ་ལས་རྒྱལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐ་མ་དབང་པོ་ནི་ན་ཆོར་བ་སྟོ་རུས་
པས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་ངོ་བོར་སྟེ། དབང་པོ་རྒྱལ་ན་ཆོར་བ་སྟོ་མི་རུས་
པས་ཉེར་བསྟོགས་ལས་མཐའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནི་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་སྟེ་ལ། གོང་
མ་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ཡན་ཆད་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་
ཐ་མ་ཉེར་བསྟོགས་ལས་མཐའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་སྟེ་བ་མིན་གྱི་དངོས་གཞིར་

སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཉེར་བསྟོགས་དང་དངོས་གཞི་
ཚོར་བ་མཐུན་ཞིང་། དངོས་གཞི་མཐོང་བ་ལ་གྱུས་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པ་ཟག་པ་
མེད་པའི་ལམ་གཞན་བརྒྱད་ཀྱིས་རང་ས་དང་གོང་ས་ལས་ཀླུ་བ་པ་ཡིན་གྱི་འོག་ས་
ལས་ཀླུ་བ་མིན་ཏེ། དེ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱས་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ ༼ ཞར་ལ་འདྲིལ་ཏེན་པའི་ལམ་གྱི་དམིགས་ཀླུ་བ་པ་ ༽ཞེ།

འདྲིལ་ཏེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་དེ་བདེན་པའི་དམིགས་ཀླུ་བ་པ་ཅན་ཡིན་ན།
འདྲིལ་ཏེན་པའི་ལམ་གྱི་དམིགས་ཀླུ་བ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདྲིལ་ཏེན་པའི་ཀླུ་བ་པ་ལས་
དང་བར་ཆད་མེད་ལམ་གོ་རིམས་བཞིན་བྱ། ཞི་སོགས་རགས་སོགས་ཀྱི་ཀླུ་བ་
ཅན་དང་། གོང་ས་དང་འོག་སའི་སྟོང་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ ༼ ཤེས་པའི་འབྱུང་ཚུལ་ ༽ཞེ།

དེ་ཟད་ཐོབ་དང་ཟད་པ་ཤེས། །ཞེས་བཤད་ན། ཟད་ཤེས་ལས་གང་སྟེ་ཞེ་ན།
གལ་ཏེ་དག་བཅོམ་པ་མི་གཡོ་བའི་ཚས་ཅན་ཡིན་ན། ཟད་པ་ཤེས་པ་ལས་མི་སྟེ་བའི་
སྟོ་གྲོས་ཤེས་པ་སྟེ། གལ་ཏེ་དག་བཅོམ་པ་མི་གཡོ་བའི་ཚས་ཅན་མ་ཡིན་ན། དེ་
ལས་ཟད་པ་ཤེས་པའི་རྒྱན་ནམ། མི་སྟོབ་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དེ་སྟེ་འོ། །འོ་ན་མི་
སྟོབ་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དེ་མི་གཡོ་བའི་ཚས་ཅན་ལ་མེད་དམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དག་
བཅོམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ ༼ དགེ་སྟོང་ཚུལ་གྱི་བསྟུ་བ་ ༽ཞེ།

དགེ་སྟོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་བཞི་བསྟན་ན། དགེ་སྟོང་གི་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན།

དེ་མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པའི་དགེ་
 སྦྱོང་དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཚུལ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་ན་དགེ་
 སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུའོ། །དེ་ལ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་གཉིས། དེ་དག་
 རྒྱས་པར་བྱེན་བརྒྱད་ཅུ་ཅད་གྲུའོ། དེ་ཡང་འདུས་བྱས་ནི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་འདུས་
 མ་བྱས་ནི་ཐད་པ་སྟེ་སྤངས་པ་རྣམས་དང་བཅས་པའོ། །འོན་འབྲས་བུ་གཞིར་བཞག་
 པ་གྲངས་ཉུངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ། འབྲས་བུ་བཞིར་རྣམ་པར་བཞག་
 པ་ནི་གནས་སྐབས་གང་ལ་རྒྱ་མཚན་ལྟ་དག་ནི་སྲིད་པ་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར། རྒྱ་
 མཚན་ལྟ་གང་ཞེ་ན། འབྲས་བུའི་སྡོན་དུ་ཞུགས་པའི་ལམ་བཟང་བ་དང་། གཞན་
 འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་ཐོབ་པ་དང་། ཐད་པ་སྟེ་སྤངས་པ་རྣམས་བསྡོམས་པ་དང་།
 ཤེས་པ་བརྒྱད་ཆོན་ཐོབ་པ་དང་། རྣམ་པ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་བྱག་མངོན་
 ལུས་དུ་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའོ། །ཐག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཁོན་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་
 ཡིན་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཐོབ་པའི་ཆགས་བྲལ་སྡོན་སོང་གི་བྱིར་འོང་དང་
 བྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་དེ་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞེ་ན།
 སྦྱོང་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་པ་ཡིས་ཐོབ་པའི་བྱིར་འོང་དང་བྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ནི་
 ཐག་མེད་ཀྱི་སྤངས་པ་དང་བསྐྱེད་པས་ཏེ་བསྡོམས་པ་དང་། ཐག་མེད་ཀྱི་ལམ་གྱིས་
 དེ་འབྲའི་བྲལ་ཐོབ་འཇིན་པའི་བྱིར།

ལྟ་བུ་ཀྱི་ཆངས་པའི་འཁོར་ལོ་ཤིན།

ཐག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ལ་ཆངས་པའི་ཚུལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཆངས་པ་ནི་
 ལྷང་འདས་ཡིན་ལ། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་དེ་ཉིད་ལ་

ཆངས་པའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ནི་ཆངས་པ་ཡིན་ལ། དེས་
གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱོར་བའི་བྱིར། དེའི་ནང་ནས་མཐོང་ལམ་ནི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
ཡིན་ནོ། །ཅིའི་བྱིར་དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་
ཆོས་མཚུངས་པའི་བྱིར་ཏེ། འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་སྤྱར་བར་འགོ་བ་དང་། སོགས་
བ་ཡུལ་གཞན་དོར་ནས་གཞན་ལ་འཇུག་པ་དང་། མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པ་
དང་། རྒྱལ་བ་རྣམས་རྣལ་དུ་འགོད་པར་བྱེད་པ། མཐོ་བ་ལ་འཕམ། དམའ་བ་ལ་
འབབ་པར་བྱེད་དེ་བཞིན་དུ། མཐོང་ལམ་སྐྱད་ཅིག་བཅོ་ལྔ་པོ་སྤྱར་བར་འགོ་བ་དང་།
བདེན་པའི་དམིགས་པ་གཞན་དོར་ནས་གཞན་ལ་འཇུག་པ་དང་། བར་ཆད་མེད་ལམ་
གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་ཐོབ་པ་གཅོད་པས་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བ་དང་། རྣམ་གྲོལ་
ལམ་གྱིས་བྲལ་ཐོབ་འཛིན་པས་རྒྱལ་བ་རྣལ་དུ་འགོད། ཁམས་གོང་མའི་བདེན་པ་ལ་
འཕམ། འོག་མའི་བདེན་པ་ལ་འབབ་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། བཅུན་པ་དབྱངས་སྒྲིགས་ན་
རེ། མཐོང་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཡིན་ལ། དེ་དག་འཁོར་ལོ་
རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱི་བས་སོགས་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་བྱིར། མཐོང་ལམ་ཆོས་འཁོར་ཡིན་
ཞེས་ཟེར། ཆོས་མཚུངས་ཏེ། འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་འཛིན་པའི་ལྟེ་བ། སྤྱད་པའི་སྤྱ་
ཁྲུང་། བན་ཚུན་འཇུག་པའི་ཕྱི་བས་གསུམ་ཡོད་ལ། ཡང་དག་པའི་དག་དང་ལས་ཀྱི་
མཐའ་དང་འཆོ་བ་གསུམ་ཚུལ་གྲིམས་ཡིན་པས། ལྟེ་བ་དང་འདྲ་བར་ཡང་དག་པའི་
ལྟེ་བ་སོགས་དེ་དག་ལ་རག་ལས་ནས་འཇུག་པའི་བྱིར། ཉིང་རེ་འཛིན་ནི་སྤྱ་ཁྲུང་དང་
འདྲ་བར་དམིགས་པ་ལ་སེམས་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། ཡང་དག་པའི་ལྟེ་བ་
སོགས་བཞི་ནི་ཕྱི་བས་དང་འདྲ་བར་བན་ཚུན་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་བྱིར།

བྱུག་པ་༼དགེ་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བྱ་གང་གི་རྟེན་ལ་འཛོལ་ཚུལ་༽ནི།

དགེ་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བྱ་གང་གི་རྟེན་ལ་འཛོལ་ཅེ་ན། འདོད་པར་འབྲས་བྱ་དང་པོ་གསུམ་འཛོལ་ལ། ཐ་མ་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བྱ་ནི་ཁམས་གསུམ་ཅར་དུ་འཛོལ། འོན་ཏེ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་དང་ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་བྱ་དང་མཐར་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བྱ་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་འཛོལ་མོད། ཆགས་བྲལ་སྟོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བྱ་ཁམས་གོང་མའི་རྟེན་ལ་མི་འཛོལ་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གོང་མའི་རྟེན་ལ་མཐོང་ལམ་སྟེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐོང་ལམ་སྟེ་བ་ལ་འཁོར་བ་ལ་སྟོ་བ་ཤས་ཆེན་པོ་དགོས་ལ། གོང་གི་སོ་སྟེ་འཁོར་བ་ལ་མི་སྟོ་བའི་ཕྱིར་དང་། བརྒྱ་ཚན་བརྒྱ་པའི་ལུང་ལས། ཕྱིར་མི་འོང་ལྟ་བུ་འདིར་ཅོམ་ཞིང་དེར་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་༼དག་བཅོམ་གྱི་དབྱེ་བ་དང་དབང་པོ་འཕོ་ཚུལ་༽ལ།

དངོས་དང་། ཆོས་ཀྱི་བྱུང་བར། ཉམས་པའི་དབྱེ་བ། དབང་པོ་འཕོ་ཚུལ་བྱེ་བཀ་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་མི་གཡོའི་ཟད་ཤེས་ལས། །ཞེས་བཤད་ན། དག་བཅོམ་པ་ལ་དབྱེ་བ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་བྱུག་ཏུ་འདོད་དེ། ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན། འཆི་བར་སེམས་པའི། རྗེས་སུ་སྤང་བའི། གནས་པ་ལས་མི་བསྐྱོད་པའི། རྟོགས་པའི་སྐལ་བ་ཅན། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལས་དང་པོ་ལྟ་ནི་དད་པས་མོས་པ་ལས་སྟེས་པ་ཡིན་ཏེ། དད་མོས་སྟོན་དུ་འབྱོ་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་དུས་དང་སྤྱོད་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་གྲོལ་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་མཛོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡོ་བྱེད་ཆང་བ་དང་། ཉན་མེད་པའི་དུས་ལ་

སྟོས་པའི་ཕྱིར། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་དེ་ནི་དུས་དང་མི་སྤྱོད་པའི་རྣམ་གྲོལ་བ་ཡིན་
 ཏེ། ཉོན་མོངས་པས་མི་གཡོ་བ་དེའི་ཕྱིར་དང་། ཉིང་དེ་འཛིན་མཛོན་དུ་འགྱུར་བ་དུས་
 ལ་མི་སྟོས་པར་འདོད་དགྲུང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ནི་མཐོང་ཐོབ་ཀྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་
 ཡིན་ཏེ། མཐོང་ཐོབ་སྡོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དག་བཙམ་པ་དེ་དག་དང་པོ་ནས་དེའི་རིགས་ཅན་ཡིན་ནམ།
 ཕྱིས་དག་བཙམ་པ་ཐོབ་པའི་ཆེ་ན་དེའི་རིགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་དང་
 པོ་ནས་དེའི་རིགས་ཅན་དང་། ཁ་ཅིག་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་དབང་པོ་རྣམས་པར་ཡོངས་སུ་
 སྤངས་པ་ལས་གྲུང་ཏོ། །དག་བཙམ་པ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་དེ་དག་རིགས་དང་
 འབྲས་བུ་གང་ལས་ཉམས་ཞེ་ན། བར་བ་བཞི་ནི་རིགས་ལས་ཉམས་ཏེ། དམའ་བར་
 སྤང་བའི་ཕྱིར། ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་ནི་རིགས་ལས་ཉམས་པ་མི་སྲིད་དེ།
 དེ་ལས་དམན་པའི་རིགས་མེད་པའི་ཕྱིར། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་དེ་རིགས་ལས་
 ཉམས་པ་མི་སྲིད་དེ། དབང་པོ་རྣེ་བས་ཉོན་མོངས་མི་སྤྱེ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལྷ་འབྲས་
 གྲུ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་ཏེ། དབང་པོ་རྒྱལ་བས་ཉོན་མོངས་སྤང་ཡང་སྤྱེ་བའི་ཕྱིར།
 མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་ནི་དེ་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་རྣེ་བས་ཉོན་མོངས་མི་སྤྱེ་བའི་ཕྱིར།
 འོན་ཀྱང་དང་པོའི་རིགས་ལས་ཉམས་པ་མེད་དེ། མི་སློབ་པའི་ཆེ་དང་པོ་ནས་དེའི་
 རིགས་སུ་ཡོད་པ་ནི་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་ལམ་གཉིས་ཀྱིས་བརྟན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་
 དང་། སློབ་པའི་ཆེ་དེའི་རིགས་སུ་ཡོད་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
 པའི་ལམ་གཉིས་ཀྱིས་བརྟན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་དང་པོ་རྒྱུན་ཞུགས་ལས་
 ཉམས་པ་མི་སྲིད་དེ། དེ་མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། མཐོང་སྤང་སྤངས་

བ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བྱ་དང་པོ་ཆགས་བྲལ་སྟོན་སོང་གི་ཕྱིར་འོང་དང་
ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བྱ་ལས་ཉམས་བ་མི་སྲིད་དེ། དེ་འཛིག་ཉེན་བ་དང་འཛིག་ཉེན་
ལས་འདས་པའི་ལམ་གཉིས་ཀྱིས་བརྟན་བར་བྱས་པའི་ཕྱིར། འོན་རིགས་བྱུག་པོ་དེ་
དག་བཅོམ་པ་ཁོ་ན་ལ་ལྷན་ནམ་ཞེ་ན། སྟོབ་བ་དང་འཕགས་བ་མིན་པའི་སོ་སྤྱེ་ཡང་
རིགས་བྱུག་དང་ལྷན་ཏེ། དག་བཅོམ་གྱི་སྟོན་དུ་རིགས་བྱུག་འགོ་བའི་ཕྱིར། ལམ་
གང་ལ་གནས་པའི་ཆེ་དབང་པོ་འཕོ་ཞེ་ན། མཐོང་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཆེ་ནི་དབང་པོ་
འཕོ་བ་མེད་དེ། དེ་རྣམ་བས་སྦྱོར་བ་བྱ་བའི་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་ལམ་
གཞན་ལ་གནས་ནས་དབང་པོ་འཕོ་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་བ་ནི། ཉམས་བ་དེ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། ཡོངས་སུ་ཉམས་བ་རྣམ་བ་
གསུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་ཤོར་བ་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་བ་དང་། ཐོབ་
པར་བྱ་བ་མ་ཐོབ་པ་མ་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་བ་དང་། ཐོབ་པ་མངོན་དུ་མ་བྱས་བ་ཐོབ་
བ་ཉེར་སྤྱད་ལས་ཉམས་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོན་དེ་དག་གང་ལ་མངའ་ཞེ་ན།
སྟོན་བ་ལ་ཐ་མ་ཉེར་སྤྱད་ལས་ཉམས་བ་མངའ་སྟེ། ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་ཅད་ལ་མངའ་
བརྟེན་གྲང་འགའ་ཞིག་མངོན་དུ་མ་མངོན་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་
ལ་བར་མ་མ་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་བ་འང་མངའ་སྟེ། སངས་རྒྱུ་གི་ཆོས་མ་འདྲེས་བ་
མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ལ་ནི་ཡོངས་ཉམས་རྣམ་བ་གསུམ་ག་ཡོད་དོ། །དག་བཅོམ་
དབང་བརྒྱལ་འབྲས་བྱ་ལས་ཉམས་ན་སྲིད་བ་དང་ལྷན་བས་སྲིད་བར་སྤྱེ་བར་འགྱུར་
ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། དེ་འབྲས་བྱ་ལས་ཉམས་བ་ཡིན་ལ། འབྲས་བྱ་ལས་ཉམས་བ་
སོར་མ་ཆུད་གྱི་བར་དུ་འཆི་བ་མེད། འབྲས་བྱ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་དེ་དང་འགལ་བའི་

བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་མི་བྱེད་ཅིང་། ལམ་སྐྱབ་པ་ལ་བརྩོན་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི། དབང་པོ་
འཕོ་བ་ལ་ལམ་དུ་དགོས་ཞེ་ན། རྟོགས་པའི་སྐལ་བ་ཅན་མི་གཡོ་བར་དབང་པོ་འཕོ་
བའི་ཆེ་རྒྱུ་གྲོལ་ལམ་དང་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ་དགོས་ཏེ། དབང་པོ་རྩལ་པོའི་
རིགས་ཡུན་རིང་དུ་ཡིན་ཏུ་བསྟེན་ཅིང་། དེ་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་ལམ་གཉིས་ཀྱིས་བརྟན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དད་མོས་པ་མཐོང་ཐོབ་བར་དབང་
པོ་འཕོ་བ་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྒྱུ་གྲོལ་ལམ་རེ་རེས་ཆོག་སྟེ། དབང་པོ་འཕོ་
སྐྱ་བའི་ཕྱིར། དབང་པོ་འཕོ་བའི་ལམ་དེ་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
འཕགས་པ་དབང་པོ་འཕོ་བའི་རྒྱུ་གྲོལ་ལམ་དང་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནི་ཟག་མེད་
ཡིན་ནོ། །གང་གི་རྟེན་ལ་དབང་པོ་འཕོ་ཞེ་ན། མིའི་ནང་དུ་དབང་པོ་འཕོ་སྟེ། འབད་
པས་བསྐྱབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་པོ་འཕོ་ཞེ་ན། མི་སྟོབ་པ་
ཟག་མེད་ས་དགུ་ལ་བརྟེན་ཏེ་འཕོ། སྟོབ་པ་བསམ་གཏན་ས་བྱག་ལ་བརྟེན་ཏེ་འཕོའི།
གཟུགས་མེད་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འཕོ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་ཕྱིར་མི་འོང་བ་དབང་པོ་
འཕེལ་བ་དབང་པོ་རྩལ་པོས་བསྐྱས་པའི་འབྲས་བྱ་ཁྱད་པར་ཅན་བཏང་སྟེ་དབང་པོ་
རྟོན་པོས་བསྐྱས་པའི་འབྲས་བྱ་ཅམ་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་གང་ཞིག །ཕྱིར་མི་འོང་གི་
འབྲས་བྱ་ཅམ་པོ་གཟུགས་མེད་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མཐུག་བསྐྱབ་པ་ནི། དག་བཙུང་པ་དེ་ལ་དགུ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱལ་
ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་དང་རང་སངས་རྒྱལ་གཉིས། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་ལ་
རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང་དབང་པོ་སྐྱེད་པ་གཉིས་སུ་བྱེ་བས་ཉན་ཐོས་དག་
བཙུང་པ་ལ་བདུན་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དག་བཙུང་པ་དགུར་ངེས་ཏེ། དབང་པོ་རྒྱལ་པ་

དགྲ་པ་ཅན་དུ་ངེས་པའི་བྱིར། འཕགས་པའི་གང་ཟག་བདུན་ཡོད་དེ། དད་པ་དང་
 ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གཉིས། དད་མོས་པ་དང་མཐོང་ཐོབ་པ་གཉིས། ལུས་མངོན་བྱེད་
 དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་། གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་
 རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། འོ་ན་གང་ཟག་བདུན་པོ་དེ་གང་གི་སྒྲོན་ནས་བཞག་ཅེ་ན། ལྷ་
 མ་གཉིས་སྦྱོར་བའི་སྒྲོན་ནས་བཞག་སྟེ། གཞན་ལ་དད་པའི་ཆོག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་
 བས་བདེན་པ་མངོན་ཏོགས་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། ཆོས་གསུང་རབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་
 བས་བདེན་པ་མངོན་ཏོགས་ལ་སྦྱོར་བའི་བྱིར། བར་བ་གཉིས་པོ་དབང་པོའི་སྒྲོན་ནས་
 བཞག་སྟེ། དད་པ་ལྷག་པ་དང་ཤེས་རབ་ལྷག་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་བྱིར། ལུས་མངོན་
 བྱེད་སྟོམས་འཇུག་གི་སྒྲོན་ནས་བཞག་སྟེ། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ་པའི་བྱིར།
 ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་གྲོལ་རྣམ་གྲོལ་གྱི་སྒྲོན་ནས་བཞག་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་
 ལས་གྲོལ་བའི་བྱིར། གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་སྟོམས་འཇུག་དང་རྣམ་གྲོལ་
 གཉིས་ཀས་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོམས་འཇུག་གིས་རྣམ་ཐར་གྱི་སྤྱིབ་པ་ལས་གྲོལ།
 ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱིབ་པ་ལས་གྲོལ་བར་བྱས་པའི་བྱིར། བདུན་པོ་དེ་
 དག་རྣམས་སུ་བཟུ་ན་བྱུག་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་མཐོང་ལམ་ལ་དད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་
 འབྲང་གཉིས། སྒྲོམ་ལམ་ལ་དད་མོས་དང་མཐོང་ཐོབ་གཉིས། མི་སྒྲོབ་ལམ་ན་དུས་
 དང་སྦྱོར་བ་དང་མི་སྦྱོར་བའི་རྣམ་གྲོལ་གཉིས་བཞག་པའི་བྱིར། འོ་ན་གཉིས་ཀའི་ཆ་
 ལས་རྣམ་གྲོལ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་གྲོལ་གཉིས་གང་ཞེ་ན། འགོག་སྟོམས་ཐོབ་
 པའི་དགྲ་བཅོམ་དེ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་ཡིན་ཏེ། སྟོམས་འཇུག་གིས་རྣམ་
 ཐར་གྱི་སྤྱིབ་པ་ལས་གྲོལ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱིབ་པ་ལས་གྲོལ་བར་

བྱས་པའི་ཕྱིར། ཅིག་ཤོས་འགོག་སྟོམས་མ་ཐོབ་པའི་དགྲ་བཙུག་དེ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
རྣམ་གྲོལ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱི་བ་པ་འབའ་ཞིག་ལས་གྲོལ་བའི་
ཕྱིར། སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པ་གང་གིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྟོམས་
འཇུག་དང་དབང་པོ་དང་འབྲས་བུ་རྣམས་ཀྱིས་སློབ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཞེས་
བུའོ། །སྟོམས་འཇུག་དང་དབང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་མི་སློབ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་
ནོ། །

བཞི་པ་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་ལམ་བསྟན་པ་ལ།

སྒྲིབ་སོགས་བཞི་བཤད་པ།

གནས་དང་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་པའི་ལམ་བཤད་པ། བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་ཀྱིས་
མ་ཐུན་ཀྱི་ལམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐར་ལམ་ལ་དུ་མ་བཤད་ན། བསྐྱུ་ན་དུ་ཞེ་ན།
མདོར་ན་ཐར་པའི་ལམ་ལ་བཞི་སྟེ། གང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྒྲིབ་
བའི་སྒྲིབ་པའི་ལམ་དང་། སྤང་བྱ་དངོས་སུ་སྒྲོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། སྤང་
བྱ་ལས་དང་པོར་གྲོལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཅན་ཀྱི་
ལམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་༼གནས་དང་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་པའི་ལམ་བཤད་པ་༽ནི།

ལམ་སྒྲིབ་ལ་མངོན་ཤེས་སྒྲུབ་པ་སོགས་བཞི་བཤད་ན། དེ་གང་ཞེ་ན། བསམ་
གཏན་ཀྱི་དངོས་གཞི་དག་གི་ལམ་རྣམས་སྒྲིབ་སྟེ། ཡན་ལག་གིས་ཟེན་པ་དང་། ཞི་ལྷག་
ཆ་མཉམ་པས་རང་གི་རང་གིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ས་གཞན་དག་གི་ལམ་ནི་དཀའ་བ་

ཡིན་ཏེ། ཡན་ལག་གིས་མ་ཐེན་པ་དང་། ཞི་ལྷག་ཆ་མི་མཉམ་པས་འབད་པས་བསྐྱུ་བ་
དགོས་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཉེར་བསྟོགས་དང་བསམ་གཏན་བྱུང་པར་ཅན་ཞི་གནས་
ཤས་ཚུང་ཞིང་། གཟུགས་མེད་རྣམས་ལྷག་མཐོང་ཤས་ཚུང་བའི་བྱིར། དབང་པོ་རྩལ་
བོའི་ལམ་ནི་མངོན་ཤེས་བྱལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་ནས་ཤེས་པ་
བྱལ་བའི་བྱིར། ཅིག་ཤོས་དབང་པོ་རྣོན་བོའི་ལམ་ནི་མངོན་ཤེས་སྤྱར་བ་ཡིན་ཏེ།
ཡུལ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་ནས་ཤེས་པ་སྤྱར་བའི་བྱིར།

གསུམ་པ་༼ བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་ལམ་བཤད་པ་༽ལ།

མིང་གི་སྟོན་པ་དབྱེ་བ། རྣམ་གྱི་སྟོན་པ་དབྱེ་བ། སྡེ་ཆུན་གྱི་གོ་རིམ་ས། རོ་
བོའི་བྱུང་པར། ས་གང་གིས་བསྐྱུ་ས། ཞར་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་ཚུལ། མི་སྟོབ་
པའི་ཆོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣན་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་སྤྲུལ་ཅུ་ཅ་
བདུན་པོ་བྱང་ཆུབ་དེའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་
ཤེས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཡིན་ལ་དེ་དང་མཐུན་པ་ཉིད་གྱི་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་དག་
མིང་གི་སྟོན་པ་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་རྣམས་སྤྱབས་བསྐྱུ་ན་བཅུར་འདུས་
ཏེ། དད་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། རྣན་པ་དང་། ཤེས་རབ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་།
བཏང་སྟོམས་དང་། དགའ་བ་དང་། རྟོག་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་
པ་དང་བཅུར་འདུས་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་ཤེས་རབ་ཏུ་འདུས། ཡང་
དག་པར་འཛོགས་ཞེས་བྱ་བ་བརྩོན་འགྲུས་སྤྱབས་ཏེ། རྩ་འབྲལ་གྱི་རྒྱུ་པ་ཉིང་ངེ་
འཛིན་དུ་འདུས་པའི་བྱིར། དེ་དག་ནི་གཙོ་བོ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི་སྦྱོར་བ་ལས་བྱུང་བའི་
ཡོན་ཏན་གཞན་ཀྱང་ཁྱད་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་སྡེ་ཆུན་བདུན་པོ་དེ་

གནས་སྐབས་གང་ལ་བཞག་ཅེ་ན། སྡེ་ཚན་བདུན་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ། ལས་ནི་
དང་པོ་བ་དག་དང་ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་བྱུན་རྣམས་དང་ནི་སྒྲོམ་ལམ་དང་མཐོང་ལམ་ལ་
རབ་ཏུ་སྡེ་ནས་བཞག་གོ། །བཞི་པ་ནི། སྡེ་ཚན་བདུན་པོ་དེ་ལ་ཟག་བཅས་གང་ཟག་
མེད་གང་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་དང་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ནི་ཟག་པ་
མེད་པ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་དང་སྒྲོམ་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་རྣམས་ལ་ཟག་
བཅས་དང་ཟག་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ན་ཡོད། དེ་
ལས་གཞན་ན་ཡང་ཡོད་པའི་བྱིར།

ལྷ་པ་ནི། ས་གང་ན་དེ་དག་ཡོད་ཅེ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་སྡེ་ཚན་བདུན་
པོ་ཐམས་ཅད་ཡོད། ཉེར་བསྟོགས་མི་སྟོགས་མེད་ན་དགའ་བ་མ་གཏོགས་གཞན་
རྣམས་ཡོད། དགའ་བ་མ་གཏོགས་ཏེ། ས་འོག་མས་ཉམས་གྱིས་དོགས་པའི་བྱིར།
བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ན་ནི་རྟོག་པ་མ་གཏོགས་ཏེ། རྟོག་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བའི་བྱིར། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་གཉིས་ན་རྟོག་པ་དང་དགའ་བ་དེ་
གཉིས་མ་གཏོགས་ཏེ། དེ་གཉིས་མེད་པའི་བྱིར། བསམ་གཏན་བྱུང་བར་ཅན་ནའང་
དེ་གཉིས་མ་གཏོགས། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་ནའང་དེ་གཉིས་དང་ཆུ་ལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་མ་གཏོགས། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་དང་ནི་འཕགས་ལམ་
ཡན་ལག་མ་གཏོགས་པ་འདོད་ཁམས་དང་སྤྲིད་ཅེ་ནས། །དེ་གཉིས་མེད་དེ། དེ་
གཉིས་ན་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་མེད་པའི་བྱིར།

དུག་པ་༼ཞར་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་ཆུང་༽ནི།

མདོ་ལས། ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པ་བཞི་སྟེ། སངས་རྒྱས་ལ་ཤེས་ནས་དད་

བ་དང་། ཚོས་ལ་ཤེས་ནས་དད་བ་དང་། དགེ་འདུན་ལ་ཤེས་ནས་དད་བ་དང་།
འཕགས་བ་དགྲེས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཞེས་གསུངས་ན། དེ་གང་ཞེ་ན། བདེན་བ་
དང་པོ་གསུམ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ན་འཕགས་བ་དགྲེས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་
ཚོས་ལ་ཤེས་ནས་དད་བ་ཐོབ། ལམ་མངོན་པར་རྟོགས་ན་སངས་རྒྱས་དང་སངས་
རྒྱས་དེའི་དགེ་འདུན་དག་ལ་ཡང་ཤེས་ནས་དད་བ་ཐོབ། ཡང་ཞེས་པས་སྡུ་མ་
གཉིས་ལའང་ཤེས་ནས་དད་བ་ཐོབ་པར་བསྟན་ཏོ། །ཚོས་ལ་ཤེས་ནས་དད་བ་ཐོབ་
པའི་ཚོས་དེ་གང་ཞེ་ན། ཚོས་ནི་བདེན་བ་དང་པོ་གསུམ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ལམ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །བཞི་པོ་དེ་དག་ཟུ་སྟེ་
གཉིས་ཡིན་ཏེ། སྡུ་མ་གསུམ་དད་བ་དང་བྱི་མ་ཚུལ་ཁྲིམས་འི་མ་མེད་བ་ཡིན་པའི་
བྱི་དུ། དེ་ཡིན་མོད་ཤེས་ནས་དད་བ་ཐོབ་པ་གང་ཞེ་ན། དེ་ཡང་དེ་མ་མེད་བ་ཡིན་ནོ། །

བདུན་པ་༼མི་སྟོབ་པའི་ཚོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།༽ལ།

དངོས་དང་། ཞར་ལ་སྤང་བྱ་སྟོང་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མི་སྟོབ་བ་ཡན་
ལག་བཅུ་ལྔ་དང་། སྟོབ་བ་ཡན་ལག་བཅུ་དྲུག་དུ་བཤད་ན། མི་སྟོབ་པའི་ཡང་
དག་པའི་རྣམ་གྲོལ་དང་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ། སྟོབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་འཆད་པའི་
རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ་ན། སྟོབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡང་དག་པའི་རྣམ་གྲོལ་མ་བཤད་དེ།
སྟོབ་པ་དེ་ཉོན་མོངས་པས་བཅིངས་པའི་བྱི་དུ། དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་
པ་མ་བཤད་དེ། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ནི་ཟད་བ་དང་མི་སྟེ་བ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱི་དུ།
རྣམ་གྲོལ་དེ་ལ་རྣམ་བ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་བཅོམ་བ་འདུས་མ་བྱས་རྣམ་གྲོལ་
དང་། མོས་བ་འདུས་བྱས་རྣམ་གྲོལ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱི་དུ། མི་སྟོབ་པའི་ཡན་ལག་ནི་

འདུས་བྱས་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ལ་རྣམས་ཀྱིས་གཉིས་ཏེ། སེམས་ཉོན་མོངས་
བ་ལས་རྣམས་པར་གྲོལ་བ་དང་། ཤེས་རབ་གཉི་ཟུག་ལས་རྣམས་པར་གྲོལ་བ་གཉིས་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པའི་ཤེས་བ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སྤར་རི་སྐད་
བཤད་པའི་ཟད་བ་དང་མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། མི་སྦྱོབ་པའི་སེམས་དུས་གསུམ་པོ་གང་སྤྱི་བ་བ་ལས་རྣམས་པར་
གྲོལ་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། མི་སྦྱོབ་པའི་སེམས་ནི་སྦྱེ་བར་འགྱུར་བ་མ་འོངས་པ་སྤྱི་བ་
ལས་ནི་རྣམས་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ། །ལམ་དུས་གསུམ་པོ་གང་གིས་སྤྱི་བ་བ་སྤོང་ཞེ་
ན། འགག་པར་འགྱུར་བའི་ལམ་གྱིས་ནི་དེའི་སྤྱི་བ་བ་རབ་ཏུ་སྤོང་རོ། །འོན་ཀྱང་མ་
བྱས་རྣམས་ཀྱིས་དང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་གསུམ་བཤད་
ན། དེ་ལ་བྱད་པར་གང་ཡོད་ཅེ་ན། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཉིད་ལ་ཁམས་གསུམ་
དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོན་ཁམས་གསུམ་ལ་བྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། འདོད་ཆགས་ཀྱང་
ཟད་བ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཁམས་དང་སྤངས་པའི་ཁམས་ནི་འདོད་ཆགས་
ལས་གཞན་པའི་ཉོན་མོངས་བ་སྤངས་པ་དག་གོ། །

འགོག་པའི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་སྦྱེ་བའི་གཞི་ཟག་བ་ཟད་བ་ཡིན་ནོ།
།གང་ལ་ཡིད་འབྱུང་བའི་ལམ་དེས་འདོད་ཆགས་དང་འབྲལ་བས་བྱུང་བམ་ཞེ་ན། ཟུག་
བསྐྱལ་དང་རྒྱ་ཀྱན་འབྱུང་ལ་དམིགས་པའི་བཟོད་བ་དང་ཤེས་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་
འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དམན་བ་ཟག་བཅས་ལ་དམིགས་པའི་སྒོ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར།
འགོག་ལམ་ལ་དམིགས་པའི་བཟོད་ཤེས་ནི་ཡིད་འབྱུང་མིན་ཏེ། དམན་བ་ལ་དམིགས་
པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་གིས་སྤང་བྱ་དངོས་སུ་སྤོང་བའི་ལམ་ཀྱང་གྱིས་འདོད་

ཆགས་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྤང་བའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཡིད་འབྱུང་བ་དང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་བའི་ལམ་ལ་ཟུ་
བཞི་མིད་དེ། སྤྱག་ཀུན་ལ་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་བྱད་པར་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནི་
ཡིད་འབྱུང་ཡིན་གྱི། འདོད་ཆགས་དང་འབྲལ་བ་མིན། དེ་ལ་དམིགས་པའི་བར་ཆད་
མེད་ལམ་ནི་གཉིས་ཀ་ཡིན། འགོག་ལམ་ལ་དམིགས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནི་
འདོད་ཆགས་དང་འབྲལ་བ་ཡིན་གྱི། ཡིད་འབྱུང་བ་མ་ཡིན། འགོག་ལམ་ལ་དམིགས་
པའི་སྦྱོར་བ་དང་བྱད་པར་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནི་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་ནོ། །

ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་ཆོག་ལེ་འུར་བྱས་པ་ལས་ལམ་དང་གང་ཟག་
བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གནས་བྱུག་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། ། །

༼གནས་བདུན་པའི་རྣམ་བཤད༽༽

༡༣། །བདུན་པ་ཡི་ཤེས་བསྟན་པའི་གནས་ལ་ལྷ་སྟེ།

ཤེས་པའི་གཞི།

ཤེས་པའི་རང་བཞིན། ཤེས་པའི་ལྷན་པ། ཤེས་པའི་ཐོབ་པ། ཤེས་པས་
བསྟུས་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །

དང་པོ་ནི། གོང་དུ་བཟོད་པ་ཞེས་ཀྱང་བཤད། ཤེས་པ་ཞེས་ཀྱང་བཤད།
ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་ཀྱང་བཤད། ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་ཞེས་ཀྱང་བཤད་ན།
བཟོད་པ་ཡིན་ལ་ཤེས་པ་མིན་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ལ་ཡང་དག་པའི་
ལྷ་བ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཇི་མ་མེད་པའི་བཟོད་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རང་ཡུལ་
ངེས་པའི་ཤེས་པ་མིན་ཏེ། རང་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཐེ་ཆོམ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རང་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཐེ་ཆོམ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟད་
པ་དང་མི་སྦྱེ་བའི་སློ་ཆོས་ཅན། ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་མིན་ཏེ། ཡུལ་ལ་ཡང་དག་པར་
ངེས་པར་རྟོག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་འཕགས་པ་ཟག་མེད་
ཀྱི་སློ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་དང་ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པའི་
ཡུལ་ལ་ངེས་པར་རྟོག་པའི་སློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པའི་སློ་དེ་ལས་གཞན་པའི་
སོ་སྦྱེའི་སློ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇིག་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཛིག་ཆོག་པ་ལ་ལྷ་བ་སོགས་ལྷ་དང་འཛིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་
ལྷ་བ་སྟེ་དུག་ནི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་མ་ཟད་ལྷ་བའང་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་༽ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ཤེས་ལྡན།

བསྐྱུ་བ་ཡུལ་དང་བཅས། དབྱེ་བ་ཁྱད་པར་དང་བཅས། གྲངས་ངེས་གཉིན་
པོའི་བྱེ་བྲག་དང་བཅས། རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་
པ་ཆོས་ཅན། བསྐྱུ་ན་གཉིས་ཏེ། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ཟག་པ་མེད་པ་གཉིས་
ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། པལ་ཆེར་བྱམ་སྣམ་ལ་
སོགས་པ་ཡུལ་ཀུན་རྫོབ་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཟག་པ་མེད་པ་
རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཆོས་ཤེས་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཀུན་རྫོབ་
ཤེས་པའི་ཡུལ་ནི་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་ཅིག་དང་པོས་རང་དང་རང་གི་ཆོགས་
པ་ན་ཡོད་པ་ལས་གཞན་པ་ཐམས་ཅད་རིག་ཤིང་ཅིག་གཉིས་པས་དེ་ཡང་རིག་པའི་
བྱིར། ཆོས་ཤེས་ཞེས་བྱ་བའི་སྟོང་ཡུལ་ནི་འདོད་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེལ་ལ་སོགས་པ་
ཡིན་ཏེ། འདོད་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེལ་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་སྐྱོན་ནས་ཆོས་ཤེས་
བཞག་པའི་བྱིར། རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་སྟོང་ཡུལ་ནི་གོང་མའི་སྤྲུག་བསྐྱེལ་ལ་སོགས་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་གོང་མའི་གཉིན་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་༽ཤེས་པའི་དབྱེ་བ་ཁྱད་པར་བཅས་ཤེས།

ཆོས་ཤེས་དང་རྗེས་ཤེས་དེ་དག་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་བཞི་བཞི་ཡོད་དེ། བདེན་པ་
བཞི་ཤེས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་བཞི་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། བདེན་པ་རྣམ་པ་བཞི་ཤེས་པ་
དེ་དག་ལས་ནི་མི་སྦྱེ་བ་དང་ཟད་པ་ཤེས་པ་བཞག་སྟེ། ཟད་པ་ཤེས་པ་སྤྲུག་བསྐྱེལ་
ཤེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་པ་ནི་སྤྲུག་བསྐྱེལ་ཤེས་ཏེ་སྤྲོར་
ཤེས་པར་བྱར་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཟད་པ་དང་

མི་སྦྲེ་བ་ཤེས་པ་དེ་གཉིས་དང་པོ་སྦྲེས་པ་ནི་སྤྲུག་བསྐྱལ་དང་རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་ལ་
དམིགས་པ་ནི་རྗེས་ཤེས་ཡིན་ཏེ། སྤྲིད་ཅིང་སྦྲོམ་སྤང་དགུ་པ་ལ་དམིགས་ནས་མི་
ཏྲག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་
རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་ལམ་ཤེས་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་བཞི་
ལས་པ་རོལ་སེམས་རིག་པ་བཞག་སྟེ། དེ་བཞི་པོའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སེམས་ཤེས་དེས་གང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཅེན། དེས་ནི་ས་འདས་པ་ས་འོག་མའི་པ་རོལ་
སེམས་ཤེས་ཀྱིས་གོང་མའི་སེམས་མི་རིག། །དབང་པོ་འདས་པ་དབང་རྒྱལ་དད་
མོས་པ་ལྟ་བུའི་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་དབང་རྫོན་མཐོང་ཐོབ་ལྟ་བུའི་སེམས་མི་
རིག། །གང་ཟག་འདས་པ་ཕྱིར་མི་འོང་གི་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་དབང་བཅོམ་པའི་
སེམས་མི་རིག་སྟེ། དེ་དག་གི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞིག་པ་དང་མ་
སྦྲེས་པ་མི་རིག་སྟེ། ད་ལྟར་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཆོས་
ཤེས་དང་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོའི་སྤྱོད་པ་ལ་ཆུན་རིག་པ་མིན་ཏེ། འདོད་པ་དང་གོང་མའི་
གཉེན་པོའི་རིས་སུ་གྱུར་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོན་གོང་མའི་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་འོག་མའི་སེམས་རིག་ན། པ་རོལ་
སེམས་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་སྐྱད་ཅིག་མ་དུ་རིག་ཅེན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་པ་རོལ་སེམས་
ཤེས་ཀྱིས། མཐོང་བའི་ལམ་སྤྲུག་བསྐྱལ་ཆོས་བཟོད་དང་ཆོས་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་མ་
དང་པོ་གཉིས་རིག་གི། །དེ་ལས་གཞན་མི་རིག་སྟེ། གཞན་དང་དམིགས་རྣམ་མི་
མཐུན་པས་དེ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་སྦྱོར་བ་བྱས་ན་སྦྱར་དུ་འགག་ལ། འགགས་པ་ཡུལ་
དུ་མི་བྱེད་པར་བཤད་ཟེན་པའི་ཕྱིར། བསེ་བུ་ལྟ་བུའི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་པ་རོལ་

སེམས་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲིབ་ཅིག་མ་དང་པོ་གཉིས་དང་བརྒྱད་པ་སྟེ་གསུམ་རིག་གི་གཞན་
མི་རིག་གོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་སྒྱུར་བ་མེད་པར་སྒྲིབ་ཅིག་
མ་བཅོ་ལྷ་ཀྱན་རིག་སྟེ། བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོག་ས་བསགས་པའི་
བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐུ་བསམ་ཀྱིས་མི་ཁྲབ་པ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ཟད་
པ་ཤེས་པ་བདེན་པ་བཞི་རྣམས་ལ་སྟུག་བསྐྱལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པར་ངེས་པའི་སྟོངོ། །སྟུག་བསྐྱལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་ཏེ་སྤར་ཤེས་པར་བྱར་
མེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་ངེས་པའི་སྟོན་མི་སྟེ་བའི་སྟོར་འདོད་དོ། །

གསུམ་པ་༼གངས་ངེས་གཉེན་པོའི་བྱེ་བྲག་དང་བཅས་༽ནི།

ཤེས་པ་བརྩམ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེན། ཡོད་དེ། དུལ་གྱི་རང་བཞིན་
ལས་ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་བཞག །གཉེན་པོ་ལས་ཆོས་ཤེས་དང་རྗེས་ཤེས་བཞག །རྣམ་
པ་ལས་སྟུག་ཀྱན་ཤེས་པ་བཞག །རྣམ་པ་དང་སྟོན་དུལ་གཉིས་ཀ་ལས་འགོག་ལམ་
ཤེས་པ་བཞག །སྒྱུར་བ་བྱས་པ་ལས་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་བཞག །བྱ་བ་བྱས་པ་
ལས་ཟད་པ་ཤེས་པ་བཞག །རྒྱ་རྒྱས་པ་ལས་མི་སྟེ་བ་ཤེས་པ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཀྱན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་པལ་ཆེར་ཀྱན་རྫོབ་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཆོས་
ཤེས་འདོད་པའི་གཉེན་པོ་དང་། རྗེས་ཤེས་གོང་མའི་གཉེན་པོ་དང་། སྟུག་ཀྱན་གཉིས་
རྣམ་པ་མི་རྟག་པ་སོགས་རྣམ་པ་ཐ་དད་ཀྱི་དམིགས་པ་སྟུག་ཀྱན་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་
པ་དང་། འགོག་ལམ་གཉིས་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་ཐ་དད་པ་དང་། པ་རོལ་སེམས་
ཤེས་པ་རོལ་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་སྒྱུར་བ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཟད་
ཤེས་བྱ་བ་བྱས་པའི་རྒྱད་ལ་དང་པོར་སྟེས་པ་དང་། མི་སྟེ་བ་ཤེས་པ་སྤར་ཐག་མེད་

སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་རྒྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འོན་ཆོས་ཤེས་འདོད་པའི་གཉེན་པོ་
 དང་། རྗེས་ཤེས་གོང་མའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ན། དེ་ཁོ་ན་རང་ས་སམ་ཞེ་ན། མཐོང་ལམ་
 ལ་ངེས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་ལ་མ་ངེས་ཏེ། སྒྲོམ་པའི་ལམ་ལ་འགོག་པ་འཇམ། ལམ་ལ་ཆོས་
 ཤེས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གོང་མའི་
 འགོག་ལམ་ལས་མི་དམན་པའི་འགོག་ལམ་ལ་དམིགས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། ལྷག་ཀྱང་ལ་ཆོས་ཤེས་ཁམས་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། གོང་མའི་
 ལྷག་ཀྱང་ལས་དམན་པའི་ལྷག་ཀྱང་ལ་དམིགས་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་རྗེས་
 ཤེས་ཀྱང་ཁམས་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། རྟགས་རིས་འབྲེལ་ཆེད་པའི་
 ཕྱིར་ཞེ་ན། འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་གཉེན་པོ་རྗེས་ཤེས་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཤེས་མ་སྦྱེས་
 པར་རྗེས་ཤེས་མི་སྦྱེ། ཆོ་ཤེས་སྦྱེས་པའི་ཆོ་ཆོས་ཤེས་ཀྱིས་འདོད་པ་ལས་རྒྱལ་
 པར་བྱས་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་༼ རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་༽ནི།

འོན། ཤེས་པ་བརྩ་པོ་ཡུལ་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ཞེ་ན། ཆོས་ཤེས་པ་
 དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བརྩ་བྱུག་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཀྱང་རྫོབ་ཤེས་པ་ནི་
 དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་བརྩ་བྱུག་ཡིན་ལ། གཞན་དུ་འང་ཤེས་བྱ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་
 རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །བདེན་པ་བཞི་ཤེས་པ་ནི་རང་རང་གི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་
 བཞི་ཡིན་ནོ། །པ་རྫོལ་ཡིད་ཤེས་ངི་མེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་བཞི་པ་ཅན་ཡིན་
 ནོ། །པ་རྫོལ་སེམས་ཤེས་ངི་མ་དང་བཅས་པ་ནི་ཤེས་བྱ་སེམས་དང་སེམས་ལས་
 བྱུང་བའི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ནོ། །དེ་གཉིས་ཀྱང་སེམས་དང་སེམས་

ལས་བྱུང་བའི་རྩ་ས་རེ་རེ་ཞིག་གི་སྤྱོད་ལུལ་ཡིན་གྱི། གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་དུ་མི་
འཛིན་ཏེ། སེམས་སོ་སྟམ་དུ་འཛིན་པའི་ཆེ་སེམས་བྱུང་མི་འཛིན། སེམས་བྱུང་ངོ་
སྟམ་དུ་འཛིན་པའི་ཆེ་སེམས་མི་འཛིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། ཇི་མའོ་སྟམ་དུ་འཛིན་
པའི་ཆེ་གོས་མི་འཛིན། གོས་སོ་སྟམ་དུ་འཛིན་པའི་ཆེ་ཇི་མ་མི་འཛིན་པ་བཞིན་
ནོ། །ལྷག་མ་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་བཞི་པ་ཅན་ནོ། །སྟོང་པ་
དང་བདག་མེད་མ་གཏོགས་ཏེ། དེའི་རྩེ་སྟོན་གྱི་སྐབས་སུ་བདག་གིས་བྱ་བ་བྱས་
སོ། །སྟུག་བསྐལ་ཤེས་སོ། །འདི་ལས་སྤྱིད་པ་གཞན་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་སོགས་
འབྱུང་བའི་བྱིར།

ཇི་མེད་ཀྱི་ལམ་ལ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ལས་གཞན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། མེད་དེ། ཇི་མེད་བཅུ་དྲུག་ལས་གཞན་རྣམ་པ་མེད་པའི་བྱིར། ཉི་
འོག་པ་ན་རེ། གཞན་ཡོད་ཅེས་ཟེར་ཏེ། བསྟན་བཅོས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ལས།
གནས་ཡོད་དང་གཞི་ཡོད་ཀྱི་རྣམ་པ་གསུངས་པའི་བྱིར། འོན་བཅུ་དྲུག་པོ་རྩེས་སུ་
དུ་ཞེ་ན། རྩེས་སུ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་སྟེ། བཅུ་དྲུག་པོ་སོ་སོར་མཛོན་སུམ་དུ་བྱེད་
དགོས་པའི་བྱིར། སྟེ་པ་གཞན་ན་རེ། རྩེས་བདུན་ཡིན་ཏེ། སྟུག་བསྐལ་གྱི་བཞི་རྩེས་
རེ་རེ་དང་། བདེན་པ་བྱི་མ་གསུམ་གྱི་རྩེས་རེ་རེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ལྷུང་རྣམ་པ་ཀྱུ་
འབྱུང་སོགས་དང་། འགོག་པའི་རྣམ་པ་ཞི་བ་སོགས་དང་། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ངེས་
འབྱེན་སོགས་རྩེས་རེ་རེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཟེར། འོན་རྣམ་པའི་ངོ་ཐོ་གང་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་
སྟུ་བ་ན་རེ། རྣམ་པ་ཤེས་རབ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཤེས་རབ་ཁོ་ནས་དམིགས་པ་འཛིན་
པར་བྱེད་དམ་ཞེ་ན། ཤེས་རབ་དང་དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་

གིས་དམིགས་པ་འཛིན་པར་བྱེད། ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་གཟུང་བྱ་ཡིན་ནོ། །མདོ་སྡེ་པ་
ན་རེ། ཤེས་རབ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་རབ་ཤེས་རབ་དང་
བཅས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། དེས་ན་སེམས་སེམས་བྱུང་གིས་དམིགས་
པ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་པའི་འཛིན་སྒྲུངས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

ལྷ་པ་ཏྱ་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཤིག།

ཤེས་པ་བརྩུ་པོ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གང་ཞེ་ན། དང་པོ་ཀུན་རྫོབ་
ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པ་གསུམ་ག་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཤེས་པ་ཟག་བཅས་ཐམས་
ཅད་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་རྣམས་དགེ་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཤེས་
སྒྲོམ་བྱུང་ཡིན་ལ། གཞན་རྣམས་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། སེམས་
ཤེས་དེ་ནི་རྣམ་གསུམ་གང་། ཏྱིག་དང་རིག་སྒྲགས་ཀྱིས་བྱས་པའང་། ཞེས་བཤད་
པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། དེར་བཤད་པའི་སེམས་ཤེས་དེ་འདིར་བཤད་
པའི་སེམས་ཤེས་སུ་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཤེས་པ་བརྩུའི་ནང་དུ་མ་འདུས་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་
ཤེས་པ་བརྩུ་པོ་དེ་ས་གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན། དང་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཁམས་གསུམ་ས་
དགྲུ་པོ་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཤེས་པ་ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་
ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་ས་དྲུག་ན་ཆོས་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་
ཡོད་དེ། འདོད་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟག་མེད་ས་
དགྲུ་ན་རྗེས་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་གྱིས་བསྐྱས་པ་བསམ་གཏན་ས་
དྲུག་ན་ཡོད། སྒྲོམ་ལམ་གྱིས་བསྐྱས་པ་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་ན་ཡོད་པའི་

ཕྱིར། རྗེས་ཤེས་དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་བཞི་ཤེས་པ་དང་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་སྟེ་དུག་ནི་
ཟག་མེད་ས་དགུ་ན་ཡོད། གཞན་པ་རོལ་གྱི་ཡིད་ཤེས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་
གཞི་བཞི་ན་ཡོད་དེ། ལས་སྒྲ་བ་ལ་རྟེན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

འོན་དེ་དག་ཁམས་གང་གི་རྟེན་ལ་ཡོད་ཅེ་ན། པ་རོལ་སེམས་ཤེས་དེ་ནི་
འདོད་པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་གྱི། གཟུགས་མེད་ལ་མི་རྟེན་ཏེ། བསམ་
གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་རྟེན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་
ཡིན་གྱི། བོང་མ་ལ་མི་རྟེན་ཏེ། འདོད་པའི་གཞེན་པོར་རྒྱུར་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཤེས་པ་བརྒྱད་ནི་ཁམས་གསུམ་པའི་རྟེན་ཅན་
ཡིན་ཏེ། རྗེས་ཤེས་ཁམས་གསུམ་པའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོན་ཤེས་པ་བརྒྱ་པོ་དེ་ལ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་དུ་ཡིན་ཞེ་ན། འགོག་པ་ཤེས་
པའི་སྒྲོ་ཆོས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གཅིག་ཡིན། པ་རོལ་སེམས་སྒྲོ་ནི་ལུས་མ་གཏོགས་
པའི་གསུམ་མོ། །ལྷག་མ་ལ་བཞི་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཤེས་པ་གང་གི་ཡུལ་དུ་ཤེས་
པ་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན། ཆོས་སྒྲོའི་སྒྲོད་ཡུལ་ནི་རྗེས་ཤེས་མ་གཏོགས་པའི་དགུ་ཡིན་
ནོ། །ལས་ཤེས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་པའི་དགུ་ཡིན་ནོ། །རྗེས་སྒྲོའི་ནི་
ཆོས་ཤེས་མ་གཏོགས་པ་དགུ་ཡིན་ནོ། །སྤྱག་བསྐྱེད་དང་རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་ལ་དམིགས་
པའི་སྒྲོའི་སྒྲོད་ཡུལ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་གཉིས་ཡིན་
ནོ། །ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་བཞི་ཡི་ནི་བརྒྱ་ཡིན་
ནོ། །གཅིག་འགོག་པའི་ཤེས་པའི་ནི་ཤེས་པ་བརྒྱ་མིན་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ཁོན་ལ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཤེས་བྱ་གང་ཤེས་པ་དུ་ཞིག་གི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན། ཤེས་

བྱ་ལ་ཆོས་བརྩུ་དག་ཏུ་ནི་བྱེད་སྒྲུབ་ཤིང་། ཤེས་པ་གང་གི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ།
ཁམས་གསུམ་པ་དང་བྱི་མ་མེད་པའི་ལམ་གྱི་ཆོས་ལ་མཚུངས་ལྡན་དང་མཚུངས་
ལྡན་མ་ཡིན་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ལ་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གཉིས་གཉིས་སུ་
བྱེ་བས་སོ། ། འོན་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་
རིག་པ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། མེད་དོ། ། འོན་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་གཅིག་སུས་
ཆོས་ཐམས་ཅད་རིག་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་རང་དང་རང་
གི་ཆོག་ས་པ་ན་ཡོད་པ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བདག་མེད་པ་ནི་ཉིད་དུ་
རིག་པར་འགྱུར་ལ། སྐྱད་ཅིག་མ་གཉིས་པས་དེ་ཡང་རིག་པའི་བྱིར། སྐྱད་ཅིག་མ་
དང་པོས་རང་དང་རང་གི་ཆོག་ས་པ་ན་ཡོད་པ་མི་རིག་སྟེ། རང་ཉིད་རང་ལ་བྱེད་པ་
འགལ་ཞིང་། རང་གི་ཆོག་ས་པ་ན་ཡོད་པ་ཏ་ཅང་ཉེ་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ཤེས་པའི་ལྡན་པ་ནི།

འོན་ཤེས་པ་དུ་གང་ཟག་གང་ལ་ལྡན་ཞེ་ན། སོ་སྟེ་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་
མ་བུལ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་གཅིག་སུ་དང་ལྡན། འདོད་ཆགས་དང་བུལ་བ་དེ་དང་པ་
རོལ་སེམས་ཤེས་ཏེ་གཉིས་དང་ལྡན། འཕགས་པ་ཟག་མེད་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ལ་གནས་
པ་ཆགས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་གཅིག་དང་ལྡན། ཟག་མེད་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་
གནས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཆོས་ཤེས་སྦྱག་བསྐྱེད་ཤེས་པ་སྟེ་གསུམ་དང་ལྡན། དེ་
ཡན་ཆད་ནི་སྐྱད་ཅིག་མ་བཞི་པ་དུག་པ་བརྩུ་པའི་ཤེས་པ་རེ་རེ་འཕེལ་བ་དང་ལྡན་
པས་བདུན་གྱི་བར་དུ་ལྡན་ནོ། ། ཟག་མེད་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ལ་གནས་པ་ཆགས་ཅན་
མིན་ན། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཏེ་གཉིས་དང་ལྡན། དེས་འགྲེལ། །

བཞི་བ་ཤེས་པ་འཛོམ་བ་ལ།

ལམ་གང་དུ་ཤེས་པ་དུ་འཛོམ། ས་གང་དུ་ཤེས་པ་དུ་འཛོམ། འཛོམ་པའི་དབྱེ་
བའོ། །དང་པོ་ལ།

མཐོང་ལམ་དུ་དུ་འཛོམ།

སྒྲོམ་ལམ་དུ་དུ་འཛོམ། བཤད་པའི་ལྷག་མ་ལ་དུ་འཛོམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོ་
ན་ལམ་གང་དུ་ཤེས་པ་དུ་འཛོམ་ཅེ་ན། མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པ་རི་
ལྟར་སྒྲེས་པ་ནམས་ལ་རིགས་འདྲ་མ་འོངས་པ་འཛོམ་གྱི། དེ་དག་མངོན་གྱུར་མི་
འཛོམ་སྟེ། མཐོང་ལམ་ལན་གཉིས་མི་སྒྲེ་བའི་བྱིར། མཐོང་ལམ་དེ་ཉིད་ལ་རྗེས་ཤེས་
དང་པོ་གསུམ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡང་འཛོམ་སྟེ། བདེན་པ་ཟད་པར་རྟོགས་པའི་
བྱིར། ཆོས་ཤེས་ཆེ་འདྲ་འཛོམ་བམ་ཞེ་ན། མི་འཛོམ་སྟེ། བདེན་པ་ཟད་པར་མ་
གཏོགས་པའི་བྱིར། རྗེས་ཤེས་གསུམ་གྱི་སྐབས་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན།
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བདེན་པ་
ཟད་པར་རྟོགས་པ་དེའི་ཆུ་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དེའི་བྱིར། ལམ་ལ་རྗེས་ཤེས་གྱི་ཆེ་
ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་མི་འཛོམ་སྟེ། ལམ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐའ་མེད་པའི་བྱིར་ཉ།
ལམ་མཐའ་དག་སྒྲོམ་པར་མི་བྱས་པའི་བྱིར། ལྷག་བསྐལ་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་མཐའ་
ལས་བྱུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་མེད་པར་ཐལ། ལྷག་བསྐལ་མཐའ་དག་ཤེས་པར་
མི་བྱས། ཀུན་འབྱུང་མཐའ་དག་སྒྲོང་བར་མི་བྱས་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཉ།
རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་མཐའ་དག་སྒྲོང་བར་བྱས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་མཐའ་དག་སྒྲོམ་
པར་མི་བྱས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དེ་ནི་མི་སྒྲེ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་

ནོ། །འོ་ན་དེ་ས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འཛོལ་ཅེ་ན། མཐོང་ལམ་ས་གང་ལ་བརྟེན་པའི་རང་
ས་དང་འོག་ས་ལ་བརྟེན་ནས་འཛོལ་ལོ། །འོ་ན་དེ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
འགོག་པའི་མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དེ། མཐའ་ཆོས་དྲན་པ་ཉེར་
གཞག་གཅིག་ཡིན་ལ། གཞན་གཉིས་ལ་བཞི་ག་ཡོད་དོ། །དེ་དག་ནི་རང་རང་གི་
བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་འབད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་གྱི་སྟོབས་
གིས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་༼སྟོམ་ལམ་དུ་དུ་འཛོལ་༽ནི།

ཆགས་བཅས་བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ལ་གནས་པས་ཤེས་པ་དྲུག་
འཛོལ་སྟེ། བདེན་པ་བཞི་ཤེས་པ་ཆོས་ཤེས་ཤེས་ཏེ་དྲུག་འཛོལ་པའི་ཕྱིར། སྟོར་
བ་འདི་བཞིན་ཕྱི་མ་རྣམས་ལ་འང་འགྲེ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་མི་འཛོལ་སྟེ། ལམ་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་མི་འཛོལ། དེ་ལས་གཞན་
པའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་འཛོལ་པའི་རྒྱ་མཆན་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། ལམ་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐའ་མེད་པའི་ཕྱིར། བ་རོལ་སེམས་ཤེས་མི་འཛོལ་སྟེ།
ཆགས་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་མི་འཛོལ་སྟེ། སྟོབ་ལམ་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། བཅུ་དྲུག་པ་འདོད་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་དེའི་སྟེང་དུ་བ་རོལ་
སེམས་ཤེས་པ་སྟེ་བདུན་འཛོལ་ལོ། །ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་
མི་འཛོལ་པ་སྟེ་དང་དང་འདྲ། དེའི་གོང་མ་ཆགས་བཅས་ཀྱི་སྟོམ་པའི་ལམ་ལ་དེའི་སྟེང་
དུ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་བསྐྱན་པས་བདུན་འཛོལ་ལོ། །ས་བར་པ་བདུན་ལས་རྒྱལ་བའི་
བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། སྟོབ་པའི་མངོན་ཤེས་དང་པོ་སྟེ་འཛོལ་པའི་བར་ཆད་མེད་

ལམ་དང་། སློབ་པའི་སྤེལ་མ་སློམ་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་དག་དང་། གོང་མ་
སྤེད་ཅེ་ལས་གྲོལ་བའི་ལམ་དང་པོ་བརྒྱད་ལའང་སྤར་གྱི་བདུན་པོ་འཛོལ། རྟོགས་
པའི་སྤྲལ་བ་ཅན་མི་གཡོ་བར་དབང་པོ་འཕོ་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་ཡང་སྤར་གྱི་
བྱུག་གི་སྟེང་དུ་ཟད་བ་ཤེས་བ་བསྐྱན་པས་བདུན་འཛོལ་པོ། །སློབ་པ་དབང་པོ་སྤྲངས་
པའི་གྲོལ་བ་ལ་ཆགས་བཅས་ཡིན་ན། སྤར་གྱི་ཤེས་བ་བྱུག་དང་། ཆགས་བྲལ་ཡིན་
ན་དེའི་སྟེང་དུ་བ་རོལ་སེམས་ཤེས་བསྐྱན་པས་བདུན་འཛོལ། བམ་ཞེས་པས་ཁ་ཅིག་
ཀུན་རྫོབ་ཤེས་བ་འཛོལ་བེད། སློབ་པ་དབང་པོ་སྤྲངས་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་
ལ་སྤར་གྱི་བྱུག་འཛོལ། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱིད་ཅེའི་ཉོན་མོངས་པ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་
བར་ཆད་མེད་ལམ་ཐ་མ་ལའང་སྤར་གྱི་བྱུག་འཛོལ། ཟད་བ་ཤེས་བ་ལ་དབང་རྒྱལ་
གྱིས་མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་བ་མ་གཏོགས་བ་དགྲུ་འཛོལ་པོ། །དབང་རྣོན་མི་གཡོ་བས་ནི་
བཅུ་འཛོལ་པོ། །རྟོགས་པའི་སྤྲལ་བ་ཅན་མི་གཡོ་བ་དེར་དབང་པོ་འཕོ་བའི་གྲོལ་བའི་
ལམ་ཐ་མ་ལའང་བཅུ་འཛོལ་པོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤར་བཤད་པའི་ལྷག་མ་འདོད་བ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་
རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐ་མ་དང་། མཛོན་ཤེས་དང་པོ་ལྔ་འཛོལ་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། སྤེལ་
མ་སློམ་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་ཟད་མི་སྦྱེ་ཤེས་བ་མ་གཏོགས་པའི་བརྒྱད་འཛོལ་པོ། །

གཉིས་པ་༼ས་གང་དུ་ཤེས་བ་དུ་འཛོལ་༽ནི།

འོན་ལམ་གང་དུ་ས་དུའི་ཤེས་བ་འཛོལ་ཅེ་ན། ས་འོག་མ་གང་ལས་ཆགས་
བ་དང་བྲལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྦྱོར་ལམ་ལ་སོགས་བ་བཞི་དང་། འཛིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ལམ་གྱིས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་གོང་མས་བསྐྱས་པའི་ལམ་གང་

ཐོབ་པ་དེར་ཡང་རང་ས་དང་འོག་མས་བསྐྱུས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་འཛོམས། ཟད་པ་
ཤེས་པ་ལ་ཟག་མེད་དུ་མ་ཟད་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མི་སྤྱད་པ་སྒྲིམ་པ་དང་།
དབུགས་འབྱུང་རྒྱུ་དང་། དཔེ་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་ཀྱང་འཛོམས། དེ་ཡང་བསམ་
གཏན་ས་དུག །

གཟུགས་མེད་བཞི། འདོད་པ་སྟེ་ས་བཅུ་གཅིག་པོ་ཀྱན་གྱིས་བསྐྱུས་པ་
འཛོམས་སྟེ། རྟོ་རྩེ་ལྷ་བྱའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་ཐོབ་པ་བཅོམ་ནས། ཆོས་
ཀྱི་ཀླུ་སྲིད་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་ཡིན་པས། དགེ་བ་རྣམས་སྦྱེས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱུ་བའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན། ཀླུ་སྲིད་ཆེན་པོ་ཐོབ་པས་ཡུལ་མི་རྣམས་སྦྱེས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱུ་བ་
བཞིན་ནོ། །འོན་ཏེ་ད་པ་ལ་ཐོབ་པས་བྱུང་བམ་ཞེ་ན། སྡོན་འཁོར་བར་འདྲིས་པ་ལས་
ཉམས་ནས་ཡང་ཆེད་པ་མ་འོངས་པ་མི་འཛོམས་སྟེ། དེའི་ཐོབ་པ་བཏང་བའི་ཕྱིར། འོན་
ཀྱང་ཟག་མེད་ཀྱི་མ་འོངས་པ་འཛོམས་པོ། །

གསུམ་པ་ ། རྟོ་རྩེ་པའི་དབྱེ་བ་༽ནི།

འོན་ཐོབ་པ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། བཞི་ཡོད་དེ། རྟོ་པའི་ཐོབ་པ་དང་། བསྟེན་
པའི་ཐོབ་པ་དང་། གཉེན་པོའི་ཐོབ་པ་དང་། ཐག་སྲིང་བའི་ཐོབ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་དག་གང་ཞེ་ན། གསར་དུ་རྟོ་པ་དང་། རྒྱུ་དུ་བསྟེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐོབ་
པ་ནི་དགེ་བ་འདུས་བྱས་ལ་སྟོས་པའི་ཐོབ་པ་འོ། །གཉེན་པོ་དང་ཐག་སྲིང་བའི་ཐོབ་པ་
ནི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ལ་སྟོས་པའི་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཟག་བཅས་དགེ་བ་ལ་ཐོབ་པ་
བཞི་ག་ཡོད་དེ། དགེ་བ་འདུས་བྱས་ཡིན་པས་རྟོ་པ་དང་བསྟེན་པའི་ཐོབ་པ་ཡོད།
ཟག་བཅས་ཡིན་པས་གཉེན་པོ་དང་ཐག་སྲིང་བའི་ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་བ་ཤེས་བས་བསྐྱས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ།

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་།

ཐུན་མོང་གི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཟད་བ་ཤེས་ལ་ཟག་བཅས་ཀྱང་། །ཞེས་ཟད་བ་ཤེས་པའི་ཆེ་དག་
བཅོམ་པའི་ཡོན་ཏན་འཛོལ་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་མོད། དེའི་ཆེ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནས་
འཛོལ་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་གང་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཆོས་ནི་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་
དེ། སྟོབས་བརྩ་དང་ལ་སོགས་པ་མི་འདྲིགས་པ་བཞི་དང་། རྩན་བ་ཉེར་གཞག་
གསུམ་དང་། ཐུགས་མེ་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་བ་ལ།

སྟོབས་བཤད་པ།

མི་འདྲིགས་པ་བཤད། རྩན་བ་ཉེར་གཞག་བཤད། ཐུགས་མེ་ཆེན་པོ་སྟོབས་བ་
དང་བཅས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐུགས་ཀྱི་སྟོབས། སྟོབས་སོ། །དང་པོ་
ནི། འོ་ན་སྟོབས་བརྩ་པོ་དེ་ཤེས་པ་གང་གིས་བསྐྱས་ཞེ་ན། གནས་དང་གནས་མིན་
མཐུན་བ་ཤེས་པ་བརྩས་བསྐྱས་ཏེ། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཐུན་བ་དེས་
འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པའི་བྱིར། ལས་དང་དེའི་འབྲས་བུ་
རྣམས་སྤྱིར་མཐུན་པ་ལ་འགོག་ལམ་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་པའི་བརྒྱད་ཡོད། བསམ་
གཏན་དང་རྣམ་ཐར་སོགས་མཐུན་པ་དང་། དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་
མཐུན་པ་དང་། མོས་པ་སྣ་ཆོགས་མཐུན་པ་དང་། །ཐམས་སྣ་ཆོགས་མཐུན་པ་ལ་ནི་

འགོག་པ་ཤེས་པ་མིན་པའི་དགུ་ལོ། །དཔྱལ་བ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་དུ་འགོ་བའི་
 ལམ་མཁུན་པ་དག་ལ། ལམ་རང་གི་ངོ་བོ་མཁུན་པ་ལ་བྱས་ན་འགོག་པ་ཤེས་པ་མ་
 གཏོགས་པ་དགུ། །ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་མཁུན་པ་ལ་བྱས་ན་བཅུ་ལོ། །སྟོན་གྱི་
 གནས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་དང་། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མཁུན་པ་གཉིས་ནི་ཀུན་རྫོང་བ་
 ཤེས་པས་བསྐྱས་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཤེས་བྱ་རང་གི་
 མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟག་པ་ཟད་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས་ལ། ཟག་
 པ་ཟད་པ་རང་གི་ངོ་བོ་མཁུན་པ་ལ་བྱས་ན་ཆོས་ཤེས་ཤེས་འགོག་ཤེས་ཀྱན་
 རྫོང་ཤེས་པ་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་སྟེ་དུག་གཤ། ཟག་པ་ཟད་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་
 པའི་མཁུན་པ་ལ་བྱས་ན་བཅུ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དེ་དག་ས་གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན། སྟོན་གྱི་
 གནས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་དང་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མཁུན་པའི་སྟོབས་བསམ་གཏན་གྱི་
 དངོས་གཞི་བཞི་པོ་གང་རུང་དག་ན་ཡོད། ལྷག་མ་བརྒྱད་ནི་ཟག་མེད་ས་རྣམས་ཀྱན་
 ན་ཅི་རིགས་པ་ཡོད། ཟག་བཅས་ས་དགུ་པོ་རྣམས་ཀྱན་ན་ཡོད་པས་བྲབ་
 བོ། །ཁམས་གསུམ་གང་གི་རྟེན་ལ་ཡོད་ཅེ་ན། ཐམས་ཅད་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་ཡོད་དུ་
 རུང་། གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྐྱས་པ་རྣམས་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཡོད། གཟུགས་མེད་
 ཀྱིས་སས་བསྐྱས་པ་རྣམས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཡོད། འོ་ན་འདི་དག་གང་ཟག་
 གཞན་ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཡང་ཟག་པ་ཟད་པ་དང་སྟོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་
 སོགས་ཡོད་ན་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དེ་ལ། ཅིའི་ཕྱིར་སྟོབས་ཞེས་བྱ་
 ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་འདིའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྟོབས་ཞེས་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་
 སངས་རྒྱས་ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་པ་མི་མངའ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འོན་ཟུགས་ཀྱི་སྟོབས་ཆད་མེད་ན། སྤྱི་སྟོབས་གང་ཞེ་ན། སྤྱི་
ལ་སྲིད་མེད་བུའི་སྟོབས་མངའོ། །གཞན་དག་ན་རེ། ཆོགས་གསུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཅ
གཉིས་པོ་རེ་རེ་ན་སྲིད་མེད་བུའི་སྟོབས་ཡོད་ཅེས་ཟེར། འོན་སྲིད་མེད་བུ་ལ་སྟོབས་
ཅི་ཅམ་ཡོད་ཅེ་ན། གླང་ཆེན་པ་ལ་བ་དང་། ལ་སོགས་པ་སྟོས་ཀྱི་གླང་པོ་ཆེ་དང་།
ཆེན་པོ་ཆེ་དང་། རབ་གཞོན་དང་། ཡན་ལག་མཆོག་དང་། སྟོབས་མཆོག་དང་། སྲིད་
མེད་ཀྱི་བུ་སྟེ་བདུན་པོ་གོང་ནས་གོང་དུ་བཅུ་འབྲུར་དུ་གྲགས་པའི་སྟོབས་ཡིན་
ནོ། །འོན་སྤྱི་སྟོབས་ཀྱི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་རེག་བུའི་སྟེ་མཆེད་དོ། །

གཉིས་པ་༼མི་འཇིགས་པ་བཤད་པ་༽ནི།

འོན་མི་འཇིགས་པ་དེ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། མི་འཇིགས་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ།
རང་དོན་རྟོགས་པ་ལུན་ཆོགས་སུ་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ། རང་དོན་སྤངས་
པ་ལུན་ཆོགས་སུ་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ། གཞན་དོན་བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་
དམ་བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ། གཞན་དོན་ངེས་འབྱུང་གི་ལམ་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་
འཇིགས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། འོན་དེ་དག་ཤེས་པ་གང་གིས་བསྐྱུས་ཞེ་ན།
མི་འཇིགས་པ་དང་པོ་ཇི་ལྟར་སྟོབས་ནི་དང་པོ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་བཅུས་བསྐྱུས། མི་
འཇིགས་པ་གཉིས་པ་སྟོབས་བཅུ་པ་བཞིན་དུ་དྲུག་གམ་བཅུས་བསྐྱུས། གསུམ་པ་ནི་
སྟོབས་གཉིས་པ་བཞིན་དུ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱུས། བཞི་པ་ནི་སྟོབས་བདུན་པ་བཞིན་དུ་
ཤེས་པ་དགའ་མ་བཅུས་བསྐྱུས་སོ། །

གསུམ་པ་རྟོག་པ་ཉེར་གཞག་བཤད་པ་ཏེ།

འོན་པ་ཉེར་གཞག་གི་ངོ་ཤོ་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་བླ་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གྱི་
བདག་ཉིད་ཡིན། དབྱེན་གསུམ་ཡོད་དོ། བླ་པ་ཉེར་གཞག་གསུམ་པོ་དེ་སངས་
རྒྱུ་གྱི་མ་འདྲེས་པའི་ཆོས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། སྒྲོན་མེད་དེ། སངས་རྒྱུ་གྱི་དེས་ཆགས་སྤང་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་
སྤངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་རྟོག་གསུམ་རྗེ་ཆེན་པོ་སྒྲོན་པ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་ཏེ།

སྒྲགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ཏེ། འདིག་རྟེན་ལ་ཉིན་མཆོན་དུས་
དུག་ཏུ་སྒྲུ་ནི་དར་སྒྲུ་ནི་རྒྱད་སྒྲུ་ནི་མ་སྒྲིན་པ་སྒྲིན་པར་བྱ་སྒྲུ་ནི་སྒྲིན་པ་ཡེ་ཤེས་གྱི་
མཆོན་གྱིས་བརྟེན་པར་བྱ་སྒྲུ་དུ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་སྒྲགས་རྗེ་ཆེན་པོ་
ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དེ་སྐད་བྱ་སྒྲེ། བསྐལ་པ་གངས་མེད་གསུམ་དུ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་
ཤེས་གྱི་ཆོགས་ཆེན་པོ་བྱུ་བ་དང་། སེམས་ཅན་སྤྲུག་བསྐལ་གསུམ་ག་དང་བྲལ་
བར་འདོད་པའི་ནམས་པ་ཅན་དང་། སྒྲོད་ཡུལ་ཁམས་གསུམ་གའི་སེམས་ཅན་ལ་
དམིགས་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བྲལ་བ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྤྲུག་བསྐལ་དང་བྲལ་
བར་མཉམ་པར་དགོངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་རབ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ཆེས་ཆེ་
བའི་ཕྱིར།

འོན་སྒྲགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྤྱིར་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བྱུང་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཐ་དང་
བྱ་བ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སྤྱིར་རྗེ་ནི་ཞེ་སྤང་མེད་པ་དང་། སྒྲགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་
གཏི་སྤྲུག་མེད་པ་ཡིན། དམིགས་པའི་བྱུང་པར་སྤྱིར་རྗེ་འདོད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་

དམིགས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས། རྣམ་པའི་
ཁྱད་པར་སྙིང་རྗེ་ནི་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་སྤྱག་བསྐྱལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་སྤྱག་བསྐྱལ་གསུམ་ག་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་
ཅན་ཡིན། ཉེན་གྱི་ཁྱད་པར་སྙིང་རྗེ་བསམ་གཏན་བཞི་ལ་བརྟེན། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་
ནི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱིར། རྒྱུད་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྙིང་རྗེ་ཉན་རང་གི་
རྒྱུད་ལ་ཡང་ཡོད། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད། ཐོབ་པའི་
ཁྱད་པར། སྙིང་རྗེ་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་ཐོབ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་
སྲིད་ཅེ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་ཐོབ་དགོས་པའི་བྱིར། སྙིང་རྗེ་དང་ཐུགས་རྗེ་
ཆེན་པོ་ལ་དོན་ཡོངས་སུ་སྐྱོབ་མི་སྐྱོབ་དང་། སྙིང་རྗེ་མི་འབྲ་བར་འཇུག་ཐུགས་རྗེ་
ཆེན་པོ་འབྲ་བར་འཇུག་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་བྱིར། འོན་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཉམ་མམ་ཞེ་ན། མཉམ་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་མཉམ་པ་ཉིད་དེ།
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཆོགས་གཉིས་བསགས་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། འབྲས་
བུ་ཆོས་སྐྱ་ཐོབ་པར་མཉམ་པ་དང་། འཕྲིན་ལས་འགྲོ་བའི་དོན་སྦྱོང་པས་མཉམ་པ་
ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། འོན་ཀྱང་སྐྱ་ཆེ་དང་རིགས་དང་སྐྱ་བོང་ཆད་མཉམ་པ་མིན་ཏེ། དེ་
དག་གཏུལ་བུའི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་སྟོན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་སྐྱ་མོང་གི་ཡོན་ཏན་ལ།

མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། འོན་སྐྱ་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་དེ་
གང་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་གཞན་ནི་སྐྱོབ་པ་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་དང་སྐྱ་
མོང་བ་ཡིན་ལ། ཁ་ཅིག་སོ་སོ་སྐྱ་བོ་དང་སྐྱ་མོང་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་

རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་རིས་འབྲ་བ་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་བྱིར། འོན་དེ་དག་གང་ཞེ་ན།
ཉོན་མོངས་མེད་པ་དང་སྒྲོན་ནས་ཤེས་པ་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་དང་། མངོན་
ཤེས་དྲུག་པོ་ནི་འཕགས་པ་དང་སྒྲོན་མོང་བ་ཡིན་ལ། སོགས་ཁོངས་ནས་མངོན་
ཤེས་དང་སོ་སྣ་དང་བསམ་གཏན་ཆད་མེད་གཟུགས་མེད་རྣམ་ཐར་ཟེལ་གཞོན་ཟད་
པར་རྣམས་ནི་སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ཀ་དང་སྒྲོན་མོང་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ།

འཕགས་པ་དང་སྒྲོན་མོང་བ་དང་།

སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ཀ་དང་སྒྲོན་མོང་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཉོན་མོངས་མེད་པ།
སྒྲོན་ནས་ཤེས་པ། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་བཤད་པ། འཛོལ་ཚུལ་ལོ། །དང་
པོ་ནི་ཉོན་མོངས་མེད་དང་། ཞེས་བཤད་ན། དེ་གང་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་
རེ་འཛིན་ནི་ཀྱུན་རྒྱུ་ཤིང་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །ས་གང་ན་ཡོད་ན། བསམ་གཏན་གྱི་མཐའ་
བཞི་པ་ན་ཡོད་དེ། ལམ་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ལ་བརྟེན་པའི་བྱིར། གང་
ཟག་གང་གིས་མངོན་དུ་བྱེད་ན། དག་བཙམ་པ་མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་
ཡོད་ཀྱི་གཞན་ལ་མེད་དེ། ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བའི་བྱིར། ལམས་གསུམ་གང་གི་རྟེན་ལ་
སྐྱེད་ཅེ་ན། མིས་སྐྱེད་དེ། མིའི་རྟེན་ལ་དག་བཙམ་པ་ཐོབ་པ་ཞིག་གིས་སྒྲོན་གཞན་གྱི་
ཉོན་མོངས་པའི་དམིགས་རྟེན་བྱས་པ་འདྲ་ན། དེ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཡིན་
པའི་བྱིར། དམིགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཚན་དེའི་བྱིར། དེ་ཡང་འདོད་
པར་གཏོགས་པ་དང་། སྐྱེས་པ་སྤོང་མི་རྒྱས་པས་མ་སྐྱེས་པ་དང་། སྒྲོམ་པས་སྤང་བ་
གཞིར་བྱས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྒོན་ནས་ཤེས་པ་འང་ངོ་མོ་དང་ས་དང་གང་ཟག་དང་རྟེན་ཉིན་
མོངས་མེད་པ་དེ་བཞིན་ནོ། །དེའི་དམིགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཆོས་དང་དོན་དང་ངེས་ཆིག་དང་སྟོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་
རིག་པ་བཞིན་ནི་གང་ཟག་དང་རྟེན་ཉིན་མོངས་མེད་པ་དེ་བཞིན་ནོ། །དང་སོ་གསུམ་ནི་
གོ་རིམ་ས་བཞིན་དུ། མིང་དང་དོན་དང་ངག་ལ་ཐོགས་མེད་དུ་ཤེས་པ་ཡིན། བཞི་པ་
རིག་པ་ལ་ཐགས་ཐོགས་མེད་པར་ཤེས། དེའི་དམིགས་པ་ངག་དང་ལམ་ཡིན་ཏེ།
མངོན་རྫོང་ལ་དབང་བ་དང་། ལམ་ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་དབང་བ་ཉིད་ལ་ཐོགས་མེད་དུ་
འཇུག་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི་འགོག་ཤེས་མ་གཏོགས་པའི་ཤེས་པ་དགུས་བསྟུས། ས་
ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་དོ། །དོན་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ། དོན་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་
ལ་བྱས་ན་བཅུའམ། དོན་གྱི་མཆོག་ཟུངས་ལས་འདས་པ་ལ་བྱས་ན་འགོག་ཤེས་
ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཟད་པ་དང་མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་པ་སྦྱེ་བྱུག་གོ། །དེ་
ནི་འདོད་པ་ནས་སྲིད་ཅེའི་བར་གྱི་ས་ཀྱན་ན་ཡོད། གཞན་ཆོས་དང་ངེས་པའི་ཆིག་
སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པའོ། །ཆོས་རིག་འདོད་པ་དང་བསམ་
གཏན་བཞིན་ན་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་མེད་ན་མེད་དེ། དེ་ན་མིང་གི་ཆོགས་མེད་པའི་ཕྱིར།
ངག་རིག་པ་ནི་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་སོ་ན་ཡོད་ཀྱི་དེ་ཡན་ཆད་ན་མེད་དེ།
ངག་ཀྱན་ནས་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། འོན་དེ་དག་གཅིག་ཐོབ་པ་ལ་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པས་ཁྲབ་བམ་ཞེ་
ན། ཁྲབ་སྟེ། བཞི་སོ་དེ་དག་མ་ཆང་བར་ནི་དེ་གང་རུང་གཅིག་ཐོབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
འོན་ཉིན་མོངས་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དུག་སོ་དེ་ས་གང་གིས་འཐོབ་ཅེ་ན།

དུག་པོ་དེ་དག་བསམ་གཏན་གྱི་རབ་མཐའ་བས་འཛོལ་བོ། །དེ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། རབ་
མཐའ་དེ་ནི་རྣམ་པ་དུག་ཡོད་དེ། དེས་ཆོག་མ་གཏོགས་པའི་ལྷ་དང་། བསམ་གཏན་
གྱི་རབ་མཐའ་ཅམ་པོ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེས་ཆོག་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་མ་
གཏོགས་ཏེ། དེ་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སམ་བསྐྱུས་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།
དག་ནི་འདོད་དང་དང་པོ་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཡོན་ཏན་དུག་པོ་དེ་ལ་རབ་
མཐའ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་རབ་
མཐའ་དེ་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་སྤིང་ཅིའི་བར་གྱི་ལུགས་འབྱུང་དང་ལུགས་
བསྐྱོག་གི་ས་ཀྱང་གྱིས་མཐུན་པར་བྱས་ནས། རྩེ་དུ་ལས་འབྲིང་འབྲིང་ལས་ཆེན་
པོ་འཕེལ་བའི་རབ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུད་ལ་
ཡོད་པའི་ཡོན་ཏན་ནི་སྦྱོར་བ་འབད་ཚོལ་ལས་སྦྱེས་པ་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་ལ་ནི་
སྦྱོར་བ་མེད་དེ། ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་ལྷག་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་སྦྱེ་འཕགས་གཉིས་ཀ་དང་ཐུན་མོང་བ་ལ་ལྷ།

དབྱེ་བ། རོ་བོ། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར། མངོན་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཡོན་ཏན།
མངོན་ཤེས་དང་པོ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་མངོན་
སོགས། ཞེས་བཤད་ན། མངོན་ཤེས་དེ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། མངོན་ཤེས་རྣམ་པ་དུག་
ཡོད་དེ། རྩེ་འབྲུལ་དང་སྤྱིའི་རྣ་བ་དང་གཞན་གྱི་ཡིད་དང་ནི་སྦྱོན་གྱི་ཆེ་དང་འཆི་འཕོ་
བ་དང་། སྦྱེ་བ་དང་ཟག་པ་ཟད་པའི་ཤེས་པ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་ཤེས་རྣམས་སུ་
ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མངོན་ཤེས་རྣམ་པ་དུག་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྦྱོ་ཡིན་ལོ། །འོན་

དེ་དག་ཤེས་པ་གང་གིས་བསྐྱུས་ཞེ་ན། བཞི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། པ་རོལ་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་
མངོན་ཤེས་ལ་ཤེས་པ་ལྷ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཤེས་ཟག་བཅས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་
དང་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་གཉིས་ཡིན་ལ། ཟག་མེད་ལ་ལམ་ཤེས་ཆོས་ཤེས་རྗེས་
ཤེས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་ཤེས་སྟོབས་བརྟ་བཞིན་དུ་
རྟག་གས་བརྟས་བསྐྱུས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། འོན་དེ་དག་ས་གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན། ལྷ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་
དག་ན་ཡོད་དེ། ལམ་སྤྲོ་བ་ལ་རྟེན་པའི་བྱིར། རྟག་པ་ཟག་མེད་ནི་ས་དགུ་ན་ཡོད་
དོ། །དེ་དག་གྲང་རང་གང་ལ་བརྟེན་པའི་རང་ས་དང་འོག་སའི་སྤྱོད་ལུལ་ཅན་ཡིན་
ལོ། །དེ་དག་གང་གིས་འཛོལ་ཅེ་ན། ཐོབ་པར་བྱ་བ་སྤར་འཁོར་བར་འདྲིས་པ་འདོད་པ་
ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་འཛོལ། མ་འདྲིས་པ་སྤྱོར་བས་འཛོལ་གོ། །

འོན་དེ་དག་ཐོབ་པ་ཉེར་གཞག་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གསུམ་པ་གཞན་སེམས་
ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ནི། ལུས་མ་གཏོགས་པའི་ཐོབ་པ་ཉེར་གཞག་གསུམ་ཡོད། རྩ་
འབྲུལ་དང་ལྷའི་རྣ་བ་དང་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ནི། དང་པོ་ལུས་ཐོབ་པ་ཉེར་གཞག་
གཅིག་སུ་ཡིན་ལོ། །འོན་དེ་དག་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན།
མིག་དང་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་ནི། མ་བསྟོབས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཡིན། ལྷག་མ་
རྣམས་དགེ་བ་ཡིན་ལོ། །

བཞི་པ་ལ། རིག་པ་གསུམ་བཤད། ཆོ་འབྲུལ་གསུམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དབྱེ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཐ་མ་གསུམ་ནི་རིག་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་

སོགས་པ་ལ་སྒོངས་པ་མ་རིག་པ་ནི་བསྒྲིག་པའི་ཕྱིར་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྟོན་གྱི་
གནས་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་མངོན་ཤེས་ནི། སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་མ་རིག་པ་སྒྲིག་བྱེད་ཡིན་ཏེ།
སྟོན་གྱི་རང་གཞན་གྱི་རྒྱད་པ་བྲན་པ་དེས་སྦྱོ་བའི་ཕྱིར། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྦྱེ་བ་ཤེས་
པའི་མངོན་ཤེས་ནི་ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་སྒོངས་པ་སྒྲིག་བྱེད་ཡིན་ཏེ། གདུལ་བྱ་གཞན་གྱི་
མ་འོངས་པའི་རྒྱད་པ་རྗེས་སུ་བྲན་པ་དེས་སྦྱོ་བའི་ཕྱིར། ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་ཤེས་
ནི་ད་ལྟར་བའི་མཐའ་ལ་སྒོངས་པ་སེལ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། ད་ལྟར་བའི་གནས་ལུགས་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྟོབ་པའི་རིག་པ་ཞེས་བྱ་ཞེན། ཐ་མ་ནི་མི་སྟོབ་
པ་ཡིན་ལ། རིག་པ་ཡང་ཡིན་པས་མི་སྟོབ་པའི་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་ནི་མི་སྟོབ་
པའི་རྒྱད་ལ་སྦྱུས་པའི་ཕྱིར་མི་སྟོབ་པའི་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །འོ་ན་སྟོབ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་
མངོན་ཤེས་བཞི་པ་དང་ལྔ་པ་ལ་སོགས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་རིག་པར་མ་བཤད་ཅེན། སྟོབ་པ་
ལ་དེ་གཉིས་ཡོད་པར་འདོད་དེ་འོན་ཀྱང་རིག་པར་མ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ།
མ་རིག་པ་དང་བཅས་པས་རྒྱད་ཟེལ་གྱིས་མཐུན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མངོན་ཤེས་དང་པོ་དང་གསུམ་པ་དང་དྲུག་པ་ནི། རྩ་འབྲུལ་དང་
ཀྱན་རྫོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འབྲུལ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་གསུམ་པོ་དེ་ལས་
གང་མཆོག་ཡིན་ཞེན། རྗེས་སུ་བསྟན་པ་མཆོག་ཡིན་ཏེ། ཟག་པ་ཟད་པ་ལ་མི་འབྲུལ་
བའི་ཕྱིར་དང་། བན་པ་དང་ཡིད་འོང་གི་འབྲས་བུ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་ལ། རྩ་འབྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་བཤད་པ་དང་། ལྟའི་མིག་ན་བཤད་པ།
དོགས་གཅོད་ལྷག་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རོ་བོ་ཡུལ་དང་བཅས་པ། སྦྱུལ་
སེམས་བཤད་པ། རྩ་འབྲུལ་གྱི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་རྩ་འབྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་

ཞེས་བཤད་ན། རྩ་འབྲུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། རྩ་འབྲུལ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་
ཅིའི་ཕྱིར་རྩ་འབྲུལ་ཞེས་བྲ་ཞེ་ན། དེ་ལས་ནི་ཡོན་ཏན་རྣམས་འབྱུང་ཞིང་འབྲུབ་པའི་
ཕྱིར། དེའི་ཡུལ་གང་ཞེ་ན། སྤྱུལ་པ་དང་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །འོན་འགྲོ་བ་དེ་ལ་དུ་ཡོད་
ཅེ་ན། ཡིད་ལྟར་མ་གྲོགས་པར་འགྲོ་བ་དང་། སྤྱར་དུ་འདབ་ཆགས་ལྟར་ལུས་ཕྱིན་
པར་བྱེད་པས་འགྲོ་བ་དང་། ཐག་རིང་པོ་ཡང་སྤང་དུར་མོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་འགྲོ་བ་
དང་གསུམ་མོ། །དེ་དག་གང་ཟག་གང་ལ་ཡོད་ཅེ་ན། ལྟོན་པ་ལ་ཡིད་མ་གྲོགས་ཀྱི་
འགྲོ་བ་ཡོད། གཞན་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ལ་ཕྱིན་བྱེད་ཀྱི་འགྲོ་བ་དང་། མོས་
པ་ལས་བྱུང་བའི་འགྲོ་བ་ཡོད། སྤྱུལ་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་
སྤྱུལ་པ་དང་གཟུགས་སུ་གཏོགས་པའི་སྤྱུལ་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་པར་
གཏོགས་པའི་སྤྱུལ་པ་ནི་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་གཟུགས་ནི་རོ་རེག་བཞི་སྤྱུལ་པ་ཡིན་གྱི།
མིག་ལ་སོགས་པ་སྤྱུལ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་ལ་སྤར་མེད་གསར་སྐྱེ་
མེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱ་སྤྱུལ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་དང་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་སྤྱུལ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱུལ་སེམས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་
རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་མེད་གེ་ལ་སོགས་པར་བརྒྱུར་བ་རང་ལུས་དང་
འབྲེལ་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་ཏུ་མེད་གེ་ལ་སོགས་པར་བརྒྱུར་བ་གཞན་ལུས་དང་འབྲེལ་
བ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་སུ་གཏོགས་པའི་སྤྱུལ་པས་གཟུགས་དང་རེག་བྲ་
སྤྱུལ་པ་ཡིན་གྱི། ནི་རོ་མི་སྤྱུལ་ཏེ། གཟུགས་ན་ནི་རོ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རང་ལུས་
དང་འབྲེལ་བ་དང་གཞན་ལུས་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། མངོན་ཤེས་
ཁོ་ནས་སྤྱུལ་པ་སྤྱུལ་པར་བྱེད་དམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱུལ་སེམས་དག་གིས་སྤྱུལ་པ་

སྤྱལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱལ་སེམས་དེ་དག་ཀྱང་ནི་བཅུ་བཞི་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་འབྲས་བུ་སྤྱལ་སེམས་གཉིས་ནས། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་འབྲས་བུ་སྤྱལ་སེམས་ལྡེའི་བར་རིམ་པ་བཞིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོག་མའི་འབྲས་བུ་སྤྱལ་སེམས་གོང་མ་ལས་སྐྱེས་པ་མིན་ཏེ། གོང་མ་མངོན་དུ་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར།

འོན་དེ་གང་གིས་རྙེད་ཅེ་ན། སྤྱལ་སེམས་དེ་རྙེད་པ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་བཞིན་དུ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་འཛོལ་བོ། །སྤྱལ་སེམས་དེ་ནི་སྤྱལ་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཆོ། བསམ་གཏན་དག་པ་བ་དང་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྤྱ་མ་ལས་སྐྱེ། དེ་ལས་སྤྱལ་བ་ལས་ལྡང་བའི་ཆེ་བསམ་གཏན་དག་པ་བ་དང་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་གཉིས་སྐྱེ་འོ། །སྤྱལ་བ་དེ་ཡང་རང་གི་ས་པས་སྤྱལ་བར་བྱེད་དོ། །སྤྱལ་བ་སྤྱ་དུ་འཇུག་པ་ནི་འོག་མའི་སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་རུང་ངོ། །སྤྱལ་བ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྤྱ་བར་བྱེད་པའི་ཆོ། རྟོན་པ་མིན་པ་ནི་སྤྱལ་བ་པོ་དང་བཅས་ཏེ་སྤྱ་བར་བྱེད་དགོས། རྟོན་པ་ནི་རི་ལྗང་བཞེད་པ་བཞིན་དུ་སྤྱ་བ་ལ་འཇུག་གོ། འོན་འོག་སའི་སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྤྱལ་བ་སྤྱ་དུ་འཇུག་ན། སྤྱལ་བ་དག་སྤྱ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤྱལ་སེམས་ཡོད་པའི་ཆེ་དག་སྤྱ་བའི་སེམས་མེད། དག་སྤྱ་བའི་སེམས་ཡོད་པའི་ཆེ་སྤྱལ་སེམས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྟོན་མེད་དེ། སྤྱལ་སེམས་ཀྱིས་སྤྱལ་བ་གནས་པར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས། སེམས་གཞན་གྱིས་དག་སྤྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། འོན་སྤྱལ་བ་པོ་གསོན་པ་ཁོ་ན་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། སྤྱལ་བ་པོ་ཤི་བ་ལ་ཡང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཡོད་དེ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་འོད་སྤངས་ཆེན་པོ་སྤྱ་དན་ལས་འདས་པའི་རུས་པ་གསུམ་ཀླུ་བ་བྱམས་པ་མ་བྱོན་གྱི་བར་དུ་གནས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་

ཡང་བརྟན་པ་རུས་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེན་བརྒྱབས་ཡོད་ཀྱི། མི་བརྟན་པ་ལ་ལྟ་བུ་ལ་མེད་དེ།
ལ་ལ་སོགས་པ་གནས་པར་བྱེན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་པའི་བྱིར། གཞན་དག་ན་དེ། ལི་
བ་ལ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་འོད་སྤང་གི་རུས་པ་གནས་པ་ནི་གནས་གཙང་
མའི་ལྟའི་མཐུ་ཡིན་ཟེར་རོ། །འོ་ན་སྤྱལ་སེམས་ཀྱིས་སྤྱལ་པ་སྤྱལ་བར་བྱེད་ན། སྤྱལ་
སེམས་དུ་མས་སྤྱལ་པ་གཅིག་སྤྱལ་བར་བྱེད་དམ། སྤྱལ་སེམས་གཅིག་གིས་སྤྱལ་པ་
དུ་མ་སྤྱལ་བར་བྱེད་ཅེ་ན། དང་པོ་མ་བྱང་བའི་ཆེ་དུ་མས་གཅིག་སྤྱལ་པ་ཡིན་ལ།
ཁྱིས་བྱང་བར་གྱུར་ནས་བརྒྱེད་པ་གཅིག་གིས་དུ་མ་སྤྱལ་བར་བྱེད་པའོ། །འོ་ན་
གནས་གཉིས་པར་སྤྱལ་སེམས་ལྷང་མ་བརྟན་དུ་བཤད་ན། དེ་ལ་དེ་ཡིན་པས་བྱུང་
བམ་ཞེ་ན། མ་བྱུང་སྟེ། སྟོམ་པ་ལས་སྟེས་པའི་སྤྱལ་སེམས་ལྷང་མ་བརྟན་ཡིན་ཞིང་།
གནས་གཉིས་པར་བཤད་པ་དེ་ལ་དགོངས་ལ། སྟེ་བ་ལས་སྟེས་པའི་སྤྱལ་སེམས་ལ་
ཀུན་སྟོང་གི་དབང་གིས་དགེ་མི་དགེ་ལྷང་མ་བརྟན་ནས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རྩ་འབྱུལ་དེ་སྟོམ་བྱུང་དང་སྟེས་ཐོབ་གཉིས་པོ་འོ་ན་ངེས་
སམ་ཞེ་ན། རྩ་འབྱུལ་ལྟ་ཡོད་དེ། སྟོམ་བྱུང་དང་སྟེས་ཐོབ་དང་ལྟ་རྟེན་འེལ་སོགས་
པའི་གསང་ལྟགས་དང་། མ་བྱའི་མདོངས་དང་རུ་སྤལ་གྱི་ཟེ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲན་
དག་དང་། སྲིད་པ་བར་མ་ལྟ་བུ་ལས་ལས་སྟེས་པ་དང་ནམ་པ་ལྟ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལྟའི་མིག་དང་ན་བའི་མདོན་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཆེན་དུ་གྱུར་པའི་
མིག་དང་ན་བ་དེ། ལྟའི་མིག་དང་ན་བ་དང་འབྲེལ་སྤྱིའི་མིག་དང་ན་བར་བཞག་པ་
ཡིན་ནམ། དེ་དངོས་ཡིན་ཞེ་ན། ལྟའི་མིག་དང་ན་བ་དངོས་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་
བསྟོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་མིག་གི་ཐན་ཀོར་དུ་བསམ་གཏན་ས་པའི་

གཟུགས་དང་བ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་དང་བཅས་པས་ཡུལ་
འཛིན་པས་རྟག་ཏུ་སྦྱོན་པ་དང་བཅས་པ་དང་། མིག་རྣའི་དབང་པོ་གཉིས་ལོང་བ་དང་
འོན་པ་ལྟ་བུའི་མ་ཆང་བ་མེད་པ་དང་། ཞར་བ་ལྟ་བུའི་ཁོངས་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །གང་
གི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཞེ་ན། ཐག་རིང་བ་དང་སྤྲ་བ་དང་སོགས་པ་བར་དུ་ཆོད་པའི་
གཟུགས་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ། །

འོན་ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་ཐག་རིང་པོ་ཇི་ཙམ་མཐོང་ཞེ་ན། ཉན་
ཐོས་དབྱ་བ་ཅོམ་པ་དང་བསེ་བུ་རང་སངས་རྒྱུ་དང་སྦྱོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་
འདུ་མཛད་ན་རིམ་པ་བཞིན་དུ། སྦྱོང་གཉིས་དང་སྦྱོང་གསུམ་དང་གྲངས་མེད་པའི་
འཛིག་ཉན་གྱི་ཁམས་མཐོང་། མ་མཛད་ན་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྦྱོང་གཅིག་དང་སྦྱོང་
གཉིས་དང་སྦྱོང་གསུམ་མཐོང་ངོ། །

གསུམ་པ་ནི། འོན་རྩ་འབྲུལ་ཁོ་ན་ལ་སྐྱེས་ཐོབ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། གཞན་ལྟའི་
མིག་རྣལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་སྐྱེས་ཐོབ་ཡོད་དོ། །སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ལྟའི་མིག་དེས་ནི་སྤང་
པ་བར་མ་མི་མཐོང་ངོ། །སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་སེམས་ཤེས་དེ་ནི་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་
རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད། གང་རྟོག་གོ་དང་རིག་སྒྲགས་ཀྱིས་བྱས་པའང་དེ་གསུམ་ཡོད།
དཔུལ་བ་པས་ནི་དང་པོ་སྐྱེས་མ་ཐག་པ་རོལ་གྱི་སེམས་ཤེས་ཀྱི་བྱིས་མི་ཤེས་ཏེ།
སྤྱུག་བསྐལ་གྱི་ཡིད་དགྲགས་པའི་བྱིར། མི་ལ་ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་སོགས་ལ་
སྐྱེ་བས་ཐོབ་པ་མེད་དེ། སྐྱེས་ཙམ་ནས་དེ་དག་གི་ཐོབ་པ་མེད་པའི་བྱིར། འོན་མི་
རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བྲན་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་ལས་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཆོས་མངོན་པའི་མངོད་ཀྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པ་ཞེས་

བྱ་བ་སྟེ་གནས་བདུན་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། ། །

༼གནས་བརྒྱད་པའི་རྣམ་བཤད༽

༡༣། །བརྒྱད་པ་སྟོམས་འབྲུག་བསྟན་པའི་གནས་ལ།

སྟོམས་འབྲུག་དངོས།

དེས་བསྟན་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དང་པོ་ལ་དངོས་གཞི། ཉེར་བསྟོགས། བྱང་
པར་ཅན། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་དབྱེ་བ་དང་བཞིའོ། །དང་པོ་ལ། དབྱེ་བ། བསམ་གཏན་
གྱི་ཡན་ལག་། རི་ལྟར་འཛོལ་ཚུལ། གང་ལས་གང་འབྱུང་། ཚོས་གྱི་བྱང་པར་རོ། །དང་
པོ་ལ། རྒྱས་པར་དབྱེ་བ། བསྟན་བ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། བསམ་གཏན་གྱི་དབྱེ་བ།
གཟུགས་མེད་གྱི་དབྱེ་བའོ། །

དང་པོ་ནི། གོང་དུ་བྱུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་གཤམ་པས་བསྟན་པ་བཤད་ནས།
འདིར་བྱུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་འཆད་པ་སྐབས་སུ་
བབས་པས་བཤད་པར་བྱའོ། །བསམ་གཏན་དག་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དོ། །རྒྱ་
སྟོམས་འབྲུག་གི་བསམ་གཏན་དང་། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་གཉིས་ཡོད་པའི་
བྱིར། དེ་རེ་རེ་ལའང་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་པ་གསུམ་པ་བཞི་པ་སྟེ་བཞི་བཞི་
ཡོད། གཟུགས་དེར་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་དག་རབ་ཏུ་སྟེ་དང་པོར་བཤད་དོ། །རྒྱ་
སྟོམས་འབྲུག་གི་བསམ་གཏན་ནི་དགེ་བའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ། །ཅེ་གཅིག་
པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། ཅེ་དང་དམིགས་པ་དོན་གཅིག་པས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་
སེམས་རྒྱན་ཆགས་སུ་འབྲུག་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སེམས་ཐམས་ཅད་ཅེ་གཅིག་པར་
ཐལ། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་དེས་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་

ཕྱིར། བྱ་སྒྲེ། ཉིང་རེ་འཛིན་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
སྒྲོན་མེད་དེ། ཉིང་རེ་འཛིན་བྱང་པར་ཅན་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། རྗེས་འབྲང་དང་
བཅས་ན་བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲོམ་པས་བསྐྱུས་པ་ཡོད་པས་ཕྱང་པོ་ལྷ་པ་ཅན་ནོ། རོ་བོ་
གང་ཞེ་ན། རྒྱ་སྒྲོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་དང་པོ། རྒྱ་སྒྲོམས་འཇུག་གི་བསམ་
གཏན་གང་ཞིག་དཔྱོད་པ་དང་ལྷན་པ། གཉིས་པ་ནི། གང་ཞིག་ཡན་ལག་སྡེ་མ་དཔྱོད་
པ་སྤངས་པའི་དགའ་བ་དང་ལྷན་པ། གསུམ་པ་ནི། གང་ཞིག་ཡན་ལག་སྡེ་མ་དགའ་བ་
སྤངས་པའི་བདེ་བ་དང་ལྷན་པ། བཞི་པ་ནི། གང་ཞིག་བདེ་བ་སྤངས་པ་པོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ། གཟུགས་མེད་དག་ནི་རྣམ་གཉིས་བཞི། རྟེན་སྐྱེ་
བ་དག་རབ་ཏུ་བཤད། རྒྱ་སྒྲོམས་འཇུག་དགེ་བ་ཅེ་གཅིག་པ། རྗེས་འབྲང་བཅས་ན་
ཕྱང་པོ་བཞི། ཞེས་སྒྱུར་རོ། རོ་བོ་ནི་འོག་མའི་ས་ལས་དབེན་པ་ཉེར་བསྐྱོགས་ལས་
སྐྱེས་པ་པོ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་བཞི་ནི་རྣམ་མཁའི་ཉེར་བསྐྱོགས་ཀྱི་ཕྱི་མ་
ཉེར་བསྐྱོགས་གསུམ་དང་བཅས་པར་ནི་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཤེས་ཅེས་བྱ་སྒྲེ།
ཐོགས་པའི་གཟུགས་ལ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཅིའི་ཕྱིར་གཟུགས་མེད་ཅེས་
བྱ་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུགས་དང་བ་དང་བོང་ཆོད་ཆུང་བས་གཟུགས་མེད་ཅེས་
བརྗོད་ཀྱི་གཟུགས་གཏན་ནས་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོ་དང་རྫོད་འཕྲེས་པར་གསུངས་
ཤིང་། གཟུགས་མེད་ན་ཆེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། མིང་གཟུགས་པན་ཚུན་རྟེན་པར་
གསུངས་ཤིང་། གཟུགས་མེད་ན་མིང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། མིང་དང་གཟུགས་ལ་
བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ནི་འདོད་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་

མིན་ན་ས་རྫོང་ལ་ཆེ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ལ་དགོངས། གསུམ་པ་ནི་མིང་ག་ཟུགས་
ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བར་གསུངས་ཀྱི། རྣམ་ཤེས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་མ་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། བོང་ཆོད་རྒྱུང་བ་དང་དང་བས་དེར་བརྫོད་ན། རྩ་ལ་གནས་པའི་
སོག་ཆགས་སྤྲོ་མོ་ཡང་དེར་ཐལ་ལོ། ག་ཟུགས་ཁམས་པ་ཡང་དེར་ཐལ་ལོ། །ཆེས་
དང་བས་ཟེར་ན། བསམ་གཏན་བཞི་པ་བ་དེར་ཐལ་ལོ། །ལུང་གིས་ཀྱང་གཞི་དེ།
ག་ཟུགས་མེད་པ་ནི་ག་ཟུགས་ཐམས་ཅད་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་རོ། །ག་ཟུགས་ཀྱི་
འདུ་ཤེས་ལས་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

རང་ལུགས་ལ། ག་ཟུགས་གཏན་མེད་པས་ན་ག་ཟུགས་མེད་དོ། །འོ་ན་
ག་ཟུགས་མེད་ནས་ཁམས་འོག་མ་གཉིས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་ག་ཟུགས་དེ་གང་ལས་སྐྱེ་
ཞེ་ན། ག་ཟུགས་ནི་སེམས་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །

ཅིའི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ལ་སོགས་པར་བརྫོད་ཅེ་ན། རྣམ་ཤེས་
མཐའ་ཡས། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས། ག་རྒྱུང་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ཡིད་ལ་
བྱེད་ཅིང་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་བ་ལས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ལ་སོགས་པར་
བརྫོད་དོ། །འདུ་ཤེས་དམན་པའི་ཕྱིར་ན་འདུ་ཤེས་མེད། འདུ་ཤེས་གཏན་མེད་པའང་
མིན་པས་ན་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་ནོ། །འང་ནི་འདུ་ཤེས་ནི་ནད་དང་འབྲས་དང་ཟུག་རྩ་
དང་འདུ་ཤེས་མེད་པ་ནི་ཀྱན་ཏུ་རྫོངས་པའོ། །འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་ནི་
ཞེ་བ་ལ་སོགས་པའོ་ཞེས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་བ་ལས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བརྫོད་
དོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྒྲུམས་འཇུག་དངོས་གཞིའི་རྩས་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ།

བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་བདུན་ལ་རྣམ་པ་
གསུམ་ཡོད་དེ། རོ་མུང་མཚུངས་ལྡན་དང་། དག་པ་བ་དང་། ཟག་མེད་གསུམ་ཡོད་
པའི་བྱིར། བརྒྱད་པ་སྟེ་ཅེ་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་ཀྱི་ཟག་མེད་མེད་དེ། སེམས་མི་
གསལ་པའི་བྱིར། གསུམ་པོའི་རོ་བོ་གང་ཞེ་ན། རོ་མུང་མཚུངས་ལྡན་ནི་སྟེད་བཅས་
སོ། །འཛིག་རྟེན་པའི་དགེ་བཅི་དག་པ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རོ་མུང་མཚུངས་ལྡན་དེས་
མུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཟག་མེད་ནི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྟོམས་འཇུག་གོ།
གཉིས་པ་ལ།

རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་གི་ཡན་ལག་དང་།

འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ན་ཆོར་བ་དུ་ཡོད་དུང་པའོ། །དང་པོ་ལ། དགེ་བའི་ཡན་
ལག་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། བཞི་པ་མི་གཡོ་བར་བཞག་པའི་རྒྱ་
མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ། མིང་གི་སྟོན་ས་དབྱེ་བ། རས་ཀྱི་སྟོན་ས་བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། ཡན་ལག་ལྷ་ལྷ་སྤངས་པ་ཡི། །ཞེས་བཤད་ན། བསམ་གཏན་རྣམས་ཡན་ལག་དུ་
དང་ལྡན་ཞེ་ན། རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཡན་ལག་ལྷ་ལྷ་རྟེ།
རྟོག་དཔྱེད་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ །དགའ་བ་དང་བདེ་བ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ །ཉིང་
ངེ་འཛིན་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། དང་པོ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་དཔྱེད་
གཉིས་པོ་དེས་འདོད་པའི་གཞོད་སེམས་དང་རྣམ་འཛེ་སྟོང་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ཡིན་
ཏེ། རྟོག་དཔྱེད་ཀྱིས་གཞོད་སེམས་དང་རྣམ་འཛེ་སྤངས་པ་ལས་དེས་དབེན་པའི་
དགའ་བདེ་སྐྱེས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་དཔྱེད་ལ་སོགས་པ་ཉིང་ངེ་འཛིན་
ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པའི་བྱིར། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་ནི་ཡན་ལག་བཞི་ལྡན་ཏེ།

ནང་རབ་རྟུ་དང་བ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་། དགའ་བདེ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་། ཉིང་ངེ་
འཛིན་གནས་གྱི་ཡན་ལག་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། དང་པོ་ཡིན་ཏེ། ནང་རབ་རྟུ་དང་བ་
དེས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྟོག་དཔྱད་སྤྱོད་བའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ་ཡན་ལག་ལྔ་
ལྡན་ཏེ། བཏང་སྟོམས་དང་བན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་། བདེ་བ་པན་
ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་། ཉིང་ངེ་འཛིན་གནས་གྱི་ཡན་ལག་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེ་
ཡིན་ཏེ། གསུམ་པོ་དེས་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དགའ་བ་སྤྱོད་བའི་བྱིར། མཐའ་
བསམ་གཏན་བཞི་བ་ཡན་ལག་བཞི་དང་ལྡན་ཏེ། བན་པ་དང་བཏང་སྟོམས་དག་པ་
གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་། བདེ་མིན་སྤྱུག་མིན་གྱི་ཆོར་བ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་། ཉིང་ངེ་
འཛིན་གནས་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེ་ཡིན་ཏེ། བན་པ་དང་
བཏང་སྟོམས་དག་པ་དེས་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་བདེ་བ་སྤྱོད་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་མིང་གི་སྟོན་ས་བཙོ་བརྒྱད་
ཡོད་ཡུང་རྣམས་སུ་བཅུ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཡན་ལག་ལྔ་དང་།
གཉིས་པའི་ནང་རབ་རྟུ་དང་བ་དང་། གསུམ་པའི་དང་པོ་བཞི་དང་། བཞི་པའི་བཏང་
སྟོམས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་གྱི་བདེ་བ་བསམ་
གཏན་གསུམ་པའི་བདེ་བ་ལས་རྣམས་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ན་
ཤིན་རྟུ་སྤྱངས་པ་བདེ་བ་ཡིན་ལ། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་བདེ་བ་ཆོར་བ་བདེ་བ་
ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དགའ་བ་ནི་ཡིད་བདེ་ཡིན་ལ། སེམས་ཆོར་མ་ཐོབ་
པའི་བྱིར། ནང་རབ་རྟུ་དང་བ་ནི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་
ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག །བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་བདེ་བ་ནི་ཡིད་བདེ་ཡིན་ལ། དགའ་བ་

ནི་ཚོར་བ་གཞན་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འབྲད་དེ། ཡོངས་སུ་བསྐྱར་བ་དང་བསམ་གཏན་གྱི་
ཡན་ལག་སྟོན་པའི་ལུང་རྣམ་པ་གཉིས་དང་འགལ་བའི་བྱིར་ཏེ། དེར་བསམ་གཏན་
གསུམ་པར་ཡིད་བདེ་མ་ལུས་པ་འགག་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་
དེས་ན་དགའ་བ་ཡིད་བདེ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་༼ ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཡན་ལག་༽ནི།

དགེ་བའི་ཡན་ལག་དེ་དག་ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།
ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་དགའ་བདེ་མེད་དེ། ཉོན་མོངས་པས་མ་
དབེན་པའི་བྱིར། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་ནང་རབ་རྟུ་དང་བ་
མེད་དེ། ཉོན་མོངས་པས་སེམས་རྟོག་མར་བྱས་པའི་བྱིར། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་
བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལ་ཤེས་བཞིན་དང་ཐོན་པ་མེད་དེ། ཉོན་མོངས་པས་སེམས་
རྟོག་པར་བྱས་པའི་བྱིར། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བཏང་
སྟོམས་དང་ཐོན་པ་དག་པ་མེད་དེ། ཉོན་མོངས་པས་སེམས་ངེ་མ་ཅན་དུ་བྱས་པའི་
བྱིར། ཁ་ཅིག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ལ་ཤིན་རྟུ་སྐྱངས་པ་
མེད་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་གོང་མ་གཉིས་ལ་བཏང་སྟོམས་མེད་དེ། དེ་
གཉིས་དགེ་བའི་ས་མང་པོ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་ཟེར།

གསུམ་པ་༼ བཞི་པ་མི་གཡོ་བར་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་༽ནི།

བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་གཡོ་བ་དང་བཞི་པ་མི་གཡོ་བར་བརྟེན་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། བཞི་པ་གཡོ་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་བརྒྱུད་ལས་གྲོལ་བའི་

ཕྱིར། སྐྱོན་བརྒྱད་གང་ཞེ་ན། རྟོག་པ་དང་། དཔྱོད་པ་དང་། དབུགས་འབྱུང་བ་དང་།
རྩལ་པ་དང་། བཏང་སྟོམས་མ་གཏོགས་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞི་ཡིན་
ནོ། །གསུམ་པ་མན་ཆད་གཡོ་བ་ཡིན་ཏེ། སྐྱོན་བརྒྱད་ཅི་རིགས་པས་གཡོ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ ༼ འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ན་ཚོར་བ་དུ་ཡོད་དབྱེད་པ་ ༽ནི།

རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་གི་ཡན་ལག་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་
བསམ་གཏན་ལ་ཡང་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་དང་པོ་དག་ན་
ཡིད་བདེ་དང་ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་། ཡིད་དང་དབང་ཤེས་གཉིས་ཀའི་འཁོར་དུ་བྱུང་
བའི་བཏང་སྟོམས་དང་། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་དག་ན་ནི་ཡིད་
ཤེས་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་བཏང་སྟོམས་དང་། ཡིད་བདེ་ཡོད། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་
གཏན་གསུམ་པ་དག་ན་ནི་ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་བཏང་སྟོམས་ཡོད། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་
བསམ་གཏན་བཞི་པ་དག་ན་ནི་བཏང་སྟོམས་ཚོར་བ་འབང་ཞིག་ཡོད་དོ། ༼ ཁོ་ན་
བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ན་གཟུགས་མཐོང་བ་དང་སྒྲ་ཐོས་པ་དང་རེག་བྱ་
རེག་པ་མེད་ཅིང་དག་སྒྲ་བ་མེད་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་མེད་ཅིང་དག་ཀྱན་ནས་སྒྲོང་
བྱེད་གྱི་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་སོགས་ན་
ལུས་དང་མིག་དང་ན་བའི་རྣམ་ཤེས་དང་། དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱན་ནས་སྒྲོང་
བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་གཉིས་
པ་སོགས་སུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་མ་བསྐྱེད་པས་ལུང་མ་བསྟན་
ཡིན་གྱི་ཉོན་མོངས་མིན་ཏེ། འོག་མའི་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དགེ་བ་མ་ཡིན་
ཏེ། བསམ་གཏན་གཏོགས་པའི་དགེ་བ་ནི། །ས་འཛོམས་ཉམས་པ་དག་གིས་

གཏོང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འོན་སྟོམས་འཇུག་གསུམ་པོ་རྗེ་ལྷར་འཛོལ་ཅེ་ན། དག་པ་བ་
ནི་སྤར་དག་པ་དེ་དང་མི་ལྷན་ན་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་སྲིད་ཅེ་མ་གཏོགས་པ་
གོང་མ་ནས་འོག་མར་སྐྱེ་བ་ལས་ནི་འཛོལ། ཟག་མེད་འདོད་ཆགས་བྲལ་བ་ཡིས་ཐོབ་
ཀྱི་སྐྱེ་བས་ཐོབ་པ་མེད་དོ། །ཉོན་མོངས་ཅན་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལས་ཉམས་པ་
དང་འོག་མར་སྐྱེ་བ་ཡིས་འཛོལ་གོ། །

བཞི་པ་གང་ལས་གང་འབྱུང་བ་ལ།

གསུམ་པོ་གང་ལས་གང་འབྱུང་བ། དག་པ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད། ཐོད་ཀྱིས་
ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྟོམས་འཇུག་གི་དབང་དུ་བྱས་
པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོན་གསུམ་པོ་གང་གི་
མཇུག་ཐོགས་སུ་གང་སྐྱེ་ཞེ་ན། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་མཇུག་
ཐོགས་སུ་རང་ས་ནས་བགྱངས་པའི་ལྷག་དང་འོག་གསུམ་པའི་བར་གྱི་དགེ་བ་ཟག་
བཅས་དང་ཟག་མེད་སྐྱེ་འོ། །དག་པ་བ་ལས་དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་འོག་གསུམ་པའི་བར་
གྱི་དགེ་བ་དང་། དེར་མ་ཟད་རང་གི་ས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱང་སྐྱེ་འོ། །ཉོན་མོངས་ཅན་
ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་ཤེས་པའི་ཆེ་རང་སའི་དག་པ་བ་དང་། ལྷན་གྱི་ཆེ་ཉོན་མོངས་
ཅན་དང་། སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟེར་བའི་ཆེ་འོག་མའི་དག་པ་བ་
གཅིག་སྐྱེ་འོ། །གཉིས་པ་ནི། འཆི་འཕོ་བའི་དགེ་བ་དག་པ་བ་ལས་རང་ས་དང་འོག་ས་
དང་གོང་སའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་སྟེ། དག་པ་བས་འཆི་སེམས་བྱས་པ་ལས་རང་ས་འོག་
ས་གོང་ས་ཀྱང་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་འཆི་སེམས་བྱས་པ་ལས་རང་

ས་དང་འོག་སར་སྐྱེ་འོང་མར་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ། འོག་མའི་ཉོན་མོངས་མ་སྤངས་པར་
གོང་མར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འོག་དག་པ་ལས་དེ་བཞིན། ཞེས་བཤད་ན། དག་པ་བ་ལས་
ལྷག་འོག་གསུམ་པའི་བར་གྱི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བས་བྱབ་བཅ་ཞེན། སྤྱིར་དག་
པ་བ་དེ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་དང་། སོགས་པ་གནས་པ་ཆ་
མཐུན་དང་། བྱང་པར་ཆ་མཐུན་དང་། དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་དག་གི་ངོ་བོ་གང་ཞེན། བཞི་པོ་དེ་དག་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ། རང་སའི་
ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དང་། རང་སའི་དག་པ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པ་དང་། གོང་སའི་དག་པ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དང་། ཐག་མེད་སྐྱེ་བ་
དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའོ། །འོ་ན་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་སོགས་བཞི་པོ་དེ་གང་གི་མཐུག་
ཐོགས་སུ་གང་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞེན། ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་སོགས་ཀྱི་མཐུག་ཐོགས་སུ་དང་
པོ་གཉིས་དང་། དང་པོ་གསུམ་དང་། ཐ་མ་གསུམ་དང་། ཐ་མ་གཅིག་སྐྱེ་འོ། །

གསུམ་པ་ཉི་ཤོད་ཀྱི་སྟོམས་འཐུག་གི་ཐོག་ཏུ་བཤད་པ་ཀློག་ཤིག།

ཐག་པ་མེད་པའི་མཐུག་ཐོགས་སུ། ལྷག་འོག་གསུམ་པའི་བར་དགེ་
བ། ཞེས་བཤད་ན། ཉི་ཤོད་ཀྱི་སྟོམས་འཐུག་གི་ངོ་བོ་གང་ཞེན། སྟོམས་འཐུག་གི་
ས་བརྒྱད་ལ་ཐག་བཅས་ཐག་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་འབྲེལ་བ་སྟེ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ།
ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་མི་མཐུན་དུ་སྟོམས་པར་འཐུག་པ་ཉི་ཤོད་ཀྱི་སྟོམས་
འཐུག་གི་རིང་བའི་སྤྱིར་བ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་ཐག་མེད་ལ་སྟོམས་པར་
ལུགས། གཅིག་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཀྱིས། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ཐག་མེད་

སོགས་ལ། ལུགས་མཐུན་དུ་ཡར་མོང་ཞིང་ལུགས་མི་མཐུན་དུ་མར་འོངས་ནས་ནི་
སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། དེ་ལྟར་ཟག་བཅས་ལ་ཡང་སྒྲུར་བཞི་ཉེ་བའི་སྒྲུར་བ་
དང་། ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཟག་མེད་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས། བསམ་གཏན་
གཉིས་པ་པོར། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ཟག་བཅས་ལྟ་བུ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལྟ་
བུ་རིས་མི་མཐུན་གསུམ་པར་འགྲོ་བའི་སྒྲོན་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། དེ་ལྟར་
ཟག་བཅས་ལ་ཡང་སྒྲུར་བཞི་པོ་ཐོད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་གི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་
འཇུག་ཡིན་ནོ། །

དེ་གང་གི་རྟེན་ལ་སྐྱེད་ཅེ་ན། མིའི་རྟེན་ལ་སྐྱེད་དེ། རྫོགས་ལ་བའི་ཕྱིར། གང་
ཟག་གང་གིས་འཇུག་ན། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱིས་འཇུག་སྟེ། ཉོན་མོངས་མེད་པ་
དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་དབང་ཐོབ་བའི་ཕྱིར། ལྟ་བུ་ནི། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་
དེ་དག་གང་གི་རྟེན་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་ཅེ་ན། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་རང་ས་དང་
འོག་སའི་རྟེན་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཅན་ཡིན་གྱི། གོང་སའི་རྟེན་ལ་འོག་མ་མངོན་དུ་
བྱེད་པ་མེད་དེ། གོང་སའི་རྟེན་ལ་འོག་མ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར། སྲིད་ཅེར་སྐྱེས་པའི་འཕགས་པ་ཕྱིར་མི་འོང་ནི་ཅི་ཡང་མེད་གྱི་ཟག་མེད་གྱི་
ལམ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས་ཟག་པ་ཟད་པར་འགྱུར་ཏེ། དག་བཅོམ་ཐོབ་པ་ལ་ཟག་
མེད་གྱི་ལམ་ལ་རྟེན་དགོས། སྲིད་ཅེའི་གོང་ན་ས་མེད། རང་ས་ལ་ཟག་མེད་མེད་པས་
འོག་སའི་ཟག་མེད་གྱི་ལམ་ལ་རྟེན་དགོས་ལ། དེའི་ནང་ནས་ཅི་ཡང་མེད་གྱི་ཟག་མེད་
གྱི་ལམ་ཉེ་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྟོམས་འཇུག་གསུམ་པོ་དེས་གང་ལ་དམིགས་ཞེ་ན།
སྲིད་བཅས་རང་གི་སྲིད་པ་ལ་དམིགས་གྱི་འོག་ས་ལ་མི་དམིགས་ཏེ། འོག་མའི་ཉོན་

མོངས་སྤངས་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། གོང་ས་ལ་མི་དམིགས་ཏེ། མེད་
བ་ཐ་དད་གྱིས་ས་མཆོམས་བཅད་པའི་བྱིར། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དགེ་བ་
ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་གྱི་ཡུལ་ཡོད་དགུ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་མེད་གྱི་དངོས་
གཞི་དགེ་བ་རྣམས་གྱི་སྒྲིབ་ཡུལ་ཟག་བཅས་འོག་མ་ལ་དམིགས་བ་མིན། ཟག་མེད་
འོག་མ་ལ་འང་མི་དམིགས་སོ། །དེས་ན་རང་སའི་བྱང་པོ་བཞི་ལ་དམིགས་སོ། །འོན་
སྟོམས་འཇུག་གསུམ་པོ་གང་གིས་ཉོན་མོངས་སྤྲོང་ཞེན། དངོས་གཞི་ཟག་བ་མེད་
བས་ཉོན་མོངས་བ་རྣམས་སྤྲོང་གི། དངོས་གཞི་དག་བ་བས་མི་སྤྲོང་སྟེ། འོག་ས་ལས་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བཟུང་། རང་སའི་སྤེད་བ་རྒྱས། གོང་ས་དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་
འཕགས་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་ལྟ་ཅི་སྟོས། ཉེར་བསྟོགས་དག་བ་
བས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་སྤྲོང་སྟེ། འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་
ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཀྱང་ཞེས་བ་ནི་ཉེར་བསྟོགས་སུ་མ་ཟད་ཅེས་པའོ། །

གཉིས་བ་ཉེར་བསྟོགས་ནི།

ཉེར་བསྟོགས་དག་བས་ཀྱང་། ཞེས་བཤད་ན། ཉེར་བསྟོགས་དེ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་
ན། དངོས་གཞི་དེ་དག་ལ་ནི་འཇུག་པའི་ཉེར་བསྟོགས་བརྒྱད་ཡོད་དོ། །དེའི་ངོ་མོ་
གང་ཞེན། དག་བ་བ་ཡིན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོར་བ་གང་ཡིན་ཞེན། བདེ་མིན་སྟུག་
བསྐལ་མིན་པའི་བཏང་སྟོམས་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། འབད་བས་བྱང་བར་བྱ་
ཞིང་། འོག་ས་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་
བསྟོགས་ལ་འཕགས་བ་ཟག་བ་མེད་པའང་ཡོད་དེ། ཉེར་བསྟོགས་གཞན་ལས་

སེམས་གསལ་བའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡང་ཡོད་དེ། དངོས་གཞི་ལ་འབྲུག་
སྟོབ་འདི་བྱིར། དེས་ན་གསུམ་ཡོད་ཟེར།

གསུམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ནི། འོ་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ཞེས་
ཀྱང་བཤད། དངོས་གཞི་ཁྱད་པར་ཅན་ཞེས་ཀྱང་བཤད་ན། དངོས་གཞི་ཁྱད་པར་
ཅན་དེ་གང་ཞེ་ན། རྟོག་པ་མེད་ཅིང་དཔྱོད་པ་ཙམ་གྱི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ནི་
བསམ་གཏན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཟག་མེད་དང་དག་པ་བ་དང་ཉོན་མོངས་
ཅན་གསུམ་ཡོད། བདེ་བ་ཡང་མིན་སྟག་བསྐྱེད་ཡང་མིན་པའི་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་
དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ཏེ། འབད་པས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར།
བསམ་གཏན་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་ནི་ཆངས་ཆེན་གྱི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་བསྟོམ་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་ཆངས་ཆེན་དུ་སྦྱེ་བའི་བྱིར།

བཞི་པ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབྱེ་བ་ལ།

ཁམས་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། ལམ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། ལམ་སྟུན་འབྲེན་པའི་སྒོ་
ནས་དབྱེ་བ། བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། རྟོག་པ་དང་བཅས་ལ་
དཔྱོད་པ་དང་བཅས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན། རྟོག་པ་མེད་ལ་དཔྱོད་པ་ཙམ་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན།
རྟོག་པ་ཡང་མེད་དཔྱོད་པ་ཡང་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་གསུངས་ན། དེ་གང་ཡིན་
ཞེ་ན། བསམ་གཏན་ཁྱད་པར་ཅན་མན་ཆད་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་དང་
དངོས་གཞི་ཙམ་པོ་བ་ནི། རྟོག་པ་དང་བཅས་ལ་དཔྱོད་པ་དང་བཅས་པའི་ཉིང་ངེ་
འཛིན། བསམ་གཏན་ཁྱད་པར་ཅན་རྟོག་པ་མེད་ལ་དཔྱོད་པ་ཙམ་གྱི་ཉིང་འཛིན། ཁྱད་
པར་ཅན་ཡན་ཆད་ལྷ་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་༽ལམ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་༽ནི།

མདོ་ལས། ལྷོང་ཉིད། མཚན་མེད། ལྷོན་མེད་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་གསུངས་ན་དེ་
གང་ཡིན་ཞེ་ན། མཚན་མ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་ཞི་བ་འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་
བཞི་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན། ལྷོང་པ་ཉིད་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་མི་
རྟག་པ་དང་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ་དམིགས་ནས་བདག་མེད་པ་དང་ལྷོང་ཉིད་གྱི་རྣམ་པར་
འབྱུག་པའོ། །སྒོན་པ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་
བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་ལོ། །གསུམ་པོ་
དེ་དག་ལ་དག་པ་བ་དང་བྲི་མ་མེད་པ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ལ། །གསུམ་པོ་དེ་དག་བྲི་མ་
མེད་པ་ནི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། ལྷང་འདས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་སམ་སྒོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་༽ལམ་སུན་འབྱེན་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་༽ནི།

གཞན་ཡང་ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་ཡོད་དེ། ལྷོང་ཉིད་ལྷོང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་
ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། ལ་སོགས་པ་སྒོན་པ་སྒོན་པ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། མཚན་
མ་མཚན་མ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་
ན། དང་པོ་གཉིས་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མི་སྒོ་བ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷོང་པ་ཉིད་གྱི་ཉིང་དེ་
འཛིན་དང་། ལྷོན་པ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་དམིགས་ནས་ལྷོང་པ་དང་མི་རྟག་པའི་
རྣམ་པར་འབྱུག་པ་ཡིན་ལོ། །མཚན་མ་མེད་པ་མཚན་མ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་མ་
བརྟགས་ཟད་པ་སྟེ། སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་བའི་རྣམ་
པར་འབྱུག་པ་ཡིན་ལོ། །གསུམ་པོ་འོ་སོ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཟག་བཅས་ཡིན་ཏེ། ཐར་

ལམ་ལ་རྒྱལ་གྱིས་སྤྱོད་གསལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁམས་གསུམ་པོ་གང་གི་རྟེན་ལ་མངོན་
དུ་བྱེད་ཅེ་ན། མིའི་ནང་དུ་བྱེད་དེ། རྫོང་གསལ་བའི་བྱིར། གང་ཟག་གང་གིས་མངོན་དུ་
བྱེད་ཅེ་ན། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་དེ། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་
ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་བྱིར། ས་གང་གིས་བསྐྱུས་ཞེ་ན། ཉེར་བསྐྱོད་གས་ཐ་མ་
བདུན་མ་གཏོགས་པའི་ས་བརྒྱ་གཅིག་གིས་བསྐྱུས་སོ། །

བཞེ་བ་༼བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་༽ནི།

མདོ་ལས། མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་བདེ་བར་འགྱུར་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་།
ཤེས་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། རབ་ཏུ་དབྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཉིང་
རེ་འཛིན་དང་། ཟག་པ་ཟད་པར་འགྱུར་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཞེས་བཤད་ན། དེ་དག་གང་
ཡིན་ཞེ་ན། དགེ་བའི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནི་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་བདེ་བར་འགྱུར་
བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྒོ་མ་བ་ཡིན་ནོ། དེ་ཡང་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་བདེ་བར་འགྱུར་བ་
ཞེས་བྱའི། བྱི་མ་ལ་བདེ་བར་འགྱུར་བ་ཞེས་ནི་མི་བྱ་སྟེ། བྱི་མ་ལ་བདེ་བར་འགྱུར་
བའི་རེས་པ་མེད་པའི་བྱིར་ཉ། ཉམས་པ་དང་དེ་ལས་གོང་མར་སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེ་བ་ལས་
འདའ་བ་སྲིད་པའི་བྱིར། མིག་གི་མངོན་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཤེས་རབ་ནི་
མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྒོ་མ་བ་དང་། མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་
སྐྱེ་བའི་ཡིད་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཤེས་རབ་ནི་ཤེས་པར་འགྱུར་བའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་སྒོ་མ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་ཤེས་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་
བར་འདོད་དོ། །སྦྱོར་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཀུན་གྲོ་
ཤེས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྒོ་མ་བ་ཞེས་བྱའོ། །རྡོ་རྗེ་ལྷ་བྱའི་ཉིང་

དེ་འཇིན་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་མཐའ་བཞི་བ་ལ་བཞེན་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཟག་བ་ཟད་
བར་འགྱུར་བའི་ཉིང་དེ་འཇིན་སྟོམ་བ་ཞེས་བྱའོ།

གཉིས་བ་སྟོམས་འཇུག་གིས་བསྐྱས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ།

ཆད་མེད།

ནམ་ཐར། ཟེལ་གཞོན། ཟད་བར། དེ་དག་གི་སྟོས་བ་བཤད་པའོ།

དང་པོ་ནི། དམིགས་ཡུལ་སེམས་ཅན་ཆད་མེད་བ་ལ་དམིགས་བ་དང་།
བསོད་ནམས་ཆད་མེད་བ་དང་ལྷན་པའི་ཆད་མེད་བ་ནི་བཞི་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱམས་
པ། སྤྱིང་རྩེ། དགའ་བ། བཏང་སྟོམས་ཆད་མེད་བ་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། འོ་ན་
བཞིར་གྲངས་དེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། གཞོད་སེམས་དང་ལ་
སོགས་བ་ནམ་འཆེ་དང་གཞན་བདེ་བ་ལ་མི་དགའ་བ་དང་གཞོད་སེམས་དང་ཆགས་
བ་མང་བའི་གཉེན་པོར་བཞིར་དེས་པའི་བྱིར། མི་སྐྱུག་བ་དང་བཏང་སྟོམས་ཀྱིས་
ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་ཚུལ་རྩི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། བྱེ་བྱག་སྐྱ་བ་ན་རེ། མི་སྐྱུག་བ་ཁ་
དོག་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་དང་། བཏང་སྟོམས་འབྲིག་བ་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་
ཡིན་ཟེར། སྟོབ་དཔོན་ན་རེ། མི་སྐྱུག་བ་འབྲིག་བ་དང་། བཏང་སྟོམས་ཉེ་དུ་ལ་འདོད་
ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་གསུང་། བཞི་པོ་སོ་སོའི་ངོ་སོ་གང་ཞེ་ན། བྱམས་བ་དང་
སྤྱིང་རྩེའི་ངོ་སོ་ཞེ་སྤང་མེད་པ་ཡིན། དགའ་བ་ནི་ཡིད་བདེ་བ་ཡིན། བཏང་སྟོམས་མ་
ཆགས་པ་ཡིན་ནོ། །མ་ཆགས་པ་ཡིན་པས་ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་མོད། གཞོད་
སེམས་ཀྱི་གཉེན་པོ་རྩི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཡིན་ཏེ། ཆགས་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་

གཞོད་སེམས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོན་ཀླས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྣམ་པ་ནི་ཀྱང་
མ་སེམས་ཅན་རྣམས་བདེ་བ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག །སྤྱག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བར་
གྱུར་ཅིག །དགའ་བར་གྱུར་ཅིག །སེམས་ཅན་རྣམས་མཉམ་སྦྲེལ་པར་གྱུར་ཅིག་
སྦྲུལ་པའོ། །འོན་དེ་དག་གང་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཆད་མེད་བཞི་པོའི་སྤྱོད་
ཡུལ་འདོད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡིན་ཏེ། འདོད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་
གཞོད་སེམས་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོན་དེ་དག་ས་གང་གིས་
བསྐྱུས་ཞེ་ན། དགའ་བ་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་གཞི་ན་ཡོད་ཀྱི་གཞན་
ན་མེད་དེ། སྒྲིམ་པ་ལས་གྱུར་བའི་ཡིད་བདེ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་གསུམ་ནི་བསམ་
གཏན་ས་བྱུག་ན་ཡོད། ཁ་ཅིག་དངོས་གཞིའི་ས་པ་ཡིན་པས་ལྡན་ཡོད་ཟེར། གཞོད་
སེམས་ལ་སོགས་གཉེན་པོའི་བྱིར། །ཞེས་བཤད་ན། བཞི་པོ་དེས་ཉོན་མོངས་པ་
དངོས་སུ་སྤོང་བ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བཞི་པོ་དེ་ཡིས་ཉོན་མོངས་པ་དངོས་སུ་མི་སྤོང་སྟེ།
དངོས་གཞིས་བསྐྱུས་པ་ལྟར་ན་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བར་བྱས་པའི་བྱིར་དང་། ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ལྟར་ན་ནི་རགས་དང་
བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོན་གཉེན་པོར་གཞག་པ་ཅི་ཞེ་
ན། ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས་མགོ་གཞོན་པར་བྱེད། དངོས་གཞིས་ཐག་སྤང་བར་བྱེད་པ་
ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ལོ། །རྟེན་གང་ལ་སྦྱེད་ན། མི་དག་གི་ནང་དུ་སྦྱེད་དེ། རྫོགས་ལ་བ་
དང་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་བྱིར། འོན་བཞི་པོ་དེ་གང་རུང་ཐོབ་པ་ལ་ཐམས་ཅད་ཐོབ་
པས་བྱབ་བམ་ཞེ་ན། དགའ་བ་མ་གཏོགས་པའི་གསུམ་པོ་དངོས་པར་ལྡན་ཏེ། གསུམ་
པོ་གཅིག་ཐོབ་པ་ན་གཞན་ཀྱི་ཐོབ་པ་འབྱུང་བའི་བྱིར། དགའ་བ་ལྡན་པའི་དེས་པ་

མེད་དེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་དང་བཞི་པར་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་༼ རྣམ་ཐར་༽ནི།

རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལ་ལྟ་བུའི་རྣམ་ཐར།
གཟུགས་མེད་གཟུགས་ལ་ལྟ་བུའི་རྣམ་ཐར། སྤྱག་པའི་རྣམ་ཐར། གཟུགས་མེད་ཀྱི་
རྣམ་ཐར་བཞི། འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་གཅིག་རྣམས་སྤྱོད་པའི་བྱིར། རྣམ་ཐར་དང་
པོ་གཉིས་མི་སྤྱག་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་སྐྱོས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་
ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་
པོའི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་
ཀྱི་དངོས་གཞི་ན་ཡོད། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ན་མེད་དེ། འདི་ཁ་དོག་ལ་འདོད་
ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་གང་ཞིག །བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ཁ་དོག་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་
གཉེན་པོ་མེད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་སྤྱག་པའི་རྣམ་ཐར་ནི་མི་སྤྱག་པ་མིན་ཏེ། དུལ་
ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱག་པར་ལྟ་བུའི་བྱིར། མཐའ་བསམ་གཏན་བཞི་པ་
ན་ཡོད། རོ་བོ་མ་ཆགས་པ་ཡིན་ནོ། །

བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལ་རྣམ་ཐར་མི་འདོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ཁ་དོག་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་མེད་པའི་བྱིར། འོན་
བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་རྣམ་ཐར་མི་འདོག་པར་ཐལ། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་ཁ་
དོག་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་མེད་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། སྤྱག་པའི་
རྣམ་ཐར་དེ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་སྐྱོམ་པ་མ་ཡིན་གྱི། བསམ་གཏན་དང་པོ་
གཉིས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་མི་སྤྱག་པ་བསྐྱོམས་པས་ཡིད་ཁུམས་པ་དེ་གཟེང་བསྟོད་པར་བྱ།

བའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་བྱུ་བ་མ་བྱུ་བ་བཏག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། གཞུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ནི་གཞུགས་མེད་ཀྱི་མཉམ་གཞག་དགེ་བ་དག་པ་བ་
 དང་ཟག་མེད་རྣམས་སོ། །འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་ནི་འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་
 པའོ། །འོན་ཏེ་སེམས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་ཅེ་ན། ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་སྤྲ་བ་
 སྲིད་ཅེ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ཆེས་སྤྲ་བའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་འཇུག་གོ། །སེམས་གང་ལས་
 ལྷང་ཞེ་ན། སྲིད་ཅེ་དང་རང་གི་དག་པ་བ་དང་འོག་མ་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་འཕགས་པ་ཟག་
 མེད་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་དེ་ལས་ལྷང་ངོ་། །འོན་དེ་དག་གི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
 རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་ནི་འདོད་པར་གཏོགས་པའི་སྤང་བ་སྟེ་གཞུགས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་
 འོ། །གཉིས་པ་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་གཞུགས་ལ་དམིགས། གསུམ་པ་ནི་
 གཞུགས་ཀྱི་སྤང་བ་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་དག་གཞུགས་ཅན་མིན་པའི་རྣམ་
 ཐར་དེ་དག་སྟོང་ཡུལ་གོང་དང་རང་གི་སའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་
 དང་པོ་གསུམ་དང་། རྗེས་ཤེས་སྟོགས་རང་ས་དང་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ཉིལ་གཞོན་ཤེས་པའི་

དམིགས་པ་ཉིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྟེ་མཆེད་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དབྱིབས་ཉིལ་
 གྱིས་གཞོན་པའི་སྟེ་མཆེད་བཞི། ཁ་དོག་ཉིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྟེ་མཆེད་བཞི་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བཞི་ཡོད་དེ། མདོ་ལས་ནང་གཞུགས་མེད་པར་འདྲུ་ཤེས་པས་ཕྱི་
 རོལ་གྱི་གཞུགས་ཚུང་དུ་ཁ་དོག་བཟང་པོ་དང་རན་པ་རྣམས་ལ་ལྟ་ཞིང་གཞུགས་དེ་
 དག་ཉིལ་གྱིས་མཉན་ནས་ཤེས། ཉིལ་གྱིས་མཉན་ནས་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་
 ཉིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྟེ་མཆེད་དང་པོའོ། །ནང་གཞུགས་མེད་པར་འདྲུ་ཤེས་པས་

ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆེན་པོ་ཁ་དོག་བཟང་པོ་དང་རན་པ་རྣམས་ལ་ལྟ་ཞིང་།
 གཟུགས་དེ་དག་ཟེལ་གྱིས་མཉན་ནས་ཤེས། ཟེལ་གྱིས་མཉན་ནས་མཐོང་ཞེས་བྱ་
 བ་འདི་ནི་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྤྱེ་མཆེད་གཉིས་པའོ། །ནང་གཟུགས་ཅན་དུ་འདུ་
 ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆུང་དུ་ཁ་དོག་བཟང་པོ་དང་རན་པ་རྣམས་ལ་ལྟ་
 ཞིང་། གཟུགས་དེ་དག་ཟེལ་གྱིས་མཉན་ནས་ཤེས། ཟེལ་གྱིས་མཉན་ནས་མཐོང་
 ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྤྱེ་མཆེད་གསུམ་པའོ། །ནང་གཟུགས་ཅན་
 དུ་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆེན་པོ་ཁ་དོག་བཟང་པོ་དང་རན་པ་རྣམས་ལ་
 ལྟ་ཞིང་། གཟུགས་དེ་དག་ཟེལ་གྱིས་མཉན་ནས་ཤེས། ཟེལ་གྱིས་མཉན་ནས་མཐོང་
 ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྤྱེ་མཆེད་བཞི་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར། དེའི་དོན་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིན་ལ་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་
 བ་འདི་ནི་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མ་བཤེག་པ་དང་བཤེག་པ་ཡིན། ཕྱི་རོལ་གྱི་
 གཟུགས་ཆེ་ཆུང་ནི་སྣོད་དང་སེམས་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཡིན། ཁ་དོག་བཟང་པོ་དང་
 རན་པ་ནི་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་བ་ཡིན། ཤེས་པ་དང་མཐོང་བ་ནི་ཞི་གནས་གྱིས་
 ཤེས་པ་དང་ལྟག་མཐོང་གིས་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། །

ཁ་དོག་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྤྱེ་མཆེད་བཞི་ཡོད་དེ། མདོ་ལས། ནང་
 གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སྣོན་པོ། ཁ་དོག་སྣོན་པོ།
 སྣོན་པོ་ལྟ་བུར་སྣོན་པ། འོད་སྣོན་པོ་འབྱུང་བ། དཔེར་ན། ཟར་མའི་མེ་ཉྟག་གཟ།
 དུལ་ལྷ་ར་ཏ་སའི་རས་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་སྣོན་པོ། ཁ་དོག་སྣོན་པོ། སྣོན་པོ་ལྟ་བུར་
 སྣོན་པ། འོད་སྣོན་པོ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་ལྟ་ཞིང་། གཟུགས་དེ་དག་ཟེལ་གྱིས་མཉན་

རྒྱུད་དང་། སྡོན་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། དཀར་པོ་དང་། རྣམ་མཁའ་
 དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་རྣམས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་
 གི་རོ་བོ་གང་ཞེ་ན། བརྒྱད་ནི་མ་ཆགས་པ་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་མཐའ་བཞི་པ་ན་
 ཡོད། སྤྱོད་ཡུལ་འདོད་པའི་གཟུགས་ལ་དམིགས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཞེས་
 སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་གཟུགས་མེད་རྣམ་མཁའ་དང་རྣམ་ཤེས་
 མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་ཡུལ་རང་སའི་ཕྱང་
 པོ་བཞི་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཟད་པར་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། མ་ལུས་པར་ཁྲབ་
 པར་བྱེད་པས་ན་ཟད་པར་ཞེས་བྱ་ལོ། །སྐྱེ་མཆེད་གཞན་ལ་ཟད་པར་མི་འཛོག་པའི་
 རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། མིག་གི་དབང་པོ་སོགས་ལ་མི་འཛོག་སྟེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་
 ལ་ཁྲབ་པར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། སྤྲ་ལ་མི་འཛོག་སྟེ། དེ་ལ་རྒྱན་མེད་པའི་ཕྱིར། བི་རོ་
 གཉིས་ལ་མི་འཛོག་སྟེ། གཟུགས་ཁམས་ལ་ཁྲབ་པར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་ཉི་དག་གི་སྟོམས་པ་བཤད་པ་ཏེ།

ཉི་ཤུ་ཙུག་པོ་དེ་དག་ཅི་ལྟར་འཛོལ་ཅི་ན། འཕོག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་
 བཤད་ཟིན་ལ། ལྷག་མ་ཙུ་ནི་སྤར་འཕྲིས་ན་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། མ་
 འཕྲིས་ན་སྤྱོད་པས་འཛོལ་པོ། །ཁམས་གསུམ་གང་གི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ཞེ་ན། གཟུགས་
 མེད་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་ཐར་བཞི་དང་། ཟད་པར་གཉིས་ཏེ་དུག་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་
 རྟེན་ཅན་ཡིན། ལྷག་མ་བཅུ་དགུ་པོ་དེ་ནི་མི་ལས་སྐྱེ་སྟེ། དེས་པར་ཕྱང་ལ་བརྟེན་ནས་
 སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འོན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་མི་ལ་སྐྱེ་བར་ཐལ། ཕྱང་
 ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཏན་ཆོགས་མ་གྲུབ་པོ། །

འོན་ཀང་ལས་སྤྱེ་ཞེ་ན། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་དག་ཏུ་གཟུགས་མེད་པ་རྒྱ་
དང་ལས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱེ། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་བསམ་གཏན་ནམས་རྒྱ་དང་
ལས་ཀྱི་སྟོབས་དེ་དག་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་སྤྱེ་ལོ། །དེའི་ཤུགས་ལ་
འདོད་པའི་ཁམས་སུ་བསམ་གཏན་རྒྱ་དང་ལས་དང་ཆོས་ཉིད་དང་ལུང་ལ་བརྟེན་
ནས་སྤྱེ་ལོ། །

ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་ཆོག་ལེ་ལུང་བྱས་པ་ལས་སྟོམས་པར་འབྱུག་པ་
བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གནས་བརྒྱད་པའི་ནམ་པར་བཤད་པ་ལོ། ། །

བཞི་པ་མཐུག་གི་དོན་ལ།

བསྟན་པ་གནས་པའི་ཚད།

རང་དགའ་སྤངས་ཤིང་ཁེངས་སྐྱུང་བ། སྤྱི་རབས་ལ་བག་ཡོད་བྱ་བར་
གདམས་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གང་དུ་ཚོས་ནམས་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་
པའི་མངོན་པའི་ཚོས་ཅི་ཙམ་དུ་གནས་ཞེ་ན། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་
པའི་དམ་པའི་ཚོས་ནམས་ནི་ནམ་པ་གཉིས་ཏེ། ལུང་སྤེ་སྟོན་གསུམ་དང་། ཉོགས་
པར་བྱ་བ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བདག་ཉིད་དོ། །ལུང་གི་བསྟན་པ་དེ་འཛིན་པར་
བྱེད་པ་ནི། ལུང་གི་ཅི་མ་ལོག་པར་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན། ཉོགས་པའི་བསྟན་པ་
དེ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ནི། ཉོགས་པའི་ཚོས་གི་ཅི་མ་ལོག་པར་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་ཁོ་
ན་ཡིན་ནོ། །ཁོ་ན་ཞེས་པས་དེ་ལས་གཞན་མེད་པར་བསྟན་ཏོ། །དེ་དག་རི་སྤིང་དུ་
གནས་པ་དེ་སྤིང་དུ་མངོན་པའི་ཚོས་ཀྱང་གནས་སོ། །འོ་ན་ལུང་དང་ཉོགས་པ་དེ་
དག་རི་སྤིང་དུ་གནས་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ལོ་སྟོང་དུ་གནས་སོ་ཞེས་ཟེལ། ཁ་ཅིག་ཉོགས་
པའི་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི། ལུང་ནི་ཆེས་རིང་དུ་གནས་སོ་ཞེས་ཟེལ། ཤེར་གྱིན་
གྱི་འགྲེལ་བ་གཞོད་འཛོམས་ལས་དམ་པའི་ཚོས་ལྷ་བརྒྱ་པ་སྟག་བཅུ་འཛིན་པར་དུ་
གནས་པར་གསུངས་སོ། །བཅུ་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ལེ་བྱ། སྤྱོད་པའི་
ལེ་བྱ། ལུང་གི་ལེ་བྱ། ཉོགས་ཅམ་འཛིན་པའི་ལེ་བྱ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ། དག་བཙོམ་
པའི་ལེ་བྱ། སྤྱིར་མི་འོང་གི་ལེ་བྱ། ལྷན་ཞུགས་ཀྱི་ལེ་བྱ་དང་གསུམ། གཉིས་པ་ལ།

ཤེས་རབ་ཀྱི་ལེའུ། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ལེའུ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེའུ་དང་གསུམ། གསུམ་
བ་ལ། མངོན་བའི་ལེའུ། མདོ་སྡེའི་ལེའུ། འདུལ་བའི་ལེའུ་དང་གསུམ་མོ། །

གཉིས་བ་ ༼རང་བཟོའི་སྒྲིན་སྤངས་ཤིང་ཁེངས་སྒྱུང་བ་ ༽ནི།

འོན་མངོན་བའི་བསྟན་བཅོས་འདི། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་བ་ལ་སོགས་བ་ནས་
ངེ་ལྟར་གསུངས་བ་བཞིན་དུ་བཤད་བ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དབྱིག་གཉེན་བདག་གིས་
མངོན་བའི་ཆོས་འདི་པལ་ཆེར་ནི་ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྤྲ་བའི་ཚུལ་ལུགས་དང་མཐུན་བར་
བྱུང་བར་བཤད་བ་ཡིན་ནོ། །པལ་ཆེར་ཞེས་བས་ཉི་འོག་བའི་ལུགས་ཀྱང་ཡོད་བར་
བསྟན་ཏོ། །ཉིས་བར་ཟེན་བ་གང་ཡིན་བ་དེ་འདིར་བདག་གིས་ཉིས་ཏེ། དམ་པའི་
ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་བྱུང་བ་སྤྲ་བ་དང་བཅས་བ་རྣམས་ཆད་མ་ཡིན་བའི་བྱིར།

གསུམ་བ་ ༼བྱི་རབས་གདུལ་བྱ་ལ་བག་ཡོད་བྱ་བར་གདམས་བ་ ༽ནི།

སྟོན་བ་འཛིག་ཉེན་གྱི་མིག་ནི་ཟུམ་བ་སྟེ་ཐུང་ན་ལས་འདས་བར་གྱུར་ཅིང་།
ཆོས་ཀྱི་དཔང་དུ་གྱུར་བའི་སྒྲེ་བོ་པལ་ཆེར་ཟད་བ་ན། དེ་ཉིད་མ་མཐོང་རང་དགར་
གྱུར་བའི་ངན་རྟོག་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་བ་འདི་ཆོག་དང་དོན་གྱི་སྟོན་ནས་དཔྱགས་
སོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་རང་བྱུང་སངས་རྒྱས་དང་། རང་བྱུང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྟན་
བ་ལ་གཅེས་བར་འཛིན་བ་རྣམས་མཆོག་ཏུ་ཞི་བར་གཤེགས་ཤིང་། འཕྲོ་བ་མགོན་
མེད་བ་ན་གདམ་དག་འདོམས་བ་མེད་ཅིང་། བསྐྱབ་བ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་འཛོམས་
བར་བྱེད་བའི་ངི་མས་དགའ་མགུར་དིང་སང་འཛིག་ཉེན་འདི་ན་སྒྲོད་བའི་བྱིར། དེ་
ལྟར་བྱུང་བ་དག་གི་བསྟན་བ་ནི་འཆི་བའི་ཆེ་ལྷོག་མར་སྟོག་བྱིན་བ་དང་འདྲ་བར་ངི་

མ་རྒྱལ་སྒྲོལ་སྒྲོལ་དང་ལྷན་པའི་དུས་སུ་རིག་ནས་ནི་ཐར་བ་འདོད་པ་དག་གིས་བག་
ཡོད་ཀྱིས་ཤིག་ཅེས་གདམས་སོ། །

ཆོས་མངོན་པའི་མངོན་གྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་སྒྲོལ་དཔོན་ཤུག་འེད་གེ་སྒྲོང་
དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མངོན་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་
གྲུབ་པ་དཔལ་བཟང་པོའི་གསུང་རྒྱན་ཟིན་བྲིས་སུ་བཀོད་པ་རྩོགས་སོ། ། །

གསུང་རབ་རྒྱ་མཆོ་ལྟ་བུའི་སྒྲོག་ཅིག་པོ། ཆོས་མངོན་མངོན་གྱི་རྣམ་པར་
བཤད་པ་འདི། རྩོམ་པ་ལྷན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡིས། རྩོམ་པ་གསུངས་པའི་
གསུང་དག་རྩོམ་པ་ཞིན་བཀོད། འདི་བྲིས་དགེ་བས་ཆེ་རབས་ཀྱན་ཏུ་བདག་མཚུངས་
མེད་སྒྲོ་བཟང་གཤམ་པའི་ཞབས་བྱ་དུ། །ས་དང་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐར་སོན་
ཏེ། འགྲོ་ཀྱན་སངས་རྒྱས་ས་ལ་འགོད་པར་ཤོག ། །

ཨོ་སྤྲེལ། ཤེས་བྱ་ཀྱན་གཟིགས་ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་ཡིས། སྤྲིད་པའི་སྤྲེལ་བ་
མཐའ་དག་འཕྲོག་བྱེད་པ། འཛིག་རྟེན་ཡོངས་ཀྱི་སྒྲ་ན་འཕགས་པའི་ཏྲོག་ སྤྲེལ་
དབང་སྤྲེལ་བའི་ཉི་མ་ལ་སྤྱག་འཆོལ། མཁའ་ཁྲབ་གསེར་གྱི་བརྒྱ་བཞད་པ་
ལས། ཆོས་ཀྱན་ཆངས་པའི་དབྱངས་སུ་རྟག་སྒྲོག་ན། མགོན་ཁྱོད་དཔེར་འོས་
འཇམ་དབྱངས་གཞོན་ལུའི་སྒྲ། བྱང་རྒྱུ་བར་དུ་ཡིད་གྱི་རྒྱན་དུ་བཞུགས། བཤད་
སྤྱགས་བྲུང་གཙང་མའི་མེ་ལོང་དུ། གསུང་རབ་ཀྱན་གྱི་རང་གཟུགས་སྒྲིག་མའི་
གར། ཉམས་འགྱུར་མ་འདྲེས་འཆར་བའི་འོ་མཆར་ལ། དབྱེས་ཅིན་མཁས་མཆོག་
དབྱིག་གཉེན་ཞབས་ལ་འདུད། ཤེས་བྱ་གཞི་ལུའི་གནས་སྤྱགས་མཐའ་དག་
ལ། འཇམ་པོར་འཇུག་པའི་ཤེས་རབ་ཡིད་བཞིན་ཞོར། མ་ལུས་འགྱུར་གནས་གཅིག་

གྱུར་ལེགས་བཤད་མཛོད། །འདི་གོ་འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་ཕན་བདེའི་གཞི། །དེ་ཡི་
 རྣམ་བཤད་མཁས་གྲུབ་བྱེ་བའི་མགོན། །པད་དཀར་འཆང་དབང་ཞལ་ལས་འཕོས་
 པའི་ལུང་། །ཐར་འདོད་རྣམས་ལ་སྲིད་དང་ཞི་བའི་སྨྲ་གས། །“རྗེན”^੧་པར་མཐོང་བའི་
 མིག་འབྱེད་ཆོ་ག་བཞིན། །རིས་མེད་འགོ་ལ་ཆོས་སྤྱན་སྟེལ་བའི་སྒྲུབ། །གང་འདི་
 པར་དུ་བསྐྱུན་པའི་དགེ་བ་ཡིས། །ཐུབ་བསྐྱུན་སྤྱིང་པོ་འཇམ་མགོན་ཙཱ་ཁ་
 པའི། །ལུགས་བཟང་མཐའ་དབུས་ཀུན་ཏུ་འབར་གྱུར་ཅིག །རྒྱལ་བས་ལེགས་
 གསུངས་སྟེ་སྟོད་རྒྱ་མཆོ་ཆེད། །དད་སོགས་དབང་པོའི་གྲུ་རྩིངས་བརྟན་བཅས་
 ནས། །ལྷག་པའི་བསྐྱབ་གསུམ་ཡིད་བཞིན་རོར་བུ་ལ། །དབང་བའི་དམ་བས་ས་སྟང་
 རྒྱབ་གྱུར་ཅིག །ལས་དང་སྤྱ་རྒྱས་དམ་པོའི་འཆིང་བ་ཡིས། །སྲིད་གནས་ཉམ་ངར་
 བཅིངས་པའི་ལུས་ཅན་ཆོགས། །རིང་མིན་ཟག་མེད་ལམ་གྱི་བསྐྱོད་པ་ལ། །བརྟེན་
 ནས་ཀུན་མཁྱེན་གོ་འཕང་ཐོབ་གྱུར་ཅིག །

ཅེས་བཤད་ནི་ཤིང་པག་ལོ་དམ་པའི་ཆོས་མཛོད་པ་མཛོད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་
 ཐར་ལམ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བསྐྱུན་བཅོས་ཆེན་པོ་ཆོས་སྤྱན་རྒྱ་ཆེར་སྟེལ་བའི་
 སྒྲུབ་པར་དུ་བསྐྱུན་པའི་སྟོན་ཆེག་ཏུ་ཤུགས་དགེ་སྟོང་སྟོ་བཟང་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་
 མཆོས་སྐྱུར་བའོ། ། ||

པར་བྱང་སྒོན་ཆིག

ནས་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་བྱ།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཚོས་ཚུལ་དལ་འབབ་སྤྱང་།
ཆོག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དྲག་གསུམ་གྱི།
དེ་མ་ཡོངས་འཁྱུད་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་འདི།

དབང་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་དཀར་ཕྱང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟེང་བྲག་བརྒ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱད་ལྗེའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ཀོར་བྱའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག

ཅེས་པའི་སྒྲིང་ཡང་ས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལས་སྟོན་ནས་འདོན་སྤྲུ་སོང་ཏེ་
 རིང་ལུགས་སྟོ་ཀྱན་ནས་རྒྱས་པ་ལོགས་པས་ལུན་ལེགས་ཆོགས་ཏུ་མའི་ཆེད་ཏུ་དམིགས།
 བད་བསྟན་ལྱལ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་ཏུ་བསྟན་དང་བསྟན་པསྟར་གང་ལ་འང་
 ལྷར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྟེན་སྟོན་ཆོག་ཏུ་སྤྲུའི་དགེ་སྟོང་ཆོས་སྤྲ་པར་ག་དཔར་སྟོ་བཟང་བསྟན་
 བཞིན་རྒྱ་མཆོས་སྤྲར་བཤོ།

༡༡། ། བམ་ སམརྒྱུད་རྒྱུ་། ཡའི་བརྒྱུད་རྒྱུ་ལྷོ་ཁྲི་། རྩེ་སྤྲུ་།

ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་ཅུ་གྲགས་པའི་དཔེ་ཆ་ཡི་ནང་དུ་བཞགས་ཆེ་བཅོས་ཡུག་གི་ཉེས་པ་མི་འཕྱུང་པར་བཟོས་དཔལ་ཅུ་རྒྱུད་
ལས་གསུངས་སོ།